PEDRO DE LOS ANGELES (O.C.D.)

Speculum privilegiorum regularium in communi... / R.P.Fr. Retri [sic] ab Angelis, Carmelitarum Discalceatorum... -- Matriti : Ex Typographia Didaci Diaz a Carrera, 1665

[80], 413 [i.e. 403] p., a-e8, A-Z8, 2A-2B8, 2C2 ; 4°

Port. a dos tintas. -- Error de pág., de p. 368 pasa a 379

1. Ordenes y congregaciones religiosas
2. Erlijiosoen ordena eta kongregazioak
I. Título

R-5819 An. ms. en h. de guarda. -- Enc. perg.

SPECVLVM
PRIVILEGIORVM
REGVLARIVM
IN COMMVNI.

VBI

RECENSITIS, PRISCIS,

ET NOVIORIBVS CONSTITVTIONIBVS;

ET REVOCATIONIBVS ROMANORVM

PONTIFICVM;

FVGATIS NEBVLIS, RESPLENDENT, QVÆ AD

PRAXIM DESIDERARI POSSVNT.

AD ILLVSTRISSIMVM

D. D. IOSEPHVM GONSALIVM

IN S. CRVCIATÆ CONSILIO GENERALI

PRÆSTANTISSIMVM PRÆSVLEM.

OPVS; PRÆSERTIM REGVLARIBVS, VALDE

neceſſarium. Labore, & ſtudio.

R. P. Fr. RETRI AB ANGELIS, CARMELITARVM

Diſcalceatorum, Congregationis Hiſpaniæ,

Diffinitoris Generalis.

CVM PRIVILEGIO MATRITI;

EX TYPOGRAPHIA DIDACI DIAZ A CARRERA.

ANNO M.DC.LXV.

SPECVLVM

PRIVILEGIORVM

REGVLARIVM

IN COMMVNIA

VNI

TRIBVENTIVM, ET VARIORVM,

ET NOVISSIMORVM CONSTITVTIONVM,

POENITENTIBVS

ET CONFESSARIIS, QVIBVS

AD ILLVSTRISSIMVM

ET REVERENDISSIMVM DOMINVM

D. D. FRANCISCVM MARIAM GERMANICVM

S. R. E. CARDINALEM DE ANGELIS, CARMELITANVM

Archiepiscopum, Civitatensem, Hyperatensem,

Dilectionis Causa.

CVM PRIVILEGIO SVPERIORVM.

ROMAE, MDCCXXXV.

PERILLVSTRI DOMINO,

AC PRVDENTISSIMO MAGISTRATVI

D. IOSEPHO GONSALIO.

IN PHILIPPI IV. CATHOLICI HISPANIARVM REGIS SENATV

Supremo Cameræ Caſtellæ, & Fidei à Conſiliijs, Erarij Regis, & Novi Mundi olim, & nunc S. Cruciatæ Oculatiſsimo Præſuli,

STEMMATE NOSTRÆ HISPANIÆ PATRONI NOBILITATO;

AC OPPIDO BOALDILLÆ DOMINANTI.

AD tuæ magnificentiæ Aras Noſtrum Privilegiorum Speculum feſtinat, (Clariſsime Dinaſta) Nefas reputavi illinc illud extrahere. Hoc noſtrum qualecumque opuſculum, & ſi paruum mole tuo magnificentiſsimo præſidio tegi curat, tua enim propenſione bonis litteris ſemper fabes. Nullus congruentior privilegiorum Patronus, quam tu (Illuſtriſsime Mecænas) Dignitate Generalis Comiſſarij Gruciatæ Decoratus, facultate Apoſtolica ad tuum Nutum Privilegia publicantur, vel conveluntur. Ad ius tuum confugio haud in caſum pectus tuum

adornat Bulla e collo pendens. Igitur Bulla insigne erat Triumphantium, quam in triumpho præsegerebant, inclusis intra eam remedijs, quæ crederent adversus invidiam, valentissima. Ad quid hæc? Vt tuo munimine hoc nostrũ opus liberũ sit a quibuslibet adversarijs, qui hac tempestate, nulla relinquũt suis vellicationibus rigurosa censura exempta. Antiquitus Bulla prætexta erat Nobilium, & Magistratuum. Hæc Tullus Hostilius (vt inquit Plinius) vsus est, qui de bellatis Hetruscis sellam curulem lictoris, & togam pictam, atque prætextam (quæ insignia Magistratuum Hetruscorum erant) in Romam transtulit: Sed postea hac Bulla aurea primus Donatus est filius Tarquini; ab eo hic mos in Magistratibus sumpsit exordium apud Romanos, ob reportatam victoriam de Sabinis. Sed latè, & longius (Ornatissime Præsul) Bullam prætextam Curulem Magistratuum, hoc est, maiorem honorẽ gessisti, & geris: Tum per tuam priscam nobilitatem, tum maximè per tuam summam Prudentiam in Consilijs Regis, maiores, ac geminatos sis prosecutus Triũphos; vt enim aiebat Festus: *Bulla Græce, Latine cõsilium dicitur, quia partem corporis Bulla contingit, id est, pectus, in quo naturale manet consilium*; hac de causa aiebat Phoclydis: *Melior forti est vir sapiens; agros enim, & ciuitates sapientia æque ac naues gubernat*. Sed melius, & altius Divinus Spiritus:

Cogitationes, Consilijs roborantur; & gubernaculis tractanda sunt bella, & iterum vir sapiens vrbem liberat. Siquidem sapiens, ac prudens metum abigit, audaciã temperat, omnia suis monitis bene disponit. Hanc veritatem tota nostra Hispania de te edit in vulgus. Vnus pro mille, noster Monarcha Philippus IV. vsque continentut ardua negotia tuo impulsu suscipiens, & tuam feliciter, vt cum Athalarico, dicat: *Quæstorem nostrum* (Iosephum) *cognoscite, eloquentia prius exercitata placuisse, & advocationis suæ sic assiduè crebras egisse victorias, vt merito sibi cum electio Triumphalis adsiverit, quatenus palmis felicibus inauguratus, vobis daret omina laurearum.* Propalet de te iterum noster Princeps cum eodem Rege Athalarico: *Testificatum est de te, quidquid de fidelibus, quidquid de bene meritis debuit æstimari; sed digne laudum cũ voluerit novitates omittit, qui se actionis probitate cõplevit. Natura perennis fõs gloriæ, & vena laudabilis. Nã sicut ille fluẽdo nõ expẽditur, sic nec ista celebri sermone siccatur.*

Proverb. c. 20. n. 18.

Cassiodor. lib. 8. variar. c. 19

Cassiodor. lib. 8. variar. c. 21.

Quod & si transacta taceantur, plurimis beneficijs nostram familiam, & me ornasti, & in dies cumulas. Haud facile benevolentiam tuam erga nostrum ordinem imittabor. *Qui beneficium accipit, suam perdidit libertatem,* ait Seneca, in tua igitur servitute sumus semper erga nos plena manu geris munera, Advocati, Patroni, Protectoris, ac liberalis, & magnificentissimi Magistratus, in quam plurimis, & arduis negotijs

gotijs debellandis; quot noſtrorum templa amplisſimis tuis gazzis, & curis sũt erecta, fundata, reparata, & magnificentisſimè ornata. Nos omnes, & tota noſtra Religio hanc veritatem prædicat, & exterorum nullus ignorat. Cum Ludovicus XI. Francorum Rex precibus piorum diuturnitatem ſibi conciliari poſſe perſuaderet. Sacros homines (vt inquit Claudius Seiſſelius) maximis affecit beneficijs, præſertim eos qui vel vitæ ſanctimonia, vel etiam miraculorum dono præſtarent. Beneficia ergo nobis pleno modio, & pingui menſura à te collata, æterna memoria ſunt infigenda; ſupra tempus durabunt, ita vt cum Martiali canam.

Martial. 5.

Extra fortunam eſt quidquid donatur amicis,
Quas dederis ſolas ſemper habebis opes,
Qui donas facis ipſe Bleſianum,
Hoc longum tibi vita dum manebit
Hoc, & potes cineres erit tributum.

Accipe igitur hanc meam opellam, non vt pro tantis donis faciam ſatis, ſed in mei propenſioris affectus, & reverentiæ notam. Multum tribuit, qui ſibi nihil retinuit. Si ergo datum æquare non poſsit tuorum ergame, & meos beneficiorum magnitudini, affectu in quo (teſte Seneca cum Angelico Doctore) principalius recompenſatio relucet, cum hoc munuſculo longe vinco. Nonnunquam aiebat Seneca cum D. Thoma:

Seneca.

D. Tho. 2. 2. q. 106. art. 3. ad 3. Sen. lib. 1 de benef. cap. 7.

Magis

Magis nos obligat, qui dedit parua magnifice, & qui exiguum tribuit, sed libenter. Tuere, ò Illustrissime Magistratus, tuo favore has qualescumque lucubrationes, Dignitate tua protege, Bulla tua in tuam clientelam accipe, & orna: Nova probaris fugerere, quæ dicantur, qui cum ætate crescis semper, & merito cursus annorum laudis tibi procurat augmentum. Senescis quidem corpore, sed laude iuuenescis. Merito tibi prolixior ætas optatur, in qua fama semper robustior invenitur. *D. Tho. 2. 2. q. 106. art. 5. in arg. sed cõtra.*

Ad tuam devenio per vetustam nobilitatem, quam meritis proprijs cummulatam majoribus redis. Haud solum Domi clarus, sed è Domo in Domum clarior.

Olim Patricij in signum amplissimi nominis Lunulis in calceis vtebantur, secundum Iuvenalem. Luna etenim apud Arcades. Hieroglyphicum fuit nobilis familiæ Proselenes nuncupati; quia ante Lunam fuisse gloriabantur: Ob hoc Statius. *Iuuen. Saty. 7.* *Stati. 4. Theb.*

Arcades huic veteres astris Luna, qua priores
agmina fida Datis. *Alciat. emb. 136*

Et Alciatus Cecinit.

Calceus Arcadio suberat cui lunula ritu,
Gestatur Patribus mullea Romulidis,
Indigenas, quod se adsererent,

Hæc signa tulerunt,
Antiqua illustres nobilitate viri.

Clarificēt alij suos pedes Lunulis: Tu (Ornatissime Præsul) longius Illustraris Luna, hoc est, Bulla (vt eruditione clari autumant) quæ te infulat, non gressus Illustrans, sed pectus adornans; quasi in corde habens nobilitatis venam tuis meritis, quam plurimis cum Magistratibus, quasi ex proprijs visceribus ortum ducens splendes: Origo ipsa iam gloria est; laus nobilitate connascitur. Idem tibi est dignitas, quod vitæ principium. Senatus enim honor amplissimus tecum gignitur, & amplificatur, qui tot annis continuis simul irradias claritate virtutis, pululasque ex vno germine honorem civium, gloriam generis, augmentum Senatus.

Magna hæc, sed maiora me devinciunt, has meas vigilias sub tui nominis Clypeo edere, cum hoc Privilegiorum speculo. Plutarcus etiam vsurpabat Bullam pro capite clavorum, dicens:

Iussisti in splendorem dare Bullas has foribus nostris, quia clavorum capita more Bullæ, quasi turgentia formata sunt, & splendentia ad fores decorandas. Hac de causa Cicero tradit, Verrem Bullas aureas ex valuis Templi Magni-

fi-

ficentiſsimis abſtuliſſe. Apone ergo, mi Mecœnas, ad fores mei Privilegiati ſpeculi tuam Bullam, tuam Prætextam, tuam ſplendentem Lunam, vt ſic melius venuſtatum, omnibus illud redant in communem profectum. Vale, & in æternum Beare.

Magnificentiæ tuæ
addictiſsimus ſeruus

Fr. Petrus ab Angelis.

LICENTIA ORDINIS.

FR. Stephanus à S. Ioseph, Vicarius Generalis Ordinis Fratrum Discalceatorum Beatæ Mariæ Virginis de Monte Carmeli Primitivæ Observantiæ, de cõsensu nostri Definitorij, vt liber, cuius titulus est (*Speculum privilegiorum Regularium*) à Patre Fr. Pedro ab Angelis nostri Ordinis Diffinitore Generali accurate compositus, & à gravioribus, doctisque viris nostri Ordinis (quibus ipsum videndum, & examinandum commisimus) recognitus, & approbatus Typis mandetur, & in lucem prodeat, obtenta facultate Ordinarij, ac Supremi Senatus; tenore præsentium licentiam concedimus. In quorum fidem præsentes manu nostra, ac Secretarij nomine subscriptas fieri iussimus: In hoc nostro Collegio Complutensi die sexta mensis Martij anni Domini M.DC.LXIV.

Fr. Stephanus à S. Ioseph
Vicarius Generalis.

Fr. Theodorus à S. Ioseph
Secretarius.

CEN-

IVDICIVM OPERIS,

Reuerẽdiſsimi P. Fr. M. Ioannis de Herediain Carmelitana familia antiquiſsimæ, & Regularis Obſeruantiæ obſeruantiſsimi alumni, iam prius in Complutenſi Academia Sacræ Theologiæ ſapientiſsimi Lectoris. Nunc vero in Supremo Fidei Senatu Cẽſoris ex munere, & in ſuo Matritenſi Cœnobio ex merito Præſulis.

Speculum Priuilegiorum, à Reverendiſsimo P. Fr. P. ab Angelis, ex Religioſiſsima, venerandaque ſemper familia Patrum Carmelitarum Diſcalceatorum, Congregationis Hiſpaniæ Diffinitore Generali elaboratum, ex præſcripto D. D. Garciæ de Velaſco Vicarij Matritenſis; vidi, & eadem qua auiditate ſedulus luſtravi, lucem Doctrinæ miratus, iterum, atque iterum, vt ſitim explerem addiſcendi fontem eruditionis prælibavi. Profecto, cum tantæ familiæ Sacræ, filium Authorem cõſpicerem, è cuius fœcundiſsima radice tot flores, & fructus hucuſque eructarunt, nondum Doctrinam operis luſtratus, venit in mentem illud Caſiodori encomium erga Deciorum ſtemmata: *Neſcit inde aliquid naſci mediocre, tot probati, quos genuit, & quod difficile prouenit, electa frequentia*, fruſtra perquirerẽ Authorem, cum huius Sacræ Religionis alumnum concepiſſem, è cuius vberrimo Paradiſo, tot arbores vitæ, tot ſcientiæ ramos libida poſſet emulari natura. Sed quia inter tot filiorum lucidiſsimos partus, Authorem nitidiſsima cognoſcam Doctrina fulgentem, rectè opus fulgoribus exornatum ſpeculi cognomine iudicavi condecoran-

Lib. 3. c. 6.

randum; si enim ſpecies verum ſpeculum, vt clarius communicet trahit, ſubtiliſsimo lumine quidquid privilegiorum ſparſit Sãctiſsima Sedes, ſine difficultate mutuat, vt libere præſtet; quod minimum eſt occultari valet, quod nobile, nunquam patitur abſcondi, lucidiſsimum iubar ſuo ſe iubare panditur, & qui flores præmanibus habeba, ex nobili germine illico ſum odoratus radicem, concinit ad rem Enodius: *Quoties amomi floſculus, aut meſis caſiæ per deprædationem laſciui pollicis radice viduantur, & ad dotem manuum humanarum nobile germen adiungitur, meritum cæſpitis odore ſignificat, & naturæ genium prima viſione teſtatur. Occultari ſe nõ patitur fœtura ſublimis.* Ex Doctrinæ odore authorem agnovi; adeò ſublimis fragantiæ, vt meritum prodat ingenij. Opus hoc nec mordere poteſt invidia, nec præceps ſugillare livor audebit. Habent omnes quid ex tali ſcaturigine hauriant; multum quod litterati diſcant, nihil quod reprehendant. Cãdorem ſervat Catholicæ Doctrinæ, morum honeſtatem. Cenſeo digniſsimum, vt prælo mandetur, imò, & quod æternitati credatur. In hoc Conventu Matritenſi Carmelitarum Obſervantiæ, die 17. menſis Aprilis anni 1664. Orat. 4.

Frater Ioannes de Heredia.

LICEN.

LICENCIA DEL ORDINARIO.

EL Lic. D. Garcia de Velaſco, Vicario deſta Villa de Madrid, y ſu Partido, por la preſente, y por lo que à Nos toca, damos licencia para que ſe pueda imprimir, y imprima vn libro intitulo, *Speculum priuilegiorum regularium in cõmuni*, eſcrito por el Reverendiſsimo Padre Fray Pedro de los Angeles, Difinidor General de ſu Orden de Carmelitas Deſcalços, atento ha ſido por Nos examinado, y no tiene coſa contra nueſtra Santa Fè, y buenas coſtumbres. Dada en la Villa de Madrid a veinte y vn dias del mes de Abril de mil y ſeiſcientos y ſeſenta y quatro años.

El Lic. Velaſco.

Por ſu mandado,

Iuan de Ribera Muñoz.

CENSVRA,

Reuerendi admodum P. Fr. Magistri Thomæ de Castejon, ex Illustrissimo Cœtu Eremitarum eximij Doctoris S. Augustini, olim in suo vno & altero Celeberrimo Collegio complutensi, & Salmantino Sacræ Theologiæ dignissimi Moderatoris.

EX decreto Supremi Senatus Castellæ librum hunc, cuius est inscriptio, *Speculum Privilegiorum Regularium*; Authore Reuerendissimo P. Frate Petro de los Angeles Carmelitarum Excalceatorum Obseruantissimæ Congregationis Hispaniæ Generali Diffinitore, inspexi, & apte, conuenienterque respondere titulo, nemo dubitabit, qui attente illam, qua Privilegiorum, repræsentat qualitates, inspexerit perfectionem. Vnde in eo perspicua videtur, apparere empedoclis sententia de rerum speciebus, seu imaginibus, quas in tuentibus speculum refert. Has enim ille, apud Plutarchum: *Fieri* (ait) *per effluuia in Speculi superficie coeuntia; peragi autem per ignem, qui ex Speculo profluit.* Deducitur sanè, vt minimè dubitandum, in hoc tractatu non minus igneo Authoris, ardentique zelo, quo intime inflãmatus Speculum hoc elaborate confecit, quam ipsorum deberi Privilegiorum naturæ. Splendentem vero in ipso illius zelo prudentiam, simulque immensam obligationem, qua totum his elucubrationibus Religiosorum statum Author obstringit, fervor ille maximè comprobat, quo prædictorum firmitatem Priuilegiorum sancit, & roborat. Nec enim minori afficit decore Religiosos, qui efficacibus, & potentissimis doctrinis illorum evulgat Privilegia, quam ipsa per se validissima

Plutar. de Placit. Philosop. lib. 4.

Pri-

S. Cypr. lib. 2. epistolarum epist. 7.

Privilegia; ex quo si, vt legitur in D. Cypriano: *Minus est criminis honoratum bono testimonio non fuisse, quam honorem boni testimonij perdidisse; minus est hinc laude iacuisse, quàm laudes propias perdidisse*; ita diverso modo non maioris debet esse gloriæ bono Privilegiorum testimonio honorari, quam honorem talis testimonij, non amisisse. Pari ideo, ne dicam maiori, cum ipsa Privilegiorum gloria, laude dignam existimandam censeo curam, & diligentiam in illis publicandis impensam, ne in interitum ruant, vel in oblivionis immersa profundum, vel non, vt æquum erat propugnata. Concedamus hanc laudem, cui tam glorioſum expletur propoſitum, & quia in hoc opere nihil est, quod Catholicæ disonet veritati, bonisve moribus, quinimo omnia pura, omnia sapienter excogitata, Religioſiſsimoque viro digna inveniantur; vt omnes consulto hoc speculo, quod se deceat eligere, atque præstanter effingi valeant, dignisimum opinor, vt in publicum prodeat, omniumque obtutibus, omnibus bene consulturum exponatur. In hoc Divi Philippi Matritensi Conventu die 1. Maij, anno 1664.

Fr. Thomas de Castejon.

PRE

SVMA DEL PRIVILEGIO.

Tiene privilegio del Rey N. Señor por diez años, el P. Fr. Pedro de los Angeles, Religioso Carmelita Descalço, Diffinidor General de la Congregacion de España, para poder imprimir vn libro, intitulado, *Speculum Privilegiorum Regularium in communi*, sin que otra ninguna persona le pueda imprimir, ni vender, sin licencia de dicho P. Fr. Pedro de los Angeles, so pena de incurrir en las penas de dicho Privilegio, contenidas, a que me refiero, como consta de su original, dado en Aranjuez a quince dias del mes de Mayo de 1664. años, despachado en el Oficio de Geronimo Moreno, Escrivano de Camara de los que residen en nuestro Consejo.

ERRATAS.

FOl. 11. lin. 6. obstant, obstante, fol. 20. l. 24. secundum, secundam, fol. 64. l. 17. primumum, primum, fol. 74. l. 5. sis, eius, fol. 84. l. 1. non vlo, non vsum, fol. 86. l. 17. privilegiatum, privilegiatus, fol. 90. l. 27. contranæ, contrariæ, fol. 98. l. 12. ex sextentia, ex sententia, fol. 99. l. 24. si vollet, si vellet, fol. 106. l. 32. in nobis, in novis, fol. 118. l. 31. de eorum, eorum, fol. 182. l. 28 sit, si, fol. 130. l. 17. segundo, secundo, fol 136. l. 5. societas, societatis, fol. 143. l. 1. agimus, egimus, fol. 155. l. 33. vellum, vellem, fol. 158. l. 34. semper se, semper est, f. 159. l. 18. puputi, populi, fol. 172. l. 25. curre, currere, fol. 176. l. 28. absolut, absolvetur, fol. 182. l. 28. sit, si, fol. 189. l. 16. Canonicis, Cononis, fol. 192. l. 22. ob quo, ob quod, fol. 227. lin. 7. fidelis, fideles, fol. 228. l. 35. quos, quas, fol. 233. l. 28. solatim, solatium, fol. 227. l. 29. præ, prodictis, fol. 247. l. 26. relata Gregor, relatæ a Gregorio, fol. 250. l. 8. secuts, sequutus, fol. 253. l. 18. clement, clemens, fol. 270. l. 3. sempti, sumpti, f. 270. l. 7. verb. 8. Vrb. VIII. fol. 270. l. 18. confirmare, conformare, fol. 271. l. 7. vxuris, vxoris, fol. 271. l. 30. per tempore, pro tempore, fol. 273. l. 24 habea, habeat, f. 274 l. 9. verisima, verisimam, fol. 275. l. 22. confirma, cófirmatio, fol. 282. l. 16. suum, sum. fol. 282. l. 18. Princips, Principes, fol. 185. l. 14. revalidad, revalidat, fol 285. l. 34. concesione, concesionem, fol. 298. l. 23. & super, & insuper, fol. 321. l. 2. vlo, tulo. fol. 330. l. 4. ad alio, ab alio, fol. 336. l. 20. Tridentino, Tridentinũ. f 348. l. 1. Dominicanus Dominicanis, fol. 348. l. 27. declaratianibus, declarationibus, fol. 364. l. 23. officiales, officialis, fol. 364. l. 29. fines finis, fol. 364. l. 31. futuri, futura, fol. 118 l. 30. de eorum, dele. de, fol. 184. l. 6. parata, parta.

Hic liber inscriptus, *Speculum Privilegiorum Regularium in communi*, demptis his mendis suo exemplari fideliter respondet. Dat. en Matriti die 20. mensis Februarij anno 1665.

Lic. D. Carolus Murcia de la Llana.

TASSA.

YO Geronimo Moreno, Escriuano de Cámara del Rey nuestro Señor de los que en su Consejo residen; certifico, que por los Señores del, auiendose visto el libro intitulado, *Speculum Privilegiorum Regularium in communi*, compuesto por Fr. Pedro de los Angeles, Carmelita Descalço, y Difinidor General de la Cõgregaciõ de España, que por mandado de los dichos señores del Consejo se imprimiò, le mandaron tassar à quatro maravedis, y medio cada pliego, el qual tiene quarenta y seis pliegos, sin principios, y tablas, que à dicho respecto monta ducientos y siete maravedis, y à este respecto, y precio mandaron se venda cada libro, y no à mas, pena de incurrir en las penas que caen, y incurren los que venden semejantes libros à mas precio de la tassa, y se mandò dar por testimonio; y para que dello conste doy el presente en Madrid à tres de Março de mil y seiscientos y setenta y cinco años.

Geronimo Moreno.

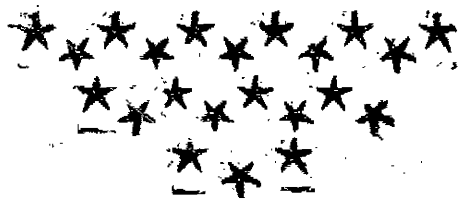
PRO-

PROLOGVS LECTORI.

VASTVM mare (Lector benigne) procellosũ abyssum agreditur, & ingreditur, quisquis tempestate hac pelagus Privilegiorum Regularium vadare intentat; Ita ne? Quis nisi ignarus inficiat? Tot capita, tot sententiæ: Contrarias dicam, an contradictorias? Vtrumque reperies. Quidam ex amplissimis concessionibus, tum vetustis, tum recentibus adeò dilatant, vt eis fere omnia licere, facile præsumant. Quidam adverso marte, ex varijs revocationibus adeò restringunt, vt maria magna Religionum, in parvulum fontem conversa fore, non renuant asserere. Quid igitur? Pedem retraham? Forsan consules, caliginem aspiciens: At mihi contrarium occurrit, cum caligo ipsa veniam erranti offerat, si sincere, scopum veritatis tentet collimare. Nec mens tendit in omnia, & singula, quæ de privilegijs, etiam in particulari, sermonem texere. Cum præmanibus adsint, de hac re doctissimorum virorum illustria volumina. Nec minus aliqua inaudita

de meo adijcere. Primum enim ſicut moleſtum, & otioſum eſſet; ſic & præſumptuoſum ſecundum. Verum, quia temporum varietate, nil ita ſtabile, quin priſtinæ ſtabilitatis ipſa ſtabilitate careat; nihilque ita certum quin noviſsimis, multoties, occurrentibus difficultatibus, minus certum appareat. Ergo cum me Romana Curia (ſupra meritum licet) Procuratoris Generalis Sacræ meæ Religionis, per ſeptem annos, teneret functione. Diverſitas negotiorum, circa Privilegia Regularium, animum intenta, obſequioſaque ſolicitudine appulit; vt quæ de privilegiorum in communi potiſsimis fundamentis, tum ex gravioribus authoribus, tum ex conſortio, & famulatu, doctiſsimorum virorum in alma vrbe exiſtentium, non mediocri labore ebiberam, in aliqualem meorum potiſsime alumnorum vtilitatem, luci traderem; quatenus privilegiorum, potioribus fundamentis radicitus agnitis, ipſiſque ſuccinte præoculis appoſitis: Amota ignorantiæ, erroriſque occaſione; tutiora pro vſu poſſent obſervare. Opuſculum finivi; ſæpè frequentiora, non caſu, ſed conſulto, in extenſis voluminibus aliorum Doctorum videnda relinquo, ſelectiora explanare propono, & ea ſine quibus, obſtruſum maneret opus. Vtinam quod intendo

do assequar, nec mihi, nec legenti displicebit. Conabor igitur plus stabilita in palam offerre, singula singulis adaptando, per disputationes, & sectiones, brevitate, cui nihil desit, nihil effluat, claritate in nullo minori, quam captui meo permissa; faxit Deus vt votum impleam, & fructus labori respondeat.

[redacted]

[redacted]

[redacted]

INDEX
DISPVTATIONVM
ET SECTIONVM.

CVM EARVM SVMMARIIS IN commodiorem vsum legentium.

DISPVTATIO I.

De quidditate seu natura Privilegiorum.

SECTIO I.

Quid, & quotuplex sit Privilegium, quæ eius proprietates? fol. 1.

1 *Explicatur quid sit Privilegium, & quomodo operetur contra ius commune.*

2 *Divisionis Privilegiorum proponuntur, explicatur que qualiter omnes reducuntur ad Privilegia realia, vel personalia.*

3 *Expenditur quid sit Privilegium reale, quid personale?*

4 *Privilegium reale transit de persona in personas; personale cum ipsa persona finitur.*

5 *In dubio an Privilegium sit personale, vel reale, expenditur quid iudicandum.*

6 *Privilegia quæ sunt pure favorabilia, & merum beneficium, & quæ sint odiosa, & quid includant.*

7 *Fere omnia Privilegia concessa primo, & per se Religionibus, Communitatibus, Ecclesijs, Prælatis, vel Dignitatibus, & officijs, cum sint realia sunt perpetua, & transeunt in successores.*

SECTIO II.

De Privilegiorum interpretatione, & ampliatione. fol. 4.

1 *Privilegium merè gratiosum, & quod nulli nocet, latissimè est interpretandum, secundum quod proprietas verborum patitur, sive naturalis, sive civilis, expenditur etiam quid hoc sit.*

2 *Privilegia realia regularium etiam si contrarientur iuri communi, latè interpretanda sunt, datur ratio.*

3 *Quando Privilegium conceditur motu proprio, etiam si sit contra ius commune, extenditur, & si cum clausulis ex certa scientia, vel de plenitudine potestatis, extenditur etiam in damnum tertij; sed quomodo id debeat intelligi explicatur infra disput. de confirmatione, & derogatione Privilegiorum.*

4 *Privilegia concessa primo, & per se in favorem regularium, & Ecclesiasticorum etiam si aliquando videantur odiosa aliquibus, cum hoc sit per accidens, non debet attendi, assignatur ratio, quod maximè tenet in Privile-*

gijs,

gijs, quæ animarum favorem concernunt, & alijs quæ ius commune videntur lædere.

5 Imò prædicta Privilegia cum tali læsione reputari debent absolute favorabilia, quia vel non invenitur in tali casu læsio iuris; vel non attenditur à Principe; assignatur optima ratio.

6 Solvitur quædam obiectio ex duplici loco D. Thom. notatu digna.

7 Adducuntur aliqua decreta Pontificum concedentia Regularium Privilegia lato modo esse interpretanda, & in favorem eorumdem, quando aliquod dubium oritur ex ambiguitate verborum neque ad hoc attendi debet rigores, seu apices à Iuristis observati, sed ampliandum sunt ex bono, & æquo.

8 Dubitatur, quis possit Privilegia dubia interpretari?

9 Interpretatio duplex, authentica, & doctrinalis, hæc à viris doctis fieri potest, etiamsi in clausulis Bullarum contineantur verba: Nemini liceat ipsas aliter declarare, seu interpretari, vel sublata potestate aliter interpretandi, & determinandi; illa vero à solo Principe concedente, vel à successore, seu ab habente potestatem delegatam fieri valet.

10 Adeò vera est præfata Doctrina primæ partis, vt circa clausulas Tridentini possit practicari, & de facto practicatur; adducuntur exempla ex ipso Tridentino.

11 Adducuntur alia exempla manifesta.

12 Stabilitur magis præcedens Doctrina.

In-

13 *Interpretatio authentica obligat in conscientia, est enim quasi nova lex. Doctrinalis licet non obliget, securas tamen reddit conscientias, si à viris doctis fiat.*

14 *Privilegia regularium non possunt interpretari authentice, neque ab Episcopis, neque ab Archiepiscopis, neque ab alijs Prilatis Ecclesiasticis, hoc enim est illis prohibitum à Romanis Pontificibus.*

15 *Quando dubitatur an Privilegium sit revocatum, vel non, dicendum est non esse revocatum ex Privilegio Alexandr. VI.*

16 *Prælati regulares habent Privilegia interpretãdi authentica sua Privilegia pro suis subditis.*

17 *Possunt Prælati regulares authoritate Apostolica dubia tam suæ regulæ, quam suorum Privilegiorum, in beneficium subditorum declarare.*

18 *Probatur prædictam declarationem posse facere Prelatos authentice, & iuridice.*

19 *Solum tamen habet vim dicta declaratio pro suis subditis.*

20 *Est etiam facienda præfata interpretatio, seu declaratio prudenter, & cum consilio peritorum, & extenditur ad Vicarios Conventuum. Possunt etiam ipsi Prælati limitare, restringere, imò etiam tollere pro suis subditis vsum Privilegiorum authoritate Apostolica.*

SE-

SECTIO III.

De regulis rectè interpretandi Privilegia, iura, & alia decreta Pontificia. fol. 15.

1 *Coniecturæ interpretandi supra dicta, præcipuè ordinantur ad cognoscendam voluntatem Principis concedentis; & in primis, debet attendi favor Privilegiati, & læsio alterius.*

2 *Secundo, attendenda est causa, quæ mouit Pontificem ad concedendum Privilegium.*

3 *Tertio, inspici debet tenor Privilegij.*

4 *Quarto, in Bullis, & Privilegijs potius pars dispositiva, quam narrativa, attendenda est.*

5 *Quinto, quando mens Pontificis non apparet à verosimili, indaganda est.*

6 *Sexto, quando quis in dubijs vtitur epiqueia, debent temperari in legibus rigores iuris, & procedere de bono, & æquo.*

7 *In dubijs legum, & Privilegiorum recurrendum est ad conditorem earum pro declaratione authentica, nisi periculum sit in mora; & hoc quando non adest delegatus, si enim adsit, etiam præsente legislatore, poterit talia dubia interpretari.*

8 *Ad interpretationem præfatam multum iuuat cognitio clausularum Privilegiorum, & legum.*

SECTIO IV.

De authoritate Eminentissimorum Cardinalium. fol. 18.

1 *Pro declarationibus, seu decretis Eminentissim. Card. ad sunt aliqua scitu dignissima ab Vrb. VIII. petita.*

2 *Sine prædictis conditionibus non est adhibenda fides certa prædictis declarationibus, & decretis; potest tamen adhiberi fides probabilis, si à viro fidedigno referantur.*

3 *Dubitatur an dictæ declarationes, seu decreta obligent in conscientia. Refertur sententia multorum affirmantium, solum esse Doctrinales, sed quia magnæ authoritatis regulariter sequi debent, sed in rigore non obligant.*

4 *Refertur sententia affirmans habere vim legis, & sic ligare conscientias.*

5 *Vtendum est distinctione, & quando sunt confirmatæ à Pontifice obligant, quia habent vim legis; si vero confirmationem Pontificis non habeant, minimè obligant, licet vt probabilissimæ sequantur, dum tamen in eis inueniantur conditiones ab Vrbano VIII. requisitæ.*

6 *Aliqui intendunt non indigere huiusmodi declarationes nova publicatione, sed oppositum tenendum est.*

7 *Vnde sine dictis conditionibus, & sine publicatione, non habent vim legis obligantis; & quãdo dantur etiam cum illis, & confirmatione Papæ pro aliquo casu particulari solum obligant pro illo, neque extenduntur ad alios etiam similes, nisi exprimatur in ipsis decretis.*

Quan-

8 *Quando dubitatur de authoritate harum declarationum, post factam sufficientem diligentiam, non obligant, si vero dubitetur de sufficienti publicatione affirmant aliqui obligare, sed probabilius est oppositum.*

9 *Refertur sententia particularis cuiusdam Authoris in præsenti dubio in duas partes divisa.*

10 *Roborat idem author suam sententiam.*

11 *Respondet ipse cuidam obiectioni. Prima pars huius sententiæ verissima est. Secunda vero si intelligatur de confirmatione Pontificis in forma communi est probabilis; si autem intelligatur de confirmatione in forma specifica eam reijcio.*

12 *Etiam si dictæ declarationes sint authenticæ, cõfirmatæ, & publicatæ, si non includant derogatorias Privilegiorum antecedentium, illa non revocant.*

DISPVTATIO II.

De communicatione Religionum inter Regulares.

SECTIO I.

De diversitate Privilegiorum communicantium in Privilegijs. fol. 25.

1 *Explicatur, quæ sint Religiones Mendicantes.*

2 *Religiones Mendicantes ad invicem quælibet communicat in Privilegijs aliarum.*

Re-

3 *Refertur ampliſſima communicatio PP. prædicatorum, non ſolum de conceſsis, verum & de concedendis.*

4 *Refertur communicatio minorum de conceſsis, & concedendis.*

5 *Religioſi Mendicantes participant etiam omnia Privilegia non Mendicantium, Monachorum, Congregationum, Confraternitatum, & aliorum piorum locorum, non ſecus, ac ſi cuilibet Ordini Mendicanti omnia in ſpecie, & nominatim conceſſa eſſent, & idem eſt de confirmationibus, & innovationibus Privilegiorum iuxta dicenda infra.*

6 *Moniales Ordinum Mendicantium, ſive ſubdantur proprijs Religioſis, ſive non, participant in quibus ſunt capaces, omnia Privilegia fratruum ſicut, & fratres etiam communicant Privilegia conceſſa pro Monialibus, ſive adepta ſint per ſuos regulares, ſive non.*

7 *Referuntur de hoc varia Privilegia.*

8 *Hodie fere omnes Religiones non Mendicantes, & etiam Monachales participant omnia Privilegia Mendicantium, & non Mendicantium referuntur Privilegia harum Religionum.*

SECTIO II.

De modo communicationis Privilegiorum. fol. 38.

1 *Explicatur quo modo præfatæ Religiones participant Privilegia Societatis Ieſu ſine licentia propriorum Prælatorum.*

Re-

2 *Refertur sententia negans.*

3 *Defenditur vt fere certa sententia affirmans.*

4 *Confirmatur eadem sententia affirmans.*

5 *Refertur validissimum fundamentum ex Bulla Gregor. XV.*

6 *Confirmatur hoc idem.*

7 *Dubitatur, an quando solum explicantur in concessionibus, seu communicationibus Privilegia concessa, si postea Religioni noviter fundatæ concedantur nova Privilegia, participāt illa primæ Religiones? Respondetur negativè: quando vero primi Religiosi habebent clausulam in suis Bullis, non solum de communicatione Privilegiorum concessorum, sed etiam concedendorum, participare Privilegia novæ Religionis.*

8 *Stabilitur sententia affirmans.*

9 *An Privilegia, quæ habent clausulam incommunicabilitatis respectu aliarum Religionum, reddantur communicabilia per communicationem omnium Privilegiorum cōcessorum, & concedendorum pro omnibus Religionibus sine expressione, tamen dictæ clausulæ; defenditur, & roboratur sententia affirmans; dummodo intelligatur de Privilegijs concessis tempore generalis communicationis antecedentis, non vero de alijs quæ postea conceduntur, cum tali clausula incommunicabilitatis.*

10 *Proponitur dubium circa communicationem Privilegiorum inter Provincias, Conventus, Ecclesias, & personas particulares.*

11 *Explicatur, & defenditur vera sententia.*

Pro-

12 *Proponuntur aliquæ obiectiones ex Bullis Pontificum.*

13 *Satisfit obiectionibus cum moderaminibus requisitis.*

14 *Roboratur, & explicatur magis eadem communicatio.*

15 *Explicatur iterum eadem pars.*

16 *Impugnatur quædam sententia circa hoc, & vera stabilitur.*

17 *Communicatio Privilegiorum non extenditur ad gratias, quæ per brevia, seu decreta particularia Summi Pontificis, seu in quibus præcedit examen, & decretum alicuius Sacræ Congregationis, alicui particulari Conventui, vel Religioni conceduntur, assignatur fundamentum.*

18 *Explicatur, quando, & quomodo hæc extensio fiat in aliqua Religione.*

19 *Vera sententia defenditur.*

20 *Respondentur argumentis in contrarium.*

21 *Privilegia concessa alicui personæ ratione dignitatis officij, vel ministerij transeunt in successores.*

22 *Privilegia communicata alicui particulari, & privatæ personæ, nullo modo communicantur alijs, neque improprio, neque in alieno ordine.*

23 *Confirmatur hoc idem ex duplice exemplo, & refertur primum.*

24 *Refertur secundum exemplum.*

25 *Supradicta aptari debent, cum proportione indulgentijs; dum tamen non sint de his in quibus specialis*

mentio

lentio requiritur, vel quia raro, & cum magna difficultate conceduntur, vel quia sunt concessa alicui speciali loco, vel determinatæ personæ propter aliquam rationem specialē, vt patet in Altaribus privilegiatis, & alijs similibus.

26 Ne que sunt communicabilia Privilegia, seu indulgentiæ, quæ solum ad tempus determinatum conceduntur.

27 Explicatur quomodo duret Privilegium, seu indulgentia concessa alicui Ecclesiæ Regularium, si postea transeat ipsa Ecclesia in potestatem Clericorum.

28 Privilegia, quæ per consuetudinem adquiruntur communicabilia sunt, si cætera adsint.

29 Explicatur quomodo Privilegia, quæ ab vna Religione per communicationem participantur, maneant istius Religionis, quasi ipsi essent primo concessa, & allegare illa tam in iudicio, quam extra, cum subscriptione, & sigillo in sui favorem.

30 Refertur sententia negans, sed affirmans vt vera stabilitur.

31 Explicatur quomodo Privilegia, quæ videntur odiosa, sint communicabilia, vel non.

32 Doctrina notabilis expenditur.

33 Declaratur quomodo fere omnia Privilegia Regularium, quamvis sint odiosa alicui, vel aliquibus particularibus, respectu boni communis sunt favorabilia, & sic communicantur.

34 Resolvitur, quomodo sub generali communicatione Privilegiorum veniant vivæ vocis oracula, & Privilegia, quæ sunt clausa in corpore iuris communis.

35 *Satisfit cuidam obiectioni.*

36 *Expenditur quomodo communicans Privilegium cum alia Religione possit illud retorquere contra ipsum Religionem cui primo concessum est.*

37 *Conciliantur duæ sententiæ oppositæ.*

38 *Excluduntur à Conciliatione Privilegia, quæ participant familiares seu servitores Conventuum.*

39 *Declaratur, quomodo in communicatione Privilegiorum potius ius vtendi, quam vsus communicetur.*

40 *Stabilitur, & explicatur magis hoc idem.*

41 *Quando Privilegium non apparet fuisse in vsu tempore cõmunicationis, nõ licet vti illo, nisi probetur vsus.*

42 *Privilegia concessa pro subditis, gaudent Prælati, & Privilegio concesso minori superiori, gaudet maior, non tamen è contra.*

43 *Confirmatur idem, & explicatur.*

SECTIO III.

De authoritate Priuilegiorum necessaria quoad vsum. fol. 69.

1 *Non possunt regulares vti Privilegijs nisi eis constet de validitate, & firmitate eorum; sed diverso modo pro foro interiori, ac pro foro exteriori, non tamen est necessariũ ad valorem Privilegij pro foro conscientiæ, quod detur in scripto.*

2 *Pro foro externo necesse est, vt in scriptis detur.*

Suf-

3 *Sufficienter probatur Privilegium pro foro exteriori per transsumpta, vel copias manu publici Notarij subscripta, & sigillata.*

4 *Fidem faciunt etiam in iudicio copiæ Privilegiorum Typis excusæ in folio, vel in aliquo Bullario, & etiam in libris impressis probatorum Authorum.*

5 *Privilegia antiqua in corpore unis impressa, data diei, mensis, anni, & loci, non indigent ad sui valorem, quod etiam procedit in legibus, & statutis Universitatum.*

6 *Secus vero de Privilegijs nouis, quæ sine prædictis non valent.*

7 *Etiam si originale Privilegij, & transsumptum deperditum sit, neque in libris inveniatur impressum, si per testes idoneos probetur, valet pro utroque foro.*

8 *Episcopus dubius de validitate Privilegij Regulariam, non potest impedire, ut illo utantur.*

DISPVTATIO III.

De amissione, & cessatione Privilegiorum.

SECTIO I.

De renuntiacione Privilegiorum. fol. 75.

1 *Privilegijs concessis in favorem Religionis Ecclesiæ, Conventus, vel alicuius communitatis, nullus particularis valide potest renuntiare, etiam cum iuramento.*

2 *Idem dicendum est, quãdo res pertinet ad omnes, & singulos.*

3 *Prælati inferiores, superiores, & etiam generales, non possunt talem renuntiationem facere, nec valide, nec licite, nisi iuxta modum infra assignandum.*

4 *Capitulum generale potest pro tota Religione facere talem renuntiationem. Capitulum Provinciale idem potest pro suo Provincia in eiusdem propijs Privilegijs ex Bullis Pontificum, explicatur modus talis renuntiationis.*

5 *Privilegia personalia, & quæ ius tertij, non tamẽ renuntiari possunt à Privilegiato.*

6 *Renuntiatio Privilegij ante acceptationem concedentis, vel eius potestatem habentis, non est valida, excipiuntur casus in iure inclusi, exponitur hoc.*

7 *Renuntiatio non extenditur ad non expressa, etiam si similia sint, & indubio de renuntiatione, non præsumitur quis renuntiasse iuri suo.*

8 *Si ante acceptationem renuntiationis ab habente potestatem, renuntians mutet voluntatem, manet Privilegium validum sicut antea. Adducuntur exempla.*

SECTIO II.

De amissione Privilegij per non vsum, vsum cõtrarium, & per abvsum. fol. 80.

1 *Certum est posse Privilegium per non vsum, & vsum contrarium perire, si omnia requisita adsint.*

Per

2 *Per non vsum, seu per vsum contrarium deperditur Privilegium quando intercedit tacita renuntiatio, vel sufficiens tempus ad præscriptionem requisitum.*

3 *Non vsus potest, sumi negative, privative, & contrarie explicantur singula.*

4 *Privilegium non deperditur per non vsum, si non sit notitia Privilegij, vel deficiat occasio, vel se obtulit impedimentum vtendi, vel denique si deficiat libertas in Privilegiato.*

5 *Tempus requisitum ab præscriptionem est cõputandum ab vltimo tempore, in quo quis cessavit ab vsu Privilegij. Assignatur tempus necessarium ad præscriptionem contra laicos, & privatas personas.*

6 *Assignatur tempus necessarium ad præscribendum contra communitates, Vniversitates, Ecclesias, & Collegia, ex variis Privilegijs.*

7 *Pro Religiosis requiritur longius tempus.*

8 *Refertur pro hac re magnum Privilegium Eugenij IV.*

9 *Privilegia Regularia, quæ nulli nocent, nunquam deperduntur per non vsum, sive negatiuum, sive privatiuum exclusis Privilegijs relatis, num. 7.*

10 *Infertur, quod solum amittuntur Privilegia per non vsum, vel ratione præscriptionis, vel ratione tacitæ renuntiationis.*

11 *Nunquam datur renuntiatio in non vsu Privilegiorum Regularium, sive negativo, sive privativo, quæ nulli nocent.*

12 *Præfata Doctrina intelligitur de Privilegijs affirmativis, id est, quæ aliquid faciendum indulgent, nam de mere negativis, in quibus conceditur facultas non faciendi, quod erat faciendum, & non tangunt ius tertij, nunquam deperduntur per non vsum.*

13 *Quæ sunt Privilegia mere favorabilia dictum manet supra disputatione 1. Sect. 1. 2. & 3.*

14 *Privilegia, quæ aliquod ius lædunt, vel vergunt in damnum tertij, amitti possunt, vel per non vsum privatiuum, vel per vsum contrarium, si cætera adsint.*

15 *Privilegium personale absque protestatione, & rationabili causa deperditur, si Privilegiatus voluntarie se subdat iurisdictioni alterius, etiam per vnum actum contrarium: verũ est, quod licet Privilegiatus exerceat vnum, vel aliquos actus contrarios, non habens simpliciter animum renuntiandi Privilegium, sed solum quoad illum, vel illos actus, absolute non amittit Privilegium.*

16 *Adducitur exemplum ex vtroque iure, sed ad tollenda litigia adhibenda est semper protestatio.*

17 *Præfata Doctrina maximè vera est, quando Privilegium se extendit ad diversas res.*

18 *Quando Privilegium amittitur per præscriptionem, vel tacitam renuntiationem ex dispositione iuris, non est opus acceptatione Pontificis, seu concedentis.*

19 *Contrarius vsus Privilegij per Religiosum particularem, per Monasterium, & etiam per Provintiam, non invalidat Privilegium concessum pro toto ordine.*

20 *Privilegium amitti potest per abusum non vtendo*

do illo, loco, tempore, ac mensura præscripta in ipso, & vtendo extra limites Privilegij, & etiam per sententiam quando in iure asseritur quod ipso facto incurratur, vel non expectata sententia.

21 *Religiosi irregulariter viventes per abusum suæ regulæ, saltem in foro conscientiæ amittunt Privilegia.*

SECTIO III.

De amissione privilegij ex cessatione causæ finalis. fol. 89.

1 *In Privilegijs mere gratiosis non deperditur Privilegium ex cessatione causæ finalis.*

2 *Nec minus cessat ex cessatione causæ impulsivæ: Nec cessat Privilegium absolute, per cessationem ad tempus causæ finalis totalis, sed suspenditur pro illo tempore: Adducitur exemplum.*

3 *In Privilegijs, quæ vel iuri communi opponuntur, vel ius tertij lædunt, si causa finalis cessat contrarie, cessabit Privilegium totaliter, si cessat causa finalis totaliter, si vero cessat partialiter cessavit Privilegium quo ad illam partem. Explicatur quomodo hoc sit intelligendum.*

4 *Explicatur magis hæc Doctrina.*

5 *Si cessat causa totalis Privilegij non contrarie, sed solum negative, non cessat Privilegium.*

DISPVTATIO IV.

De revocatione Privilegiorum.

SECTIO I.

Quæ Privilegia possint revocari valide, & licite à Principe concedente, vel à successore habente æqualem potestatem. fol. 92.

1 *Explicatur de quo procedat difficultas.*

2 *Privilegia mere gratiosa, id est, quæ procedunt ex sola benignitate, & liberalitate Pontificis revocari possunt, etiam sine aliqua compensatione, & nulla intervenientè causa semper valide, & in praxi semper licite, quia semper fiet ex aliqua causa Pontifici nota.*

3 *Privilegia collata per modum contractus onerosi, quamvis cum urgenti causa, & ob bonum publicum possunt revocari, sed cum debita compensatione. Adducitur exemplum.*

4 *Privilegia remuneratoria propter servicia facta, quomodo interpretanda sint exponitur.*

5 *Si obsequia & servicia ob quæ datur Privilegium, fuerunt liberaliter exhibita, sed ex alijs titulis debita, etiam si ob illorum causa Princeps Privilegium concedat: concessio in rigore non est remuneratoria ex debito iustitiæ, sed potius ex lege antidotali; idest, gratitudinis, benevolentiæ, & benignitatis, & potest revocari absque compensatione, nisi*

ad

ad summum ex quadam gratitudine, ne Princeps ingratus se ostendat.

6 *Merita debent exprimi specialiter in privilegio concesso, vt constet esse remuneratorium.*

7 *Privilegia regularibus concessa per Romanos Pontifices in premium laborum quos passi sunt, & quotidie patiuntur, pro Sanctæ Romanæ Ecclesiæ defensione, & augmento, ac animarum salute. Aliqui sentiunt esse remuneratoria ex causa onerosa, & per modum contractus saltem implicite, ad modum famulorum seruiantium, & militum prædantium, sine pacto, & sic non posse reuocari sine debita compensatione.*

8 *Sed oppositum absolute est tenendum. Probatur primo.*

9 *Probatur secundo.*

10 *Satis fit cuidam obiectioni.*

11 *Verum, negare non potest, quod multa ex his operibus in Religiosis excedant debitum rigurosæ, & precisè obligationis suæ professionis, cum sint supererogatoria, attamen cum sint, vt debent fieri ex amore Dei, & proximorum, à Deo expectanda est retributio, non à Romano Pontifice, nisi ad summum ex gratitudine.*

12 *Proponitur alia obiectio.*

13 *Satisfit illi.*

SECTIO II.

De diversis revocationibus Privilegiorum. fol. 99.

1 *Non semper sunt idem Privilegium, rescriptum, gratia beneficium, & indultum, sed multoties diversificantur, explicatur primo differentia illorum.*

2 *Rursus rescriptum aliud dicitur iustitiæ, aliud gratiæ, quod libet declaratur.*

3 *Exponitur in quo differant gratia, & Privilegium, neque enim inter se convertuntur.*

4 *Revocatio alia est expressa, & formalia, alia implicita, seu per quamdam consecutionem explicantur singula.*

5 *Revocatio expressa, & formalis subdividitur in generica, seu generelem, & in specificam, seu individualem. Explicatur vnumquodque.*

6 *Declarantur quatuor modi, quibus Pontifex potest implicite, seu tacite revocare Priuilegia.*

7 *Clausulæ generales revocatorie Privilegiorum in duplice classe constituuntur, & exprimuntur.*

8 *Lex Ecclesiastica potest dici generalis tripliciter. Explicatur primus modus.*

9 *Explicatur secundus modus.*

10 *Quid dicendum, quod tangit omnes alicuius status, particulares.*

11 *Assignatur differentia inter censuram positam à iure, & positam ab homine.*

Ex-

12 *Explicatur tertius modus.*

13 *Privilegium etiam reale dicitur lex privata, ac proinde non lex absolute, sed quasi lex tamen lato modo dici potest lex.*

14 *Privilegia perpetua quando sunt concessa intuitu alicuius boni communis, quibus renuntiare nō potest, vt privilegiū fori concessum Clericis, & Monachis, quia proprijssime dicitur lex, non solum respectu illorum, quibus præcipitur, vt tale Privilegium Clericis observent, sed etiam respectu ipsorum Clericorum, quibus præcipitur, vt illo vtantur, nec renuntiare valent. Alia Privilegia, quæ ab hoc deficiunt non sunt proprie, & rigorose leges ex defectu obligationis observantiæ in illis.*

15 *Quælibet vera, & rigurosa lex respectu diversorum, & potest dici generalis, & specialis, exceptis illis, quæ omnes fideles adstringunt.*

16 *Agitur de clausulis generalibus revocatorijs primæ classis, num. 6. assignatis.*

17 *Dubitatur primo, an Privilegia inserta in corpore iuris communis, seu Ordinarij derogentur per dictas clausulas revocatorias in novis statutis Pontificum insertas, quando non adsunt particulæ,* motu proprio, certa scientia, & de plenitudine potestatis. *Prima sententia absolute affirmat.*

18 *Allij Doctores antiqui, & moderni varias exceptiones apponunt præfate sententiæ.*

19 *Primum, quando Papa statuit per medium legis, seu statuti generalis dictæ clausulæ revocatoriæ generales*

susti-

sufficiunt ad deroganda Privilegia, quæ inserta sunt in corpore iuris communis, in his, quæ opponuntur nouæ legi, etiam si Privilegia iuris habeant clausulas derogatorias clausularum derogatorias, dummodo ius commune, cum lege noua in proprietate sermonis, non possint inter se conciliari.

20 *Affirmant multi, quod revocatio posterior generaliter facta, indistincte loquens in aliqua lege seu statuto correctiuo Prioris legis, limitanda est per Priorem specialem.*

21 *Addunt aliqui, quod si lex generalis correctiva posterior, nullo modo possit componi cum Priori, neque aliquem effectum habere, nisi illi derogando, derogata manebit, etiam si sit respectu cuiuscumque Concilij Generalis, nullam de illis mentionem faciendo.*

22 *Pater Sanchez, & alij sentiunt necessariam esse in posteriori lege expressam mentionem Conciliorum Generalium, saltim in genere, vt in eis statuta reuocata intelligantur, imò si Concilium sit nouum, vt est Tridentinum, indiget specifica, & individuali expressione.*

23 *Per leges Concilij Generalis non derogantur Privilegia specialia quæ sunt extra corpus iuris communis, nisi in Concilio sint clausulæ expresse derogatoriæ generales assignatæ in prima classe.*

24 *Proponitur alia difficultas in hac eadem re.*

25 *Quando Privilegium speciale potest habere effectum petitum ex proprietate verborum sine derogatione iuris communis, etiam si non inueniantur derogatoriæ, non derogatur ius commune; idem dicendum quando in vtroque sunt solum clausulæ generales derogatoriæ.*

Quan-

26 *Quando Privilegium non poteſt habere effectum, quem petit iuxta proprietatem verborum, niſi derogando iuri communi, illi derogabit in eo, quod illi contrariatur, & hoc non ſolum cum clauſulis derogatorijs generalibus relatis in ſecunda claſſe, ſed cum primis, quando in iure communi nulla eſt ſpecialis reſiſtentia. Probatur efficaciter intētum.*

27 *Confirmatur ex capat, cum bijs de Privilegijs.*

28 *Expenduntur aliqua pro intentu, notatu digna.*

29 *Solvitur difficultas in oppoſitum.*

30 *Aſſignantur aliqua Privilegia, quæ prorſus ſunt inutilia.*

31 *Proponitur quædam obiectio.*

32 *Reſpondetur primo.*

33 *Reſpondetur ſecundo.*

34 *Aliæ inſtantiæ fit ſatis.*

35 *Si neceſſarium ſit verba Privilegij, extendere etiam contra ius commune, vt aliquid de nouo concedat extendi debet. Aſſignatur differentia inter Privilegia vere fauorabilia, & odioſa.*

36 *Privilegia quæ continent clauſulam, vt revocari non poſſint niſi de eis mentio expreſſa fiat de verbo ad verbum, vel quid ſimile revocantur per præfatas clauſulas generales ſequentis privilegij.*

37 *Proponitur, & ſolvitur difficultas circa eamdem materiam.*

38 *Per clauſulas generales non revocantur privilegia conceſſa per modum contractus, niſi hoc exprimatur.*

39 *Proponitur quædam limitatio.*

40 *In privilegijs extra corpus iuris primum privilegium non derogatur per secundum: explicatur quomodo sit intelligendum.*

41 *Expenditur, quando, & quomodo revocetur Privilegium per sententiam.*

42 *Ceteris paribus quando in primo Privilegio, seu statuto est duplex clausula resistens revocationibus futuris debet in novo privilegio hoc explicari.*

43 *Privilegia habentia clausulas resistentes videlicet, vt non possint revocari, nisi de illis fiat de verbo ad verbum expressa mentio, non revocantur cum solis clausulis generalibus per subsequens privilegium, etiam si maneat frustraneum.*

44 *Proponitur obiectio quædam.*

45 *Respondetur obiectioni.*

SECTIO III.

An per clausulas generales revocentur Privilegia, seu statuta inserta in Concilijs generalibus. fol. 124.

1 *Procedit dubium quando nouum privilegium non facit mentionem, adhuc in communi Conciliorum Generalium, sed non potest habere effectum in proprietate sermonis sine tali derogatione.*

2 *Negative respondent multi.*

3 *Sed limitant nisi cõstet aliud de volũtate derogãtis.*

4 *Aliqua non leuia inferunt Authores dictæ sentẽtiæ.*

Pa-

5 *Pater Suarez adducit notandum doctrinã pro hoc.*

6 *Adducitur aliud corolarium.*

7 *Alij Doctores sentiunt constitutiones Apostolicas nihil differre à Conciliaribus; Alij oppositum sentiunt.*

8 *Vtraque sententia probabilis videtur.*

9 *Alia media vtraque componens sequitur ab Authore.*

10 *Proponitur obiectio.*

11 *Satisfit illi.*

12 *In Priuilegijs, quæ sunt difficillimæ concessionis, quia raro, vel non sine magna difficultate conceduntur, vt contra Concilia, vel ius tertij lædunt graviter in iure acquisito, maximè in rebus temporalibus, nisi contineant clausulam derogatoriã specificam Conciliorum Generalium, non admittitur derogatio circa contenta in Concilijs Generalibus, neque alia derogant.*

13 *Proponitur obiectio, & soluitur.*

14 *Extenditur, & ampliatur prædicta doctrina.*

15 *Adducuntur exempla ex decessionibus Rotalibus pro confirmatione.*

16 *Nec prædictus modus interpretandi est alienus à mente Pontificum.*

17 *Confirmatur iterum eadem Doctrina.*

18 *Proponitur eadem difficultas circa Concilium Tridentinum.*

19 *Refertur prima sententia affirmans plus requiri ad derogandum dispositis in Concilio novo, v. g. Tridentino, quam dispositis in alijs Concilijs antiquis.*

20 *Secunda sententia, defendit nullam esse differentiam*

tam inter Concilia Generalia antiqua, & noua, quia iudicat esse eiusdem authoritatis.

21 *Alij sentiunt, pro certa sententia, minus requiri ad derogandum statutis in Tridentino, quam in alijs Concilijs Generalibus.*

22 *Probant hanc sententiam sui Authores ex varijs exemplis.*

23 *Probatur eadem sententia.*

24 *Adducitur declaratio Eminentissimorum Cardinalium in sui fauorem.*

25 *Omnes isti modi dicendi probabiles iudicantur, sed mens Authores declaratur.*

26 *Adducitur pro Bulla Pij IV. explicatio.*

27 *Referuntur aliqua notatu digna.*

28 *Limitatur tamen præfata Doctrina.*

29 *Respondetur primo fundamento in contrarium.*

30 *Respondetur secundo fundamento.*

SECTIO IV.

Quid operentur clausulæ generales reuocatoriæ in secundo ordine positæ, præcipuè circa Tridentinum. fol. 142.

1 *Recolluntur clausulæ generalis secundæ classis.*

2 *Dubitatur an per aliquam ex dictis clausulis, vel omnes simul intelligantur reuocata, quæcumque antecedentia, siue in iure communi, siue in Concilijs Generalibus, antiquis,*

quis, & nouis reperta, & denique in alijs quibuſuis priuilegijs, excipiendo ſemper illa, quæ in contractu oneroſo fundantur, vel ius tertij lædunt in re grauí temporali acquiſita, & poſſeſſa, quod debet intelligi circa id quod nouum Priuilegium petit in proprietate ſermonis.

3 *Proponitur primum ſuppoſitum ex ſententijs relatis ſupra ſeſſ. 3. à num. 3. vſque* 6.

4 *Proponitur ſecundũ ex ſententia Suarez, & aliorũ.*

5 *Declaratur ſententia Authoris, & probatur.*

6 *Notatur, quod in decretis correptiuis antecedentiũ conceſsionum (cum odioſa ſint) non debent extendi reuocatoriæ, ſed reſtringi, quantum patitur proprietas verborum, etiam ſecundum ſignificationem ciuilem dummodo ad exorbitantia, & inuſitata non extendatur.*

7 *Explicatur ſententia Authoris, quæ eſt media inter alias.*

DISPVTATIO V.

De publicatione neceſſaria in reuocatione, & conceſsione Priuilegiorum.

SECTIO I.

Præſupponuntur aliqua vtilia pro intelligentia huius materiæ. fol. 146.

1 *Explicatur titulus.*

2 *Expenditur, quid neceſſarium ſit ad rationem legis obligantis.*

3 *Non excipiuntur leges irritantes actus, neque pœnales ab obligatione alicuius publicationis, seu promulgationis.*

4 *Expenditur hæc obligatio.*

5 *Lex lata pro aliqua Provincia, seu Regno limitato, aut pro qualibet Diœcesi, nõ indiget nisi vnica publicatione solemni, facta in Metropoli, seu ciuitate, quæ est velut caput Provinciæ, vt liget subditos aliorum locorum, dum adsit sufficiens tempus vt sciatur.*

6 *Explicatur quomodo id sit intelligendum.*

7 *Declaratur magis hoc idem.*

8 *Non sufficit ad obligandum, quod lex in publico consistorio Regis, aut senatorum Reipublicæ, vel in aliquo Concilio Generali, sit stabilita, & subscripta à Principe legislatore, ante quam sit promulgata publicæ, & solemniter. Explicatur modus publicationis.*

SECTIO II.

An leges generales, siue ciuiles, seu Ecclesiasticæ debeant publicari in singulis Regnis, Provincijs, & Diœcesibus, vel sufficiat vnica Publicatio in curia, vel Regali, vel Ecclesiastica, vt vim obligandi habeant. fol. 151.

1 *Omittuntur pro præsenti instituto disposita in iure ciuili pro legibus Imperialibus, & loquimur de legibus Ecclesiasticis à Romanis Pontificibus statutis.*

2 *Refertur prima sententia docens requiri ad obligationem*

tionem legis, vt publicatio fiat pro singulis Prouincijs, in Ciuitatibus Metropolitanis cuiuslibet Prouinciæ, seu Diœcesis, quando Princeps habet varias Prouincias inter se valde distantes, vt Romanus Pontifex. Si enim non habeat nisi vnam parvam Prouinciam, seu Regnũ, sufficit vna publicatio in Curia, siue Metropoli Ecclesiastica.

3 *Proponitur primum fundamentum.*

4 *Proponitur secundum.*

5 *Proponitur tertium.*

6 *Proponitur quartum.*

7 *Confirmatur ex iure Canonico.*

8 *Proponitur sententia multorum, tam ex Iuristis, quam ex Theologis. Nervosè defendentibus ad obligationem legis Pontificiæ sufficere vnicam publicationem Romæ factam.*

9 *Probatur primo ex sententia.*

10 *Probatur secundo.*

11 *Affertur peculiaris modus cuiusdam Authoris sentiendi in hac parte, sed partim impugnatur, & explicatur.*

SECTIO III.

An lex sufficiẽter publicata in locis debitis iuxta sentẽtias relatas statim incipiat omnes subditos obligare nulla postposita mora a die, seu hora factæ publicationis. fol. 157.

1 *Refertur sententia affirmans cum suis fundamentis.*

2 *Alij negant sentientes legem, etiam Ecclesiasticam*

sine determinatione temporis prolatam, nullam obligare nisi post duos menses à die factæ publicationis in qualibet Provincia. Referuntur fundamenta huius sententiæ.

3 *Sententia Authoris explicatur, videlicet legem Ecclesiasticam generalem post debitam publicationem statim obligare scientes, & præsentes; absentes vero, seu distantes obligare post sufficiens tempus vt morali, & politico modo ad illos notitia perveniat, vel pervenire possit, & nō antea.*

4 *Probatur conclusio ratione, & authoritate.*

5 *Ex quibus deducuntur aliqua non levia. Primum, valde vtile circa legem submissa voce, vel in secreto prolatā.*

6 *Secundum: Refertur, & explicatur, quid dicendum, quando lex apponit clausulam, ex nunc, vel aliam similem.*

7 *Tertium, etiam explicatur circa leges ponentes obligationem post duos, vel tres menses.*

8 *Circa quartum, quid dicendum pro notitia totius territorij.*

9 *Quintū dubiū exprimitur, & versatur circa notitiam, quæ posset haberi, vel ab Angelo, vel à Dæmone ante legis promulgationem.*

SECTIO IV.

An lex Pontificia irritans cōtractum absolutionem Sacramētalem, auferendo iurisdictionē, professionem, collationē beneficij, aliosque actus, & similiter lex pœnalis, post publicationem factam solum Romæ, obliget omnes absque vlla mora. fol. 162.

1 *Dupliciter sumitur hæc difficultas, vel quando expres-*

expresse apponit lex hanc clausulam ex nunc, *vel* à die publicationis, *vel quando illa non apponit, refertur opinio Patris Salas.*

2 *Reijcitur dicta sententia si absolute accipiatur.*

3 *Refertur sententia P. Suar. limitativa præcedētis.*

4 *Proponitur, & solvitur, quædam obiectio circa idem, & explicatur difficultas.*

5 *Exponitur difficultas, quando non adsum aliquæ ex dictis clausulis, & proponitur sententia gravissimorum Doctorum pro parte negativa.*

6 *Adducitur nova confirmatio pro prædicta sententia.*

7 *Objciuntur aliqua ex Bullis Pontificum, quibus satisfacit Molina.*

8 *Rursus proponit idem Molina, proponit obiectionem ex Bulla Pij IV.*

9 *Respondit, & satisfacit dictæ obiectioni.*

10 *Refertur alius peculiaris modus dicendi Authoris moderni, sed reijcitur nisi magis explicitur.*

11 *Proponitur, & explicatur sententia Authoris.*

SECTIO V.

Quomodo adaptanda sit Doctrina, præcedentiũ sessionum revocationi omniũ Privilegiorum, & indulgentiarum. fol. 170.

1 *Dupliciter potest fieri dicta revocatio. Primò, per publicam, & universalem legem. Secundò per privatam, seu particularem revocationem alicuius communicatis, vel personæ particularis.*

2 *Circa primam partem aliqui affirmant pro legibus vniuersaliter irritantibus præcedentia sufficere vnicam publicationem in Curia Romana factã pro omnibus subditis status Ecclesiæ.*

3 *Secunda sententia defendit esse necessariam pro revocandis Privilegijs, & indulgentijs promulgationem, non solum in singulis Provincijs, & Regnis, verum etiam in singulis Diœcesibus alias revocatam non manebunt.*

4 *Explicatur sententia Authoris, & P. Suar. cum quadam differentiam pro diversis rebus.*

5 *Confirmatur de novo eadem sententia.*

6 *Argumenta præcipua contra eam manent soluta, supra sect. num. 7.*

7 *Refertur Privilegium Gregor. VIII. & explicatur in favore veræ sententiæ.*

SECTIO VI.

Vtrum lex revocans Privilegia, vel indulgentias forciatur suum effectum à die sufficientis promulgationis, vbi oportet iuxta relatas sententias. fol. 173.

1 *Affirmant aliqui etiam si propter ignorantiam fiant aliqua contra legem revocatoriam, factum esse nullum, & invalidum.*

2 *Refertur vera sententia negans esse tales actus invalidos, nisi post tempus necessarium, vt notitia perveniat,*

vel morali, & humano modo possit pervenire ad notitiam Privilegiatorum.

3 Quando aliquid transacto tempore sufficiente laborant ignorantia invincibili, quamvis excusantur à culpa nihil valide efficiunt.

4 Sed debet intelligi si non adsit communis error revocationis, & usus Privilegij pertinet ad iurisdictionem, vel munus publicum, quia tunc actus erit validus iusta legem Barbarius, ff. de offic. Prætoris.

5 Adhuc aliquæ leges revocatorias Privilegiorum absolute non habere vim obligandi invencibiliter ignorantes, ac proinde nec redere actus invalidus antequam ad notitiam cuiuslibet privilegiati perveniat notitia revocationis, etiam transacto sufficiente tempore à die publicationis necessariæ, sed excluduntur revocatoriæ aliquarum particularium legum.

6 Probatur ab Authore præfata sententia.

7 Deducuntur aliqua valde vtilia.

8 Alij Doctores oppositum sentiunt, in aliquibus legibus generalibus revocatoris, prohibentibus ne aliquid fiat, quod ante fieri poterat, deducunt ex hoc casum peculiarem pro confessionibus.

9 Alium casum deducunt circa communicatione.

10 Similiter, tertio deducunt alium casum circa Tridentinum.

SECTIO VII.

De revocatione Privilegiorum ab homine, sive privatim facta. fol. 177.

1 *Revocatio privata, non habet effectum, antequam ad notitiam certam Privilegiati perveniat, nec sufficit notitia dubia, & hoc etiam sive revocatio sit per legem Universalem, sive per priuatam.*

2 *Statuitur difficultas proposita in titulo sessionis.*

3 *Supponitur differentia Privilegij Realis, & personalis.*

4 *Privilegium concessum determinatæ personæ, vel peculiari loco ratione sui non revocatur nisi notitia perveniat ad illum, vel per litteras derogantis, aut per Nuntium ipsius Privilegiati directum etiam si notitiam habeat revocationis per aliam viam, quidquid in contrarium alij dicãt.*

5 *Privilegium concessum alicui communitati particulari, non est necesse, vt revocatio illius intimetur, cuilibet de communicate, sed sufficit vt intimatio fiat corpori illius, videlicet Capitulo Provinciali si concessum est Provinciæ, & idem dicendum proportionaliter si Privilegiũ concessum erat toti Religioni.*

6 *Privilegium concessum sine notitia privilegiati aliqui affirmant valere.*

7 *Sufficit, quod concedatur ad instantiam privilegiati per se, vel per suum Procuratorem, vt valet, secus si concedatur ex motu proprio, vel ad instantiam alicuius ignaro Privilegiato.*

Addu-

8 *Adducitur disparitas, & explicatur.*

9 *Adducuntur Authores.*

10 *Non sufficit ad effectum Privilegij concessio activa sed requiritur admissio passiva, quæ sine voluntate propria, vel sui Procuratoris nihil operatur.*

11 *Confirmatur eadem conclusio.*

12 *Respondetur argumentis in contrarium.*

13 *Probatur hoc esse de mente Pontificum.*

14 *Nec sufficit notitia habita ab aliquo, qui casu audivit, vel scivit Privilegium fuisse à Pontifice concessum, imò neque si ipsemet privilegiatus audiret concessionem esse factam.*

15 *Admittuntur aliqua Privilegia, quæ licet concessa sint motu proprio, prosint privilegiatis à die concessionis.*

16 *Excipitur etiam Privilegium absolvendi ab excommunicatione.*

17 *Addunt aliqui Privilegia habere effectum à die concessionis Pontificis, etiã ante acceptationẽ Procuratoris.*

18 *Voluntas acceptandi Privilegium, sufficit, quod sit virtualis, si Privilegium detur per modum legis alicui communitati licet particularis aliquis eam ignoret.*

19 *Ex quibus infertur resolutio casus particularis.*

20 *Supradicta Doctrina non solum est vera quando Privilegium conceditur alicui communitati, sed etiã quãdo cõceditur aliquibus personis particularibus ratione officij.*

21 *Nec obstat regula Iuristarum, quæ adducitur in contrarium, nam satisfit illi.*

22 *Limitatio adhibita ab aliquibus circa dictam doctrinam, non admittitur.*

Pro-

23 *Probatur vera doctrina ex aliquibus exemplis.*

24 *Satisfit argumentis in contrarium.*

SECTIO VIII.

An Privilegium aliquando obliget Privilegiatum, vt eo vtatur. fol. 189.

1 *Vt certam supponant aliqui partem negativam.*

2 *Assignantur aliqui casus in quibus Privilegiatus tenetur vti Privilegio, & hoc sub culpa gravi.*

3 *Refertur alius casus.*

4 *Corolarium vtilissimum educitur.*

5 *Alius casus refertur.*

6 *Proponitur dubium de habente Privilegium audiendi Missam tempore interdicti, videlicet an teneatur vti Privilegio, & Missam audire.*

7 *Multi negant.*

8 *Alij ponunt differentiam in incarcerato, & in impedito, ob infirmitatem habente oratorium Domi, & respectu habentis Privilegium tempore interdicti, resolvitur difficultas.*

9 *Resolvitur dubium an habẽs Privilegium absolvendi, teneatur vti tali Privilegio cum pœnitente, qui peccata reservata confitetur; assignant aliqui differentiam inter peccata reservata, & censuras.*

10 *Rejcitur dicta distinctio, & resolvitur dubium.*

SE-

SECTIO IX.

An leges revocantes Privilegia pendeant ab acceptatione Privilegiatorum. fol. 193.

1 *Omnes legibus civilibus, de Ecclesiasticis graves Doctores sentiunt quod licet Pontifex, non recipiat potestatem à subditis, sicut Reges temporales, nihilominus ad sui obligationem requiritur acceptatio subditorum.*

2 *Lex Pontificia potest obligare quoad vnam partẽ, & non quo ad aliam, similiter in vno loco, & non in alio ex defectu acceptationis.*

3 *Refertur sententia absolute negans sine acceptatione legem obligare.*

4 *Refertur oppósita sentẽtia cũ aliquali moderamine.*

5 *Admittitur supplicatio ad legislatorem, & declaratur modus.*

6 *Conciliantur duæ sententiæ, quæ videntur oppositæ.*

7 *Explicatur differẽtia inter nõ vsũ, & disuetudinẽ.*

8 *Consuetudo, & disuetudo, in quo differant.*

9 *Referuntur opiniones circa designationem temporis requisiti ad præscribendum per disuetudinem.*

10 *Resolvuntur, & explicantur, quæ ad hoc desiderari possunt.*

11 *Si legislator instet per decẽnium vt sua lex recipiatur, & id assequi non potest, nulla manet lex.*

12 *Redditur optima ratio dictæ conclusionis.*

13 *Quando tota Respublica, vel maior pars illius agit contra legem, præsumitur lex non admissa; temperatur, & explicatur.*

Sen-

14 *Sententia affirmans legem non obligare, quando per decẽniũ ignoratur lex in aliquo loco affirmãt viri docti.*

15 *Sed melius dicitur, quod per illud tempus solum fuit suspensa obligatio, sed existente notitia cum alijs requisitis incipit obligare.*

16 *Quando lex est nimis dura, & difficilis observantiæ, dat locum supplicãdi legislatorem, & dũ supplicatio durat, nulli peccant, nõ acceptãdo legem: per quos autem debet supplicatio fieri explicatur.*

17 *Si legislator, audita supplicatione, non respondet, censetur legem manere revocatam.*

18 *Quando supplicatio non fit, existente causa sufficiente, arbitrio prudentis, tenent aliqui, quod post decẽnium, legem non obligare, adhuc ignorante legislatore. Si autem nõ fuit iusta causa supplicãdi, primi, qui in maiori parte legem nõ recipiũt, peccant graviter, vsque ad tẽpus præscriptionis.*

19 *Resolvitur quid dicendum quando minor pars populi legem statim recipit.*

20 *Si in lege sufficienter publicata dubitatur autem de acceptatione; docent aliqui non obligare, cum leges non obligent ante acceptationem.*

21 *Colligitur ex dictis quid sit dicendum de legibus privilegiorum.*

DISPVTATIO VI.

De revocationibus privilegiorum, quæ in Tridentino continentur, & de clausulis, quibus in eis vtitur.

SE-

SECTIO I.

De his, quæ interdicuntur Religiosis exemptis in Concilio Tridentino, cum revocatione privilegiorum. fol. 205.

Cum in tota hac sectione nihil contineatur nisi revocationes aliquorum Privilegiorum Regularium, non est opus summarium minutatim inferere.

SECTIO II.

De vniversali revocatione indulgentiarum, facta pro omnibus Regularibus à Paulo V. f. 218.

1 *Refertur ad literam Bulla Pauli V. derogatoria omnium indulgentiarum Regularium, vsque ad suum tempus, & alias de novo concedit. Omititur summarium prædictæ Bullæ, quæ vsque ad num. 16. extenditur, tanquam non necessarium.*

17 *In prædicta revocatoria solum comprehenduntur indulgentiæ concessæ pro ipsis Religiosis, & in vtilitatem ipsorum, non vero quæ sunt Generales pro omnibus.*

18 *Indulgentiæ concessæ pro omnibus fidelibus visitantibus Ecclesias Regularium non includuntur in ipsa revocatoria Pauli V.*

19 *Indulgentiæ pro animabus Purgatorij, siue sint Religiosorum, siue secularium non comprehenduntur in revocatoria, & sic possunt eas lucrari Religiosi tam pro suis Religiosis defunctis, quam pro secularibus.*

Non

20 *Non reuocantur pro regularibus indulgentiæ conceſſæ pro articulo mortis.*

21 *Religioſi gaudent etiam in proprijs, & alienis Eccleſijs indulgentijs, quibus gaudent generaliter fideles, & idem dicendum eſt de cõceſsis generaliter per medallas, coronas, & res ſimiles.*

22 *Nomine Eccleſiæ ad lucrandas indulgentias veniunt cœmeterium ipſius.*

23 *Infirmi Regulares, & impediti ob nimiã ſenectutem, ex lectulis, vel domibus lucrari poſſunt indulgentias noviter conceſſas à Paulo V. pro Regularibus, dummodo faciant aliquod opus pium arbitrio confeſſoris deſignatum.*

24 *Indulgentia deſignata in ipſa Bulla Pauli V. pro itinerantibus, & extra clauſtra degentibus, de licentia ſuorum ſuperiorum, vt prædicatoribus, lectoribus, &c. eſt noua gratia ſupradictis, addita ibi.*

25 *Et nota, quod ſiue ſint extra clauſtra ad breue tẽpus, ſiue ad longum lucrantur eaſdem indulgentias.*

26 *Prædictis omnibus indulgentijs gaudent Moniales, ſiue ſubdantur Religioſis, ſiue non.*

27 *Proponitur duplex difficultas circa indulgentiam conceſſam ipſis Religioſis viſitantibus proprias Eccleſias.*

28 *Reſoluitur præfata indulgentia gaudere Religioſos ſingulis diebus totius anni.*

29 *Confirmatum idem aſſertum.*

30 *Præfata indulgentia eſt plenaria, & non ſolum vna, ſed multiplex.*

31 *Refutatur ſententia contraria, quia ſingularis, & ſine ſufficiente fundamento.*

Pro-

32 *Probatur vera sententia ex verbis Bullæ Paul. V.*

33 *Ratio in contrarium nihil probat.*

34 *Confirmatur ex alijs verbis ipsius Bullæ.*

35 *Confirmatur idem.*

36 *Dicendum est Regulares visitantes proprias Ecclesias singulis diebus totius anni lucrari omnes indulgentias plenarias, & non plenarias, quæ lucrantur visitantes Ecclesias Romæ in diebus stationum.*

27 *Nota, quod in hac derogatoria Paul. V. deroganter indulgentiæ concessæ pro Religiosis, etiam per vivæ vocis oracula, secus vero in revocatorijs Gregor. XV. & Vrb. VIII. infra referendis, disp. 8. sect. 3. num. 9.*

DISPVTATIO VII.

De confirmatione Privilegiorum.

SECTIO I.

An privilegia expresse revocata in Tridentino, habeant hodie aliquam vim, virtute alicuius confirmationis. fol. 235.

1 *Adducitur occasio dubitationis ex Bulla Pij V. in favorem Religiosorum.*

2 *Affirmãt multi huiusmodi Bullã esse hodie in sua vi.*

3 *Fundamentum 1. huius sententiæ reijcitur.*

4 *Patefit origo deceptionis authorũ huius sententiæ, & declaratur veritas.*

5 *Fundamentum 2. aliorum Doctorum reijcitur.*

6 *Aperitur æquivocatio horum Doctorum.*

7 *Proponitur alia difficultas resolvenda infra sect. 3. n. 3. vsque ad 6. & sect. 7. dub. 4. & 5.*

Pro-

8 *Proponitur aliud fundamentū pro prædicta sententia.*
9 *Cū moderamine assignato, admittitur hic modus dicēdi.*
10 *Impugnatur modus singularis dicendi cuiusdā Authoris.*
11 *Ostenditur debilitas, ne dicam falsitas dicti modi.*

SECTIO II.

Quomodo intelligendæ sunt clausulæ, quas post Tridentinum apponere solent Pontifices in concessionibus, confirmationibus, & innovationibus Privilegiorū Regulariū. f. 244.

1 *Refertur primus Pontifex, qui post Trident. aliquales clausulas restrictivas in suis cōcessionibus posuit, qui fuit Greg. XIII. & postea alij vsi sunt, vel eisdem, vel addiderunt alias.*

2 *Secutus est post Gregor. XIII. Sixt. V. & sic suo ordine cæteri in quorum quolibet referuntur clausulæ, quibus vsus est, vsque ad num. 16. inclusiue huius sectionis, & ideo non est opus vti summarijs in præsenti.*

17 *Expenditur quomodo intelligendæ sunt clausulæ;* canones, & decreta, *quando eis vtuntur Pontifices in suis limitationibus.*

18 *Particula* Canones *post Tridēt. apposita in Bullis, non intelligitur de Canonibus ipsius Tridentini.*

19 *Quando Pontifices apponunt clausulam,* dūmodo nō sit cōtra Tridētinū, *non intendunt revocare privilegia, quæ statutis illius sunt contraria, si non est opposita revocatio illorum. Explicatur difficultas.*

Pri-

20 *Privilegia igitur, quæ non revocantur expresse in Trident. non manent revocata ex clausalis* nõ obstãtibus privilegijs, *imò potius manẽt cõfirmata ex alia ibi relata.*

21 *Satisfit obiectionibus, quæ adducuntur.*

22 *Nec propterea otiosè apponitur in Triden. dict. clauſ.*

23 *Aliæ obiectioni fit satis.*

24 *Adhibetur alia solutio Patris Suarez.*

25 *Proponitur aliud inconveniens ex quibusdam Bullis Pontificum.*

26 *Respondetur ex Doctrina Patris Suarez.*

27 *Explicatur iterum mens Pontificum.*

28 *Recolluntur dictæ clausulæ, & declarantur.*

29 *Privilegia confirmata*, ex certa scientia, *revalidant Privilegia per non vsum, & per contrarium vsum.*

SECTIO III.

An hodie, quoad forum saltim cõscientiæ, habeãt valorẽ privilegia revocata, etiã expressè à Tridentino, f. 265.

1 *Proponitur nodus quæstionis.*

2 *Aperitur magis difficultas.*

3 *Partem negativã sequuntur multi ex Bulla Greg. XIII. revocatoria Bullæ Pij V. in favorem Regularium.*

4 *Oppositum docent non pauci.*

5 *Refertur primum fundamentum.*

6 *Confirmatur ex gravibus Authoribus.*

7 *Confirmatur 2. ex ipsa Bulla Pij V. & praxi professionum ante annum expletum novitiatus factarum.*

8 *Quod talis professio non debeat iterari, vt probabile defenditur.*

9 *Alij ex quodam oraculo ipsius Pij V. intendunt probare partem affirmativam.*

10 *Proponitur obiectio contra hunc modum dicendi ex revocatorijs Greg. XV. & Vrban. VIII.*

11 *Ex dictis Authoribus aliqui affirmant, quod oraculum Pij V. fuit solum pro foro conscientiæ, quod non cadit sub revocationibus Gregor. XV. nec Vrbani VIII. Reijcitur hæc sententia.*

12 *Alij persistunt dicendo, quod oracula, quæ iam erant sortita suum effectū ante revocatorias, nō fuerunt revocata, & omnia alia, quæ vsque tunc fuerant concessa. Sed refellitur iste modus dicendi, sic absolute prolatus.*

13 *Explicatur in quo sensu sit verum, quod oracula, quæ iam sortita erant suum effectum, non fuerunt revocata.*

14 *Idem explicatur magis.*

15 *Refertur aliud fundamentum dictæ affirmativæ sententiæ ex cessatione finis revocatoriarum Greg. XV. & Vrban. VIII. maximè quoad Prælatos regulares.*

16 *Remittitur resolutio huius dubij ad infra dicenda, disp. 8. de oraculis, sect. 8. à num. 1. vsque ad 3. inclusive.*

SECTIO IV.

De diversitate cōfirmationū privilegiorū f. 275.

1 *Exponitur duplex genus confirmationis, vna, quæ fit in forma communi, alia, quæ fit ex certa scientia.*

2 *Cōfirmatio quæ fit cū plena notitia eorū, quæ sūt cōfirmā di, dicitur, & est ex certa sciētia. Quādo vero cōfirmatio fit, cū valde confusa notitia privilegij, dicitur in forma cōmuni.*

3 *Explicatur natura harum confirmationum.*

4 *Explicatur magis secundo.*

5 *Iterum tertio exponitur.*

6 *Quid operetur clausula innovamus, præcipuè in confirmationibus sub forma communi.*

Con-

7 *Confirmatio ex certa scientia, quos effectus causet?*

8 *Sententia negans, quod clausula, ex certa scientia, non causat tales effectus, nisi tenor verborum inseratur in Bulla confirmatoria, reijcitur.*

9 *Ostenduntur fundamenta vera.*

10 *Ab inconveniente ex contraria sententia, sequitur confirmatio veræ sententiæ.*

11 *Confirmatur idem.*

12 *Proponitur obiectio, & satisfit illi.*

13 *Proponitur, & reijcitur Pater Diana.*

14 *Eo ipso, quod constet privilegium esse confirmatum ex certa scientia, habet effectus relatos.*

16 *Cõfirmatio facta cũ dubio, etiã si ex parte rei, quæ ignoratur, an in ligeat validitate? at ex parte voluntatis cõcedentis, est efficacissima, & absoluta, & causat effectum, ac si esset nova, & absoluta concessio.*

17 *Si privilegium à principio fuit invalidum in sua prima concessione, vel ex vitio obreptionis, vel subreptionis, nisi hoc exprimatur in confirmatione, nihil operatur ad valorem privilegij, quamvis alij defectus iuris suppleantur. Videatur quomodo id intelligendum sit.*

18 *Obiectio ex Bulla Iulij II. proponitur.*

19 *Respondetur dictæ obiectioni.*

20 *Roboratur responsio.*

21 *Alia obstantia adducitur ex decreto Sacræ Cõgregationis confirmato ab Vrb. VIII.*

22 *Satisfit illi, exponendo vtilissimam doctrinam.*

23 *Inferũtur aliqua vtilia, & discutitur an derogata sint aliqua privilegia antiqua Regularibus cõcessa pro absolutione*

ne à reſervatis, videlicet à Sixt. IV. Vrb. IV. Iulio II. & Paul. III. & reſolvitur pars negativa.

24 Stabilitur, quod dicta privilegia non fuerunt extincta per Tridentinum.

25 Ex verbis ipſius Trident. dicta aſſertio probatur.

26 Confirmatur eadem veritas.

27 Argumentum ex decreto Vrb. VIII. adducitur.

28 Facile ſatisfit illi.

29 Alia obiectio de mente Greg. VIII. proponitur.

30 Duplicitèr ſolvitur.

31 Remittitur examen alterius graviſſimi dubij in ſectionem ſequentem.

SECTIO V.

Quomodo intelligēdæ sūt reuocationes generales omniū privilegiorū, ſub Clem. VIII. & Paul. V. editæ, f. 293.

1 Refertur declaratio Eminētiſs. Cardinaliū, cōfirmata à Clemen. VIII. & notātur aliqua, pro intelligētia dubij.

2 Adducitur declaratio, & moderatio præcedentis decreti ab Vrban. VIII. edita, vbi extendit excōmunicationem Trident. prouocantium ad duellum, etiam ad priuatum.

3 Expenduntur iterum verba decreti Vrbani VIII.

4 Quæ privilegia derogentur circa reſervata à Clem. VIII. & Paulo V.

5 Hoc idem explicatur magis.

7 Refertur modus dicendi Magiſtri Lezanæ.

SECTIO VI.

Explicantur aliqua de confirmatione, & quæ de clauſula ex certa ſcientia, deſiderari poſſunt, fol. 297

1 Dubitatur, & reſolvitur, quid addat clauſula, & de novo concedimus ſupra clauſulā ex certa ſcientia, & de plenitudine poteſtatis.

Du-

2 *Dubitatur iterum, si clausulæ relatæ tales effectus habent ad quid additur in aliquibus Bullis, supplentes omnes defectus iuris, & facti.*

3 *Satis fit difficultati.*

4 *Per præfatas clausulas non supplentur defectus ex iure naturæ provenientes; sed adducitur magnum privilegium Sixti V. pro Minoritis.*

SECTIO VII.

Ad quæ privilegia revocata, seu deperdita se extendat confirmatio ex certa scientia, & de plenitudinis potestatis. fol. 300.

1 *Procedit difficultas, quando dictæ Clausulæ ponuntur absolute, & sine limitatione.*

2 *Primum dubium, an privilegia revocata in iure communi revalidentur per clausulam ex certa scientia? sententia negans refertur.*

3 *Fundamenta sententiæ negantis proponuntur.*

4 *Sententia affirmans stabilitur.*

5 *In contrarium proponitur obiectio.*

6 *Satisfit illi.*

7 *Privilegia revocata ab homine, revalidantur in communi sententia per clausulam ex certa scientia.*

8 *Obiectioni, quæ adducitur fit satis.*

9 *Quamvis in rigore prædicta clausula redintreget privilegia in dammum tertij, sed loquendo de æquitate non redintregrat.*

10 *Quando clausulæ ex certa scientia additur alia;* nõ obstante iure ac præiudicio tertij; *etiam in magnis ius tertij abrogatur, & tollitur.*

11 *Quæ maxime locum habent quando Pontifex in favorem boni publici ius tertij tollit.*

12 *Idem præsumitur quando Papa aliquam concedit gratiam, quam scit non posse suum effectum sortiri, nisi cum præiudicio iuris tertij.*

13 *Examinatur dubium videlicet, an renoventur privilegia revocata in Conciliis Generalibus antiquis etiam si nulla fiant mentio Conciliorum adhuc in communi per clausulas, ex certa scientia, motu proprio, &c.*

14 *Refertur sententia negativa.*

15 *Sententia affirmativa defenditur cum aliquibus declarationibus.*

16 *Dubitatur an per prædictas clausulas absque limitatione restaurentur privilegia expresse revocata in Tridentino, non facta mentione eius.*

17 *Refertur sententia affirmans.*

18 *Adducitur particularis modus intelligendi prædictam sententiam.*

19 *Confirmatur idem.*

20 *Adducuntur privilegia Pontificum pro hac re.*

21 *Sententia Authoris cum aliquibus moderationibus explicatur.*

22 *Roboratur ex manifesto exemplo.*

23 *Satisfit cuidam obiectioni circa dicta.*

24 *Ampliatur præfata sententia.*

SECTIO VIII.

An confirmatis privilegijs vnius Religionis, censeantur confirmata privilegia aliarum, quæ cum illa communicant in privilegijs. f. 310.

1 *Adducitur primum notabile pro intelligentia difficultatis.*

2 *Adducitur aliud notabile pro eadem re.*

3 *Resolvitur difficultas pro parte affirmativa quoad aliqua privilegia, & negativa circa alia.*

4 *Roboratur vtraque pars.*

5 *Quando communicatio privilegiorum conceditur nō solum pro privilegijs concessis, sed etiam pro concedendis in futurum omnia privilegia communicantur.*

6 *Proponitur argumentum in contra.*

7 *Exhibetur solutio.*

8 *Confirmatio privilegiorum vnius Religionis quomodo participetur ab alijs resolvitur.*

9 *Sententia probabilis adducitur, sed oppositam sequitur Author, cum alijs.*

10 *Probatur ratione efficaci.*

11 *Proponitur obiectio contra eam.*

12 *Satisfit illi.*

13 *Aliqualis limitatio adducitur.*

14 *Aliqui Doctores rursus limitant eandem Doctrinam.*

15 *Nec desunt qui eam ampliant.*

16 *Vnaquæque Religio attendat conceſsiones, & cõfirmationes ſuæ Religionis, nam diverſo modo concedũtur pro diverſitate Religione.*

17 *Refertur ampliſsima communicatio pro noſtra Religione reformata.*

18 *Explicatur, & ampliatur eadem conceſsio.*

19 *Privilegia antiqua quæ non contrariantur decretis Concilij Tridentini de novo fuerunt confirmata ab ipſo Concilio.*

20 *Expenditur quid operetur confirmatio privilegij quando privilegium apparere non poteſt, explicatur quid tenendum.*

21 *Quando Pontifex in confirmatione privilegiorũ facit mentionem de aliquo particulari privilegio, quod non apparet, ſi addat ſequentia verba, confirmo tale privilegium, ſicut, vel prout, aut ſecundum quod, iam tibi per alium privilegium conceſſum fuit à tali Pontifice, valet priuilegium deperditum.*

22 *Addendum ſi dicat ſe cõfirmare* ex certa ſcientia, *privilegium conceſſum à tali Papa, confirmatio erit valida, & illi credendum eſt etiam ſi privilegium originale non appareat.*

SECTIO IX.

De cauſa neceſſaria ex parte Pontificis ad valorem, ſive conceſsionis, ſiue confirmationis privilegiorum. fol. 320.

1 *Difficultas procedit tam de conceſsionibus, quam de confirmationibus, & communicationibus.* Exe-

2 *Explicantur modi, quibus fieri possunt.*

3 *Ad valorem concessionis, vel confirmationis, non requiritur nisi voluntas Pontificis, & cum semper operetur cum causa prudenti, & honesta, semper licitè concedit, unde ex parte privilegiati bona fides sufficit, vt vtatur privilegio secure.*

4 *Refertur sententia limitans conclusionem.*

5 *Sed probatur verior sententia.*

6 *Stabilitur magis idem.*

7 *Quando causa falsa proponitur Pontifici, cum deceptio impediat voluntarium, nulla redditur concessio.*

8 *Confirmatur idem notando, quod deceptio debet esse circa causam moventem totalem.*

9 *Diminuta narratio, videlicet, quando aliquid occultatur, quod debebat exprimi, reddit nullum privilegium.*

10 *Diminuta, narratio, quæ non pertinet ad causam motiuam, nec de iure; seu de stylo curiæ petitur aperiri, non viciat privilegium.*

SECTIO X.

Resolvuntur aliqua dubiola valde vtilia circa extensionem privilegiorum pro temporibus, & casibus futuris, etiam post mortem Papæ concedentis. fol. 325.

1 *Potestas absolvendi à reservatis Papæ concessa ab vno Pontifice, negant aliqui, quod extendatur ad reservata postea à sequentibus Pontificibus: probatur primò.*

Con-

2 *Confirmatur secundo.*

3 *Sed oppositum est tenendum, probatur assertio efficaciter.*

4 *Roboratur idem.*

5 *Respondetur ad primum argumentum in contrarium.*

6 *Respondetur ad secundum.*

7 *Licentia concessa alicui personæ determinatæ ad faciendum aliquam determinatam Capellam, vel ad designandum aliquod altare privilegiatum, dubitatur an possit mutari, seu re-edificari in eadem Ecclesia.*

8 *Nonnulli Iuristæ, & Canonistæ absolute negant etiam si licentiæ non apponatur particula semel.*

9 *Oppositum vt probabilius defenditur, & probatur, sive inveniatur* particula semel, *sive non.*

10 *Confirmatur primo.*

11 *Roboratur secundo.*

12 *Declaratur ad quem superiorem pertineat designatio talis altaris, quando solum superiori conceditur licencia designandi.*

13 *Resolvitur dubium, an qui post concessionem absolvendi a reservatis, vel quid simile; propter oblivionem, vel propter scrupulos, petiuit aliam, quæ concessa est cum maiore limitatione, quam prima, certior factus de valore primæ possit licite, & secure, vti prima maiori relicta, secunda minore, & pars affirmativa defenditur.*

14 *Confirmatur authoritate, & exemplo.*

DIS-

DISPVTATIO VIII.

De privilegijs vivæ vocis oraculo concessis.

SECTIO I.

In quo conveniant, & differant privilegia Bullata ab his, quæ ore tenus conceduntur, & vivæ vocis oracula nuncupantur. fol. 332.

1 *Quantum ad valorem eandem vim habent pro foro conscientiæ oracula, ac privilegia Bullata.*

2 *Sed intelligitur, dummodo oracula habeant omnia requisita supra assignata, imò in favorabilibus ampliantur, sicut in odiosis restringuntur.*

3 *Differunt privilegia Bullata ab oraculis in hoc, quod illa necessario requirunt scripturam; ista vero solum verbaliter conceduntur; attamen potest illis uti, si adfuerint duo testes concessioni; sin minus pro foro exteriori non valebunt; secus vero pro foro conscientiæ, insuper dum oracula inveniantur in libris ordinum, pro utroque foro sunt valida.*

4 *Alia differentia assignatur, nempè, quod in privilegio Bullato ipsemet Papa in propria persona loquitur. In oraculo autem loquitur in tertia persona, sive attestans, sive referens, quid Papa concesserit, ut constat ex oraculis, quæ adducuntur ab authoribus.*

SE-

SECTIO II.

De revocationibus oraculorum factis à Gregor. XV. & ab Vrban. VIII. fol. 534.

1 *Referuntur revocatoriæ oraculorum Gregor. XV. & Vrbani VIII. cum suis limitationibus, & ampliciationibus.*

2 *Officiales Papæ, qui sufficiunt pro authoritate oraculorum?*

3 *Sub nomine officialium, seu ministrorum Papæ, veniunt intelligendi, propræsenti casu, Eminentissimi Cardinales Proteptores Ordinum.*

SECTIO III.

De aliquibus exceptionibus. fol. 336.

1 *Referuntur aliquæ exceptiones dictarum revocatoriarum.*

2 *Refertur secunda exceptio.*

3 *Refertur tertia.*

4 *Apponitur aliqualis declaratio.*

5 *Refertur quarta, & probatur.*

6 *Explicatur doctrina.*

SE-

SECTIO IV.

De oraculis, quæ iam fortita erant suum effectũ ante revocatorias. fol. 341.

1 *Explicatur mens Greg. XV. cui minime contradicit Vrbanus VIII.*

2 *Exponitur, controversia orta circa verba ipsarum Bullarum.*

3 *Refertur decretum Sacræ Congregationis in favorem dictarum oraculorum.*

4 *Aperitur verus sensus præfati decreti.*

SECTIO V.

An privilegium concessum per Bullam vni Religioni, & alteri communicatum solum per oraculorum, revocatum sit per dictas revocatorias?

1 *Expenditur difficultas.*

2 *Resolvitur pars negativa.*

3 *Confirmatur idem.*

4 *Declaratur magis eadem veritas.*

5 *Valde notari debet præfata doctrina.*

SECTIO VI.

An privilegia vivæ vocis oraculo concessa, & postea confirmata per Bullas, transierint in privilegia Bullata, taliter, quod adveniente revocatione oraculorum non fuerint revocata. fol. 345.

1 *Explicatur nodus quæstionis.*
2 *Refertur sententia negans.*
3 *Allegatur primum fundamentum dictæ sententiæ.*
4 *Allegatur secundum.*
5 *Allegatur tertium.*
6 *Confirmatur idem.*
7 *Adducuntur quædam Bullæ Pontificum in favorem ipsius sententiæ.*
8 *Refertur pro eadem sententia latissima Bulla Clementis VIII.*
9 *Aliam adducunt similem ex Paulo V.*
10 *Ex dictis Bullis graves Doctores existimant veram esse sententiam negativam, quam sequuntur.*
11 *Sententia authoris, quæ affirmativa est, vt omnino vera præponitur.*
12 *Primum fundamentum refertur.*
13 *Adducitur nova confirmatio.*
14 *Secundum fundamentum adducitur.*
15 *Denuo explicatur conclusio.*
16 *Tertium fundamentum expenditur ex ipsis Bullis revocatorijs.*

Idem

17 *Idem confirmatur, & declaratur ex verbis expressis ipsarum Bullarum.*

18 *Fulcitur quarto ab insuperabili incõveniente, quod sequitur ex opposita sententia.*

19 *Patefit magis idem inconveniens.*

20 *Iterum declaratur, & manifestatur.*

21 *Clauditur discursus totius difficultatis.*

22 *Explicatur, quomodo ex vtraque Bulla Gregor. & Vrbani, idem inconveniens sequitur.*

23 *Manifestatur hoc.*

SECTIO VII.

Obiectis in sectione antecedenti fit satis, f. 357.

1 *Primæ obiectioni respondetur.*

2 *Argumentum à paritate adducto, respõdetur primo.*

3 *Respondetur secundo.*

4 *Similiter respondetur tertio.*

5 *Satisfit instantiæ ibi de novo factæ.*

6 *Licet admitteretur prima pars prætẽsionis oppositæ sententiæ, necessirie neganda est secunda, ex ibi dictis.*

SECTIO VIII.

An oracula concessa Prælatis Religionum pro bono regimine suorum subditorum, comprehensa sint in dictis revocatorijs. fol. 359.

1 *Refertur sententia negans, sed cum distinctione admittitur, & absolute negatur.*

Ex-

2 *Expenditur mens Authoris.*

3 *Nec creditur ab illa deviasse in veritate, relatum authorem.*

4 *Refertur instantia contra supradicta ex Bulla Vrb. VIII. sed adducitur in concordiam nostræ sententiæ.*

5 *Declaratur differentia inter noluisse Principem comprehendere in aliquo casu particulari subditos, & inter* non habuisse voluntatem, *illos privilegiandi, seu eximendi ab obligatione legis.*

SECTIO IX.

An prædictæ revocatoriæ Greg. XV. & Vrban. VIII. extendantur etiam ad vivæ vocis oracula, post ipsas revocatorias concessa, & concedenda. fol. 363.

1 *Pars affirmativa refertur.*

2 *Negativam tamen sequitur author cum alijs.*

3 *Satisfit primo fundamento in oppositum.*

4 *Satisfit secundo.*

5 *Offertur causa, cur Author ad alia prolixiora, & minus necessaria pro præsenti instituto, non se extenderit, in hoc speculo.*

SPE-

IHS.

SPECVLVM PRIVILEGIORVM REGVLARIVM IN COMMVNI.

DISPVTATIO PRIMA.

De quidditate, seu natura privilegiorum.

DE privilegijs Ecclesiasticis latè olim, præcipuè, differebant Canonistæ: Sed iam æuo nostro, tam Theologi, quam Summistæ non renuunt eos æmulari: quorum aliqui solum de eis agunt in communi; caliginem ex variatione, & instabilitate, particulariũ ortam fugientes. Alij verò in obsequium confessariorũ ad particularia descendunt. Omnes laudo, & veneror; sed primis adhæreo, propter eorum rationem, & quia radicitus agnitis ipsorum fundamentis: Cuilibet etiam mediocriter docto plana erit via, vt in casibus occurrentibus, sine offensione, ad particularia descendat.

SECTIO I.

Quid, & quotuplex sit privilegium; quæ eius proprietates?

1 PRivilegium nihil aliud est, quã lex privata, aliquod speciale beneficiũ concedens. Dicitur privata, nõ quia multos sæpè non afficiat; cum hoc sit de ratione legis, sed quia non omnes vniversaliter, sed privatum genus personarum tangit. Dicitur lex, non strictè & absolutè,

tè, sed late, seu secundum quid: non enim regulariter imponit obligationem privilegiatis operandi, iuxta concessa in privilegio, quod petit rigorosa lex; licet aliquibus illam imponat, iuxta dicēda disp. 4. sect. 2. num. 8. Dicitur speciale beneficium concedens, sub quibus verbis continetur quælibet gratia, favor, & quidquid potest esse vtile privilegiato; vndè concessio indulgentiæ, carnium, & lacticiniorum comestio in diebus vetitis, & facultas absolvendi præcipuè pro aliqua communitate, & in perpetuum concessa, & similium, inter privilegia computanda veniunt. Insuper de ratione privilegij est, quod semper operetur aliquid præter ius commune, vel contra illud: quod addo, quia non semper est necessarium, vt operetur contra, vt aliqui absque solido fundamento volunt; sufficit enim, quod extra illud operetur; vt patet in concessione indulgentiarum, quæ ad privilegia reducuntur, modo dicendo, disp. 8. sect. 3. & tamen non contra, sed præter ius commune conceduntur. Nec invenies in iure indulgentias prohibitas. Sic Bonacina disp. 1. de leg. quæst. 3. num. 1. Portel verb. Privileg. num. 1. Bordon. tom. 2. var. resolut. resol. 52. art. 4. de quo infra fusius dicemus.

2 Quamvis variæ divisiones privilegiorum inveniātur apud Authores: Tamen, quia vt benè notat Pater Donatus tom. 1. tract. 4. de privileg. q. 1. num. 4. quælibet privilegia in rigore, vel sunt absolute, realia, vel absolutè personalia, vel de illis participant, & sic omnia ad realia, vel personalia reducuntur, v. g. generale, particulare, locale, corporale, mixtum, & alia similia. Hinc vt brevitati intentæ consulam ad limen operis, solum reale, & personale explanabo: Cætera verò in discursu operis, iuxta exigentiam doctrinæ explicanda differo.

3 Privilegium reale est, quod immediatè conceditur omnibus, vel aliquibus in communi, cogita statui Religioni, officio, Ecclesiæ, Convētui. Privilegium locale est, quod alicui determinato loco, ratione sui, conceditur, & potest aliquando inter realia reputari, aliquando vero inter

ter personalia ; quia de vtrisque invenitur participare, vt ex dicendis, proprijs locis, constabit. Privilegium personale est, quod immediate conceditur personæ particulari, ratione sui, & in ea sistit, nisi aliud in ipso privilegio notetur.

4 Privilegium reale transit de persona in personas, sequendo semper rem, locum, dignitatem, Religionem, & personas, cum quibus semper coniunctum manet, & sic est perpetuum. Personale personam sequitur, & cum illa extinguitur; ratio est, quia primum respicit bonum commune, secundum vero, bonum privatum, Suar. lib. 8. de leg. cap. 10. & 11. cum cæteris. Hinc habes, quod privilegium concessum alicui Religioni in communi, nullus particularis, etiam generalis, renuntiare potest; sed quis hoc possit, dicetur infra loquendo de renuntiatione privilegij disp. 3. sect. 1.

5 In dubio, an privilegium sit reale, vel personale? Si sit favorabile, iudicandum est reale; si sit odiosum, personale, Portell. vbi supr. num. 4. Bonacin. punct. 1. n. 7. Bord. num. 15. & alij multi.

6 Sed est notandum, quod privilegium pure favorabile est illud, quod ita favet privilegiato, vt nulli iuri, nec tertio præiudicet. Odiosum est, quod præiudicat iuri, sive communi, sive speciali, vt privilegium non solvendi decimas, absolvendi à reservatis, seu dispensandi. Verum est, quod in his privilegijs, vel potest attendi favor privilegiati, vel damum tertij. Si primum attendas, erit favorabile, & sic petit ample intelligi. Si secundum, est odiosum, & sic stricte, sed quomodo ad praxim adaptanda hæc sint, dicam modo sect. sequente.

7 Cum fere omnia privilegia concessa Regularibus, sint primo, & per se concessa, vel toti Religioni, vel alicui Provinciæ, Conventui, Ecclesiæ, vel Dignitati, vel particularibus in communi, vt ex ipsis constat, absque dubio iudicanda sunt realia, & perpetua, vel respectu totius Religionis, vel Provinciæ, Conventus, seu officij; etiam si

personæ in eis varientur, quia faciunt vnum morale, sicut aqua fluvij. Sic communiter Doctores, Rodr. tom. 1. quæstionum, quæst. 16. art. 14. §. ex quibus. Comp. Hieronym. Rodrig. resol. 116. num. 2. Portel, verb. Privilegium, num. 4. Bordon. num. 13. & constat ex dictis supr. n. 2.

SECTIO II.

De privilegiorum interpretatione, & ampliatione.

1 NOtare oportet: Primo, quod quando privilegium est mere gratiosum, & purum beneficium, ita vt neque iuri communi, neque alteri nocet, est interpretandum latissime, secũdum quod proprietas verborum patitur, sivè sit naturalis, sive civilis. Proprietas naturalis dicitur, significatio verborum, quæ ex simplici, & primaria impositione oritur. Civilis autẽ appellatur, quæ fit per extensionem, & parificationem fictam à iure, v. g. Hæc dictio, *mors*, in propria naturali significatione significat mortem naturalem; at secundum ius, significat etiam mortem civilem, qualis intervenit in Religiosa professione. Et *filius*, secundum naturalem significationem, significat genitum, sed secundum civilem significat adoptivũ, vide plura apud Suar. lib. 6. de leg. cap. 1. Azor tom. 1. lib. 5. cap. 16. q. 4. Salas de leg. disp. 21. sect. 3. n. 4. Rodrig. tom. 1. q. 11. art. 6. Merolam tom. 2. disp. 4. dub. 2. cap. 9. num. 8. & dub. 3. num. 17. vsque ad 28. inclusive, vbi plura exempla adducit, notatu digna, ita communiter DD. habeturque expressè in l. beneficium, ff. de const. Princip. & in cap. quia circa, de privileg. & cap. dilect. de donat. & in cap. olim, de verb. sign.

2 Secundo nota, quod quia privilegia concessa regularibus, data sunt in favorem causæ piæ, Religiosæ, & animarum (loquor de privilegijs realibus, non de personalibus) etiam si sint contraria iuri communi, latè intelligenda

da sunt. Ratio est, quia huiusmodi privilegia cum non vni personæ privatæ, sed toti communitati concessa sint, & in perpetuum; in hoc æquantur legibus iuri communi insertis, quæ latam interpretationem habent, Silvest. verb. Privilegium, q. 3. Suar. lib. 8. de leg. cap. 27. n. 7. Enriq. lib. 7. cap. 22. n. 3. & ex modernis Sanch. de matrim. disp. 1. & 2. in principio, Coniach. part. 2. disp. 33. dub. 2. num. 16. Laym. lib. 1. tract. 4. c. 23. n. 6. noster Lezana, verb. Privilegium, n. 9. Bord. resolut. tom. 2. resol. 32. num. 26. & deinceps, præcipuè num. 28. sed vide infra dicenda disp. 4. de revocat. & 7. de confirmatione privilegiorum.

3 Tertiò nota, quod quando privilegium est concessum motu proprio, tunc etiam si sit contra ius commune, ampliatur; iuxta cap. si motu proprio, de præbend. in 6. vt tradunt Iuristæ, quos sequitur, & refert idem Lezana vbi supr. num. 9. Ratio est, quia hæc extensio pertinet ad favorem, & honorem ipsius Principis concedentis: nam, quod motu proprio concedit, censetur eius proprium beneficium, & ex certa scientia fieri, vt in dubio, extendatur potius, quam restringatur, ita Suarez vbi supr. cum Portel. de dub. reg. verb. Privilegij extensio, num. 45. Layman. Bord. Lezan. & alij. Et idem dicendum est, si in privilegio addatur clausula ex certa scientia, vel de plenitudine potestatis; ita Pater Donatus Dominicanus tom. 1. tract. 9. clausula ex certa scientia, n. 8. & probat ex multis; imò clausulæ *ex certa scientia, vel de plenitudine potestatis*, extenduntur plusquam motus proprius, & operantur nõ solum in præiudicium iuris communis, sed etiam tertiæ personæ, & tollunt ius alterius, iuxta dicenda suo loco; quidquid dicat in contrarium Pater Bord. resolut. 52. num. 65. sed fortè non loquitur de privilegijs realibus Religionum, vt constat ex ipsius doctrina, infra referenda: sed de his clausulis, & quomodo interpretandæ sunt, dicemus latè disput. de confirmatione, & derogatione privilegiorum.

4 Quarto nota, quod licet communiter Doctores

affirment, quod privilegia regularium semper sint favorabilia respectu ipsorum, & aliquando odiosa respectu aliorum, non tollit, quod latè intelligenda, seu interpretanda sint: Quia Papa, quod intendit per se, & principaliter est, favorem concedere, licet ex consequenti, & quasi per accidens, sequatur damnũ alterius, & sit odiosum illi: quod patet in privilegio concesso Ecclesiasticis in communi, videlicet Canonis: *Si quis suadente diabolo*, quod dicitur absolutè favorabile in gratiam, & favorem Clericorũ; licet percutientibus sit odiosum; & quia in eo principaliter intenditur favor à Principe, & per accidens sequitur odium aliorum: de hoc non est curandum, ita ex Gloss. in cap. sciant cuncti, de elect. Nauarr. lib. 3. consil. conf. 32. Couarrub. in 4. Decretalium p. 2. cap. 8. num. 6. Rodrig. tom. 1. q. 12. art. 7. Donat. tract. 8. de interpret. privileg. q. 6. & alij communiter. Quæ doctrina maximè valet in privilegijs, quæ concernunt favorem animarum, & in privilegijs comedendi carnes, seu lacticinia tempore prohibito, vel recitandi ante horam debitam, aut audiendi confessiones, vel absolvendi à casibus reservatis, vel eligendi Confessorem; quia & si prima facie videantur in præiudicium Episcopi Ordinarij, vel Parochi; hoc præiudicium non est considerabile: imò neque est præiudicium, sed potius in Episcoporum adiutorium, & levamen: sic Pater Suarez lib. 2. de legib. cap. 34. num. 15. Quod prius docuit D. Thom. in 4. distinct. 17. q. 3. art. 3. quæstiũc. 5. vt iã refero, vbi addit, quod in his cõsideratur favor animarũ, & ob id, si sint cõcessa sine temporis limitatione, tanquã favorabilia nullius temporis præscriptione, nec per non vsus possessionem amittuntur: quod valde nota pro dicendis infra disp. 3. sect. 1.

5 Et mihi non displicet doctrina Patris Bordoni resolut. 52. num. 18. vbi sic ait: *Ego puto privilegia regularia, sivè sint contra ius cõmune sivè lædant iuri tertij, adhuc dicenda esse potius favorabilia, quam odiosa.* Tum, quia Princeps concedendo privilegium liberè cedit iuri suo

ſuo,& conſequénter ſibi non præiudicat, neque odioſus eſt. Tum,quia concedendo Papa privilegia Regularibus, quæ tangunt iura Epiſcopalia, & Parochialia, nõ dicitur lædere in aliquo eorũ iuribus: Quia læſio ſupponit actum iniuſtitiæ: Papa autem nullius iuſtitiæ lædit, cum iure ſuo vtatur in conceſsione privilegiorum, quia eſt ſupra ius,& præeſt omnibus, & ab eo omnis poteſtas ſpiritualis, vel pendet, vel dimanat in alios, quibus poteſt illam ampliare, & reſtringere, quia dependenter ab illo recipiunt, & poſsident. Vnde privilegia ab illo conceſſa, nullam vidétur habere rationem odij,ſed gratiæ, & favoris; quia ſumma eſt ratio, quæ pro Religione ſtat, vt conſtat ex vulgatis iuribus, & docent Oldrad.conſ.300.num.4.§.conſiderandum,Enriq. lib. 7. de indulgentijs cap.22. num.3. & c. 24.num.4.in fine,Sanch.lib.8.de matrimon.diſp.1.n.13. & alij communiter.

6 Nec valet ſi dicas reſtringenda eſſe, quæ iuri communi præiudicant,cap.cum dilectus 8.de conſuetud. cap. inter dilectos,de fide inſtrument. vbi dicitur: Quæ a iure communi diſcrepant,ad illud eſſe reducẽda, & quæ exorbitant a iure, non ſunt in conſequentiam trahenda, Reg. 28.in 6.& omnis receſſus à iure communi, vt odioſus, reſtringendus eſt,ſed multa privilegia Regularium exorbitant à iure communi,& odioſa ſunt,cum præiudicẽt Epiſcopis, & Parochis; ergo. Reſpondetur ex dictis, quod principale intentum Papæ eſt, favore,& beneficio afficere Religioſos, ex quo ſi per accidens ſequitur vulneratio iuris, non attenditur: Nam principale in vnaquaque re, non acceſſorium ſpectandum eſt, l. rogaſti, ff. ſi cert. pet. Rot.Rom.vol.1.deciſ.714. num.12.vel dic,quod Papa de ſua poteſtate poteſt reſtringere, & limitare iura Epiſcoporum,& Parochorum: quia illam habent dependẽter ab illo, qui eſt omnium Dominus. Vnde ſi limitat,nulli lædit, nec facit iniuriam, nam vt optime advertit D. Thom. vbi ſupra quæſtiuncula 5.ad 1. *Præiudicium non fit alicui niſi ſubtrahatur, quod eſt in favorem ipſius indultum,*

iurisdictionis autem potestas, non est commissa alicui homini in favorem suum, sed in vtilitatem plebis, & honorem Dei: Et ideo, si superioribus Prælatis videatur ad salutem plebis, & ad honorem Dei promovendum, quod alijs, quæ sunt iurisdictionis cõmittant, in nullo fit præiudicium inferioribus Prælatis; nisi illis, qui quærunt, quæ sua sunt, non quæ Iesu Christi, & qui gregi præsunt, non vt eas pascant, sed vt ab eis pascantur. Hæc D. Thom. Nec molestũ sit lectori alia verba eiusdem Angelici Doctoris audire ex opusculo 19. contra impugn. Relig. cap. 4. paulò ante fin. vbi post quam argumentum de præiudicio, seu læsione Episcoporum, & Parochorum apponit, sic respondet: *Dicendum, quod præiudicium dicitur fieri alicui, quando subtrahitur ei aliquid, quod in favorem eius est inductum, vel quod ad vtilitatem eius ordinatur, sed subiectio alicuius subditi ad Rectorem Ecclesiæ, non est ordinata principaliter ad vtilitatem præsidentium, sed ad vtilitatem subiectorum; vnde Ezechiel 34. dicitur: Væ Pastoribus Israel, qui pascebant semetipsos! Nonne greges pascuntur à Pastoribus? & ideo, nullum præiudicium fit Rectori Ecclesiæ, quando subditus eius à sua potestate eximitur, sine præiudicio eius; sicut Papa eximit Abbatem à potestate Episcopi, sine eius præiudicio, & similiter Episcopum a potestate Archiepiscopi. Si autem ipsemet operetur in subditis, quæ pertinent ad salutem, vel alijs hoc ipsum committat, non solum nõ facit ei præiudicium, sed præstat ei magnum beneficium, quod maxime acceptatur a cunctis Rectoribus, qui non quærunt, quæ sua sunt, sed Iesu Christi. Vnde super illud, Numer. 12. Quid æmularis pro me? dicit Gloss. Greg. pia mens Pastoris, quia non propriam gloriam, sed auctoris quærit, ab omnibus vult iuvari, in eo quod facit. Fidelis enim Prædicator, optat, si fieri valeat, vt veritatem quam solas loqui non sufficit, ora cunctorum sonent.* Hucusque D. Thom. quæ valdè notari debent à superioribus Ecclesiasticis.

7 **Sed vt omnis scrupulus e medio tollatur** nota 5. quod

quod aliqui Pontifices concessere superioribus Regularium, vt ipsorum privilegia interpretentur in favorem ipsorum Religiosorum, & sic lato modo semper; & similiter, vbi dubitatio in privilegio oritur ex ambiguitate verborum, vel ex Iurisdictarum interpretatione; ita concessit Leo X. Camandulensibus, & Iulius II. Olivetanis, vt habetur in compendio Societatis, verb. Privileg. §. 4. & Alexand. 6. Benedictinis Cassinensibus, vt habetur in eorum compendio concess. 49. testibus Lezana, verb. Privilegium, num. 10. quæst. 6. num. 4. Ioann. de la Cruz lib. 2. de stat. Regul. cap. 2. ad fin. & addit Tamburinus, idem concessisse Iulium II. Congregationi Vallis-Vmbrosæ, & compendium privileg. teste Bordono resolut. 9. n. 49. §. 6. & 10. vbi ait: Quod statuta, & privilegia Regularium, non sunt ita rigorose interpretanda, vt servandi sint apices iuris, sed amplianda ex bono, & æquo, vt docet Bald. cum alijs.

8 Quibus prænotatis dubitatur. Primò, quis possit privilegia dubia interpretari? dixi dubia; quia in omnino certis, & claris non cadit interpretatio, sed observatio.

9 Pro dubij resolutione adverte, duplicem esse interpretationem, aliam doctrinalem, seu magestralem; aliam iudicialem, seu authenticam. Prima, potest fieri a viris doctis, seu a quolibet Doctore prudente, & sapiente, etiam si in clausulis privilegiorum, seu Bullarum dicatur: *Nemini liceat ipsas aliter declarare, seu interpretari, vel sublata potestate aliter interpretandi, & determinandi*; quia istæ, & similes clausulæ loquuntur solum de interpretatione, seu declaratione authentica, & iudiciali, de qua iam dico. Ita Sotus lib. 1. de iust. q. 7. art. 3. & lib. 3. quæst. 4. art. 5. Couarr. in regul. poss. 2. p. §. 6. n. 2. Rodrig. tom. 1. quæst. 11. art. 10. Peirinus, Tamburinus; & alij communiter cum nostro Lezana, num. 11.

10 Quæ Doctrina adeò vera est, vt licet Pius IV. in Bulla confirmationis Tridentini, quæ incipit, *Benedictus*, &c. quæ asservatur in fine præfati Concilij, præcipiat Prælatis,

latis sub pœna excommunicationis latæ sententiæ; ne Commẽtaria, Glossas, annotationes, scholia, vllumve genus interpretationis, super ipsius Concilij decretis, quoquo modo addere, aut statuere audeãt; etiã prætextu maioris corroborationis ipsius Cõcilij: nihilominus Barbosa in prologo Apologetico, de consilio doctissimorũ virorũ divini, & humani iuris, ait, in dicta Bulla duo tantum excludi. Primum, declarationem authenticam, & iudicialẽ: Secundum, declarationem, quæ fit ex capite, & provt cuiliber libet; non autem interpretationem doctrinalem, secundum iura, & fundatam rationem, & citat multos in sui favorem: quæ intelligentia habet non leve fundamentum in verbis ipsius Concilij, sess. 22. decret. 2. vbi hortatur Doctores, & Magistros, Canones, & decreta huius Sãctæ Sinodis integre recipere, & ad eorum normam docere, & interpretari: permittit ergo interpretationem doctrinalem. Vnde nisi in rebus, in quibus necessaria est declaratio authentica Papæ, non est neganda interpretatio doctrinalis Doctorum, fundata in iure, & optima ratione: addit, & benè Ioann. à Cruz Dominicanus lib. 2. de privileg. cap. 2. dub. 1. quod in dicto decreto Concilij, non est vetitum, quod quis faciat annotationes, & commentaria manuscripta, sed quod publicentur, & imprimantur. Nam manuscripta pro lucranda memoria, vnusquisque potest facere, neque est prohibitum; vt Doctores in suis libris incidenter declarent aliqua decreta Concilij, cum hoc non sit edere commentaria, seu glossas super decreta Concilij, vt communiter faciunt scribentes. Quare iuxta præfatam distinctionem interpretationum, intelligenda sunt alia decreta Pontificum, quantumvis habeant clausulas prohibentes interpretationes, & in praxi hoc, obseruatur in quolibet eventu; vt patet in Clementina exivi, de verb. sign. vbi D. Papa reservavit sibi interpretationẽ regulæ S. Francisci de Assisio; & tamen non desunt, qui illã interpretantur doctrinaliter; vt fecit Corduba, in introductione, q. 5. Rodriguez tom. 1. quæst. q. 11. art. 3. Martin. à S. Ioseph & alij multi viri docti.

11 Similiter Patribus Minimis S. Franciſci de Paula, Authoritate Apoſtolica, prohibitum eſt, ſub gravibus pœnis, & cum clauſula reſervativa declarandi, veſci carnibus, niſi in caſu infirmitatis, & de licentia Medici, & in eorum infirmarijs; & nihilominus ſunt, qui conſultivè, & doctrinaliter dicant, & prædicent (clauſula non obſtent) eorum Prælatos poſſe declarare prædictum decretũ Apoſtolicum, in certis caſibus non obligare, nec procedere: quo fit, vt quis ſine pœnarum metu, & ſine ſcrupulo extra ſeptã Monaſterij, poſsit carnes manducare, vt latè oſtẽdit Trinus tom. 1. de ſubdito, q. 4. cap. 8. igitur, de conſuetudine, iure, & ratione, interpretationi Doctrinali, ſeu magiſtrali, vbicumque datur locus. Teſte Bartolo in l. omnes populi, quæſt. 6. verb. Tertio loco, num. 62. ff. de iuſt. & iur. & alijs communiter.

12 Secunda declaratio, ſeu interpretatio dicitur authentica, ſeu iudicialis, & ab aliquibus appellatur poteſtativa, & diffinitiva, & hæc in omnium ſententia, ſolum pertinet ad eum, qui legem, privilegium, vel ſtatutum cõdidit, l. vlt. §. ex his, C. de legib. & l. ſi Imperialis maieſtas, l. leges ſacratiſsimæ, C. de leg. & cap. inter alia, de ſent. excõm. & cap. cũ veniſſent, de iudic. & ſic interpretari ius divinum, vel Canonicum, ad ſolum Pontificem ſpectat, C. venerabilis, qui filij ſint legitimi; ſicut interpretari leges civiles pertinet ad Imperatorem, vel ad Principem illum, qui eſt legis conditor, vel ad ſucceſſorem; ſic ſentiunt omnes Doctores.

13 Hinc intelliges differentiam inter has interpretationes: doctrinalis enim, non obligat; reddit tamen conſciẽtiam ſecuram ad operandum iuxta illam, abſque peccati labe; at verò authentica, obligat conſcientias; eſt enim quaſi noua lex, vel ſupplens defectũ primæ legis, vel addens aliquid, vel reſtringens; ob quam cauſam ſentiunt Doctores, quod vt obliget, debet publicari, quaſi noua lex.

14 Cum ergo privilegia Religioſorum ſint, quaſi leges

ges Pontificiæ, non possunt interpretari authenticè, & iudicè, neque ab Episcopis, neque ab Archiepiscopis, neque ab alijs Prælatis Ecclesiasticis. Et vt omnis ambiguitas in hac parte è medio tolleretur, id illis prohibuit Clem. IV. const. *Ordinis vestri*, pro Prædicatoribus, & minoribus, apud Confect. num. 5. pag. mihi 13. & in Bullario Magno Cherubini novo pag. 12. & Paulus III. Societati Iesu, ita Rodrig. tom. 2. q. 63. art. 7. Portel verb. Privileg. num. 76. Mirand. tom. 2. q. 44. art. 1. concluſ. 2. Tamb. tom. 1. disp. 16. q. 6. num. 1. Bordon. resolut. 52. num. 50. & alij, sed interpretatio Doctrinalis non eis prohibetur, sicut neque alij Doctoribus, vide infra in fin. sect. 4. huius disputationis à num. 11.

15 Hic autem nota, quod privilegiorum Regularium dubia, in favorem ipsorum Regularium interpretãda sunt; ex concessione Alexand. VI. facta Benedictinis Vallisoleti, anno 1501. Romæ Kalẽdis Aprilis, sub his verbis: *Sic, vt quãdo dubiũ fuerit in intellectu priuilegiorũ Regulariũ semper per iurisperitos, & alios iudices in favorem Regularium fiat interpretatio*; ita Rodriguez tom. 2. q. 63. art. 7. pag. 633. Compend. Societ. Ies. §. 4. Pater Brun. Casaing, tract. 1. cap. 4. propoſit. 2. vbi concludit: Quod quãdo sunt duæ sententiæ contrariæ, quod valeat, aut non valeat privilegium; quod sit revocatum, vel non sit revocatum, censendum est valere, & non esse revocatum, quod debet notari pro multis casibus.

16 De Prælatis autem ipsarum Religionum, dicendũ est, posse etiam authenticè, & iudicialiter privilegia interpretari, iuxta tenorem sequentium privilegiorum. Primò, Iulius II. in sua tertia constitutione, sub anno 1504. die 14. Decembris, id concesit Eminentisimo Caietano, tũc tẽporis Magistro Generali sui Ordinis, accipe verba: *Considerantes quod multa tibi in tanta cura accidere possunt, quæ Sanctæ Sedis auxilium, & benignitatem respiciunt, illis duximus de Apostolicæ Sedis plenitudine succurrendum. Itaque volumus, & tibi concedimus, quod*

si in

& in Constitutionibus Ordinis Prædicatorum, aut circa privilegia indulta, gratiasque, & exemptiones ab ipsa Sancta Sede illi concessa, aut concedenda; concessasve, aut concedendas, quæ etiam, & quas harum tenore, & eiusdem Sedis authoritate confirmamus, aliqua ambiguitas emerserit. Tu illam (quoad serenitatem illarum conscientiarum, quæ tibi subiectæ sunt dumtaxat) possis authoritate Apostolica declarare. Hæc Pontifex, & habetur in compend. privileg. Prædicat. fol. 173. & hoc privilegium fuisse concessum, non solum Caietano, sed omnibus Generalibus sui Ordinis; docent Peirinus, & Tamburinus, quos refert, & sequitur Lezana, num. 12. & idem privilegium iterum ipse Iulius II. concessit vivæ vocis oraculo Patri Generali Stephano Vsusmais, & habetur in actis Capitularibus Prædicatorũ, Romæ celebratis anno 1553. & refert Ioan. de la Cruz de statu Religios. lib. 2. cap. 2. Pater Donatus tom. 1. tract. 8. q. 7. n. 1. & 2. Peirinus, Tamburinus, & alij.

17 Insuper Sixtus IV. concessit Canonicis Regularibus S. Salvatoris, Bulla X. in ordine Bullarij magni. Quæ incipit, *ad vniversos*, §. 3. & refert Pereg. in compendio Theatinorum, Megala in suo Prõptuario tom. 3. vers. Declarare, Cassarruvius, & Sorb. in compend. privileg. verb. Declarare, vt quivis Regularium Prælatus, non solũ per communicationem privilegiorum, sed de particulari indulto, hæc, & alia maiora possit declarare: & Paulus V. Præposito, & deputato Congregationis Oratorij Neapolitani concessit, vt authoritate Apostolica, dubia tam regulæ, quam suorum privilegiorum, in beneficium suorum subditorum possit declarare: sic Pater Merola lib. 3. de privileg. disput. 6. cap. 6. dub. 8. num. 258. Pater Donatus vbi supr. num. 6. Quibus privilegijs, suppono ũ præfati Authores, cum Lezana num. 12. gaudere omnes, qui participant in privilegijs, cum dictis Ordinibus.

18 Ex quibus non pauca deducenda veniunt. Primũ, præfatam declarationem, seu interpretationem, non solũ posse

posse fieri à dictis Prælatis doctrinaliter; ad hoc enim nullo indegebant privilegio; nec speciali delegatione Summi Pontificis; cum possint sine illis, vt particulares viri docti, doctrinaliter interpretari, sicut & cæteri Doctores, sed etiam authoritativè, & iuridicè definire, ita Peirinus, & Tamburin. relati, cum Lezana ibidem, Donatus vbi supr. num. 8.

19 Secundũ, quod dicta authentica interpretatio Prælatorum Regularium solum habet vim pro suis subditis, ad differentiam interpretationis authenticæ Eminentissimorum Cardinalium, quæ afficit, & obligat omnes, & in vtroque foro, Peirin. in annotat. ad Bullam Iulij II. tom. 2. Tamburin. de iur. Abbat. tom. 1. dist. 16. q. 6. n. 7. & alij, sed de hoc dicam ex professo, sect. sequenti.

20 Tertiũ, esse faciendam dictam interpretationem prudenter, & cum consilio peritorum, vt dicemus sect. seq. & hanc potestatem extendendam esse, vt favorabilem ad Vicarios Conventuum loco superioris defuncti, vel privati, vel absentis per lõgum tempus destinatos; ac etiã ad Vicarios parvarum domorum; quæ ob reddituum tenuitatem, vel ob aliam causam rationabilem in Conventus, seu Prioratus non sunt erectæ. Hi enim omnes in favorabilibus, & gratiosis veniunt, nomine Prælati, cum habeant curam animarum, potestatem, & iurisdictionem in vtroque foro; ita multi, quos citant, & sequuntur Peirinus tom. 2. de Prælat. q. 1. cap. 4. §. 4. Donatus q. 7. num. 2. hinc inferes cum Lezana, numer. 13. qualiter Prælati Regulares non solum possunt interpretari, sed etiam limitare, restringere, imò etiam tollere suis subditis vsum, quorumcumque privilegiorum a Sede Apostolica dimanantium; ita vt nequeant talibus privilegijs vti: Tum ex concessione Leonis X. facta Minoribus, & Augustinianis, & ex Clemente IV. Cistercienſibus, & Gregorio XIII. Societati Iesu. Tum etiam ex ratione, quia nullo modo credendum est velle Summos Pontifices Regularis Observantiæ, maximopere celatores, vt fratres privilegijs eo-

iun-

rum dem Ordinibus concessis, vti possint contra voluntatem suorum superiorum; ita Comp. privileg. Mend. verb. Privilegium, num. 78. Rodriguez tom. 1. quæst. 9. art. 2. Tamburin. disp. 16. quæst. 9. Pelizar. tom. 2. tract. 8. cap. 1. sect. 4. quæst. 5. num. 62. Diana 3. part. tract. 2. resolut. 87. vnde quando dicti Prælati vtuntur authoritate Apostolica, sibi concessa, in supradictis privilegijs interpretando, seu declarando, seu limitando authenticè: Subditi tenentur stare eorum determinationi; ita Lezana vbi supr. & 1. tom. cap. 18. num. 56. cum alijs: nam operantur, vt legati Sedis Apostolicæ. Pro complemento huius puncti restabat proponere aliquas regulas pro prudenti, & legitima interpretatione privilegiorum; quando eorum verba aliquod dubium ingerunt, sed claritatis gratia remittimus in sectionem sequentem.

SECTIO III.

De regulis rectè interpretandi privilegia, iura, & alia decreta Pontificia.

1 VT interpretatio privilegij, seu Bullæ ritè, rectèque fiat, primo loco debeat attendi mēs, seu voluntas Principis concedentis, in cuius coniectura ferè tota rectitudo interpretationis fundatur, & innititur, vt optimè notant Suarez de legib. cap. 28. num. 7. Lezana n. 9. & alij communiter. Vnde regulæ quæ ad cognoscendā dictam voluntatem Principis ex tenore rescripti, seu privilegij, prodesse possunt, sunt eligendæ, & proponendæ. Quarum prima sit quando privilegium lædit ius alterius, necesse est attendere mixtionem favoris privilegiati, & læsionis alterius, & illud, quod vincit erit amplectendum. Nam hoc recta, & prudens ratio postulat, à qua non est credendum Summum Pontificem voluisse deviare in sua concessione.

2 Secundò, attendenda est causa, quæ movit Pontifi-

cem

cem ad concedẽdum privilegium; nam vt notat D. Thom. 1.2. quæst. 96. art. 6. non res sermoni, sed sermo rei debet esse subiectus. Quare causa motiva cognita non erit difficile voluntatem agnoscere; cum igitur hæc causa motiva contineatur in supplica, tenor supplicæ præ oculis debet haberi, quia Papa se solet accommodari precibus sibi petentium, sed hoc solum deservire potest pro privilegijs concessis ad supplicationem privilegiati, non verò pro concessis motu proprio.

3 Tertiò inspici debet tenor integer privilegij, & attentè est legendus, & iuxta proprietatem verborum, seu secundum vsitatam verborum significationem declarandum, seu interpretandum est. Quæ regula habetur cap. Porrò 7. & cap. recipimus 8. de privileg. proprietas autem verborum non crassa (vt aiunt) minerva, sed in proprio sensu, & iuxta subiectam materiam pensari debet, vnde si ex verbis, vt sonant acceptis, privilegium nihil cõcederet, vel sequeretur absurdum; debent accipi in prudenti, & rationali ibi significatione, vt semper extra, vel contra ius, aliquid concedant, & absurdum non admittãt, iuxta dicenda disp. de revoc.

4 Quartò in Bullis, & privilegijs potius pars dispositiva, quam narrativa, seu enunciativa attendenda est, quia in ea mens concedentis exprimitur iuxta communem sententiam; pars autem dispositiva incipere solet per verba, *Nos igitur*. Benè verum est, quod proœmia privilegiorum iuvant ad cognoscendam mentem Pontificis, siquidem in eis causa finalis solet includi; si tamen verba proœmij nõ sufficiant, ad media, & extrema, procedendum est; nam vnum extremum per aliud indagatur, vt dicitur in cap. 2. requiris 141. de appellat. & ibi Bald. cum gloss. vbi Celestinus Papa ait: *Vtriusque iuris argumẽta nos docere, ea quæ in principio, ad medium, & ad finem referuntur: quia media declarantur per extrema, & per vnum extremum declaratur, & aliud.* Et est communis propositio in vtroque iure, vt benè notat Thesaur. lib. 1. quæst. forens. q. 1.

Quin-

5 Quintò, si adhuc post dicta, mens Pontificis ignoratur, a verosimili indaganda est, l. non est verosimile, ff. de eo quod metus caus. l. cum in testamento, ff. de reb. dub. Qui enim arguit a verosimili, arguit à ratione naturali: quia verosimilitudo est germana naturæ, Bald. cons. 180. n. 3. volum. 3. & qui pro se habet verosimile, habet pro se causam legis, Cravet. cons. 292. n. 6. sed hoc non valet in pœnalibus, vt notant dicti Authores.

6. Adverte, quod qui in dubijs vtitur Epiqueia, tenetur legum rigores temperare, ideſt, procedere de bono, & æquo simpliciter, & de plano, relictis iuris apicibus, & subtilitatibus, sequendo ius gentium, & lumen naturale: Equitas enim procedit secũdum simplex ius gentium, cui additæ sunt rigor, & aliæ subtilitates de iure positivo, vt in testamẽto ad pias causas, omissa solemnitate iuris, quod ibi debeant septem testes intervenire; satis erit duos, vel tres adesse, quod est de iure naturali, & divino; in ore duorum, vel triũ stat omne verbũ l. bona fides 31. ff. de positi.

7. Septimo nota, quod licet verissimum sit, quod in verbis dubijs tam legum, quam privilegiorum, recurrendum est ad Principem, si commodè potest, & non est periculum in mora. Hoc tamen est intelligendum respectu interpretis non habentis aliam potestatem interpretandi, quam doctrinalem, seu magistralem: nam si habeat potestatem delegatam a Principe interpretandi authentice, & iudicialiter, adhuc præsente Principe poterit vti illa; gerit enim vices Principis. Vnde cum Prælati Regulares, vt diximus sectione antecedenti, habeãt huiusmodi potestatem, respectu privilegiorum pro sibi subditis, vbicumque poterunt vti illa secundum modum supra præfixum.

8. Sed quia ad veram intelligentiam Bullarum, & privilegiorum plurimum iuvat penetratio clausularũ, quæ in eis adhiberi solent; Idcirco videnda omnino sunt, quæ Deo favẽte, de potioribus clausulis dicemus in sequentibus disputationibus.

SECTIO IV.

De authoritate declarationum Eminentissimorum Cardinalium.

1. CIrca declarationes Sacrarum Congregationũ Eminentissimorum Cardinalium, quarum notitia maximè necessaria est, aliqua notari oportet. Primũ, quod de mandato Sanctitatis Vrbani VIII. sequens decretum editum fuit à Congregatione Sacri Concilij, die 11. Augusti 1631. & repetitum anno 1632. in Sacra Rituum Congregatione, vbi sic decernitur: *Sacra Congregatio ex speciali Sanctissimi Domini nostri Vrbani, Divina providentia, Papæ VIII. iussu mandat, & præcipit huiusmodi declarationibus, decretis, seu decisionibus, tam impressis, quam imprimendis, ac etiam manuscriptis, nullam fidem in iudicio, vel extra esse adhibendam, sed tantum illis, quæ in authentica forma, solito sigillo, & subscriptione Eminentissimi Cardinalis Præfecti, ac Secretarij eiusdem Congregationis pro tempore existentium, munita fuerint. In quorum fidem hæc propria manu subscripsimus, & sigilli proprij Sacræ Rituum Congregationis impressione cõmuniri, & typis mandari iussimus. Datum Romæ die* 11. *Augusti* 1632. *Episcopus Ostiensis, Cardinalis Pius. Loco* ✠ *sigilli. Iulius Rospigliosius Secretarius.* Sic referunt Barbos. in collect. Bullarum, verb. Congregatio, n. 2. & 3. Pater Donatus tract. 8. q. 4. num. 3. noster Lezana in summ. verb. Congreg. Quæ omnia ad declarationes omnium Congregationum meritò extẽduntur, vt benè notat P. Fr. Ioannes Martinez de Prado tom. 1. q. 7. §. 2. num. 8.

2. Huiusmodi decretis voluit sua Sanctitas obviare inconvenientibus, quæ ex minus certis, ne dicam falsis, seu mutilatis declarationibus, tam in foro interiori, quam in exteriori oriri solebant, Advertit tamen noster Lezana, quod

quod licet declarationibus prædicto modo nõ munitis, & authenticis, non sit adhibenda fides certa, & indubitata; potest tamen adhiberi fides probabilis, si a viro fidedigno referantur.

3. His prælibatis dubitatur, an declarationes Eminentissimorum Cardinalium præfato modo authentico exhibitæ, habeant vim legis, & vt tales obligent ad sui observantiã. In qua re, diuisi sunt authores; multi enim sentiunt, non habere vim legis, sed solũ esse doctrinales, magnæ tamen authoritatis, & æstimationis, vtpote tantorum virorum, qui non solum sua scientia, & prudentia, verum & aliorum magni nominis Doctorum ferè semper Consilijs vtuntur. Ideoque ab eis sine firmo fundamento (dicũt) non esse recedendum quamvis obligationem non importent; sic innumeri Theologi, & Iuristæ, vt videre est apud Sanch. qui eam sequitur tom. 3. de matrim. lib. 8. disp. 2. n. 10. & Bonac. tract. de leg. disp. 1. q. 1. punct. 8. n. 4. Basilius Pont. de matrim. lib. 5. cap. 13. §. 2. n. 7. Ioann. Valer. in diff. vtriusq; fori, verb. Absolutio, diff. 1. n. 2. & verb. Nullitas, diff. 5. & verb. Iurisdictio, diff. 4. Diana tract. 10. de leg. resol. 29. Suar. tom. 4. in 3. part. disp. 28. Castropal. tract. 3. disp. 5. Vnde Archangelus Romanus, cuius authoritas magnifacienda est, eo quod sua scripta Romæ prælo dederit, sub approbatione Magistri Sacri Palatij, & aliorum gravissimorum Doctorum in præambulis ad librum de privilegijs, vbi affirmat, declarationes, & decreta Eminentissimorum Cardinalium non esse maioris authoritatis, quam decreta Rotæ Romanæ, quæ ad summum faciunt ius in Curia Romana, ad instar styli, non autem legem generalem; ideoque neque publicantur cum solemnitate requisita, neque hoc a Pontificibus permittitur, quod ad obligationem legis, seu statuti legalis requiritur, vt iam dico probat hoc præfatus Author ex princ. extravag. Ioann. XXII.

4. Alij vero, adverso marte, affirmant habere vim

legis, & obligare non solum pro illo casu, cui Sacra Congregatio respondet, seu declarat, sed pro omnibus similibus ita Narb. de appell. a Vicario ad Episcopum part. 1. num. 180. Miranda in manual. tom. 2. q. 26. art. 11. Rodrig. in quæst. tom. 1. q. 11. art. 1. & 2. inter quos, & alios satis nervose, Garcia de benef. tit. 1. in præfat. Barbos. in collect. Bull. verb. Congregatio pro interpretatione Concilij Trident. Zerola in praxi Episc. p. 1. & fundatur hæc sententia: Primò, in tacita voluntate, seu delegatione Pontificũ, nã licet Sixtus V. qui quindecim Sacras Cõgregationes instituit, videatur nihil cõcedere prædictis Cõgregationibus præter solam facultatem interpretandi dubia circa difficultates occurrentes, & id consulto Papa. Sed quia quotidie à multis annis ipsæ Congregationes scitè, & consentiente Pontifice, & Romæ præsente, varias, & novas ædunt declarationes, & decisiones, ac decreta, etiã incõsulto Papa (gravioribus dubijs exceptis) præsumitur adesse in eis voluntatẽ ipsius Papæ, saltem interpretativã, ac per cõseques habebũt vim legis, virtute illius. Secũdo, quia Sacra Rota huiusmodi declarationes, decisiones, & decreta veneratur, & ad instar cõmunis legis eas allegat, nec in dubiũ revocare solet, vt in diversis decisionibus Rotæ apparet; sentit igitur esse authẽticas, & authoritativas.

5. Sequens hanc secundũ sententiã noster Lezana in sum. verb. Sacra Cõgregatio, art. 6. duo dicit: Primũ, esse certissimã, loquẽdo de declarationibus, & decretis factis à Sacra Cõgregatione iussu Põtificis, vel ipso cõsulto, neq; de hoc posse dubitari. Secundum, esse probabilissimam absolute, & ipsi adhærendum cum sequentibus limitationibus, videlicet, quod tales declarationes habeant qualitates in principio huius sectionis assignatas de authentica forma, & quod suficienter sint publicatæ & promulgatæ. Cum enim ad hoc, vt lex obliget, necessario desideretur eius promulgatio, non est credendum Sacram Congregationem velle prædicta obligare, nisi præ-

præmissa dicta publicatione, & addit, quod ideo præcipitur in decreto relato Vrbani VIII. vt non adhibeatur fides, nisi illis, quæ dicto modo sigillatæ, subscriptæ, & munitæ fuerint, quia illæ solum publicantur in Curia, & in locis Ordinarijs ad id deputatis. Hæc Lezana cum Bonacina de leg. disp. 1. quæst. 1. punct. 8. num. 4. & alij, quibus libenter adhæreo.

6 Nec obstat dictum Rodriguez art. 2. Vazquez quod in declarationibus legis, seu privilegij non est opus publicatione, quia declarationes sunt quid accessorium legum, & ipsis ab initio insunt, & ita cum ipsis legibus manent publicatæ. Non inquam hoc obstat, quia licet hæc doctrina sit vera in rebus claris, & manifestis, secus in dubijs, & opinabilibus, in quibus possunt esse diversæ opiniones pro intelligentia legis, & circa hæc versantur huiusmodi declarationes authenticæ, & sic pro illis est necessaria nova publicatio, quia sunt veluti novæ leges; sic relati Authores cum Diana p. 1. tract. 10. resol. 29.

7 Ex quibus manifestè sequitur, quod si dictæ delarationes, & decreta, non fuerint in authentica forma munitæ, & promulgatæ more solito, vt fit in alijs legibus Pontificijs, solum deservient pro illo casu singulari pro quo sunt æditæ, non vero generaliter pro omnibus similibus; sic Lezana num. 13. vnde quando in lite cum aliquo privilegiato, seu Religione fit à Sacra Congregatione declaratio contra ipsum, etiam si sit authentica, & quasi generalis pro omnibus, vel restringendo privilegia, vel quid simile. Si tamen non fuerit publicata pro omnibus, saltē in locis publicis Romæ, v. g. in Valuis Sancti Petri, & in Campo Floræ, non adstringet alias Religiones, sed illam cuius negotium agebatur; etiam si militet eadem ratio, quia ex defectu publicationis vniversalis remanet intra terminos legis particularis. Vnde ait noster Vrbanus ab Ascēsione, vir quidem eruditus, tract. 2. dist. 1. de privileg. Carm. cap. 1. regul. 7. declarationes Eminentissimorum

Cardinalium communiter non esse generales pro Religiosis totius orbis, etiam quando cõfirmantur à Papa, sed tantum speciales, pro quibusdam locis, & Diœcesibus, siquidem fuerunt factæ ad consultationem aliquorum Episcoporum particularium pro suis Diœcesibus, quemadmodum refert confectius vnam ad Consultationem Eminentissimi Cardinalis Borromei pro Mediolanensi Episcopatu, & alias similes, & certè id videtur sufficienter colligi, tum ex stylo harum declarationum: tum, quia non est verosimile Pontifices velle talia approbando vna simplici responsione Cardinalium, nec Bullata, nec promulgata, vt debet, nec Ordinum superioribus intimata; revocare privilegia tam vniversaliter possessa, & pro tam longo tempore à mendicantibus. Hæc dictus Pater, quæ doctrina notanda est, cum sit valde vtilis pro multis casibus occurrentibus, advertendo semper, quod quando non cõstat de vtroque, videlicet de authoritate, & promulgatione publica, & vniversali, non obligant vt leges vniversales, sed solum vt particulares, pro determinato casu, seu loco, pro quo dantur.

8 Sed quid si dubites, vel de authoritate, vel de publicatione? Respondetur, quod circa primum, nulla est difficultas; quia quando post factam diligentiam sufficiẽtem, dubitatur an lex sit, vel non sit, iudicandum est legẽ non esse; quia possessio stat pro dubitante. Si verò cõstat de authoritate, seu validitate, dubitatur autem vel negativè, vel positivè de promulgatione. Aliqui dicunt standum esse pro lege, & sic obligare, vt patet in simili, quando dubitatur, an lex sit vsu recepta, vel non; iudicandum esse in favorem legis, cum possessio sit pro illa; sic sentiunt Salas de leg. quæst. 96. tract. 14. disp. 13. sect. 5. numer. 22. & alij relati à Diana. Sed tu tene oppositum cum Diana tract. de leg. resol. 3. Azor part. 1. lib. 2. cap. 19. quæst. 12. & alijs. Quia cum dubitans de promulgatione sit in possessione suæ libertatis; etiã si lex

sit

sit in possessione sui valoris, in re sic odiosa, optimè potest dubitans de promulgatione requisita, eam partè amplecti, quæ negat legem esse publicatam, seu promulgatam, & iuxta hanc Doctrinam colligunt præfati Authores, quod cum non pauci dubitent, an Bulla Clementis VIII. de largitione munerum sit vsu recepta, nō incurrēt pœnas in ea impositas contra illam operantes; & idem sentiunt de extrauag. ambitiosæ Pauli II. contra alienantes bona Ecclesiastica; ergo pari modo philosophari licet in nostro casu, non enim apparet discrimen considerabile.

9 In calce huius sectionis haud reticere possum Doctrinā Patris Brunonis Casaingh, Minorita tract. 1. de privileg. proposit. 3. vbi loquendo de decretis, seu declarationibus Eminentissimorum Cardinalium confirmatis à Papa, sic ait: Duobus modis potest talis confirmatio fieri, vno modo illa supponendo, tanquam consilium sibi à Cardinalibus præstitum, vt cum in suis Bullis sic loquitur: *De Consilio fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium*; & postea Pontifex decreta illorum in sua persona pronunciat dicendo. *Volumus, & decernimus*, &c. Et decreta, seu declarationes confirmatæ sub hac forma non est dubium, quod sint leges obligantes, siquidem suas facit ipse Pontifex.

10 Altero modo, cum Pontifex illa decreta supponit, & exprimit in suis Bullis, vt à dictis Cardinalibus ædita illaque confirmat, & in hoc casu confirmatio Papæ novū ius rei, quæ confirmatur nullatenus confert. Quare propter, illa quæ sic confirmata reperiuntur, non sunt leges, sed manent in statu, in quo ante confirmationem reperiebantur; probat ex cap. cum dilectæ, de confirm. vtili, vel inutili, vbi Innocent. III. declarat, quod per confirmationem Sedis Apostolicæ aliquod novum ius non adquiritur, sed antiquum, quod est conservatur; idem confirmat ex cap. examinata, eod. tit. vbi idem Innocent. III. quandam senten-

tiam contrariuris ordinem latam, & a suo prædecessore confirmatam, nullam, & irritam declarat, his verbis: *Vnde non obstante confirmatione Papæ prædecessoris nostri, qui illud confirmauerat, sicut proinde latum fuerat, decernimus ipsum irritum, & inane*; ex quibus verbis glossa cõcludit: *Et ita patet, quod confirmatio, nihil, vel modicum operatur, quia si aliquid inuenit confirmat illud, alias nihil operatur.* Quod in odiosis maxime tenet, & quando de præiudicio tertij agitur; hæc ille.

11 Si autem obijcias Pontificem confirmando dicta decreta, regulariter apponere clausulã: *Inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur, & se velle decreta ab omnibus obseruari:* Respondet præfatus Pater, has clausulas adijci non vt decreta (quæ simpliciter solum doctrinalia sunt) leges, aut canones fiant; sed vt in statu doctrinali remanẽtia, maiori cum reverentia, ex maiori approbatione recipiantur, & obseruẽtur, veluti approbationes, & confirmationes Doctrinæ Sanctorum Augustini, Thomæ, Bonauẽturæ à pluribus Pontificibus factæ, quæ non dederunt tali doctrinæ vim legis, sed eam approbando, & confirmando magis acceptabilem Ecclesiæ Dei reddiderunt: Hæc ille, quæ si intelligantur de confirmatione in forma communi, verissima censeo; secus si de confirmatione in forma specifica. Illa enim nihil aliud est, quam quædam approbatio. Ista vero facit proprium cõfirmantis id quod confirmat, & dat vim legis, vt docent Doctores. Quare pro praxi attendendus est modus confirmationis iuxa regulas a Doctoribus traditas, à quibus hic abstineo, quia propriam sedem habent.

12 Concludit prædictus Author, & benè dicẽdo, quod licet declarationes, seu decreta Eminentissimorum Cardinalium sint authentica iuxta regulas traditas, & sint etiam sufficienter promulgata, si non habeant clausulam derogatoriam privilegiorum (quam ferè nunquam solent habere) non nocent privilegiatis, etiam si à Papa quomodoli-

dolibet sint confirmata, alioquin maioris essent roboris, quam ipsæ Bullæ Pontificiæ: siquidem illæ illam requirũt ad privilegia revocãda, sed de hoc latius reddibit sermo, sect. de revocat. privileg.

DISPVTATIO SEGVNDA.

De communicatione Priuilegiorum inter Regulares.

SECTIO I.

De diversitate Religionum communicantium in Privilegijs.

1 INter Religiones approbatas à Sede Apostolica, aliæ dicuntur mendicantes, aliæ non mendicantes. Mendicantes dicuntur illæ, quæ vel ex propria Regula, vel ex proprijs Constitutionibus nequeunt possidere bona stabilia, seu immobilia etiã in cõmuni; puta, prædia, possessiones, annos redditus, sed ex eleemosynis sibi datis à fidelibus victum, & alimentum comparant; benè verum est, quod Tridentinum sess. 25. cap. 4. pro omnibus Religionibus dispensavit in hoc (exceptis Cappuccinis, & Minoribus de observantia) non tamen per hanc dispensationem tollitur quin sint, & dicantur Mendicantes, si ex regulâ, vel ex constitutionibus illam paupertatem retineãt, vt benè noster Lezana cap. 1. num. 1. & expressè declaravit Pius V. die 3. Octobris anno 1567. in proprio motu incipiente. *Romanus Pontifex*, apud Rodriguez Bulla 19. seu 22. apud Cherubinũ Bulla 44. apud Peirinum Bulla 4. in Cõfect. post Bullam Clementis VIII. Huiusmodi Religiones mendicantes intendunt, & propriæ, & proximorũ saluti, medio exẽplo doctrina, & alijs pietatis officijs. Inter has autem primum locum tenent quatuor antiquiores,

res; videlicet, Dominicana, Franciscana, Augustiniana, & nostra Carmelitana; quarum in iure non semel fit mentio; illasque magnis laudibus extollunt Romani Pontifices. Quibus postea ex privilegio (ait Lezana ibidem) adiunctæ sunt aliæ, videlicet servorum Beatæ Mariæ a Pio V. Bulla, quæ incipit, *Romanus Pontifex*. Postea, Minimi ex ipsó Pio V. Const. Apostolicæ Sedis, sub data 9. Novembris 1567. Iesuati Cõgregationis S. Hieronymi, ex ipso Pio V. Bulla incipiente: *Romanus*, 19. Nouembris 1567. Societas Iesu eiasdem Pij V. Const. *Dudum indefessè*: 7. Iulij 1571. sed post hæc nostris temporibus, alias coadunarum Paulus V. & Gregorius XV. videlicet Regularium Scholã piã; teste Laertio Cherubino tom. 4. in Bull. Romano, Bulla incipiente: *Ad vberes fructus*, eisque communicantur omnia privilegia Mendicantium. Et ipse Paulus V. Bulla incipiente: *Ecclesiæ Catholicæ*, die 15. Decembris 1609. Reformationem Discalceatorum Ordinis Sanctissimæ Trinitatis inter Mendicantes adscripsit, eisque communicavit omnia privilegia Mendicantium; non secus ac si ipsis essent concessa. Sed hic non possum non mirari, quod Pater Brunus Casaingh, Minorita in suo opere de privileg. Regular. tract. 1. proposit. 1. circa finem: Vbi postquam quatuor Ordines Mendicantes antiquiores enumeravit, concludat superaddendo nostram Carmelitarum Discalceatorum familiam ex const. Clem. VIII. incipiente: *Romanus Pontifex*, sub die 20. Augusti anni 1603. vbi vt vides apertè distinguit hanc nostram Carmelitarum Discalceatorum Reformam, à Carmelitano ordine antiquiori. In qua re, nescio quid dicam, nisi quod Minime vidit tenorem Constitutionis Clem. VIII. nam ibi expresse declarat Pontifex nostram Reformam esse ipsissimam, antiquam, & primitivam Religionem Carmelitarum; & contra dicentes, anathematizat, declarando ei competere gaudere omnibus privilegijs, favoribus, gratijs, quomodolibet tam principaliter, quam per communicatio-

nem

nem concesis Ordini Carmelitarum antiquo; accipe verba Pontificis: *Quo circa motu proprio, & ex certa scientia, nostræque de plenitudine potestatis, Ordinem, & Congregationem dilectorum filiorum Reformatorum Discalceatorum Ordinis Beatissimæ Virginis Mariæ de Monte Carmelo, vnum esse ex quatuor Mendicantibus* (nota verba) *Ordinem scilicet Carmelitarum, cuius Religiosi strictius Regulam, a bonæ memoriæ Alberti Patriarchæ Ierosolymitani, habitantibus in Monte Carmelo traditam; & à felicis recordationis Innocentio Papa IV. prædecessore nostro confirmatam profitentur, & obseruant; ipsisque omnia ad prædictum ordinem, tam pro iure, quam ex priuilegijs, attenentia, tamquam propria competere, authoritate Apostolica, tenore præsentium declaramus. Cui declarationi nostræ, si aliquis contradicere præsumpserit, illũ anathematis vinculo innodamus. Et licet dicti Religiosi (vt accepimus) Evãgelicæ humilitatis æmulatores, Consilium Dominicum sectantes infimum locum, tam in Processionibus, quam Congregationibus, & alijs quibuscumque eventibus, elegerint, & eligant. Nos tamen, qui Domini vices gerentes in terris, omnium iura tueri tenemur: ipsos nullo modo, decursu temporis, vel alio præscriptionis modo, locum, & præeminentiam, aut aliam prærogatiuam, Ordini Carmelitarum competentem, perdere in toto, nec in parte, neque vnquam in dubium reuocari; itaut quoties, quæ per humilitatem prætermittũt; ob inditiæ ordinem repetere voluerint, propria authoritate possint, & valeant; authoritate, & tenore perpetuo, statuimus, volumus, & ordinamus, &c.* Hæc Clemens VIII. in Bulla relata, quæ habetur in nostro Compendio, inter Bullas huius Pontificis 8. in ordine, fol. 218. quæ omnia postea confirmavit, ampliavit, & innovavit Paulus V. Bulla, quæ incipit: *Ex iniuncto*, die 24. Septembris 1605. & habetur in nostro compendio fol. 238. Non ergo nostra Reforma aggregata est quatuor Religionibus antiquis Mendican-

dicantibus, vt ait Casaingh, sed est vna ex ipsis quatuor, videlicet ipsa antiqua Carmelitana, sed iam ad intentum reddeamus.

2 Dico primo: Omnes decẽ præfatæ Religiones Mendicantes, adeò stricte communicant in privilegijs, ac si vnicuique, omnia aliarũ specialiter, & nominatim essent cõcessa: itavt omne id, quod potest Generalis, v.g. in Ordine Prædicatorũ, seu Minorũ, id ipsum potest quilibet Generalis dictarum Religionum, & proportione servata, idẽ dicendum est de Provincialibus, Prioribus, Vicarijs, & alijs, quibus iurisdictio Prælatorum competit. Item privilegia cõcessa Ecclesijs, Domibus, & Religiosis vnius Ordinis, participant, & aliæ similiter, & concessa pro festivitatibus vnius Ordinis respectivè, intelliguntur festivitatibus alterius convenire, sive sint indulgentiæ, sive quid simile; attende Bullam Iulij 11. pro decisione controversiæ inter Dominicanos, & Minoritas circa intelligentiam cõmunicationum privilegiorum inter se: *Venerabilibus fratribus, Salmantino, Pacen. & Corduben. Episcopis, & eorum cuilibet: Iulius II. Venerabiles Fratres salutem, & Apostolicam benedictionem. Alias ad supplicationẽ charissimi in Christo filij nostri Ferdinandi Regis, & infra: Quodque in prædicta privilegiorum, gratiarum, & indultorum præfatorum communicatione; tam vniversaliter per prædecessores nostros toti Ordini Minorum, quam etiam per nos particulariter, prædictorum Regnorum fratribus facta, eaque, quæ ad absolutionem, dispensationem, vel alias, ad Priorem Generalem, seu Magistrum Ordinis Prædicatorum spectare; ad Ministrum, vel Vicarium Generalem fratrum Minorum pertineant, & ea, quæ ad Priores Conventuales, idest, Prælatos singularum domorum Ordinis Prædicatorum, & eorum Vicarios, similiter spectãt ad Guardianos, & eorum Vicarios Ordinis Minorum, & ea, quæ ad Priores, seu Vicarios, vel superiores Provinciales, idest, Prælatos, qui medij sunt, quocumque nomine cen-*

sean-

seantur, & vocentur inter dictum Generalem, seu Magistrum Ordinis, & Priores Conventuales, eorumque Vicarios; simili modo spectant ad Ministros, & Vicarios Provinciales, ac Custodes, qui etiam medij sunt inter Ministrũ, & Vicarium Generalem, & Guardianos, eorumque Vicarios, similiter pertineant, & sicut de potestate Prælatorum, scilicet de Prælatis ad Prælatos dictum est, ita de Congregationibus vnius ad Congregationes alterius ordinis, & de fratribus privatis, idest sine prælatura ad fratres privatos, & de festivitatibus ad festivitates; in his casibus, in quibus Congregationibus, vel fratribus privatis, ac festivitatibus alterius ordinis nũc, & pro tempore respectivè, concessa intelligantur. Itaque ea, quæ in honorem Sanctorum, Dominici, Petri Martyris, Thomæ de Aquino, Catherinæ de Senis fratribus, vel locis Prædicatorum, sunt concessa, omnia illa fratribus Minoribus præfatis, eorumque locis in festivitatibus Sanctorum, Frãcisci, Antonij, Ludovici, Bernardini, Bonaventuræ, quinque Martyrum dicti Ordinis, qui ad Marrochium Martyrij Coronã adepti sunt, & Sanctæ Claræ, & in alijs festivitatibus dicti Ordinis Minorum, licet sint in maiori numero, quam festa ipsorũ fratrum Prædicatorum; sint, & intelligantur concessa. Ad tollendam quamcumque hæsitationem, & inde fortè orturũ scrupulum, auctoritate, & tenore præfatis declaramus. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annullo Piscatoris, die 1. Iunij 1509. Pontificatus nostri anno sexto. Quod privilegium per extensum refert Passarelus a Monopoli in privileg. Ordinis Minorum, fol. mihi 99. & Rodriguez tom 1. quæst. Regularium, q. 55. art. 2. Sed hæc cum modio salis intelligenda sunt, vt ex dicendis constabit. Hæc prima conclusio adeò certa est, vt probatione non indigeat; cum passim inveniatur apud Authores, qui de privilegijs regularium scribunt. Sufficiat vnus pro mille, pijssimus, & Doctissimus noster Lezana ad §. 52. maris magni Prædicatorum, num. 166. vbi ait: Quod cõmunicatio privilegiorum

rum Mendicantium inter se, est quasi nova concessio illorum, ei Religioni, cui communicantur, talis, qualis esset si ipsi nominatim expressè concessa forent, & probat ex Bulla Leonis X. incipiente *Dudum*, & habetur 1. tom. Bullar. Cherub. const. 32. & ex variis decisionibus Sacræ Rotæ, novis, & antiquis. Addam pro maiori luce aliqua privilegia, ex quibus sufficienter veritas innotescet.

3. Pro Dominicanis extat privilegium expressum Iulij II. Datum Romæ die 1. Iunij anno 1509. Quod refert ad litteram Rodrig. tom. 1. quæstion. q. 55. art. 2. Passarelus in privileg. Ord. Minor. fol. mihi 99. Pater Donat. tom. 1. tract. 7. q. 2. Sed quia hoc privilegium solum includit cõmunicationem cum Franciscanis, & è contra: Leo X. concessit ipsis Dominicanis latissimum privilegium communicationis Minoritarum, Heremitarum S. Augustini, Carmelitarum, servorum Sanctæ Mariæ, & Minorum; non secus, ac si omnia in specie ipsis concessa fuissent; & loquitur expressè de omnibus gratijs, favoribus, indulgẽtijs, prærogativis, & exemptionibus quibuscumque quomodolibet concessis; & hoc ex motu proprio, & ex certa scientia, & plenitudine potestatis; & non solum de concessis; sed etiam de concedendis, quibuscumque temporibus; refert per extensum hanc Bullam Pater Donatus q. 4. & habetur in Bullario Dominicanorum, fol. 185. at ergo litt. D. vidi ad litteram hoc privilegium, & revera latissimum est.

4. Fratribus Minoribus idem prorsus concessit Clemens VII. vt latè probat Rodrig. tom. 1. quæstion. q. 55. art. 7. Miranda tom. 2. q. 46. art. 2. cõcl. 1. Calarrub. Sorbus, & alij communiter, & respectu omnium Mendicantium inter se, idem concessit expressè Leo X. const. *Dudum per nos*, apud confectium fol. 160. & loquuntur de concessis, & concedendis, Laertius Cherubinus in Bullar. tom. 3. fol. 524. & est in ordine 32. const. huius Pontificis, videlicet Leonis X. cuius verba sunt hæc: *Dudũ per nos accepto, quod*

quod Romani Pontifices prædeceſſores noſtri, aliqui ad Minorum, alij vero ad Heremitarum S. Auguſtini, alij ad Beatæ Mariæ de Monte Carmelo, reliqui ad Prædicatorum Ordines Fratres, & domos iuxta ipſorum vota devotionis affectum gerentes, illorum ſingulis, nonnullas gratias, cõceſsiones, indulgentias, peccatorum remiſsiones, prærogativas, favores, immunitates, exemptiones, facultates, privilegia, indulta, ac dona, tam ſpiritualia, quam temporalia, per diverſas ipſorum litteras reſpectivè conceſſerunt. Nos ad ſingulos Ordines prædictos ſingulaſque ipſorum Ordinum Domos, vbi Religiosè vivitur, indifferenter abſque acceptione perſonarum, devotionis affectum æquâ lancè gerentes, omnes, & ſingulas gratias, conceſsiones, indulgentias, peccatorum remiſsiones, prærrogativas, favores, immunitates, exemptiones, facultates, privilegia, indulta, tam ſpiritualia, quam temporalia qualiacumque illa eſſent, quæ Prædicatorum, Minorum, Heremitarum S. Auguſtini, Carmelitarum, ſervorũ B. Mariæ, ac Minimorũ fratrum, in domibus, & illorum Eccleſijs, Oratorijs, ac Eccleſias ipſas, & Oratoria pro tempore viſitantibus, cuiuſcumque ſtatus, aut ſexus exiſterent, ſeu pro eorum manutentione, & ornatu, contribuentibus; necnon domibus, & præſidentibus non ſolum Generalibus, & Provincialibus fratribuſque, & ſororibus, necnon Monialibus, & converſis oblatis, ac vtriuſque ſexus perſonis de pœnitẽtia, ſeu tertij habitus nuncupatis à dictis prædeceſſoribus, aut à nobis, ipſiſque ſucceſſoribus, aut alias authoritatem habentibus; coniunctim, vel diviſim, in genere, vel in ſpecie conceſſa fuerunt, aut in poſterum concedentur, illa, & omnia ſingula, ac nominatim exprimerentur, pro ſufficienter expreſsis, tunc habentes ſingulis Ordinibus prædictis, illorũque ſingulis Eccleſijs, Oratorijs, & Eccleſias, ac Oratoria viſitantibus cuiuſcumque ſtatus, aut ſexus exiſterent, ſeu pro eorum manutentione, & ornatu contribuentibus, necnon domibus, & Conventualibus fratribus, & etiam ſoro-

ribus

ribus, vel Monialibus, conversis quoque oblatis, ac utriusq; sexus personis de pœnitentia nuncupatis; & alijs singulorum Ordinum prædictorum, motu proprio, & ex mera nostra scientia, & liberalitate de Apostolicæ authoritatis plenitudine communicamus, illaque omnia, & singula, inter dictorum ordinum personas pariformiter communia fuisse, & esse volumus, prout in singulis litteris prædictis plenius continetur. Et ne immoremur in re adeo certa, & clara; adducam præter relatas, concessiones nobis Carmelitis factas a Clemente VII. in Bulla, quæ incipit: *Ex clementi* anno 1530. vbi concedit nobis omnia privilegia concessa, & concedenda quibuscumque ordinibus; idem concessit Clemens VIII. specialiter nobis Carmelitis Discalceatis Bulla, quæ incipit: *Cum dum*, sub data 5. Iunij anno 1595. accipe verba: *Necnon prædicta, & omnia videlicet privilegia, indulta, immunitates, exemptiones, indulgentias, & gratias, & alia quæcumque dicti, & aliorum ordinum etiam mendicantium, fratribus, personis, & bonis, etiam confraternitatibus, & alijs pijs locis, vel aliàs quomodolibet præfatis Ordinibus, domibus, & eorum bonis, concessa, & cõcedenda prædictis fratribus Discalceatis Ordinis B. Mariæ de Monte Carmelo, domibus, & eorũ bonis, eadem omnino, similique modo competere verè, & proprie, ac si eisdem specialiter concessa essent, præsentibus pro expressis, ac si de verbo ad verbum insererentur haberi volentes: Decernimus, & statuimus, & si opus est, eadem nunc concedimus, & impartimur.* Habetur hæc magna concessio in nostro Bullario fol. 184. quæ omnia prius cõcesserat Sixtus IV. pro nostro ordine Bulla 37. & 38. Idem habent Augustiniani per Alexandrum VI. & quælibet Religio Mendicantium, ex enumeratis, vt constat ex eorum compendijs.

5. Dico secundo, Religiones Mendicantes enumeratæ participant, etiam, omnia, & singula privilegia non Mendicantium, Monachorum, Congregationum, cõfrater-

ternitatum, & aliorum piorum locorum; non secus, ac si cuilibet Ordini Mendicanti omnia in specie, & nominatim concessa essent, & idem est de confirmationibus, & innovationibus privilegiorum, iuxta dicenda infra disp. 7. sect. 8. Quod adeò certum est apud omnes, vt supervacaneum esset tot privilegia, id concedentia, recensere.

6. Dico tertio: Moniales Ordinum Mendicantium; in quibus sunt capaces, gaudent, & participant omnia privilegia fratrum, ac ipsi fratres, sicut, & ipsi fratres communicant omnia privilegia concessa pro Monialibus. Nec placet limitatio adducta à Portel. p. 2. cas. 14. num. 2. dicente hoc solum esse verum de Monialibus, subditis fratribus, non vero de Monialibus subditis, sivè immediatè Summo Pontifici, sive Episcopis; citat compend. privilegior. verb. Communicatio privileg. & verb. Monialis, Rodrig. tom. 3. quæst. 73. art. 1. adiungit coniecturam ex eo quod fratres non petunt privilegia, nisi pro monialibus subiectis ipsi Religioni: Ergo extendenda non sunt ad non subiectas; sed his non obstantibus dicendum est, quod sivè sint subiectæ Religioni, sivè Episcopis, sivè Romano Pontifici, gaudere supra dictis privilegijs, Clem. VII. id concessit pro Monialibus S. Augustini, & similiter Bonifacius VIII. pro Carmelitis, Nicolaus V. & Sixtus IV. vt in nostro mare-magno. Sixtus IV. pro Dominicanis, & Franciscanis, similiter Leo X. Clem. VII. Gregor. XIII. Sixtus V. & Clem. VIII. & licet verum sit, quod in aliquibus privilegijs Ordinum, loquendo de monialibus, apponantur hæc verba: *Moniales sub obedientia Ordinis vestri, & similia.* Tamen prædictæ clausulæ solum demonstrant nomen instituti Ordinis, seu Religionis, sub qua profitentur, & vivunt; & consequenter quamdiu vivunt sub illo instituto, & ordine; tamdiu gaudent illius privilegijs, neque per exemptionem à superi-

bus regularibus, vel subiectionem Episcopis factam, Moniales dicunt esse sub instituto, & obedientia Regulæ: Privilegia autem eis concedantur propter earum merita, circa observantiam talis Ordinis. Ergo etiam si eis concedantur ad instantiam superiorum Ordinis, privilegijs gaudebunt, & propter eandem rationem Religiosi gaudent privilegijs Monialium, etiam si eis non subdantur, vt notat Bord. resol. 55. quæst. 58. num. 319.

7. Addo, quod multa alia privilegia, non continent dictas clausulas, sed absolute eis concedunt privilegia, sicut fratribus; ita concessit Iulius III. Monialibus Dominicanis, in Bull. communicat. privilegiorum omnium Ordinum Mendicantium, & non Mendicantium, quam refert ad litteram Pater Donatus tract. 7. quæst. 5. & alij Pontifices pro alijs Ordinibus idem concesserunt; vt passim reperitur in eorum Bullis apud Cherub. & Rodrig. Accipe vnam, quia peculiarem, Pauli V. incipient. *Quæ regulares personas*, die 10. Octobris, anno 1606. expedita, occasione dubitationis inter Religiosos Ordinis Cistercienſis Beatæ Mariæ Fulenſis. Dubitabant ergo, an Monialibus sui Ordinis minime nominatis in concessione privilegiorum sui Ordinis, ipsa privilegia prodessent? Propositum fuit dubium Sanctissimo, & per dictam Bullam respondit: *Motu proprio, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, ac certa scientia: Harum serie declaramus tam in dicti Clementis, quam in alijs huius Congregationis privilegijs, comprehendi, & comprehensas esse, Abbatissas, Priorissas, & alias quascumque Moniales, quæ gerunt, & in futurum gerent, habitum dictæ Congregationis*; ecce expressam mentem Pontificis: & licet dictæ Moniales subderentur illis Religiosis; Pontifex solum respexit gerentiam habitus, & professionem illius Religionis, vt ex verbis illius clare constat; & ni fallor, non leviter insinuavit, hanc

hinc fuisse mentem Pontificum, Paulus V. anno 1606. revocando omnes indulgentias pro Regularibus concessas, nam cum accedit ad alias, quas denuò concedit loco revocatarum, sic concludit: *Volumus autem, vt supradictæ omnes indulgentiæ, & gratiæ Religiosis Regularibus cuiusvis Ordinis, tam Monastici, quam Mendicantis, dumtaxat, vt præfertur concessæ, etiam omnibus Monialibus cuiusvis regulæ approbatæ, & intra claustra cum tribus votis solemnibus viventibus, & perpetuam clausuram conservantibus, tam ordinarijs locorum, quam etiam Regularibus cuiuscumque Ordinis regulæ, & instituti subiectis suffragentur.* Ecce qualiter Pontifex omnes Moniales æquat in favoribus noviter concessis, ex eo quod omnes æqualiter sentiebat læsas in revocatione; igitur vt certum tenendum est Moniales gaudere privilegijs relatis, & communicationibus aliarum Religionum; ita Tamburin. & Bordon. ex professo tom. 1. resol. 52. q. 24. & addit Pelizar. tom. 2. tract. 8. sect. 4. cap. 1. quæst. 13. num. 74. quod quando Religiosis conceditur aliquod privilegium per Prælatos Regulares expediendum; vt dispensandi, vel absolvendi: Tunc, loquendo de Monialibus immediatè subiectis, Episcopis ab Episcopo possunt dispensari, quia cum ex vna parte gaudeant privilegijs sui Ordinis, & ex alia Episcopus succedat loco Prælatorum Regularium, ab ipso possunt recipere beneficium privilegij. Sed notat Bordon. quod Moniales solum in favorabilibus gaudent privilegijs Religiosorum, non autem in odiosis, sicut Religiosi solũ participant privilegia Monialium in favorabilibus.

8. Dico quarto, hodie ferè omnes Religiones non Mẽdicantes, & etiam Monachales, vt docent Portel. Rodrig. & alij communiter, participant omnia privilegia Mendicantium, ac perconsequens, non Mendicantium, & piorum locorum, ac si essent Mendicantes. Sed quia hoc nullo meliori modo probari potest, quam singularum

privilegia referendo; accipe summatim ex Rodrig. Ioan. de la Cruz, Baseo, & Patre Brunone supra relato seriem Religionum, & concessionum.

9. Congregatio Monachorum Cassinensium, seu S. Iustinæ de Padua, habet dictū Privilegiū cōmunicationis à Iulio II. constit. 1. in Bullario magno Romano.

10. Congregatio Benedictinorum habet ab Eugenio IV. Bulla 7. a Sixto V. & Gregor. XIII. Bulla incipiente: *Equum reputamus.*

11. Congregatio S. Mauri Ordinis Benedictini habet ab Vrbano VIII. Bulla incipiente: *Insupereminenti.*

12. Congregatio Monachorum Vallis Vmbrosæ, ex Bulla Pij V. incipiente: *Ex suprema dispositione.*

13. Monachi Camaldulenses a Gregor. XIII. Bull. incipiente: *Ex iniuncto nobis*, 24. Septembris 1591.

14. Monachi Cistercienses Congregationis S. Bernardi in Italia Regularis Observantiæ, ex Greg. XIV. Bull. incipiente: *Romanus Pontifex*, 28. Iunij 1592.

15. Monachi Cistercienses Congregationis Fulienſis ex Sixto V. Bulla incipiente: *Super specula*, Idibus Novembris 1587. Et ex Paulo V. Bulla: *Divina disponente*, 5. idus Iulij 1606. & in alia incipiente: *Insuper eminenti*, 21. Novembr. 1607.

16. Monachi Celestini, ex cōstitutione Vrbani VIII. incipiente: *Sacrosancti* 14. Augusti 1624.

17. Monachi Silvestrini, ex constitutione Pauli V. incipiente: *Religiosorum*, 23. Novembris 1616.

18. Monachi Montis Virginis, ex const. Paul. V. incipiente: *Pastoralis*, 19. Maij 1611.

19. Monachi Sancti Basilij, ex const. Gregor. XIII. incipiente: *Benedictus.* Kalendis Novembris 1579.

20. Carthusiani à Gregor. XV. Bulla incipiente: *Ad uberes*, 3. Februarij 1623.

21. P. Sāctissimæ Trinitatis de Observātia, Provinciarū Castellæ, Legionis, & Granatæ, ex Leon. X. & Adr. VI.

Pa-

22. Patres Discalceati eiusdem Ordinis ex Paulo V. Bulla incipiente, *Ecclesiæ Catholicæ.*

23. Patres Beatæ Mariæ de Mercede, Redemptionis Captivorum ex Leone X. quorum privilegia amplissima sunt, & confirmata de novo ab Vrbano VIII. sed cum clausulis, dummodo sint in vsu, & non sint revocata.

24. Regulares nuncupati fratres Sancti Spiritus in Saxia à Sixto V. const. exigit 13. Augusti 1586.

25. Fratres Congregationis S. Hieronymi in Hispania ex const. Pij V. incipiente: *Supernæ dispositionis*, 17. Kalend. Septemb. 1567.

26. Fratres Congregationis S. Petri de Pisis ex Pij V. const. incipiente, *Religio*, 30. Martij 1571.

27. Fratres Ordinis S. Antonij (additis quibusdam restrictivis clausulis) ex Gregor. XV. mense Iulio emanata, & ex alia const. Vrbani VIII. mense Iunij 1624.

28. Patres Cruciferi ex Gregor. XIV. Bulla incipiēt. *Romanus Pontifex*, 12. Iulij 1591.

29. Congregatio Canonicorum Regularium Lateranen. ex Pij V. const. incipient. *Ex supremæ dispositionis arbitrio*, Kalendis Septembris 1567.

30. Congregatio Canonicorum Regularium S. Crucis Conimbrisensis, ex eadem const. Pij V.

31. Congregatio Canonicorum Regularium S. Salvatoris Bononiensis, ex const. Iulij II. incipiente *inter Cæteros*, 4. nonas Aprilis 1512.

32. Canonici Regulares S. Gregorij in Alga, ex Pij V. const. incip. *Ex incumbente nobis* 3. Idus Novembris 1569.

33. Fratres militiæ Iesu Christi Portugaliæ, reformati ex Pij V. const. ante citata *supernæ.*

34. Clerici Regulares Theatini ex Clemente VII. const. incipent. *Dudum pro parte*, 7. Maij 1533.

35. Clerici Regulares Somaschini, ex Pauli V. const. incipient. *Ex quo Diuinæ Maiestas*, 9. Novembris 1607.

36. Clerici Regulares Minores ex Gregor. XV. const. inci-

incipiente, *Romanus Pontifex*, 18. Februarij 1591.

37. Ordo S. Antonij ex præcedenti constit.

38. Clerici Ministrantes infirmis ex Gregor. XV. Bulla incipiente: *Illius, qui pro gregis*, 11. Kalendas Octobris 1591, Omnes isti participant privilegia Mendicantium, & consequenter non Mendicantium. Nam si Mendicantes participant, ac si essent propria privilegia Mendicantium, & non Mendicantium, omnes Religiones, quæ participant privilegia Mendicantium, consequenter participabunt etiam privilegia non Mendicantium, sed hoc iuxta dicenda disputatione de communicatione.

39. Præterquam, quod plurimæ istarum Religionum habent privilegia expressè concedentia communicationem cum Mendicantibus, & cum non Mendicantibus. Nam benedictini habent ab Eugenio IV. Casinenses, & Cistercienses à Gregorio XIV. vbi supr. & aliæ multæ. Sed vnaquæque Religio debet attendere clausulas Bullæ suæ communicationis, vt iuxta restrictionem, vel amplitudinẽ illius, operetur. Hæc dicti Authores absque contradictione, quæ omnia in præsentiarum placuit referre pro huius materiæ pleniori notitia.

40. Sed hic nota iuxta supradicta, quod Moniales, non Mendicantes, pari passu participant omnia privilegia, iuxta capacitatem sexus; sivè subdantur Prælatis Religionis, sivè Episcopis dum regulam alicuius, ex assignatis Religionibus profiteantur, vt probatum manet de Monialibus Mendicantibus.

SECCIO II.

De modo communicationis privilegiorum.

Quæ in hac sectione resolvenda sunt, adeò necessaria ab omnibus iudicantur, vt omnimodam distinctionem, & claritatem postulent. Ideo consentaneum erit in dubiola dividere. Du-

1. Dubitatur primo, an Religiosi Mendicantes, & qui cum illis participant in privilegijs; vti possint privilegijs, v. g. Societatis Iesu, absque licentia sui Generalis, vel Provincialis, & idem erit de similibus. Oritur dubiũ ex eo, quod patribus Societatis conceduntur, & communicantur, omnia privilegia, sub hac limitatione: *Vt hactenus concessa, & in posterum concedenda, intelligantur cõcessa immediate Præposito Generali, qui per se ipsum, vel per alium, seu alios, sub eo, vel de eius commissione electos, seu eligendos, quibuscumque personis de Societate, sub eius obedientia degentibus communicare liberè poterit*; sic expresse Gregor. XIII. anno 1575. & statim subiungit Pontifex: *Vt non intelligantur concessa inferioribus singulis immediatè, sed mediante Præposito Generali.* Vnde Religiosi Societatis vti non possunt, nec licitè, nec validè aliquo privilegio, nisi de licentia sui Generalis; sic Pater Suarez lib. 5. de legib. cap. 31. num. 11. Pellizar. tom. 2. tract. 8. cap. 1. sect. 4. num. 64. Collector. privilegiorum Societatis in suo compendio, tit. communicatio gratiarum, §. 2. & 4. fol. 209, pag. 2. & sequuntur omnes tam intra, quam extra Societatem; quibus positis procedit dubium propositum.

2. Pater Bordonus Tertiarius tom. 2. resolut. moral. resol. 52. num. 87. destitutus alio authore sentit, quod non participant aliæ Religiones privilegia Societatis, nisi cum illa dependentia a proprijs Generalibus. Ducitur, quia privilegium est communicabile secundum quod est concessũ. Communicatio enim supponit concessionem, tanquam fundamentum, ex qua ipsa communicatio emanat: Ergo. Insuper, quia Papa non præsumitur, magis velle favere cõmunicantibus, quam concessarijs, quibus datum est privilegium: Ergo, &c.

3. Sed omisso Bordone; dicendum est cum communi sententia; alias Religiones communicare dicta privilegia Societatis Iesu, absque licentia proprij Generalis. Probatur primo, quia illa est restrictio, non privilegium; er o

nan communicatur. Siquidem Pontifices communicant favores, & privilegia, non onera, & restrictiones. Secundò, quia talis restrictio privilegiorum facta est respectu Societatis Iesu, cuius instituti ratio, ob perfectum monarchicum regimen, & omnimodam dependentiam à uno capite, non reperitur in alijs Religionibus. Non ergo præsumendum est dari alijs Religiosis talia privilegia, cum ea restrictione, & quod hoc verissimum sit constat ex verbis ipsius Gregorij XIII. in dict. Bull. vbi reddés causam dictæ restrictionis, ait: *Propter instituti ipsius ab alijs Religionibus diuersitatem.* Quibus verbis ostendit Pontifex, quod illa limitatio, seu restrictio non pertinet ad privilegia; sed est declaratio vsus privilegiorũ, pro illa Religione; propter specialissimum institutum. Aliæ autem Religiones cõmunicant in privilegijs, non vero in declarationibus vsus peculiaris instituti Societatis, vt benè notavit Baseus in floribus Theologiæ, verb. Privilegiorum communicatio, num. 10.

4. Et potest hoc confirmari ex eo, quod Religiosi Societatis Iesu, etiam si communicent privilegia aliarum Religionum, semper illa communicant cum illa dependia a suo Generali, quamvis in privilegijs aliarum Religionum non petatur talis dependentia, quia hoc est, quid conveniens pro illo instituto perfecte monarchicho. Igitur, quãdo aliæ Religiones participant privilegia Societatis; participant sine illa dependentia à suis Generalibus, quia nõ est necessaria, pro instituto illarum, neque pro bono gubernio. Si enim esset necessaria, vel conveniens in privilegijs cuiuslibet Religionis, apponeretur talis dependentia, quod vix in suis privilegijs invenitur apposita, nisi in aliquo privilegio particulari, & tunc non est dubium, quod cum illa est observandum. Et idem dic, si absque tali clausula, privilegium opponeretur instituto, alicuius alterius Religionis; quia hoc semper subintelligitur inclusum, etiã si non exprimatur; ita docet novissimè Angelus Maria

Veur-

Venturelli, de Apostolicis missionib. tract. 4. q. 97. n. 18. Et ratio est, quia in alijs Religionibus currit eadem ratio, secus in concessis Societati Iesu. Sit exemplum in privilegio relato à multis circa dispensationem petitionis debiti inter coniugatos impeditos, vel per votum, vel per copulam cum consanguinea vxoris, quod sine licentia proprij Provincialis non prodest subditis in sententia probabili, quia hoc modo fuit concessum alijs Religionibus, sed de hoc dicemus suo loco.

5. Et ni fallor, validissimum fundamentum desumitur ex verbis Bullæ Gregorij XIII. relatis. Vbi ait expresse Pontifex, quod omnia privilegia concessa, & concedenda Iesuitis, intelligantur concessa immediatè, non Religioni in communi, neque particularibus, sed solum Præposito Generali, & ad alios per ipsum extenduntur; at in alijs Religionibus privilegia conceduntur immediatè, vel toti Religioni, vel Conventibus illarum, quod idem est, ac cõcedere ea immediatè Religiosis illarum, & sic non est mirum, quod absque vlla dependentia, seu delegatione, quilibet iuxta suam capacitatem vtatur eis.

6. Vnde videmus; quod præter alios Pontifices, qui post fundatam Societatem, concesserunt sine dicta limitatione communicationem privilegiorum omnium Ordinũ, teste Ioan. a Cruz infra citando, Gregor. XIV. concessit, seu communicavit expressè omnia privilegia Societatis, absque tali restrictione, & dependẽtia a suo Generali, Religiosis Ministrantibus infimis, & idẽ Pontifex Bulla 3. determinavit Ordinem Cistercierſem frui posse privilegijs Societatis Iesu, etiam sine supradicta dependẽtia, per quæ patet ad obiecta ex Bordon. sic docent Emanuel Rodrig. referendo dicta, & alia privilegia in qq. tom. 1. q. 55. art. 77. §. secundum dubium est, Mirand. in Manual. tom. 2. q. 46. art. 5. conclus. 2. in fin. Suar. de legib. lib. 8. cap. 17. n. 6. Portel, verb. Communicatio, num. 5. Diana 3. p. tract. 2. de dub. regul. resol. 81. Merol. tom. 3. disp. 6. cap. 4. dub. 2. n. 13.

13.& 16. dict. Suar. vbi supr. cap. 13. n. 5. P. Donat. Ioann. à Cruz, Pelizar. & alij ex ipsis Iesuitis.

7. Dubitabis secundo, an quando aliquibus Religionibus communicantur, non solum omnia privilegia concessa, sed etiam concedenda pro alijs Religionibus, intelligatur hæc extensio tantum de Religionibus iam fundatis tempore dictæ communicationis? An verò extendatur ad participandum privilegia concessa Religionibus postea fundatis, quamvis hoc non exprimatur in illa generali communicatione?

8. Respondetur, quod extenditur. Nec est ratio alicuius ponderis, quæ oppositum persuadeat; quia illa concessio circa privilegia concessa, & concedenda est favor, & sic latè est interpretandus; sicut enim extenditur ad privilegia nondum concessa, sed futuris temporibus concedenda Ordinibus iam institutis; sic extenditur ad privilegia concedenda pro qualibet Religione, quæ postea fundatur, seu instituitur: Sic docet Pater Brun. tract. 1. cap. 3. prop. 6. & videtur colligi ex promptitudine, & benignitate, qua Romani Pontifices confirmarunt, & innovarunt privilegia à suis antecessoribus concessa, post fundationē novarum Religionum, vt pater in Societate Iesu, cuius privilegia, quamvis magna, & multa, communicata sunt alijs Religionibus ex innovatione communicationum à Romanis Pontificibus factarum. Quarum meminit Baseus, verb. Privilegium, num. 14. Ioann. de la Cruz lib. 2. cap. 4. de commun. privileg. concl. 3. Donat. Bordon. & alij quam plurimi.

9. Dubitabis tertio, an privilegia, quæ habent clausulam incommunicabilitatis, respectu aliarum Religionum, reddantur communicabilia per communicationem omniū privilegiorum concessorum, & concedendorum omnibus Religionibus, sine expressione specifica dictæ clausulæ? Respondetur affirmativè. Tum, quia generalis communicatio cum qualitate, & clausula *quorum tenores*, omnia cōplecti-

plectitur, & habet vim specialis, & individuæ derogationis (vt infra dicemus) & expressionis cum omnibus suis qualitatibus, & tollit derogatorias derogatoriarũ, quod est derogare omnibus iuribus, & constitutionibus derogantibus, & derogaturis privilegio, in quo est apposita, & derogat omni clausulæ resistenti. Tum, quia multi Pontifices in absoluta communicatione privilegiorum solum excipiunt, quæ contrariantur Tridentino. Ergo reliqua omnia concedunt; quis enim hoc prohibet, cum Papa antecessor apponens talem clausulam incommunicabilitatis, non possit ligare manus successoris; & ideo videmus, quod in communicatione facta Cisterciensibus a Gregor. XIV. anno 1591. & similiter Cruciferis fuerunt communicata expressè privilegia Societatis Iesu, sine mentione talis clausulæ restrictivæ, quam habent Iesuitæ in suis privilegijs, & in Bulla Gregor. XIII. sic tenent Pater Bruno Casaingh, vbi supr. propos. 7. P. Donat. tract. 7. quæst. 8. Sed hoc meo videri debet intelligi de privilegijs concessis cũ illa clausula, ante generalem communicationem, non verò de privilegijs postea concessis cum tali incõmunicabilitate; quia sicut Papa antecessor, non potest ligare manus successoris, vt non solvat, quod ille adstrinxit, sic non poterit impedire, quod iste restringat, id quod de novo concedit. Vnde si alius successor non iterum confirmet, & innovet communicationem omnium privilegiorum concessorum, non credo posse vti tali privilegio incommunicabili, ex vi clausulæ aliorum Pontificum, pro futuris privilegijs communicandis.

10. Dubio quarto, an privilegia concessa vni Provinciæ, vni Ecclesiæ, Conventui, vel personæ particulari, intelligantur concessa cæteris Ecclesijs, Conventibus, & personis, non tantum ipsius ordinis, sed etiam aliorum ex vi generalis communicationis?

11. Ex amplissima privilegiorum concessione, qua Romani Pontifices omnia, & singula privilegia, immunitates,

tates, exemptiones, concessiones, indulgentias, peccatorum remissiones, & indulta quæcumque quibusvis Congregationibus, seu Societatibus, aut alijs locis, vel illorum personis, quomodocumque concessa in genere, vel in specie; tam coniunctim, quam divisim singulis Mendicãtium Ordinibus concedunt, extendunt, & communicant, ita, vt illis vti, & frui libetè possint, & valeant, ac si illis nominatim, & in specie concessa fuissent; cum debitis, & consuetis clausulis, motu proprio, certa scientia, ac plenitudine potestatis, & quorum tenores, quæ & fortissimis nõ obstantibus, sentiunt aliqui omnia communicari, sicut in dubio proponitur, ita Rodrig. in qq. tom. 1. q. 55. art. 18. Mirand. tom. 2. q. 46. art. 7.

12. Et si obijcias, quod Leo X. ordinavit, vt Fratres Heremitarum S. Augustini gaudeant privilegijs generaliter concessis Congregationibus personis, & locis, sed non domibus, & personis particularibus Congregationum, seu Ordinum concessis, vt habetur in supplem. concess. 157. & adducit ipse Rodrig. art. 8. sed hoc nihil obstare dicunt, quia Pius IV. & Clem. VIII. ipso Leone posteriores, ad instantiam Catholici Regis Philippi II. concessere Ordini Sancti Hieronymi in Hispania, vt cõcessa vni Monasterio, aut quibusdam eiusdem Ordinis, extenderentur ad omnes, & similiter Gregor. XIII. communicavit Societati Iesu, Domibus, & personis Regularibus, & Secularibus, & multa alia privilegia concessa sunt nobis, & alijs Religionibus, cum dicta amplitudine, sine restrictione Leon. X.

13. Sed his non obstantibus, mihi videtur sententiam, Rodrig. & Mirand. cum tali amplitudine, & extensione, non esse sustinendam, quia non fundatur in solida ratione, qualem postulat materia, adeo gravis. Quapropter, dico primo, quando privilegia vnius Religionis, Provinciæ, Conventus, & personarum adversantur statutis aliarum, seu alicuius Religionis, non communicantur illi Religioni, cuius statutis opponuntur: Ratio est manifesta, quia

Pon-

Pontifices per sua privilegia intendunt regularem observantiam fovere, & salutaria statuta conservare, ideoque apponunt communiter in fine privilegiorum clausulam: *Dummodo eorum instientis, & regulari observantiæ non sint contraria*, & quando expressè non apponitur, subintelligitur apposita, vt supra diximus; aliàs, quod in favorem conceditur, in odium extorqueretur, quod nequit præsumi; tamquam irrationale, l. favores, C. de legib. & cap. quod ob gratiam, de reg. iur. in 6. vnde communicatio noa debet esse nociva communicanti, nec odiosa, nec turbativa, vel spoliativa tranquillitatis, & pacis, l. nulla iuris ratio, ff. de legib. Quod observari debet etiã in privilegijs ad instar; taliter, quod æquiparatio ster tantum ad commoda, non verò quantum ad incommoda; ita tenent communiter DD. Rodrig. q. 55. art. vlt. Mirand. q. 46. art. 6. in fin. vers. Solum modo, Mandos. in tract. de privileg. ad instar, gloss. 8. num. 4. in fin. Suar. lib. 8. de legib. cap. 17. n. 3. & alij, tam veteres, quam recentiores; ex quo infert Bordon. & benè, resol. 52. n. 76. Quod Patres Capuccini, qui ex proprio instituto non possunt excipere confessiones secularium, non possunt vti privilegijs confessoribus concessis, circa absolutiones, & dispensationes seculariũ; quia repugnant suo instituto, & sic non intelliguntur communicata; & addit, quod licet obtinerent nunc a Summo Pontifice gratiam excipiendi confessiones secularium in genere, vel in specie; non ideo conferentur illis communicata privilegia, sed necessaria esset specialis concessio, vt possint comunicare in privilegijs aliarum Religionum, quantum ad hoc: Ratio est in promptu, quia cum non gauderent antecedentibus communicationibus, nisi nova veniat concessio, non est vnde illis gaudere possint.

14. Dico secundo: Privilegia concessa Provinciæ, Ecclesiæ, Conventui, loco Sacro, &c. communicantur omnibus Provincijs, Ecclesijs, locis sacris, non solum eiusdem Religionis, verum & aliarum, quando in eis militat eadẽ ra-

ratio, vel saltem similis, vel æquivalens, propterquam Pontifex talia privilegia concessit: Quia vbi sunt propria, similia, vel æquipollentia obsequia Ecclesiæ Sanctæ, & Dei; paria debent esse beneficia Pontificum eis concessa. Quando autem eadem ratio similis, vel æquivalens non militat, incongruum est credere Pontifices talem communicationem intendisse concedere. Quis enim credere potest, quod privilegia concessa Provincijs Religiosorum laborantium apud infideles, & vbi non adest, nec alsistentia Episcoporum, nec copia ministrantium necessaria pro salute infidelium, intelligantur concessa Provincijs, & Cõventibus existentibus inter fideles?

15. Insuper neque privilegium concessum vni Religioni, vel Monasterio pauperi, ratione sublevationis paupertatis, æstimatur concessum alteri Monasterio diviti, neque privilegium concessum alicui Monasterio, propter magnam numerositatem Religiosorum in illo, aut ob maximam populi devotionẽ, quæ circa illud habetur, ratione alicuius imaginis, vel alterius rei similis, communicatũ credatur alijs Conventibus, paucos fratres habentibus, aut in quibus nulla talis, vel similis devotionis imago reperitur? certè talia credenda non sunt, quia à ratione aliena: & idem dic de concessis alicui particulari Religioni, v.g. Societati Iesu, non recitandi Officium Divinum in choro, non canendi, non eundi ad publicas processiones, & similia, quæ huic Religioni concessa sunt, propter scholas, munus docendi, & exercitia literaria, quæ minimè cõpetunt alijs Religionibus, & sic nec talia privilegia participant, sunt enim quasi personalia, pro tali Religione.

16. Nec sententiæ Rodrig. num. 11. relatæ favent privilegia extensiva, concessa à Pio IV. pro Conventibus S. Hieronymi in Hispania; nam vt doctè notavit noster Lezana tom. 2. cap. 1. num. 5. ex verbis ipsius concessionis extensivæ, oppositum satis apertè colligitur, ibi: *Ad omnia, & singula monasteria Ordinis, quibus in specie concessa*

sa non sunt, & in quibus alia causa concessionis, & indultorum prædictorum, alias, quam vt præferatur, subeſſe
extendimus. Quo sanè denotatur, ait Lezana, aliquam causam, eandem scilicet, similem, vel æquivalentem, subesse debere in alijs Monasterijs, vt privilegia vni concessa, ad alia extendantur; & in eodem sensu intelligit similia privilegia concessa: Primum, à Iulio II. & Clement. VIII. pro Minimis. Secundum, a Gregor. XIII. pro Iesuitis, quod supra retulimus: Vnde præfatam conclusionem, vt verissimam amplectuntur Pater Donat. q. 14. Bordon. resolut. 52. num. 75. & deinceps Baseus, verb. Privilegium, art. 12. & alij communiter.

17. Neque extenditur communicatio ad eas gratias, quæ per brevia particularia Summi Pontificis, seu in quibus præcedit examen, & decretum alicuius Sacræ Congregationis, alicui peculiari Conventui; vel Religioni conceduntur. Hæc enim non tam conceduntur intuitu obsequij communis, cum alijs Religionibus, sivè Conventibus; vt fit in alijs, quam alicuius peculiaris rationis notæ concedenti; quamvis nobis ignotæ. Et hanc esse mentem Summorum Pontificum talia concedentium, constat ex praxi communi Religionum, in Curia Romana, vt benè notat noster Lezana tom. 3. verb. Missa, num. 51. circa medium; quem sequitur Diana part. 10. resol. 67. & alij, computantur enim inter ea, quæ raro, vel non sine magna difficultate conceduntur: Vnde sapiunt naturam privilegiorum personalium, quæ minime participantur, ex vi communicationis privilegiorum; vt dicemus infra, num. 22. Alias ferè infinita absurda sequerentur. Do exempla, si aliquis Conventus obtineret speciale breve Pontificum, vel decretum à Sacra Congregatione Concilij, alienandi aliqua bona immobilia, v. g. domum, vineam, vel quid aliud; aut si aliqua Religio obtineret per speciale breve, seu decretum a Sacra Congregatione Rituum, confirmatum a Papa, gratiam recitandi de aliquo Sancto talis Or-

di-

dinis sub ritu primae classis, & octava, vel mittēdi aliquos Religiosos pro conversione infidelium (quod prohibitum est sine licentia Papæ, seu Sacræ Congregationis de propaganda fide) vel apponendi in Breviario Romano aliquem Sanctum talis Ordinis, vel in Kalendario Romano Sanctum solum Beatificatum, & similia, nonne absurdissimum esset, asserere hæc omnia communicari ab aliis Religionibus, quibus in specie talia non sunt concessa? esset certe absurdissimum hoc asserere; igitur omnino reijcienda est prima sententia in illa latitudine intellecta.

18. Sed quid, si aliqua gratia ex his, quæ raro, & non sine magna difficultate conceduntur, fuit concessa prius quibusdam Conventibus, alicuius peculiaris Religionis, & post longum tempus, a successore Pontifice, extensa ad omnes Conventus ipsius Religionis, vsque in illum diem fundatos; gaudebunt ne huiusmodi gratia, Conventus, post talem diem, fundandi? Et ratio dubitandi oritur ex clausula, *Vsque in illum diem fundati*, quæ videtur taxativa, & exclusiva aliorum Conventuum, qui post talem cōcessionem fundati sunt; non igitur debet extendi ad illos. Confirmatur, quando alicui Religioni cōmunicantur omnia privilegia concessa alijs Religionibus, non extenditur hæc gratia ad privilegia postea concedenda, vt diximus supra, nisi id exprimatur in concessione. Igitur pari ratione negandum est, præfatam gratiam extendi ad monasteria postea construenda.

19. Nihilominus mihi satis probabile videtur oppositum; præcipuè cum talis gratia fuerit concessa dictæ Religioni, cum denegatione participationis aliarum Religionum, neque per viam communicationis, neque alio modo, vt consultus de hac re, vidi in ipsa concessione. Moveor hoc asserere. Primò, quia vt mihi cōstat, eadem ratio concessionis æqualiter militat in Conventibus constructis, & construendis illius Religionis. Neque adest peculiaris ratio in vno, quā in alio, quæ movere posset voluntatē Pon-

ficis

tificis concedentis. Cum ergo ex præfato ptivilegio, & alijs constet, quod gratia concessa vni Monasterio extenditur ad alios, in quibus eadem, vel similis ratio inveniturjinde est, quod præfata gratia, alijs conventibus noviter constructis, debet communicari.

Secundò, eo ipso, quod gratia illa fuit extensa ad omnes Conventus totius Religionis satis diffusæ per Orbem; fuit gratia facta Religioni in communi, & sic non localis, sed generalis: Ergo, sicut Conventus noviter constructi participant omnia alia privilegia communia Religionis, ita debent participare præsens.

Tertiò, quia in generali concessione veniunt ea, quæ quis esset concessurus, si fuesset de eo interrogatus: At Pontifices, qui dictam gratiã concesserunt ex peculiari affectu ad talẽ Religionẽ, & ob peculiares rationes sibi notas, quæ in omnibus Conventibus æqualiter currunt, id certe concessissent, si fuissent interrogati. Ergo, &c.

Denique probatur ex dictione exclusiva participationis aliarum Religionum, vbi non excluduntur Conventus ipsius Ordinis, sed aliorum, igitur reputantur inclusi, ex communi axiomate: Exceptio firmat regulam in contrarium: maximè in re favorabili pro salute animarũ, qualis fuit dicta gratia.

20. Ad primam rationem dubitandi, respondetur, quod clausula, *vsque in illam diem constructi*, non debet reputari texativa; in nostro casu; sed magis expressiva affectus, & voluntatis Põtificis circa talem Religionẽ, quod ex alia dictione exclusiva aliarum satis clarè constat.

Ad secũdam. Nego paritatem, siquidem gratia participationis in privilegijs concedendis, est diversa à participatione in privilegijs concelsis: Vnde nisi illa exprimatur, non intelligitur sub ista, vt omnes fatentur, & videri potest in privilegijs participationis diversarum Religionum, vbi aliquibus conceduntur concessa, & concedenda; alijs solum concessa, & sic omnes fatentur, quod dictio

concessa, est taxativa, & exclusiva concedendorum; at in nostro casu non est nova gratia, & nova concessio participatio extensionis, sed eadem omnino comprehensa sub cõmuni participatione omniũ domorũ; vt apparet in cæteris privilegijs, quibus gaudet, quilibet cõventus noviter erectus, abiq; nova gratia, seu cõcessione, igitur dicta clausula in præsenti nõ est taxativa, neque exclusiva, sed magis expressiva dilatatæ concessionis; vide supra sect. 2. n. 7.

21 Dico tertio, privilegia concessa alicui personæ, ratione dignitatis, officij, vel ministerij, puta Generali Priori, &c. communicantur cæteris Religiosis, cuiusvis Ordinis, in eisdem Dignitatibus, & officijs constitutis; ita cõmuniter Doctores, & idem dicendum est de privilegijs concessis particularibus personis, alicuius Ordinis in cõmuni. Quia primi, sicut sunt in eodem officio, & secundi in eisdem exercitijs Religionis, sic æquari debent in favoribus; ita concessit Iulius 11. & alij Pontifices apud Cõ. sect. pro Franciscanis, & Dominicanis, & tenent communiter Doctores.

22. Privilegia vero communicata alicui particulari, & privatæ personæ, nullo modo alijs communicantur, neque in alieno, neque in proprio Ordine. Tũ, quia talia privilegia sunt purè personalia, & sequuntur personam, & cum ea extinguntur, iuxta regulã 7. iuris in 6. & sic nõ sunt communicabilia, neque extensibilia, etiam ex identitate rationis, ex cap. sanè 9. eod. tit. & docent Mirand. tom. 2. q. 46. art. 7. ad finem, Portel. verb. Cõmunicatio, n. 6. & verb. Privilegium, n. 21. Bordon. & Donat. vbi supr. Tum, quia ex oppositio maxima absurda sequerentur in destructionẽ perfectionis Religiosæ; Quis enim dicat, quod si aliquis Religiosus obtineret privilegium, vel nõ recitandi Officium Divinum, vel vivẽdi extra claustra, erit cõmunicabile alijs? Tum denique, quia omnia opposita in dictis limitationibus, cum sint exorbitantia à iure non extendũtur, iuxta regulam iuris 81. in 6. vbi dicitur, quod in generali

gali cõcessione non veniunt, quæ raro, & cũ maxima difficultate concedũtur, neque ea, quæ quis verosimiliter interrogatus non esset concessurus; vnde nisi in specie, & nominatim exprimantur, non intelliguntur cõcessa, prout multoties decisum refert Rota Romana decis. 214. part. 2. recẽt. & decis. 55. n. 14. & 15. & in alijs multis relatis a Donato, q. 140. n. 4.

23. Quæ doctrina confirmari potest duplici exemplo. Primum, desumitur ex Bul. 32. Leon. X. apud Cherub. incipient. *Dudum per nos*, vbi cum aliqui Religiosi, ex ampla communicatione privilegiorem, & indulgentiarum, cuilibet Ecclesiæ, & pio loco concessarum, minus prudẽter, & sapienter docerent: Sæculares in suis Ecclesijs potiri omnibus indulgentijs, quibus potiuntur sæculares visitantes, in qualibet parte anni, Ecclesiam S. Mariæ de Populo de Vrbe, sic declarat, & determinat, § 2. *Et deinde sicut accepimus, nonnulli fratres dictorum Ordinum volentes sapere plusquam oportet, atque ad ipsorum nutum verba ipsa interpretantes diversis, tam secularibus, quam etiã alijs personis publice, & privatè sugesserint, quòd ipsi seculares visitando vnam dictorum Ordinum domum, omnes, & singulas indulgentias, & remissiones peccatorum, tam per dictos prædecessores nostros quã per nos, Beatæ Mariæ de Populo de Vrbe concessas, cõsequi poterũt, perinde ac si dictã domũ S. Mariæ de Populo visitarẽt, quod præter ipsorũ prædecessorũ, & nostrã mentẽ fuisse, & esse dignoscitur. Attẽdẽtes igitur, quod indulgentias in tuitu Religionis cõcessas, ad sæculares extendi non debent, volentes mentem dictorũ prædecessorum, & nostram declarare, & omnem ambiguitatem, & occasionem tollere, motu proprio, & ex certa nostra scientia, volumus, & authoritate Apostolica declaramus, quod vniversi, & singuli dictorũ Ordinũ, Fratres, & Moniales, Tertijque Ordinis vtriusque sexus, & familiares dumtaxat; Omnibus, & singulis indulgentijs, gratijs, & per eosdem prædecessores, & Nos, domui B. Mariæ de Po-*

pulo de Vrbe, vt præfertur cõcessis, & cõcedendis, vtãtur, & potiãtur, & gaudeãt, ac vti, potiri, & gaudere possint, quo modolibet in futurum, perinde, ac si ipsi dictam domum B. Mariæ de Populo his diebus, & festiuitatibus, quibus indulgentiæ huiusmodi concessæ fore dignoscãtur, personaliter visitarent. Quodque vigore prædictarũ litterarũ, seculares gratijs & indulgentijs huiusmodi, vti, & gaudere nõ possint. Vbi vt vides nunquã mẽs alicuius Pontificis fuit cõcedere indulgentias concessas domui B. Mariæ de Populo, etiam si Ecclesia sit Regularium D. Augustini, cũ amplitudine præsenti. Quia præterquam non militat eadẽ ratio in alijs Ecclesijs Regularium, est favor rarus, & difficilimæ concessionis: Vnde nisi in talibus fiat expressa, & specifica mentio non comprehenduntur.

24. Aliud exẽplũ habemus in Bulla Pij V. circa participationẽ exẽptionis bonorũ tẽporaliũ, cum præiudicio Episcoporũ, & Parochorũ; & quia rara, placuit ad literam hic inferere, & est tenoris sequentis. *Ad perpetuãrei memoriã Romani Põtificis, æqua, & circũspecta providẽtia, ne gratiæ aliorũ, atq; ab eo emanatæ sunt, trahãtur declarationib⁹, & alijs opportunis cõsueuit providere remedijs. Sanè licet alias nos cupiẽtes Mendicãtiũ Ordines, qui sedulum in vinea Dñi exhibent famulatũ, gratioso favore prosequi, ac ex certis alijs inde expressis causis, diuersa Concilij Tridentini decreta, quæ ipsis contraria videbantur esse declarauerimus, variaque privilegia, & indulta tam spiritualia, quã temporalia concesserimus. Deinde vero illa omnia ad dilectos filios Canonicos Regulares S. Augustini Cõg. Lateranen. & S. Saluatoris, ac S. Crucis Conimbric. ac etiã ad Monachos S. Benedicti Congregationis, & Ordinum Casinen. Montis Oliveti, Vallis-Vmbrosæ; necnon Congregationis Cisterciensis, ac S. Hieronymi Hispaniarum, Carthusiensis, & Camaldulensis, ac fratrum militiæ Iesu-Christi reformatorum, nuncupatorum, & forsan alios Ordines non Mendicantes perpetuo extenderimus, &*

am-

ampliaverimus; ita tamen, vt ipsi à contributione, ratione seminariorum, iuxta Ordinationem Concilij Tridentini erigendorum, & instituendorum; necnon subsidiorum, authoritate Apostolica impositorum, atque statutionum eleemosynarum duntaxat, minimè exempti essent; prout in diversis Apostolicis iteratis, & forsan pluribus vicibus, etiã in fundatione, etiam Clericis Societatis de Iesu, vt omnibus privilegijs Mendicantibus concessis, & concedendis gaudeant, quorum tenores, ac si de verbo ad verbum inserta forent, præsentibus haberi volumus pro expressis, ac de verbo ad verbum insertis plenius continentur. Attendentes nihilominus tam ex communicatione, & cõcessione huiusmodi locorum Ordinarijs Parrochialiũ Ecclesiarum Rectoribus, aliisque Beneficiatis, ac personis diversa inferre præiudicia, quam intẽtionis nostræ nunquam extitisse, nec esse; quatuor Ordinum Mendicantium privilegia, quæ temporalitatem concernunt, eis communicare, nec vigore privilegiorum eorumdem communicata esse, cum absurdum sit, eos qui Mendicantes, ex quatuor Ordinibus non sunt, sub Mendicantium colore, huiusmodi à solutionibus eximi, ac propterea tam præmissis ea, quæ cõvenit remedia adhibere, quam mentem nostram declarare satagentes; necnon dictarum litterarum tenores præsentibus pro expressis habentes, motu proprio, ac de Apostolica potestatis plenitudine, omnia, & singula privilegia, exemptiones, & alia præmissa, quæ temporalitatem, etiam si sit solutio decimarũ, primitiarum quartæ medietatis, vel alia funerum, & oblationum partis concernunt, præter, & contra mentem nostram emanasse declaramus, & attestamur, illaque tamquam talia; necnon alia, quæcumque illis, sub quibuscumque verborum formis concessa, communicata, & ampliata, illorumque confirmationes, exemptiones, & indulta similia concernentia, privilegia huiusmodi, quorum omniũ tenore similiter haberi volumus pro expressis: revocamus, cassamus, irritamus, annullamus, viribusque evacuamus,

illisque nullatenus suffragari, nec eis aliquando tam in iudicio, quam extra, fidem adhiberi volumus. Quinimo omnibus, & singulis, tam secularibus, quam Ecclesiasticis, & alijs quibuscumque iudicibus, etiam si causarum Palatij Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Eccl siæ Cardinales existant, districtè præcipiendo mandamus, ne deinceps Canonicos, vel Monachos, aut Clericos de Iesu prædictos privilegiorum, huiusmodi communicationem prætendentes, nisi super his, quæ spiritualia nulla prorsus temporalitate admixta sunt, & spiritualitatem tantum concernunt, audiant, illisque aliquod subsidium, vel auxilium exhibeant, sed perpetuum super illis silentium imponant. Nos enim omnem ab ipsis, quo ad ea, quæ temporalitatem concernunt, procedendi authoritatem, & facultatem addimus, decernentes, præsentes litteras vllo vnquam tẽpore de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel quocumque alio defectu notari, impugnari, invalidari, aut ad terminos iuris reduci non posse, minusque causam, vel causas, propter quas, vel quas, præmissa à nobis emanarunt, coram quocumque iudice verificari debere, aut sub quibusvis similium, vel dissimiliũ gratiarum vocationibus, suspensionibus, & alijs cõtrarijs dispositionibus comprehendi nullatenus posse, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, repositas, & plenariè reintegratas esse, sicque per quoscumque iudices, & commissarios, quavis authoritate fungentes, etiam Cardinales, & Auditores prædictos sublata eis, & eorum cuilibet quavis, aliter iudicandi, ac interpretandi facultate, & authoritate iudicari, & diffiniri debere, & quidquid secus super his a quoquam quavis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus. Quo circa venerabilibus fratribus Archiepiscopo Cæsaraugustan. & Episcopo Conchen. ac dilecto filio causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ, Generali Auditori, per præsentes, motu simili mandamus,

mus, quatenus ipsi duo, vel vnus eorum in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque ab omnibus ad quos spectat, observari faciant sub sententijs, Censuris, & pœnis eorum arbitrio moderandis, & applicandis: Contradictores quoslibet, & rebelles, ac eis non parentes per censuras, & pœnas Ecclesiasticas huiusmodi authoritate nostra compescendo, necnon illos legitimis super his habendis, servatis processibus, censuras, & pœnas ipsas incurrisse, declarando, ac illas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc (si opus fuerit) auxilio brachij Secularis; non obstantibus felicis recordationis Bonifacij VIII. prædecessoris nostri de vna; & Concilij Generalis de duabus dietis, dummodo quis vltra tres dietas, vigore præsentium ad iudicium non trahatur, ac literis nostris prædictis, quas ad hoc extẽdi minimè debere volumus, ac declaramus, easque nullas decernimus, ac nostra, de non tollendo iure quæsito, & quibusvis alijs Apostolicis, necnon in Provincialibus, & Sinodalibus Conciliis æditis Generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, ac etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia, roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegijs quoque indultis, & literis Apostolicis concessis confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus etiam si de illis, eorumque totis tenoribus pro illorum sufficienti derogatione specialis, specifica, expressa, & individua non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus, pro sufficiẽter expressis habẽtes illis: Aliàs in suo robore mansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque, aut si aliquid his communiter, vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam,

& expressim, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Datum Romæ apud S. Petrum sub annullo Piscatoris die vltima Iunij 1570. Pontificat. nostri ann. 5. Habetur hæc Bulla authentica in forma probante, in publico archivo Metropolitanæ Ecclesiæ Cæsaraugust. ligam. 5. litt. P. num. 42. Ex qua facile colligitur, communicationem privilegiorum, pro exemptione à solutione decimarum, & aliorum bonorum temporalium, cum læsione personarum Ecclesiasticarum, quibus incumbunt, nihil prodesse, saltè quo ad alias Religiones (quatuor antiquioribus Mendicantibus exceptis) imò de stylo Sacræ Rotæ, hodie nulli Religioni prosunt tales communicationes exemptionis. Quod probat latè ex varijs decisionibus Rotæ, Tamburin. tom. 1. de iure Abb. disp. 15. cap. 28. art. 34. Anton. Frances Vrritigoiti in foro conscientiæ, seu pastorale interno, part. 3. vot. 2. num. 21. Omnia fundamenta huius partis expressè adduxit decisio Rotæ Sacræ Romanæ in vna Valentina decimarum, die veneris 28 Novembris 1603. Coram Eminentissimo Cardinali Lancelloto Iuniori, relata à Tamburino vbi supr. & sunt illa quæ adduximus in nostra conclusione, latè probando, quod in præiudicium bonorum temporalium Ecclesiæ, v.g. decimarum, nihil valet communicatio privilegiorum, adhuc cum clausulis quibuscumque generalibus, etiam si addatur in cõmunicatione; quorum tenores pro expressis, nisi iuris Ecclesiastici, cui læditur, fiat expressa, & specifica mentio, quia absque illa non præsumitur velle Pontificè extendere exemptionem ad rem adeò exorbitantem, & difficilimæ concessionis. Ex quibus facile colligitur, non esse accipiendas communicationes privilegiorum, præcipuè, quæ veniunt in damnum tertij; maximè in bonis temporalibus Ecclesiasticis, cum illa amplitudine, in tenta à Rodrig. vbi supr. Sed cum moderaminibus à nobis assignatis, attentis circunstantijs, & qualitatibus rerum, de quibus agunt privilegia, quæ communicantur; nam iuxta hæc

debent

debent ampliari, vel restringi, servata debita proportione.

25. Quæ omnia adaptari debēt indulgentijs, siquidē, vt diximus, sub nomine privilegij, saltim cum speciali nota cadunt: præterquamquod etiam expressè sub proprio nomine indulgentiarum sunt communicatæ nobis, & alijs Ordinibus: Dum tamen non sint de his, in quibus specialis mentio requiritur, vel quia raro, & cum magna difficultate conceduntur, vel quia sunt concessa, vel alicui speciali loco, vel determinatæ personæ, propter aliquam rationē, quæ non invenitur in alijs, & idem dicendum est de altaribus privilegiatis, in quibus non datur communicatio, quia hoc conceditur ex specialissimo indulto, & difficilimè; & ideo non comprehenditur sub generali communicatione. Et sic practicatur de stylo Curiæ; aliàs non daretur privilegiū locale, particulare, sed omnia essent cōmunia, ne dicā confusa, sic Portel. verb. Privileg. communicatio, Peirin. tom. 2. ad const. Paul. III. in annotationib. Tambur. tom. 1. de iur. Abb. disp. 17. quæst. 2. num. 4. Merol. tom. 3. de privileg. cap. 8. dub 22. num. 21. P. Donat. tract. 7. quæst. 16. Bordon. Lezan. & alij communiter. Quapropter illæ concessiones amplissimæ, quibus innituntur Rodrig. & Mirād. debent intelligi iuxta præassignatas limitationes: Nā solum loquuntur de illis communicationibus, quæ Ordinibus, Congregationibus, locis, & personis in cōmuni sunt; non vero de concessis particularibus locis, seu personis privatis, vel de his quæ raro, vel cum maxima difficultate conceduntur; & potissimè, si tales gratiæ per decreta suæ Sanctitatis, seu Sacræ Congregationis concessæ sint, iuxta ea, quæ supra diximus, quia talia, quasi personalia reputantur.

26. Neque communicabilia sunt privilegia, seu indulgentiæ, quæ solum ad tempus determinatum conceduntur, quia communicatio intelligitur de privilegijs perpetuis, vt notat bene Bordon. num. 77.

No-

27. Nota etiam hic, quod ſi in aliqua Eccleſia Regularium eſſet conceſſa indulgentia aliqua, ſivè perpetua, ſivè ad tempus, & ob aliquam cauſam dicta Eccleſia extraheretur a poteſtate illorum Regularũ, & traderetur Clericis Secularibus, ceſſaret talis indulgentia, quia conceſſa fuit in gratiam Regularium illam petentium. Regulariter enim privilegium reale, ſeu locale conceditur loco, non propter ſe, ſed intuitu perſonarũ ibi habitantium, quando conceditur, Bordon. reſol. 52. num. 89. Sed ſi conſtaret fuiſſe conceſſam ratione loci, miraculoſi, ſeu imaginis, ſecus eſſet dicendum.

28. Dubitabis quinto, an in generali communicatione privilegiorum veniant ea privilegia, quæ ſunt conſuetudine adquiſita? Vnum ſupponit dubium, & aliud inquirit. Supponit poſſe conſuetudinem habere vim conferendi privilegia, non ex ſe, ſed ex tacita voluntate Principis. Siquidem longa conſuetudo per actus privatorum inducta paulatim, recipit a Principe tacitè efficaciam, & virtutem conceſsionis, ſeu privilegij: hoc conſtat, quia videmus in aliquibus privilegijs Bullatis ſequentia verba apponi: *Concedimus, & indulgemus, vt poſsit potiri, & gaudere, omnibus, & ſingulis privilegijs, quibus Mendicantes in omnibus, & per omnia vtuntur, gaudent, & fruuntur, per modum communicationis, & extenſionis, aut alias quomodolibet, ſive de iure, vel vſu, & conſuetudine.* Supponunt ergo Romani Pontifices adquiri aliqua privilegia, per conſuetudinẽ. Quod optime docet Nauar. lib. 3. Conſiliorum conſ. 15. de Regularibus, num. 4. vbi ait: Poſſeſsio, & conſuetudo immemorialis vim habet privilegij; ita quod, ſi quis allegaret ſibi aliqua cõpetere, ex privilegio Papæ, ad quod probandum litteras Apoſtolicas non haberet; probando conſuetudinem immemorialem, probaret privilegium à ſe allegatum, ſecundum omnes. Quo ſuppoſito, procedit dubium, non quando in Bulla cõmunicationis adeſt prædicta clauſula, *vſu, vel conſuetudine*; ex-

expreſſa, quia in tali caſu ſumus in claris, ſed quando ſolũ dicitur in Bulla, *Communicationis, generaliter per Romanos Pontifices conceſſa*, P. Donat. vbi ſupr. quæſt. 16. ſentit, & benè, comprehendi ſub hac clauſula generali, privilegium per conſuetudinem acquiſitum: quia cum ſimus in materia favorabili, hæc etiam veniũt appellatione privilegij, & cum ſit à Principe conceſſum, ſaltim virtualiter, ſeu tacite, iuxta dicta cõmunicabile redditur, ſicut & alia; explicitum enim, & implicitum non variant, nec voluntatem concedentis, nec ipſam conceſsionem.

29. Dubitabis ſexto, an privilegia per communicationem ita fiant propria Religionis communicantis, ſicut ipſius, cui primo conceſſa ſunt, taliter vt poſsit Religio communicans apponere nomina ſuæ Religionis, iuxta ipſum privilegium, ſeu tranſumptum, loco illius Religionis, cui conceſſum fuit, abſque eo quod in hoc inveniatur vitium falſitatis? Sumus in caſu contingenti, relato à Bordon. num. 96. in quo aliqui Doctores reſponderunt; fuiſſe falſarios Religioſos ſubrogantes nomina propriæ Religionis, loco illius, cui primum conceſſum eſt privilegium. Quia exhibere privilegium, ſub nomine propriæ Religionis tranſcriptum, & in forma probante, & præſentare in ſui favorem, opponitur veritati, & in eo falſitas invenitur, iuxta diſpoſita, cap. licet 5. de crimin. falſ. & ſic incurriſſe pœnas falſariorum, qui hoc fecerunt: affirmant ex cap. ad falſari 7. eod. tit. & inſuper excommunicationem 6. Bullæ Cœnæ.

30. Nihilominus Bordonus vbi ſupr. tenet eſſe licitum talem vſum, abſque ſuſpicione falſitatis. Primò, quia ille dicitur falſarius, qui mutat veritatem cum dolo, & iactura, ſecundum Oſtienſ. Azor, & alios, text. in l. quid ſit falſ. ff. de falſarijs. Sed nihil horũ invenitur in præſuppoſito caſu. Ergo. Probatur, in tali tranſumpto, veritas nõ mutatur, quia veriſsimum eſt illud privilegium eſſe ſuum; cum per communicationem taliter fiant privilegia propria.

pria communicantis, ac si ipsi Religioni in particulari essent concessa, vt docent omnes Doctores, & constat ex clausulis plurium Bullarum. Quod adeò verum est, vt sentiant communiter Doctores, quod si privilegium pereat primo recipienti, ex qualibet causa; nō ideò perit respectu communicantis, si tempore communicationis erat validū, quia factum fuit proprium, per communicationem indepē denter à prima Religione, cui fuit primo concessum. Non ergo invenitur in dicto casu falsitas in tali transumpto, nec dolus invenitur, quia dolosè non dicitur agere, qui facit actum sibi concessum. Denique nulli infertur iactura vt patet; ergo ex nullo capite invenitur falsitas, sed præter hæc habes ad hoc privilegium expressum à Iul. II. Minimis concessum, const. *Dum ad Sacrum Ordinem*, 5. Kalendas Augusti anno 1506. vbi inter alia, §. 37. in Bullario magno Romano, & apud Peirinum, §. 35. dicente: *Non super omnibus, & singulis maris magni, & alijs quibuscūque Bullis quatuor Mendicantium Ordinibus, & eorum cuilibet quomodocumque concessis vnum, vel plura trampsumpta coniunctim, aut diuisim, facere queant, perinde, ac si illa, mutatis in eis nominibus, quorumcumque Romanorum Pontificum prædecessorum, & ipsorum mendicantium, in nostrum, & fratrum Ordinis Minimorū huiusmodi nomina, cæterisque singulis ad hunc effectum de necessitate mutandis, concessa forent, ac quod transumpta huiusmodi taliter facta, & manu alicuius Notarij publici subscripta, ac sigillo alicuius Prælati Ecclesiastici munita; eadem fides*, &c. sic refert Confect. pag. mihi 118. Peirinus ad dictam Bullam Iulij II. quæ habetur apud Cherub. tom. 1. Bullar. Bul. X. huius Pontificis; idem concessit die 21. Iunij Clem. VII. anno 1524. Congregationi Patrum Theatinorum, sub his verbis: *Et omnibus, & singulis privilegijs, exemptionibus, immunitatibus, indulgentijs, facultatibus, libertatibus, authoritatibus, indultis, favoribus, concessionibus, & gratijs spiritualibus, & temporalibus, quibus potiuntur,*

tur, & gaudent, & infaturum potientur, & gaudebunt Canonici Regulares Lateranensis Congregationis (huiusmodi sunt vnio omnium Canonicorum Regularium Ordinis, S. Augustini, vbique professorum) vt aduertit idem Cherub. §. ad Martinum VIII. Bulla 7. Personæ, & loca earũ, vos personæ, & loca vestra, vti potiri, & gaudere, quorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, & de verbo ad verbum insertis, haberi volumus: Itaut litteræ Apostolicæ super eisdem privilegijs, exemptionibus, immunitatibus, concessionibus, & gratijs eisdem concessis, vel pro tempore concedendis, mutatis duntaxat nominibus, cognominibus, & invocationibus, & diebus ad libitum vestrũ expediri possint: perinde, ac si illa omnia, & singula non solum per clausulas generales, sed per eorum tenorem, de verbo ad verbum expressionem & insertionem fuissent vobis per has nostras litteras, sub hac ipsa die expresse, & specialiter concessa, tenore præsentium, ex certa nostra scientia, & ex Apostolica plenitudine potestatis, vobis, ac socijs, & successoribus vestris in perpetuum concedimus, pariter, & indulgemus, & ad præmissa omnia, & singula quibuscumque impedimentis, & contradictionibus amotis, liberam, plenamque authoritatem, & facultatem elargimus: non obstantibus nominc, dignitate, & officio Episcopali, quæ Ioanni Petro, supradicto, per alias nostras litteras reservavimus, Apostolicisque, aut alijs generalibus, aut specialibus Constitutionibus, Ordinationibus, etiã iuramento, & alia quavis firmitate roboratis, etiamsi quæ specialiter, seu de verbo ad verbum exprimenda essent; quæ pro expressis haberi, & quibus, quoad effectum præsentiũ duntaxat specialiter & expresse derogamus, alijsque contrarijs non obstantibus quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo piscatoris die 21. Iunij 1624 Pontificatus nostri anno primo. Insuper de novo hęc, & alia privilegia confirmavit, absque aliqua restrictione, Greg. XV. septimo idus Februarij 1621. pro ipsis Patribus

Tea-

Theatinis, quam confirmationem apud me retineo, & infra referemus, Præter Bordon. tenent hanc conclusionem, ex dictis fundamentis, Pater Casaingh tract. 1. de privileg. propos. 1. cap. 3. vbi ait: Quod ex privilegijs, tã Mendicantium, quam non Mendicãtium, multa extraxerunt, quæ eis commoda videbantur, Stephanus Vsus Maris Generalis Ordinis Prædicatorum, & Gaspar Pasaredus Generalis Ordinis Minimorum, & in suis privilegijs sub proprijs nominibus inseruerunt, & sub nomine ipsorum Pontificum, qui præfatam gratiam concesserunt; Sed meo videri hæc doctrina intelligenda est dummodo dicta mutatio nominũ fiat præsentatis privilegijs in Camera Apostolica, & cum authoritate ipsius; & sic testatur fecisse Reverend. Stephanum Vsus-maris, P. Donat. tract. 2. de privileg. q. 14. num. 5. & absque dubio idẽ fecit Pasarel. alias talis mutatio non videretur approbanda, si authoritate privata fiat, quidquid sit de fundamento Bordoni, in favorem veritatis facti.

31. Dubitabis septimo, an privilegia in his, quæ sunt odiosa, & pœnalia, communicentur, ex vi generalis communicationis omnium privilegiorum? Cõclusio est negativa, quia privilegia communicantur in gratiam, & favorẽ Religionum comunicantium; nõ autem in eorum pœnam, & odium, vt stylus Curę docet, & habetur in cap. sanè, de privileg. vbi dicitur; privilegia esse restringenda, quod cõmuniter Doctores intelligunt de privilegijs odiosis, per iuris regulam in 6. favores sunt ampliandi, odia restringẽda, sic communiter Doctores, & addunt aliqui, concessiones, in quibus sunt pœnæ constitutæ, esse potius statuta, quam privilegia; statuta autem non communicantur, Mirand. tom. 1. q. 46. art. 6. Hieronym. Rodrig. resolut. 126. n. 50. in fin. Tamburin. tom. 1. de iur. Abb. disput. 17. q. 6. & alij comuniter.

32. Sed est valde notandum, quod licet aliqua privilegia videantur pœnalia, & odiosa, respectu alicuius particu-

ticularis Religiosi sunt tamen favorabilia respectu Religionis, quatenus per illa conservatur melius disciplina regularis, & augetur obedientia erga superiores, & ista absque dubio communicantur; quia si attentè inspiciãtur, nõ solum sunt favorabilia respectu corporis Religionis, sed etiam respectu cuiuslibet particularis: loquendo de favore spirituali, siquidem ipsi subditi, per observantiam talis priuilegij, commodius assequuntur perfectionem sui Instituti.

33. Hinc fit, vt pauciſsima ſint privilegia, quæ ſi non repugnant regulæ, ſeu conſtitutionibus proprij ſtatus, non ſint favorabilia, & ſic communicabilia, reſpectu cuiuslibet Religionis; cum ferè ſemper in eis ſaluti animæ, & corporis conſulatur. Reſpectu autem ſæcularium, pœnæ contentæ in privilegio vnius Religionis, communicantur alijs, in favorem Religionum, vt timore earum, ſæculares perterriti, reverentiam, & obſequium Religioſis exhibeant, non contemnendo privilegia, ita Bordon. n. 92. 93. & 94. Sorbo, verb. Comm. noſter Lezana tom. 2. cap. 1. n. 52. & alij.

34. Dubitabis octavo, an ſub generali privilegiorum communicatione, veniant vivæ vocis Oracula, & privilegia, quæ ſunt clauſa in corpore iuris communis? Reſpondetur affirmativè, quoad vtramque partem. Prob. quia frequenter in Bullis communicationum generalium ponitur hæc clauſula: *Quomodolibet conceſſa, vel quouis alio modo conceſſa.* Quæ verba cum ſint vniverſalia, & æquivalentia expreſsioni, ſunt talis naturæ, vt faciant venire, etiam ea, quæ aliàs non venirent; prout habetur in Clem. 11. de ſent. excomm. in 6. & ibidem gloſſ. de quo plura dicemus diſp. de revocat.

35. Nec obſtat dicere, quod in generali revocatione non veniunt privilegia inſerta in corpore iuris, neque oracula, niſi de eis fiat ſpecifica mentio. Ergo neque in generali communicatione veniunt privilegia inſerta in corpo-

re

re iuris, neque oracula. Respõdetur, esse magnam disparitatem, desumptam ex trita iuris regula, quod favores sint ampliandi, odia vero restringenda. Vnde non est mirum, quod Oracula in odiosis non veniant sub nomine privilegij, secus in favorabilibus, vt dicemus infra disp. 4. de revocat. sect. 3. num. 8. Quando, & quomodo, sub revocatorijs generalibus, veniant inserta in iure communi, & quãdo non diecemus eadem disp. sect. 2. n. 8. sic P. Donatus tract. 7. quæst. 13. per totam, & alij multi.

36. Dubitabis nono, an privilegiatus, excommunicatione privilegij possit retorquere suum privilegium, etiam contra primumum privilegiatum, & se defendere quoties opportuerit? Pro vtraque parte nẽpe affirmativa, & negativa videntur stare validissima fundamenta. Pro affirmativa; generalis doctrina videlicet, quod ita fiũt propria communicantis privilegia communicata, ac si ipsi soli fuisset facta concessio. Pro negativa, stat regula iuristarum dicentium, privilegiatum contra pariter privilegiatum non posse vti, neć gaudere privilegio, prout habetur expressè in l. sed & milites, ff. de excusat. tutor. & in authent. quas actiones, C. de Sacro Sanct. Eccles. & in l. verum, cum ll. seqq. ff. de minorib. vbi expressè habetur, quod privilegium habens, non vtitur contra habentem idem privilegium. Quapropter in proverbium ducitur, quod inter personas privilegiatas confunduntur, & conquasantur privilegia; & quod inter eas, attendendum est ius commune, de quo latè Afflict. in const. Regn. §. Statuimus, & ibi Tapia, num. 26. Franch. decis. 188. & novissimè Ioann. Maria Novarius in praxi, de elect. & var. for. q. 61. sect. 4. & in tract. miserab. person. prælud. 7. per totum, & multi alij relati à Donat. q. 19. num. 10.

37. Sed ab hac difficultate facile nos expediemus cõciliando vtramque sententiam. Quare dicendum est, quod si in dictis privilegiatis, omnia sint paria, conquasantur privilegia, & standum est iuri communi, vt docet secunda sen-

sententia. Si autem sint disparia, attendendum est fortius, & potentius privilegium; & sic erit vera prima sententia. Aliquas regulas assignant Doctores ad cognoscendum, quando privilegium est fortius, respectu vnius privilegiati, quam respectu alterius. Sed pro nostro instituto vix potest assignari alia regula, quæ vim habeat, præter eam, quæ assignatur à Panormitano, cap. in præsẽtia, de probat. n. 39 vbi fortius, & potentius privilegium vocat illud, per quod agitur de damno vitãdo in re possessa, respectu illius in quo agitur de lucro captãdo nõ possesso, sit exemplum. Si aliqua Religio fundaret Monasteriũ circa Monasterium alterius Religionis, potest hæc Religio secunda defendere se contra primam habentem privilegium fundandi vbi voluit; etiam si hæc secunda habeat hoc privilegium excõmunicatione à prima Religione, cui primo fuit concessum, quia respectu istius Religionis, quæ se defendit in proprio damno vitando ex alia fundatione, iuxta propriam iam factam, fortius est privilegium, etiam si nova Religio habeat communicationem privilegiorum cum antiqua; sic tenẽt communiter Doctores, Rodrig. q. 55. art. 1. Portel. verb. Privilegiũ, n. 24. Nouarius n. 13. Bordon. resol. 52. noster Lezan. tom. 2. c. 1. n. 57. Donat. tract. 7. q. 19. num. 23. & quamvis ibi adducat alia exẽpla, quia difficilè adaptari possunt ad intentum regularium, ideo omitto videnda, si oportuerit, apud Covarrub. tom. 1. 2. p. relect. §. 2. Ludovic. Gonçalez integra quæst. in comment. ad regul. Cancellariæ, in regula de impetrand. benef. vacant. per obitum familiæ Cardinalium, quæst. 12. num. 4. Novarium in praxi, de elect. & variar. forens. q. 61. sect. 4. & in tract. miserab. person. prælud. 7. per totum, Mirand. tom. 2. q. 42. art. 7. P. Merolam tom. 3. privileg. disp. 6. dub. 2. diff. 1. art. 17. vsque ad 47. & apud alios.

38. Prædicta tamen regula fallit in familiaribus Conventuum, qui licèt participent aliqua privilegia Religiosorum; non tamen possunt vti illis contra ipsos Religio-

sos; quia talia privilegia concessa sunt principaliter in favorem ipsorum Religiosorum, neque communicantur familiaribus, vt propria, & independentia, sed dependerent ab illis, & sic non possunt contra ipsos retorqueri, Cordub. ad comp. privileg. Mendicant. verb. Communicatio privileg. §. *Tandem quoad hanc.* Confect. in summa privileg. marismag. cap. 5. Rodrig. tom. 1. quæst. 55. art. 21. noster Lezana tom. 2. cap. 26. n. 34. at secus esset dicendum, si huiusmodi privilegia æquè primò principaliter, & independenter à Regularibus, essent concessa familiaribus prædictis; tunc enim vti possent illis, contra ipsos Religiosos, quia æqualiter participant, sic præfati Authores, sed iste casus vix dabitur in praxi.

39. Dubitabis decimo, an in communicatione privilegiorum communicetur vsus, vel non vsus, an ius vtendi? Respondetur, quod communicatur potissimè ius vtendi; ita quod Religiones habentes privilegium communicationis possunt vti privilegio concesso alteri Religioni, quo ipsa propter aliquam causam non vtitur. Quod enim a Papa impetratur per viam communicationis, est ius vtẽdi privilegio, non vero vsus, cum iste non in iure, sed in facto consistat. Vnde quamvis in aliquibus communicationibus privilegiorum apponantur similes clausulæ, *Quatenus sint in vsu*; sensus est, quatenus habent valorem, & sic, quotiescumque valida sunt privilegia, quando communicantur, nihil aliud requiritur, vt communicata censeantur, independenter ab vsu, vel non vsu primæ Religionis. Hinc inferunt aliqui, quod si aliquis ordo, per Papæ sententiam, aliquod, vel aliqua privilegia amiserit, vel limitationem acceperit, posse communicantes, illis vti, sine limitationibus, quoniam defectus vnius ordinis non potest præiudicare iuri aliorum Ordinum, sic tenent Rodrig. tom. 1. q. 55. num. 19. Mirand. tom. 2. q. 46. art. 8. concluſ. 2. Ioann. a Cruce conclus. 3. Pater Brunus tract. 3. propos. 8. Quare si Religio, cui primò concessum est privile-

gium

gium illud perdat, propter aliquam causam, vel etiam propter revocationem particularem, vel diminuatur, vel alteretur, non militan hæc in Religione, cui per communicationem factum est proprium; sic Ioan. à Cruce, cap. 4. conclus. 3. Portel. num. 22. Suarez lib. 3. de legib. cap. 16. num. 17. Sanchez in consil. moral. lib. 6. cap. 9. dub. 9. num. 2. Bordonus vbi supr. quæst. 39. num. 96. notter Lezana, verb. Privilegium, num. 24. addens cum citatis Authoribus, quod si privilegium communicatum revocetur, vel restringatur in Religione, cui per communicationem convenit, id non nocebit primæ Religioni, cui primo cõcessum est, aucto vero, seu extenso privilegio, quoad primam Religionem, cui concessum est non censetur auctũ, quoad Religionem communicantem, quia est quasi novum privilegium, & nisi eius communicatio extendatur, etiam ad privilegia concedenda, illo non gaudet.

40. Ex quo fit, quod statim ac privilegium concessum fuit primæ Religioni, potest alia Religio communicans, vti libere illo, sive acceptetur a prima Religione, sive reijciatur, sive adsit statutum regulare, vt prius acceptentur privilegia à Religione in Capitulis; quia hæc sunt extrinseca respectu privilegij concessi. Ideo non debent præiudicare alijs Religionibus; si modo non haberent simile statutum acceptandi privilegia, hoc vel illo modo; nam in eo casu servandum est statutum proprium a qualibet Religione, ita Bordon. resol. 52. n. 88. Sed quia non semel invenitur communicatio privilegiorum sub hac clausula: *Dummodo tamen sint in vsu, & non sint revocata, aut sub aliquibus revocationibus comprehensa.* Oritur difficultas, an teneatur Religio communicans se certiorare, an privilegium communicatum, quo vti vult, fuerit in vsu tempore communicationis sibi factæ? Et difficultas procedit, quando non clarè constat de tali vsu tempore cõmunicationis, quod si de præsenti vtitur rectè

præsumitur, quod antea vtebatur, quia optima est præsumptio de præsenti in præteritum, si actus non erat illicitus, aut nullus; sic Bald. in l. ex persona, notab. 2. de probat. Horat. Mandos. in tract. de privileg. ad instar glos. 15. n. 49. & alij.

41. Si autē nec apparet, nec præsumi potest, privilegiū fuisse in vsu tēpore cōmunicationis; non licet vti illo, nisi probetur vsus, quia cum privilegia sint facultatis, & non necessitatis, illorum vsus stat liberè in nostra voluntate, proinde fieri potest, vt quis habuerit privilegium, & quod eo vti noluerit, & cum vsus sit quid facti, probandus est, nec sufficit ostendere privilegiū; ita Menoch. de præsumpt. lib. 2. præsumpt. 12. n. 3. Sed nota pro foro externo, quod alleganti, non esse in vsu privilegium, onus probandi ei incumbit, Rota Romana apud Crecen. decis. 4. Donat. tract. 7. q. 18. cum alijs.

42. Dubitabis vndecimo, an privilegiū cōcessū minori superiori, cēseatur cōcessum maiori, & similiter privilegia cōcessa subditis, cēseantur cōcessa superioribus? Respōdetur esse rem certissimā apud omnes gaudere Prælatos privilegijs cōcessis pro Religiosis subditis: Quia in favorabilibus non est dubiū, quod nomine Religiosi veniat Prælatus, etiā est certissimum, quod privilegia cōcessa superioribus, vt superiores sunt, non cōmunicātur subditis, quia cōceduntur ratione dignitatis, non personæ, neque privilegium cōcessum Generali, extenditur ad Provinciale, neque cōcessum Provinciali extēditur ad Priorē. Vnde solum est dubium circa primum quæsitū, & ratio dubitādi summitur, ex constitutione Iulij II. apud Confect. vbi disponit Pontifex, quod cōmunicatio fiat ordinatim inter partes de superiori locali ad superiorem localē, de Provinciali ad Provincialem. Ergo non est faciendus transitus de Priori ad Provincialem, sicut neque vice versa; sic sentiunt Portel. n. 22. Mirand. tom. 2. q. 46. art. 1. Hieronymus Rodrig. in comp. resol. 116. num. 52.

Ni-

43. Nihilominus dicendum est, privilegium concessum Minori superiori, intelligi concessum maiori, ratione officij. Nam iurisdictio, quæ datur inferiori Prælato, non datur ei privativè, sed cumulativè; ideſt, conceditur, vt ea vti possit; non tamē negatur eius superiori, ne videatur deterioris conditionis. Si enim Prælatus superior in Religionibus, de iure habet, respectu cuiuslibet Monasterij, eamdem, & maiorem potestatem, quam Prælatus inferior, cur ei deneganda est participatio privilegij concessi inferiori, ratione potestatis, seu officij, maximè cum simus in re favorabili? Neque obstat constitutio relata ex Iulio II. quia ibi disponitur modus communicationis inter superiores, qui pares sunt in officio, sed non negatur, vt maiores gaudeant privilegijs concessis Minoribus.

SECTIO III.

De authoritate privilegiorum necessaria quo ad vsum.

1. VT Regulares possint liberè, & licite vti privilegijs sibi concessis, eis debet constare de validitate, & firmitate eorum; sed diverso modo pro foro interiori, ac pro foro exteriori. Vnde de vtroque erit sermo, certa ab incertis separando. Pro cuius luce notandum est primò; quod scriptura, seu Bullatio non est necessaria ad valorem privilegij pro foro conscientiæ; sed sufficit esse concessum per vivæ vocis Oraculum, habetur in cap. constitutionis 25. q. 2. vbi Sanctus Gregorius Papa ait: *Siue quæ scripto decreuimus, siue quæ in nostra præsentia, videntur esse disposita, &c.* ideſt, *Ore tenus*, vt ibi glosl. Idē dixit Innocentius in cap. Constitutus, de rescript. & in Clementina *Dudum, de sepulturis*, & tenet communis Doctorum, quia in foro conscientiæ, sola veritas attenditur. Vnde quomodocumque, siue verbo, siue scripto, Princeps declaret animum, sufficit,

2. At pro foro externo, necesse est, vt sit in scriptis; & forma probante, quia in foro hoc nulli creditur sine probatione, cap. tua nos, de sponsalib. & ibi gloss. vers. Qualiter, & cap. accepimus 4. de privileg. & cap. cum personæ 7. eod. tit. in 6. Est communis omnium Iuristarum, & Curialium, & habetur in extravag. Iulij II. quæ incipit: *Romani Pontificis*. Et sic hodie non creditur memoriali, adhuc cum verbo *Fiat*, sed requiritur registratio in Cancellaria. Vnde beneficia, à Papa obtenta, ante expeditionem litterarum, non iure possidentur, & qui sine tali expeditione possidet, censetur intrusus, & violentus possessor; nec facit fructus suos, nec illi prodest regula Cancellariæ, de annuali, biennali, seu triennali possessione; ita latè Ludouicus Gomez q. 14. in regula de non iudicando iuxta formam supplicationis, Suarez lib. 8. de leg. cap. 11. Sanch. de matrim. lib. 8. disp. 29. & Bonacin. de leg. tom. 2. disp. 1. punct. 4. num. 49. ex quo colligunt Doctores, quod si Papa solo verbo, aliquem pronunciet Episcopum, licet statim sit Episcopus per pronunciationem, verum nō debet pro Prælato recipi, nec tractari, quin suam gratiā probet, Nauarr. lib. consil. de privileg. cōs. 1. & in cap. accepta, de restitut. spoliator. oppositi. 8. num. 30. quem sequitur Rodrig. tom. 1. q. 7. art. 5. & habetur clarè in regula 51. Cancellariæ.

3. Secundo nota, quod sufficienter probatur etiam pro foro exteriori. Primò, per transumpta, vel copias manu publici Notarij subscriptas, & sigillatas; sic concessit Leo X. Dominicanis die 22. Nouembris anno 1513. dum Generalis esset Eminentissimus Caietanus, *& idem Pontifex*, postea anno 1518. die 21. Iunij dictum privilegium ampliavit ita vt crederetur transumpto, sigillo Ordinis munito; ita in privilegijs Dominicanorum, fol. 187. const. incip. *Cum inter cæteros operarios, &c.* & Casarrub. in comp. Fratrum Minorum, verb. Privileg. num. 31. cum Sorbo ibidem; qui testatur idem concessisse ipsum Pontifices

ficem Minoritis, sed cum subscriptione Notarij publici, & sigillo, alicuius Curiæ Ecclesiasticæ, seu personæ in Dignitate Ecclesiastica constitutæ, cuius originale habetur in libro Ordinis Minorum, noviter Typis mandato, Venetijs Lingua Italica, in fine secundæ partis, P. Donat. tract. 2. quæst. 14. per totum, aliàs difficillimum esset originales litteras Apostolicas, pro quolibet negotio, deferre. Tum etiam, quia instrumentum exemplatum per Notarium, imò, & per aliam personam, authoritate Ordinarij; habet eamdē vim cum originali, cap. fin. de fid. instrum. iuncta gloss. 5. verb. *Publicam personam*. Quod verò fides adhibenda sit transumptis munitis firma, & sigillo generalis Ordinis, ac si essent plumbo signata, constat ex privilegio relato, & ex alio Iulij II. Augustinianis concesso, vt docent Navarr. cons. 1. de privileg. compend. Rodrig. resol. 116. num. 5. Ioann. de la Cruz lib. 2. cap. 1. dub. 2. conclus. 3. Bordon. resolut. 52. num. 34. Donat. tract. 2. q. 13. Portel. & alij. Imò cum ex Pio V. possint Provinciales creare notarios Religiosos, qui privilegia Ordinis transcribant: Illorum scriptis, tanta fides adhibenda est, quanta Notario publico; ita Portel. verb. Notarius, n. 1. & verb. Privilegium, num. 79. & ego latè probavi in comp. Ordinis Iudicialis, part. 1. cap. 13. præcipuè in additionib. secundæ impressionis, idiomate Latino Typis mandatis, in fin. tractatus.

§. 4. Secundò, fidem faciunt etiam in iudicio copiæ privilegiorum, Typis excusæ, in folio, vel in aliquo Bullario, vt docent Suar. lib. 8. de leg. cap. 24. num. 7. Pelizar. tract. 8. cap. 1. sect. 5. q. 19. Nald. verb. Privilegio, num. 3. & etiã in libris impressis probatorum Authorum; quia eas excerperunt ex Originalibus, vt fecit Confect. de se testans, in summa Maris Magni, cap. 5. ante §. *Demum*. vbi fatetur priuilegia in suo opere impressa, ex transumptis per Prælatos, & Notarios Cameræ Apostolicæ, de more authenticatis exemplata fuisse, idem est de Bullario, Rodrig. & aliorum, præcipuè de Bullario magno Romano Laertij

Cherubini. Probatur asimili, quia scriptura facta coram tribus testibus, à persona privata, authentica est, & fidem facit, vt iuribus allegatis, docet gloss. vbi supr. Sed nulla scriptura Typis datur, sine licentia superiorum, ex Concil. Lateranēs. sess. 10. sub Leon. X. & Trident. sess. 4. Qui quasi testes sunt vera, & realia esse, quæ in lucem ædi concedūt, vbi placet advertere, quibus periculis, se exponant revisores, quibus superiores committunt curam examinandi libros imprimendos, præcipuè de rebus ad mores pertinentibus, si remissè se gerant, & absque solerti discussione, illos approbent. Sunt enim causa, vt multi, saltim imperiti, vtantur doctrina non vera, fixi authoritati librorum impressorum, vt ego ab aliquibus non semel audivi. Igitur scriptura, seu privilegium Typis excusum publicum est, & authenticum, ac proinde sufficienter probans; maximè cum superiores nullatenus concedant Typis mandari aliquod priuilegium, nisi prius sibi authenticè ostendatur: Tum, quia libris credēdum est, argum. cap. cū causam 13. de probat. & libris mercatorum creditur. Bartol. Iason cū alijs in l. 1. C. de edend. & l. admonendi, ff. de iur. iurand. Nauarr. cons. de procurat. num. 3. Ergo potiori iure scripturæ impressæ, quæ magis publica est, & authentica, quam sint libri mercatorum non impressi; vnde Nald. verb. Privilegium, num. 2. cum Doctoribus ibi allegatis, refert per Sacram Rotam decisum fuisse, habentem copiam alicuius privilegij impressam; dici certum de sua facultate, quamvis originale non habeat, aut non exhibeat. Ergo privilegium præcisè impressum habet vim, & efficaciam, etiā in foro externo, & iudiciali; sic extensè Bordon. num. 53. & 54. Portel. verb. Privilegium, num. 3. & 79. & idem dicendum est de clausulis in originalibus privilegiorum cōtentis: Quia ad hoc, vt copia, seu transumptum earum fidem faciat, parum refert, quod contineat integrum, & totum tenorem privilegij, vel aliquam illius particulam, dum sit authenticata à Notario publico, & sigillata, &

subs-

subscripta à persona in Dignitate Ecclesiastica constituta, vel Generali Ordinis; sic P. Donat. q. 14. num. 3. tract. 2. & q. 13. à num. 8. vsque in finem, ex diversis privilegijs. Est tamen notandum, quod Leo X. qui hoc concessit, addidit: *Dummodo in primo actu, coram ipso mandante, vel citante, antequam ad vlteriora procedatur; ipsæ litteræ originales, aut earum transumptum authenticum exhibeatur*; sic Rodrig. tom. 1. quæst. 6. art. 18.

5. Sed dubitabis, an privilegium, quod invenitur sine data diei, mensis, anni, & loci; habeat vim? Sub distinctione respondendum est, privilegia antiqua in iuris corpore impressa data, non indigent ad sui valorem, quia sic habetur in prima constitut. Codicis, vers. *Etsi quæ earum*, vbi dicitur, quod leges, & constitutiones sine die, & mense, valeant, & docet gloss. ibidem, & in l. si qua, C. de divers. rescript. & ibi Doctores. Quod etiam procedit de legibus, & statutis Vniversitatum, quæ quidem cum fuerint diutius observata, nota, & practicata, quamvis data careant, & manu Notarij nō sint munita, propter eorum notorietatem omni dubio postposito creduntur; ita Bartol. in tract. de represal. verb. Data, Duard. in comment. Bullæ Cœnæ lib. 1. cap. 4. q. 9. de data Bullæ, num. 4. & alij, & idē dicendū est de privilegijs antiquis, cum sint, quasi leges receptæ, constat ex cap. privileg. distinct. 3. & ibi communiter Doctores.

6. Loquendo vero de privilegijs novis, sine data, nō valent, ita habetur in d. l. si qua, C. de diversis rescript. & tenent Felin. in cap. 1. de fide instrument. Bernard. Pand. in declarat. 3. num. 11. Vnde tempus datæ debet maximè attendi, ex cap. cum te, & cap. constitutio, de rescript. & refert plures sic decisum fuisse, Ricc. collect. 476.

7. Dubitabis iterum, an privilegium cuius originale, imò, & transumptum authenticum deperditum est, neque est in libris impressum; possit per testes probari, vt fidem faciat, in foro fori? Respondetur affirmativè, constat ex

cap.

cap. cũm olim 1. de privilegijs,& docet post multos Cancer.tom.3.variar.cap.5.num. 170. dummodo testes deponant de eis tenore, & qualitate,& quod fuerit facta gratia motu proprio,vel ad partis instãtiam,die,& anno tali,&c. Quia de iure,eamdem vim habent testes, & instrumenta, & æquiparantur in robore. Ideoque si scriptura alicuius testamenti formaliter facta deperdatur, per duos testes probari potest;licet ad testamenti validitatem plures requirantur, Mascard.de probat.conclus.845.num.16.Marant.in specul.part.6.tit.Actor.edition.num.31.Rebuff.cũ alijs in concordat.tit. de mandat.Apost.& in facti contingentia; sic decisum fuisse in Regio Neapolitano Consilio, docet Donat.tract.5.q.6. num.6.

8. Dubitabis denique, an Episcopus dubius de validitate privilegij,concessi Regularibus,possit eos impedire, ne interim illo vtantur ? Respondetur negative.Rodrig. tom. 1.quæst.56. art. 12. cum Innocentio, Ioanne Andrea, & Henrico, quos sequitur Pelizarius sect. 4. quæst.21. de amissione Privilegij,num.85. quia nemo potest esse iudex in propria causa, vnde si impediret hoc faceret iudicando privilegium esse subreptitiũ, amissum, aut alicer intelligendum, quod non pertinet ad Episcopum,iuxta dicta,disp.1.sect.2.num. 14. & deinceps. Tum, quia vt bene notant Rodrig.tom.2.q.63.art.7.Pelizar. n. 86. cum communi Doctorum; pendente lite super validitate privilegij, an fuerit concessum, necne, non est privandus privilegiatus sua possessione, vel quasi possessione, quamvis possessio sit contra ius,vide alia infra disput.7.sect.8.à num.20.

(i)

DISPVTATIO TERTIA.

De amissione, & cessatione privilegiorum.

EX multiplici capite potest cessare privilegium, vel per renunciationem, vel per non vsum, vel per vsum contrarium, vel per abusum, vel per cessationem causæ finalis, vel denique per revocationem concedentis, seu habentis æqualem potestatem. Et vt è medio tollatur omnis confusio, in hac disputatione agemus de renuntiatione, non vsus, vsu contrario, de abusu, & de causa finali, & latè in sequenti de revocatione, quæ potissimum habet locum in hac parte.

SECTIO I.

De renuntiatione privilegiorum.

1. CIRCA renuntiationem privilegij, dico primo. Privilegijs concessis in favorem totius Religionis, Ecclesiæ, Conventus, Collegij, vel alicuius communitatis, nullus particularis potest renũtiare, nec valet renuntiatio, etiam si iuramento firmetur. Vnde nec Clerici, nec Religiosi possunt renuntiare, nec validè, nec licitè privilegio Canonis, Si quis suadente diabolo, iuxta cap. conting. de sent. excõm. in 6. Nec privilegio fori, secundum cap. si diligenti, de for. comp. nec vassalli in præiudicium Dominorum suorum; nec filij familias in damnum Parentum; nec Religiosus in damnum suæ Religionis, quia ad hoc nullam habent potestatem, cum huiusmodi privilegia concernant favorem communitatis, & ius tertij. Bonac. in. de leg. tom. 2. disp. 1. quæst. 3. p. 8 §. 6. n. 7. Pelizar. tom. 2. tract. 8. cap. 1. sect. 5. quæst. 7. Bordon. resolut. 52. num. 108. Caslaingh, Donatus, & alij omnes, & hoc

hoc verissimum est, etiam si omnes alicuius Religionis, vel communitatis divisim renuntiationem intentent, dummodo collectivè in capitulo habente potestatem, iuxta dicenda, id non efficiant, siquidem aliud est communitas, vel collegium; aliud vero singuli de communitate, vel collegio. Nam communitas non dicitur facere, nisi id quod facit legitime congregata faciat; non vero, quod singuli separatim fecerunt, Bartol. in l. omnes populi 3. quæst. secundæ quæstionis principalis, ff. de iust. & iur. quia ad plures pertinentes, vt plures, requiritur simultaneus consensus, nec satis est, quod separatim adhibeatur, cap. in genere, de elect.

2. Idem dicendum, quando res pertinet ad omnes, & singulos, dummodo talis sit, in qua maior pars possit præiudicare minori; & habetur in l. iuris gentium, §. fin. ff. quod cuiusq. vniuers. nomine, Abb. in cap. cum omnes, de const. num. 7. cum alijs, quos citat, & sequitur Villaguta in tract. de reb. Eccles. male alienatis lib. 1. part. 1. cap. 123. n. 4. Tamb. de iur. Abb. tom. 1. disp. 16. quæst. 15. ex quibus inferunt Prælatos Ecclesiarũ, & Religionum tacendo, & patiendo, vt præscriptio currat contra eorum Ecclesias, seu immunitates, saltem tacite illis præiudicare, quod non culpa caret.

3. Dico secundo, neque Prior, neque Provincialis, neque Generalis possunt talem renuntiationem facere, nec valide, nec licite, ex defectu potestatis, quia bona cõmunia renuntiare non possunt per se ipsos, imò neque Conventus, neque Capitulum Provinciale id poterit, quando ius est adquisitum communitati, & sic contra renũtiationem, se opponere potest; quilibet particularis; imò addit noster Lezan. tom. 4. verb. Privilegium Regul. num. 14. & tom. 1. cap. 10. a num. 54. probabilissimum esse, quod nec Capitulum Generale potest renuntiare privilegijs suæ Religionis, nisi illa minus vtilia sint ipsi Religioni, aut sint indifferentia, iuxta cap. cum accessissent, de constitut.

& ibi

& ibi Abb. & docent Suar. tom. 4. de Relig. tract. 2. lib. 1. cap. 1. num. 3. Laiman lib. 1. de leg. tract. 4. cap. 23. in q. de privileg. num. 20. §. 3. Bonacin. punct. 8. §. 6. vers. Si quæras, & alij. Ratio est, quia privilegia sunt bona Religionis, & ius per illa acquisitum renuntiare est propriè species alienationis, quæ prohibita est Regularibus, non habentibus specialem licentiam Pontificis. Vnde qui renuntiat privilegio, non habens potestatem, & qui cogit ad talem renũtiationem faciendam, nihil faciunt, & peccant graviter, P. Calaingh tract. 2. propos. 2. videatur Ioan. de la Cruz in summ. privileg. maris magni, tit. de pact. regul. extra ordinem innitis.

4. His non obstantibus communiter docent Doctores, quod Capitulum Generale potest renuntiare privilegio, qui repræsentat totam Religionem, & semper præsumitur, quod in maius bonum illius renuntiabit, & meo videri ab hac opinione minime recedit noster Lezana vbi supra, quod constat ex limitationibus, quas affert. Insuper sunt aliqua privilegia concedentia potestatem renuntiandi, seu moderandi Capitulo Generali: sic concessit Leo X. vt refert comp. privileg. verb. Generalis, §. 24. De Capitulis vero Provincialibus, pro sua Provincia, idem habetur ex Alexandr. IV. Bulla incipiente: *Mente solicita*, vbi declarat pacta innita cum Clericis, sine assensu Generalis, vel Provincialis Minorum, esse nulla, idem statuit pro Dominicanis Honorius IV. const. *Religionis favor*, & Iul. II. pro Minimis, sed per prædicta pacta renũtiabãt tũc aliquibus privilegijs, ergo, & nunc possunt dicti superiores, cum suo capitulo, renuntiare privilegijs; imò addit Bordon. resol. 52. num. 109. quod idem possunt Prælati locales cum suo Capitulo, vt const. ex cap. 1. & 3. de pact. in 6. sed consuetudo Religionis attendenda est, quia meo videri præfata doctrina solum erit vera, loquendo de privilegijs concessis alicui particulari provinciæ, vel conventui, quibus non participant aliæ Provinciæ, vel Conventus;

tus; si quæ dantur, quia talia privilegia sunt propria talis Provinciæ, seu Conventus, & sunt quasi personalia, & possunt ab ipsis renuntiari. At quando privilegium est totius Religionis, vel per concessionem, vel per communicationem, existimo, quod solum Capitulum Generale, vel qui eius vicem habeat, poterit renuntiare; quia per renuntiationem Provinciæ, seu Conventus semper læderetur ius acquisitum à tota Religione, & exemplum multum posset nocere cæteris, & caulam præberet litigandi, & sic necessario expectandus erit consensus Capituli Generalis, vel Diffinitorij Generalis, si eius vices ad hoc, & similia habeat. Cum id recta ratio postulet, ad bonum regimem: videantur statuta cuiuslibet Religionis. Nota tamen, quod Leo X. pro Generali, & Provinciali Minorum, & Gregor. XIII. pro Generali Societatis concesserunt, vt possent, primus, cum assensu sui Capituli, & secundus per se ipsum declarare, & limitare, an vsus talis, vel talis privilegij valeat, vel non. Primum habetur in supplemēto Ordinis, fol. 94. conces. 296. Secundum, in Compendio Societatis, tit. gratiarum vsus; quod privilegium extenditur ad superiores aliorum Ordinum participantium in privilegijs; sic Donat. tract. 13. quæst. 20. num. 10. & 11. vide Rodrig. tom. 1. quæst. 9. art. 2. & tom. 3. quæst. 22. art. 3. Peirinum tom. 1. privileg. ad const. 2. Iulij II. §. 3. à num. 8. vsque ad 12. Bordon. resol. 31. q. 1.

5. Privilegia personalia, & quæ ius tertij non tangunt renunciari possunt à privilegiato; ita communiter Doctores, quia vnusquisque proprium, & personale ius potest renuntiare.

6. Est tamen notandum, quod licet renuntiatio privilegij fiat ab habente potestatem, nunquam tamen nisi acceptetur à superiore concedente erit valida, & firma. Res enim per quas causas nascitur, per easdem disolvitur. Privilegia autem originem habent a Principe, ideo per eius voluntatem prævia renuntiatione debent disolui; sic San-

Sanch.lib.8.de matrim. disp.32.num.2. & omnes in cap fi de terra,& cap. accedentibus,de privileg. Verum est,quod acceptatio potest fieri,vel a Principe, & dicitur ab homine,vel a iure,videlicet quando sunt iura, vel privilegia cõcessi ab habente potestatem pactandi,vel renũtiandi,quia tunc in ipsa concessione includitur acceptatio, & sic nulla alia acceptatione opus erit,vt magis sect. seq. explicabimus; sic Pelizar.vbi supr.quæst.7.num.108.Bordon. resol. 52 num.110.vbi ait: Quod huiusmodi sunt privilegia, & iura relata supra, num.4. in quibus alia acceptatione non indigent Regulares ibi assignati. Quare si privilegium renuntient, statim tenebit renuntiatio, neque ad privilegium renuntiatum poterunt reddire sine nova concessione.

7. Renuntiatio autem stricte accipienda est, itaut nõ extẽdatur ad nõ expressa,etiã si similia sint;quia minus debet lædere renuntianti,quam sit possibile. Verum est,quod renuntians intelligitur renũtiasse omnibus, quæ sequuntur ex illa renũtiatione,& etiam omnibus cohærentibus, cap. si quis Sacerdotum,dist.81.& cap.si quis Episcopus q. 1.& cap.nullus primas,q.2. In dubio vero,de renuntiatione,nõ præsumitur quis renuntiasse iuri suo, cum renuntiare iuri suo de facili,nullus præsumatur,nisi prorsus liberè,& absque aliqua causa contrarium operetur,iuxta dicenda infra sect.sequẽt. num.15.sic habetur,cap.5.de renũt.cum gloss. verb. Voluerit.

8. Ex quibus duo inferunt Pelizar.& Bodon. Primũ, quod renuntians privilegio,si ante acceptationem,ab habente potestatem, voluntatem mutat,gaudet suo privilegio,sicut antea,quia renuntiatio nullam habuit vim, ante acceptationem,& idem est quando renuntiatio nõ habuit effectum, quia iura loquuntur de renuntiatione perfecta; ita præfati authores cum Cephal.cons.286.num.29.tom.2. Secundum,infert Bordon.quod si aliquis Religiosus confessarius tædio affectus, vel ob multitudinem pœnitentiũ, vel ob aliam causam, facultatem audiendi confessiones,

quãm

quam in scriptis habet ab Episcopo, porrigat suo superiori, vel eam laceret coram ipso; protestando nolle se amplius illud munus exercere, sed omnino renuntiare tali facultati. Si postea pœnitentia ductus sponte, vel ex obedientia sui Prælati, vellit ad tale munus voluntariæ reddire, potest: Quia illa non fuit perfecta renuntiatio, cum deliberetur acceptatio Episcopi, vel Papæ, qui talem facultatem concesit.

SECTIO II.

De amissione Privilegij per non vsum, vsum contrarium, & per abusum.

EX varietate opinionum, non levis confusio invenitur in præsenti difficultate, ideo vt claritate desiderata procedamus, aliqua prænotari oportet.

1. Primum, esse certissimum posse per non vsum, & per vsum contrarium, perire privilegium, si omnia requisita adsint, sic communiter Doctores, & constat ex clausula, quæ apponi solet in Bullis, videlicet: *Quatenus sunt in vsu, vel dummodo sint in vsu.*

2. Secundum, privilegium posse deperdi per non vsum, seu per vsum contrarium, ex duplici capite, vel quia non vsus includit virtualem, & tacitam renuntiationem, vel quia intercesit insufficiens tempus ad præscriptionem requisitum.

3. Tertium, non vsum, summi negativè, privativè, & contrariè. Negative est, quando privilegiatus cessauit ab omni actu privilegij, absque alio respectu. Privativè quando privilegiatus sciens, & volens, & data occasione, non vtitur privilegio. Contrariè, quando facit actum contrarium privilegio sibi concesso, v. g. soluendo decimas, a quibus esemptus erat.

4. Quartum, privilegium non amitti aliquo ex tribus mo-

modis asſignatis, ſi non adſit ſcientia, ſeu notitia privilegij, vel deficiat occaſio illo vtẽdi, vel ſi adſit occaſio, ſe obtulit impedimentum vtendi, vel denique, ſi deficiat libertas in privilegiato, quia ſi invitus fecit, nihil ei nocet, ſic communiter Doctores.

5. Quintum: tempus requiſitum ad præſcriptionem eſſe computandum à primo non vſu, ſeu ab vltimo tempore, in quo quis ceſſauit ab vſu privilegij, vt docet Suar. cum multis lib. 8. cap. 34. inſuper tempus ad præſcribendum non eſſe vniforme reſpectu omnium. Nam ad præſcribendum contra laicos, & privatas perſonas, ſufficit tẽpus decem annorum, & præcisè in præiudicialibus, ſic omnes Iuriſtæ in l. 1. ff. de nundinis impetratis à Principe, non vtendo, qui meruit decennij tempore amittere; tenẽt etiam omnes Canoniſtæ in cap. cum acceſſiſſent, de cõſt. quamvis Pelizar. tract. 7. tom. 2. cap. 1. ſect. 5. num. 110. dicat hoc eſſe ſpeciale in privilegio nũdinarum; quipè quod ſolet concedi hac conditione, vt per non vſum decennij amittatur; quod non debet extendi ad alia privilegia, quibus non ineſt talis conditio, ſed in hoc Iuriſtæ conſulantur.

6. Ad præſcribendum verò contra communitates, Vniverſitates, Eccleſias, & Collegia debent intervenire triginta anni, iuxta Alexandrum III. in cap. ſi de terra, de privileg. ſed iuxta Innocent. III. in cap. accedentibus, de privileg. deſiderantur quadraginta anni, & hoc in praxi ſervatur, ait Donatus tract. 12. quæſt. 9. num. 5. Ad præſcribendum autem contra Eccleſiam Romanam, inſpectantibus, primo, & principaliter, non autem ſecundario ad illam, tempus centum annorum eſt neceſſarium, habetur in quæſt. 16. cap. nemo, iuncta 3. gloſſ. in cap. ad audientiam, de præſcriptionibus; quapropter ait Donatus: Omnia pertinentia immediatè ad diſpoſitionem Papæ, & Eccleſiæ Lateranenſis, eiuſque res gaudent iſto privilegio, vt notat Ioannes Andreas regula ſcienti, lib.

6. cum Silvestro quæst. 7. & alijs; quod privilegium extensit Paulus IV. pro Monasterio S. Pauli extramuros.

7. Denique vt Regulares amittant sua privilegia præscriptione temporis, præsupposito non vsu privativo, vel vsu contrario (quia per non vsum mere negativum nunquam amittuntur, vt dicemus infra) iuxta ius commune desiderantur 40. anni, cap. volumus 2. 16. quæst. 4. & ibi Doctores. Sed ex privilegio Eugenij IV. concesso Patribus Benedictinis Vallisoletanis, anno 1434. septimo Kalendas Martij, vt videre est in lib. privileg. dicti Ordinis, desiderantur 60. anni. Idem concessit Camaldulensibus Leo X. teste Confect. tit. 12. cap. 1. & Peregrin. in introduct. §. 4. sed plus hunc favorem extensit Paulus III. const. incip. *Benignitas*, & est 15. in Bullario nouo Romano, vbi concedit ipsis Benedictinis, vt non nisi per spatium centum annorum deperdant privilegia; sic Bordon. quæst. 41. num. 122. & Pelizarius quæst. 8. num. 113. & Pius IV. anno 1507. pridie Idus Iunij, concessit Congregationi Montis Oliueti, quod sicut contra Romanam Ecclesiam, non nisi centenaria currit præscriptio, ita quoque respectu dictæ Congregationis, habetur in lib. privileg. S. Benedicti Romæ impresso anno 1589. pag. 802. videatur Rodrig. tom. 3. quæst. 35. art. 2. vbi refert aliam amplissimam concessionem, factam ipsis Benedictinis, ab ipso Eugenio IV. in qua concedit, ne contra dictorum Patruum privilegia, vllo modo possit præscribi, & adducit Bullam in suo Bullario, & est 9. in ordine; sic Portel de dubijs Regular. verb. Privilegium, n. 4. in addit. Diana 3. part. tract. 2. resolut. 88. Ioann. de la Cruz lib. 2. cap. 3. dist. 2. cõclus. 2. quod sine dubio (ait Pelizarius) est magnum privilegium; siquidem adhuc durat, estque Bullatum, sed de vsu illius dubitat, quoad forum externum, in quo vtique non pauca omitti debent, quæ alias in foro conscientiæ licite fieri possunt, quod notari debet.

Et

8. Et quia præfatum privilegium magni ponderis eſt pro hac materia, & ex illo ab omni anſietate liberari poſſumus; referam quædam verba illius vidēda fuſius, ſi oportuerit, cætera, in Bullario Rodrig. loco citato; conceſsit ergo Eugenius IV. Congregationi Benedictinorum S. Iuſtinæ ſequentia: *Quod ſi contigerit per aliquem, aut plures actus, contra huiuſmodi, aut quæcumque alia privilegia, indulta, gratias, immunitates, præfatæ Congregationi conceſſa, aut ipſorum aliquod a quocumque, cuiuſcumque conditionis, gradus, ſeu ſtatus exiſtat, ex negligentia, vel ignorantia præſentium, vel futurorum, quibus hæc conceduntur, aut alia quavis cauſa, propter quam fuerit aliter attentatum, vel pro tempore obſeruatum ignoranter, vel ſcienter; nullum tamen præiudicium dictis privilegijs, indultis, gratijs generetur, ſed ſuo vigore, ac robore permaneant*; hæc Pontifex.

9. Quibus prænotatis, dico primò: privilegia merè gratioſa, ideſt, illa, quæ nulli nocent, neque iuri alterius opponuntur, nunquam per non vſum, ſive negativum, ſive privativum dependuntur; etiam excluſis privilegijs relatis, num. 7. antecedenti. Ratio eſt, quia neque in iure civili, neque in Canonico, neque in alia lege, reperitur ius, quod det talem efficaciam non vſui, vel quod determinet tempus fundatum in ipſomet non vſu, vt amittantur privilegia; & cum ſimus in materia odioſa, non debemus alia attendere. Quæ concluſio procedit in vtroque foro, ſic Merol. tom. 3. de privileg. diſp. 6. cap. 7. cum multis, quos allegat Laiman lib. 1. tract. 4. cap. 23. num. 20. de privileg. Donat. tract. 12. quæſt. 7. & alij communiter.

10. Vnde infertur, quod privilegia poſſunt amitti per non vſum, ſolum ex duplici capite, vel ratione præſcriptionis, vel ratione tacitæ renuntiationis, neque excogitabilis eſt alius modus.

11. Dico ſecundò, nunquam invenitur tacita renun-

tiatio in non vso privilegiorum Regularium, sive negativo; sive privativo, & sic nunquam deperdunturi, virtute talis renuntiationis. Loquor de privilegijs mere gratiosis, quæ alijs onerosa non sunt, sive iuri alterius non nocent. Tum, quia tacita renuntiatio deducitur ex quadam iuris interpretatione, quæ locum non habet, nisi in casibus a iure expressis, vt docet Paris. de relig. beneficior. lib. 1. quæst. 1. Non vsus autem illam non inducit, quando nulli nocet. Privilegium enim, seu lex quæ dat facultatem ad agendum, non necessitat vti privilegio, sed dat privilegiato liberum ius, vt scilicet vtatur privilegio cum voluerit. Tum etiam, quia dato, & non concesso, quod privilegia gratiosa Regularium possent per non vsum amitti; hoc non potest probari, nec certo sciri, quia privilegia gratiosa; fere omnia exercentur secretè, vt absolutiones, dispensationes, & alia similia. Nam si vnus detur, qui non vratur, alius vtitur, & si in vna Religione, seu Provincia non vtuntur, in alijs vtentur; sic Rodrig. tom. 1. quæst. 8. art. 4. in fin. Donat. & alij. Vnde benè notant Portel. verb. Privilegium, num. 55. Pelizarius tract. 8. cap. 1. sect. 5. quæst. 8. num. 114. quod vt privilegium concessum alicui Ordini, non censeatur amissum, sufficit, quod illud sit in vsu apud aliquam, seu aliquas Provincias vel Conventus ipsius Ordinis, vel aliorum Ordinum, si participet in privilegijs. Quia licet privilegium deserit per non vsum, vel quid simile, etiam in omnibus Provincijs, & Conventibus alicuius Ordinis; si tamen sit in vsu apud aliquem alium Ordinem, & ille ordo in huius privilegijs communicet, poterit talis ordo vti dicto privilegio, non secus ac si de novo ei concederetur, aut nunquam cessaret ab vsu, nam quod talis ordo non fuerit vsus, aliquo ex privilejis concessis alijs Ordinibus, cum quibus habet cõmunicationem, non obstat, quod possit incipere nunc de novo vti suis privilegijs.

Ad

12. Aduerte tamen, quod tota hæc doctrina intelligitur de privilegijs affirmativis, ideſt, quæ aliquid faciendum indulgent, nam de merè negativis, in quibus conceditur facultas non faciendi, quod erat faciendum, & non tangunt ius tertij, nunquam per non vſum poſſunt deperdi, ſed potius per non facere obſervantur, cum eorum vſus conſiſtat in non vſu rei, quæ ſine privilegio debebat fieri.

13. Quæ autem ſint privilegia mere favorabilia, diximus diſp. 1. ſect. 1. 2. & 3. fere per totam, videantur ibi dicta ne bis repetantur.

14. Dico tertio, privilegia oneroſa, ideſt, quæ alicui iuri nocent, vel vergunt in damnum tertij; poſſunt amitti, vel per non vſum privativum, vel vſum contrarium, ſi cætera adſint, videlicet legitima præſcriptio, vel tacita renuntiatio à iure præſumpta, & ſit ſcientia privilegij, & libertas omittendi inveniatur; & hoc ſive privilegia ſint negativa, ſive poſitiva, quia omnes obligationes, ac ſervitutes, tam reales, quam perſonales, extinguntur, ſi altero iure ſuo pro temporum occaſione, & libere nunquam vtente, res obligata decurſu legitimi temporis poſsideatur, & vt libera, vſucapiatur à tertio læſo, & hoc ideo, quia huiuſmodi privilegia redundant in damnum aliorum; quapropter iura, quæ diſponunt de amiſsione per non vſum, in ſimilibus locum habent, quatenus in beneficium tertij gravati, impedimentum gravaminis auferunt, quo ſublato Dominus re ſua liberè vtitur, & potitur; ita Suarez lib. 8. de legib. cap. 34. num. 16. Bonacin. de leg. diſp. 1. q. 3. punct. 8. §. 15. num. 3. Tamburin. de iur. Abb. tom. 1. diſp. 16. q. 4. num. 3. & alij. Sit exemplum in illo, qui haberet privilegiũ celebrandi, v. g. in aliena Eccleſia, ſeu capella: iſte ſi data oportunitate, & ſine impedimento, non celebraret per tempus ſufficiens ad præſcriptionem, amitteret tale privilegium, & poſſet impediri, vel à Parocho, vel a Domino Capellæ, quia admittendo tempus ad præſcriptionem re-

quisitum, ex dispositione iuris, tollitur gravamen tertij, & perit privilegium.

15. Similiter, si quis ab ordinario exemptus per privilegium personale, absque protestatione, & rationabili causa voluntarie se subdat iurisdictioni illius, etiam per vnum actum contrarium, saltim pro foro exteriori amittit privilegium, nisi aliud constare possit, vt iam dico. Ratio est, quia particularis absolute disponere potest de proprijs bonis, & in tali casu præsumit ius, renuntiare proprio privilegio per actum contrarium, liberè, & absque necessitate admissum: ita Tapia in commentarijs ad l. fin. de constitut. Princip. part. 2. cap. 2. num. 7. Donat. q. 13. & constat ex cap. cum accessissent, de constitut. & ex cap. accedentibus, de privileg. sic Pelizar. num. 112. Laiman lib. 1. tract. 4. cap. 23. num. 23. & Suarez supr. cap. 35. num. 25. Donat. q. 12. num. 4. cum cõmuni Doctorum: Addunt vero, quod licet privilegiatum sponte exerceat vnum, vel aliquos actus contrarios, non habens simpliciter animum renuntiandi privilegium, sed solum, quoad illum, vel illos actus, non amittit privilegium, quoad forum conscientiæ circa alios, cum talis amissio fundetur in præsumptione renũtiationis, quæ cessat vbi constat de veritate; imò neque amittit privilegium, quo ad forum externum, si constet, aut ex iudicijs colligatur defuisse animum simpliciter renuntiandi, & tempus legitimæ præscriptionis non transijt; vna cum taciturnitate privilegiati. Recolle dict. sect. 1. huius disputat. num. 15. & 16.

16. Colligitur totum ex l. voluntariæ, C. de excusat. tutor. vbi dicitur: Quod voluntariæ tutelæ munera privilegijs, nihil obstant, hoc est, quoad futura munera non voluntaria, & subiungit gloss. quod si quis ex capitulo habeat privilegiũ non solvendi decimas, si illas solvat, bis semel, & iterum, etiam ex communi consensu capituli, non ob id amittet privilegium, quoad futuros actus; quia licet valeant actus, quoad illas solutiones factas, quoad futurum

non

non præiudicant, quia dum non constat, non præsumitur capitulum renunciasse, nisi quoad illos actus; ita Innocēt. in cap. relato cū accessisset, Panormitanus in cap. pro illorum, de præbend. Thusc. litt. P. concluſ. 756. Mandoſ. de privilegijs ad instar. gloſſ. 15. num. 22. Quia in odioſis non præsumitur capitulum sibi nocere velle, nisi in levi, & minimo, & in quo se explicat, & cum sufficienti causa. In dubio autem non præsumitur renuntiare, vt docent Pelizar. & Donat. sed tu ad lites tollendas adhibe semper proteſtationem, nam proteſtatio excludit omnem voluntatem renuntiandi, Suar. lib. 8. de legib. cap. 35. num. 3. & 24. Salas diſp. 17. ſect. 13. num. 66. de legib, vide dicta ſect. 1. relata.

17. Quæ doctrina multo magis vera erit, quādo privilegium se extendit ad diverſas res; quia non ex eo, quod in aliqua adsit actus contrarius, læduntur aliæ partes privilegij; imò potius non desunt, qui sentiant, quod etiam si adsit longiſsimum tempus ad præscriptionem requisitum, in quo non vtitur, quis suo privilegio, quoad aliquā partem, vtendo eo, quoad alias, nihil deperditur de toto privilegio; ita Seraph. deciſ. 1043. num. 4. & ad probandum multa adducit, & iudicat probabile Donat. q. 8. n. 2. licet oppoſitū, vt probabilius sequatur, videlicet, quod deperditur quoad illam partem, in qua datur legitima præscriptio.

18. Hic duo notanda veniunt. Primum, cum ex diſpoſitione iuris amittatur privilegium, vel per temporis præscriptionem, vel per tacitam renuntiationem incluſam in vſu contrario, vt constat ex cap. cum acceſsiſſent, de conſt. & docet Suar. cap. 35. num. 5. cum communi; non est opus acceptatione Pontificis, quia ab ipso iure conceditur facultas acceptandi talem renūtiationem à tertio læſo, v. g. ab Episcopo, cui exemptus subijcitur, vel a tertio præscribente.

19. Secundum, quod contrarius vſus privilegij per

aliquem Religiosum, vel particulare Monasterium, vel etiam Provinciam, non tollit privilegium concessum toti Ordini, quia contrarius vsus per quem amittitur privilegium debet esse ab habente potestatem renuntiandi, vel expressè, vel tacitè, quæ in iure idem sunt. Potestas autem renuntiandi absolutè privilegio reali, non manet in particulari aliquo, sed residet in toto Capitulo Generali repræsentante totam Religionem, vt diximus supr. ita Portel. num. 6. Pelizar. q. 9. n. 118. & alij.

20. Dico quarto, privilegium amitti potest per abusum, tam non vtendo illo, loco tempore, ac mensura præscripta in ipso; quam vtendo extra limites privilegij. In quo casu actus est nullus, ex defecta potestatis, & etiam amittitur, aliquid iniquè faciendo spe, occasione, aut licentia, desumpta à privilegio, & etiam agendo contra formam ipsius privilegij; constat ex multis iuribus relatis à Donato quæst. 14. & Pelizar. q. 10. sed cum amissio privilegij, ob abusum, sit pœna inflicta à iure, ob culpam; iuxta qualitatem culparum mentienda est, & videnda, quæ apponitur in Sacris Canonibus, vt benè notant Tamburin. tom. 1. de iur. Abb. disp. 16. q. 14. num. 10. Merolli. tom. 3. de privileg. cap. 7. dub. 3. num. 112. Donat. q. 14. per totam, & cum hæc sit pœna imposita a iure, vt incurratur expectanda est sententia, saltem declaratoria delicti; etiam quando in iure asseritur, quod ipso facto incurratur, vel non spectata sententia, & sic ante sententiam, nõ tenetur abutens, se privare privilegio, ita Suar. cap. 36. n. 8. Pelizar. q. 10. & est communis inter Doctores.

21. Addo, saltem in foro conscientiæ, Religiosos irregulariter viventes, per abusum suæ regulæ amittere privilegia, vt constat expressè ex cap. cũ cessante, de appell. gloss. in cap. generaliter, §. non divagantes 16. q. 1. Bald. in l. semper, ff. de iur. immunit. & testatur Papa Eugenius in Bulla concedẽte fructus beneficij in absentia causa studij, Scholaribus Vniversitatis Salmantinæ, vt docent Silvester,

vester, verb. Privilegium, q. 10. Mirand. tom. 2. q. 43. art. 3. Rodrig. tom. 1. quæst. 9. art. 10. & alij: vnde ex dictis in hac sectione, & in præcedenti, & ex dicendis in duabus sequẽtibus deducunt, & benè, Bordon. resol. 52. quæst. 41. num. 122. & Pelizar. q. 8. num. 113. Quod etsi aliqui Pontifices in confirmatione privilegiorum apponant has Clausulas restrictiuas: *Modo sint in vsu, vel modo non sint reuocata*, quia tamen alij multi confirmauerunt talia privilegia, ampliori gratia absolutè, sine Clausulis restrictivis, vt videbimus infra; consequenter ex tunc vetera privilegia valida, & firma existunt; & quæ erant invalida, seu nulla prætextu non vsus, vel abusus, vel contrarij vsus, vel privativi vsus, aut factæ præscriptionis, denuo cœperunt valere, ac si tunc primo concessa fuissent, & aboletur quævis cœpta præscriptio adversus illa; ita cum relatis authoribus Confect. tit. 1. cap. 3. §. nec etiam, & tit. 12. cap. 1. de præscript. Portel. num. 63. Ioann. à Cruce concl. 6. Peregr. in introduct. §. 5. & secundum intellige; videas ergo quam difficile sit, quod privilegia, ex relatis capitibus, inveniantur invalida, seu amissa; sed ad hæc plura dicemus, loquendo de revocationibus, & confirmationibus privilegiorum.

SECTIO III.

De amissione privilegij ex cessatione causæ finalis.

1. CVM paria sint in iure, privilegium à principio non habere causam; & causam iam finitam esse, loquendo de totali, vt constat ex l. nihil interest, ff. de nautico fœnore; necessario dicendum est, quod in privilegijs mere gratiosis, idest, quæ non derogant iuri communi; neque iuri tertij; etiam si cesset causa finalis totalis, non cessat privilegium; quia tale privilegium, vt validè concedatur à principio, imò secundum aliquos, etiam

vt licitè non requirit causam, nisi ad summum, vt prudenter, & honestè detur. Quare semel concesso, non spirat, adhuc spirante causa. Siquidem illa solum fuit requisita, vt Princeps honestè, & prudenter moveretur ad sui concessionem, non vero ad sui conservationem, & sic semper durat, quamvis causa cesset. Decet enim beneficia Principis præcipuè mere gratiosa esse perpetua, sic communiter Doctores.

2. Nec cessat privilegium ob cessationem causę impulsivæ; hæc enim sicut à principio non dat gratiam, sed facilitat, vt detur; sic postea, etiam si ipsa cesset, non vitiat concessum. Neque cessat privilegium absolutè per cessationem ad tempus causæ finalis totalis, sed suspēditur vsus pro illo tempore, non vero pro alio, in quo vsus erit honestus; sic Suar. cap. 32. num. 14. Pelizar. quæst. 5. n. 95. sit exemplum: Habeat quis privilegium vescendi lactitinijs tempore quadragesimæ ob penuriam piscium, in loco vbi habitat; transeat per aliquod tempus ad locum vbi abūdant pisces, non poterit pro tali tempore privilegio vti, quia est suspensum privilegium, si autem transiret ad habitandum stabiliter, absolutè amitteret privilegium, vt iam dico, quia tale privilegium erat locale, non vero personale.

3. His prælibatis dicendum est primo, cum communi Doctorum, quod in privilegijs, vel quæ iuri communi opponuntur, vel iuri alicuius tertij: si causa finalis cesset cōtrariæ, cessabit privilegium totaliter, si cessat causa finalis totaliter; si vero solum cesset partialiter, idest, quoad aliquam sui partem, quoad illam, cessabit privilegiū. Cōtrarie cessat causa finalis, quando vsus privilegij factus est iniustus, iniquus, & pernicioſus alijs, vel ipsi privilegiato. Quod evenire solet ob mutationē materiæ, aut circumstātiarum; vt si alicui Monasterio applicetur à Pontifice pars aliqua decimarum alicuius Ecclesiæ, quæ tempore concessionis poterat ex reliquo sufficienter sustentari, & postea

ſtea mutatis rebus, non poteſt talis Eccleſia ſuſtentari ſine parte ſublata, privilegium ceſſat. Item habet quis privilegium veſcendi carnibus tempore quadrageſimæ ob talem infirmitatem; ceſſante infirmitate, ceſſat privilegium. Similiter, ſi Epiſcopus recipiat mandatum diſpenſandi ſuper irregularitate alicuius, vt Ordines poſsit ſuſcipere propter parentum paupertatem, ſi talis acquirat divitias ante ſuſceptionem Ordinum, non poterit, nec licite, nec validè tali deſpenſatione vti. Tum, quia hæc privilegia cenſenſur conceſſa ſub illa cauſa, & conditione, quæ ſi adſit, permanent, ſi abſit evaneſcunt. Tum, quia valor privilegij non extenditur pluſquam intentio concedẽtis, quæ non eſt credibile, vt extendatur, ceſſante cauſa totali, ad læſionem legis communis, vel iuris alterius, deficiente cauſa totali. Hoc enim eſt contra dictamen rationis, quia privilegium, eo ipſo quod eſt iniuſtum, ſeu de re illicita, eſt nullum: Cum ſit eadem ratio, vt diximus de conſervatione privilegij, ac de inceptione. Et quia nullo modo dari poteſt facultas ad agendũ malũ; vnde ſicut ceſſat lex ceſſante cauſa per contrarietatem, debet ceſſare privilegium, quod eſt quædam lex, & tanto mutabilior, quanto minus communis; ita Sanch. lib. 8. de matrimon. diſp. 30. num. 13. & 14. Suar. lib. 8. de leg. cap. 30. num. 12. & 13. & lib. 20. num. 15. Salas diſp. 20. tract. 14. ſect. 6. art. 65. Bonacina multos allegans tom. 2. de leg. diſp. 1. q. 2. de diſpenſat. §. 1. num. 5. Pelizarius, Donatus, & alij communiter.

4. Vnde bene infertur, quod ſi alicui Conventui, vel Provinciæ conceſſum ſit privilegium veſcendi lacticinijs in diebus a iure prohibitis, ob magnam penuriam piſcium; non gaudebunt tali privilegio Provinciæ, ſeu Conventus, vbi hæc cauſa finalis ceſſat; quia tale privilegium eſt locale, & quaſi perſonale, eſſet magnum abſurdum contrarium aſſerere.

5. Dicendum eſt ſecundo; etiam ſi ceſſet cauſa finalis tota-

toralis privilegij; si tamen cesset, non contrarie, sed solũ negatiue, quando ratio, quæ induxit Pontificem ad concedendum privilegium non amplius subsistit, vsus tamen priuilegij non redditur iniustus, neque opponitur alicui virtuti, durat privilegium, quia in tali casu, & si cesset ratio, seu causa finalis concessionis negatiue, non ideo fit iniustum, seu iniquum, cum vsus eius adhuc sit iustus, licitus, & vtilis ad multa; ita Granados 1. 2. controuers. 7. de legib. disp. 17. tract. 3. sect. 4. Pelizar. q. 5. num. 94. & 95. colligitur clare ex Suar. Sanch. & alijs relatis pro præcedenti conclusione.

DISPVTATIO QVARTA.

De revocatione privilegiorum.

IN tota privilegiorum materia, nihil æque necessarium invenitur, quam exacta notitia revocationum eorum. Pendent enim ex ea omnia, quæ pro praxi servanda sunt; id circo inutilibus omissis, selectiora in sequentibus adducam.

SECTIO I.

Quæ privilegia possint revocari validè, & licitè à Principe concedente, vel à successore habente æqualem potestatem.

1. CVM difficultas procedat de privilegijs concessis, seu concedendis à Romanis Printificibus respectu fidelium; præcipuè Religiosorum, qui omnes peculiariter subditi illius sunt, non datur locus quæstioni, circa non subditos. Hoc enim solum ad alios Principes sæculares, potest pertinere, qui si semel concedant privilegia Ecclesiasticis, nequeunt illa revocare, quia iam

iam fiunt bona Ecclesiastica; sed quia hoc non est ad rem, ideo ab eo abstinendum.

2. Dico primo, privilegia mere gratuita, idest, quæ procedunt ex sola benignitate, & liberalitate Pontificis, revocari possunt, etiam sine aliqua compensatione, vel ab ipso, vel à suo successore, etiam nulla intervenient causa, semper validè, & meo videri, semper licitè in praxi; quia semper fiet ex aliqua causa. Non enim est credendum Summum Pontificem, absque aliqua causa rationabili, velle revocare gratias à se absolute concessas. Hoc enim de tanti Patris Sanctitate, & benignitate, nefas est suspicari. Conclusio est certissima in omnium opinione; nam in tali casu privilegium pendet ex sola voluntate Papæ in sui conservatione, sicut in sui concessione, & sub hac conditione intelligitur concessum, quod aliqui limitant, nisi per tale privilegiũ acquisitũ sit dominium alicuius rei, v.g. oppidi, vel domus, tunc enim privilegium non potest revocari sine gravi causa, vt dicemus infra, sic Pelizar. q. 6. n. 101. videatur Sanch. lib. 8. de matrim. disp. 33. n. 3. Suarez lib. 8. cap. 37. num. 10.

3. Dico secundo, privilegia collata per modum contractus oneros, etsi cum vrgenti causa, & ob bonum publicum possint revocari, sed cum debita compensatione debet hoc fieri, quamvis enim Supremus Princeps ob bonum publicum, aut aliam vrgentem causam, possit rescindere contractum initum cum subdito: quia semper intelligitur servata Supremi Principis authoritate ad meliora operandum; non potest tamen tertium privare re sua, absque eo quod illi faciat debitam compensationem, cum subditus non teneatur cedere gratis iuri suo; si ipsi iusta cõpensatio commode fieri potest; sic Suar. supr. cap. 37. num. 5. quem sequuntur alij. Hinc colligunt Doctores privilegium Bullæ Cruciatæ, & alia similia, non posse revocari à Pontifice vtcumque; quia concessum est per modum cõtractus oneros; hoc est, mediante pecunia exhibita, pro

Fidei

Fidei defensione, vt ex ipsa Bulla constat; nisi ex iusta, & publica causa, & cum restitutione acceptæ pecuniæ, vel cum debita compensatione: imò, & cum expressa revocatione illius, & interveniente novo contractu compensationis. Vnde cum nullum istorum inveniatur in revocatione, quæ fit in anno Iubilæi, & in Bulla Cœnæ, non manet revocatum privilegium Cruciatę, vt docent Sanch. de matrimon. disp. 33. num. 10. Portel. verb. Bulla, in fin. Rodr. & alij multi.

4. Circa privilegia remuneratoria, propter servitia facta, vel facienda, distinctione vtendum est. Nam si merita, ob quæ privilegia concessa sunt, dant privilegiato ius agendi, & actionem implorandi officium iudicis, pro meritorum satisfactione, vt obsequia famuli servientis, etiam sine pacto, vel servitia militis in bello, libere præliantis; quorum intuitu Rex, seu Princeps privilegium cõcedit illis, cum sapiat debitum ex contractu, quasi implicito, huiusmodi privilegium datur ex debito iustitiæ, licet ex servitijs, quæ vidẽtur liberaliter præstitis; & in tali casu non potest revocari, nisi modo dicto in conclusione antecedenti; sic Sanch. lib. 8. de matrimon. disp. 33. num. 4. cum alijs multis à se relatis, quos sequuntur cæteri moderni. Et hæc pacta sive explicita, sive implicita, tenentur Principes, & eorũ successores omnino servare; aliàs nulla pacta cum principibus, superioribus, & supremis, possent esse firma, & stabilia; quod est contra ius gentium, & contra rationem benè gubernandi; ita Paul. de Castr. in l. digna vox, C. de leg. Afflict. decis. 2. & 128. Boerius decis. 204.

5. Si verò obsequia, & servitia, ob quæ datur privilegium, fuerunt liberaliter exhibita, sed ex alijs titulis debita, etiam si illorum causa, Princeps privilegium concedat; concessio, in rigore, non potest dici remuneratoria ex debito iustitiæ, sed potius ex lege antidotali, idest, gratitudinis, vel benevolentiæ, & benignitatis, & huiusmodi privilegia possunt revocari absque compẽsatione, quia ta-

le

le obsequium non inducit obligationem iustitiæ conservandi illa, sed ad summum, ex quadam gratitudine, & benevolentia; nam sicut prima concessio fuit ex gratitudine, non debetur compensatio, si tollatur, nisi ex sola gratitudine; de quo latè Suar. lib. 8. de legib. cap. 27. num. 6. Ratio est, quia concedens privilegium ex gratitudine, nō præsumitur se velle obligare ad compensationem in evētu quo auferat tale privilegium, nisi solum ex gratitudine, quæ ex natura sua petit aliquid compensari, ne Princeps ingratus se ostendat; & nota, quod adhuc in hoc casu, vt privilegium remuneratorium revocetur; requiritur iusta causa respiciens bonum publicum; sive nova, sive antiqua, non prævisa tempore concessionis, quæ semper in Principe, præcipuè Romano Pontifice, præsumitur; ita Menoch. cons. 156. num. 48. Suarez cap. 37. num. 9. & alij.

6. Merita autem debent exprimi specialiter in privilegio concesso, vt constet esse remuneratorium, nec sufficit, vt in communi, & in generali exprimantur, iuxta mentem Castri Palai tract. 3. disp. 4. p. 21. §. 1. num. 6. Pelizar. q. 6. num. 106. sed vt benè notat Donat. cum multis, q. 10. num. 1. satis est vt constet, merita præcessisse, & licet in foro externo, id debeat probari, in foro conscientiæ non est necessaria alia probatio, quam ipsa veritas.

7. Hinc, cum privilegia Regularium fere omnia concessa sint per Romanos Pontifices, in præmium laborum, quos passi sunt, & quotidie patiuntur pro Sanctæ Romanæ Ecclesiæ defensione, & augmento, ac animarum salute, prout ipsi Pontifices, in multis Bullis, expressè testantur: meritò dubitatur, an sint remuneratoria modo dicto, num. 3. & sic non possint revocari, nisi in casibus magnæ, & publicæ necessitatis, & cum debita compensatione: An solum sint remuneratoria, iuxta modum, num. 4. assignatum? Non pauci Doctores, nec inferioris notæ, sentiunt esse remuneratoria, ex causa onerosa, & per modum cō-

tra-

tractus, saltem impliciti, ad modum famulorum servientium, & militum præliantium sine pacto: & sic non posse revocari, nisi servatis, quæ diximus num. 3. ita præfati Authores. Sed oppositum tenendum est, nempè, privilegia Regularium (vno, vel altero excepto, quando contractus expressè intercessit) esse solum remuneratoria, titulo gratitudinis, non vero iustitiæ, & sic posse revocari à Summo Pontifice, valide, & licite modo explicato, num. 5.

8. Probatur primò, quia Princeps supremus, vt est Papa, quando huiusmodi privilegia concedit suis subditis, absque contractu, non se obligat ad conservandum talia privilegia, si occurrat causa, quæ si à principio extitisset, Papa non concederet talia privilegia, nec posteros Pontifices privare valet illa potestate revocandi, vt benè Suar. cap. 37. num. 9. Merol. tom. 3. cap. 8. num. 474. cum multis alijs; & sufficientissima causa reputatur, ius commune illibatum servare; & in casu violationis, ad illud reddire, & sic quando dispensationem eius concedit, potius ex sua benignitate concedit, quam aliunde; ita gloss. cõmuniter recepta in cap. decet, de reg. iur. in 6.

9. Secundo probatur, quia omnia obsequia, & servitia Regularium, in vtilitatem Ecclesiæ, & animarum salutem, fiunt ex debito, & obligatione regulæ, & status Religiosi; nam ad hoc tenentur ex pacto, & iuramẽto præstito à fundatoribus Religionum, quo se, & suos posteros adstrinxerunt invigilare, ac nervosè laborarè pro Ecclesiæ defensione, & pro salute animarum admissæque sunt Religiones à Pontificibus ad hæc omnia procuranda, vt Episcoporum coadjutores; & sic ex debito status perfectionis, quem profitentur, talia servitia non possunt ius præbere Religiosis agendi contra Romanum Pontifice. Vnde privilegia, quæ eis concedit, potius ex sua benignitate, & gratitudine procedunt, quã ex iustitia. Verumtamen est, quod attendunt Pontifices ad servitia præstita, & præstanda, quamvis aliàs, ratione sui status, ad ea teneantur; ita

Do-

Donatus quæst.19.per totam,alios citans, & num. 13. adducit exemplum, quod parum favet intentum in revocatione ab Vrbano VIII. facta ad petitionem nostri Regis Philippi IV.omnium privilegiorum, quibus in illis Regnis,aliquo modo Regulares eximebantur,in aliquibus ab obedientia suorum superiorum; & nulli fuit facta compensatio,prout patet ex Bulla incip. *Pastoralis officij* ædita anno 1626.& habetur tom.4.Bull.Cherub. Bull.37.sed hoc parum vrget; quia talia privilegia erant personalia, & regulariter, magis extorta precibus, & diligentijs humanis,quam meritis in obsequium Sanctæ Romanæ Ecclesiæ;& cum essent maximè nociva boni communis, non est mirum,quod illa Sanctus Pontifex revocaret, absque compensatione,declarando solum vsque ad illud tempus potuisse extendi.

10. Et si adhuc instes pro prima sententia, dicendo, quod multa obsequia,quæ fiunt à Religionibus, videntur excedere limites suæ obligationis (casibus vrgentissimis exceptis) vt patet in rebus difficillimis agressis ab ipsis,vt sunt labores maximi,& cõtinui, in studijs, & concionibus fidelium, & infidelium, non solum cum maximo periculo propriè salutis,sed & vitæ. Ergo saltem ex hoc capite,privilegia concessa, & concedenda, reputanda sunt remuneratoria,plusquam ex debito gratitudinis.

11. Respondetur negari non posse,quod multa ex his operibus, excedunt debitum rigorosæ, & præcisè obligationis suæ professionis, cum sint opera supererogatoria, sed cum fiant, vt debent fieri, ex amore Dei, & proximorum a Deo expectanda est retributio, non à Romano Põtifice, nisi ad summum ex gratitudine, siquidem voluntarie, & gratiosè fiunt. Non tamen nego, quod propterea præbeant sufficiens fundamẽtum, vt talia privilegia,quãdo revocantur, seu restringuntur debeant intelligi cum minori restrictione possibili: Maximè, si cedant in favorẽ animarum, quem semper intendunt Romani Pontifices.

Et ideo in pertinentibus ad bona spiritualia, & salutē animarum, concessiones debent extendi, & revocationes restringi.

12. Rursus instat Pater Brunus Casaingh Minorita, tract. 1. cap. 4. vbi acriter defendit, quod privilegia Regularium specialiter, quoad prædicationes, confessiones, & alia huiusmodi; non sunt privilegia gratiosa, sed transierunt ad iura quæsita concessa intuitu laborum, & sic iam non sunt mera gratia, imò multa transierunt in rem iudicatam, & sic nequeunt voluntariè revocari. Probat ex multis sententijs Pontificum, & Conciliorum, contra opponētes se huiusmodi privilegijs, vt constat ex sextentia Bonifacij extrevag. super Cathedram de sepultur. quæ licet correcta fuerit à Benedicto XI. tamen postea a Clemente V. instante Concilio Generali Viennensi in Gallia fuit de novo confirmata, & appellatur Clementina, *Dudum, de sepulturis*, adducit alia exempla ex diversis Pontificibus: Non ergo talia privilegia, sine gravissima causa, & sine citatione partis, vt declaravit Vrbanus VIII. ad Reg. 13. Cancellariæ de iure quæsito, & sine compensatione, possunt revocari, neque mens Pontificis id intendit in suis revocationibus, quia ius tertij semper curat illibatum servare; omitto alia acriora, quæ ibi iste Author adducit.

13. Respondetur, quod tantum probat hæc instantia, vt fere nihil probet. Non enim hoc ius quæsitum fundatur in debito iustitiæ, ex aliquo pacto, adhuc, implicito, quod erat necessarium, vt doctrina tradita à Patre Brunone, haberet vim; sed fundatur in liberalitate, benignitate, & gratitudine Summi Pontificis, per obsequia debita alio titulo, nempè professionis, & liberaliter exhibita, ex charitate ad Deum, & proximos. Quapropter si adsit iusta causa, possunt revocari absque requisitis in debito Iustitiæ, sic docent Suar. c. 37. n. 4. Basil. de Leon lib. 8. cap. 19. §. 2. num. 3. Palao tract. 3. disp. 4. punct. 21. §. 1. num.

num.6. Bohacin.disp.1.quæst.3. punct.8.§. 3.num. 3, Vnde ex dictis titulis (vt diximus) solum datur fundamentum, vt revocationes talium gratiarum , debeant interpretari strictè, vt minus lædant ; præcipuè quando respiciunt salutem animarum, quam Romani Pontifices, vt veri Patres, & Vicarij Christi , semper præsumitur intendere in suis Ordinationibus , scandalis , & litibus exclusis.

SECTIO II.

De diversis revocationibus privilegiorum.

1. VT cum maiori distinctione, & claritate procedamus , & certa ab incertis separata maneant , aliqua prænotari oportet. Primum est , non semper esse idem privilegium, rescriptum, gratiam , beneficium , & indultum , sed multoties diversa significare: Rescriptum enim intrinsece petit , vt nomen ipsum præsefert, quod in scriptis detur ; siquidem rescriptum est responsum scriptum ; ideoque per antonomasiam responsa Pontificum, ad dubia iuris Canonici , in scriptis data, appellantur rescripta Pontificia; sicut responsa Imperatorum ad dubia iuris civilis , dicuntur iura civilia ; sic notant Curtius in præfat. tract. ad cap. cum tanto, de cõsuet. Suar. lib. 8 cap. 2. n. 7. Hæc tamen differentia , vt benè notat ipse Suar. valde materialis est: Nam responsum Principis , si ipse vellet, posset sine scripto dari, & esset firmũ, neque hoc est vniversale, siquidẽ privilegia frequentius in scriptis conceduntur; & possent ita concedi taliter, vt aliter non valeant , iuxta Principis dispositionem. Insuper rescriptum, secundum vsum iuris Canonici, & Civilis, est nomen generale, ad omnia se extendens , sive privilegia, sive gratias, quæ propriè privilegia non sunt, dum in scriptis concedantur.

2. Rursus , rescriptum aliud dicitur Iustitiæ , aliud

gratiæ. Primum est, quod datur ad explicandum ius ad lites, vel ad decidendum ius inter partes, & hoc manifestè differt à privilegio, siquidem datur, secundum commune ius, vel ad interpretationem eius, vel ad debitam eius executionem: Cum verum privilegium semper detur, vel cõtra, vel supra ius commune; vt in eius diffinitione diximus. Secundum, rescriptum dicitur gratiæ, & est illud, quod versatur, vel circa res, aut circa Canonica rescripta, quæ beneficialia appellantur, & dantur ad collationem beneficiorum Ecclesiasticorum; in quibus ex dispositione Pontificum est omnino scriptura necessaria; aliàs nihil valebunt, vt dicitur in materia de beneficijs, & explicat Azor lib. 5. inst. cap. 2. quæst. 5. Quando autem rescriptum gratiæ, versatur circa ius operandi, sub illo continetur privilegium scriptum; sed latius patet, quam privilegium, quia continet sub se alias gratias, seu beneficia, quæ propriè privilegia non sunt, vt patet in dispensationibus, quæ solum dantur ad vnum actum, quæ minimè privilegia dici possunt; siquidem de ratione privilegij, vt lex privata est perpetuitas, & ad plures actus conceditur. Verum est, quod si dispensatio sit perpetua, & ad plures actus concedatur coincidet cum privilegio: aliæ autem dispensationes, vt in irregularitate, & similibus, non sunt privilegia, quia solum sunt ablationes impedimenti Canonici, quo sublato, liber manet, qui erat impeditus, & licet dispensatus (idem dic de absoluto a censura, siue alio impedimento Canonico) multa possit facere, quæ antea non poterat; non tamen illa facit ex privilegio, sed secundum ius commune, ex eo, quod iam non est impeditus, sicut antea.

3. Ex quibus etiam infertur; quomodo privilegium comparetur ad gratiam, seu beneficium, non enim inter se converuntur, quia & si ferè omne privilegium possit dici gratia, siquidem fundatur in favore Principis, nec soleat esse debitum, sed gratiosum, saltem

sub

ſub aliqua ratione; non tamen omnis gratia eſt privilegiũ, vt apparet in diſpenſationibus adductis, & alijs ſimilibus gratijs, & indultis. Quæ omnia, vt bene notat Suar. lib. 8. cap. 2. deſervire poſſunt ad exponenda iura loquentia, de reſcriptis, & quomodo explicanda ſunt privilegia, quæ in ſcripto dantur.

4. Secundo notandum eſt, revocationem aliam eſſe expreſſam, & formalem; & eſt omnis illa, quæ fit per clauſulam expreſsè derogatoriam privilegij; aliam implicitam, ſeu per quandam conſecutionem; vt quando Princeps facit aliquid, ſeu concedit, quod non poteſt ſubſiſtere, ſeu habere effectum intentum, ſine derogatione privilegij prius conceſsi. Tunc enim cum illæ duæ voluntates Principis ſint oppoſitæ, neceſſe eſt, vt vna impediat alteram, & ſic in ſecunda præſumitur implicitè revocare primam, ſed cum ad hoc neceſſaria ſit in Principe ſcientia, ſeu notitia, prioris privilegij; eſt maxima difficultas, quando ſecunda præſumatur revocatoria primæ? de quo infra. Alia revocatio implicita poteſt aſsignari, nempe, quando non eſt clauſula expreſsè revocatoria, verbis proprijs formalibus, ſed alijs æquivalentibus, vt quando in ſecunda conceſsione, ponuntur clauſulæ: *Ex certa ſcientia, motu proprio, vel de plenitudine poteſtatis.* Sed meo videri hæc revocatio, potius debet dici expreſſa, in verbis æquivalentibus, quam virtualis, vt ex infra dicendis patebit.

5. Tertio eſt notandum, quod revocatio expreſſa, & formalis ſubdivitur, in genericam, ſeu generalem, & vniverſalem, v.g. quando apponuntur verba: *Non obſtantibus quibuſcumque privilegijs, vel privilegijs omnibus excluſis*, & in ſpecificam, ſeu individualem, quæ idem ſunt apud Iuriſtas, & Canoniſtas: & eſt quando nominatur tale, vel tale privilegium, quod Princeps revocare intendit; & quando hæc revocatio ſpecifica apponitur, non eſt dubium, quod revocatio ex ſe eſt firma, & valida: dixi ex ſe, quia ex alijs defectibus poteſt eſſe nulla; puta ex ſubreptione, obrep-

tione, & similibus. Vnde in huiusmodi revocatione specifica, & individuali, non est immorandum, sed solum in revocatione generica, seu vniversali, ac etiam in revocatione specifica virtuali, seu implicita, vt in secundo notabili.

6. Quarto notandum est, quatuor modis posse Pontificem implicitè, seu tacitè revocare privilegia. Primo, per legem generalem, & vniversalem novam: Secundo, per hominis mandatum, idest, per rescriptum, seu privilegium personale, privilegio contrarium: Tertio, per novum privilegium reale, & per modum legis: Quarto, per sententiam contra privilegiatum.

7. Quinto nota, quod clausulæ generales revocatoriæ in duplici classe possunt constituti. In prima illæ quæ sunt magis generales, & communes, magisque distant a specificis, & individualibus; huiusmodi sunt: *Non obstantibus quibuscumque privilegijs in cõtrarium penitus exclusis, seu derogatis, & alijs similibus.* In secunda classe collocantur aliæ clausulæ, quæ licet generales sint, magis tamen accedunt ad specificas, naturamque illarum aliquantulum participant, vt sunt sequentes: *Non obstantibus quibuscumque privilegijs, etiamsi de verbo ad verbum petant de eis mentionem fieri, vel quorum tenores pro expressis habentes, vel non obstante quocumque privilegio sub quacumque formaconcesso, vel non obstantibus privilegijs quibuscumque, etiamsi essent talia, vt de eis facienda esset mentio de verbo ad verbum.*

8. Sexto nota, quod lex (loquor de Ecclesiastica, quia ad intentum) potest dici generalis tripliciter. Primò, quia comprehẽdit homnes fideles, cuiuscumque status, & sexus. Do exemplum in lege prohibente manducationem carnium in die veneris, & audiendi Sacrum in diebus festivis, & respectu huius generalitatis, quælibet alia lex, quæ respicit determinatum statum personarum, vt Clericorum, vel laicorum, vel Religiosorũ, potest dici lex specialis, seu particularis, quia speciales personas respicit, seu particulares. Se-

9. Secundo modo potest dici lex generalis, non quia omnes absolutè tangat, sed quia tangit omnes illius status, seu conditionis, pro quibus fertur, vt lex stabilita pro solis Clericis, vel pro solis Regularibus; & licet hæc lex dicatur specialis respectu primæ, absolutè in se generalis, & communis potest dici, respectu mandati, seu præcepti impositi, & personarum, quibus imponitur. Nam vt benè notarunt Thusc. verb. Lex, conclus. 253. num. 11. & Rom. cons. 151. omnis lex est generalis, & vniversalis; nam de ratione cuiuscumque legis est, vniversalitas, seu generalitas: debet enim Ordinari ad plures, saltem alicuius vniversitatis, seu status, cuius bonum commune respiciat; nam si ordinetur ad aliquam determinatam personam, non lex, sed mandatum, aut præceptum diceretur; quia ad rationē veræ legis, inter alia, tria requiruntur, vt necessaria. Primum, quod sit à Principe Supremo habente Supremum Iurisdictionem super communitatem; Vnde inferiores Prælati non possunt condere leges, licet possint imponere præcepta suis subditis.

10. Secundum, quod tangat omnes illius status, nisi ab ipsa lege aliquis excipiatur. Tertium, quod sit perpetua, & non solum extendatur ad præsentes, sed ad futuros, & sic nec morte Principis statuentis lex perimit; nec subditorum præsentium; sed semper manet in sua vi, quod nō habet mandatum particulare, seu præceptū, nam hoc morte, seu vacatione officij imponentis spirat, sicut morte recipientis, & idem est de qualibet constitutione, seu dispositione, quæ solum ad tempus statueretur, etiam à Principe Supremo, quæ ex defectu tertiæ conditionis, non esset lex, etiam si respectu toties communitatis imponeretur.

11. Hinc facile intelliges, differentiam inter censuram positam à iure, & positam ab homine; quarum prima est, quæ imponitur à superiore, per modum legis, vt quando stabilitur generaliter, ab habente potestatem leges condendi contra quemcumque, qui hoc vel illud fecerit, aut

omiſſerit; vnde non dicitur à iure, quia ſit à iure Canonico, ſeu communi, ſed quia ſit à lege, quæ ius eſt; imò & ius commune, prout reſpicit communitatem ſubditorum, cui imponitur. Secunda, dicitur ab homine, non quia impoſita eſt ab humana poteſtate; certum eſt enim, omnem excommunicationem fundatam eſſe in poteſtate alicuius hominis, quo ſenſu omnes cenſuræ poſſent appellari ab homine, ſed vocatur ab homine, quia nō imponitur, id quod præcipitur per modum legis, ſed per modum præcepti tēporalis, ſive ab inferiori, ſivè a Superiore Prælo.

12. Tertio modo, lex poteſt dici generalis, quia inclusa eſt in voluminibus iuris Canonici, ſeu in aliquo Cōcilio Generali; & leges huiuſmodi ſic collectæ ſunt maximè authoritatis, ex eo quod magna cura, prævioque, & maturo examine multorum, poſt longam experiētiam ſunt ſtabilitæ, & concinnatæ, authoritate Romani Pontificis, & propoſitæ toti Populo Chriſtiano, tanquam regulæ certæ, per quas gubernari debeat, & à quibus non liceat recedere in gubernio totius Eccleſiæ, ſine prævia facultate ipſius Romani Pontificis, & reſpectu harum legum, quæ ius commune vocantur, ſeu conciliare, cæterę leges extra illud dicuntur ſpeciales, ſeu particulares quamvis reſpectu eorum, pro quibus imponuntur, appellari poſsint generales, & communes; quia omnes communitatem reſpiciunt. Colligitur hæc tertia expoſitio legis generalis ex cap. Abbate, & cap. in his, de privileg. vbi declaratur dici aliquid ſpeciale, vt diſtinguitur ab his, quæ iuri communi conceduntur.

13. Sed quia communiter privilegium, etiam reale, dicitur lex privata, ac proinde non lex abſolute, ſed quaſi lex Nota 7. quod à S. Iſidoro privilegium appellatur lex, & ſequitur Suar. lib. 1. de legib. cap. 14. num. 8. & alij cōmuniter. Neque obſtat, quod D. Thom. 1. 2. quæſt. 92. art. 2. ad primum dicat: *Quia lex eſt imperium procedens à voluntate efficaci obligandi eius, qui poteſtatē habet. Vnde*

de

de nulla potest esse proprie lex, quæ obligationem non inducat, idest necessitatem quandam operandi, vel non operandi, quod lex præcipit. Igitur cum privilegium nõ obliget, vt eo vtatur, vnusquisque enim vti, vel non vti illo potest, tan quam favore sibi concesso, & potest illi renũtiare, non habebit rationem legis absolutæ.

14. Sed hoc non obstat, vt privilegium reale possit dici lex. Nam privilegia perpetua, seu realia sunt in duplici differentia. Quædam sunt cõcessa intuitu alicuius boni communis, quibus renuntiari non potest, iuxta cap. si diligenti, de foro compet. Tale est privilegium fori concessum Clericis, & Monachis, cui nullus renuntiare potest, quia non intuitu personarum, sed Dignitatis Clericalis, seu Monachalis, concessum est; & hoc privilegium propriè sinè est lex, non solum respectu illorum, quibus præcipitur, vt tale privilegium Clericis observent, sed etiam respectu ipsorum Clericorum, quibus præcipitur, vt illo vtãtur, nec renuntiare valent. Alia sunt privilegia concessa intuitu privati commodi ipsarum personarum, & hæc si cõparentur ad ipsos privilegiatos, non habent rationem legis, siquidem non est præceptum illis impositum, nec obligat illos, cum possint illis non vti, & illis renuntiare. At vero respectu aliorum, qui tale privilegium observaturi sunt, parendo illi, & non contradicendo; habet verã rationem legis, continet enim præceptum obligans ad talem immunitatem servandã privilegiatis: Alioquin valde inefficax esset tale privilegium, si quando privilegiatus vult vti privilegio sibi concesso posset impediri ab aliis. In legibus permissivis hoc idem cum proportione apparet, quę in tantum sunt leges, in quantum implicite habent admixta præcepta, sine quibus permissio non posset intelligi, vt decreta per legem; quod volui gloss. in l. legis virtus, ff. de legib. dum vtitur exemplo l. 1. C. de iur. & fact. ignorant. vbi militi permititur vti exceptionibus sibi cõcessis post latam sententiam contra se, propter suam ignorantiam,

vbi

vbi illa permissio legis obligat iudicem, & actorem ad tales exceptiones admittendas, vt bene probat Padill. in d.l.1. num.6. ex quibus patet ad obiecta D.T hom. & quare frequenter dicatur, privilegia deficere à ratione propriæ, & rigorosæ legis.

15. Habes ex dictis, quod quælibet vera, & rigorosa lex, lata à Pontifice, potest dici generalis, & vniversalis, & etiam potest dici specialis (exceptis illis, quæ omnes fideles adstringunt) sed ex diversis respectibus; nam prout respicit vniversitatem personarum, quibus imponitur erit generalis, & communis, sed prout refertur ad legem magis extensam, & vniversaliorem, dicetur specialis. Item, quæcumque leges extra ius commune, & conciliare, possunt dici speciales; eo quod non clauduntur in voluminibus propositis toti Ecclesiæ; in quibus continentur regulæ pro gubernio vniversali totius populi fidelium. Nam leges, quæ de novo fiunt post dicta volumina, vel sunt ampliativæ illarum, vel coarctativæ, vel denique declarativæ, & sic sunt speciales, licet in communi modo loquendi, aliæ dicantur generales, aliæ speciales, secundum diversas rationes, quod magis pertinet ad nomen, quã ad rem: & quia omnia supradicta possunt maxime deservire, ad æquivocationes reijciendas, tam in hac, quam in alijs materijs, placuit hic atexere.

16. His suppositis in hac sectione agemus de clausulis, num.6. huius sectionis assignatis, idest, de clausulis generalibus revocatorijs primæ classis, in sequenti vero de assignatis in secunda classe.

17. Dubitabis ergo: Primo, an privilegia inserta in corpore iuris communis, seu ordinarij, derogentur per dictas clausulas revocatorias, in nobis statutis Pontificum insertas. Et loquimur, quando in dictis statutis, non apponuntur particulæ, v.g. *Motu proprio, certa scientia, & de plenitudine potestatis*; quia quando adsunt istæ particulæ, currit diversa ratio, vt dicemus infra. Aliqui Iuristæ respon-

pondent, per dictas clausulas generales revocari quæcumque privilegia antecedentia, etiam inserta in corpore iuris communis, & alterius cuiuscumque. Quia Pontifex habet scientiam omnis iuris communis: Ergo quando generaliter revocat omnia privilegia, intendit revocare saltem ea omnia, quorum scientiam habet, qualia sunt inclusa in iure communi, & quovis Concilio generali, etiam Tridentino. Etenim ius commune ordinarium, & ius Conciliare, eiusdem naturæ, & authoritatis sunt, siquidem omnia sunt iura Pontificia, stabilita tanquam leges communes, & vniversales, & sic eiusdem valoris, & authoritatis. Neque est assignabile ius, quod contrarium disponat, igitur quodlibet privilegium, seu dispositio posterior, repugnans priori reuocabit. Confirmatur, quia dictiones, & clausulæ, quæcumque generales revocatoriæ, tantam vim habent, vt comprehendant ea, quæ aliàs non comprehenderent; cum nihil excludant, & tantum operantur, ac si singula fuissent expressa, sic Burfat. volum. 4. coucluf. 364. num. 14. Marc. Ant. lib. 1. resol. 8. num. 12. Innocent. in cap. ex parte, de Capell. Monach. Alciat. Paradox. lib. 6. cap. 10. P. Suar. lib. 8. de legib. cap. 14. num. 7. vt videbimus infra sect. 3. num. 15. & 16. Hostiens. in sum. tit. de rescript. §. *quas vires*, & §. *sed potest distingui*, Ioan. Andr. in cap. vnico, de excess. Prælatorum, & alij multi, quos refert, & sequitur novissime Pater Iuniperus à Drepano Minorita, Pœnitentiarius Lateranensis, apud Vrbanum VIII. in defensione iuris Pontificij disp. 3. q. 3. cap. 2. per totum, & addit esse communem Iuristarum, vt docet Felin. in cap. nonnulli, de rescript. regul. 1. fall. 2. n. 11. & iuxta mentem huius authoris, & aliorum, quos citat; nulla derogatio expressa necessaria est in novo privilegio, seu statuto, vt privilegio communi derogetur in eo, quod contrariantur; quia ex natura sua, absque alia expressa derogatione (ait num. 7. & dixerat à num. 4.) privilegium, licet lex privata, derogat legi communi; & vltra ius commune

mune aliquid operatur, etiam si id non exprimat, ne dicatur nugatoriam, & frustraneam esse novam concessionem; idem docet Iuniperus de cas. reseru. disp 7. quæst. 4. cap. 2. num. 9. & 10. Ibi tamen petit ad revocationem Trident. clausulam saltem generalem, revocatoriam antecedentium, de quibus infra in duabus sectionibus sequentibus redibit sermo, vt melius doctrina intelligatur. Excipit tamen Iuniperus prius concessa per contractum oneroſum, & idem dic de his, in quibus ius tertij, in re temporali acquisita, & possessa, pateretur. Nam ad ista revocanda, & requiritur expressa, & specifica mentio, & condigna compensatio.

18. Sed quia quam plurimi authores, ex antiquis, & modernis apponunt varias exceptiones præfatæ doctrinæ, ex diuersa praxi, & stylo curiæ temporis antiqui, & moderni, quibus satis difficilem reddunt quæstionem: Claritatis gratia sequentibus conclusionibus, dicam quid sentio, iuxta doctrinam relatam, notabili 4.

19. Dico primo, quando Papa statuit per modum legis, seu statuti generalis; dictæ clausulæ generales revocatoriæ sufficiunt ad deroganda privilegia, quæ inserta inveniuntur in corpore iuris communis, in his, quæ opponuntur novæ legi; etiam si privilegia in iure communi inserta haberent clausulas derogatoriarum derogatorias; dummodo ius commune, cum lege nova in proprietate sermonis, non possint inter se conciliari; nam si hoc potest, semper debet fieri, vt ius commune illæsum seruetur, vel cum minori læsione possibili. Vnde si lex nova possit habere proprium effectum, sine læsione iuris communis antiqui, indemne debet seruari; ita communiter Doctores. Ratio est, quia lex generalis posterior derogat priori generali; in his, quæ contrariantur. Siquidem Pontifex concedens secundam legem, habet scientiam prioris. Cum ergo omnia inclusa in iure communi, sint leges communes, per subsequentem legem derogatæ manent an-

anteriores, in his, quæ omnino contrariantur. Nam posterior voluntas Principis, cum scientia prioris, semper prævalet, vt docent Iuristæ, & Canonistæ; confirmatur manifeste ex l. Conciliari, v. g. Tridentini, vbi multoties revocantur privilegia Regularium, inserta in corpore iuris, & non inveniuntur in Tridentino revocationes specificæ, & individuales, sed solùm sub Clausulæ generales, & nihilominus tales revocationes sunt valide, & firmæ, sic Suar. cap. 39. num. 2. Castro Palao tom. 1. tract. 3. disp. 4. punct. 21. §. 4. num. 10. Merol. disp. 6. cap. 7. dub. 8. num. 117. & tom. 2. disp. 4. de leg. cap. 7. num. 23. P. Iuniperus de casib. reseru. part. 3. disp. 7. quæst. 3. cap. 3. num. 6. Basilius de Leon lib. 8. de matrimon. cap. 19. num. 19. vbi addit: Quod etiam privilegia inclusa in quibuscũque Concilijs Generalibus, derogantur per subsequentem legem vniversalem; nullam admittens differentiam, quoad hoc inter ius antiquum, & ius novum, nempè conciliare, etiã Tridentini; sed omnia manere derogata per subsequentem legem vniversalem: & sic fuisse declaratum a Pio V. in quadam extravag. & esse praxim Ecclesiæ, affirmat Basil. ibidem. Addit Suar. lib. 6. cap. 27. num. 10. quod licet lex posterior nõ habeat clausulam derogatoriam, si priori legi directè opponatur; ita vt si priori non deroget, fiat inutilis posterior, prior lex manebit derogata, ac per consequens, privilegium in ea inclusum, aliàs numquam posset fieri derogatio legis antiquæ, sine clausula formali derogatoria, quod apertè falsum est; ait Suar. ex c. 1. de cõst. in 6. cũ gloss. ibi Doctoribus. Nam voluntas posterior, quæ non potest consistere cum priori, mutat illam, & ipsa repugnantia est abrogatio prioris legis, inferræ in iure cõmuni. Quam Doctrinam appellat indubitatam, etiam respectu Concilij Tridentini, Diana part. 7. tract. 2. resol. 23.

20. Affirmant tamen multi, quod revocatio posterior generaliter facta, indistinctè loquens in aliqua lege, seu sta-

statuto correctivo prioris legis, limitanda est per priorem specialem, si expresse, & specificè lex posterior non faciat mentionem prioris, iuxta regulam iuris in 6. quod species derogat generi, etiam si species antecedat; probant ex l. sed posteriores, ff. de legib. Vnde inferunt, non pauci, facultatem concessam Episcopis à Tridentino, sess. 24. cap. 6. absolvendi a casibus reservatis occultis, pro foro conscientiæ, non esse revocatam; saltem ex vi Bullæ Cœnæ Domini, quia ille casus in specie conceditur Episcopis per priorem legem, cui non derogatur per Bullam Cœnæ Domini, quia de illa gratia priori, non facit mentionem, hæc derogatio posterior, contenta in Bulla Cœnæ; hunc modum dicendi sequuntur Banez 2. 2. quæst. 11. art. 4. dub. 2. vers. Etsi obijciat post 2. concluſ. arg. 30. Navarr. in sum. cap. 27. num. 260. & tom. 2. cons. lib. 5. de privileg. cons. 11. quæst. 1. num. 1. Bosius de Iubilæo sect. 1. cas. 10. §. 2. num. 11. & alij multi, quos referam infra agendo de revocationibus inclusis in Bulla Cœnæ Domini: Affirmantes esse sententiam communem Iuristarum. Sed meo videri, hæ sententiæ possunt reduci in concordiam. Nam Authores huius sententiæ admittunt, quod lex posterior generalis correctiva, debet explicari; taliter, quod non comprehendat casum specialiter concessum in priori lege, & ad hoc affirmandum, præbent sufficiens fundamentum, regula iuris assignata, & communior sententia Doctorum, sic interpretantium mentem Pontificis, generaliter statuentis, in posteriori lege correctiva, quod si attente inspiciatur, fere nihil aliud est, quam quod concedunt Suar. & alij. Dicunt enim, quod quando lex posterior potest cum Priori componi, debet ita fieri; dummodo aliquem alium effectum lex posterior habet, quod in lege generaliter statuente, ferè semper continget, componendo vnam cum alia. Et sic vtraque lex potest habere effectum cum aliqua concordia in iure visitata, & credendum est, legislatoris intentionem fuisse posteriorem legem generalem

lem ferre, cum illa particulari limitatione, & exceptione.

21. Si verò detur casus, in quo lex generalis correctiva posterior, nullo modo possit componi cum priori, neque aliquem effectum possit habere, nisi illi derogando, derogata manebit. Neque obstabit regula iuris supra relata ex cap. 1. de const. in 6. ibi enim est sermo de particularibus statutis, quoad loca, & licet eadem ratio sit de peculiaribus statutis, quoad materiam, & personas, hoc non verificatur in statutis, & legibus vniversalibus; videlicet contentis in iure communi, vel conciliari; etiam si specialiter aliquid concedant determinatis personis, seu locis, quia de his omnibus habet scientiam Pontifex, seu præsumitur illam habere, cum sit ius commune; secus vero de statutis extra ius commune, seu conciliare, vt infra dicemus.

22. Verè verum est, quod P. Sanch. lib. 3. de matrim. disp. 27. num. 7. cum alijs, sentit necessariam esse expressam mentionem Conciliorum Generalium, saltem in Generali, vt in eis statuta revocata intelligantur, propter maiorem authoritatem, quam Concilia Generalia habent. Imò addit, quod si Concilium Generale modernum sit, vt est Tridentinum, oportet illius specificam mentionem facere; nec sufficit Generalis revocatio Conciliorum, sed de his infra redibit sermo.

23. Dico secundo, per leges Concilij Generalis, non derogantur privilegia specialia, ideſt, quæ sunt extra Corpus Iuris communis, nisi in Concilio sint clausulæ expressæ derogatoriæ generales assignatæ, pro prima classe. Ratio est, quia legislator non præsumitur scire ius privatum, seu leges speciales, nec particularia facta, iuxta cap. 1. de cōst. in 6. sed privilegium extra corpus Iuris communis, continet speciale, & privatum ius, pertinens potius ad factum: Ergo nisi expressè revocetur, illæsum manebit. Quod vero sufficiat revocatio sub dictis clausulis Generalibus potest probari, ex magna authoritate legum Concilij Generalis,

ralis, voluntatem Principis exprimentis, quando in eis revocatio, licet Generalis additur. Vtriusque exemplum apparet in Tridentino, vbi expressè revocantur privilegia aliqua Regularium, & licet sub Generali, & communi revocatione, revocata manent, de quo nullus dubitat. Quando vero Concilium non apponit expressam revocationem illorum, illæsa manent; quamvis opponantur decretis Tridentini, vt ex multis Authoribus probavimus supra. Ideo hanc conclusionem tanquam communem tenent. Suar. lib. 8. de legib. cap. 39. num. 1. Basil. de Leon lib. 8. c. 19. Castro Palao vbi supr. Merol. tom. 3. de privileg. cap. 7. num. 22. & alij innumeri.

24. Maior autem difficultas est, an per privilegia, seu rescripta, quæ leges communes non sunt, sed solum privatæ, cum solis dictis clausulis generalibus, derogentur privilegia inserta in corpore iuris communis? Hæc difficultas, quæ verè maxima est, coincidit cum alia, videlicet, an per privilegia de novo concessa revocetur ius commune, in eo quod privilegio novo contrariatur; & omissis varijs dicendi modis, qui videri possunt apud Iuniperum, vbi supra, qui mordicus defendit partem affirmativam, etiam respectu cuiuscumque Concilij Generalis, & apud Suarez lib. 8. c. 14. n. 1. 2. & 3. alios Authores.

25. Dico tertio, quando privilegium speciale potest habere effectum, aut vtilitatem petitam, ex proprietate verborum, sine derogatione iuris communis, & neque in privilegio, quod conceditur, neque in iure communi sunt clausulæ derogatoriæ, adhuc Generales, non manet revocatum ius commune, neque privilegium in eo contentum, per subsequens privilegium. Et idem dicendum est, quando in iure communi sunt clausulæ generales derogatoriæ, seu resistentes privilegijs, pro futuris temporibus, & in privilegio noviter concesso, solum sunt clausulæ generales derogatoriæ: Quia id æqua ratio postulat, sumitur hæc conclusio ex cap. in his, de privileg. vbi postquam re-

pro-

probatur, quædam stricta interpretatio cuiusdam privilegij, per quam innutile reddebatur, additur: *Ita esse interpretandum privilegium, vt privilegiati aliquam inde gratiam consequantur; dumodo ab illis, quæ iure Parochiali proveniunt, prorsus abstineant.* Ex quo text. & ex cap. patentibus sub eod. tit. colligunt Doctores privilegium, quod vni iuri derogat, non esse extendendum contra alterum, quia citra læsionem alterius potest suam habere vtilitatem. Ergo a fortiori sentiunt, quod si absque derogatione alicuius iuris communis potest salvari vtilitas privilegij; non est credendum Pontificem voluisse derogare iuri communi, cuius mentionem non fecit, quod intelligendum est, vt insinuavi de effectu, & vtilitate privilegij sufficiente ad explendam proprietatem verborum eius, hæc enim semper attendenda est, & servanda. Sit exē pluin, si detur aliquod privilegium ad commutanda vota, debet intelligi de commutatione in re æquali, quia illa verba, sufficienter explentur per commutationem æqualem, & ideo non potest extendi ad inæqualem, quæ iuri est contraria, & ideo nec potest extendi ad dispensandum, quia commutatio in proprietate sermonis, non significat dispensationem; quia multo maior est, quam commutatio, & sic semper quod salvatur vtilitas privilegij in proprietate sermonis, sine derogatione alicuius iuris communis, non est ad illam extendendum, nisi in eo aliud exprimatur, sic Suar. vbi supr. cap. 14. num. 4. quem sequuntur Merol. Donat. & alij, & in hoc sensu possunt intelligi Authores dicentes; iuri communi non derogari per privilegia, habentia clausulas generales derogatorias, & multo minus sine illis.

26. Dico quarto, quando privilegium est prorsus innutile, nec haberet effectum, quem petit iuxta proprietatem verborum; nisi derogando iuri communi, illi derogabit in eo, quod illi contrariatur, & hoc non solum cum clausulis derogatorijs ge-

neralibus relatis in secunda classe; verum sine illis, & absque alia obstantia, quando in iure communi nulla est specialis resistentia. Probatur efficacissima ratione, quia tale privilegium, etiam si nullam expressam derogationem contineat, ipsa concessio in actu exercito est implicita, & virtualis derogatio iuris communis, in eo quod privilegio contrariatur. Nam Pontifex præsumitur habere scientiam iuris communis, & eorum, quæ in ipso continentur iuxta cap. 1. de const. in 6. Ergo quando cum tali scientia, & cognitione concedit nouum privilegium, ipsi iuri communi oppositum tacite derogat illi; etiam si expressè id non declaret; aliàs frivola, & frustratoria esset concessio novi privilegij, quod non est admittendum, præterquam quod est contra naturam ipsius privilegij, quod petit operari contra ius commune, quando aliter effectum habere non potest, sic Salas disp. 17. de legib. sect. 14. num. 75. Bonacin. disp. 1. q. 3. punct. 8. §. 3. num. 15. Palao tom. 1. tract. 3. disp. 4. punct. 21. §. 4. num. 11. & alij contra Suar.

27. Confirmatur ex cap. cum his, de privilegijs, vbi privilegium datum, *Ad celebrandum in altari portatili*; declaratur esse intelligendum, sine licentia Episcopi, licet hoc non contineatur expressè in privilegio, & sit contra ius commune. Nam si talis licentia Episcopi esset necessaria, privilegium esset prorsus inutile siquidem ad celebrandum in tali Altari cum licencia Episcopi, non erat vtile privilegium, nam cum tali licentia, in iure nulla est prohibitio celebrãdi in altari portatili; similiter si alicui simplici Sacerdoti detur privilegium ministrandi Sacramentum pœnitentiæ, debet intelligi de peccatis mortalibus; quia ad venialia non indiget privilegio; sic Suar. cap. 20. num. 7. cum alijs, & cap. 14. num. 3. & in hoc sensu verissima est sententia dicentium, per nova privilegia derogari iuri communi, etiam si nec specificas, nec generales clausulas derogatorias expressas contineant.

28. Sed hic nota, quod quando in iure communi, seu pri-

privilegijs in illo insertis, sunt clausulæ repugnantes privilegijs, pro futuris temporibus concedendis, quod est habere clausulas derogatoriarum derogatorias, & in novo privilegio non sit mentio iuris communis illud derogando expressè, & formaliter, vel æquivalenter, non derogatur iuri communi, neque privilegio in illo inserto. Ratio est, quia ius commune cum clausulis resistentibus pro futuris privilegijs, est qualificatum, & sic ad sui revocationem petit necessario, vt in forma novi privilegij fiat mentio talis iuris, vel in specie, vel sub clausula sufficiente ad derogandum illi iuri, sic fortificato, ideſt sub verbis æquivalentibus derogationi specificæ; alias novum privilegium nihil valebit. Confirmatur, & explicatur fundamentum; plus requiritur ad derogandum legi firmius stabilitæ, quam alijs communi modo latis. Nam clausula derogatoria addita legi, seu privilegio, aliquid operari debet, & saltem hoc operabitur, vt non tam facile derogetur talis lex per privilegium subsequens, vt patet in decretis Tridentini. Vbi in illis statutis, in quibus est clausula derogatoria, seu resistens privilegijs, difficilior est revocatio, & nisi in specie revocentur, non manent revocata in magis communi opinione, sic Suar. cap. 14. num. 6. cum Felin. Panormit. & alijs.

29. Dices ergo, in tali casu privilegium erit prorsus inutile, quod inconveniens vitare intendimus in nostra conclusione. Respondetur, quod hoc admittere, quando ratio convincit, non est inconveniens, nec negari potest, quin in aliquibus casibus, privilegia etiam a Pontifice concessa, possint esse inutilia, ob aliquem defectum substantialem, verbi gratia, subreptionis obreptionis, vel voluntatis Principis, aut manifestationis eius, vel voluntatis Principis; aut manifestationis eius: In dicto ergo casu apparet subreptio, ex eo quod impetrans non satis declaravit iuris communis resistentiam; & sic sibi imputet: vel si declaravit, sibi imputet, qui privilegium concessit, quia

non satis voluntatem suam explicauit. Nam eo ipso præsumitur illam non habuisse, quando non est de rebus quæ frequenter, & de stylo conceduntur a Papa, vt dicemus infra num. 37. & sect. 3. fere per totam: Nam in tali casu, quia præcedit notitia specifica in narratione, seu memoriali, vnde si Papa dicat: *Fiat, vt petitur*, sufficit; etiam si postea in litteris nihil expressè de statuto, seu privilegio revocando, dicat. Quod non est admittendum in alijs casibus, vt ibidem fusius dicemus.

30. Nec negari potest, quod aliqua privilegia ex dictis defectibus, vel aliquo illorum sint prorsus inutilia: & quid mirum, si nulla extiterint in prima sui concessione: & quod privilegium possit esse nullum, ex defectu voluntatis concedentis, patet, quia licet talem voluntatem concedendi habuerit, si non sufficienter illam explicuit, concessio non debet interpretari iuxta voluntatem non manifestatam, sed iuxta tenorem verborum. Nam voluntas non declarata, per communem vsum loquendi, nihil facit ad valorem privilegij, vt benè notat Suar. vbi supr. n. 6. in fin. & constat ex vulgari axiomate: *Propositum in mente, nihil operatur.*

31. Neque obstat dicere, quod non semel concedantur aliqua privilegia absque defectu, & nihilominus videntur prorsus inutilia; siquidem nihil concedūt, quod sine illis nō posset fieri; vt patet in privilegio concesso Vniversitati Parisiensi, de constituendo Procuratore in causis proprijs ab Innocent. VIII. vbi addit Pontifex: *Licet de iure communi hoc fieri valeat*, & in cap. & si Christus, de iure iurand. in fine; conceditur potestas Religiosis iurandi in causis proprijs, quando alia deest probatio. Quod non solum iure communi, verum etiam iure naturali concessum habetur, & Navarr. tract. de Orat. cap. 19. num. 84. & Rodriguez tom. 1. quæst. 7. art. 1. affirmant. Multas concessiones inveniri in privilegijs Religionum, quæ nihil de novo concedunt. Non ergo erit

neces-

necessarium, quod privilegium aliquid de novo, seu speciale concedat; non solum contra ius commune, sed neque extra illud, quod est contra supradicta, & contra diffinitionem privilegij, quam in principio assignavimus, non inquam hæc obstant, nam dupliciter potest satisfieri.

32. Primo, dicendo, hæc non esse propriè privilegia, sed quædam declarationes iuris communis, vel naturalis, vel sunt speciales admonitiones, vt ratia iura serventur, vel vt cum maiori authoritate fiant. Quod insinuatur in gloss. dict. cap. *Quia*, vbi ita exponit verbum, *Concedimus, id est declaramus concessum*. Et in dict. cap. *Et si Christus*, eodem modo gloss. exponit verbum, *Indulgemus, id est, indultum esse ostendimus*. Sic Nauarr. vbi supr. & §. 7. 8. & 9. dicens sæpè hæc non esse privilegia propria, sed declarationes iuris, quæ dantur ad tollendos scrupulos, & pacandas controversias.

33. Secundo dici potest, & melius; has, & similes cõcessiones esse vera privilegia, quia propriè potest adaptari illis particula posita in diffinitione privilegij: *Aliquid speciale concedens*, sive sit per modum declarationis, sivè admonitionis, quia ipsamet declaratio dubij addit aliquam certitudinem, quæ multum confert ad rectè operandum sine remorsu, & gravamine conscientiæ; qui est favor non contemnendus. Similiter specialis admonitio favor est, & plurimum valet; nam sunt aliqua, quæ nisi specialiter notentur, videntur neglecta, vt dicitur in l. item apud Labeonem, §. hoc edictum, ff. de iniurijs, & magis timentur, quæ specialiter caventur Can. quis nesciat 1. dist. & Can. quamquam 22. distinct. & quia interveniente dispositione Principis concedentis; gratiæ maiori authoritate servantur; quæ omnia beneficium Principis sunt, ac proinde verum privilegium.

34. Instabis rursus contra dictam quartam conclusionem. Rescriptum, seu mandatum contra communem legem non habet effectum, nisi illius mentionem faciat, vt

habetur in cap. rescripta 25. quæst. . . & tradit glos. cap. nõ nulli, de rescript. verb. *Fecerit mentionem.*, & cap. ex parte, de Capell. Monachor. verb. *Nulla mentio*, & ibi Abbas. & multi alij. Ergo nec privilegium contrarium iuri communi habebit aliquem effectum, nisi specificam mentionem de illo faciat. Respondetur, quod hi textus, & similes debent intelligi, quando verba privilegij sumpta in propria significatione possunt habere effectum sine læsione iuris communis. Secus autem, quando talem effectum non possunt habere sine læsione, aut derogatione ipsius iuris, vt diximus.

35. Nota hic ex Felin. cap. 1. de rescript. num. 4. Panormit. ibidem Suar. vbi supr. Merol. num. 15. quod si necessarium sit verba privilegij extẽdere etiam contra ius commune, vt aliquid de nouo concedat, extendi debet, quantum fieri potest secundum proprietatem verborum, cum hac tamen differentia, quod privilegia merè favorabilia possunt extendi quantum patitur proprietas verborum, non solum secundum significationem naturalem, sed etiam civilem. At quando sunt contra ius commune, vel tertio præiudicium afferunt, tanquam odiosa, extendenda sunt solum quantum patitur proprietas verborum iuxta significationem naturalem. Excipe privilegia in favorem causæ piæ, in bonum commune, & salutem animarum: ista enim vtroque modo extendi debent, secundum communem sententiam, etiam contra ius commune, & in damnum tertij, iuxta dicenda in sequentibus, & disput. de confirmatione.

36. Dico quinto, privilegia inserta in corpore iuris, quæ in suo tenore continent vt revocari non possint, nisi fiat de eorum mentio expressa de verbo ad verbum, vel quid simile, non revocantur per præfatas clausulas generales sequentis privilegij, sed requiritur, vt addantur in revocatorijs alia verba reflexiva, vt revocari possint, v. g. non obstante tali, vel tali clausula, revocata intelligantur,

ter, vel signatim dicatur, *non obstante privilegio, sub quacumque forma verborum concesso, vel non obstante iure communi, vel lege communi*, vt habetur in Clementina prima, de sepulturis in fin. & Clement. secunda, eiusdem tituli, quia non est cogendus Pontifex, vt de verbo ad verbum, privilegia, quæ revocare intendit referat ad vnguem, sed sufficit scientia illorum, & voluntas ipsius sufficienter expressa; sic Suar. cap. 38. num. 2. cum communi. Ratio esse potest, quia illud privilegium insertum in corpore iuris, cum dictis obstantijs, vel cautelis pro futuris privilegijs concedendis, non solum est ius commune, sed ius qualificatum, per dictas clausulas. Ergo indiget ad sui revocationem mentione speciali, & quasi qualificata, aliàs non intelligetur mentem Pontificis esse illud revocare.

37. Dices, Pontifex habet scientiam illius privilegij in corpore iuris inclusi, cum suis clausulis: Ergo quando concedit aliquid illi oppositum, cum sola clausula generali derogatoria derogabit, & revocabit illud. Respondetur argumentum eodem fere modo probare, quod sola concessione simplici, novi privilegij maneret illud revocatum, siquidem in ipsa concessione includitur revocatio illius, quod concessioni contradicit, quod est falsum. Respondetur igitur, quod potius ex argumento roboratur nostra assertio; quia eo ipso quod Pontifex habet scientiam iuris communis, & omnium, quæ in eo sunt, si quando sunt obstantiæ speciales in eo; specialiter non facit de illis mentionem, vel formalem, vel æquivalentem, ostendit se nolle illi derogare, quia quando hoc vult, expressè, & specificè apponit derogatorias, vt in praxi videtur. Instabis, ergo tale privilegium noviter concessum, erit prorsus inutile, & frustraneum, quod est contra supradicta cõclus. 2. Respondetur concedendo, quod erit inutile, & nullũ, si alium effectum non possit habere, sed hoc, vel ex defectu narrationis necessariæ in petente, & sic sibi imputet, vel ex defectu sufficientis expressionis voluntatis in con-

cedente, vt ibi diximus, quia ex stylo hoc necessarium est, & in praxi seruatur.

38. Dico sexto, per clausulas generales non reuocantur priuilegia concessa per modum contractus, nisi saltem in genere addatur, *etiam si per modum contractus fuerint concessi*, quia cum talis reuocatio sit difficillima, & in præiudicium tertij in iure acquisito, nisi exprimantur, non intelliguntur reuocata per clausulas generales.

39. Sed hæc omnia limitant Doctores, dum non fiat reuocatio *motu proprio*, *certa scientia*, *vel plenitudine potestatis*, quia si hæc adsint, priuilegia quomodocunque qualificata reuocant, exceptis priuilegijs, quæ in cõtractu oneroso fundantur, & iuri tertij lædunt, in re gravi, acquisito, & possesso, tempore a lege præscripto. Quia istæ clausulæ, vt dicemus late infra sect. 4. de confirm. privileg. denotant cognitionem saltem confusam, & voluntatem Pontificis reuocantis, quod solum requiritur ad veram reuocationem. Si vero omnes istæ clausulæ simul ponantur, multo magis expressè id manifestant. Et quamvis talis reuocatio, sine specifica notitia illius quod reuocatur, non possit dici reuocatio specifica formalis, dicetur, & erit reuocatio specifica æquivalenter, & sic idem operatur, vt tenent dicti Authores, & nos dicemus fusius infra in disp. de confirm. privileg. sect. 4. per totam. Quæ omnia adaptari debent, cum proportione præsenti difficultati. Quando autem inveniatur reuocatio specifica, vel nõ, sect. 4. sequenti dicemus.

40. Dico septimo, in privilegijs extra corpus iuris; Primum privilegium non derogatur per secundum, etiam si secundum habeat clausulas generales reuocatorias, & hoc siue primum privilegium sit generale, v. g. respectu Religiosorum, siue sit particulare, & privatum, respectu alicuius particularis, vel è contra, nisi de primo privilegio fiat in secundo specialis mentio; quia vt diximus præsumitur in Pontifice ignorantia primi privilegij concessi.

Vnde

Vade posterius reputatur subreptitium; sic Panorm. cap. veniens, de præsumpt. num. 12. Salas de legib. disp. 17. sect. 14. num. 74. Basil. de Leon lib. 6. de matrim. cap. 19. n. 21. Bonacin. disp. 1. p. 8. quæst. 3. num. 17. Suarez cap. 39. num. 6. & alij communiter. Quamvis oppositum, vt magis probabile sequatur Palao disp. 4. punct. 21. §. 4. num. 14. nisi in concessione alicuius rei temporalis: primus privilegiatus acquisierit ius in re contra quod secundum privilegium conceditur. Nam tunc non est censendum Principem velle iuri iam acquisito derogare, nisi de illo mentionem expressam faciat, vel formalem, vel æquivalentem, vt diximus, sed prima sententia est communior.

41. Dico octavo, per sententiam tunc revocari privilegium, quando privilegiatus in pœnam commissi delicti, privilegio privatur, & in tali casu illa non est tacita revocatio, sed expressa, & debet proferri sententia, vel a concedente privilegium, vel ab habente eius potestatē, alias nihil fiet; siquidem inferior nequit privilegium superioris revocare: At vero per sententiam contrariam privilegio, in qua reus condematur, non obstante privilegio, nullo modo privilegium revocatur, sed reprobatur, quia si sententia est iniusta, nihil revocabit: si iusta, non revocat privilegium, sed solum declarat (si potest) privilegium esse invalidum, vtpote subreptitium, vel disuetudine derogatum, vel quod ad illum casum non se extendit; & tūc solum est reprobatio, non revocatio privilegij, quæ si fuerit authentica declarat ad illum casum non se extendere privilegium, benè tamen ad alios, de quibus nihil agit sententia; ita Suar. cap. 39. num. 4. Basil. lib. 8. cap. 19. n. 27. Palao vbi supr. num. 17.

42. Dico nono, ceteris paribus; quando in aliquo privilegio, seu statuto derogando, est duplex clausula resistens revocationibus futuris, necessarium est vt in novo privilegio, quod illi opponitur, fiat specifica mentio illius duplicis, seu repetitæ resistentiæ, vt revocatum intelligatur.

tur. Vnde si solum fiat specifica mentio de prima resistentia, subreptitium iudicabitur secundum privilegium, quia maior, & magis qualificata resistentia; maiorem, & veberiorem requirit revocationem. Ita Seraph. decis. 296. n. 6. Couarr. 2. part. tit. de testament. num. 19. vers. 4. Merola disp. 6. de privileg. cap. 7. n. 218. sit exemplum: Testator in priori testamento, ita dicit: Volo hoc meum testamentum firmum, & perpetuum esse, nec censeri revocatum per aliud, quod fecero, nisi in eo ad verbum scripta sit angelica salutatio, etiam si nominatim illius primæ voluntatis meminero; oportet ad hæc verba repetita, & duplicata tollenda in posteriori testamento, mentionem facere vtriusque resistentiæ, in hunc modum. *Non obstante quocumque alio testamento per me facto, quæcumque verba derogatoria habente, sub quacumque verborum forma confecto*; nam per illa verba: *Quæcumque verba derogatoria habente*, tollitur prima clausula derogatoria, & per sequētia revocatur secunda; ex quo infert Covarr. cum Antonio Rubeo cons. 24. col. 3. testamentum habens iuramentum, & clausulam derogatoriam specialem, non tolli per secundum, in quo clausula derogatoria iuramenti tantum apposita sit, sed vlterius riquiri, vt in eo alia illa specialis clausula resistens, expressè retractetur. Quæ doctrina applicanda est derogatoriis privilegiorum.

43. Hinc fit quod quando in privilegijs sunt huiusmodi clausulæ resistentes, vt non possint revocari, nisi de illis fiat de verbo ad verbum expressa mentio, vt constat illas habere, mare magnum Prædicatorum Minorū, Carmelitarum, & aliorum Ordinum, per subsequens privilegium, cum solis clausulis generalibus non revocantur, etiam si nouum privilegium sit frustraneum, quia ex defectu expressionis, vel voluntatis concedentis, vel declarationis necessariæ in impetrante, iudicatur subreptitium, & nullum; si non fiat specifica mentio illarum clausularum resistentiū, vel expressè, per verba formalia, vel per æquivalen-

valentia, vt dicemus in sequentibus, quidquid in contrarium dicant alij.

44. Dices, potestas Papæ successoris non potest coarctari a prædecessore; & sic quamvis prædecessor apponat in suis privilegijs illas clausulas impeditivas derogationũ, non poterit impedire, quod etiam illis non expressis in suis derogatorijs derogẽt successores Pontifices talia privilegia.

45. Respondetur, quod apponuntur illæ clausulæ, non vt ligent manus successoris, sed vt fortius resistant posterioribus privilegijs, vel dic clarius cum Pelizar. q. 6. num. 98. quod Papa concedens prius privilegium non apponit illas clausulas vt liget manus successoris, sed instituit formam loquendi ad manifestandam, seu aperiendam suorum successorum voluntatem, quæ non sufficienter manifestatur supposita talis sermonis institutione, si tali forma non vtantur, vel formaliter, vel æquivalenter. Adducit aliquale exemplum in grammaticis, seu linguarum inventoribus, qui non dicuntur ligasse manus Pontificibus, aut alijs legislatoribus, si non loquantur iuxta significationem verborum, & constitutionem talis idiomatis, sed solum posita tali institutione sermonis, non satis explicare suam internam voluntatem, aliter loquentes, vel dic cum Gonçalez super Regul. 8. Cancellariæ, gloss. 15. num. 37. Moneta de commun. vltim. volunt. cap. 7. num. 232. Barbos. de clausulis claus. 40. num. 10. & alijs, quod quando in lege, Concilio, vel privilegio ponitur clausula irritans futura, ligat manus Pontificis successoris, non absolutè, sed secundum quid, & dependenter ab ipso successore, vel melius, quod ipse Pontifex successor consentit in ligatione manuum suarum, eo ipso quod cũ faciliter possit apponere revocationem prioris constitutionis, seu privilegij anteecessorum expressè, non ponit talem expressionem. Vnde censetur nolle illi derogare, quod nullum est inconvenieus, cum æqua lance servetur

ab

ab omnibus Pontificibus, & de stylo exerceatur ab omnibus.

Occurrebat hic examinare, quid sentiendum sit de revocationibus privilegiorum, quæ in aliquo Concilio Generali, vel continentur, vel ab ipso confirmantur, sed hoc commodius fiet sect. seq.

SECTIO III.

An per clausulas generales revocentur privilegia, seu statuta inserta in Conciliis Generalibus.

1. LOquimur solum de clausulis, num. 7. sectionis antecedentis, in prima classe constitutis, nã de secundis agemus sect. immediate seq. Dubitatur ergo, an per dictas clausulas generales revocatorias inclusas in privilegijs, quæ leges vniversales non sunt derogentur privilegia, seu constitutiones inclusæ in aliquo Concilio Generali, sine specifica mentione illius, quando dispositum in privilegio novo, taliter contrariatur dispositioni Concilij, vt sine derogatione illius nequeat effectum petitũ ex proprietate sermonis habere; quia si talis effectus possit salvari, illæsum debet manere Concilium, vt diximus conclus. 3. num. 25. sectionis præteritæ. Nam ibi dicta fortius militant in dispositionibus Conciliorum Generalium.

2. Negativè respondent multi, quia cum iura Conciliorum Generalium sint fortiora, vtpotè stabilita per tot viros doctissimos, Post tot cõtroversias, & disceptationes, vt derogentur sunt digna maioris notæ, quam quæ in corpore iuris communis inveniuntur. Vnde oportet illa in specie explicare, saltem sub clausula, *etiam contentis in Conciliis Generalibus*, nec sufficit dicere: *Etiam contẽtis in constitutionibus Apostolicis*; sic tenent Doctissimus Covarr. lib. 4. var. cap. 16. num. 4. & 6. decret. 2. p. cap. 8.

§. 9.

§. 9. num. 6. dicens: Totum mundum hoc amplecti, Menoch. conſ. 294. Molin. tom 1. de iuſt. & iur. tract. 2. diſp. 173. Sanch. lib. 3. de matrim. diſp. 26. num. 7. Bonacin. diſp. 1. q. 3. punct. 8. num. 13. Palao tom. 1. tract. 3. de privileg. diſp. 4. punct. 21. §. 4. num. 6. Addens hoc veriſsimum eſſe, etiam ſi revocatio fiat ſub quacumque forma, aut clauſula generali, niſi exprimatur Concilium, ſaltem ſub generalibus verbis, dicendo: *Non obſtante quacumque cõſtitutione Apoſtolica, etiam in Concilio Generali ædita*, vt colligitur ex cap. ex parte, de Capell. Monachor. & ex cap. nonnulli, de reſcript.

3. Sed hoc limitant, niſi aliter conſtet de voluntate derogantis, nam ſi clarè conſtet velle Principem ſub verbis generalibus privilegijs, etiam qualificatis derogare, derogata manebunt; quia quocumque modo Pontifex ſuam voluntatem declaret; etiam ſi formam communem clauſulæ derogatoriæ non ſervet; privilegium ſeu ſtatutum Conciliare revocabit; ſic relati Authores, & habetur deciſum apud Farinac. tom. 3. deciſ. 614. n. 3.

4. Ex quo infert Palao num. 7. (& eſt 2. ſententia) cum relatis: Diſpenſationes ſuper impedimenta affinitatis, & conſanguinitatis obtentas à Pontifice, vel à Sacra Pœnitentiaria, cum clauſula *non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrarijs quibuſcumque*, validas eſſe; & ſi non fecerint expreſſam mẽtionem Conſtitutionis contrariæ Concilij generalis, relati in cap. non debet, de conſang. & affin. quia ex vſu, & praxi iudicatum eſt, volũtatem Pontificis eſſe, pro illo caſu ſpeciali Concilij Generalis diſpoſitioni derogare. Præterea, illa generalis derogatio ſolum poteſt habere effectum circa illius Concilij Generalis diſpoſitionem; quia nullibi eſt alia prohibitio: Ergo reputari debet, ac ſi derogatio eſſet formaliter ſpecifica, ex l. 2. ff. de lib. & poſth. & ibi Iaſon; & tradit relato Felino, Sanchz lib. 8. de matrimon. diſp. 35. num. 17, hæc Palao dict. num. 7. qui poſtea

explicans, quando præsumenda sit scientia, & voluntas Pontificis, cum verba privilegij, seu rescripti nihil aliud continent, nisi novam dispositionem repugnantem priori privilegio, seu dispositioni, resolvit num. 11. quod quando primum privilegium est insertum in corpore iuris, derogatur secundo privilegio per clausulas generales derogatorias; etiam sine mentione specifica talis iuris, in ea parte, qua illi contrariatur novum privilegium; quia præsumitur scitum a Principe, ex cap. de constitutionibus in 6. & addit hoc verum habere, sive novum privilegium sit speciale, sive generale, sive insertum sit in iure, sive nō, & citat pro se Bonac. Salas, & Basilium de Leon lib. 6. cap. 14. num. 14. ex qua doctrina, cum nullam faciat distinctionem inter iura communia, & Conciliaria, vt constat ex limitationibus, quas refert ibidem, videtur clarè sentire Palao, quod quando privilegium novum nullum effectum potest habere, nisi derogando dispositionibus, etiam Conciliaribus, ilis derogabit, per quascumque clausulas generales. Imò addit Pater Donatus tract. 14. quæst. 4. num. 12. cum multis, quod nunquā D. Papa de illo iure, cui per privilegium derogat, fuit solitus in privilegijs mentionem facere, & quod ita observat stylus Romanæ Curiæ, vt patet in dispensationibus matrimonialibus, & in alijs quotidianis indultis. Et ratio est, quia præsumitur habere Pontificem sufficientem notitiam iuris, cui derogat, vel ex supplica, vel ex generali ratione, quod omnia iura communia sint in scrinio pectoris Papæ; & cum nova concessio nullum alium effectum possit habere, nisi derogando dispositionibus cuiuscumque iuris communis, derogatum reputatur, vt ait Palao supra, & est quasi formaliter specifica talis revocatio, ne cogamur dicere, nugatoriam, & frustraneam fuisse concessionem Pontificis, iuxta supradicta sect. 2. concluſ. 4. num. 14. & 15. & potest probari ex cap. in his, de privileg. cuius mentionem fecimus dict. sect. 2.

dub.

dub. 3. num. 13. & ita tenent expresse Innocent. cap. ex parte, de Capell. Monach. vbi ait : *Non esse faciendam magis mentionem Concilij Generalis, quam alterius iuris*; cuius opinionem ait Felinus in dicto cap. *Nonnulli*, num. 3. fortasse esse veriorem per dictum textum, & quia opinio contraria, licet multorum, iure non probatur. Sequitur etiam Cenedus in collect. 123. ad dictum cap. *Nonnulli* in 3. vbi ait, valere rescriptum, etiam contra legem Conciliarem, cum clausula derogatoria generali, & quod non sit necessaria specialis derogatio Concilij, & ad obiectionem, ex ipso cap. *Nonnulli*, respondet, illius decisionem procedere, non quia lex Concilij, sed quia specialiter fuit cautum, quod in illo casu sit necessaria specialis derogatio, vt innuit littera textus. Ad id autem, quod solet obijci, ex cap. ex parte, de Capell. Monach. respondet, quod rescriptum, de quo ibi, nullam mentionem faciebat Concilij contrarij, neque in specie, neque in genere, ita quod non habebat clausulam derogatoriam, neque specialem, neque generalem, quæ saltem erat necessaria.

5. At Pater Suarez lib. 8. de legib. cap. 15. num. 7. minimè satisfactus hac solutione; notandam Doctrinam tradit. Ait enim, quod Concilium, cui privilegium illud repugnabat, generale non fuit, & sic revocatione non indigebat: nam ad summum revocatio requiritur pro Concilijs Generalibus; quia vt multi docent, lex Concilij Generalis habet hoc privilegium, vt intra se contineat clausulam resistentem, pro futuris privilegijs, etiam si illam non exprimat. Quod si obijcias æquiparari in hoc illud Concilium Concilijs Generalibus per assistentiam Papæ Alexan. III. & multitudinem Episcoporum, qui illi interfuerunt; respondet Suar. hæc profecto nimia ampliatio est illius regulæ, & statim addit, eo vel maximè, quod nec de legibus Concilio

liorum generalium est solidum illud principium (nempè quod concilia Generalia habeant privilegium clausulæ resistentis pro privilegijs futuris) quando illam expressam non habent, vel formalem, vel æquivalentem, quod prius docuerat num. 6. adhuc loquendo de Concilio Tridentino. Itaque sentit Suarez, quod decreta Conciliorum Generalium, etiam Tridentini, si non habeant clausulam resistentem expressam, pro futuris privilegijs, revocata manebunt per nova privilegia, etiam si non faciant mentionem Conciliorum Generalium, dum habeant clausulas generales derogatorias; in casu, quod nullum aliud effectū in proprietate sermonis possint sortiri, nisi contraveniendo dispositis in Concilio Generali.

6. Vnde meritò, pro relata sententia citat Garciam de benefic. part. 4. cap. 5. num. 28. & Pater Iuniperus supra, citat ipsum Suar. & respondet cum Felino obiectioni factæ, ex cap. ex parte, ibi: *Non reprobari privilegium solū, quia non faciebat mentionem legis Concilij, sed ratione materiæ, quia videbatur esse parum consentanea bonis Religiosorum moribus.* Vnde cum esset etiam contra ius, & illius derogationem generalem non haberet, suspicionē subreptionis generabat, & nihilominus non tanquam invalidum, & subrepticium reputatum est, sed à Pontifice fuit revocatum, tanquam minus conveniens: & ita potest ille text. potius in contrarium, pro nostra sentētia adduci. Hæc Suarez fere ad litteram; quæ magni ponderis sunt pro hoc modo dicendi, & vt valde probabilis habeatur, & illum acriter defendit Pater Iuniperus à Drepano de iuris Pontif. defens. disp. 3. cap. 2. per totum, etiam si in privilegio non sit clausula revocatoria; iterū eam defendit 2. part. de casibus reseru. disp. 7. quæst. 4. cap. 2. num. 10. licet in hoc loco, clausulam generalem revocatoriam petat.

7. Denique Constitutiones Apostolicas à Conciliaribus nihil differre, tenet Alciatus Paradox. lib. 6. cap. 10.

Do-

Doctissimus Saagum, cap. 5. de rescript. num. 24. & Pater Iuniper. supr. dicentes, generalem revocationem sufficere, & ita in praxi frequentissimum esse, & Pij V. constitutione confirmari. Denique Garcia de benefic. vbi supr. num. 29. hanc opinionem Innocentij, & Suarij dicit esse valde probabilem in puncto iuris; non tamen recedit a contraria sententia, quia multorum Doctorum, & praxi, & novo stylo Curiæ approbata inuenitur, quiquid dicat Saagum, & alij in contrarium.

8. Habes igitur ex dictis, pro resolutione dubij duplicem sententiam inter se pugnantem quarum, quælibet, pro se multos, & graves Doctores, nec levia fundamenta habet ex quibus negari non potest vtramque esse satis probabilem, & sic sentit perdoctus Ioann. Martin. del Prado tom. 1. q. 4. num. 29. sed pro mea sententia.

9. Dico primo, quando privilegium novum nullum alium effectum in proprietate sermonis potest habere, nisi contraveniendo dispositioni Concilij, etiam generalis antiqui, & tale privilegium est favorabile, & respicit favorem animarum, & forum conscientiæ, & iuxta praxim non est de re omnino inusitata, & difficillimæ concessionis, nec reputatur valde exorbitans, nec tertio lædit in iure quæsito; maximè in rebus temporalibus gravibus, nec lites generat; si cum discretione exerceatur; cum solis clausulis generalibus derogabit dispositioni Concilij Generalis, cui opponitur, quia præsumendum est Summum Pontificem id concedere, & illi derogare voluisse. Tum, quia vt docent communiter Doctores, privilegia favorabilia, & quæ respiciunt bonum animarum, taliter interpretanda sunt, vt semper operentur aliquid in favorem ipsarum animarum; ne frustra concessa videantur. Tum, quia de benignitate Supremi Pastoris Ecclesiæ præsumendum est, quod in tali casu intendit aliquem favorem concedere suis ovibus; quando nullum aliud inconveniens sequitur, nisi solum aliqua-

lier, vel suam, vel suorum inferiorum iurisdictionem extendere ad privilegiatum. Tum denique, quia vt benè notavit Pelizarius supr. sect. 2. num. 7. multa pro foro conscientiæ possunt licite fieri, quæ in foro exteriori debent omitti.

10. Dices ergo, quamuis in tali privilegio non inveniantur clausulæ derogatoriæ adhuc generales, privilegium tenebit, etiamsi sit contra dispositionem alicuius Concilij Generalis, vt diximus supra de iure communi.

11. Authores relati pro secunda sententia non renuent id admittere; cum nullam differentiam agnoscent inter iura Conciliaria, & alia communia, vt vidimus. At mihi respondendum videtur, negando sequelam, ex illo principio admisso à Felino, & alijs communiter, quod iura Conciliorum Generalium, propter eorum maximam authoritatem includunt virtualiter, seu æquivalenter clausulam generalem resistentem, pro futuris privilegijs, etiam si illam non exprimant. Vnde ad vincendam hanc resistentiam, privilegia nova debent habere clausulas revocatorias, saltem generales, quod non est necesse respectu iuris communis, quia ex se talem resistentiam non habet, nisi illam exprimat, videantur omnino, quæ diximus sect. 2. conclus. 4. num. 26. & 27. & dicenda infra in hac eadem sect.

12. Dico secundo, in alijs privilegijs, quæ sunt difficillimæ concessionis, quia raro, vel non sine magna difficultate conceduntur; tanquam exorbitantia, vel tertio lædunt graviter in iure acquisito, maximè in rebus temporalibus, nisi contineant clausulam derogatoriam specificam Conciliorum Generalium expressam, & formalem; saltem sub nomine Concilij Generalis in communi, non derogantur statuta, vel privilegia inserta in eis, etiam si clausulas gene-

generales derogatorias primæ classis contineant nova privilegia, & quamuis nullum effectum possint sortiri, quia præsumuntur vel subreptitia, vel obreptitia, ob defectum expressionis, in supplica, vel non adfuisse voluntatem Pontificis talibus derogando; nam si illam haberet, exprimeret. Vnde, quando non exprimit cum de facili possit per ipsum non exprimere, sufficienter declarat non habuisse voluntatem, nec revocandi vnum, nec concedendi aliud; maximè cum sciat de stylo, hoc esse necessarium; præcipuè in rebus exorbitantibus, & sicut in concessionibus communiter dicitur, quod non intelliguntur concessa, quæ si exprimerentur non concederentur, vel non ita facile, ita non intelliguntur revocata, quæ si exprimerentur, non revocarentur, vel non ita facile.

13. Dices: Pontifex habet scientiam iurium Conciliorum Generalium, quia sunt iura communia. Quid ergo opus est expressione talium iurium ab impetrante? Respondeo, quod talis expressio requiritur de stylo, & praxi, vt voluntas Pontificis manifestetur: vel dic cum alijs non esse inconveniens admittere in Pontifice aliquando cum scientia iuris, oblivionem, seu ignorantiam actualem, quæ dicitur inadvertentia, & à Suario, & Pelizario vocatur ignorantia concomitans, quam ipsi admittunt, quando res est gravis, & difficilis concessionis, & præsumitur adesse, cum vel impetrans in supplica, hoc non explicat, vel Pontifex in ipso privilegio non facit specificam mentionem illius iuris Conciliaris, cui derogat. Verum est, quod in rebus facilioribus, & quæ solum bonum animarum respiciunt, non præsumitur talis inadvertentia in Pontifice, sed quod vt verus Pastor animarum, semper illud attendit, & vult vti plenitudine suæ potestatis.

14. Adde, quod neque in rebus grauioribus,

talis inadvertentia admittitur, quando frequenter, & de stylo, sine magna difficultate conceduntur, vt patet in dispensationibus quotidianis matrimonialibus, & similibus, in quibus, vt dicemus infra, loquendo de Tridentino, etiam si Papa non faciat mentionem specificam Concilij, cui derogat, tenent dispensationes, quia frequentia, & stylus hoc obtinuerunt, at extra hos casus requiritur clausula revocatoria modo dicto. Hanc partem à fortiori tenent omnes Authores, quos pro prima sententia, num. 2. retulimus, quia si absolute, & respectu omnium, docent non sufficere ad derogandum Constitutionibus Conciliorum Generalium in privilegio, quod de novo conceditur, clausulas generales derogatorias, sed requiri specificas, saltem in communi *sub nomine Conciliorum Generalium*, necessariè ad minus debent intelligi dicti Authores; de rebus maioris momenti, & quæ lites, & damna inferre possunt, vel bono communi, vel alicui personæ, vel Ecclesiæ, seu communicati particulari lædunt. Et revera negari non potest, quod res graviores, & quæ tangunt ius tertij, iam stabilitæ, & possessæ habent maiorem intrinsecam resistentiam, vt dissolvantur. Ergo ad sui revocationem indigent fortiori derogatione, quam aliæ res, quæ nec bono communi, nec tertio particulari lædunt, sed potius animarum salutem respiciunt. Ergo si istæ, in prima illa sententia, indigent ad sui revocationem clausulis generalibus revocatorijs in privilegio noviter concesso, illæ indigebunt specificis, & formalibus.

15. Et iuxta hanc doctrinam in decisionibus Rotalibus, quotidie experitur, quod in privilegijs concessis alicui, vel aliquibus regularibus, circa liberationem à solutione decimarum, nisi in revocatorijs privilegiorum fiat specifica mentio, cap. nuper, de decim. quod continet constitutionem Concilij

Gre-

Generalis Lateranensis non maneat revocata dispositio Concilij, sicut fuit declaratum in causa Oriolanen. decimarum 30. Maij & 9. Iulij 1586. coram Orano, & in Valentina decimarum 20. Iunij 30. coram Coccino, & in alia novissima Sabinen. Castri Montis Rotundi 3. Augusti 1626. coram eodem Coccino, & habetur in impressis per Paulum Rubeum in nouissimar. de anno 1642. decis. 316. num. 11. vbi notatur, quòd in privilegio derogatur alicui Concilio Generali specie, & postea subdatur clausula, & alijs Conciliis, confertur etiam derogare dicto Concilio Lateranensi, quia illa clausula, & alijs Conciliis, intelligitur etiam de generalibus.

16. Nec alienus à ratione debet reputari modus intelligendi, seu explicandi mentes Pontificum in his nostris duabus conclusionibus, cum videamus non absimili modo se ipsos explicare aliquoties, vt patet in Pio V. qui cum concessisset amplissimam communicationem priuilegiorum, absque limitatione aliqua aliquibus Religionibus non Mendicantibus, & ipsæ prætenderent illis suffragari, in quibuscumque privilegijs, reclamantibus interesse habentibus, in rebus temporibus, à quorum solutione existimabant se esse immunes tales Regulares, ratione dictæ amplissimæ communicationis, ipse Pontifex ædidit aliam Bullam die 30. Iunij anno 1570. qua declarauit suam mentem numquam fuisse communicare privilegia quatuor ordinum Mendicantium talibus Religionibus non Mendicantibus, in attinentibus ad bona temporalia, sed solum ad spiritualia. Quam bullam ad litteram adduximus supr. disp. 2. de comm. privileg. sect. 2. num. 24. vide ibi in fin. & num. 21. & 22. & communiter Doctores in his, quæ salutem, & bonum animarum respiciunt, sine læsione alicuius tertij, extendunt privilegia, & revocationes coarctant, seu restringunt, quod non ita faciunt in alijs.

17. Cui Doctrinæ est valde consona, alia tradita a Molin. tom. 1. de iust. disp. 173. §. *Occasione legitimatio-*

nis, vbi ait: Quod si rescriptum, seu privilegium contrariatur legi, cum praiudicio notabili Reipublicæ, vel alicuius tertij, tunc necessaria est in privilegio clausula, quæ in speciali deroget legi, cui opponitur, dicendo, non obstante tali lege in contrarium lata, quod si non vergeret privilegium in notabile damnum alicuius, sufficeret, & necessaria esset clausula generalis, *non obstantibus quibuscumque iuribus in contrarium*; & rursus addit, si autem rescriptum derogaret iuri, in Concilio aliquo generali condito, tunc esto, ius illud concessionibus futuris non derogaret, necessarium esset (ait cum Couarr.) apponere clausulam: *Non obstante quocumque iure contrarium disponente etiam in Concilio Generali statuto.*) Hæc Molina ex quo patet, quod diversimode debent explicari privilegia, quæ notabiliter nocent alijs, seu bono communi; ac illa, quæ nulli nocent, & sunt in favorem animarum. Neque alia ratio reddi potest, nisi quia favorabilia amplè petunt interpretari, alia vero strictè. Vide dicta disp. 1. quæst. 2. ferè per totam, præcipuè à num. 6. & disput. de revocat. sect. 1. num. 11..

18. Nunc restat grave dubium examinandum; videlicet, an ea, quæ supradicta manent de Concilijs Generalibus vetustis, eodem modo intelligenda sint de Concilio Generali nouo, hoc est, de Tridentino. In qua difficultate triplicem modum dicendi invenio, seu triplicem sententiam..

19. Prima asserit, quod licet ad derogandum cuique Concilio Generali veteri, desideretur, & sufficiat clausula expressa revocatoria Conciliorum Generalium in communi: At si Concilium Generale sit modernum, vt est Tridentinum, ad eius revocationem omnino requiritur specifica, & individua mentio illius in novo privilegio, quod illi opponitur, alias revocatio erit nulla ex defectu talis requisiti. Hic modus dicendi tribuitur Enriquez lib. 7. de Indulg. cap. 26. num. 3. Vivald. in Candelab. 3. p. cap. 12. num.

num.22. sed apud ipsos hoc non clare inveni; tenent tamē Thom. Sanch.lib.3.de matrim.disp.27.num.7.Salgad.de retent. Bull. p. 2. cap. 1. num. 62. & alij infra referendi, probant ex maiori authoritate novi Concilij, sed nos aliqua alia non levia fundamenta adducemus infra.

20. Secunda sententia defendit, nullam esse differentiam inter Concilia Generalia antiqua, & nova, sed omnia esse prorsus eiusdem authoritatis; sic Garcia de benefic. 4. p. cap. 5. num. 30. & 32. & n. 41. reijcit differentiam positā in prima sententia à Sanch. & alijs inter Concilium nouum, & vetus, quia sine fundamento (ait) & contra praxim cōmunem. Ideoque addit, iam non invenitur in novis impressionibus Vivaldi, cum Garcia sentit Castro Palao tom. 1. tract. 3. disp. 4. punct. 21. §. 4. n. 10.

21. Imò addunt ipsi Authores (& erit tertius modus dicendi) minus requiri, vt derogetur statutis in Tridentino, quam in alijs Concilijs Generalibus; nam ad horum revocationem, desideratur expressa mentio, saltem sub clausula Conciliorum Generalium; at respectu Tridentini, neque specialis, neque generalis mentio desideratur, vt derogatum intelligatur, in eo quod privilegio novo prorsus opponitur; ex eo quod in decreto vltimo Tridentini sess. 25. sic declaratur: *Omnia in dicto Concilio statuta de morum reformatione, & Ecclesiastica disciplina, ita decreta fuisse, vt in his salva semper authoritas Sedis Apostolicæ, & sit, & esse intelligatur.* Per quæ verba videtur sublata resistentia inventa in alijs Concilijs Generalibus pro futuris concessionibus, clausulam specificam derogatoriam Conciliorum Generalium non habentibus, ac proinde, quando Pontifex aliquid repugnans Tridentino decernit, non contradicit ei, sed facultate sibi expressè in ipso tradita, vtitur, & sic ait Garcia, num. 30. quod quando Pontifex aliquid concedit contra statuta in Tridentino, non illi derogat, sed potius videtur vti facultate sibi in eo concessa, quam aliquid facere contra Concilium.

Non ergo in lege derogatione speciali Tridentini privilegium, quod a Pontifice conceditur, repugnans alicui dispositioni illius. Sic & alii Authores allegantes in hui favorem Anastasium Germanum de sacrarum imm. lib. 3. cap. 11. num. 47. Patrem Alderete Societatis Jesu in allegat. pro reg. exempt. part. 1. cap. 8. num. 20. qui adducit Aretinum, & Felinum pro hac sententia.

22. Probantibus autem conclusionem primo ex variis exemplis. Nam in secundo gradu, nunquam dispensari præcipit Concilium Tridentinum, cap. 5. sess. 24. de matrim. inhibuit magnos Principes, & obtinuit eam cautionem, sed videmus, quod frequenter dispensatur inter magnos plebis homines. Idem apparet in coadjutoriis, & alijs, quæ à Sacro Concilio sunt prohibita, & tamen, nulla illius mentio, nec derogatio fit in talibus dispensationibus. Adducit Garcia plures declarationes Regum in sui favorem, & declarationes Eminentissimorum Cardinalium Congregationis Concilii, & quod ita servat Cancellaria, & quod magis est, adducit motum proprium Pij V. in quo declarat, neque speciali, neque generali derogatione Tridentinorum esse ea quibuslibet concessionibus Apostolicis manu Papæ signatis, cujus motus proprius placuit hic inferere, & est tenoris sequentis. *Motu proprio, &c. cum plerumque contingat cadi in causis Rotæ, auditorio nostro, & alibi pendentibus super provisionibus, & commendis, nominibus, & alijs dispositionibus, ac alijs gratijs Apostolicis, quæ contradicant decretis Concilij Tridentini, an sit opus speciali derogatione eiusdem Concilij? Nos quæ in præmissis debitè providere, & removenda scrupulositate velle volentes, ac quorumcumque decretorum Concilij hujusmodi tenores præsentibus pro expressis habentes, motu simili, &c. Ex certa nostra scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, hac nostra perpetuo valitura constitutione declaramus, neque speciali, neque generali derogatione eiusdem Concilij opus fuisse, & esse, ut huiusmodi*

tionibus, prouisionibus, commendis, vnionibus, &c. & alijs dispositionibus de quibuscuis beneficijs Ecclesiasticis, cuiuscunque & sinecura secularibus, & quorumuis Ordinarijs Regularibus, etiam Monasterijs, Conventualibus, & Consistorialibus, ac curam animarum habentibus, quæ quomodolibet vacarunt, & vacabunt, ac etiam gratiam, & iustitiam concernentibus, & alijs gratijs, ac concessionibus Apostolicis per nos, ac felicis recordationis Pium Papam Quartum prædecessorem, necnon quascunque Romanos Pontifices successores nostros, nobis tamen, & prædecessoribus, ac successorum prædictorum propria manu signatis, ac sedem Apostolicam, quibuscunque personis, Collegijs, & alijs pijs locis, & aliàs quomodolibet factis, & faciendis, ac concessis, & concedendis, & ita per quoscunque iudices, & causarum Palatij Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales in quibuscunque causis etiam per appellationem pendentibus iudicari, & diffiniri debere sublata, &c. Irritum quoque decernimus, volentes præsentis nostri motus proprij sobedulam in cancellaria Apostolica publicari, & in illius libro, quinterno nuncupato, describi, non obstantibus quibuscunque constitutionibus, & ordinationibus stylo Palatij, & cæteris quæ contrarijs quibuscunque, ille motus proprius fuit lectus, & publicatus Romæ in Cancellaria Apostolica anno Incarnationis Dominicæ 1570. die vero Sabbati 23. mensis Decembris Pontificatus Sanctissimi D.N. Papæ Pij V. anno 5.

23. Ex quo Sacra Congregatio Concilij in declaratione Abulen. adquæsitum, an ad derogationem S. Cõcilij Tridentini sufficiat Papam contra illud rescribere, absque illius speciali, vel generali derogatione, vt Pium V. declarasse dicitur, sic respondit: *Si supplicatio manu Papæ signata fuerit, non requiritur, nec specialis, nec generalis derogatio.* Accedit alia declaratio, quam adducit sum. Bull. Quarant, verbo *Confessor*, ad finem tenoris sequentis: *Illustrissimi, & Reverendissi D.D. Sixtus Pap. V. feli-*

felicis recordationis indulxit Patribus Congregationis Oratorij, vt qui ex eis, prævio examine ad audiendas confessiones in ipsa vrbe, à Vicario approbati fuerint, extra eandem vrbem, absque alio examine de licentia tamen Ordinariorum locorum, confessiones libere audire valeant. Sed quia in partibus præcipuè Neapolis, ipsis in dubium revocatur privilegium prædictum, sub prætextu, quod non contineat præcisam derogationem, neque mentionem aliquam Concilij Tridentini sess. 23. cap. 15. quo cauetur, ne quis absque propriorum Diœcesanorũ examine audeat confessiones audire. Ideo prædicti Præsbyteri Congregationis Oratorij desiderant supplices super hoc responsum à Sacra Congregatione an fuerit necessaria derogatio Sacri Concilij Tridentini. Congregatio Concilij censuit, si huiusmodi privilegium fuerit, vt ponitur à Sede Apostolica cõcessum; vtique omnino esse obseruandum, quamuis nullam derogationem, aut mentionem Concilij Tridentini contineat. Hæc Cardinalis Matthæus.

24. Huiusmodi constitutionem cum declarationibus relatis de verbo ad verbum referunt Quaranta in summ. Bull. verb. *Confess.* Riccius lib. 5. de iur. personarum cap. 14. num. 15. & lib. 8. cap. 4. num. 6. Diana part. 7. tract. 2. resol. 20. alios referens, Graph. tom. 1. cons. lib. 5. de homicid. cons. 4. num. 26. vbi ait: Quod etiam si in Tridentino adsit clausula expresse revocatoria pro futuris privilegijs, sufficit ad sui revocationem clausula saltem: *Non obstantibus constitutionibus Apostolicis.*

25 Vide varietatem Doctorum in re quidem grauissima, perpende fundamenta, & invenies omnes probabiliter loqui. Ego tamen sentio, quod vt revocentur statuta, seu privilegia inserta in Tridentino, vel ab ipso confirmata, non sufficiunt in novo privilegio clausulæ communes, & generales revocatoriæ, sed omnino desiderantur specificæ, & individuales. Tum, propter eius magnam authoritatem; Tum, quia concilium generale nouum, vt est Tridenti-

dentinum ex acte recognovit conve nientiam, & diſconvenientiam rerum pro ſtatu præſenti, & hoc cum maturo, & vigilanti examine tot ſapientiſsimorum, & prudentiſſimorum virorum; ex quo habet maiorem reſiſtentiam pro futuris diſpoſitionibus, quam alia Concilia generalia antiqua. Vnde non eſt mirum, quod ex hac parte indigeat fortiori, & expreſsiori revocatione, qualis eſt ſpecifica, & hoc forte eſt fundamentum primæ ſententiæ, licet clarè non exprimat.

26. Sed accipe aliud non leve deſumptum ex Bulla Pij IV. in fine Concilij relata, vbi confirmat omnia decreta Tridentini, cum clauſulis revocatorijs, & reſiſtentijs vrgentiſsimis omnium privilegiorum in contrarium. Et fere idem fecit Greg. XIII. revocando quaſcumque conceſsiones factas contra diſpoſita in Tridentino a Pio V. ſuo anteceſſore, de quo infra, & paſsim in novis conceſſionibus factis in favorem Regularium, a Summis Pontificibus, additur clauſula, *dum decretis Tridentini non adverſentur*, per quam manifeſtè videntur cõfirmare omnia diſpoſita in Tridentino, ex quibus ſic formo rationẽ. Statutum, ſeu lex pluries confirmata, redditur plus ſtabilita, & firma, vt omnes teſtantur: Ergo includit maiorem reſiſtentiam ad ſui revocationem, quam quælibet alia, quæ ſic fortificata non eſt. Cum ergo ad derogandũ alijs Concilijs Generalibus requiratur, & ſit neceſſaria ſaltem clauſula generalis modo aſsignato ſupra; ad derogandum Tridentino ſic ſtabilito neceſſaria erit clauſula ſpecifica, & individua. Non ergo Authores primæ ſententiæ ſine ſufficienti fundamento loquuntur; vt ait Garcia, quibus ibi relatis adde Carrot. in repet. lib. 6. part. 2. ampliat. 1. limit. 1. Hodiedam de incompatibilitate benefic. 2. p. cap. fin. num. 58. Azor. 2. part. lib. 8. cap. 8. quæſt. 7. Menoch. & Zerol. relatos ab ipſo Garcia vbi ſupra num. 36. Doctiſsimum Monteſinum in manuſcriptis de pœnit. diſp. 2. quæſt. 3. num. 1. Vincent. Candidum, Magiſtrum Sacri Pal. tom. 1. diſ-

1. Iliquisit. 3. art. 28. dub. vnico. Quid autem sentiendum sit cum adduntur clausulæ ex certa scientia, plenitudine potestatis, & motu proprio, dicemus infra dub. 7. sect. 7. dub. 5.

27. Ex quibus inferunt graves Doctores, quos refert & sequitur Bossius de Iubilæo sect. 1. cas. 10. §. 2. num. 10. & sequentibus. Quod quia in Bulla Cœnæ Domini non fit specifica mentio Tridentini, non manet revocata facultas concessa Episcopis ab ipso Concilio sess. 24. cap. 6. de reformat. absolvēdi a casibus occultis, etiam ab hæresi, nō obstante quod in Bulla Cœnæ addatur clausula derogatoria, *Cuiuscuis Concilij*. Nam vt optimè docuit Doctissimus Montesinus vbi supra, Illa verba posita in derogatione Bullæ Cœnæ, *Cuiuscuis Concilij decreta*, etiam reperiebantur posita ante Tridentinum; nam Bulla Cœnæ multo antiquior est, quam Tridentinum; & consequenter, dictam clausulam, *Cuiuscuis Concilij*; intelligunt prædicti Doctores de Conciliis Provincialibus, seu Nationalibus. Neque vrget in contrarium ratio, quæ videtur Patri Dianæ firmissima p. 7. tract. 2. resolut. 23. nempe, quod nullum est assignabile Concilium Provinciale, imò neque generale, cui derogetur per talem clausulam, nisi Tridentinum, quia si vt inquit Montesinus, eadem clausula vtebatur Bulla Cœnæ, ante Tridentinum, interrogo, cui Concilio derogabat, tunc, cum nullum esset, quod illam facultatem Episcopis concedere? Dicendum ergo est, quod non otiosè posita est in Bulla Cœnæ talis clausula; licet de præsenti nullum Concilium Provinciale sit assignabile, cui derogetur: Nam cum lex semper loquatur, & sit perpetua; etiā si de præsenti nulli iuri deroget, est vtilis ad derogandum futuris Conciliis Provincialibus, si talia in eis Episcopi intenderent concedere, & sic erit lex præservativa futuri eventus. Quapropter, nisi fiat specifica, & individualis mentio Tridentini in novo statuto, seu privilegio, non intelligitur derogatum, & cum hucusque in nulla Bulla Cœ-

p. 82. vers. 23 & vers. 20.

næ talis clausula specifica sit posita, non intelligitur dicta facultas Episcoporum derogata. Sed an ex alijs capitibus hodie derogata sit; maximè circa absolutionem ab hæresi dicemus suo loco, ita Pater Candidus vbi supr. num. 26. in fin.

28. Præcedens tamen doctrina limitanda est, quando in memoriali, seu petitione fit instantia, vt concedatur hoc, vel illud, non obstante, quod sit contra aliquod statutum Tridentini, quia tunc non est necessaria in instrumento concessionis, vt fiat mentio Tridentini, nec in specie, nec in genere, sed sufficit: Papã dicere, *fiat*, vel subscribat dicens: *Conceditur, vt petitur*, quia dum supplicatis annuit, & eum notitia narratorum concedit, censetur de facto velle se revocare contrarium; mens enim concedentis se conformat supplicanti, a quo etiam specificationem accipit, & quando constat de voluntate Papæ, non est necesse de alio disputare, vt constat ex cap. nonnulli, de rescript. & cap. ex parte sua, de Capell. relatio enim, seu narratio supplicantis, non minus, quam tenor instrumenti inseratus in concessione Papæ, operatur: ita Archidiacon. in cap. in præsentium, num. 1. quæst. 1. Arer. cons. 15, Ricc. 3. part. decis. Arch. Neapol. decis. 36. num. 2. Rodrig. tom. 3. quæstionum, quæst. 46. art. 1. §. 2. conclus. 3. & quia in dispensationibus, & concessionibus, quæ de stylo Curiæ frequenter conceduntur, contra aliqua statuta, sive Tridẽtini, sive aliorum præcedit, talis narratio, quæ actualiter in mente Papæ est, ex frequenti vsu, non solet in concessionibus mentionem facere iurium, quibus derogat, vt benè notat Pater Donat. tract. 14. quæst. 4. num. 12. 13. & 14. sed de huiusmodi notitia Pontificis debet constare, vt fidem faciat in foro externo, licet in foro conscientiæ veritas sufficiat.

29. Restat nunc respondere fundamentis oppositarum sententiarum, quod fiet breviter, dicendo: Quod debent coarctari, vel extẽdi iuxta conclusiones, & doctrinam à no-

à nobis traditam. Vnde motus proprius Pij V. & declarationes Eminentissimorum Cardinalium; dato, quod sint authenticæ, & sufficienter publicatæ, de quo non constat, debent intelligi, quando in narrativa, seu petitione præcessit mentio expressa Tridentini, nec aliud ex ipsis potest convinci. Vel dic, quod admisso, & non concesso, quod nihil eis deficeret, & loquerentur de omnibus casibus, iam consuetudo, & stylus novus oppositum obtinuit; & sic manent revocatæ per vsum contrarium dictæ explicationes.

30. Ad illud autem, quod potest obijci ex secunda sententia desumptum ex clausula Concilij, *relinquentis omnia ineo contenta* (præter diffinitiones) *dispositioni, & voluntati Romani Pontificis*, facile respondetur; quod ibi nulla maior facultas conceditur ei, quam haberet, etiã si talis clausula non apponeretur, sicut habet eandem, circa omnia statuta aliorum Conciliorum Generalium, talem clausulam non habentium; sed ibi posita fuit expressè, quæ in alijs implicitè cotinebatur. Quis enim rationabiliter dubitare potest, quod Papa habet absolutam potestatem supra statuta Conciliorum Generalium, & quod sicut suæ authoritatis est dare valorem talibus statutis; sic ea poterit invalida, quando recta ratio id postulaverit; vnde nihil contra nostram assertionem.

31. Quid autem sentiendum sit, quando in derogatione novi statuti, seu privilegij adsunt clausulæ positæ in secunda classe supra sect. 2. num. 7. huius disputationis, & similes sectio sequens declarabit.

SECTIO IV.

Quid operentur clausulæ generales revocatoriæ in secundo Ordine positæ, præcipuè circa Tridentinum.

1. Diximus clausulas generales in duas classes sect. 2. num.

num. 7. huius disputationis, & de primis agimus hucusque, nunc agendum restat de secundis, & vt à claritate intenta minime recedamus repetam illas, & sunt huiusmodi: *Non obstantibus quibuscumque privilegijs, etiam si de eis de verbo ad verbum mentio fieri debeat, vel quorum tenores pro expressis habentes, vel non obstante quocumque privilegio, sub quacumque forma concesso: vel non obstantibus quibuscumque constitutionibus Apostolicis, vel etiam cuiuscumque Concilij provincialis seu generalis, & similia.*

22. Dubitatur ergo, an quando in revocatoria alicuius novi privilegij, seu statuti adest aliqua ex dictis clausulis, vel omnes simul, intelligantur revocata, quæcumque antecedentia; sive in iure communi, sive in Concilijs Generalibus; etiam in Tridentino, & denique in alijs, quibusvis privilegijs, sive Religiosis in communi; sive alicui personæ particulari concessis, excipiendo semper illa, quæ in contractu oneroso fundantur, vel iuri tertij lædunt in re gravi temporali acquisita, & possessa; taliter, quod omnes dictæ clausulæ, & quælibet illarum, respectu privilegiorum, & statutorum antecedentium, quomodolibet concessorum, operentur idem, ac operantur clausulæ formales specificæ; ex eo quod æquivalenter reputantur tales, & sic revocent quodlibet privilegiũ antecedens, quascumque clausulas derogatorias derogatoriarum, & restrictivas vrgentissimas habentes. Intellige in omni, & solo eo, quod novum privilegium clare contrariatur antiquo, & sine cuius derogatione, novum non potest habere effectus, quem petit, ex proprietate sermonis; nam quando illos habere potest, servanda est indemnitas prioris legis, privilegij, seu statuti, iuxta qualitatem materiæ. Quod addo propter ea quæ diximus disp. 1. sect. 2. num. 1. & 2. & dicemus sect. 3. num. 9. Nam contra pure favorabilia; maximè, quæ animarum salutem respiciunt; restringẽdæ sunt revocationes, sicut concessiones ampliandæ, quantum fieri possit, non solum secundum naturalem significationem

nem verborum, verum,& secundum civilem, vt ibi diximus,& vt cum maiori claritate procedamus.

3. Supponendum est primũ,tamquam omnino necessarium, quod in sententijs relatis supra sect.3. num. 3. vsque ad num.6.inclusive; non solum omnes, sed quælibet seorsum, ex relatis clausulis,num. 1. huius sectionis: Sufficit ad derogandum quælibet antecedentia contraria dispositioni novæ; etiam inclusa in Tridentino, quia si de qualibet clausula generalissima derogatoria, id sentiunt Authores relati, multo magis sentient de istis, cum revera magis accedant ad specificas, & sapiant naturam illarum.

4. Secundo supponendum est, quod in sententia Sanchez, & aliorum,nulla clausula ex relatis, neque omnes simul sunt sufficientes ad derogandum dispositis in Tridentino, sed omnino requiritur mentio expressa, & individualis illius,& hanc sequuntur præter relatos supr.sect.3. num.18. omnes,qui defendunt, per Bullam Cœnæ Domini non derogari potestati concessæ à Tridentino DD. Episcopis absolvendi à casibus occultis, etiam ab hæresi, quia non fit in dicta Bulla expressa mentio ipsius Tridentini, sed de hoc modo non disputo. Itaque hanc differentiam constituunt isti Authores, inter Tridentinum, & alia Concilia Generalia, quod ad derogandum istis; sufficit mentio Conciliorum Generalium in communi, at vero ad derogandum illi,videlicet Tridentino,requiritur specifica, & individualis.

5. Quibus suppositis. Dico primo,per clausulas, *Non obstantibus quibuscumque privilegijs, etiã si de eis de verbo ad verbum mentio fieri petatur, in prioribus statutis, seu privilegijs*, revocantur quæcumque privilegia inserta in iure communi, & in qualibet Bulla; seu concessione, tam respectu communitatis, quam respectu personæ privatæ, in omnibus, in quibus contrariantur, neque secundum proprietatem verborum, possunt Conciliari, aliàs

frustranea esset talis revocatio, cum nihil revocaret. Non enim esset maior ratio vnius, quam alterius, supposito, quod nullum in individuo nominatur, in tali revocatione generali, quod absurdum est dicere. Et idem est dicendū, quando Pontifex condit aliquam legem, statutum, aut Bullam correctoriam præcedentium concessionum, esset enim ferè impossibile, & omnino intollerabile obligare Pontificem, vt omnia privilegia, quæ revocare vult, inferret de verbo ad verbum in noua Constitutione. Vnde supradicta clausula licet non sit formaliter specifica, & individualis, respectu cuiuslibet statuti, seu privilegij revocandi, est æquivalenter specifica, & individualis, respectu cuiuslibet. Ita communiter Doctores, quod maximè verum est, quando cum tali clausula coniungitur alia: *Ex certa scientia, de plenitudine potestatis, & motu proprio.* Et idem dicendum est de clausulâ: *Non obstante quocumque privilegio, sub quacumque forma verborum concesso, vel omnibus pro expressis habitis.* De clausula autem: *Non obstantibus quibuscumque constitutionibus Apostolicis*, multi idem affirmant, alij negant cum Palao, vtrumque probabile, si nihil aliud exprimatur.

6. Est tamen aduertendum. Primo, ex sententia Suar. supra relata, quod in Bullis, seu decretis correctiuis antecedentium concessionum, cum odiosa sint, non debent extendi reuocatoriæ, sed restringi, quantum patitur proprietas verborum, secundum significationem naturalem, at in concessionibus gratiosis, & quæ nulli nocent, debet extendi etiam secundum significationem ciuilem, quam iuxta modum loquendi possunt habere, dummodo ad exorbitantia, & inusitata non extendantur, vt disputatione de confirmatione dicemus.

7. Dico secundo, dictæ clausulæ licet sufficiant ad derogandum Conciliis Prouincialibus, seu Nationalibus, sed non generalibus, nisi saltem fiat in communi, mentio Conciliorum Generalium, exceptis casibus sect. 3. assig-

natis. Respectu vero Tridentini, nisi fiat mentio specifica, & individualis illius, iuxta dicta sect. 3. à n. 25. & sic nihil faciunt propter rationes ibi assignatas, præter casus eodem loco, num. 28. admissi. Itaque ad derogandum cuilibet privilegio, seu statuto, tam extra, quam intra ius commune, sufficiunt dictæ clausulæ generales. Ad derogandum verò Concilio Generali, requiritur mētio Concilij Generalis, saltem in communi. Ad derogandum autem Tridentino, requiritur mentio specifica, & individualis, facta saltem in narrativa ab impetrante, sive verbo, sive scripto, & in rebus, quæ communiter concedi tur semper præsumitur præcessisse, & hæc credendū est præcessisse in concessione Pij V. circa validitatem professionis Monialis, in articulo mortis constitutæ, ante ad impletionem anni novitiatus, & præcedere in quotidianis concessionibus, quæ nullum effectum possunt habere, nisi alicui dispositioni Tridentini derogando; quia sic stylus Curiæ iam obtinuit, per quod facillimo negotio respondebitur fundamentis in contrarium adductis.

DISPVTATIO QVINTA.

De publicatione necessaria in revocatione, & concessione privilegiorum.

SECTIO I.

Præsupponuntur aliqua vtilia pro intelligentia huius materiæ.

1. VT tota hæc difficultas commodius intelligatur, nonnulla præsupponenda sunt, & resolvenda, quæ in materia de legibus ex professo disputantur a Theologis 1.2.q.90.art.4. & a Iuristis, & Summistis pluribus in locis. Pendet enim ex eis resolutio huius dubij.

bij. Vnde in hac sectione aliqua de legibus resolventur, in sequenti vero satisfiet dubio principali proposito.

2. Suppono igitur primo, nullam legem humanam, nec civilem, nec Ecclesiasticam, sive generalem, sive privatam, habere rationem legis formaliter, sed solum materialiter, vt notat doctus Montesinus, nec vim obligandi subditos, sine sufficienti publicatione, quia publicatio, vel est forma legis, in ratione regulæ humanarum actionem, vel est de substantia illius, vt sit obligatoria, ita communiter Doctores, Theologi, & Iuristæ. Dixi sine aliqua publicatione, nam modus publicationis, non est de substantia illius, sed potest esse multiplex, & varius quoad loca, & tempora, ex quo oriuntur diversæ opiniones, videlicet, quæ publicatio, & in quo loco sit necessaria, vt lex vim obligandi habeat? Insuper, à quo tempore post sufficientem publicationem, incipiat obligare?

3. Neque ab hac communi doctrina de necessitate alicuius publicationis excipiuntur leges irritantes actus, etiam si nihil aliud præcipiant, seu vetent, neque leges penales, quia in his omnibus invenitur obligatio, vel non faciendi, quod prohibetur, vel non vtendi lege, seu gratia antiqua, vel non celebrandi contractum, nisi tali, vel tali modo: sic Suar. lib. 5. de legib. cap. 33. & lib. 8. cap. 11. Montesin. disp. 20. quæst. 4. de legib. n. 86. contra nonnullos negantes, requiri aliquam promulgationem in lege irritante, sed statim postquam est in mente Principis voluntas interior revocandi, manere revocatam legem antiquam, licet ignorantia excuset transgressores à culpa, & à pœna; sic Medina 1.2. q. 90. art. 4. sed oppositum, sicut communissimum, ita certissimum, quamvis in materia indulgentiarum non iudicet improbabilem Montesinus, & Suar. sententiam Medinæ, sed oppositum est tenendum.

4. Ex dictis fit, quod si quis ante legitimam promulgationem sciret in Concilio, seu Congregatione, Consti-

tutionem, seu legem factam fuisse de minori pretio rei veneralis, seu diminutione valoris monetæ, posset vendere maiori pretio, vel monetam mutuare, vel alijs tradere, v.g. in solutionem debiti, vel aliquid per illam emere absque peccato, neque restituere tenetur; sic colligunt ex D. Thom. 2.2.q.77.art.3. ad 4. Sotus lib. 6. de iustit. q. 3. art. 2. §. 4. num. 6. Cordub. lib. 1. q. 14. in fin. Zerol. in praxi Episcop. verb. Pragmatica, in princip. Saur. in clau. Reg. lib. 3. cap. 5. num. 11. Ratio est, quia ex vi legis, hoc non impeditur, cum non liget ante promulgationem, neque ex accidenti futuro, sibi noto, non secus, ac qui vendit pretio currenti iusto, quamvis sciat plures venientes superventuros, & pretium inde minuendum fore; quia satis est pretio iusto vendere tempore venditionis, vt notant authores relati arg. l. pretia rerum, ff. ad legem falcid. Quidquid in contrarium sentiat Bart. in l. quæro, ff. de act. emp. &c. & alij, quia talis vtitur iure suo.

5. Suppono secundo, vt certum legem latam pro aliqua limitata Provincia, seu Regno, aut pro qualibet Diœcesi, non indigere nisi vnica publicatione solemni facta in Metropoli, seu civitate, quæ est velut caput Provinciæ, seu Diœcesis; aliàs in quolibet parvo loco deberet publicari, quod cum fundamento affirmari non potest, cum sit contra stylum, & praxim communem.

6. Suppono tertio, quod dupliciter potest intelligi obligatio legis: Primò, itavt post primam publicationē in Curia; media qua manet lex constituta formaliter in ratione legis statim obliget omnes subditos, vbique cōmorantes, tam in actu primo, quam in actu secundo, ex se, & ex natura sua, licet ignorantes invinciliter talem publicationem excusentur per accidens à culpa, & pœna, sed habita notitia privata vbicumque illam habeant, statim obligentur ad observantiam, absque alia publicatione. Secundo potest intelligi, quod licet lex post primā publicationem sit obligativa per modum actus primi, seu

per modum habitus respectu omnium, sed in actu secundo non obliget, seu non extendatur eius actualis obligatio, nisi ad commorantes in curia, & eius territorio, at respectu commorantium in longinquis Provincijs, seu Regnis, extendat suam obligationem paulatim, iuxta exigentiam temporis necessarij, arbitrio prudētum, vt notitia talis publicationis ad omnes perveniat, seu moraliter pervenire possit.

7. Differunt valde isti modi dicendi, & ex eorum explicatione pendet intelligentia præsentis difficultatis, in qua non mediocris confusio invenitur in aliquibus Authoribus indistinctè loquentibus; illi enim, qui primum modum sequuntur, tenentur asserere, quod ex ignorantia publicationis suspenditur per accidens vis obligationis legis, quæ per se semper obligat, vt excuset à culpa, & pœna. Vnde sublata ignorantia vndequaque quilibet sciens manet ligatus à lege, & si lex fuerit irritatoria, actus contra illam, ex tali ignorantia, semper erunt invalidi, quia ignorantia non dat valorem, nisi iuxta infra dicenda de legibus irritantibus. Qui autem secundum modum sequuntur affirmare debent, quod licet lex sit obligatoria ex se, per modum habitus, seu actus primi, sed nō extendi suam vim obligandi in actu secundo respectu cōmorantium in longinquis Provincijs, quousque in eis fiat solemnis, & specialis publicatio. Vnde scientes ex quavis alia notitia particulari publicationem factam in curia, non tenētur ad legem, neque actus invalidos facient, quousque authentica publicatio fiat in propria Metropoli.

8. Suppono quarto, quod non sufficit, quod lex in publico consistorio Regis, aut Senatorum Reipublicæ, vel in aliquo Concilio, etiam generali definita, & subscripta sit à Principe legislatore, vt habeat legis rationem formaliter, nec vim obligandi, etiam scientes, & præsentes priusquam sit promulgata publice, & solemniter. Quia solemnitas requisita ad legem, non tantum est necessaria

saria ex parte conditorum, sed etiam in ordine ad communitatem, & ideo non est lex formaliter, donec respectu communitatis habeat statum legis, nec incipit obligare singulos, donec possit communitatem obligare. Quod maximè patet in legibus in generali Concilio æditis, siquidem nulla potest esse solemnior æditio ante promulgationem, quam Conciliaris, & nihilominus non sufficit, nisi sequatur promulgatio. Quamvis enim lex sit ædita in Supremo Consistorio, & ibi omnium ore prolata, vel eorum authoritate subscripta; & licet sit typis mãdata, nondum est lex formaliter, donec aliquo modo publice sit communitati proposita, & hæc appellatur promulgatio: si vero solemnis æditio legis fiat in conspectu totius populi; tunc illa solemnis æditio includeret promulgationem: Vnde semper est necessaria æditio, & publicatio solemnis. Ita Innocent. in cap. 1. de postul. Prælat. n. 6. Hostiens. num. 21 & 22. P. Suarez lib. 3. de leg. cap. 16. Merol. disp. 4. cap. 3. Donat. de leg. per varias quæstiones, & alij dicentes, verba illius capitis: *Solemniter ædita, aut publicæ promulgata*, summenda esse copulative, non vero disiunctive, quia ibi particula; *aut*, posita est pro *seu*, vt in iure frequenter fit. Sed vt melius hoc percipiatur, advertit ibidem Pater Suarez, posse distingui inter promulgationem, & diuulgationem legis, & promulgationem appellat publicam propositionem legis, seu denuntiationem, quæ fit, aut voce præconis, aut affigendo legem scriptam in publico loco, more solito, iuxta consuetudinem Patriæ, per Ministros Principis. Diuulgationem vero appellat applicationem, seu extensionem illius primæ promulgationis ad notitiam, seu aures subditorum absentium, qui aut legere, aut audire primam illam promulgationem non potuerunt. His suppositis procedendum est ad intentum.

SECTIO II.

An leges generales, sive civiles, sive Ecclesiasticæ debeant publicari in singulis Regnis, & Provincijs, & Diœcesibus, vel sufficiat vnica publicatio in Curia, vel regali, vel Ecclesiastica, vt vim obligandi habeant.

1. NON loquimur in præsenti de legibus imperialibus, nam de his dispositum est in iure civili, vt non obligent antequam publicentur in singulis Provincijs, & post duos menses a publicatione, vt constat ex authentica, *vt factæ novæ constitutiones*, novell. 66. ibi: *Legem non obligare, nisi post duos menses à publicatione facta in singulis Provincijs*. Imò, & in singulis civitatibus Metropolitanis, vt notat doctus Montesinus 1. 2. tom. 2. disp. 20. quæst. 4. difficult. 3. num. 94. Sed cum leges imperiales non ligent Principes supremos, qui Imperio non subduntur, vt Reges Hispaniæ, Galliæ, &c. & multo minus Romani Pontifices, difficultas quoad hos manet in sua vi.

2. Prima ergo sententia docet legem generalem, maximè Ecclesiasticam, non obligare existentes extra curiam, per solam publicationem factam in ea; sed omnino desiderari, vt publicatio fiat pro singulis Provincijs in Civitatibus Metropolitanis cuiuslibet Provinciæ, seu Diœcesis, quando Princeps habet varias Provincias inter se valde distantes, vt Romanus Pontifex. Si enim non habeat nisi vnam parvam Provintiam, seu Regnum, sufficit vnica publicatio in Curia, sicut in qualibet Diœcesi, sufficit in Metropoli Ecclesiastica, vt omnes Doctores docent; at vbi multæ sunt Provinciæ, in qualibet debet fieri specialis publicatio. Vnde commorantes extra curiam, in aliqua existis Provincijs, & Civitatibus, seu Diœ-

cubus, etiam si noverint publicationem legis factam in Curia, non ligantur talibus legibus, nec facient actus nullos, quoadusque in propria Provincia publicentur; sic sentiunt Caiet. & Medin. 1. 2. quæst. 90. art. 4. Sotus de iust. lib. 1. quæst. 1. art. 4. versi. At vero, Molin. tom. 2. de iust. tract. 2. disput. 395. Reginald. lib. 13. cap. 16. n. 152. Silvius 1. 2. q. 96. art. 4. q. 11. conclus. 3. Mirand. in manuali tom. 2. quæst 25. art. 4. conclus. 5. & probabilem reputat Merola infra referendus, & alij multi Iuristæ, & Theologi, quos refert, & sequitur Trullench in Cruciat. lib. 1. §. 7. dub. 9. num. 20. cum Ludovico à Cruce distinct. 1. cap. 1. dub. 13. n. 1. inter quos novissimè Ioannes Præpositus, loquendo de lege generali Pontificia 1. 2. q. 94. disp. 1. dub. 7. sequentia deducit ex præfata opinione. Primum, aliquem non obligari servare legem generalem, quam fit Romæ publicatam, si non sit publicata in Provincia, vbi commoratur. Secundum, pœnam legis non incurri, nec excommunicationem, neque suspensionem, aut privationem officij, aut beneficij, ante talem publicationem. Tertium, non incurri inhabilitatem ad officia, seu beneficia, neque irregularitatem. Quartum, contractum non esse irritum, neque in conscientia teneri quis se ab eo abstinere. Quintum, leges revocatorias privilegiorum, v. g. absolvendi à reservatis, eligendi confessarium, non habere vim ante quam publicentur in Provincia, seu Diœcesi. Sextum, alias leges Papales, in propriis Provincijs non promulgatas, non obligare, nec quoad culpam, nec quoad pœnã; ac proinde regulas Cancellariæ extra Romanam Curiam non habere vim legis, cum non publicentur extra eam; nam etsi stylus Curiæ Romanæ iuxta eas iudicet causas totius orbis, id tamen est, quia iudices sequuntur oppositam sententiam, pro foro externo, sed in fôro conscientiæ, poterit quis alteri opinioni probabili se cõformare. Hæc dictus Author, & omnes, qui hanc sequuntur opinionem absolute prolatam, quod addo, quia diversimode intelligitur à pluribus illorum.

Fun-

3. Fundamenta præcipua huius sententiæ ad sequentia reducuntur. Primum, quia quando ius Canonicum nihil disponit, iudicandum est iuxta ius civile, si bonis moribus non contradicat, sed in iure Canonico, nihil de hac re disponitur, & assignata authentica iuris civilis, non solum non contradicit bonis moribus, sed potius illis favet; cum sit æqua, & iusta fundata in optima ratione; igitur observanda est in legibus Ecclesiasticis, quando nihil aliud in contrarium disponunt, cum eadem ratio militet in omnibus legibus, & fortius videtur vrgere in legibus Pontificijs, quæ vniversaliores sunt, quam laicales; siquidem imperium Papæ latius patet, quam imperium cuiuscunque Regis, & Imperatoris. Insuper præfata lex imperialis inventitur acceptata ab Ecclesia, vt dicemus infra loquendo de legibus irritantibus, & sect. sequenti. Ergo, &c.

4. Secundum, quia non publicata lege in Provincia, vel lex obligat ignorantes, vel non obligat; si obligat, durissima, & iniusta videtur; si non obligat, ergo neque scientes obligat. Nam quando maior pars populi legem non servat, ex ignorantia ipsius legis, neque ego sciens teneor observare, sicut si maior pars populi legem non acceptavit, neque ego teneor observare. Esset enim magnum inconveniens, & inferret regiminis confusionem, & innumeros scrupulos gigneret, legem paucos casu scientes obligare. Quando vero in propria Provincia publicatur, per se est sufficiens obligare omnes, licet per accidens excusetur à culpa, & pœna aliquis privatè ignorans: nam leges per se commune bonum respiciunt, & ad illud ordinantur, non curando de his, quæ per accidens possunt accidere.

5. Tertium; nam lex, quæ pro tota Ecclesia fertur, potest non esse vtilis, & conveniens, pro particulari Regione, & in tali casu, potest, & debet Episcopus suspendere executionem, & supplicare Romanum Pontificem eiq; rescribere, vt habetur in cap. si quando 5. de rescript. & do-

docent omnes, vt ostendemus infra. Si ergo pro illo tempore suspensionis, & supplicæ, lex non obligat, vt est communis sententia, de qua dicam infra. Ergo signum est quod lex non cœpit obligare statim post publicationem factam in Curia, aliàs Episcopus non posset talem obligationem suspendere, cum sit imposita a Supremo Superiore.

6. Quartum, nam ex oppositio magna inconvenientia sequerentur. Nam si Summus Pontifex statuat novum impedimentum dirimens matrimonium, v. g. vsque ad 5. gradum, plurimæ Virgines ignorantes, cum tali impedimento nubentes, post deperditam Virginitatem, oporteret à suis viris separari.

7. Confirmatur ex cap. cum infirmitas, de pœn. & remiss. vbi statuitur: *Si quis Medicorum huius nostræ constitutionis, postquam per Prælatos, locorum fuerit publicata, transgressor extiterit, tam diu ab ingressu Ecclesiæ arceatur, donec satisfecerit competenter.* Ergo lex Ecclesiastica conformat se legi imperiali, tamquam æquæ, & iustæ quoad publicationem legis in qualibet Diœcesi; vide alia infra loquendo de legibus irritantibus.

8. Nihilominus multi Doctores antiqui, & moderni tam ex Iuristis, quam ex Theologis nervosè defendunt Pontificias leges, post publicationem Romæ factam, obligare omnes Provincias, quamuis in illis nõ sint specialiter publicatæ.

9. Probatur, quia vniversalis, & receptissima consuetudo in toto Orbe, sic fuadet; aliàs fere nulla lex, aut Bulla Pontificia hactenus, plusquam in Curia, & iuxta eam obligaret; siquidem alibi non publicantur, maximè multæ constitutiones iuris Canonici extravagantium particularium, & Bulla Cœnæ Domini, quia istas certum est non fuisse publicatas in Provincijs particularibus, quod absurdissimum videtur asserere.

10. Secundo, quia Episcopi, alijque Prælati non publicant Bullas Pontificias in suis Diœcesibus, & non exsu-

cusarentra peccato, si ad eorum obligationem requireretur publicatio in Diœcesi, & tamen non peccant non publicando, nisi Papa in sua Constitutione id eis præcipiat, & cum Summo Pontifici sit notissimum hoc, neque conqueratur, nec Prælatos reprehendat. Sufficiens signum est eum posse, & velle valide, & licite, post solam publicationem in Curia Romana factam omnes fideles obligare, sic Doctores relati à Diana part. 1. tract. 10. resol. 8. & 9. & part 4. tract. 4. resol. 127. & part. 5. tract. 14. resol. 5. & part. 6. tract. 6. resol. 39. & part. 7. tract. 3. resol. 28. Bonac. de leg. disp. 1. quæst. 1. punct. 4. num. 16. Vazquez 1. 2. disp. 156. cap. 2. num. 12 ibidem, Montesin. disp. 20. q. 4. diff. 3. Suar. lib. 4. de leg. cap. 15. num. 8. & passim multi moderni, & antiqui inter quos P. Merol. hanc probabiliorem vocat, sentit ergo, quod prima est probabilis, ita docet disp. 4. dub. 17. num. 250.

11. Non mihi latet alius modus sentiendi, quem noviter excogitavit Pater Angelus Maria Varricheli de Apostolicis missionibus tract. 3. quæst. 76. & 77. vbi docet, primam sententiam, & deductiones Patris Præpositi, esse probabiles, si intelligantur quando in singulis Provincijs, lex Pontificia non est publicata, neque formaliter, neque æquivalenter, & vocat publicationem æquivalentem, quando typis impressa circumfertur inter maiorem partem populi, vel alio modo nota est ipsi maiori parti populi, at si æquivalenter non sit publicata maiori parti populi, etiam si formaliter, sit publicata solum Romæ sentit esse improbabilem sententiam relatam, continereque intolerabilem errorem deductiones Patris Præpositi; alias inquit Bulla Cœnæ Domini, & fere omnes aliæ solum Romæ obligarent, quia solum Romæ publicantur, quod absurdissimum est. Sed quidquid sit de censura, quæ satis acris videtur, vellem tamen, vt ipse Pater Angelus Maria nobis explicaret, an illa maior pars populi, ad quam notitia publicationis Romæ factæ, debet pervenire, intelligenda

da sit de quolibet populo in particulari, an vero de maiori parte populorũ totius Ecclesiæ? An vero de maiori parte subditorum in tota dictione Ecclesiastica, vel in qualibet Provincia? quod minime explicat, nec miror; cum hoc ad praxim reducere, non solum difficillimum, sed fere impossibile sit, vt inspicienti facile patebit, & optime notavit Pater Valentia, sed quia num. 5. quæst. 77. insinuat requiri notitiam subditorum in maiori parte cuiuslibet populi, si quidem ibi ad peculiarem casum descendit, mihi valde difficilis videtur iste modus dicendi, & contra cõmunem Theologorum, & Iuristarum consensum. Omnes enim affirmant, loquẽdo de legibus municipalibus, idest, quæ fiunt pro peculiaribus Provincijs, seu Diœcesibus, quod sufficit vnica publicatio formalis pro tota illa Provincia facta in Curia, vel præcipua civitate, seu Metropoli illius, vel in aliquo loco, secundũ morẽ Patriæ, & illa sola sufficit, vt lex dicatur per se publicè, & solemniterædita, & publicata, & vt obliget per totum territorium, seu Provinciam, absque alia publicatione, aliàs non esset maior ratio cur exequeretur in quibusdam civitatibus, & non in singulis parvis locis, & quare in vno loco civitatis, & non in alijs, & ita oporteret in singulis Civitatibus, & terris, seu locis promulgari, quod est absurdum, & nullus dicit, quia nullus docet, quod publicatio debeat fieri, neque in maiori parte populorum, neque subditorũ, sed omnes fatentur, vel sufficere publicationem factam in capite, seu Metropoli cuiusvis Provinciæ, iuxta primam sententiam, vel solum Romæ, iuxta secundam; sed quænam ex his sententijs (cum vtraque probabilis appareat) habeatur vt probabilior, ex dicendis sectionibus sequentibus constabit.

SECTIO

SECTIO III.

An lex sufficienter publicata in locis debitis, iuxta sententias relatas, statim incipiat omnes subditos obligare nulla postposita mora à die, seu hora factæ publicationis.

1. ALiqui Doctores affirmant, & probant ex gloss. in Clem. 2. de hæret. vers. *Ex tunc*, & insuper, quia legislator potest hoc modo obligare, si id expresse velit, & declaret; cum iam lex supponatur perfecta in ratione legis per promulgationem, & cum sua vi obligandi. Ergo eo ipso, quod lex per voluntatem legislatoris non limitetur, nec impediatur absolute lata, & promulgata, statim omnes obligabit, nō secus, ac si expressè diceret ex tunc, vel ex nunc: Licet à culpa, & pœna excusentur invincibiliter ignorantes; sic Panormitan. in cap. 2. de constit. n. 7. Felin. ibidem num. 7. limit. 5. Navarr. cons. 1. de const. q. 4. num. 15. & in summ. cap. 23. num. 44. quos non pauci sequuntur.

2. Alij vero persistendo in relata authentica, vt novæ constitutiones defendunt adhuc post factam debitam publicationem, legem etiam Ecclesiasticam, sine determinatione temporis prolatam, nullum obligare, nisi post duos menses à die factæ publicationis, in qualibet Provincia; ita Cardinalis Zavarela, Enricus Decius in lect. 2. cap. 2. de const. Valentia 1. 2. disp. 7. q. 5. p. 5. vers. Statutum, lex; Reginald. lib. 13. n. 152. Emanuel Saa, verb. Lex, Miranda in manual. tom. 2. q. 25. art. 4. concluf. 5. nervosè Molin. tom. 2. disp. 396. §. 2. *ducor*, circa finem, vbi probat cum relatis, dictam authenticam civilem statuentem nullam legem obligare, nisi post duos menses à die publicationis, in qualibet Provincia esse iustissimam, & valde consonam rationi, illamque saltem virtualiter esse acceptatam

tam à iure Canonico, vt tenet gloss. cap. 1. de concess. præbeadæ, verb. Post tempus, & cõstat ex cap. 1. non oportet, & ex Bulla Pij IV. super publicatione Tridentini. Insuper, quia quã to ius Canonicum nihil statuit, recurrendum est ad dispositionem iuris civilis in foro Ecclesiastico, illique standum, vt constat ex dictis de publicatione pro prima sententia.

3. Nihilominus dicendum est, legem Ecclesiasticam Generalem, post debitam publicationem, obligare statim scientes, & præsentes, absentes vero, seu distantes obligare post sufficiens tempus, vt morali, & politico modo ad illos notitia perveniat, vel possit per se pervenire, & non antea. Est expressa sententia D. Thom. 1. 2. q. 90. art. 4. ad 2. ibi: *Legem obligare in quantum eius promulgatio in omnium notitiam per se, vel per alios pervenire potest.* Vbi notat Cajet. hoc non debere intelligi de potentia logica, quæ non implicat contradictionem, sed de potentia physica, & politica, idest secundum ordinem communem naturalem, & cursum politicum. Cum ergo publicatio legis facta in vno loco, non possit humano modo pervenire ad loca distantia, nec lex statim poterit obligare in omnibus locis suæ latitudinis; etiam si hoc intenderet legislator, quia excederet eius potestatem, sic sentiunt Suar. lib. 4. de leg. cap. 15. num. 15. & lib. 3. cap. 17. Castro Palao tom. 1. tract. 3. disp. 1. punct. 11. num. 7. Doctus Montesinus disp. 20. diff 4 Granad. controvers. 7. tract. 3. part. 1. disp. 11. Merola disp. 3. de leg. cap. 3. dub. 8. Donar. & alij communiter, & videtur expresse haberi in cap. 1. de const. in 6. vbi dicitur: Quod lex, & mandatum nullos adstringunt, nisi postquam ad notitiam pervenerint eorumdem, aut post tempus infra, quod ignorare minime debuissent.

4. Probatur ratione, quia ad actualem obligationem legis, sẽper se est necessaria notitia eius, aliàs obligaretur subditus ad impossibile: Ergo vt possit lex obligare ne-

cesse

cesse est, vt per se loquendo, possit ad notitiam subditorum pervenire modo humano; nam vbi non est potestas ad media, neque ad finem erit, sed fieri non potest, vt facta promulgatione in vno loco, lex statim sciatur ab omnibus subditis, in toto loco iurisdictionis: Ergo impossibile est, vt lex statim obliget. Ergo necessario requiritur sufficiens tempus post promulgationem, vt notitia legis in toto territorio, per se loquendo, diffundatur, vel diffundi possit; itaque lex semel publicata, vbi oportet ex natura sua obligat, vbi moraliter, & humano, ac politico modo sciri potest, & sic in loco præsenti statim; in alijs verò, intra tempus sufficiens, extendit suam obligationem, & notitiam, arbitrio prudentis computandum.

5. Ex quibus deducitur. Primò, quod si lex v. g. Matriti privatim, vel submissa voce proferretur in aula Regis, non potest habere vim obligandi communitatem totius Matriti, quia non esset ita sensibiliter prolata, vt sit accõmodata toti communitati talis populi; imò etiam si in loco publico, vt in platea, & voce præconis, promulgaretur, non in instanti obligaret omnes Matriti habitantes, sed post aliquod tempus, in quo notitia pervenire possit moraliter ad omnes, quia sicut est impossibile, legem promulgatam Matriti, sciri Barcinoniæ eodem momento temporis, ita est impossibile, quod lex promulgata in platea, in eodem instanti, sciatur ab omnibus Matriti commorantibus, vnde sufficiens tempus prudentis arbitrio concedendum est, vt lex suam obligationem in omnibus, morali modo, diffundere possit.

6. Deducitur secundo, quod etsi lex apponat particulam *ex nunc*, vel aliam similem, non ideo incipit simul obligare in toto territorio pro quo fertur, quia lex humana, sicut non potest obligare ad impossibile, ita nec potest obligare modo impossibili, nec circa talem modum obligandi aliquid statuere, quod pugnet cum ratione naturali; ostensum autem est, illum modum obligandi esse im-

impossibilem & contra rationem naturalem; sensus ergo illius particulæ, si apponatur, erit, vt *ex nunc*, ac lex promulgatur in loco debito, sine vlla mora incipiat obligare omnes, ad quorum notitiam moraliter devenire potest, & *ex tunc*, etiam extendatur obligatio ad omnes, prout crescet etiam moralis potestas diffundendi notitiã ad omnes, & ideo dixit Medina, promulgationem legis non fieri in instanti, aut in parvo tempore, sed in temporis spatio, quo possit ad notitiam omnium devenire, quod valde placet Suario, reddítque rationem. Nam licet publicatio prima solemnis, brevi tempore fiat, & finiatur physice (vt sic dicam) tamen non censetur moraliter completa, donec sonus eius possit ad loca distantia pervenire, quod non fit parvo tempore; imò nec certo, ac determinato, sed prudentis arbitrio opus est, vt Doctores allegati supra dixerunt. Hæc autem intelligenda sunt de legibus præcipientibus, vt aliquid fiat, vel non fiat; non de irritantibus actus, vel de pœnalibus, in quibus est particula, *ex nunc*; Nam de hoc erit speciale dubium infra.

7. Deducitur tertio, legem dicentem post duos, vel tres menses à publicatione obligare, non comprehendere simul omnes subditos, pro quibus fertur, si illud tempus designatum insufficiens sit, vt notitia eius per totum territorium moraliter diffundatur, vnde prius obligabit proximos, quam remotos, quia prius est sufficienter promulgata proximis, seu præsentibus, quam pro distantibus, nam si ad illos moraliter non possit notitia pervenire intra illos duos menses, vel tres, spectandum est longius tempus, arbitrio prudentis necessarium, vt notitia ad ipsos remotos moraliter possit diffundi. Vnde ipse Medina bene dixit supra, posse legem esse sufficienter promulgatam respectu quorundam, & respectu aliorum non esse satis propositam.

8. Deducitur quarto, post elapsum tempus sufficiens à solemni publicatione, vt eius notitia per totum territorium,

rium, pro quo fertur, moraliter posſit diffundi, absolutè loquendo, obligat de facto in toto illo, & omnes de illo, etiam si forsan per accidens, talis notitia, quoad plures subditos, vel etiam ad aliquam partem territorij non pervenerit. Hoc plane invenitur esse de mente D. Thom. supra, quia ad obligationem legis solum requirit vt notitia eius habeatur, vel posſit per se haberi. Sed quando facta est solemnis publicatio, & tempus sufficiens elapsum est, potest per se notitia legis ad omnes pervenire: Ergo hoc satis est, vt obliget, licet casu, & per accidens non pervenerit; quia tunc notitia legis non est per se, & morali, seu humano modo impossibilis. Leges autem non considerant ea, quæ per accidens eveniunt, sed quæ per se sunt necessaria; ita Suar. ibidem, cum alijs.

9. Deducitur quinto, quod si aliquis medio aliquo extraordinario, vt arte Dæmonis, vel per Angelum reciperet notitiam ante tempus moraliter, & humano modo sufficiens, non obligaretur à lege promulgata in Curia; quia in tali casu esset excusatio, non solum ex parte subditi, sed etiam ex parte legis, & ideo simpliciter non obligat, vel quoad efficaciam, vel quoad sufficientiam (vt sic dicam.) Quando vero notitia legis, per se, & morali modo, potuit pervenire, & casu non pervenit, lex de se sufficienter obligat, licet per accidens, ignorantes excusentur. Quæ differentia, quoad effectum obligationis legis, v. g. culpæ transgressionis, non videtur ineſſe moris considerabilis, nihilominus quoad alios effectus irritandi, aut inhabilitandi, valde considerabilis est, quia in vno casu annullatur actus factus contra legem, in alio vero minime; sic Suar. cum relatis authoribus, ex quibus, & ex dicendis sect. seq. facillimo negotio argumentis in contrarium adductis satisfiet.

SECTIO IV.

An lex Pontificia irritans contractum absolutionem Sacramentalem auferendo iurisdictionem, professionem, collationem beneficij, aliosque actus, & similiter lex pœnalis, post publicationem factam solum Romæ, statim obliget omnes absque vlla mora.

1. SEparatim excitatur hoc dubium à DD. quia speciale inveniunt difficultatem in duplici casu. Primo, quando lex dicit expresse se irritare *ex nunc*, *vel à die publicationis*. Secundo, quando talem clausulam non apponit, sed irritat actum absolutè; nullum tempus determinans. In primo casu P. Salas de legib. disp. 12. sect. 2. num. 11. docet, huiusmodi leges esse perniciosas Reipublicæ, & nullas, ac invalidas, quoad effectum; quia sentit etiam in legibus irritantibus esse omnino necessariam publicationem in qualibet Provincia, seu Diœcesi, & insuper tempus sufficiens, vt notitia possit ad omnes pervenire; idem docet Sotus, & sequitur Layman lib. 1. tract. 4. cap. 1. num. 7. & hoc, ex benigna interpretatione Pontificis censeri debet; vt effectum non sortiantur antequam in Diœcesibus promulgentur. Fundamenta huius sententiæ sunt eadem quæ supra pro legibus solum disponentibus adduximus; quia si publicatio, & tempus sufficiens sunt de ratione legum, vt obligatoriæ sint, sine illis obligare non possunt; etiam si apponatur clausula *ex nunc*; facit enim hunc sensum, statim post debitam promulgationem, & tempus, intra quod notitia legis haberi possit. Quod si in Curia Romana, & alijs Tribunalibus Ecclesiasticis contrarium iudicatur, est, quia iudices sequũtur opinionem contrariam, non vero quia in conscientia, & pro foro interiori ista non possit sequi.

2. Sed hæc sententia Patris Salas, sic absolutè prolata,

ta, communiter reijcitur a Decio, Felino, Panormitano in cap. 2. de const. à Sanch. lib. 3. de matrim. disp. 17. n. 10. Rodrig. tom. 1. q. 6. art. 5. & ab alijs. Nam tales leges irritantes actus *ex nunc*, *vel ab hac die*, non fiunt in odium agentis, sed ob bonum publicum, quod privatis commodis præfertur, nec supponunt culpam in agentibus. Ergo independenter à scientia ligant: nam Sixtus V. irritas, & nullas declaravit professiones factas contra formam suæ constitutionis, à die publicationis eiusdem in Curia Romana, quod etiam temporibus præsentibus, fecit Innocent. X. anno 1649. qui die 17. Decembris declaravit irritas professionis contra suas constitutiones per totam Italiam, & Insulas adjacentes, faciendas à die 22. eiusdem mensis in quo publicata fuit Romæ eius Bulla, cum esset impossibile naturaliter, vt intra quatuor dies, sua Bulla per totam Italiam, & Insulas innotesceret.

3. Attamen Pater Suarez lib. 5. de leg. cap. 33. num. 7. licet sequatur hanc secundam sententiam, notanter addit, obseruandas esse huiusmodi leges, in quibus tales particulæ apponuntur regulariter: Loquendo de quibusdam rebus, vel actionibus, in quibus Pontifex potest libere disponere, & dispẽsare, vt sunt beneficia, & collationes eorum, & valor professionis Religiosæ, & ideo in his sæpe inhabilitat personas, vel impedit collationis valorem, seu professionis à die promulgationis Romæ factæ, vt fecit Sixtus V. circa nullitatem professionum; quia etiam valor professionis in Religione pendet ex acceptatione Sedis Apostolicæ. Vnde si ab hac die non vult acceptare, nisi talibus conditionibus seruatis, erunt nullæ. Quod alijs terminis explicat Layman lib. 1. tract. 4. cap. 2. num. 7. dicendo: Hunc modum irritandi esse proprium legum irritantium actum, non in odium agentis, sed ob defectum solemnitatis assignatæ à Principe in bonum commune, & sic statim ligant etiam ignorantes, & actus sine tali solemnitate ab illa die redditur nullus.

4. At vero in alijs rebus, quæ non ita pendent à voluntaria institutione Pontificum, seu solemnitate, ab ipso petita, sed supponunt aliquod naturale ius, quod per humanam legem interdum modificatur, id nunquam fit sine concessione sufficientis temporis, vt lex ad notitiam deveniat. Tum, quia regulariter esset nociuum bono communi. Tum etiam, quia videretur aliquo modo iuri naturali repugnare, vt declaratum est, & statim addit: Quamvis autem hoc ita sit; nihilominus semper pro lege est præsumendum, & ideo quandocumque lex Canonica habuerit similem clausulam, quam primum ad noticiam deveniat seruanda est, vt nullitatis periculum evitetur; Suarez sequitur absque hac vltima additione Laymann, vbi supra, neque quoad hoc vllam facit distinctionem in his legibus, licet habeant clausulam *ex nunc, vel ab hac die*, siue non. Imò, dicto num. 7. addit, quod lex Pontificia, quæ infirmat contractus, vel aufert iurisdictionem, verbi gratia, in ordine ad Sacramentum Pœnitentiæ, benigna interpretatione censeri debet, non antea effectum suum sortiri, quam in Diœcesibus promulgata sit. Sentit ergo, quod etiam in his legibus requiritur publicatio in singulis Diœcesibus, & sufficiens tempus, vt notitia ab omnibus possit haberi, sed de hoc dicam modo.

5. In secundo autem casu, nempe quando in legibus irritantibus non apponitur clausula *ex nunc, vel ab hac die*, sed absolutè proferuntur; multi Doctores sentiunt esse necessariam in singulis Diœcesibus peculiarem publicationem, sicuti in legibus civilibus imperialibus, ex fundamentis supra relatis sect. 2. huius disp. a num. 3. sic docent Sotus lib. 1. de iust. quæst. 1. art. 4. Laymann vbi supr. num. 7. qui male citat Suarez pro hac parte. Nervosè Molina tom. 2. tract. 2. disput. 345. & alij. Itaque sentimus, quod lex non solum civilis, quæ irritat contractus, alioquin iure naturæ vali-

validos, vel aufert iurisdictionem, v.g. in ordine al Sacramentum pœnitentiæ, benigna interpretatione censeri debet, non antea effectum suum sortiri, quam in Diœcesibus promulgata sit, & sufficiens tempus post promulgationem transierit, vt notitia legis promulgatæ in propria Diœcesi ad omnes possit pervenire, & multi ad hoc petunt spatium duorum mensium, post quamlibet promulgationem, & certe ait Molina; non benè faceret Summus Pontifex, si cum iniuria suorum subditorum aliqua lege vellet, aliquid reddere nullum, antequam illis in suis Diœcesibus promulgaret, concesso insuper eis tempore competenti in quo regulariter ad omnium notitiam posset devenire, & loquitur in terminis Bullæ Pij V. annullativæ contractus censuum, sine solemnitatibus ab ipso requisitis, & similibus, & in nullitate absolutionum Sacramentalium. Quod autem annullatio talis contractus, & similium, cæderet in præiudicium illos celebrantium probat; quia celebrarẽt contractum ex natura rei licitum, traderẽtque pretium aliquando cum maiori lucro cessante, aut damno emergente, quam essent pensiones receptæ, & nihilominus cogerentur pensiones restituere, alioquin licite receptas, & carerent lucro cessante, & venditores censuum, toto illo tempore gauderent pecunia recepta gratis, quod constat esse iniurioſum, & ita illa opinio, quæ censet, sufficere duos menses post publicationem, Romæ factam, vt obligetur tota Ecclesia, neque sit necessaria publicatio in singulis Provincijs, aut Diœcesibus ad effectum, quod nullus præsumatur illas invincibiliter ignorare, & quod invalidæ sint, quæ talibus legibus annullantur; profecto non est tam certa, quam supponitur ab aliquibus, quin potius contraria meo iudicio (ait Molina) est probabilior, quam sequitur Sotus, & idem est de lege annullante absolutiones, seu iurisdictionem auferente circa Sacramenta.

6. Addit insuper, quod ratio cur leges imperiales debent in qualibet Provincia promulgari, & post duos men-

ses à singulis publicationibus obligare esset, quia id tempus iudicatum est, vt post publicationum in vnaquaque earum notitia legis regulariter, seu politico modo, ad omnes posset deuenire. Quod si totum Romanum Imperium tũc per orbem tetrarum latè diffusum, vnica esset temporalis Respublica, eo modo quo est tota Ecclesia, certe nõ præscriberetur tempus duorum solùm mensium, à die publicationis, in Curia Imperiali factæ, vt totus orbis non excusaretur habere ignorantiam legis, & vt testamenta, aut cõtractus, ob defectum solemnitatis, aut ob alias causas, nulla censerentur; quoniam esset irrationale, eo quod in tam exiguo tempore notitia legis deuenire non posset ad totum Imperium, singula que illius oppida, & personas, & ob id constituta fuit authentica *vt nouæ constitutiones*. Quare cum Ecclesia tam latè per orbem terrarum sit diffusa, quam latè diffusum non erat Imperium diuisaque sit per Metropoles, & Diœceses, sicut Imperium per Prouincias erat diuisum, legesque Pontificiæ derivari a Curia Romana consueuerint ad Patriarchatus, Metropoles, & Diœceses, vt ita ordine quodam promulgentur, vt ex multis Bullis liquet, consequens profecto est, vt quando ius Canonicum cõsentaneè ad ciuile de duobus mensibus circa Pontificias leges, loquitur intelligendum illud sit à publicatione, in vnaquaque Diœcesi facta, alioquin irrationabile esset, tam modicum tempus designare. Tum, vt ignorantia in vniuersa Ecclesia non præsumeretur. Tum etiam, vt in tota Ecclesia irriti non essent actus alioquin ex licito aliàs fieri non posset, sine multorum iniuria, quod non est præsumendum de voluntate Pontificis; confirmatur ex Tridentina Sinodo, sess 24. cap. 1. de reform. Dum irritum reddens matrimonium clandestinum, cernensque id cedere posse in magnum fidelium gravamen, noluit legem illam obligare, nisi post triginta dies à publicatione in vnaquaque Parochia. Hæc Molina, ex Soto, & alijs, qui expresse loquuntur etiã de irritatione iurisdictionis administrandi Sacramenta.

Qui-

7. Quibus si obijcias, quod communiter Bullæ Pontificiæ non publicantur solemniter, nisi solum Romæ. Imò multa inserta in iure communi non inveniuntur alibi publicata, & nihil omnus obligãt vbiliber, cum sola illa publicatione, & idem est de Bulla Cœnæ Domini. Respondet Molina, §. Verum tamen, & §. ad secundum, quod hæc non debeat movere, vt quis discedat à sua opinione, authoritate iuris, firmisque rationibus confirmata, & comprobata, sed solum ad eam limitandam, vt intelligatur nisi constitutio, seu Bulla in corpore iuris sit inserta, quo iure Provinciæ vtuntur, & in Vniversitatibus adiscatur, & inter literatos viros practicetur; id enim in vnaquaque Provincia pro promulgatione sufficit; quia est æquivalenter promulgatio, pro qualibet Provincia, neque necessaria est alia, sive ius illud Canonicum sit, sive civile; & hoc modo eam limitat Felinus vbi supra, & Panormitanus, cap. noverit, citato, & eodem modo philosophandum est de Bulla Cœnæ Domini, propter eius observantiam, & communem vsum in Vniversitatibus, & Tribunalibus, vbi recepta est. Vnde si corpus aliquod iuris de novo Romæ æderetur, in quo essent novæ aliquæ Constitutiones, adque sufficiens earum notitia ad aliquam Provinciam, intra duos menses, non deveniret, neque in ea publicarentur, ait Molina, tunc illas non obligare ipsos ignorantes in ea Provincia, antequam de eis haberetur communiter dicta notitia. Et sic quoad Bullam Pij V. de qua præcipuè ibi disputat Molina, docet, quod si in Provincia aliqua publicata non sit, neque ea inter viros doctos practicatur, tabellionesque, & contrahentes de illa non sint admoniti. non irritat contractus contra formam ipsius, ab ignorantibus celebratos.

8. Et adhuc, si instes ex Bulla Pij IV. super declaratione temporis ad observanda decreta Tridentini, referente: *De iure communi sancitum esse, vt novæ Constitutiones vim non obtineant, nisi post certum tempus*, vbi addit

Pontifex: *Prout rationi, iuri, & æquitati conuenire censuimus, duximus declarandum, quod decreta ad reformationem, & ius positiuum pertinẽtia, omnes cœperint obligare à Kalendis Maij, neque posteam diem excusationem cuiusquam, quod ea ignorauerit, admittendam. Quod si in contrarium aliquid fuerit iudicatum, totum sit irritũ, & inane.* Cum igitur præfata Bulla cum decretis Concilij, Romæ fuerit publicata à fine Ianuarij, & solum tres menses designet Pontifex, post publicationem Romæ factam, & nullam aliam publicationem exigat in particularibus Diœcesibus, & incrementum illud vltra duos menses, designare videatur, propter moram factam, in Typis mandando, ac mittendo Concilium ad Prouincias, vt ex ipsa Bulla constat; sequitur, quod nec requiritur, nisi sola publicatio Romæ, neque maius tempus duorum mensium pro obligatione cuiusvis legis Pontificiæ, in quolibet loco iurisdictionis Vniuersalis Ecclesiæ.

9. Respondet Molina, quòd attenta notitia, quæ de Concilio Tridentino, iam antea absolute, per Prouincias omnes habebatur, & quod per patres ante illius confirmationem ad Prouincias omnes Typis mandatum deuenerat, attenta etiam notitia confirmationis, & publicationis illius Romæ factæ, quæ ad Prouincias omnes Europæ Romanæ Ecclesiæ subiectas intra breue tempus peruenit, vt poterei adeo insignis, & tanto tempore, vbique desiderata. Insuper attenta celeri illius publicatione, quæ vbique facta est, iure optimo, Pius IV. declarauit omnes obligare cœpisse à Kalendis Maij: per Epicheiam autem legum interpretem est iudicandum, non intellexisse de his, qui in Indijs, & quibuscumque remotissimis, noui Orbis, partibus commorantur, ad quos notitia confirmationis Cõcilij, tam brevi tempore deuenire non potuit. Quid enim illis prodesset ad sufficientem notitiam, tempus duorum mensiũ. Insuper si leges Pontificiæ elapsis duobus mensibus à publicatione Romæ facta, vniuersam obligarent Ecclesiam,

sane Pius IV. non declararet consentanee ad ius commune, post tres mẽses obligare cœpisse, sed statim post duos menses ita cœpisse obligare, vt quidquid contra decreta postea fuisset effectum, irritum esset, & inane. Potius ergo sua sententia (ait Molina) confirmatur ex declaratione Pij IV. quam contraria; cum statuat Pontifex iuxta ius commune duos menses à publicatione, & alium pro mora impressionis suæ Bullæ, vt diximus; alias solum ad duos menses deberet præcedere publicatio in qualibet Diœcesi, & quid prodessent illi duo menses, pro longissimis Provincijs, vbi in tam brevi tempore non posset peruenire notitia publicationis Romæ factæ. Hæc Molina & alij.

10. Attamen Pater Angelus Maria persistens in sua opinione supra quæst. 76. num. 5. ait: Quod si lex Ecclesiastica irritans, v. g. matrimonium publicata solum Romæ, deveniat eius notitia ad maiorem partem populi, habebit vim statim obligandi populum, seu gremium Christianorum, existentium etiam inter infideles, dum numerus sit saltem decem Christianorum, & num. 3. ait: Quod si vterque coniux existens apud Iapones, sciat publicationem legis Romæ factæ de impedimento matrimonij dirimente, quamvis cæteri Christiani ibi commorantes ignorent, erit nullum matrimonium. Sed quomodo hæc cohæreant cum dicta doctrina de maiori parte, & cum contraria, quam ipse docet ibidem, num. 1. docti examinent.

11. Ego vero sentio cum P. Suario lib. 5. de leg. cap. 23. num. 3. Merola disp. 4. dub. 22. num. 297. & alijs, ad obligationem legis Pontificiæ irritantis sine determinatione temporis, sufficere vnicam publicationem Romæ factam, sed requiri pro distantibus, vel tempus duorum mensium, si sufficiat, vel maius secundum, quod necessarium est, vt notitia possit, modo humano, & morali, ad omnes pervenire, vt diximus supra de alijs legibus Civilibus, & Canonicis; & ex tunc, si aliqui ignorent legem, erit per accidens, & facient actus nullos, si operentur con-

tra tales leges; excusabuntur tamen a culpa, & ab alijs pœnis, quæ culpam supponunt, si ignorantiam invincibilem pro foro exteriori probare possint, propter rationes eisdem locis allatas. Vnde dictæ leges obligant præsentes, & scientes absolute statim; absentes vero obligant post primam generalem publicationem quasi in actu primo; & post publicationes particulares, etiam in actu secũdo, iuxta dicta in hac disputatione sect. 1. num. 6. & 7.

SECTIO V.

Quomodo adaptanda sit Doctrina præcedentium sectionum revocationi omnium privilegiorum, & indulgentiarum.

1. SVppono vt certum, duobus modis posse fieri revocationem privilegij. Primo, per publicam, & vniversalem legem: Alio modo ab homine, idest, per privatam, seu particularem revocationem, vel respectu alicuius communitatis particularis Religionis, seu privatæ personæ, & suppositis de necessitate requisitis, pro omnibus legibus in communi. Dubitatur primo, an ad revocationem per legem generalem privilegiorum, & idulgẽtiarum, sufficiat vnica publicatio solemnis, facta in curia, pro omnibus privilegiatis, etiam in varijs locis valde distantibus, commorantibus? An vero in qualibet Provincia, seu Diœcesi remota, debeat fieri specialis promulgatio?

2. Non desunt, qui persistentes, in opinione relata, sect. 2. circa leges vniversales generaliter disponentes, & sect. 3. num. 1. circa leges irritantes, afirment vnicam publicationem factam in Curia Romana sufficere pro omnibus subditis, & quod illa facta, statim manent revocata quælibet Privilegia, taliter, quod virtute illorum nihil valide fieri possit. Probant, tum ex magnis inconvenientibus

bus ex opposito sequutis, & relatis pro legibus communibus, sect. 2. Tum, quia consuetudo, & praxis sic vigent, vt probatum est ibidem, & constat ex motibus Pij V. Gregor. XIII. & Innocēt. X. circa ingressum Conventuū Monialium, & nullitates professionum, quæ sola publicatione Romæ facta omnes obstrinxerunt.

3. Alij ex adverso, defendunt non sufficere vnicam revocationem in Curia, privilegiorum, Indulgentiarum, & aliarum rerum, sed necessarium esse vt huiusmodi leges promulgentur non solum in singulis Provintijs, verum etiā in singulis Diœcesibus privilegiatorum, aliàs privilegia non manebunt cum effectu revocata. Imò Sayrus in Clavi Regia lib. 5. cap. 5. num. 13. ait, circa revocatorias privilegiorum, & Indulgentiarum: Illud communiter ab omnibus receptū, & approbatū est, huius modi leges vim obligandi non habere, quousque promulgatæ sint, non solùm in Provincia, sed etiam in Civitate, & Parochia, addens, quod vsque dum talis revocatio sit promulgata ibi: Quicumque potest vti concessis privilegijs citra culpam. Neque hoc tantum, verum etiam, si quis vsque ad illum articulum, virtute privilegiorum, fuerit à reservatis absolutus, absolutio est valida, & tenet etiam cum Sayro, Sotus lib. 1. de iust. quæst. 1. artic. 4. Valentia 1. 2. disp. 7. punct. 5. quæst. 2. §. Nam primo, Medina 1. 2. qræst. 90. art. 4. citantque in sui favorem Felin. & Panorm. supr. cap. Cognoscentes, de const. fundātur in hoc, quod privilegia sunt favorabilia, & revocationes odiosæ. Vnde illa, sunt amplianda, istæ vero restringendæ, & de benignitate Summi Pastoris, hoc licet præsumere, maximè quod redundat in favorem animarum, & ita esse consuetudine introductum, docent Sotus, & Medina.

4. Nobis tamen tenenda est sententia Suarez cum moderamine apposito supra sect. 4. n. 3. & 4. & disp. 3. à num. 4. & deinceps. Itaque primam sententiam reputamus veram intellectam de quibusdam rebus, seu actionibus

bus, in quibus Pontifex libere potest disponere, & dispẽsare, vt sunt beneficia collationes eorum, & valor professionis Religiosorum, vt diximus ibidem, in alijs vero rebus, præcipuè, quæ ad salutem animarum pertinent. Secũdam sententiam amplectimur, iuxta ibi dicta, num. 4. & iuxta deductiones relatas, sect. 3. à num. 5.

5. Sic docent Sayrus in Clau. Reg. lib. 3. cap. 5. num. 13. loquendo de materijs privilegiorum, & Indulgentiarum, & ait esse ab omnibus receptum, & approbatum, huiusmodi leges vim obligandi non habere, quousque publicatæ sint modo assignato; & licet isti Authores absolutè loquantur de omnibus revocatorijs. Tu tamen semper excipe casus relatos sect. 4. num. 3. Quia illi vt per se patet, semper sunt comprehẽsi propter rationes ibi assignatas, quod verum est etiam non stante privilegio referendo.

6. Argumenta præcipua, quæ generaliter militant cõtra nostram assertionem soluta manent à Molina, & alijs supra sect. 4. à num. 7. Neque allata in præsenti, alicuius momenti sunt contra nostram repetitam conclusionem. Concedimus ergo, cum prima sententia, quod praxis viget in casibus à nobis exceptis, vt in motibus Pij V. Greg. XV. & Innocent. X. circa nullitatem professionum, & beneficia Ecclesiastica: Nego tamen cum secunda sententia hoc curre in revocatorijs aliorum privilegiorum, propter fundamenta à nobis adducta.

7. Privilegium quod maximè favet secundam partẽ nostræ assertionis, & minimè primę fuit concessum patribus Societatis Iesu à Greg. XIII. vbi statuit, vt nulla abrogatio sub quavis amplissima forma præiudicet privilegijs ipsi Societati concessis, nisi fuerit insinuata, & intimata dictis Patribus, prout constat ex §. 4. ipsius Priuilegij Bullati, incipientis: *Equum reputamus, &c.* habeturque apud Cherub. fol. 361. sub anno 1572. & sic fuisse decisum à Rota, tenent Cherub. in Comp. Bull. tom. 2. ad Const.

Const. Gregor. XIII. in Scholio 2. Marcus Anton. de Amat. decis. 17. per totam, Diana 3. part. tract. 2. de dub. Regul. resol. 68. Donat. tract. 13. quæst. 23. & alij, quo privilegio gaudent omnes Mendicantes, ob communicationem privilegiorum, & aliæ Religiones, quæ in eis participant, vt fatentur dicti Authores, & hoc privilegium hodie esse in viridi observantia, etiam in alma vrbe constat ex lite decisa inter Patres Societatis, & Episcopum Angelopolitanum, vbi Innocent. X. iussit, vt eis intimaretur revocatio facta contra dictos Patres, ne se excusatos iudicarent à revocatione, ob dictum privilegium; quibus omnibus adfui dum Romæ existerem.

SECTIO VI.

Virum lex revocans privilegia, vel indulgentias sortiatur suum effectum statim à die sufficientis promulgationis, vbi oportet iuxta relatas sententias.

1. ALiqui affirmant, quod quando lex directè fertur ad privilegiorum abrogationem, ab hora promulgationis actus contra legem non valent, etiam si propter ignorantiam sine culpa fiant; probant ex l. vlt. C. de decurionibus lib. 10. ibi: *Omnibus anterioribus modis, quos non comprehendit sanctio, ex præsenti die, antiquandis.* Insuper, quia cum revocario solum pendeat à voluntate Principis, & sit quid extrinsecum respectu privilegiati, non est necessaria alia dilatio temporis, vt statim effectum habeat independenter à notitia privilegiati.

2. At nobis decendum est, non habere effectum revocandi, nisi post tempus necessarium, vt notitia perveniat, vel morali, & humano modo, possit pervenire ad notitiam omnium privilegiatorum, quod tempus erit ta-

xan-

xandum iuxta prudentis arbitrium, vt diximus supra de alijs legibus; sic P. Suar. lib. 8. de leg. cap. 40. num. 4. Bonac. de leg. disp. 1. quæst. 3. punct. 8. §. 3. num. 20. Castro Palao tom. 1. oper. mor. tract. 3. disp. 4. punct. 21. quæst. 5. & alij, propter rationes supra assignatas, quæ quantum ad hoc eodem modo probant in vtroque casu.

3. Addunt insuper, quod transacto tempore sufficiente à promulgatione facta vbi oportet, vt notitia illius ad omnes possit humano, & communi modo pervenire, si aliquis, vel aliqui laborent ignorantia invincibili, quamvis excusentur à culpa, nihil valide efficiunt contra legem, quia leges communes attendunt ea, quæ pro communi sunt necessaria per se, non vero, quæ per accidens, & raro evenire possunt, sicut dictum est de obligatione, & revocatione aliarum legum.

4. Advertit tamen Suar. num. 5. & est communis doctrina; quod si post dictum tempus contingat, aliquem vti privilegio sic revocato, stante communi errore revocationis, & vsus privilegij pertineat ad iurisdictionem, vel aliud simile munus publicum, tunc actus erit validus; non vi solius privilegij, sed adminiculo iuris sustinentis, & supplentis iurisdictionem ad similes actus factos titulo colorato, ac tollerato, iuxta l. Barbarius, ff. de officio Prætoris, vt vitentur incommoda publica, quæ ex ignorantia possunt oriri, privata autem, & quæ per accidens sequuntur, non attendit ius.

5. Cæterum, quamvis doctrina Patris Suarez, Bonacinæ, & Palaij adducta, in rigore iuris sit vera, nihilominus quoad praxim attinet, addunt aliqui leges revocatorias privilegiorum non habere vim obligandi ignorantes invincibiliter, ac perconsequens, nec reddere actus invalidos, antequam ad notitiam cuiuslibet privilegiati perveniant, etiam transacto sufficiente tempore a die publicationis necessariæ, sive in qualibet Provincia, iuxta secundam sententiam, sive solum Romæ iuxta primam, etiam si

hoc

hoc negetur in aliquibus legibus revocatorijs, vt supra ostensum est, excepto casu l. Barbarius; sic tenent expresse Vazquez 1.2.q.45.disp.156.num.28. Valentia eadem 1.2. disp.7.q.5.punct.5.quæst.2. Sa, verb. Gratia, num.1. Azor lib.5.tom.1.cap.3.quæst.6.& cap.22.q.7. dicens esse communem opinionem, Sebastian. Scaccia in annotat. ad Panorm. ad cap.1. de concess. præb. in 6. § nec obstat, verb. Privilegiati littera K. citans Iasonem, & alios, Sayrus in Clau. Reg. lib.3. cap.5. num.13. Merol. tom.3. de leg. disp. 6. cap.7. diff.1. num.247. & alij.

6. Probant, tum quia videtur hoc rationi valde consonum. Nam cum privilegium sit privata lex consonum videtur, vt vnicuique innotescat revocatio, ne aliqua, cũ damno proprio, & aliorum, fiant irrita, sine culpa privilegiati, & aliorum. Quare ex æquitate iuris Doctores merito in hoc sensu mentem Pontificum, & Principum interpretantur, dum expresse in sua lege contrarium non disponunt. Tum etiam, quia cum privilegia sint favorabilia, & regulariter concessa ad causas pias, & salutem animarum, odia circa illa debent restringi, vt repetitum manet in hoc tractatu, & idem dicunt de Indulgentijs concessis prædicti Authores, cum Navarr. in comment. de Iubil. & indulg. notab.28. num.27. & notab.33. in principio, & medio, & sequitur Donat. tract.16. de Oracul. quæst. 6. num.6. cum etiam indulgentiæ latè saltim privilegia sint, vt suo loco probatum manet, & hæc sententia mihi valde probabilis est, imò, & probabiliorem iudico.

7. Ex quo benè inferunt Vazquez, Valentia, Sayrus, & Merola. Primò, validam esse confessionem, quam quis ex privilegio fecit coram Presbytero a se electo virtute privilegij, seu Bullæ, etiam si tale privilegium revocatum esset, ipso tamen privilegiato ignaro invincibiliter de tali revocatione. Secundo, quando Summus Pontifex per suam legem revocaret privilegium aliquibus Religiosis concessum, absolvendi a casibus ipsi Pontifici reservatis,

tis, validæ erunt absolutiones ab ipsis datæ, cum ignorantia invincibilitalis revocationis, alias multa incommoda fideles paterentur sine culpa, quod minime præsumendum est de mente Pontificum, nec de eorum pietate, & amore erga fideles, quorum verus Pastor, & Pater est.

8. Nota tamen, quod secus alij sentiunt in aliquibus legibus generalibus revocatorijs prohibentibus, ne aliquid fiat, quod ante fieri poterat, vel in aliqua lege iure, vel consuetudine legitime introducta, pro hijs enim cum privilegia non sint, sed leges communes sufficit publicatio communis, & quod notitia possit ad omnes pervenire morali, & humano modo. Vnde deducit Vazquez, num. 29. cum alijs, quod si post decretum Trident. sess. 23. cap. 15. de reformat. aliquis sæcularis eligeret Sacerdotem nõ approbatum ab Ordinario, vt consuetum antea erat; eius confessio esset invalida, etiam si tale decretum invincibiliter ignoraret, quia illud non erat privilegium, sed cõsuetudo introducta per modum legis, nam ante Concilium approbatio Ordinarij necessaria non erat, & ita consuetudo illa eligendi non approbatum, habebatur pro lege permitente. Lex autem Concilij Tridentini disponens approbationem necessariam esse, & revocans consuetudinem illam, non indiget tanta publicatione, vt ad singulorum notitiam actu perveniat, sicut indiget privilegium, quod est quasi lex privata.

9. Similiter, si per legem, aliqua excommunicatio reservetur Pontifici, in validè absolvet ab ea, qui ante reservationem poterat, etiam si invincibiliter ignoret reservationem, post tempus sufficiens à promulgatione; quia ibi nullum intervenit privilegium. Nota etiam hic obiter ex Azor vbi supra; quod si quis incidit in peccatum, cui annexa est excommunicatio reservata, si postea Pontifex ipse, vel alius, tolleret reservationem talis excommunicationis, nihil dicens de tempore futuro, vel præ-

præterito in revocatione, quod talis posset absolvi à quolibet confessore ab ex communicatione præterita reservata, quia ablatio reservationis, etiam retrotrahitur ad excommunicationem antèa incursam, & sic manet sine reservatione, & tuta conscientia absolvitur.

10. Consequenter infertur, quod si quis hodie cum ignorantia invencibili decreti Trident. sess. 24. cap. 1. de reformat. irritantis matrimonia clandestina, contraheret matrimonium absque præsentia Parochi; matrimonium esset nullum, quia quod id posset fieri valide ante Tridentinum, non erat privilegium, sed ius commune. Ratio est, quia in his, & similibus non militat ratio privilegij, vt clarè patet, sed proportio rationis servatur, sicut enim ad revocationem privilegij, quod est lex privata, est necessaria notitia revocationis in singulis privilegiatis, ita ad revocationem legis communis necessaria erit, & sufficiens communis notitia illius, vt supra declaratum manet; sic Merola, ex Vazquez, Sairo, & alijs.

SECTIO VII.

De revocatione privilegiorum ab homine, sive privatim facta.

1. Conveniunt fere omnes, revocationem ab homine, sive privatam, non habere effectum antequam ad notitiam certam privilegiati perveniat; ita Azor supr. quæst. 6. vbi nomen denuntiationis, pro notitia certa vsurpat. Vnde cum sola dubia notitia non impeditur privilegium; quia melior est conditio possidentis, neque cum sola probabili tenetur abstinere ab illo, vt docent Authores relati supra, & per se patet. Ex dictis infertur manifestè, quod sive revocatio privilegij fiat per legē vniversalem, sive per privatam, non habet effectum in ignorantibus invincibiliter revocationem; etiam post suf-

ficiens tempus, vt illam possent habere exceptis casibus assignatis supra sect. 4. huius disp. a num. 3. quia inculpabiliter eam non habent; sic Pater Merola cum Doctoribus adductis sect. præcedenti pro nostra sententia eod. cap. 7. disp. 6. diff. 2. vbi num. 254. reijcit sententiam Suarez, & Bonacinæ assignantium differentiam quantum ad hoc inter revocationem per legem vniversalem, & legem privatam, seu particularem, & constanter affirmat, quod sive revocatio fiat per legem, sive fiat ab homine, nunquam habet effectum revocatio privilegiorum; donec ad notitiam privilegiati perveniat, & notitia sit certa, & hoc non alia ratione, nisi quia ita præsumitur rationabiliter de intentione Papæ, qui privilegium concedit, vt sic incommodi vitentur, quæ sine culpa sequi possunt in conscientijs suarum ovium, & commoda in favorem animarum sequãtur, vt diximus supra.

2. Hoc vt certo, vel saltem probabiliter supposito, supersunt aliqua examinanda, pro resolutione sectionis. Videlicet, quæ publicatio, & vbi sit necessaria, vt revocatio ab homine, seu privata sortiatur suum effectum?

3. Pro cuius intelligentia est notandum cum Azor vbi supr. quæst. 6. quod privilegium potest esse concessum solum alicui determinatæ personæ ratione sui, aut pro loco particulari, vel potest esse concessum Collegio, Convẽtui, vel confraternitati, vel peculiari Diœcesi, aut Religioni, vel denique alicui personæ determinatæ ratione officij, seu dignitatis.

4. Quo prænotato; dico primo, si concessum sit privilegium determinatæ personæ ratione sui, vel peculiari loco, necesse est, vt ipsi privilegiato notificetur revocatio, quia non est alius modus publicandi respectu eius, vt communiter docent Doctores. Est tamen conversum an hæc notificatio debeat fieri, vel per litteras derogantis, aut per Nuntium, ad hoc destinatum ab ipso, & ad privilegiatum directum? An vero, vt ei notificetur derogatio, sufficiat

ficiat quælibet alia certa notitia, vnde cumque privilegiato proveniat. Hoc secundum tenet Azor vbi supra cum alijs relatis à Sanch. lib. 5. de matrim. disp. 30. num. 13. & disp. 36. num. 9. & sequitur Merola supr. num. 256. ait ipse Sanch. Bonacina, & alij docent probabiliter esse necessarium, vt hæc denunciatio fiat, vel per Nuntium, vel per litteras destinatas ad privilegiatum, nec sufficere, vt privilegiatus alia via privata cognoscat revocationem sui privilegij, & stando in privilegio concesso Patribus Societatis à Gregor. XIII. supra relato, verissima est hæc sententia, sed absque tali privilegio secundus modus dicendi probabilior mihi videtur, quia ad valorem revocationis ex natura rei, non est necessaria acceptatio privilegiati, nam eo invito potest privilegium revocari, in quo differt revocatio a concessione, vt infra dicam, quia notitia solum est necessaria ad vitanda inconvenientia, quæ aliter sequi possent, ad hoc autem sufficit notitia certa quacumque via comparata. Ergo absque solido fundamento alius modus desideratur sine ratione cogente.

5. Dico secundo, quando privilegium est concessum alicui communitati particulari, non est necessarium, vt eius publicatio, seu intimatio revocationis fiat cuilibet particulari de tali communitate, sed sufficit, vt fiat corpori communitatis, videlicet, eius capitulo, vel eius capiti, vt Priori, Provinciali, si concessum sit Provinciæ, vel si toti Religioni, sufficit, quod publicetur, seu intimetur Capitulo Generali, vel ipsi Generali, vel ijs, qui eorum vices gerunt, vel Procuratori Generali, seu Provinciali, & ex illis cum primum possit ordinate debet derivari notitia in singulos, quod si negligenter se gerant, quibus hoc incumbit, absque dubio, peccabunt graviter, ipsi tamen subditi ignorantes invincibiliter revocationem, licite vtuntur privilegio quoad vsque certam notitiam eius habeant, vt ex dictis patet.

6. Dubitabis tertio, an sicut requiritur notitia re-

vocationis privilegij in privilegiato, vt revocatio vim habeat; ita requiratur notitia concessionis privilegij, vt illo valide vtatur. Aliqui docent privilegium habere vim, ac prodesse semper statim, ac rescriptum est, & authenticè confectum, & subscriptum, seu Bullatum; etiam si ab eo, cui conceditur ignoretur; sic Geminianus in cap. 1. de concess. præbend. in 6. & alij multi Iuristæ, & Canonistæ.

7. At Siluester, verb. Privileg. quæst. 15. ait: Quod si privilegium concedatur ad instantiam privilegiati per se, vel per suum Procuratorem, statim privilegiatus gaudet privilegio; etiam si nullam habeat notitiam concessionis, at si concedatur ex motu proprio, vel petitione alterius, ignoro privilegiato, nihil valet privilegium, sine notitia illius. Sit exemplum alicui petenti per se, vel per alium à se excitatum. Conceditur privilegium, ne possit excommunicari, si excommunicaretur post privilegiũ sic cõcessum, nulla esset excõmunicatio, etiam si tempore excõmunicationis privilegiatus nihil sciret de concessione privilegij, secus vero esset, si privilegium esset concessum motu proprio, vel ad petitionem alterius, inscio privilegiato, nisi aliud exprimeret Pontifex in concessione.

8. Ratio disparitatis est, quia in primo casu, & adest voluntas concedentis, & eius cui conceditur in proprio procuratore. In posteriori autem non ita donec illi cui cõcessum est privilegium innotescat, & illud accepter; sequuntur hanc sententiam multi cum Sanch. lib. 3. de matimon. dis. 36. num. 6. & licet illam etiam sequantur Suar. lib. 6. de leg. cap. 11. n. 8. & lib. 8. cap. 25. n. 25. Vazq. 1. 2. disp. 156. n. 31. Salas de leg. disp. 12. sect. 7. n. 30. sed cũ limitatione; dũmodo intelligatur de privilegijs, quæ dant aliquod ius, & potestatem ad aliquid agendum, non vero de illis, quæ sunt dispensationes in aliqua lege communi obligante in conscientia. Primum apparet in potestate ad eligendum confessorem, vel ad absolvendum à reservatis, & etiam in-

in privilegio ; quod concedit immunitatem ab aliquo onere, vel exemptione, ab alterius iurisdictione. Secus vero dicendum existimant in privilegijs ; quæ continent dispensationem legis, auferendo obligationem in conscientia, adducunt de hoc exempla in privilegio contra legem Tridentin. annullantem matrimonium cum aliquo impedimento dirimente, & in lege ieiunij. Vnde affirmant, quod si quis contraheret matrimonium in gradibus prohibitis post concessum privilegium, seu dispensationem, non sufficit acceptatio illius per Nuntium, sed requiritur propria, & personalis, & consequenter notitia propria ipsius privilegiati, alias non solum peccaret, sed etiam matrimonium esset nullum, quia talis non potest vti dispensatione, tuta conscientia, donec in se illius notitiam habeat; nam exponeret se periculo transgrediēdi legem, ac proinde peccaret. Cum igitur dispensatio concedatur propter vsum, idest, vt licitè privata persona contra legem communem operetur, non censetur ei prodesse dispensationem, quousque in se notitiam habeat dispensationis: Ex eo enim tempore solum, tuta conscientia, poterit contra legem communem operari. Hæc enim est intentio, & mens Pontificis dispensantis, alias præberet occasionem peccandi operantibus, sine tali notitia, vt per se patet. Non ergo est credendum, velle Pontificem dare occasionem illius pravi vsus privilegij.

9. Nihilominus sententia Silvestri absolutè est tenēda sine dicta limitatione, eamque sequuntur Sotus in 4. distinct. 29. dub. 14. in appendice, §. post dispensationem, Ludovic. Lop. part. 2. tract. de matrim. cap. 42. Sanch. lib. 3. de matrim. disp. 36. num. 6. & 8. Bonacin. de leg. disp. 1. tract. 4. quæst. 3. punct. 3. num. 15. Castro Palao, part. 1. tract. 3. disp. 4. punct. 3. Granad. 1. 2. controvers. 7. tract. 3. part. 1. disp. 11. sect. 3. num. 21. & alij.

10. Probatur primo, quia ad effectum privilegij non satis est concessio activa, sed requiritur admissio passiva,

quæ non est sine voluntate privilegiati acceptantis, vel per se, vel per procuratorem à se specialiter ordinatum ad munus adipiscendi pro se privilegium, vt benè notat Merola num.102. quia generalis commissio procuræ ad omnia negotia, non sufficit. Ratio est, quia beneficium non confertur invito, neque aliquis potest sine voluntate aliquid adquirere. Ad voluntatem autem acceptandi, necessaria est notitia, quoniam voluntas non fertur in incognitum. Ergo privilegium operari non potest circa ignorantem ante sui notitiam.

11. Confirmatur, quia privilegium est quædam donatio, vt docent Anchar. in cap. 1. de concess. præbend. in 6. num. 6. & Franc. ibidem §. ex parte, donatio autem requirit voluntatem, non solum donantis, sed & recipiẽtis per se, vel per alium à se designatum, vt valorem habeat: sic sentiunt communiter Doctores.

12. Neque fundamentum Vazquez, & Suarez contra nostram sententiam aliquid obstat, nam ex eodem probatur contra ipsos, quod neque in privilegijs concedentibus aliquo ius, & potestatem, aut immunitatem ab aliquo onere, vel exemptionem ab alicuius iurisdictione, esset sufficiens acceptatio, & notitia per nuntium ad id destinatum, siquidem ille, qui vteretur potestate absolvendi à reservatis, antequam ipse certe habeat notitiam facultatis sibi concessæ, exponit se periculo faciendi Sacramentum irritum, siquidem ignorat concessionem, & dubitare debet, an sit concessa, vel non, ac proinde peccat graviter. Similiter fit quis antequam habeat notitiam suæ exẽptionis à iurisdictione Ordinarij, non pareat illi, vel contemnat censuras eius, mortaliter peccat. Ergo si in his privilegijs non requiritur propria notitia, & personalis acceptatio, vel per nuntium à se destinatum, vt Vazquez, & Suarez cõcedũt, semper vtens privilegio sine propria notitia se exponit periculo peccandi, neque aliter cum fundamento præsumitur de mente Pontificis; & nescio, cur

non

non erit idem dicendum in casibus ab ipsis Authoribus exclusis, cum per dispensationem in vtroque casu tollitur obligatio legis, antequam ad notitiam privilegiati perveniat, & licet verissimum sit, quod talis vsus sit peccaminosus, propter periculum, cui se exponit; hoc est tantum per accidens, & ratione periculi, ex ignorantia proveniētis: actus vero per se non est malus, nec contra legem, si revera concessum erat privilegium, seu dispensatio modo dicto. Idcirco si lata esset excommunicatio ab Episcopo contra eos, qui in quadragesima, vel vigilijs Sanctorum carnes comedunt, & aliquis post expeditam dispensationem à Pontifice, per Nuntium impetratam, vt posset carnes comedere, non incideret in excomunicationem, etiam si illam ignoraret, licet ob periculum graviter peccaret. Vnde dicendum est cum relatis Authoribus, quod in omnibus privilegijs requiritur, & sufficit ad eorum valorem, seu effectum acceptatio per se, seu per Nuntium, vel Procuratorem ad id destinatum, sed notitia propria requiritur in privilegiato, vt non temere operetur.

13. Neque de mente Pontificis potest præsumi intētum Vazquez, & Suarez, sed potius oppositum, vt benè notat Layman, qui nostram sentētiam sequitur lib. 1. tract. 4. cap. 23. num. 10. Nam Summus Pontifex, nisi aliud exprimat, in dispensationibus, seu privilegijs, intendit quod est per se, & ex natura rei, non vero quod per accidens, & raro contingit. Per se autem, & ex natura rei dispensatio absoluta robur suum habet, post nutum petentis, siue per se, sive per Procuratorem, & concedentis consensum. Ergo idipsum intendere censetur Pontifex, esto per accidens, propter defectum certæ cognitionis, aliquid interdum imprudenter, vel temerarie operetur. Vnde si quis ab Ordinario petivit facultatem per Nuntium, vt assistere possit alienus Sacerdos matrimonio, & prudenter, seu probabiliter præsumat, iam fuisse concessam, saltem in casu necessitatis, non solum valide, sed licite posset vti ta-

li dispensatione, & fiet verum matrimonium, si dispensatio concessa erat, quamvis ignoraretur à petente; ita Sanchez vbi supr. & ibidem Layman cum cæteris relatis, quia in tali casu adest sufficiens fundamentum concessionis, & adest acceptatio.

14. Verum est, quod non sufficit notitia parata ab aliquo, qui casu audivit, vel scivit, privilegium fuisse a Pontifice concessum, neque si ipsemet privilegiandus casu audiret, concessionem esse factam, sed opus est, vt Pontifex donans intimet donatario, vel per seipsum, vel per Nuntium, aut Epistolam privilegium concessum, seu donatum esse. Do exẽplũ, si ego domi exiens donarem Petro fundum, & ille casu audiens acceptaret, non esset perfecta, & irrevocabilis donatio. Ratio est, quia vt donatio sit efficax, & valida, necesse est, vt saltem per nuntium ab ipsomet donante destinatum, vel per epistolam intimetur donatario, quia huiusmodi acceptatio, ad minus requiritur vt perficiatur cõtractus donationis, cuius perfectio, in cõsensu vtriusque partis cõsistit. Cum igitur cõcessio privilegij sit quædã donatio, sine acceptatione, & cõsensu tã dãtis, quam recipientis, nequit valorem habere: sic multi relati, & sequuti à Sanchez lib. 3. de matrim. disp. 36. num. 7. Benè verum est, quod præsupposita hac notitia, sufficit, quod acceptatio sit tacita, nempè quod privilegiandus, cui intimatur privilegium, expressè non contradicat, quia in favorabilibus, tacens consentire videtur, vt docent gloss. in cap. non me, de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 42. num. 4. & communiter Doctores, qui asserunt ad hoc, vt donatio facta absenti sit valida, & fiat irrevocabilis, satis esse tacitam acceptationem donatarij, vt si absens, cui notificata est nõ cõtradicat, non secus ac in cõmuni sententia affirmatur, de donatione facta præsenti.

15. Nonnulli latet esse aliqua privilegia, quæ licet cõcessa fiunt, solo motu proprio, prosint privilegiatis à die cõcessionis, etiam si nullam notitiam illorũ habeant, vt mul-

ti docent de privilegijs nobilitatis, militiæ, alienationis, feudi, ex facultate Regia, acceptationis alicuius in ciuem, vt videre est apud Molinam de primog. Hispan. Tiraquel. l. si vnquam, verb. *Donatione largitatis* num. 330. Tapia in l. fin. 1. part. cap. 4. n. 30. ff. de const. Princip. & alios quamvis in his aliqua sint controuersa, sed ab illis abstineo, quia extra intentum, & quia in eis militat diversa, & specialis ratio.

16. Excipitur etiam privilegiũ ad absolvendũ ab excommunicatione, vt diximus. Hæc enim cum possit absenti, & invito conferri, prodest ante acceptationem, & cognitionem, vt docet D. Thom. in 4. distinct. 18. q. vlt. art. 5. quem sequuntur omnes communiter.

17. Addunt aliqui, quod non solum hæc privilegia concessa ad petitionem Procuratoris privilegiati, habent effectum statim, ac per Procuratorem, seu Nuntium ad id destinatum acceptantur, verum à die concessionis Pontificis, ante acceptationem procuratoris; quia ex tunc censentur à privilegiato acceptata, ex vi petitionis privilegij factæ à Procuratore, nomine ipsius privilegiandi. Imò acceptatio, tunc videtur antecedenter facta, ex vi petitionis, quasi sub conditione, si Pontifex concedat: Ergo nulla superst necessitas notitiæ concessionis in Nuntio, vel procuratore ad effectum privilegij, cum solum propter acceptationem desideretur, & iam facta supponatur à proprietario, & cum ex alia parte, voluntas Principis concedentis adsit, nihil potest obstare, quominus sit efficax, & suum effectum assequatur, non secus ac quando privilegium conceditur absenti per Epistolam ipsius petentis, sine Procuratore, in quo casu tale privilegium habet effectum à die concessionis, & non requiritur nova acceptatio, vel noticia concessionis in privilegiato, quia tunc censetur ab ipso acceptatũ antecedenter, ex vi eiusdem Epistolæ. Sic docent Silvester, verb. Privileg. q. vlt. Rosell, verb. Indulgentia, n. 8. Tabiena q. 10.

Lay-

Layman lib. 1. tract. 4. cap. 23 num. 10. & alij. Quæ sententia etiam habet verum, quamvis privilegium concedatur à Papa cũ clausula *motu proprio*, & intercedat supplicatio privilegiandi, quia hæc clausula non semper excludit diligentiam petentis. Stat enim optime, quod concessio sit *motu proprio*, & quod fiat ad petitionem partis, videlicet, quando Pontifex non fuit motus ad concedendum, principaliter ex petitione, licet excitatus sit ab illa: motus tamen à sua voluntate propter rationes sibi notas, vt docent communiter Iuristæ, & cum ad intentum, sufficiat petitio per Epistolam ad acceptationem, sive concessio sit ex *motu proprio*, sive non; assertio hæc erit verissima, quia semper intervenit acceptatio, ex parte privilegiandi, & voluntas concedendi ex parte Pontificis. Vnde cum primum Summus Pontifex petitioni annuit, licet litteræ expeditæ non sint, privilegium concessum censetur, exceptis provisionibus beneficiorum, de quibus iure novo Pontificio, aliter statutum est, vt videri potest apud Azor tom. 1. lib. 5. cap. 2. q. 5. & alios.

18. Similiter, voluntas acceptandi sufficit quod sit virtualis, si privilegium detur per modum legis alicui cõmunitati, & sit publicatum illi, licet particularis aliquis eum ignoret, quia illa notitia, & acceptatio publica communitatis, est cognitio, & acceptatio virtualis singulorum de communitate: nam eo ipso, quod per totam communitatem, non est renuntiatum privilegio, acceptant omnes. Ratio est, quia privilegium datum per modum legis, per se primo, ipsi communitati conceditur, quia lex pro aliqua communitate ferri debet, alioquin non erit magis lex, quam quælibet privata ordinatio. Vnde si per accidens contingat, quod aliqua privata persona illius communitatis ignoret illud, vt sæpe contingere potest in Religiosis, tunc ignorantia non impediet effectum privilegij; etiam in quolibet particulari, quia iam illud est cognitum, & acceptatum à corpore communitatis, vbi virtualiter includuntur singuli de communitate. Ex

19. Ex quo optime infert Suarez lib. 8. de leg. cap. 25. num. 16. cum alijs: Validam esse absolutionem a casibus Pontifici reservatis, datam à Religioso habente facultatem absolvendi ab eis, vigore privilegij suæ Religioni concessi, quamvis ipse id privilegium ignoret; quia virtualiter habet notitiam illius, ex eo quod certe præsumitur habere voluntatem generalem gaudendi, & vtendi privilegijs suæ Religionis; ignorantia autem illa, qua laborat, est error valde privatus, & concomitans, qui non excludit privilegium, nec generalem intentionem gaudēdi privilegio, Suarez sequitur Merola, num. 94.

20. Quæ doctrina non solum est vera, quando privilegium conceditur alicui communitati; sed etiam, quando conceditur aliquibus personis ratione officij, esto tales personæ vere communitatem, aut collegium non constituant, vt si concedatur Consiliarijs Principis, vel Gubernatoribus talis loci; & idem est quando conceditur particulari personæ ratione officij, vt notat Mandos. tract. de privileg. ad instar, lib. 2. gloss. 7. in fine, & sic fuit resolutum in Rota Romana tenente Cardinale Pureo decis. 21. lib. 2. quod privilegium concessum Referendarijs, competit eis, etiam si ignorent privilegia. Et cum obiectum fuisset, quod privilegium non favet, nisi à die scientiæ; responsum fuit, quod illud procedit, quando privilegium datur alicui personæ privatæ ratione sui, secus quando datur ratione officij, nam conceditur pro omnibus successoribus in officio, & acceptando officium, vniversaliter acceptat illud, cum omnibus oneribus, & honoribus illi annexis, sic Merola cap. 6. num. 94. & 95.

21. Nec obstat communis regula Iuristarum, videlicet, *quamdiu, quis ignorat iurisdictionem se habere, non valet quod agit.* Nam respondet Suarez vbi supr. num. 17. quem sequitur Merola num. 96. regulam illam solum habere locum in iurisdictione contentiosa, non autem in iurisdictione voluntaria, ad quam absolutio à censuris, vel à peccatis pertinet.

Ali-

22. Aliqui prætendunt præfatam doctrinam de absolutione à reservatis, solum habere locum quando Religiosus absolvens ignoraret privilegium, & etiam ignorat casum esse reservatum; secus vero si sciat casum esse reservatum, & ignorat privilegium; in hoc enim casu affirmant esse invalidam absolutionem, ex eo quod tunc nō potest verè habere intētionem absolvendi, cū certo sciat, se non posse absoluere. Ita sentit Suarez, & sentire tenētur illi, qui affirmant, non esse validum matrimonium, quā do contrahentes falso existimant subesse impedimentum dirimens, quos refert Sanchez statim citandus.

23. Sed probabilius est in vtroque casu absolutionem esse validam, dummodo absoluens intendat, quantū est ex se, absolvere, eodem modo, ac si potestatem haberet, vel secundum omne quod potest. Sicut validus est Baptismus, si quis Baptizaret aliquem, quem falso putat fuisse antea Baptizatum, si dum abluit intendit quantum est ex se Baptizare, ac si ille Baptizatus non esset. Similiter hæreticus, qui credit Baptismum esse irrisorium, & nihil valere, vere Baptizaret si intenderet facere, quod potest, & facit Ecclesia, vt omnes concedunt. Si ergo cum errore valoris Baptismi est compossibilis intentio Baptizandi: Cur non erit idem dicendum in nostro casu de Religioso absoluente cum ignorantia, & privilegij, & reservationis censuræ, seu peccati, si intendit facere totum quod potest, vt regulariter debet præsumi; sic tenet Merola num. 98. & tenentur admittere omnes, qui affirmant validum esse matrimonium, quando contrahentes intendunt quātum est ex se contrahere, licet falso putent subesse impedimentum dirimens, hi sunt Sanch. lib. 2. de matimon. disp. 33. n. 2. & alij a se relati.

24. Ad fundamenta adducta in contrarium, num. 8. ex Suar. patet ex dictis, negatur enim in tali casu matrimonium esse non solum illicitum, sed etiam invalidum, cum ex fundamentis adductis constat esse validum, si dispen-

penſatio iam erat conceſſa procuratori quamvis ignoraretur à contrahente.

SECTIO VIII.

An privilegium aliquando obliget privilegiatum, vt eo vtatur.

1. NON adeò certa eſt pars negativa, vt aliquibus fortaſſe videbitur ex communi axiomate, quod nemo tenetur vti privilegio ſibi conceſſo deſumpto ex regula iuris in 6. quæ in gratiam alicuius conceſſa ſunt, non debent in eius damnum retorqueri, alioquin gratia onerosa fieret, & libera facultas in obligationem verteretur.

2. Sed dicendum eſt, quod ſunt multi caſus in quibus privilegiatus tenetur vti privilegio, & hoc ſub culpa gravi. Primò, quando quis non poteſt renuntiare privilegio ſuo, vt patet in privilegio Canonicis, & fori, conceſſo Clericis, & alijs ſimilibus Religionibus conceſsis, quibus particulares nequeunt renunciare, vt docent communiter Doctores, & oſtendimus ſuo loco. Vnde ſi occurrat caſus, in quo, vel cedendum ſit privilegio, vel illo vtendum, vt ſæpè contingere poteſt obligabitur Clericus vti privilegio, & nec valide, nec licite poteſt conſentire, vt contra illud operetur, & hoc nihil aliud eſt, quam obligare ad obſervantiam, & vſum privilegij. Ratio eſt, quia huiuſmodi privilegia ſunt conceſſa: Primo, ac principaliter in bonum commune, ac publicum, cui perſona privata renũtiare non poteſt, cap. ſi diligenti, de foro competent. & l. ius publicum, ff. de pact. & idem dicendum de privilegio conceſſo in privatum commodum vnius perſonæ, ſi reſpiciat etiam per ſe commodum alterius, & vnum ab altero non ſit ſeparabile; tunc non poterit vnus eorum renuntiare iuri ſuo, ſine conſenſu alterius. Sit exemplum, vxor, cui

con-

conceditur privilegium, ne obligetur fideiussione, non potest illi renuntiare, saltem sine consensu viri. Nec filius familias potest renuntiare privilegio, quo liberatur ab obligatione solvendi mutuo accepta, sine licentia Patris. Quia ista privilegia per se etiam respiciunt commodum mariti, & Patris, vt multis allegatis, docet Azor tom. 1. lib. 5. cap. 22. quæst. 10. Salas de leg. disp. 17. sect. 2. num. 25. Suarez lib. 8. de leg. cap. 6. num. 4. & est communis. Dixi, quando *per se respicit commodum alterius*, quia si respicit per accidens, & quasi accessorie, vt patet in privilegio concesso alicui audiendi Missam, & alia Divina Officia tempore interdicti, licet tale privilegium cedat etiam in commodum, & vtilitatem famulorum, qui cum committari solent, cum hoc sit accessorium, Dominus solus potest renuntiare privilegio, & idem est de privilegio concesso Religioni, quod interdum communicatur familiaribus illis.

3. Secundo, quoties per privilegium fit actus licitus, qui antea non erat, vel tollitur obligatio, quæ antea erat, nam tunc superveniente alia lege præcipiēte talem actum; poterit quis obligari ad actum per privilegium cōcessum. Sit exemplum in coniuge habente votum castitatis; iste tenetur reddere alteri coniugi petenti, vt communiter docent Theologi, nihilominus si petens adulter fuerit, vxor habens votum, non tenebitur reddere, & consequenter obligatur non reddere, sed votum servare. Quia licet, in casu adulterij, sit privilegium innocentis, vt non teneatur reddere adultero petenti, posito hoc privilegio, fit licita observatio voti castitatis, & ideo obligat præceptum servandi votum; sic Silvestet, verb. Matrimonium 7. q. 5. dict. 6. Sanch. lib. 9. de matrim. disp. 6. num. 14. Suar. lib. 8. de leg. cap. 23. num. 8. & alij.

4. Ex qno infertur, quod si incarceratus haberet privilegium, vt in diebus festivis posset libere exire à carceribus, tenetur vti hoc privilegio, & consequenter obli-

ga-

gatur ad audiendam Missam, licet hoc non videatur omnino certum propter dicenda infra.

5. Tertio, quando vsus privilegij esset necessarius ad evadendum mortem, vitandum grave scandalum, aut notabile damnum proprium, vel proximi; teneretur privilegiatus vti privilegio, vt si aliqua lege statueretur sub pœna amissionis vitæ, honoris, vel bonorum, ne quis à Regno extrahat frumentum, æquos, vel quid simile: si contingat aliquem talia extrahere virtute privilegij, sibi a Principe concessi, & capiatur a Ministris Iustitiæ, hoc privilegium ignorantibus, tenetur in conscientia allegare privilegium ad mortem evadendam.

6. Circa habentem privilegum audiendi Missam tempore interdicti, est dubium inter Doctores; an teneatur vti privilegio, & Missam audire?

7. Multi, & graves Doctores negant, Petr. de Ledesma in summ. p. 1. tract. de Eucharist. cap. 27. Avila de censur. part. 5. disp. 4. sect. 2. dub. 6. Llamas in sum. part. 3. cap. 5. §. 12. Marius Alterius de censur. tom. 2. dis. 2. de interd. cap. 3. in fin. Coninch. de Sacram. disp. 17. num. 28. & alij multi apud ipsos, & idem dicunt de infirmo habente oratorium domi. Alij multi affirmant Sotus in 4. distinct. 13. q. 2. art. 1. circa finem, Suar. lib. 8. de leg. cap. 23. n. 7. Nugn. de Sacram. lib. 9. de matrimon. disp. 6. num. 14. Sanch. in in select. disp. 15. num. 2. Bonac. de cens. disp. 5. punct. 4. n. 2. & alij vtraque sententia est satis probabilis, quia patrocinatur sufficiente authoritate, & fundamentis videndis in Authoribus relatis.

8. Verum est, quod aliqui ponunt differentiam in casu incarcerati, & in impedito ob infirmitatem habente Oratorium domi, & respectu habentis priuilegium tempore interdicti, & obligant primum, non vero secundum; nam impedimentum carceris, & infirmitatis est impedimentum ipsius personæ, quo sublato, seu cessante, currit obligatio tali personæ audiendi Missam. At vero, impedimen-

mentum interdicti est impedimentum iuris ob bonum cõmune, & privilegiatus potest se cum tali iure conformare, & non vti privilegio. Ita videtur sentire Aula vbi supra, num. 54. & tenet vt probabile Merola disp. 6. cap. 6. diff. 2. num. 69.

9. Aliud dubium occurrit hic examinandum. An habens privilegium absolvendi à casibus, vel censuris reservatis, teneatur vti privilegio, & ita absolvere à casu reservato pœnitentem, cuius confessionem audivit, vel possit illum remittere ad superiorem cui casus reservatus est? Enriq. lib. 7. de indulg. cap. 28. num. 2. & in commentario littera I. existimat, quoad absolutionem a censura reservata, non teneri confessorem vti privilegio, sed posse remittere pœnitentem ad superiorem. Secus vero, quoad absolutionem à peccatis, alias enim obligaret pœnitentem iterum eadem peccata confiteri, semel ipsi confessario, & iterum superiori, quod absurdum videtur, & nimis onerosum. In censura autem hoc non currit, quia potest absolui ab ea à superiore extra confessionem.

10. Hæc tamen differentia minime placet, quia plus ex illa oneratur pœnitens, quam si iterum obligaretur cõfiteri peccatum ob quo censura posita est. Quamvis enim superior possit absolvere a censura extra Sacramentum pœnitentiæ, sed nemo absolvet ab illa, sine cognitione qualitatis censuræ, ne cœco modo operetur in re gravi, ac per consequens sine notitia peccati, ob quod est censura imposita obligaretur, ergo pœnitens manifestare iterũ suum peccatum superiori extra confessionem. Et quis non videat hoc durius esse, quam iterum manifestare in confessione. Ergo si hoc reputat absurdum Enriquez, magis absurdum debet illud reputare. Vnde in vtroque casu, vel dicendum, posse confessorem non vti privilegio, & remittere pœnitentem, vt aliqui tenent probabiliter, vel quod in vtroque eventu teneatur illo vti, audita confessione, vt alij volunt, quod probabilius iudico, regulariter loquendo;

do; quia non potest renuntiare suo priuilegio, cum graui præiudicio tertij, vt tenet Panormit. in cap. si de terra, de privileg. dixi *regulariter*, quia si iusta, & rationalis causa adsit, poterit confessarius non vti privilegio, & ita non absolvere ab his casibus, & censuris reservatis, sed remittere ad superiorem, v. g. si pœnitens sæpè in eadem peccata reservata incidere solcat, vel alia simili causa, quia tunc non proprie dicitur renuntiare, seu non vti privilegio in præiudicium pœnitentis, sed potius in favorem animæ ipsius, vt in futurum cautior sit, in committendis talibus peccatis. Quod vero tunc pœnitens obligetur ad confitendum, seu manifestandum bis eadem peccata est per accidens, & provenit non ex culpa confessarij, qui prudenter, & vt spiritualis medicus animarum se gerit, sed ex culpa ipsius pœnitentis constituentis se voluntarie in tali necessitate; ita Angelus, verb. Conf. 3. num. 28. in fin. Rodrig. in explicatione Bullæ Cruciatæ, §. 9. num. 142. & in additione ad eundem numerum, Merola, & alij.

SECTIO IX.

An leges revocantes privilegia dependeant ab acceptatione privilegiatorum.

1. Difficultas hæc coincidit cum illa communi in materia de legibus. An lex sufficienter promulgata, & nota subditis dependeat ab acceptatione illorum? Et quidem loquendo de legibus civilibus multi probabiliter affirmant, & multi negant, apud Suar. Salas, & alios. Circa leges Ecclesiasticas, seu Pontificias, non desunt graves Authores, qui partem affirmativam sequãtur, non quia sentiant potestatem condendi leges in Pontifice provenire à fidelibus, vt benè notat Azor infra citandus. Certum enim est provenire immediate à Christo Domino, sed quia vt ait Apostolus 2. Corinth. 13. huius-

modi potestas data est à Christo Domino, non in destructionem, sed in ædificationem, sine consensu autem, seu acceptatione subditorum, lex inutilis redditur, & periculosa maioris nocumenti, ac proinde non in ædificationem, sed in destructionem cedet, & ideo præsumendum est rationabiliter Pontifices non alio modo velle obligare per suas leges; licet potestatem absolutam habeant, & sic sentiunt quod leges etiam Pontificiæ feruntur sub hac tacita conditione, si a subditis acceptentur; tenent expressè Ioann. Maior in 4. distinct. 14. §. contra secundam conclus. Valentia tom. 2. disp. 7. quæst. 5. quæstiuncula 4. dicens esse communem Iuristarum, & Theologorum, adducit pro se Navarr. in manual. cap. 23. num. 41. & cons. 1. de const. quæst. 5. addit. 2. & certè id videtur sentire, quia absolute loquitur de omnibus legibus, & quando aliquid vult excipere de Canonicis legibus se explicat, & num. 62. loquendo absolutè, ait, quod sicut lex in nihilo recepta, ad nihil obligat, vt paulò ante dictum est, & citat se ad dict. num. 41. relatum: Et ita lex in vna sola parte recepta, quoad illam solam obligat, quo fit, vt aliquæ leges obligent ad suam dispositionem principalem, & non quoad pœnam, quia quoad illam sunt receptæ, & non quoad hanc; & aliquæ quoad vnam partem pœnæ, & non quoad aliam. Adducit ipse Navarr. exempla in legibus Pontificijs, & concludit dicendo, quod aliqua lex etiam Ecclesiastica ligat quoad pœnam exteriorem, & non quoad interiorem, licet eius latet vtramque ponere intendisset, si accepta non est, nisi quoad pœnam exteriorem: Sentit ergo manifeste Nauarr. quod etiam in legibus Ecclesiasticis obligatio in praxi, pendet ab acceptione maioris partis populi, seu Provinciæ, in qua sufficienter promulgata, & nota est, iuxta dicta supra: Eum sequuntur, præter citatos, Bonac. dis. 1. de leg. quæst. 1. punct. 4. n. 27. Filucius tract. 21. cap. 11. quæst. 11. n. 429. Salas, & Reginaldus, citati à Bonacina.

Eam-

2. Eamdem sententiam sequitur Pater Layman lib. 1. tract. 4. cap. 3. de leg. num. 2. §. *Conclusio vero*, sed diverso modo eam explicat. Ait enim, quod licet lex, tum Pontificia, tum imperatoria substantiam suam, & intrinsecam vim, subditos obligandi, promulgatione acquirat, accidentaliter tamen perficitur, & confirmatur per populi acceptationem, & vsum, & hæc procul dubio fuit mens Gratiani dist. 4. vbi, vt multi volunt, sequentia verba Divi Augustini adducit: *Leges instituuntur, cum promulgãtur, firmantur, cum moribus vtentium comprobantur.* Ecce quomodo ait; leges promulgatione institui, ac condi, firmari vero, perfectionemque acquirere (vt nimirum omnes, & singulos è communitate, totamque posteritatem constringant) postea quam à maiori parte populi acceptæ, & vsu comprobatæ fuerint. Hæc Layman & num. 4. resolvit, quod si lex, sive Pontificia, sive Imperialis, legitime promulgata à maiori parte populi, prætextu rationabilis causæ non recipiatur, currit contra eam præscriptio, etiam ignorante legislatore. Ex quibus infert, quod potest lex esse recepta non solum quoad aliquem sui partem, vel in aliquo loco, vt dixit Navarr. cum alijs, sed etiam, quoad aliquod genus personarum, & non quoad aliud, vt si soli Clerici, & non Layci, vel soli Reregulares, non autem sæculares legem acceptaverint, & servent, & non alij, in quo casu iuris regula tenet, *quod vtile per inutile non vitiatur.*

3. Sed Pater Azor lib. 5. inst. moral. tom. 1. cap. 4. absolute docet, & latè probat legem Canonicam sicut Imperialem sine acceptatione non ligare subditos. Quia iure, etiam Canonico constitutum est, vt leges Ecclesiæ vim non habeant, nisi fuerint vsu receptæ, vt tradunt Gracian. supra, & ibi Archidiaconus, Dominicus, Præpositus, & Turrecremata, & cap. de tregua, & pace, Innocent. Hostiensis, & Ioannes Andreas, & cap. vlt. de consuetud. dicitur tolli leges consuetudine rationabili, & præscrip-

ta. Sicut ergo possunt abrogari leges semel receptæ, per consuetudinem contrariam, multo magis possunt impediri, ne obligent à principio, cum ante acceptationem minorem firmitatem habeant, neque quoad hoc considerabilis differentia inveniatur, vt benè notat Suarez infra referendus, num. 9. cum alijs, & hanc dicit Azor esse communissimam sententiam Doctorum, & sic sentiunt supra relati.

4. Denique Pater Suarez lib. 4. de leg. cap. 16. per totam de hac difficultate agens, n. 4. resoluit dicendo: Supposita legis Canonicæ publicatione, & notitia requisita, per se loquendo oriri ex illa in subditis obligationem acceptandi eam; ita vt non careat culpa, qui incipiunt illam non observare, & assertio est clara, quando lex non solum est iusta, sed etiam moderata, & facilis observantiæ. Quia tunc potestas non deest, & voluntas contraria nulla rationabili coniectura præsumi potest. Addendum vero est etiam in legibus difficilioribus, & durioribus si in rigore iustæ sint idem esse servandum, vt declarat Corduba in quæstionibus lib. 4. quæst. 6. ex cap. in memoriam 19. distinct. ibi: *Licet vix ferendum ab illa Sancta Sede imponatur iugum, tamen feramus, & pia devotione tollereamus.* Quod censeo sit Suarez verum per se, & ex vi potestatis Canonicæ, quæ maior est, quam civilis. Oportet autem, vt etiam de voluntate satis constet; tum ex verbis legis, & modo præcipiendi, tum etiam ex alijs indicijs, & circumstantijs legis. Addo etiam oportere, vt verisimile sit legislatorem non ignorasse specialem difficultatem pro tali loco, vel tempore, aut alia occasione. Nam si probabiliter credatur hæc ignorasse, credi etiam potest noluisse cum tanto rigore obligare.

5. Et postquam num. 6. admittit Suar. supplicationm in legibus difficilibus, & quæ videntur minus conuenientes pro

pro aliqua, vel aliquibus Prouincijs, num. 7. ait: Quod eo ipso quod lex vniuersaliter fertur, facile fieri potest, vt non congruat moribus, aut dispositionibus gentium omnium, pro quibus fertur, & maximè contingere potest in legibus Canonicis, & Pontificijs, quæ pro vniuersa Ecclesia dantur. Nam Ecclesia cõplectitur varia Regna, & Prouincias habentes varios vsus, & modos viuendi. Vnde licet talis lex regulariter loquendo, non sit disconueniens, vel nimis dura pro tota Ecclesia, & ideo respectu ipsius nõ habet locum supplicatio, nihilominus in vno loco, vel alio Regno, aut Prouincia, potest esse nimis difficilis, pro moribus eius, quos non solent Pontifices velle mutare, nisi id exprimant, sed potius conservare, iuxta cap. certificari, de sepult. In tali ergo casu ratio postulat, vt liceat supplicare Pontificem, quia scientia eius vniversalis non potest semper extendi ad hæc particularia, & hoc ipsum est à Pontificibus iure statutum, cap. 1. de const. in 6. ex quo videtur colligi absque alia supplicatione ad Pontificem, ipsam legem ex vi illius iuris, ipso facto non obligare in simili casu. Sed quia fieri potest, vt casus non sit ita clarus, & certus, quin sit necessaria declaratio Pontificis, vt de ipsius voluntate constet, in tali ergo casu, licita erit supplicatio, & iuri consentanea, neque hoc est appellare à lege, vt vult Vazquez, sed supplicare, quod valde diversum est, & licitum, quidquid dicant ipse Vazquez & alij, si adsit rationabilis causa, vt communiter sentiunt Doctores, & praxis docet, hæc Suarez loco citato satis prudenter, & pie.

6. Cuius doctrina mihi videtur parum, aut nihil pro praxi distare à nuper relata ab Authoribus huius vltimæ sententiæ. Ipsi enim nõ negant, nec negare possunt, quod si lex sit iusta, & conveniens debeat acceptari. Nam omnes admittunt causam rationabilem, ad non acceptãdum, & supplicandum. Ergo si non adest causa rationabilis, acceptare tenentur, nec possunt ad libitum respuere. Si

vero clare non sit conveniens, dari locus non acceptandi ex ipso iure, vt ait Suarez sine alia supplicatione. Si vero, casus sit dubius admittitur supplicatio ad Pontificem, & vt dicemus, dum non respondet Pontifex supplicationi, manet obligatio legis suspensa; ergo pro praxi fere idem videntur sentire omnes Authores huius sententiæ, & sic vt verior amplectenda est, iuxta resolutionem in dubijs, & notis sequentibus exprimendam.

7. Notandum igitur est primo, non vsum legis vocare Doctores dissuetudinem illius, non tamen quemlibet non vsum, sed quando casus obseruationis legis se offert, & tamen à principio libere, & voluntariè non seruatur à tota, vel maiori parte communitatis: nam quandiu casus obseruationis legis non occurrit, non censetur dissuetudo per non vsum ad præscribendum contra legem; etiam si per centum, vel mille annos lex non seruetur; quia talis non vsus cum simpliciter in negatione consistat, nihil cõtra obligationem legis potest inducere. Recolantur quæ diximus supra de amissione priuilegiorum per non vsum, & in hoc sensu verissimum est dictum Ioannis Andreæ, Felini, & aliorum, videlicet legem non tolli per non vsum, id est, per non vsum nihil continentem contra legem, qualis est mere negatiuus, vt rectè notauit Navarr. cons. 1. de const. quæst. 6. num. 25. quem alij sequuntur, & ego.

8. Secundo notandum est, dissuetudinem, & consuetudinem legi contrariam, differre inter se in hoc, quod cõsuetudo contraria legi præscribit cõtra legem iam acceptatam, & obseruatam, sed dissuetudo præscribit contra legem per non vsum, seu per non obseruantiam illius à principio non receptam, & quia maiorem firmitatem habet lex iam acceptata, & obseruata, quam illa, quæ nondum acceptata est, optime colligunt Doctores minus temporis requiri ad præscribendum contra legem per dissuetudinem, quam per consuetudinem contrariam.

9. In designatione autem dicti temporis diuisi sunt Au-

Authores, non enim desunt, qui sentiant nullum tempus determinatum requiri, vt per disuetudinem lex abrogetur, quia nullum ius tale tempus determinat. Ideo dicunt sufficere aliquos actus contrarios ad arbitrium prudentis; ita Enriquez tract. de Synod. art. 2. num. 63. cum Felin. cap. de tregua, & pace §. leges, num. 13. & alijs, sive legislator sciat non vsum, sive non. Quam sententiam probabilem iudicat Suarez vbi infra num. 11. Merola disp. 4. cap. 4. num. 282. & sic in hac opinione non requiritur certum tempus, sed solum repugnantia per actus contrarios, in numero sufficienti arbitrio prudentum. Adest enim virtualis voluntas Principis nolentis obligare contra mores loci cum tali repugnantia.

10. Nihilominus Azor lib. 5. cap. 4. quæst. 6. Suarez lib. 4. de leg. cap. 16. num. 12. Bonac. disp. 1. de leg. quæst. 1. punct. 4. num. 47. putant sufficere duos, vel tres actus contra legem sciente Principe, & non repugnante, seu non puniente, cum possit, quia hoc ipso, quod scit legislator disuetudinem, sive non vsum, nec contradicit, nec punit cum possit, videtur legem abrogare, vt tradunt Panormit, & alij, & idem dicunt de scientia ministrorum Principis: At quando legislator ignorat disuetudinem, sive non vsum, seu non obseruantiam legis, requiritur decennium continuatum. In hoc enim differunt consuetudo, & disuetudo: nam vt consuetudo præscribat contra legem iam receptam, requirit longius tempus, quia semel recepta, est magis fortificata, & in tota sua vi completa, & sic pro derogatione illius per contrariam consuetudinem assignant Doctores communiter tempus 40. annorum. Disuetudo vero cum versetur circa legem nondum receptam, neque in tota sua vi completam, non indiget tanto tempore, sed sufficit tempus decem annorum sine intervallo, quia hoc in iure reputatur longum tempus, vt docent Suarez, & alij. Si vero intra decennium interrumperetur disuetudo per acceptationem, & vsum legis à maiori parte populi,

iam disuetudo non haberet locum; sic Doctores supra relati cum Suarez, & Nauarr. consil. 1. de const. quæst. 7. quibus libenter adhæreo.

11. Dubitabis autem. Primo, quid si legislator semper, & contradicat disuetudinem, & curet vt lex accepte-tur, & vsu recipiatur? Respondetur, quod legislator intra decennium habet ius, & potestatem adigendi pœnis, etiã constitutis in lege, populum ad seruandam legem sufficiẽter promulgatam, nec opus est intra id tempus, vt legem de nouo constituat, etiam si non fuerit recepta, quia cum non sit ante decennium per disuetudinẽ sublata, sufficit, si Princeps imperet populo, ne contra eam faciat. Si tamẽ non vsus, siue disuetudo continuetur per decennium, lex amplius non valet, etiam reluctante Principe, nec iure potest Princeps, siue sæcularis, siue Ecclesiasticus punire ciues non implentes legem, nisi legem renouet, ac renouet eam iterum publicando; sic Azor vbi supr. cum alijs. Ex quo fit, quod disuetudo intra decennium habet vim impediendi, ne promulgata lex incipiat valere, tamen intra illud non abrogat legem; post decennium vero continuatum abrogata manet. Sic relati Authores, & benè cum Navarr. vbi supr.

12. Ratio huius doctrinæ est, quia vt diximus lex, siue ciuilis, siue Pontificia, semper fertur sub hac tacita conditione, si acceptetur à populo, & ideo siue adsit scientia Principis, siue non, disuetudo operatur effectus relatos.

13. Dubitabis secundo, quando lex censeri debeat non vsu recepta? Respondetur, quando vel tota Respublica, vel eius pars maior agit contra legem, sed quia multæ leges ciuiles, & Pontificiæ à maiori parte Prouinciarũ, & Populorum vsu receptæ sunt, in alijs autem Prouincijs non sunt acceptatæ, ibi vim non habent, vt cõstat in multis legibus Canonicis, quæ seruantur in Italia, & Hispania, & tamen in Germania, Pollonia, vel Galia non obser-

vant

vantur, nec obligant, quia ibi non sunt vsu receptæ. Patet hoc in Tridentino Bulla Cœnæ Domini, & alijs, quæ in Gallia nullius sunt firmamēti, & authoritatis sunt, requiritur ergo, vt acceptentur à maiori parte cuiuslibet ciuitatis, & loci, seu communitatis, pro quibus lex fertur, vt diximus supra ex Layman lib. 1. tract. 4. cap. 3. num. 5.

14. Dubitabis tertio, an si contingat legem non seruari ex ignorantia alicuius Populi, nescientis promulgationem eius, hoc sufficiat, vt post decennium desinat obligare, seu abrogata maneat in illo loco. Nauarr. vbi supr. quæst. 7. n. 35 Azor tom. 1. lib. 5. cap. 5. quæst. 1. Reginald. lib. 13. num. 164. Salas de leg. disp. 13. sect. 2. num. 1. Bonac. disp. 1. quæst. 1. punct. 4. num. 28. affirmant in tali casu legem manere abrogatam, & sine vi. Quia ratio ob quam lex non seruata desinit obligare, non est scientia, & voluntas quasi formalis non obseruandi legem, nam hæc potius posset impedire disuetudinem, quia non est digna tali indulgentia: Sed ratio est, mos ipse, seu consuetudo ipsa populi, seu quasi præscriptio. Idem sentit Chochier. de iurisd. ordin. in exempt. p. 1. q. 50. n. 14.

15. Sed melius cum Suarez, & Merola dicendum est, quod in tali casu disuetudo cum ignorantia, non abrogat legem, sed suspendit eius obligationem propter ignorantiam. Quapropter, si postea tollatur ignorantia, manebit lex respectu talis populi in eo statu in quo esset, si tunc fuisset primo ædita, & promulgata, & ideo tunc incipit obligare si acceptetur, sin minus curtit doctrina tradita, & tradenda. Ratio est, quia consuetudo non præscribit contra legem, si lex ignoretur, requiritur enim cognitio legis, vt actus contra illam sint voluntarij, aliàs nihil facient contra legem, vt tenet communis sententia: Nam actus agentium vltra eorum intentionem non operantur, l. non omnis, ff. de reb. cred. & cap. fin. de præbend. vnde quamvis legem ignorantes transgrediantur materialiter, non propter hoc intendunt eam tollere, cum voluntas non fera-

ferasur in incognitum. Ergo quoad hoc pari passu philosophandum est in disuetudine, ex quo fundamento evanescit adductum à contraria sententia.

16. Dubitabis quarto, quinam peccent non acceptando legē? Respōdetur distinguēdo, si nō statim accepretur, sed interponitur supplicatio ad Principem, sive ex eo, quod sit nimis dura, & difficilis observantiæ, vel ex alia rationabili causa, nulli peccant legem non observando, quia per supplicationem, cum sufficienti ratione obligatio legis manet suspensa, quoad vsque legislator respondeat. Quæ supplicatio debet fieri, vel ab Episcopo, vel à Communitate, seu aliquo nomine illius, vt solet fieri à Regibus, de quo plura sunt exempla, sic sentiunt Salas de leg. disp. 18. sect. 4. num. 21. Salon 2. tom. de iust. tract. de cens. art. 4. disp. 4. concluſ. vlt. Villalob. tom. 1. sum. tract. 2. dub. 16. num. 6. Malder. 1. 2. q. 90. art. 3. dub. 2. Bonac. de leg. quæst. 1. disp. 1. punct. 4. num. 41. Diana tom. 1. tract. 11. resol. 6. Probatur ex cap. si quando, de rescript. vbi Pontifex declarat, licitum esse non exequi rescriptum eius, donec ipse plenius informetur, quando vera, & rationabilis causa intercedit, & videtur fundari in iure naturali, & sic debere præsumi de voluntate, & benignitate Pontificis, quidquid in contrarium dicant Vazquez 1. 2. disp. 156. cap. 5. Suar. Castro Palao, & alij relati à Diana.

17. Si vero legislator audita supplicatione, non respondeat, censetur legem revocatam manere, sic tenet Castro Palao part. 1. tract. 3. disp. 1. punct. 13. num. 15. quia tenetur Princeps legi insistere, & subditos ad illius observationem cogere, si animum habeat obligandi. Cum igitur nihil horum faciat, cēsetur petitioni annuere. Constat ex Doctrina Salas, & Bonac. quamvis defectum consequētiæ notet Merola in doctrina Castro Palao, de quo non curo, sed doctrinam hanc amplector.

18. Quando autem non fit supplicatio, si causa supplicandi sufficiens adsit prudentum arbitrio: tenent aliqui, quod

quod lex non obligat, & currit contra eam præscriptio decem annorum, adhuc ignorante legislatore. Ita Enric. tract. Synod. art. 2. num. 63. Felin. cap. 1. de treg. & pact. num. 13. & alij. Si autem non est rationabilis causa supplicandi, primi, qui in maiori parte populi non observant legem, peccant contra illam, vsque ad tempus præscriptionis decennij, si hoc ignoret legislator, quia si sciat, & non contradicat, neque illi peccant post primam vicem, quia censetur legem revocare, tamquam difficilem, & incommodam; sic Azor vbi supr. & benè, quæst. 5. cum Felin. Navarr. Covarr. quos sequitur Laym. vbi supr. cap. 3. num. 3.

19. De minori vero parte populi, quando maior pars non acceptat, idem videtur dicendum; sed Layman ibidem ait, quod si tu paratus sis legem recipere, & data occasione intra decennium, etiam observes, & alij plerique de communitate, nempe maior pars, neque recipiat, neque recepturi existimentur, per Epiqueiam, excusatum te fore a legis obligatione, neque peccabis contra illam operando, etiam ante expletum tempus præscriptionis, cū ratio, & æquitas permittere non videatur, vt tu solus, vel cum alijs paucis, legem communiter non receptam, longo tempore observare debeas, præsertim cum te tunc cōformare debeas sententiæ Navarr. cap. 23. num. 41. & cōl. 1. de const. q. 5. Azorij lib. 5. cap. 4. Rodrig. in qq. q. 46. art. 9. & aliorum Canonistarum, quos supra retulimus, dicentium legem ante acceptationem non obligare. Cum igitur acceptatio legis debeat esse à maiori parte, quæ secum affert minorem, ex communi regula iuris, dum hæc non acceptat, minor videtur excusari. Si enim minor pars tenetur sequi maiorem, quando acceptat cur non poterit se illi conformare, quandiu non acceptat, supposito quod ex acceptatione pendeat legis obligatio in illorum sententia. Quam doctrinam, & si dicti Authores absolute sequantur, tamen Layman solum illam admittit, quando

adest

adest ignorantia disuetudinis in legislatore, sed si sciat non obseruantiam, & contradicat, & compellat ad illam, transgressoresque puniat; tunc singuli etiam obseruare tenentur, quamvis maior pars resistat, quia ratio naturalis postulat, vt in schismate, vel dissensione, quodlibet membrum sui capitis potius quam reliquorum membrorum ductum, atque imperium sequatur; sed hoc, & si in aliquo graui casu verum sit, regulariter tamen oppositum est verius, esset enim nimis oneroſum, & leges communes tendunt in communitatem per se, & cum hanc constituat maior pars, si ista non acceptat, minor excusatur.

20. Denique dubitabis, an quando lex est sufficienter publicata, dubitatur tamen ab aliquibus, an sit acceptata à maiori parte populi, tunc teneatur dubitans ad obseruantiam illius? Respondent Salas 1.2. quæst. 21. tract. 8. disp. vnica sect. 18. num. 164. Azor p. 1. lib. 2. cap. 19. q. 12. & alij, quod in tali casu non tenetur quis ad obseruantiam legis, maximè in odiosis, & pœnalibus: Quia proinde est, ac si esset dubium iuris. Cum leges non obligẽt ante acceptationem. In dubio autem iuris iudicãdum est pro libertate subditorum. Tum etiam, quia possessio stare videtur pro subditis, suam libertatem possidentibus; hæc sententia probabilis est.

21. Opposita tamen est probabilior. Tum, quia possessio stat pro lege, nam pro eo stat lex, pro quo stat legis præsumptio, sed præsumptio stat pro lege iam publicata. Vnde onus probandi non esse acceptatam, pertinet ad negantem, vt docent Bartol. & alij Iuristæ, & sic hanc partem amplectantur, Sanch. lib. 1. oper. moral. cap. 10. num. 33. Felicius tract. 21. cap. 4. quæst. 10. num. 164. Bonac. disp. 2. de pecc. punct. 8. num. 19. & disp. 1. de leg. quæst. 1. punct. 4. num. 44. Layman cap. 3. de leg. num. 6. & alij sentientes, hoc dubium, non tam ad ius, quam ad factum pertinere.

22. Ex dictis in tota hac disputatione facile colligitur, quid dicendum sit de legibus reuocãtibus privilegia, quæ si di-

si directe, & principaliter disponant aliquid faciendum, vel non faciendum, vt fit communiter, & ad eius obseruantiam, priuilegia reuocantur, omnia, quæ assignata manent de legibus, intelligenda sunt de ipsis priuilegijs, quia accessorium sequitur principale. Si vero detur casus, in quo directe, & principaliter ordinetur lex ad reuocanda priuilegia, in mere gratiosis, erit necessaria publicatio, & notitia illius, non tamen acceptatio, vnde sine hac manebit extinctum priuilegium, & idem est de indulgentijs, quia illa nullo modo pẽdent, vt reuocentur ab acceptatione, sed à voluntate reuocantis, vt benè notat Suar. lib. 8. de leg. cap. 40. num. 7.

DISPVTATIO SEXTA.

De reuocationibus priuilegiorum, quæ in Tridentino continentur, & de clausulis, quibus in eis vtitur.

SECTIO I.

De his, quæ interdicuntur Religiosis exemptis in Concilio Tridentino cum reuocatione priuilegiorum.

1. CVM ex decreto Tridentini, sess. 25. cap. 22. de Reg. constet obligari Religiosos ad obseruantiam eorum, quæ eis in ipso Concilio Ordinantur, & præcipiuntur, reuocando eorum priuilegia in multis casibus, opus est, vt claram eorum notitiam ipsi habeant, & ne cœcutientes non semel in foueam cadant, potiora eius ante oculos ponere intendo, notando in quolibet casu reuocationem, quam includit, addendo aliquas particulares notas, alias in propria loca remittendo.

2. Primò, sess. 4. in decreto de vsu, & editione nouo-

rum

rum librorum sic ait: *Non liceat fratribus imprimere libros de rebus sacris, sine approbatione Ordinarij, & licentia suorum superiorum.* Hic non apponitur revocatio privilegiorum, sed credo nullum inveniri privilegium in contrarium.

3. Secundo, sess. 5. de reform. cap. 1. præcipitur, vt in Conventibus Regularium lectio Sacræ Scripturæ habeatur, vbi commode fieri potest, accipe verba: *In Monasterijs quoque Monachorum vbi commode fieri potest, etiam lectio Sacræ Scripturæ habeatur. Qua in re si Abbates negligentes fuerint, Episcopi locorum, & in hoc, vt Sedis Apostolicæ delegati, eo ad id opportunis remedijs compellant. In Conventibus vero aliorum Regularium in quibus studia commode vigere possunt, Sacræ Scripturæ lectio habeatur. Quæ lectio à Capitulis Generalibus, vel Provincialibus assignetur dignioribus Magistris:* In hoc neque derogatio, neque privilegium in contrarium invenitur. Advertant autem lectores, & Prædicatores, quæ præcipiuntur, circa rectam interpretationem Sacræ Scripturæ sess. 4. in decreto de vsu Sacrorum librorum.

4. Tertio, in eadem sess. cap. 2. loquendo de prædicatione, sic ait: *Regulares cuiuscumque Ordinis, nisi à suis superioribus, de vita, & moribus, & scientia, examinati, & approbati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in Ecclesijs suorum Ordinum, prædicare non possint. Cum qua licentia personaliter se coram Episcopis præsentare, & ab eis benedictionem petere teneantur, antequam prædicare incipiant. In Ecclesijs vero, quæ suorum ordinum non sunt vltra licentiam suorum superiorum, etiam Episcopi licentiam habere teneantur, sine qua in ipsis Ecclesijs, non suorum Ordinum, nullo modo prædicare possint.* Et nulla est revocatio privilegiorum, & sess. 4 cap. 4. de reform. præcipit, vt nullus secularis, siue Regularis, etiam in Ecclesijs suorum Ordinum, contradicente Episcopo prædicare præsumant. Tamen hic nulla invenitur revocatio privile-

vilegiorum. Sed de hoc dicemus agendo forte de privilegijs Prædicatorum Regularium.

5. In eadem sess.5.cap.2.de reform.sic ait Concilium. *Si vero (quod absit) Prædicator errores, aut scandala disseminauerit in Populum, etiamsi in Monasterio sui, vel alterius Ordinis prædicet: Episcopus ei prædicationem interdicat. Quod si hæreses prædicaverit, contra eum secundum iuris dispositionem, aut loci consuetudinem, procedat, & si Prædicator ipse Generali, vel speciali privilegio exemptum se esse prætendat. Quo casu, Episcopus authoritate Apostolica, & tamquam Sedis Apostolicæ Delegatus procedat.* Hic vt vides, privilegia omnia in contra revocantur. Sed de hoc agitur communiter ab authoribus de privilegijs particularibus regularium disputantibus.

6. Sess.14.cap.1.de reform. ordinatur. *Quod nullus superior Regularium, etiam vigore cuiuscumque facultatis Religiosum alterius Ordinis, ad habitum admittat, nisi in ordine ad quem admittitur sub obedientia superioris, in Claustro perpetuo viuat, & sic translatus, etiam si sit Canonicus Regularis ad beneficia curata incapax existat:* Non derogantur privilegia, si forte aliqua dantur, de quo multum dubito. Imo potius alia iura strictiora sunt de hac materia in const.Vrbani VIII.de Apostatis,& eiectis. Insuper ibidem,cap.2. præcipitur: *Quod nullus Religiosus vigore cuiuscumque facultatis possit ad latiorem Ordinem transire. Nec detur similiter licentia, cuiquam Regulari occulte ferendi habitum suæ Religionis. Sed vide decretum Vrbani VIII.de Apostatis, & eiectis*; in nostro compendio Ordinis iuditialis.

7. Sess. 22. in decret. de observantia, in Celebratione Missarum, præcipitur Episcopis, vel alijs Ordinarijs, etiam Regularibus, vt in domibus privatis, atque omnino extra Ecclesiam ad divinum tantum cultum dedicata, v.g.Oratoria (ab ejsdem Ordinarijs assignanda,& visitanda) non celebrent, & abrogantur quæcumque privilegia in contrarium, sed de hoc agunt multi loquendo de privile-

vilegijs particularibus ad celebrandum, & ibidem præcipit Episcopis: *Ne cui vago, & ignoto Sacerdoti, nec notorie, & publice criminoso permittant celebrare.* Quod debent advertere Religiosi, ne hic titulus suorum Ordinum iter agant, & derogat privilegia.

8. Sess. 23. cap. 10. interdicitur Abbatibus, aut alijs quamtumvis exemptis: *Intra fines alterius Diœcesis, vel subditis alterius (sed tantum suis Regularibus) tonsuram, & ordines minores conferre*, sed hic loquitur de Abbatibus, qui exercent ministerium Ordinandi. Nam cæteri Regulares, nec ordines minores possunt conferre suis subditis. Hic revocantur privilegia.

9. Ibidem, cap. 12. præcipitur: *Quod nullus ad Subdiaconatum ante 22. ætatis annum, nec ad Diaconatum ante 23. Nec quis ad Præsbyterarum ante 25. promoveatur, etiamsi sint Regulares*, vbi revocatur privilegium Benedicti VIII. concedentis Benedictinis Vallisoleti posse in ætate 22. annorum ad omnes Ordines Sacros promoveri, ac eisdem ministrare, vt in compendio Benedictinorum conces. 4. & vt neque isti, sine diligenti Episcopi examine ordinentur, non obstante, quovis privilegio. Vbi revocatur privilegium Eugenij IV. pro Benedictinis Sanctæ Iustinæ Bull. 11. & Sixti IV. Bull. 33. pro Prædicatoribus. An vero post Tridentinum quoad hoc concessa sint aliqua privilegia, pro Regularibus dicetur suo loco.

10. Ibidem cap. 13. præcipitur, vt nemo etiam Regularis duos Sacros Ordines, intelligitur de ordinibus maioribus, eodem die possit recipere. Et revocantur quæcumprivilegia, & quod nisi in ordine recepto sint versati per vnum annum, ad altiorem gradum non ascendant, nisi aliud Episcopo videatur, ex rationabili causa. Revocantur privilegia, sed de hoc suo loco dicetur. Et nota quod licet sess. 23. cap. 8. omnes prohibeantur ordinari extra tempora, sed non derogantur privilegia in contrarium.

Ibi-

11. Ibidem cap. 15. præcipitur, quod nullus, etiam regularis audiat confessiones sæcularium, etiam Sacerdotum, nisi sit approbatus ab Episcopo per examen, si ei videbitur, vel aliàs idoneus iudicetur. Excipit habentes Parochiale beneficium. Revocantur privilegia, & consuetudines in contrarium. Sed nota, quod de confessionibus regularium, inter se, nihil disponit Concilium hoc loco.

12. Postea vero sess. 25. quæ est vltima Concilij, tam in decretis de Regularibus, quam de reformatione multa statuit Sancta Synodus pro Regularibus privilegia quæcumque omnium cassando.

13. Primò, cap. 2. de regular. statuit, quod Religiosi particulares non possideant bona immobilia, nec mobilia, vt propria. Secundo, cap. 3. præcipit, vt in quolibet Monasterio non possit recipi maior numerus Religiosorum, quam qui possunt commode sustentari, vel ex redditibus Conventus, vel ex consuetis eleemosinis, & cõcedit facultatem omnibus Religionibus (Franciscana excepta) vt bona immobilia habere possint. Insuper, vt non fundentur de novo Monasteria sine Episcopi licentia, petita, & obtenta. Vbi nota, quod hic non comprehenduntur translationes de vno Conventu in alium, intra eamdem civitatem; benè tamen, si translatio fiat de vna civitate ad aliã. Et licet aliqui affirment, quod etiam in translatione intra eamdem civitatem, debet servari distantia Cannarum, à Conventibus aliarum Religionum, iuxta Bullam Clem. VIII. sed oppositum docent multi apud Dian. part. 3. tract. 2. de dub. regular. resol. 136. & tenet Lezana, verb. Monasterium, & alij multi, quos refert, & sequitur Paschaligius in constit. ad controvers. inter Episcop. & Reg. ad Bullam Clement. VIII. de Conventuum nova fundatione, quæst. 1. num. 404.

14. Nec sub dicto decreto, seu Bullis comprehenduntur hospitia, nisi aliàs sint talia, quod nocere possint ali-

cui Conventui alterius Religionis, ex diminutione eleemosinarum. Constat ex reg. iuris, quod appellatione Monasterij, seu domus, non venit hospitium; vndè Bald. l. ea quæ, in fine, C. quommodo, & quando iud. ait: Quod si aliquod statutum puniret offendentem in domo, non comprehenderet offendentem in hospitio, sequitur Alciatus in l. subsignatum, num. 4. ff. de verb. sign. Alex. cõs. 213. num. 5. volum. 2. Neque obstat, quod Monasterium dicitur Monachorum statio, secundum Panormitanum in cap. Monasteria, de vita, & honestate Clericorum, quia debet intelligi de firma habitatione Monachorum, non autem de illa, quæ fit quasi per transitum, vt in hospitio, licet fiat cum detentione, vt tenet Ricc. in praxi Neapol. Eccles. decis. 652. vide Suarez disp. 23. de censur. sect. 5. num. 35. Nauarr. cap. 27. manual. num. 144. Lezana, verb. Monasterium, num. 6. Tamb. de iur. Abb. tom. 3. disp. 5. quæst. 1. num. 10. Bordon. in cons. Reg. resolut. 41. quæst. 2. & alij multi de quo fusius agunt Doctores loquentes de exempt. Regular.

15. Tertio, eadem sess. cap. 5. de Regular. interdicit Concilium egressum Monialium à clausura, & ingressum aliarum personarum ad eam. De quo suo loco disputatur. Quartò, ibidem cap. 6. præscribit modum ẽligdi superiores Abbatissas, & alios officiales per vota secreta, ita vt singulorum eligentium nomina numquam publicentur, nec suppleantur vota absentium, sed de hoc alibi.

16. Denique in eo cap. 6. præcipitur, ne in posterum liceat Provincialibus, aut Abbatibus, Prioribus, aut alijs quibuscumque titularibus, ad effectum electionis faciendæ constituere voces, suffragia absentium supplere, & cõcludit. Si vero contra huius decreti dispositionem, aliquis electus fuerit, electio irrita sit, & is qui ad hunc effectum se in Provincialem, Abbatem, aut Priorem creari permiserit: Deinceps ad omnia officia in Religione obtinenda inhabilis exiitat. Vbi nota, quod vere absens, &

legitimè impeditus, potest mittere suo loco pro-
orem ad effectum eligendi, iuxta cap. qua propter, 2 11
elect. & cap. 46. de exempt. neque hoc vetat ius, sed in-
tendit radicitus amovere deprovatam quandam anti-
quam consuetudinem, quam habebant aliqui superiores,
& Præsidentes in Capitulis ad effectum faciendi electio-
nes ad sui beneplacitum, absentium vota supplendo, quod
certè in fraudem electionum, & in maximum detrimen-
tum Religionis redundabat. Non tamen excluduntur ij,
qui Titulares perpetuo sunt, habentes varios Titulos sua-
rum Ecclesiarum, a quarum possessione vi exclu-untur,
vt sunt Priores Angliæ, Vngariæ, Ierosolymæ. Sic de-
claravit Sacra Congregatio apud Sotell. vbi supra, & Bar-
bosam. Secundò nota, quod Concilium per hoc decre-
tum non intendit tollere alios modos Canonicæ electio-
nis, v. g. per acclamationem, vel compromissum, nec
modum observatum a qualibet Religione confirmatum à
Pontifice, sed præscribere formam servandam per scruti-
nium; ita Layman in quæst. Canon. cap. vlt. q. 231. Mirand.
tom. 2. manual. q. 23. art. 4. & alij.

17. Quintò, in cap. 7. Constituitur modus servandus in
electionibus Abbatissarum, seu Priorissarum, & quod
debent habere 40. annos ætatis, & 8. professionis, licet
in casu necessitatis possint eligi 30. annorum. Item præ-
cipitur, quod Præsidens pro electione, claustra Monia-
lium non ingrediatur; sed de hoc alibi. Sextò, in cap. 10.
præcipitur, quod Sacra Eucharistia in Conventu Monia-
lium neque in choro, neque in Sacristia, siue alio loco in-
tra sepia Monasterij servetur, sed tantum in publica Ec-
clesia, non obstante quovis privilegio.

18. Septimò, in cap. 11. præcipit, quod in Monasterijs
habentibus curam animarum, præter eas personas, quæ
sunt de eorum familia Regulares, & Seculares, istam cu-
ram exercentes, subsint immediatè, in pertinentibus ad
istam curam, & Sacramentorum administrationem,

212 fictioni, & visitationi Episcopi, in cuius Diœcesi sint sita.

19. Octavò, ibidem cap. 12. præcipitur, quod censuræ, & interdicta Papæ, & Ordinariorum, mandante Episcopo, à Regularibus in eorum Ecclesijs, & publicentur, & serventur.

20. Nonò, cap. 13. quod teneantur Regulares exire ad publicas processiones consuetas, & ad eas, quæ fiunt pro bono pacis, vel pro victoria contra infideles, ijs tantum exceptis, qui strictiori clausura perpetuo viuunt, & exceptis etiam illis, qui à civitate per dimidium milliare, hoc est, sextam partem leucæ distant, vt declaravit Sacra Congregatio Cardinalium tempore Clement. VIII. teste Hieronymo Rodrig. in comp. & Pius V. in Bulla 7. eximit collegia Religiosorum non cantantium in choro, nec ad mortuos accedentium, sed studijs vacantium.

21. Decimò, ibidem cap. 15. præcipitur, quod in quacumque Religione, tam virorum, quam mulierum, professio non fiat ante decimum sextum annum expletum, nec, qui in minore tempore, quam per annum post susceptionem habitus in probatione steterit ad professionem admittatur, secus professio erit nulla, & nullam inducat obligationem.

22. Vndecimò ibidem, cap. 16. quod nulla renuntiatio fiat sine licentia Episcopi, vel eius Vicarij, intra duos menses proximos ante professionem, nec intelligatur effectum sortiri, nisi sequuta professione. Sed nota, quod loquitur de renuntiationibus, non verò de testamentis, nam illa cum sint revocabilia, ex hac parte quolibet tempore, & sine tali licentia possunt fieri, si cætera requisita adsint. Quia testamentum non opponitur fini Concilij, qui est libertas Novitij, vt sine obstaculis possit Religionem deserere, si id magis sibi conveniens videatur.

Sed

23. Sed primo nota, quod Concilium ſolum loquitur de novitijs, poſt ſuſceptionem habitus. Nam tunc ſolum comprehenduntur nomine Regularium, de quibus loquitur Concilium. Vnde ante ſuſceptionem habitus, quælibet renuntiationes, ſeu donationes ſunt validæ, ſine dictis requiſitis, etiam ſi fiant in tuitu ingreſſus Religionis. Ita tenet Paſſarell. in privileg. Minimor. c. 37. Sanch. lib. 7. in Decalogum, cap. 5. num. 4. noſter Lezan. tom. 1. cap. 24. num. 38. Et ſic fuit declaratum à Sacra Congregatione, vt ipſi referunt; id circo oppoſita ſententia Molin. tom. 1. diſp. 139. & 149. & tom. 3. diſp. 604. num. 3. & aliorum, nullam habet vim hodie. Et in eodem, cap. præcipitur, quod ante profeſsionem nihil recipiatur excepto victu, & veſtitu, ne ex hac occaſione novitius diſcedere nequeat, & hoc præcipitur, ſub pœna anathematis dantibus, & recipientibus.

24. Duodecimo, ibidem decernit, quod finito tempore novitiatus ſuperiores novitios, quos habiles inveniunt, ad profeſsionem admittant, aut è Monaſterio eos eijciãt, quod procedit in illis Novitijs, quos ſuperiores lapſo tẽpore novitiatus, habiles invenerunt, non in his, omnibus quos inhabiles invenerint, vt ſunt illi, qui nõ benè adhuc didicerũt, quia quoad iſtos inhabiles Pius V. declaravit: *Superiores Regulares poſſe prolongare illorum profeſsionẽ per alios ſex menſes*, quando adeſt ſpes probabilis, quod efficientur habiles. Ita Paſſarello Generali Minorum conſulenti fuit reſponſum à Sacra Congregatione Tridentini, die 18. Novembris 1569. vt teſtatur ipſe in principio ſuorum privilegiorum, ad Canones Concilij, Canon. 52. Sorbus in compend. verb. Novitij, §. 6. Si autem inhabilitas ex infirmitate procedit, poterit etiam prorogari tempus, donec duret ſpes recuperandæ ſanitatis, & vniverſaliter tempus ad emittendam profeſsionem poſſe arbitrio ſuperioris prorogari, cenſuit Sacra Congregatio Tridentini die 21. Martij 1597. teſte Peirino tom. 1. privileg. cõſt.

2. Sixt. IV. §. 11. num. 81. & 82. & notter Lezana tom. 1. cap. 24. num. 41. & Suar. tom. 3. de Religione lib. 5. cap. 19. n. 8. explicans verba Concilij, ait, debere intelligi, nisi aliquid obstet, nam si aliqua iusta, & rationabilis causa occurrat differendi professionem, vt si in probatione non sufficienter satisfecerit Religiosis, vel aliquid obstaret ad rectam bonorum suorum dispositionem; licite potest à Prælato professio differri, & ait esse multorum sententiam, Sanch. in summ. lib. 3. cap. 4. num. 2. & ibidem, num. 21. addit, quod hoc decretum Tridentini non loquitur de monialibus Novitijs, sed solum de viris, & sic professio communiter differtur in eis, donec dotem habeant, vel solvant.

25. Ibidem cap. 17. statuit, quod puella, quæ habitum regularem suscipere voluerit, non minor duodecim annis sit, & nõ ante eum suscipiat. Vbi nota, quod licet ante hoc tempus, non possit admitti ad habitum Religionis per modum inceptionis novitiatus, quia in minori ætate nequeunt experiri rationabiliter difficultates Religionis (& idem sic de viris ante pubertatẽ scilicet ante decimumquartum annum) nihilominus possunt recipere habitum per modum devotionis, seu ædificationis, vt experientia constat in multis Religionibus; dummodo puella habeat vsum rationis. Verum est, quod si hoc fiat inuitis parentibus, poterunt ipsi compellere, vt puella dimittat habitum, & exeat, quia ante expletam pubertatem ad hoc extenditur potestas parentum, neque ad inceptionem novitiatus malitia supplet ætatem, neque est valida renuntiatio temporis, siue ex parte puellæ, sive ex parte Religionis; sic Sanch. lib. 5. cap. 4. num. 22. & num. 24. Addit, quod licet verus novitiatus non possit incipere ante pubertatem, hoc est ante duodecimum annum expletum, in fœminis, & ante decimumquartum in viris; tamen si recipiantur ad habitum modo dicto dum habeant vsum rationis, gaudebunt privilegio canonis concessum Novitijs. cap. Religiosus, de sentent. excommun. & sic puellam percutiens erit ex-

excommunicatus, sed hoc mihi difficile videtur, nam solus habitus non facit Monachum, vnde oppositum, dum ius in contrarium non ostendatur, iudico verum.

26. Ibidem cap. 17. statuitur, quod nulla Monialis professionem emittat antequam exploraverit Episcopus, vel eo absente, vel impedito, eius Vicarius, ipsius voluntatem, an coacta, vel subducta sit, & an sciat, quid agat; & ne professionis tempus Episcopus ignoret; teneatur Priorissa, eum ante mensem certiorem facere, alias quandiu Episcopo videbitur ab officio suspensa sit. Sed hic Concilium, non annullat professionem ex hoc defectu.

27. Ibidem cap. 18. decernitur, quod qui cogunt mulieres ad ingrediendum Monasterium, vel ad suscipiendū habitum, vel emittendam professionem, & qui Sanctarum Virginum, vel aliarum mulierum voluntatem, vel accipiēdi, vel voti emittendi, sine iusta causa, impedierint, manent ipso facto excommunicati.

28. Ibidem cap. 19. de Regularibus statuit, quod quicumque Regularis prætendat se per vim, & metum ingressum Religionis, aut ante ætatem professum fuisse, aut quid simile, non audiatur, nisi intra quinquennium tātum à die professionis, & tunc non aliter, nisi causas, quas prætenderit deduxerit coram suo superiore, & Ordinario, quod si ante sponte habitum dimiserit, nullatenus ad allegandū quamcumque causam admittatur, & tamquam Apostata puniatur. Hic nota quod Vrbanus VIII. in sua Constitutione incipiente: *Ad occurrendum, &c.* ædita die 5. Ianuarij anno 1636. quam referunt ad litteram Pirinus 3. part. cap. 12. const. 7. aliàs 17. Vrbani VIII. Novarius in Lucerna regul. in fine, & alij. Præcipit in favorem Religionum, vt Regularis infra quinquennium agens de nullitate suæ professionis, ex qualibet causa (quia loquitur generaliter) teneatur exprimere causas coram Sacra Congregatione Trideatini privativè. Vnde nisi de speciali concessione Pontificis, nullus alius potest cognoscere, vt ex verbis

ipsius patet, & sic sine controversia practicari debet, nisi alias extra Italiam contraria consuetudo vigeat, vt in Hispania viget.

29. In sess. 25. de reformat. cap. 11. vetantur locationes bonorum Ecclesiæ anticipatis solutionibus in damnum successorum, & licet non faciat mentionem de regularibus loquitur absolute, & indistinctè, & apponitur hic revocatio privilegiorum, si fortè dantur.

30. Ibidem cap. 13. statuitur de quarta funerali solvenda Cathedralibus, & Parrochialibus Ecclesijs, quæ solita erat persolvi ante annos quadraginta. Sed de hoc suo loco disputant authores.

31. Hæc sunt præcipua, quæ in relatâ sess. 25. præcipiuntur observari a regularibus cum revocatione expressa quorumcunque privilegiorũ. Alia quæ his possent addi remitto ad propria loca, & ad disputationẽ de exemptione à iurisdictione Episcoporum, quæ possunt videri in Authoribus Rodriguez tom. 1. q. 8. Ioann. de la Cruz, Bordono, Donato, & alijs.

32. Duo tamen hic notare oportet. Primum, quod in sess. 25. cap. 22. in fine, præcipit Concilium omnia, & singula in superioribus decretis contenta observari in omnibus Cœnobijs, Monasterijs, Collegijs, & per illa verba: *In superioribus decretis contenta*, solum loquitur de decretis illius sessionis, non vero de alijs aliarum sessionum; alias, vt bene notat noster Lezana infra, non dixisset Concilium in superioribus decretis, sed in superioribus sessionibus, & sic ibi solum revocantur privilegia contraria decretis huius sessionis; ita Rodriguez tom. 1. quæst. 8. art. 6. Ioann. de la Cruz lib. 2. cap. 3. concluſ. 1. noster Lezana tom. 2. cap. 1. num. 58. Basseus, verb. Privilegium, num. 7. Suar. de leg. lib. 8. cap. 18. num. 17. Nauarr. in manual. cap. 27. num. 109. Archangelus Romanus, verb. Privilegium in principio, Portel. verb. Privilegium, num. 31. Antonius de Hinojosa Dominicanus in direct. decis. regul. verb.

verb. Confirmatio gratiæ, §. *Sed simul respondetur*, & alij multi, quidquid in contrarium sentiant Bordonus, & alij. Si enim omnia privilegia, quæ contrariantur quibusvis decretis totius Concilij essent revocata, ad quid Concilium in aliquibus locis addit clausulas derogatorias, & in alijs non? Certè non ad aliud significandum, nisi quod cætera, quæ ibi expressè non revocantur permanent firma. Adducunt exemplum ex sess. 23. cap. 8. vbi prohibentur etiam Regulares ordinari extra tempora, quia tamen ibi Concilium non revocat privilegia regularium, quæ ipsi habent in contrarium, remanent sua vi, imò, & roborata.

33. Secundo est notandum, quod alia privilegia quæ ante Tridentinum habebant Religiosi, tam ex magno, quam ex alijs concessionibus, & expressè non revocantur ab ipso Tridentino, quod non solum habent valorem antiquum, sed etiam habent firmitatem novæ confirmationis à Tridētino. Nam in sess. 25. quæ est vltima Concilij, cap. 20. de Regularibus postquam de Regularibus egit, addit: *In cæteris omnibus præfatorum ordinum (videlicet exemptorum) privilegia, & facultates, quæ ipsorum personas, loca, & iura concernunt, firma sint, & illæsa.* Vnde talia privilegia hodie dicuntur inserta in corpore iuris novi; Tridentinum enim novum ius appellatur. Ita Pater Donatus tract. 11. quæst. 14. num. 6. Pater Brunus Cassaingh tract. 1. cap. 2. propos. 2. num. 4. vbi vt indubitatum hoc supponit Portel. verb. Privilegiorum communitatio, num. 26. & alij. Quæ doctrina valde notanda est ad cognoscendum qualis debeat esse revocatio, vt ista privilegia comprehendat, requirit enim ipsa, quæ requiritur, vt aliquod decretum Concilij derogetur. Vide infra disp. 7. sect. 2. à num. 16. vsque ad finem sectionis.

34. Sed obijcies, quod Sacrum Concilium Tridenti-

num

num confirmatum fuit à Pio V. per Bullam incipientem: *Benedictus Deus*, 7. Kalendas Februarij anno 1563. & habetur in fine Concilij, & postea ipse Pontifex revocavit quæcumque privilegia, etiam Maris magni, & sub quibusvis derogatoriarum derogatorijs, quæ quomodolibet cõtrariantur cuilibet decreto, siue dispositioni, ex omnibus, quæ in toto Concilio continentur. Expedita fuit hæc Bulla derogatoria tertio decimo Kalendas Martij anni 1565. & incipit: *In Principis Apostolorum Sede*, & habetur etiam in fine Tridentini. Ergo ex tunc omnia, & quæcumque privilegia, quæ in aliquo contrariantur Tridentino manent revocata, modo fuissent expressè revocata à Tridentino, modo non, ac proinde doctrina tradita numero antecedenti nullius est momenti.

35. Respondetur, quod dicta Bulla non plus extenditur, quam ad id, quod extenduntur revocationes Concilij. Tum quia finis prædictæ Bullæ solum est observantia decretorum Concilij iuxta illorum qualitatem. Tum, quia constitutio, quæ fit ad roborandam aliam, debet intelligi secundum eam, & concludédam in terminis ipsius; ita Rodriguez tom. 1. quæst. 23. art. 5. noster Thomas à Iesu de procurand. omn. salut. lib. 12. cap. 8. tit. sequitur collectio, vers. Illud tamen, Ioann. de la Cruz lib. 2. cap. 3. dub. 6. noster Lezana tom. 2. cap. 1. num. 58. Suar. lib. 8. cap. 18. circa finem, Pater Hinojosa in direct. verb. Confirmatio gratiæ.

SECTIO II.

De vniuersali revocatione Indulgentiarum facta pro omnibus regularibus à Paulo V.

1. IVRE poscit hunc locum discussio vniversalis revocatio Indulgentiarum omnium Regularũ à Romano Pontifice Paulo V. facta, & publicata Romæ die

die 22. Maij ann. 1606. & quia includit pro praxi aliquas non leves difficultates scitu dignissimas in gratiam ipsorum regularium placuit in calce huius disputationis, quæ circa revocationes versatur, eas breviter explanare, quod exactius fiet ipsam revocatoriam prius hic ad litteram inferendo, quæ sic se habet.

2. *Paulus V. ad perpetuam rei memoriam. Romanus Pontifex in Beati Petri Sede constitutus, cui inter alia cœlestis indulgentiarum thesauri, dispensandi cura incumbit, solicitè prospicere debet, ac solerter, vt huiusmodi indulgentiarum dispensatio, vsus ad Dei gloriam, & animarum salutem præcipuè dirigatur. Et ne ex illarum multiplicitate confusio, aut inanis interpretatio exoriatur. Proinde cum fel. rec. Clemens Papa VIII. prædecessor noster magna cum diligentia, & solicitudine procurauerit abusus, & corruptelas, tum in communicando Indulgentiarum thesauros, tum in modo illos recipiendi irreptos tolere, & propterea sua quadam constitutione formâ aggregandi, instituendi, & rectè administrandi societates, & confraternitates præscripserit, licet morte præuentus hanc piam eius voluntatem ad finalem executionem deducere, neque etiam vt cogitauerat, circa indulgencias à plerisque Romanis Pontificibus prædecessoribus Religionibus, & Ordinibus Monalticis, & Mendicantibus diversis temporibus concessas aliquid deliberare potuerit. Nos qui nullis nostris meritis, sed sola Dei benignitate ad Summi Apostolatus Officium vocati sumus, susceptum a tanto Pontifice piam hoc opus ad optimum finem perducere cupientes, vbi primùm Catholicæ Ecclesiæ regimen suscepimus, venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus ad hoc opus, à dicto Clemente prædecessore deputatis de quorum numero tempore ipsius Clementis prædecessoris eramus, inunximus, vt in illo operè ad vlteriora progrederentur, & indulgentias Regularibus concessas recognoscerent, ijsque recognitis rem nobiscum communicarent.*

rent. Cum itaque præfati Cardinales privilegia, conceſſiones, & gratias prædictis Religionibus, & ordinibus conceſſas diligenter inſpexerint, & examinauerint, ac eorundem Ordinum ſuperiores, & officiales pluries audierint, ac circa eaſdem indulgentias varia dubia, & incertitudines, & confuſiones adeſſe compererint, & ex iudicio eorundem, etiam Regularium, vel aliquorum ex illis, nobis propoſuerint, valde expedire, pro eorum maiori ſecuritate, & beneficio, vt indulgentias ipſis Religionibus, & ordinibus ad inſtar, vel per communicationem, aut alio modo hactenus conceſſas, annullaremus, & revocaremus, ac alias particulares, illis concederemus. Nos matura ſuper hoc conſultationem præhibita cupientes perſonis regularibus quibuſcumque quorumuis ordinis, tam Monaſticorum, quam mendicantium ſpirituale ſolatium, & iuuamen afferre infra ſcriptas indulgentias, & gratias quas perſonis regularibus intra clauſtra, aut extra cum licentia tamen ſuorum ſuperiorum legitima de cauſa illis conceſſa de gentibus tantummodo ſuffragari debere, declaramus, concedendas duximus.

3. Omnibus igitur Chriſti fidelibus, qui Canonice, & iuxta Ordines cuiuslibet Religionis ſuperioribus, cauſa profitendi in illo ſuſceperint, die primo eorum ingreſſus in ipſam Religionem, ſi vere pœnitentes, & confeſsi, Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum ſumpſerint, plenariam.

4. Ac cuilibet Nouitio, qui penitens, & confeſsus, ac Sacra communione refectus poſt completum probationis annum profeſsionem emiſerit, etiam plenariam.

5. Nec non cuilibet Religioſo intra clauſtra ſui Monaſterij viuenti, qui in feſto principali ſui Ordinis confeſſus, & Sacra Communione refectus fuerit, aut Miſſam recitans pro Chriſtianorum Principum concordia, hæreſum extirpatione, Romani Pontificis ſalutem, ac Sanctæ Matris Eccleſiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderit, etiam plenariam.

6. *Incuiuslibet vero mortis articulo, si pariter vere pœnitens, & confessus ad Sacra Communione refectus, vel quatenus id facere nequiuerit, saltem contritus nomen Iesu ore, si potuerit, sim autem corde deuote inuocauerit, etiam plenariam.*

7. *Qui vero ad presbyteratus Ordinem Canonice promotus, & confessus, primam Missam celebrabit, necnon etiam ijs Religiosis, qui pariter confessi, ad Sacra Communione refecti eidem Missæ interfuerint, aut ipso die Missam similiter celebrabunt, etiam plenariam.*

8. *Ijs vero qui de suorum superiorum licentia à negotijs per decem dies alieni in cella commorabuntur, aut ab aliorum conversatione separati in piorum librorum, & aliarum rerum spiritualium animos ad deuotionem, & spiritum inducentium lectionibus operam suam dederint, addendo sæpe considerationes, & meditationes mysteriorum fidei Catholicæ, diuinorum beneficiorum, quatuor nouissimorum, passionis Dñi nostri Iesu Christi, & aliorum exercitionum, orationum Iaculatoriarum, aut vocalium, saltem per duas horas in diem, & noctem orationibus mentalibus sese exercendo, faciendo eodem tempore confessionem generalem, aut annualem, vel ordinariam, Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum sumpserint, aut Missam celebrauerint, quoties pro quolibet prædictorum exercitiorum, plenariam similiter omniū peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino concedimus.*

9. *Præterea ijdem Religiosi intra claustra viuentes, qui suam Ecclesiam deuote visitauerint, & vt præfertur orauerint, consequantur easdem indulgentias, quas visitantes Ecclesias, vrbis, & extra, eam diebus stationum consequuntur, in omnibus diebus per inde, ac si ipsas vrbi, Ecclesias personaliter visitarent.*

10. *Omnibus item Religiosis intra claustra, vt supra viventibus qui quinquies Orationem Dominicam, & to-*

ties

ries Salutationem Angelicam ante Altare eorum Ecclesiæ in quolibet die, quinque annos, & totidem quadragenas.

11. Iis vero, qui de suorum superiorum licentia in itinere existentes, aut extra claustra degentes, tanquam Prædicatores, & lectores quinquies eandem orationem Dominicam, & toties salutationem Angelicam ante quodlibet Altare similiter dixerint, etiam quinque annos, & totidem quadragenas.

12. Necnon etiam eisdem Religiosis, qui per mensem integrum singulis diebus spatio mediæ horæ Orationem mentalem fecerint, ac confessi, & Sacra Communione, vltima Dominica mensis huiusmodi, refecti fuerint, sexaginta annos, & totidem quadragenas.

13. Qui vero contrito corde, & pœnitentes eorum culpas, & peccata, ac imperfectiones in capitulis culparum accusabunt, & spiritualiter communicabunt, & exercitium virtutum facient, tres annos, & totidem quadragenas.

14. Quotiescunque autem de licentia Summi Pontificis, aut suorum superiorum indictiones, & terras infidelium, aut hæreticorum ad concionandum, aut Catholicos docendum, vel infideles, & hæreticos ipsos ad fidem Catholicam convertendum, & Ecclesiæ gremio reducendum missi fuerint, si pœnitentes, & confessi, ac Sanctissima Communione refecti fuerint, vel Missam celebraverint, vt melius ad huiusmodi opus se se præparare valeant, pro duabus vicibus, videlicet, quando iteneri se accingent, & quando in Provinciam vbi prædicta opera eis exercenda erunt ingressi fuerint, plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino pariter concedimus, & largimur.

15. Et insuper cum superior in visitationibus generalibus Orationes quadraginta horarum pro bono visitationis progressu collocare voluerit, iis Religiosis, qui dictis Ora-

tio-

tenibus, saltem spatio duarum horarum in diverso tempore interfuerint, & ibi pro Christianorum Principum concordia, hæresum extirpatione, Romani Pontificis salute, ac Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione, necnon disciplinæ, & observantiæ regularis augmento, pias ad Deum preces, vt supra dictum est, effuderint, aut Missam celebraverint, plenariam similiter omnium peccatorum Indulgentiam, & remissionem, vt præfertur concedimus. Volumus autem, vt omnes supra dictæ Indulgentiæ, & gratiæ Religiosis Regularibus cuiusvis Ordinis tam Monastici, quàm Mendicantis dumtaxat, vt præfertur concessæ, etiam omnibus Monialibus cuiusvis Regulæ approbatæ, & intra claustra cum tribus votis solemnibus viuentis, & perpetuam clausuram seruantibus, tam Ordinarijs locorum, quam Regularibus cuiuscumque Ordinis Regulæ, & instituti subiectis suffragentur. Præsentibus perpetuis futuris temporibus duraturis. Cæterum omnes, & singulas Indulgentias, quibuscumque Ordinibus, & institutis Regularibus huiusmodi etiam Mendicantibus, & quibuslibet personis Regularibus, tam vigore privilegiorum, & literarum Apostolicarum, quam viuæ vocis Oraculo, aut alias quovis modo, per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Nos, & Apostolicam Sedem hactenus concessas, confirmatas, approbatas, & innouatas, authoritate, & tenore prædictis perpetuo reuocamus, cassamus, annullamus, & abrogamus, & ad præsentium nostrarum literarum præscriptum reducimus, & moderamus; Non obstantibus quibuscumque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac eorumdem Ordinum, & institutorum Regularium, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque indultis, & litteris Apostolicis etiam MARE MAGNVM, *& Bulla aurea nuncupata eisdem ordinibus, & institutis eorumque Monasterijs, Conventibus, Collegijs, Domibus, superioribus, & personis in*

con-

contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis. Quibus omnibus, & singulis etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque tenoribus specialis, specifica, expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda foret, tenores huiusmodi præsentibus pro expressis, & adverbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Volumus autem, vt præsentium transumptis, etiam impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eadem fides habeatur vbique, quæ præsentibus ipsis originalibus litteris haberetur. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annullo Piscatoris, die 23. Maij 1606. Pontificatus nostri anno 2.

16. Circa hanc amplissimam revocationem, quæ quascumque Indulgentias, sive per scriptum, siue per vivæ vocis oraculo pro ipsis Religiosis concessas comprehendit, vt ex ipso textu relato apparet, non nulla vt certa, vel fere certa supponēda sunt; alia vero aliquam difficultatem ingerentia examinanda veniunt.

17. Supponendum est primo, prædictam revocatoriam solum comprehendere indulgentias cōcessas pro ipsis Religiosis, & in vtilitatem ipsorum, sive per opera ab ipsis facienda, siue per orationes in Ecclesijs propijs fundendis, vt apparet ex clausula, ibi: *Pro eorum maiori securitate, & beneficio, vt Indulgentias ipsis Religionibus, & Ordinibus, ad instar, vel per communicationem, aut alio modo hactenus concessas annullaremus. Nos matura super hoc consultatione præhabita, &c.* & postea concludit inserendo revocationem cum firmissimis clausulis.

18. Ex quo deducitur primo, Indulgencias concessas pro omnibus fidelibus visitantibus Ecclesias Regularium, non fuisse revocatas à Paulo V. in dicta revocatoria, cum

nullam

nullam de ijs mentionem faciat. Et potest reddi ratio, quia dictæ Indulgentiæ quamvis fiant concessæ in tuitu Regularium, sed non pro ipsis, sed pro omnibus fidelibus minime loquitur de eis Pontifex; sic sentiunt Nouarius in Lucerna Regularium, verb. Indulgentia, num. 5. Rodrig. & Portel. quos sequitur, & refert noster Lezana tom. 3. summæ, verb. Indulgentia, num. 13. cum Diana part. 4. tract. 4. resolut. 22. & sic declaratum fuisse à Sacra Congregatione Regulariũ, textatur Peirin. tom. 1. de subdicto, quæst. 4 §. vltimo.

19. Supponendum est secundo, Indulgentias pro animabus Purgatorij, sive sint Religiosorum, sive Secularium, non esse revocatas per dictam revocationem; sed posse Religiosos eas lucrari tam pro suis Religiosis defunctis, quam pro alijs quibuscumque fidelibus, per quæcumque opera, sive facta in proprijs Ecclesijs, sive extra, quia in dicta revocatoria solum includuntur Indulgentiæ, quæ pro vtilitate ipsorum Regularium viventium concessæ erant; non vero aliæ licet concessæ sint in tuitu ipsorum Regularium, & applicandæ animabus Purgatorij, medijs operibus ipsorum Regularium, & sine dubio hoc præsumendum est de benignitate tanti Pontificis, vt in simili contigit interrogatus Vrbanus VIII. a Reverendo Patre nostro Generali Paulo Simone Genuense, Congregationis Italiæ, Romæ tunc commorante. An in sua Revocatoria Oraculorum comprehenderentur Indulgentiæ concessæ vivæ vocis Oraculo pro animabus Purgatorij? Respondit, suæ mentis nunquam fuisse illas comprehendere, sed manere in sua vi, quod responsum authentitum vidi, & legi cum attestatione, & subscriptione præfati Generalis, dum Romæ adessem, conservaturque in Archivo nostri Conventus Sanctæ Mariæ de la Escala. Cur ergo idem non præsumendum est in casu præsenti, in quo etiam militat eadem ratio nuper adducta numero antecedente: nam Indulgentiæ concessæ Regularibus, determinate pro animabus

Purgatorij, non conceduntur ipsis Religiosis viventibus, sed animabus Purgatorij, licet aplicentur medijs operibus executis à Regularibus, Tum, denique quia cum simus in re odiosa, qualis est revocatio, non extrictè, sed latè interpretanda est, vt repetitum manet. Maximè in eventu tantæ pietatis qualis est succurrere animabus detentis in Purgatorio. Sic docent Peirin. tom. 2. Privilegiorum circa Constitutionem Pauli V. num. 10. Peregrin. 1. p. sui compendi, verb. Indulgentia, num. 9. vbi affirmat sic declarasse ipsum Paul. V. & idem textatur idem Peirin. n. 5. & circa const. 4. Clement. VIII. num. 2. Hunc partem absolutè, & absque vlla hæsitatione se juuatus est, noster Lezan. tom. 1. summæ, cap. 3. num. 29. cum authoribus relatis, sed nescio, qua efficaci ratione, vel melius quo scrupulo postea, tom. 3. verb. Indulgentia, num. 21. quambis probabilem iudicet, sequitur tamen contrariam, vt probabiliorem de quo dicemus infra in hac eadem sect. num. 20.

20. Dubitabis igitur primo, an præfata revocatio cõprehendat Indulgentias concessas Regularibus pro Articulo mortis, sive per scriptum, sive ore tenus? Negative respondetur, quia quæ speciali nota digna sunt (qualis est præsens) non censentur sublata, nisi exprimantur, maximè in re tantæ pietatis, & misericordiæ, nec aliud de benignitate Pontificum potest suspicari, cum videamus pro illo articulo magna liberalitate omnes procedere circa oues à Christo Domino sibi commissas, quibus superioribus præsidijs eis auxiliari satagunt, sic tenent Alfonsus de Leon 1. p. de Iubilæo, num. 243. ex quadam declaratione Vrbani VIII. facta Illustrissimo Coccino vice gerenti Pænitentiariæ anno 1625. dixit enim Pontifex, quod anno Iubilæi non suspenduntur Indulgentiæ pro Articulo mortis, idem sequuntur Peirinus supr. §. 19. num. 10. Novar. in Lucerna regul. verb. Indulgentia, n. 2. nostri Doctissimi Eltratius meretissimus Generalis totius obseruantiæ Carmelitanæ, & Lezana, tom. 3. verb. Indulgentia, num. 10.

Du-

21. Dubitabis secundo, an Regulares ex dicta revocatoria impediantur ne gaudeant Indulgentijs in proprijs Ecclesijs, quibus gaudent Generaliter fideles? Respondetur gaudere absque dubio, quia Pontifex solum revocat Indulgentias regularium, pro ipsis tantum concessas, non vero quæ conceduntur vniversaliter pro omnibus fidelibus, de quorum numero ipsi Regulares sunt; quis enim dicat, quod si in Ecclesia propria Regularium, sit tali die cõcessum Iubileum, seu Indulgentia plenaria vniversaliter pro omnibus fidelibus talem Ecclesiam visitantibus, manent privati hac gratia Pontificia Regulares, ex eo quod Ecclesia vbi concessa est Indulgentia, sit ipsorum Regularium? Certè cum fundamento nullus potest dicere, quia ex revocatoria id non potest colligi, sed potius oppositum, quia in illa solum revocantur Indulgentiæ concessæ tantum pro ipsis Regularibus de quorum numero non sunt relatæ, vndæ firmetur tenendum est, quod sicut gaudent Regulares, post dictam revocationem, Indulgentijs concelsis, medalijs, Coronis, & alijs rebus similibus, sic eodem modo gaudent, omnibus Indulgentijs concessis pro omnibus fidelibus, siue in alienis Ecclesijs, siue improprijs.

22. Dubitabis tertio, quid intelligatur nomine Ecclesiæ quando, vt quis lucretur Indulgentiam, Ecclesiam assignatam debet visitare? Respondetur, intelligi etiam Cæmenterium ipsius Ecclesiæ, est enim hæc res valde favorabilis, ac perconsequens latè intelligenda, cum Cæmenterium reputatur pars Ecclesiæ; sic tenent Suarez tom. 4. in 3. part. disp. 52. sect. 1. n. 7. Layman lib. 5. cap. 6. num. 4. noster Lezana num. 8. sed nota valde quod ad lucrandum quis Indulgentiam non est necesse, quod actualiter, & expresse id intendat, aut sciat in eo loco talem Indulgentiam esse concessam, sed sufficit quod habitualiter, implicite, seu interpretativè id intendat, suppositâ volũtate generali lucrandi Indulgentias, quos potest, dum-

modo sit in statu gratiæ, & exerceat opus à concedente Indulgentiam petitum, sic sentiunt Suarez, Layman, noster Lezana, num. 8. & alij relati supra, quæ licet vera existimem, ad maiorem securitatem consulerem omnibus, vt saltem primo mane intentionem actualem haberent lucrandi, quaslibet Indulgentias, applicando opera, & Orationes pro necessitatibus petitis à Pontificibus pro qualibet Indulgentia, qua potest gaudere.

23. Dubitabis quarto, an infirmi, & decrepiti, qui non possunt Ecclesiam adire possint ex lectulo, consequi Indulgentias concessas à Paulo V. in sua Bulla, pro Regularibus, & idem potest dubitari de alijs similibus gratijs concessis pro omnibus fidelibus ab alijs Romanis Pontificibus. Ratio dubitandi præcipua sumitur ex verbis ipsius Bullæ, quia in ea Pontifex concedit, vt possint præfatas Indulgentias lucrari, qui extra claustra degunt, cum licentia suorum superiorum, legitima de causa concessa visitando Ecclesias locorum vbi inveniuntur, ibi: *Nos matura super hoc consultatione præhabita, cupientes personis Regularibus, quibuscumque quorumuis Ordinum, tam Monasticorum quam Mendicantium, Spirituale solatium, & iuuamen afferre infrascriptas Indulgentias, & gratias, quas personis Regularibus intra claustra, aut extra, cum licentia tamen suorum superiorum, legitima de causa illis concessa degentibus, tantummodo suffragari debere, declaramus, & cõcedendas duximus.* Et statim designat qualitatem, & numerum harum Indulgẽtiarum, & cum nullam faciat mentionem Religiosorum ægrotantium in lectulis, seu omnino impeditis, propter infirmitatem, merito dubitatur, an isti lucrentur ex lectulis dictas, & alias Indulgentias, quibus gaudent sani.

24. Respondendum est, eodem modo gaudere prædictis Indulgentijs, & alijs quibuscumque, quibus gaudent, qui nullo impedimento infirmitatis laborant,

dum-

dummodo aliquod opus pium arbitrio Confessoris exerceant; quia sic præsumendum est de benignitate tam huius, quam aliorum Romanorùm Pontificum, qui solatium, & subsidium præcipuè spirituale, suis ouibus ægrotantibus semper curant præstare, sic tenent Peregrinus t.p. sui comp. titulo Indulgent. num. 7. noster Lezana num. 9. & alij; nec oppositum dicentem vidi aliquem.

25. Sed hic nota duo. Primum, quod illa Indulgentia concessa in eadem Bulla nominatim pro itinerantibus, & extra claustra degentibus de licentia suorum superiorum, vt prædicatoribus, & lectoribus, minime opponitur, nec limitat supra dictas Indulgentias, sed est nova gratia addita supradictis, ob maiorem necessitudinem Regularium extra suos Conventos, etiam licite, & cum debita facultate degentium; vnde, & hanc lucrantur, & alias non amittunt; & nescio quo fundamento addat hic Peregrinus vbi supra, quod Religiosi extra proprias domos existentes gaudent dictis Indulgentijs, dummodo extra claustra sint ad breve tempus. Si enim legitime, & cum debita licentia extra claustra degunt, vt itinerantes, vel hospites, quid officit, quod sint per longum tempus in eisdem, vel similibus ministerijs, extra claustra, & proprias domus, cum absolute, & absque limitatione temporis Pontifex loquatur.

26. Secundo nota, quod æqualiter in omnibus Indulgentijs relatis, proportione seruata, gaudent Moniales cuiuscunque Ordinis siue subdantur Regularibus, siue Episcopis, aut cuilibet legitimo superiori, constat expresse ex ipsa Bulla Pauli V. ibi: *Volumus autem, vt omnes supradictæ Indulgentiæ, & gratiæ Religiosis Regularibus cuiusuis Ordinis, etiam omnibus Monialibus cuiusvis Regulæ approbatæ suffragentur.*

27. Vltima, & maior difficultas se offert circa peculiarem illam Indulgentiam concessam hic à Paulo V. pro Regularibus Visitantibus proprias Ecclesias. Duplex dif-

ficultas orta est ex verbis dictæ Indulgentiæ, quæ est tenoris sequentis: *Præterea idem Religiosi intra claustra viventes, qui suam Ecclesiam deuote visitaverint, & vt præfertur oraverint, consequantur easdem Indulgentias, quas visitantes Ecclesias vrbis, & extra eam diebus stationum consequũtur, in omnibus diebus perinde ac si ipsas vrbis Ecclesias personaliter visitarent.*

28. Primam difficultatem excitavit Pater Peirinus tom. 2. privileg. in constit. 8. Pauli V §. 1. num. 3. cui adhærere videtur noster Lezana num. 9. & 21. quatenus refert hunc modum dicendi, & neque reijcit, neque impugnat. Dubitat igitur præfatus author, an dictam Indulgentiam cõsequantur Regulares qualibet die totius anni? an vero solum pro diebus stationum? & resolvit, quod solum intelligitur lucrari pro diebus stationum, sed nullam adducit firmum fundamentum; & meo videri, nec potest adduci, cum manifeste contrarium convincatur ex verbis ipsius Indulgentiæ. Ad quod probandum vtor hac efficacissima ratione. Summus Pontifex hic loquitur, vt per se patet, de stationibus septem Ecclesiarum tam intra, quam extra vrbem existentium, sed huiusmodi stationes quolibet die totius anni possunt fieri lucrando Indulgentias, vt manifesta experientia constat, cum vix sit dies, in quo aliquis vel aliqui huiusmodi stationes non adeant, nec defuerunt viri devotissimi, qui omnibus diebus illas fecerũt, vt scribitur de Sancto Philippo Nerio. Neque à Romanis Pontificibus excluditur aliquis dies totius anni, neque determinatur in quo fieri non possint; lucrando Indulgentias pro ipsis stationibus concessis; ergo non est fundamentum ad excludendum diem aliquem totius anni.

29. Confirmatur rursus ex verbis ipsius concessionis, ibi: *In omnibus diebus perinde, ac si ipsas Ecclesias vrbis visitarent.* Hic interrogo, vel illi dies referuntur ad faciẽtes stationes personaliter in Romana Curia, vel ad Regulares visitando proprias Ecclesias? Si primum dicatur, habemus;

bemus intentum, videlicet, quod in omnibus diebus lucrantur illas Indulgentias Religiosi, Visitando proprias Ecclesias: Ergo ex qualibet parte constans manet nostra conclusio, siquidem nullus dies totius anni invenitur determinatus pro lucrandis illis Indulgentijs, neque aliquis inveniatur exclusus, vt ex praxi Romana constat; igitur, vel pro nullo die, vel pro singulis diebus conceduntur Indulgentiæ stationum septem Ecclesiarum, ac perconsequens in singulis diebus totius anni Religiosi visitantes proprias Ecclesias lucrantur illas Indulgentias.

30. Secundo difficultas est maioris ponderis, videlicet, an Regulares visitantes proprias Ecclesias singulis diebus, consequantur omnes Indulgentias, quas consequuntur visitantes Ecclesias intra, & extra vrbem personaliter, tam plenarias, quam non plenarias, tan pro se, quã pro defunctis, in veniuntur enim aliquæ specialiter concessæ pro liberandis animabus Purgatorij? In qua re nimis scrupulose se gessit, noster Lezan. tom. 3. verb. Indulgentia, num. 21. Primo negat, quod licet verum sit, quod Religiosi visitando proprias Ecclesias lucrentur Indulgentias proprias stationum, sed inter illas nulla est plenaria, si quidem S. Gregorius Papa, qui primo has stationes instituit, solum concessit pro eis septem annos Indulgentiæ, vt testatur D. Thom. in 4. distint. 20. & alij communiter, nec invenitur aliquis Pontifex, qui pro ipsis stationibus Indulgentiam plenariam concesserit; verum est, quod fere in qualibet harum Ecclesiarum inveniuntur aliquæ Indulgentiæ plenariæ pro illa visitantibus, & in eis orantibus concessa à diversis Pontificibus nõ in tuitu stationum omnium illarum Ecclesiarum, sed in tuitu magnæ Sanctitatis cuiuslibet loci talis Ecclesiæ, & forte moti sunt etiam, vt fideles ferventius moverentur ad omnes visitandas. Negat ergo Lezana lucrari aliquam ex hijs Indulgentijs plenarijs Religiosos visitantes proprias Ecclesias, sed solum non plenarias concessas pro illis stationi-

bus. Ducitur ad hoc asserendum ex praxi Curiæ, & Regula Cãcellariæ, in quibus Indulgẽtiæ plenariæ, eo quod sint difficilis concessionis, non intelliguntur concessæ, nisi exprimantur, vt tenent Suarez, Molfesius, & Cassarubius, relati ab ipso Lezana ibidem. Cum igitur in præsenti concessione Pauli V. Indulgentiæ plenariæ non expresentur, non debent intelligi concessæ in relata Indulgentia pro Regularibus visitantibus proprias Ecclesias.

31. Sed pace tanti viri, qui vnicus in hac parte videtur cum neque ipse alium authorum pro suo dicto referat, neque ego inuenire potui, & si accurate quæsierim. Dico, quod Regulares visitando quotidie suas proprias Ecclesias lucrantur omnes Indulgentias, quas lucrãtur visitantes personaliter Ecclesias stationum, in alma vrbe, & extra, tam plenarias, quàm non plenarias, tam concessas intuitu ipsarum stationum, quam concessas ratione Sanctitatis cuiuslibet loci, vbi plura corpora insignium Sanctorum, & aliæ reliquiæ magna cum reverentia, & devotione ab omnibus fidelibus venerantur.

32. Probatur multipliciter ex verbis concessionis ipsius Pauli V. primo, ibi: *Consequantur easdem Indulgentias, quas visitantes Ecclesias vrbis, & extra eam diebus stationum consequuntur; per inde ac si illas personaliter visitarent*, verba hæc sunt indiffinita, & maximè vniversalia, ergo vniversaliter, & latè sunt intelligenda præcipuè cum simus in materia favorabili pertinente ad bonum, & salutem animarum, neque alicui præiudicium inferat. Neque de hoc mens Pontificis inexplicata mansit, sed potius equivalenter expressa, quod probo satis efficaciter. Illi qui Romæ personaliter visitant Ecclesias stationum, consequuntur tam Indulgentias ipsarum stationũ, quam aliàs omnes plenarias, quæ inqualibet illarum Ecclesiarum concessæ sunt adiuersis Pontificibus ratione illarum particularium Ecclesiarum, de quo nullus dubitat, nec dubitare potest. Ergo, & has omnes lucrantur Regu-

lares

lares visitando suas Ecclesias, quia faciunt id quod expressè æquivalet visitationi personali in Roma de mente expressa Pontificis: Ergo expressè saltim per verba equivalentia eis concedit quascumque Indulgentias, quæ lucrãtur visitantes personaliter Ecclesias stationum, totum hoc apparet ex illis verbis expressis: *Consequantur easdem Indulgentias, perinde ac si ipsas Ecclesias Vrbis personaliter visitarent.* Ergo ex mente expressa Pontificis eodem modo lucrantur easdem Indulgentias, quas lucrarentur, si personaliter visitarent, sed visitando illas personaliter lucrarentur omnes Indulgentias plenarias, & non plenarias in omnium sententia: Ergo prorsus eodem modo gaudent eisdem omnibus visitantes proprias Ecclesias in suis Conventibus, & hoc ex mente expressa Pontificis.

33. Ex quo fit fundamentum adductum à Lezana ex praxi Curiæ, & Regula Cancellariæ, nihil nocere nostræ sententiæ, quia sumus in casu specialissimo, & valde dissimili, & in quo licet concessio expressa per propria verba Indulgentiarum maiorum non inveniatur, invenitur tamen concessio expressa equivalens in omnibus, vt vidimus, non ergo in casu nostro currunt praxis Curiæ, & Regula Cancellariæ, sive pro alijs valde dissimilibus eas admittamus, quando aliud non cogit, oppositum asserere.

34. Probatur secundo, ex alijs verbis ipsius Bullæ vbi sic loquitur Pontifex: *Nos matura super hoc consultatione præhabita, cupientes personis Regularibus spirituale solatium, & iuuamen afferre infra scriptas Indulgentias, &c.* Inquiro, quod solatium, & quod iuvamen afferret Pontifex Religiosis personis intra claustra degentibus, si extinctis quam plurimis Indulgentijs plenarijs, solum concederet eis paucissimas, & quæ vnico actu finiantur, vt patet in die receptionis habitus, in die professionis solemnis in Religione, in die celebrationis primæ Missæ, & in alijs paucissimis parum dissimilibus, relinquendo Religiosos, &

San-

Sancti moniales ferè per totum annum inter tot obsequia facta Sanctæ Ecclesiæ, & animabus fidelium, absque aliqua Indulgentia plenaria, quam frequenter possint lucrari, tale non debet credi de pietate, & benignitate tanti Pontificis, imò potius oppositum apparet in verbis ipsius.

35. Quapropter iudico alienum fuisse à mente Pauli V. talia facere, non enim intendit Indulgentias Religiosorum extinguere, sed abusus, & confusiones tollere, & hæc etiam fuit, mens sui antecessoris Clementis VIII. vt ipse Paulus testatur, ibi: *Et ex illarum multiplicitate confusio, aut inanis interpretatio oriatur. Clemens Papa VIII. prædecessor noster magna cum diligentia, & solicitudine procuravit abusus, & corruptelas; tum in cõmunicãdo Indulgentiarum Thesauros; tum in modo illos recipiendi irreptos tollere, &c. Qui morte præuentus tã piam eius voluntatem ad finalem executionem deducere non potuit. Nos quidem, &c.* Ecce quomodo voluntas horũ Pontificum non fuit tollere, imò nec minorare Indulgentias, sed tollere dubia confusiones, & incertitudinem vitare, reducendo illas ad claritatem, & certum statum, pro maiori spirituali solatio, & iuvamine ipsorum Religiosorum, & præhabita matura consultatione Eminentissimorum Cardinalium, superiorum Religionum, & Procuratorum Generalium, hanc prudentissimam determinationem absolvit iusta intelligentiam relatam, & meo videri literalem. Igitur nimis scrupulose se gessit noster pijssimus, & Doctissimus Lezana in hac parte, sicut in quibusdam alijs, discedens à nostra conclusione, quamvis fateatur esse probabilem; sed nos cum Peirino tom. 2. privileg. in constitut. 8. Pauli V. §. 1. num. 4. & alijs; vt certam amplectimur.

36. Consequenterque ad dicta, & relata dicẽdũ venit, quod Religiosi visitantes proprias Ecclesias nõ solũ lucrãtur Indulgentias non plenarias, quæ inveniũtur in stationibus ipsis competentibus, sed etiã plenarias, quæ inveniun-

tur

tur conceſſæ, etiá pro animabus Purgatorij, quod eſt cõtra ſecũdũ aſſertũ Lezan. in 3. tom. verb. Indulg. n. 21. Negãtis conſequenter ad ſuam Doctrinam lucrari dictas Indulgentias plenarias conceſſas pro defunctis, in Eccleſijs ſtationũ almæ vrbis, & extra, ſed nos conſequenter ad noſtram, vt certum iudicamus lucrari, vt probavimus ſupra, num. 4.

37. Hic notari oportet, vt quælibet confuſio è medio tollatur, quod Paulus V. in hac revocatoria Indulgentiarum pro Religioſis, comprehendit expreſsè etiam cõceſſas per vivæ vocis oracula, vt ex ipſa conſt. patet. At in revocatorijs oraculorũ Greg. XV. & Vrban. VIII. non cõprehenduntur oracula circa Indulgentias, vt probabimus infra diſp. 8. ſect. 3. num. 1. Vnde ſi aliquæ Indulgentiæ inveniãtur conceſſæ per vivæ vocis oracula pro Religioſis poſt hanc revocatoriam Pauli V. non revocantur a Greg. XV. neque ab Vrbano VIII. ſed permanet in ſua vi, & multo minus revocatæ intelliguntur, quæ in ſcriptis conceſſæ fuerint.

38. Hæc pro relata revocatoria Indulgentiarum, quæ licet alicui prolixa poſſent videri, mihi tamen cum ſint valde vtilia, & non extra chorum, viſum eſt ea non omittere.

DISPVTATIO SEPTIMA.

De confirmatione Privilegiorum.

SECTIO I.

An privilegia expreſsè revocata per Tridentinum habeant hodie aliquam vim, virtute alicuius confirmationis.

1. COntroverſia hæc ingenia Doctorum adeò torſit, vt in varia placita diſperſi inveniantur;

tur. Ortum habuit ex Bulla Pij V. incipiente: *Et ſi Mendicantium Ordines*, expedita 17. Kalend. Iunij anno 1567 *Pontificatus ſui anno* 2. quæ habetur in Bullario magno, & apud Rodericum in ſuo Bullario, in qua, occaſione ſumpta, ex varijs litibus inter Epiſcopos, & Regulares fere omnia, quæ in Tridentino circa Regulares diſponuntur, declarat, & concedit in ſui favorem, prohibendo, ne Domini Epiſcopi in eis Regulares moleſtent. Attamen, quia ex dicta Bulla non quies, quæ expectabatur, & deſiderabatur à tanto Pontifice adepta eſt, ſed potius maior inquietudo. Greg. XIII. omnia in ea contenta caſſauit, & reduxit totum ad terminos ipſius Concilij Tridentini, Bulla incipiente: *In tanta rerum, & negotiarum molle, expedita Kalendis Martij, anno* 1573. *ſui Pontificatus anno primo.* Reperitur in Bullario Romano, & in authoribus. Hoc opus, hic labor.

2. Multi Doctores in defenſionem permanentiæ Bullæ Pij V. intrepidè affirmant: Bullam Gregorij XIII. revocatoriam Bullæ Pij V. nullam habuiſſe vim, quia & ſi Pontifex intentum habuerit illam publicandi, numquam tamen eam publicavit, etiam Romæ; quod probant ex eo, quod doctiſſimus, & fide digniſſimus Doctor Nauarrus, in curia tunc temporis exiſtens id aſſeruit in manuali Latino, cap. 27. in fine. Quem poſtea ſecuti ſunt Enriquez lib. 7. de Indulgentijs, cap. 24. & tom. 1. de pœnitentia, cap. 6. num. 6. Llamas in method. part. 1. cap. 7. §. 6. Rodrig. in addition. ad ſummã, tom. 4. cap. 105. & in expoſitione Bullæ Cruciatæ, §. 5. num. 26. Sorb. in comp. privileg. verb. Proceſsiones, §. an teneantur, & verb. Interdictum 3. citans Medinam, Cochier. 2. 2. quæſt. 123. Peirinum tom. 1. conſt. 7. Pij V. §. 1. num. 2. noſtrum Thomam à Ieſu, de procurat. omn. gent. ſalut. lib. 2. cap. 8. quos ſequuntur Pater Brunus Caſſaingh tract. 1. cap. 6. propoſ. 6. num. 1. Auguſtin. de Bellis in ſuo libelo, Idiomate Hiſpanico, ſedente Vrbano VIII. impreſſo, cuius titulus, *Allegationes en derecho*,

qui

qui firmiter absque vlla hæsitatione, cum relatis existimat prædictam Bullam Pij V. in præsentiarum, firmam, & illibatam subsistere.

3. Sed ex hoc capite, videlicet, non fuisse publicatam dictam Bullam Gregor. XIII. nihil concludi potest. Constat enim fuisse publicatam Romæ, & affixam ad Baluas Basilicatum Principis Apostolorum, Sancti Ioannis Lateranensis de vrbe, & in acie Campi Floræ, per Ioannem, & Marchum Antonium Brutum Cursores eiusdem Domini Papæ, & fuit registrata per Cæsarem Secretarium, & fuit apposita inter alias Bullas Cameræ Apostolicæ, & habetur tom. 2. Cherub. inter Bullas huius Pontificis: & miror, quod Pater Donatus, cum huic veritati firmiter adhæreat, tom. 1. tract. 11. quæst. 17. num. 18. postea tract. 16. q. 8. num. 5. protegat se authoritate ipsius Navarri. dicẽtis, nõ esse publicatam Bullam Gregorij XIII. revocatoriam Bullæ Pij V. vnde ad minus, sentit hoc esse probabile, sed vt videbimus, de eius publicatione non potest dubitari.

4. Nec authoritas Navarri in hoc parte fauet, vt benè notauit noster Lezana tom. 2. cap. 1. n. 14. quia quando loco citato summæ, ait: Non fuisse publicatam dictam Bullam, non loquitur de dicta Bulla revocatoria Gregorij, sed de alia ipsius Pij V. quod vt manifestum fiat, & locus ambigendi non remaneat, audias precor verba ipsius Navarri in fine illius cap. 27. vbi sic ait: *Quoniam in cap. 21. num. 5. promisimus inserere hic tenorem cuiusdam Bullæ felic. memoriæ Pij V. & moderationis eorum, de quibus in subiecta Gregorij XIII. Bulla, si exiret interim, quæ quia non exiuit, solem hanc subiacimus prout supra cap. 25. num. 68. etiam promisimus*, & statim ponit ad litteram Bullam Gregorij XIII. *In tanta negotiorum mole*, quæ est revocatoria Bullæ relatæ Pij V. de qua in præsenti procedit controversia, vbi nota verba, & signa mysteria, Bulla de qua loquitur Nauarr. & de qua dicit, quod non exiuit, non est aliqua Bulla Gregorij XIII. sed alia Bulla Pij V. moderativa

tiva primæ à se expeditæ in favorem Religiosorum, nempe supra relata, voluit enim Pius V. moderare suam primam Bullam propter magna inconvenientia contra suam spem sequuta, & morte præventus, intentum non potuit perficere, & quod hæc sit expressa mens Navarr. constat ex verbis ipsius cap. 27. in fine, vbi expressè ait: *Quoniam promisimus inserere hic tenorem cuiusdam Bullæ Pij V. & moderationis eorum (de quibus subiecta Bulla Gregorij XIII.) si exiret, sed quia non exiuit, solam hanc subijcimus, videlicet Gregorij XIII.* Tenor autem Bullæ Pij V. non apponit, quia non exiuit, vbi clare dicit esse Bullam Pij V. quæ non exivit, insuper quando, cap. 21. num. 5. loquitur de decreto Tridentini, sess. 24. cap. 4. de reformat. circa auditionem Missæ, & concionum in propria Parrochia, saltem Dominicis diebus, & solemnibus festis, docet, quod Concilium hoc nō præcipit, sed suadet omnes, quod non inducit necessitatem, & sic non obstat Concilium, si subditi adeant Monasteria Regularium promissis, & concionibus audiendis, & statim subdit hæc formalia verba: *Obstat tamen fortiter id quod ibi subducitur; posse scilicet Episcopum authoritate Apostolica iubere circa hoc opportuna. Nisi respondeatur, non videri debere oportunū, cum scandalo tot laicorum, & Monachorum, ne tam generalis cōsuetudo, quam etiam in vrbe, seruarī videmus, tollatur, præsertim, quod fœlicis recordat, Pius V. in Bulla motu proprio lata mense Iulij 1567. declarauit, audientes Missas festiuis diebus in Monasterijs Mendicantium, satisfacere huic præcepto, cuius Bullæ tenor, cum moderatione, qua ipsemet, dicitur concepisse, si publicetur interea ponetur in fine, cap. 27.* Hæc Nauarro vbi vt vides, Bulla de qua dicit cap. 27. quod non apponit, quia non exiuit, est illa moderativa, seu cum moderatione primæ suæ Bullæ ipsius Pij V. cuius mentionem fecerat, cap. 21. num. 5. & nullo modo loquitur de Bulla Gregorij XIII. relata, & quid mirum, quod Navarr. tempore Pij V. Romæ existens

no-

notitiam haberet dictæ Bullæ Pij V. quæ impublicum non exivit, cum Gregor. XIII. in sua Bulla revocatoria, referat verba, & intentum Pij V. in Bulla, quam fecerat, & in publicum non exiuit morte præventus, ibi: *Demum animaduertens, quod ea omnia, multis dubitationibus involuta, magnisque difficultatibus obstrusa, multas, magnasque dissentiones, altercationes, & lites inter prædictos locorum Ordinarios, & fratrum ipsorum Ordines non sine graui Diuini Cultus, & animarum detrimento, ac Populorum scãdalo, concitauerant, contra quod ipse sperabat, & præter suam expectationem, vt qui interdum ipse conquæreretur, aliter multa alioque sensu ase prolata fuisse, quam litteris expressa essent, cupiens ijs moderari in commodis, primum illa omnia quæ Regularibus aliorum Ordinum, Mendicantium communicauerat, & secundum præmissa concesserat, motu proprio, & certa scientia reuocat. Deinde plenius prouidere volens prioribus litteris, à se, quoad ipsos Mendicãtes, magna in parte moderatis, omnes, & quasumque alias litteras, quæ de alijs Ordinibus, & Congregationibus, extra Mendicantium Ordines, de Obseruantia numcupatos, emanauerant, omnino abolenerit, causas omnes iam de his, etiam in Romana Curia pendentes ad se advocando, lites extinguendo, ac formatos super illis processus, latas sententias annullando, quemadmodum alijs suis litteris in registro proxime compertis, numquam tamen publicatis, plenius continetur.* Ecce Bullam Pij V. quæ numquam exivit, licet in registro esset posita, & de qua certissimè loquitur Nauarr. non vero loquitur de Bulla derogatoria Gregorij XIII. Si enim ipse Navarr. hanc ad litteram ponit circa finem illius, cap. 27. Manualis Latini, vt mihi constat ex impressione Romæ facta anno 1588. & ex alia Maguntiæ ann. 1601. quomodo nõ apponeret tibi. *Sed quia non exiuit.* Et si vis manifeste videre, hanc fuisse expressam mentem Nauarri lege, cap. 25. num. 68. vbi loquendo de Ordinandis, ait, *Et nota, quod hic non obstat Bulla Pij*

V.

V. quæ hoc onus, & aliqua alia, prædicti Concilij Tridentini abstulit Mendicantibus, ob reuocationem eius, per Sanctissimum D.N. Gregorium XIII. cuius tenor est, qui ponitur sub cap. 27. Quid clarius, & etiam in fine ipsius, cap. 27. seipsum citat ad hunc locum. Ergo necessario dicendum est, quod Nauarr. nec somniauit negare publicationem Bullæ Gregorij XIII. revocatoriæ Bullæ Pij V. Vnde primus Author, qui aliter intellexit Nauarrum deceptus est, & cęteri, qui eum tamquam ovis ovem, & tamquam avis auem secuti sunt, etiam sunt decepti. Quapropter supra relatum fundamentum prorsus evanescit. Ex quo casu discces, quanta solertia debent legi Authores magninominis, vt eorum authoritate fulciatur aliqua sententia, præcipuè in rebus tanti momenti, ne decipiantur multi, audientes esse sententiam alicuius doctissimi, & timoratissimi viri, oppositum docentis.

5. Per aliam viam intendunt aliqui enervare vim Bullæ revocatoriæ Greg. XIII. Dicunt enim, quod Gregorius in eadem Bulla declarat, se moveri ad revocandam Bullam Pij V. ex eo, quod notitiam habuerit, quod ipsemet Pius V. suam primam Bullam per aliam à seipso æditam, revocaverat, sed Pius V. nunquam talem Bullam revocatoriam primæ publicauit. Teste Nauarr. cap. 25. n. 5. Ergo neque fuit revocata Bulla Pij V. per Bullam Gregorij XIII. quia cessante causa a qua pendet effectus etiã ad sui conservationem cessat effectus, vt tenent comuniter Doctores.

6. Sed hoc effugium facile præcluditur, quia licet illa Bulla revocatoria Pij V. quæ vt ait ipse Gregor. XIII. invenitur in registro, quamvis nunquam fuerit publicata, & est de qua loquutus fuit Nauarro supra fuerit causa movens, vt Gregor. XIII. suam Bullam reuocatoriam ediderit, at causa finalis non fuit illa Bulla Pij V. sed tollere lites, dissensiones, & scandala, quæ orta erant ex Bulla prima Pij V, inter Episcopos, & Regulares, vt fatetur ipse

Gre-

Gregorius in sua Bulla. Hæc autem causa finalis est, quæ debet attendi nō vero causa impulsiva, maximè, quia Bulla propria, quam revocare voluit Pius V. & non perfecit est, quam de facto revocavit Gregor. XIII.

7. Dices. Ergo in his, quæ neque dissensiones, neque scandala generant, vt sunt, quæ pertinent ad secretum fori Sacramentorum, seu aliorum in bonum animarum, non revocavit Gregorius Bullam Pij V. Respōdetur. Quod non desunt, qui hoc affirment; sed an probabiliter constavit ex dicendis infra sect. 3. a num. 3. vsque ad 6. inclusive, & sect. 7. dub. 4. & 5. vsque ad finem, quibus omnia manifesta fient. Videatur etiam disput. 4. sect. 2. 3. & 4. vbi multa ad intentum invenies.

8. Alij dicunt, quod multa, quæ inveniuntur, imò præcipua in Bulla Pij V. non sunt privilegia, sed declarationes ipsius Concilij Tridentini: Ergo saltim hæc manent in sua vi, quia Gregor. XIII. revocat privilegia concessa à Pio V. in illa Bulla, sub qua revocatione non cadunt declarationes. Confirmant hoc ex eo, quod multa in illis declarationibus Pij V. inveniuntur confirmata à Clemente VIII. Vrbano VIII. & à Sacra Congregatione Tridentini. Nam declaratio Pij V. ad sess. 22. cap. 9. videlicet, quod sæculares possint audire Missas, & conciones in Ecclesijs Regularium diebus festiuis, fuit confirmata à Clemente VIII. vt refert Hieronym. Rodrig. resol. 25. num. 5. & ab Vrbano VIII. anno 1625. & declaratio sess. 23. cap. 15. & sess. 25. cap. 10. quod Confessarij Monialium exemptarum non examinentur ab ordinario, confirmata fuit à Sacra Congregatione Tridentini, referente Barbosa ad sess. 25. cap. 10. in remissionibus. Declaratio sess. 5. cap. 2. quod concionatores non sint ab Ordinario examinandi ad prædicandum in proprijs Ecclesijs, fuit confirmata à Sacra Congregatione, teste Reginaldo lib. 18. num. 123. Riccius decis. 290. Barbos. ad sess. 5. cap. 2. Declaratio sess. 25. cap. 5. quod Episcopus non possit dare

licentiam ad ingrediendum in exemptarum Monasteria subiecta Regularibus, confirmata fuit ab eadem Sacra Congregatione, vt referunt Barbos. ad sess. 25. cap. 5. Farinac. & Ioannes Andreas. Declaratio 13. sess. 25. quod quarta funeralis non intelligatur, nisi de illo, quod affertur die sepulturæ fuit etiam confirmata à Sacra Congregatione, vt docent multi, & sic de quibusdam alijs, quas in discursu huius tractatus referemus. Ergo, &c.

9. Reverà hic modus dicendi probabilissimus est, dūmodo intelligatur de declarationibus, quæ nō cōtrariantur Tridentino, vt sunt relatæ, & aliæ similes: Non vero de illis in quibus ipsemet Gregorius aperit suam mentem, dicendo se velle, vt omnia permaneant integra, sicut erant ante Bullam Pij V. quatenus Tridentino opponebantur. Vale meras declarationes non irritat, sed solum declarationes, quæ in aliquo derogant Concilio. Ita Pater Hinojosa in direct. decis. Regular. verb. Confirmatio gratiæ, assert. 1. per totam, & alij multi, nec mirum: Si enim aliæ declarationes, quæ doctrinaliter possent fieri à viro docto, essent probabiles, cur probabiles, imò, & firmæ, non remanebunt, factæ à sapientissimo & Sanctissimo Pio V? Adde, quod post Gregorium XIII. Greg. XIV. anno 1591. die 24. Septembris communicando Camaldulensibus omnia privilegia omnium ordinum, includit, §. 5. omnes declarationes factas à Romanis Pontificibus, nulla restrictione facta Concilij Tridentini, habetur hæc Bulla, quæ amplissima est, apud Cherub. tom. 2. circa fin.

10. Sed non possum, hic iterum, non mirari Patris Brunonis Cassaingh, relati in principio huius sectionis, pro prima sententia, vbi probat, quod licet Bulla Gregorij XIII. fuisset publicata (quod ipse deceptus, sicut, & alij negat) tamen postea ait: Idemmet Gregorius revocavit suam Bullam confirmando amplissima confirmatione privilegia Minorum cum Clausula derogatoria suæ antedictæ constitutionis, per Bullam expeditam die 25. Maij 1573.

1573. quæ incipit: *Ex benigna*, sed hæc Bulla, vt ex ipsa patet, apud Rodericum in suo Bullario, Bulla 1. huius Pontificis non fuit expedita anno 1573. sed anno 1575. sed hoc parum esset, nisi adderet ipse Pater. *Et quoniam omnia verba illius adducere, nimis prolixum esset. Ideo clausulam derogatoriam, quam post confirmatæ, & concessa de novo, motu proprio, & ex certa scientia Minorum privilegia, & declarationes nō obstātibus præmissis, &c. concludit: Lege, amice lector, hanc Bullam, & videbis amplissimum privilegium Regularium, confirmationem multorum capitum, cum amplissimis etiam clausulis litterarum Apostolicarum, Conciliorum, iuris communis, & aliorum huiusmodi revocatorijs. Necnon etiam videbis, quod Pontifex omnibus iudicibus, etiam S. R. E. Cardinalibus iudicandi, & interpretandi Concilij Tridentini decreta, & privilegia in dicta Bulla concessa, facultatem auferet.* Hæc ille.

11. At ego vidi Bullam relatam ab isto Authore apud Rodriguez vbi supra; totam attente legi, & nō video quomodo ex illa probetur, quod prima Bulla Pij V. *Etsi Mendicantium Ordines*; maneat in suo robore, ex eo quod Bulla revocatoria Greg. XIII. *In tanta rerum mole*, fuit revocata ab ipsomet Gregorio in hac Bulla *Ex benigna*; nam in parte dispositiva approbando, confirmando, & innovando omnia privilegia quomodolibet concessa, etiam vivæ vocis oracula, tam per concessionem, quam per cōmunicationem, & hoc ex certa scientia, & de plenitudine potestatis; adducit restrictionem: *Quatenus sint in vsu, & Sacris Canonibus, & decretis Sacri Concilij non aduersentur.* Nota clausulam, & argue, si Pius V. multa concessit, quæ Tridentino adversantur, & omnia ista revocavit Gregorius Bulla, *In tanta rerum mole*, anno 1573. quomodo revalidantur ab ipso Gregor. per Bullam *Ex benigna*, anno 1575. cum in ea expresse apponat clausulam restrictivam: *Dum non adversentur Sacris Canonibus, & de-*

cretis Tridentini? Ego non video, sed potius video oppositum, nempè remanere magis firmam Bullam Gregorij XIII. revocatoriam Bullæ Pij V. Nec video quomodo in hac Bulla *Ex benigna*, tollatur authoritas Eminentissimorum Cardinalium, aliter interpretandi decreta Concilij Tridentini, quia in tota Bulla, nec nominantur Cardinales, neque de Tridentino aliqua fit mentio, nisi solum in illa clausula restrictiua, quæ omnia legenti Bullam patebunt. Amice lector, propter hæc, & alia similia attente lege Authores, maximè in rebus tanti ponderis, & ne decipiaris fontes inspice. Alia autem extra Tridentinum, fateor hanc Bullam esse ampliſsimam, vt agendo de confirmatione privilegiorum dicemus. Restabat hic examinare, an virtute cuiusdam Oraculi ipsius Pij V. omnia à se concessa in dicta Bulla contra Tridentinum, in favorem Religiosorum, habeant vim pro foro conscientiæ, sed quia hoc longiorem postulat discussionem in lect. 3. remitto.

SECTIO II.

Quomodo intelligendæ sunt clausulæ, quas post Tridentinum, apponere solent Pontifices in concessionibus, confirmationibus, & innouationibus privilegiorum Regularium.

1. PRimus Pontifex, qui post Trid. posuit dictas Clausulas restrictiuas, fuit Gregor. XIII. successor Pij V. in relata Bulla *Ex benigna*, confirmando privilegia Minorũ sub ann. 1575. Idemq; fecit cõfirmãdo privilegia Ordinis Sãctiſsimæ Trinitatis die 18. Novẽbris, eiusdẽ anni. Sed postea ipse Põtifex 11. Februarij anno 1582. apud Bullar. Rodrig. Bull. 26. Greg. XIII. motu proprio, certa scientia, & de Apostolicæ plenitudine potestatis, confirmavit omnia privilegia Societatis Iesu, facultates, exemptiones, immunitates, gratias, & indulta

ab

ab omnibus suis Prædecessoribus concessa qualiacumque sint; & ea omnia, ac si de verbo ad verbum præsentibus inserrentur, pro expressis habere, & nullam clausulam restrictivam, neque ex non vsu, neque ex revocatione, neque ex Tridentino apposuit, & sic fuit magna concessio, & notanda pro dicendis infra.

2. Gregorio XIII. secutus est Sixtus V. creatus anno 1585. & in omnibus suis concessionibus, & confirmationibus privilegiorum (vt vidi) vsus est vnica tantum clausula restrictiua, videlicet: *Dum non sint contra decreta Tridentini*. Neque in communicatione privilegiorum, facta ab ipso Sixto pro fratribus Minoritis Conventualibus reformatis, Bulla incipiente: *Apostolici muneris* ann. 1587. Idibus Octobris aliquid in contrarium invenitur, nam solum declarat prædictos reformatos gaudere omnibus privilegijs, pro Conventualibus concessis. Ex quo nihil ad intentum deduci potest. Nam si revocata à Tridentino comprehendebant Conventuales; etiam comprehendunt dictos reformatos, quamvis in eorum communicatione, nulla fiat mentio Tridentini, Sixtum V. secutus est Vrban. VII. sed quia dies duodecim tantum vixit nihil fecit.

3. Postea electus est Gregorius XIV. & Coronatus nonis Decembris anno 1590. & quamvis solum per decem menses vixerit, aliquas Bullas expediuit, & quidem ad intentum anno sequenti 1591. duodecima die mensis Iulij confirmavit privilegia Ordinis Cruciferorum, eisque cõmunicavit privilegia aliorum Ordinum, a quibuscumque Romanis Pontificibus concessa, & concedenda. Sed posuit has clausulas: *Quatenus in vsu sint, & decretis Concilij Tridentini non adversentur*, & nullam facit mentionem de Canonibus Concilij, quod nota pro dicendis infra. Sed ipse Pontifex eodem anno 1591. die 6. Septembris confirmavit omnia privilegia Ordinis Cistercienſis Divi Bernardi, & Benedicti concessa ab omnibus suis Prædecessoribus, & à se ipso, irritando, & annullando quid-

quid in oppositum posset inveniri, & hoc, *ex hoc motu proprio, certa scientia, & de plenitudine potestatis*, absque aliqua restrictione non vlus, & absque mentione Tridentini, quæ est maxima confirmatio, & expresse loquitur de quibusvis privilegijs concessionibus indultis, gratijs quomodolibet concessis cuilibet loco, & personis, in qualibet parte mundi, & de Indulgentijs, etiam plenarijs. Et addit, quod non solum omnia confirmat, & extendit, sed de novo concedit, cum clausulis amplissimis omnium derogatoriarum derogatorijs.

4. Insuper eodem anno 1591. 11. Kalendas Octobris concessit, & communicavit Congregationi Ministrantium infirmis, omnia privilegia omnium ordinum, & Clericorum Regularium, etiam Societatis Iesu, cum amplissimis clausulis extensivis, & derogativis in contrarium. Sed inducit sequentes Clausulas: *Quæ tamen sunt in vsu, nec vllis revocationibus comprehensa, neque decretis Tridentini, &c.* Rursus idem Pontifex die 24. Septembris 1591. communicando cuilibet Conventui Camandulensium privilegia, quæ in aliquo illorum erant, addit tamen: *Quatenus sint in vsu*, intelligi in ipsis Conventibus de quibus expresse ibi loquitur, vt constat ex §. 9. Postea vero quãdo in §. 11. communicat eis omnia, & singula privilegia, cuiuscumque Ordinis, & Congregationis, tam virorum, quam mulierum, quomodolibet concessa, & concedenda, etiam si talia sint, vel fuerint, quæ specialem, & individuam requirerent mentionem, seu in præsentibus, de verbo ad verbum, insertionem, seu particularem expressionem petant, ait: *Eis authoritate, & tenore perpetuo communicamus, extendimus, & concedimus, æque, & pariformiter, & absque vlla penitus differentia, perinde ac si illis, & eorum singulis personaliter, & specialiter, & expresse, ac nominatim, necnon ad instar concessa essent, vti, frui, potiri, & gaudere, libere, & licitè possint, & valeant*, & nullam apponit restrictionem, non vlus, nec de-

cre-

cretorum Tridentini; sed potius §. 15. in derogatorijs derogatoriarum derogat omnia, & quæcumque his contraria sub quibuscumque clausulis, tenoribus, & verbis à suis prædecessoribus emanatis, etiam si de verbo ad verbum essent inserenda ad sui revocationem, & concludit; quod omnia hæc non possint derogari, nisi præsentium tenor de verbo ab verbũ inseratur in derogatoria, quæ fuit magna concessio.

5. Nota differentiam concessionum & confirmationũ huius Pontificis, in eodem anno respectu diversarum Religionum, & quomodo in aliquibus apposuit clausulas restrictivas in alijs vero nullam apposuit restrictionem, & cum hæc privilegia sint amplissima, & cum derogatorijs quarumcunque derogatoriarum, ab eius tempore omnia privilegia, vsque tunc revocata, etiam à Tridentino, revixerunt, & videtur remansisset in sua vi. Rursus nota, quod licet non explicet vivæ vocis Oracula, tamen comprehendit illa, si quidem repetit indulta, concessiones, & gratias, quomodolibet concessas, & hoc ex certa scientia, motu proprio, & de plenitudine potestatis, supplendo omnes, & singulos tam iuris, quam facti, solemnitatum quarumcunque, quomodolibet omissarum, aliosque defectus, si qui forsan intervenerint, in eisdem privilegijs concessis. Habentur istæ Bullæ in Bullario Romano Cherub. in fin. tom. 2. ad Bullam Gregor. XIV. quæ valde notandæ sunt prædictis, & dicendis in sequentibus.

6. Successor Gregor. XIV. fuit Innocent. IX. creatus anno 1591. vixit tantum duos menses, & sic ad rem nihil fecit.

7. Secutus est Clemens VIII. creatus 3. Kalendas Februarij, & coronatus anno 1592. rexit Ecclesiam annos 13. iste Pontifex confirmavit omnia privilegia Minorum cum extensione communicationis omnium aliarum Religionum Mendicantium, & non Mendicantium etiam vivæ vocis Oracula ex certa scientia, & cum aplissimis clau-

sulis, Bulla incipiente: *Pastoralis officij* die 20. Decembris anni 1597. sui Pontificatus anno 6. vt refert Rodriguez in Bullario, sed apposuit restrictionem: *In his omnibus quibus decretis Tridentini non aduersantur*, omisit, quod sint in vsu, & quod non fuerint reuocata. Rursus confirmauit privilegia S. Benedicti Vallisoleti cum ista clausula: *Dummodo non sint reuocata à Concilio Tridentino, ac ei non sint contraria.* Idem fecit confirmando privilegia Præmõstratensium. Idem confirmauit, & extendit ad omnes Conuẽtus, & ampliauit omnia privilegia Ordinis S. Hieronymi in Hispania, motu proprio, certa scientia, & de plenitudine potestatis cum amplissimis clausulis communicationis privilegiorum aliorum Ordinum, quomodolibet concessis, in quibuscumque mundi partibus, sed apposuit restrictiones: *Quatenus sunt in vsu, & decretis Sacri Cõcilij Tridentini nõ aduersentur.* Canones omisit Bulla incipiente: *Nouerint Vniuersi* die 2. Octobris anno 1601. & prius concesserat idem, Bulla incipiente: *Romanus Pontifex* die 20. Septembris anno 1593. apud Rodericum, & in ista posuit: *Quatenus sunt in vsu, & non sunt reuocata, nec aduersantur decretis Tridentini.* Vtramque Bullam concessit ad instantiam nostri Catholici Regis Hispaniæ.

94. Confirmavit etiam, & ampliavit privilegia Ordinis S. Benedicti, Bulla incipiẽte: *Romanus Põtifex*, die 30. Septembris anno 1592. posuit restrictiones: *Quatenus sunt in vsu, & non sint reuocata, & non aduersentur decretis Tridentini*, apud Rodericum. Rursus confirmavit omnia privilegia eiusdem Ordinis S. Benedicti, vsque tunc concessa ab omnibus suis prædecessoribus, cum specialissimis clausulis, & in clausula, *non obstantibus*, posuit hæc verba: *Non obstantibus Apostolicis, ac vniversalibus Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, nec non dicti Ordinis iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis*

firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus privilegijs quoque indultis, & litteris Apostolicis illorum, sub quibuscumque tenoribus, & formis, etiam derogatoriarum derogatorijs, ac instantijs, & alijs decretis, etiam motu simili, ac ex certa scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, etiam consistorialiter, & alijs in contrarium concessis, approbatis, & innovatis quibus omnibus, & singulis, etiam si de illis specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales, idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda foret, illorum tenores præsentibus pro expressis habentes illis, alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ac omnibus, & singulis, quæ dicti prædecessores nostri in eorum litteris voluerunt non obstare, cæteris quæ contrarijs quibuscumque. Hæc bulla, quæ vt notat Roderiçius amplissimam, & exquisitam confirmationem habet, fuit expedita 24. Martij anno 1593. Pontificatus sui anno 3. & refertur à Rodriguez, sed habet duas clausulas restrictivas, videlicet: *Quatenus sint in vsu, & decretis Sacri Concilij Tridentini non aduersentur.* De revocatione nihil dixit, & sic omnia, & quæcumque privilegia concessa, vsque ad hunc diem, etiam si revocata essent, remanserunt revalidata, & firma, exceptis tantum quæ revocantur in Tridentino, nam per non vsum nulla erant extincta, vt ex supradictis patet. Insuper nobis Carmelitis Discalceatis, Bulla incipiente: *Cum dudum*, die 23. Martij anno 1594. communicavit, & de novo concessit omnia, & quæcumque privilegia Mendicantium, & non Mendicantium concessa, & concedenda in futurum, cum amplissimis clausulis, & solum apposuit restrictionem: *Dummodo Sacro Concilio Tridentino non aduersentur.* Habetur in nostro compendio fol. 183. & cum ex disputat. 2. sect. 1. num. 9. & ex antecedenti ad istam, constat Religionem Benedictinam, & nostram, per communicationem, gaudere omnibus

bus priuilegijs cuiuscumque Ordinis omnia iterum innovata sunt, vsque ad hunc Pontificem, præter revocata in Tridentino, nam revocata in Tridentino excluſit, hic Pontifex, quod non fecit Greg. XIV. & sic hæc innovatio fuit minus ampla, quam relata Gregor. supr. num. 1. 2. & 3. vide infra sect. 5. per totam, præcipuè à num. 6. & infra num. 8.

9. Clementem VIII. secutus est Leo XI. Florentinus, ex familia Ducis de Medices creatus die 1. Aprilis, anno 1605. Coronatus die 18. eiusdem Mensis, vixit tantum 27. dies, & nihil fecit.

10. Postea electus est Paulus V. ex familia Burgesia, creatus die 15. & coronatus die 28. mensis Maij anno 1605. vixit in Pontificatu annos 15. menses 8. dies 13. confirmavit omnia privilegia diversis Religionibus, & nullam Bullam inveni, in qua non appoſuerit clauſulas restrictivas: *Quatenus sint in vſu.* Et in aliquibus addidit: *Et non sint revocata.* Et in omnibus poſuit: *Quod non adversentur Tridentino.* In confirmatione privilegiorum Congregationis Celestinorum Ordinis Sancti Benedicti plus addidit, ibi: *Quatenus Sacri Concilij Tridentini decretis, necnon Regularibus, dictæ Congregationis institutis a Sede Apoſtolica approbatis, non adversentur, ac revocata non sint, nec sub aliquibus revocationibus comprehensa.* In confirmatione Cistercienſium Beatæ Mariæ Fullensis, dixit: *Quatenus sunt in vſu, & dicti Concilij Tridentini decretis, ac alijs Canonicis Sanctionibus non contrarientur, nec sub vllis revocationibus comprehendantur.* In confirmatione, & innovatione privilegiorum Ordinis Beatæ Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum, dixit: *Dummodo tamen Sacris Canonibus, & decretis Concilij Tridentini, ac Conſtitutionibus Apoſtolicis contraria non sint, nec sub aliquibus revocationibus comprehensa.* Et iſte Pontifex fuit, qui poſt Gregorium XIII. vſus est illa geminata clauſula: *Canonum, & decretorũ Cõcilij*

cilij. Et postea vsus est eodem modo loquendi in communicatione privilegiorum Mendicantium pro Congregatione Sommaschorum. Hæc omnia in Bullario Cherub. Nec inveni aliquam concessionem ab hoc Pontifice, sine dictis restrictivis.

11. Postea secutus est Gregor. XV. Ludovisius dictus, creatus die 8. Februarij & die 14. Coronatus anno 1621. Canonizauit simul, & semel quinque Sanctos, inter quos, Matrem nostram Sanctã Theresiam à Iesu, nostræ Carmelitanæ reformationis erectricem, vixit annos duos, menses 5. diem vnum. Vsus est eisdem clausalis restrictivis in confirmatione privilegiorum diversarum Religionum, quibus vsus fuerat suus antecessor Paulus V. excepta confirmatione omnium privilegiorum pro Clericis Regularibus Theatinis, facta ab hoc Pontifice, die 21. Octobris anno 1621. Pontificatus sui anno primo, & est tenoris sequentis videlicet: *Motu itaque proprio, & ex certa scientia, nostra de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnia, & singula privilegia, facultates, exemptiones, immunitates, gratias, & indulta principaliter, vel per communicationem, aliàs quomodolibet, Congregationi, & Clericis prædictis, per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Sedem Apostolicam concessa, quorum tenores pro expressis præsentibus haberi volumus: Apostolica authoritate tenore præsentium perpetuo approbamus, & cõfirmamus, illisque perpetuæ, & inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adijcimus, eaque omnia, & singula innovamus, & de novo etiam concedimus. Quo circa vniversis, & singulis venerabilibus fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filijs Abbatibus, Prioribus, ac alijs personis in Dignitate Ecclesiastica constitutis per præsentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, aut duo, vel vnus eorum per se, vel per alium, seu alios easdem præsentes litteras, & in eis contenta quocumque, vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Præpositi Generalis,*

lis, aliorumque superiorum dictæ Congregationis pro tempore existentium, fuerint requisiti solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra huiusmodi ab omnibus, ad quos spectat, & pro tempore expectabit, inuiolabiliter observari. Non permittentes eos desuper a quocumque quomodolibet molestari. Contradictores quoslibet, ac rebelles per sententias, censuras, & Ecclesiasticas pœnas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilij brachij secularis. Non obstat, fœlic. recordat. Bonifacij VIII. prædecessoris nostri de vna, & in Concil. Gen. edita de duabus dietis, dummodo vltra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad iudicium nostrum trahatur, aliisque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac decretis per quoscumque Romanos Pontifices, similiter prædecessores nostros, etiam viuæ vocis Oraculo, aut alios quomodolibet hactenus editis, nec non aliorum Ordinum, etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus priuilegijs quoque indultis, & litteris Apostolicis, quibuscumque personis, sub quibusvis verborum formis, & tenoribus, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijs efficacioribus, & insolitis clausulis, & irritantibus, & alijs decretis in contrarium præmissorum, quomodolibet concessis confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis, etiamsi de illis, illorumque totis, specialis, specifica, expressa, & de verbo ad verbum mentio habenda foret, eorum omnium, & singulorum tenores præsentibus pro plene, & sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes illis, alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Volumus autem, vt præsentium transumptis, & impressis manu Secretarij dictæ Congregationis, vel Notarij publici subscriptis, & sigillo Præpositi Generalis

eius-

eiusdem Congregationis, aut personæ in Dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio, & extra illud adhibeatur, quæ illis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem, sub annulo piscatoris die 16. Octobris 1621. Pontificatus nostri anno primo. Vbi, vt vides, nulla restrictio ponitur, sed est absoluta confirmatio, & notare oportet, quod hæc Sacra Religio participat omnia privilegia Mendicantium, & non Mendicantium, imò ei de nouo omnia concessa sunt, siue per concessionem, siue per communicationem alijs Religionibus cõueniant; quæ verè maxima concessio fuit.

12. Post Gregorium XV. creatus est Vrbanus VIII. Barberinus, die 6. Augusti anno 1623. & die 19. Septembris eiusdem anni Coronatus, vixit in Pontificatu annos 22. non expletos, & in confirmationibus, innovationibus, & extensionibus privilegiorum semper, vt vidi, vsus est eisdem clausulis restrictivis, quibus vsi sunt Clement. VIII. & Paulus V. videlicet, dum non sint revocata, nec sub aliquibus revocationibus comprehensa, vt videre est in confirmationibus pro Celestinis, Mercenarijs, & Minimis, factis ab hoc Pontifice, apud Cherubin, in Bullario Magno. Solum invenio confirmationem amplissimam omnium privilegiorum, & declarationum Sacræ Congregationis, factam ab hoc Pontifice absque aliqua restrictione, ad instantiam Reverendissimi Patris Dominici de Molina Ordinis Prædicatorum, & est tenoris sequẽtis: *Vrbanus Episcopus, seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. In plenitudine potestatis Apostolicæ nullis nostris meritis, sed sola Dei benignitate assumpti varios in Militanti Ecclesia Regularium personarum Ordines diuersimode pro quorumlibet Christi fidelium deuotione institutos, contemplantes Sacrum Beati Dominici Prædicatorum Patris, & Ducis institutum, quasi sas ardens, & matutinum syderum irradians, tumque Christianæ Reipublicæ firmamentum*

illud

illustrans meritis, nostram potissimum dirigimus aciem, ac dignum, quinimo æquum, & rationi cõsonum reputamus, vt ea, quæ à complurib⁹ Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris, ad fauorem tam Religiosi instituti, illiusque domorum Regularium, & in eis sub sancti Religionis iugo altissimo famulantium personarum, iuste, rationabiliterque concessa fuisse dignoscuntur, ne longæui temporis cursu obtenta sepeliantur, sed iugiter in viridi obseruantia persistant, fauoris nostri præsidio confoueantur, ac etiam gratia Sedis Apostolicæ innouata reuiuiscant. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilectissimi Dominici de Molina Ordinis fratrum Prædicatorum Sancti Dominici expresse professi, ac eiusdem Ordinis Prouinciæ Bethicæ Procuratoris Generalis, petitio continebat. Necnon ipsorum priuilegiorum, & indultorum declarationes, & decreta, à Congregationibus venerabilium fratrum nostrorum S.R.E. Cardinalium desuper legitime emanata. Apostolica Authoritate, tenore præsentium approbamus, confirmamus, & innouamus, ac de nouo concedimus, illisque inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adijcimus, ac omnes, & singulos tam iuris, quam facti, & quosvis alios quantumvis substantiales defectus, si desuper intervenerint, supplemus. Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1625. tertio Idus Maij. Pontificatus nostri anno secundo.

13. Etiam est notanda amplissima communicatio privilegiorum, quam fecit idem Pontifex Patribus Discalceatis Ordinis Sanctissimæ Trinitatis Congregationis Hispaniæ, Bulla incipiente: *Redemptoris nostri Iesu Christi*, quinto Kalendas Aprilis anno 1634. habetur in appendice Bullarij huius Pontificis apud Cherubinum, vbi concedit: *Vt gaudeant omnibus, & singulis priuilegijs, libertatibus, & immunitatibus, exemptionibus, indultis, fauoribus, indulgentijs, alijsque prærogatiuis, & gratijs vniuersis, & singulis domibus, & Conuentibus, alijs Regularibus-*

ribus locis, ac personis, etiam Canonicorum, quam Clericorum Regularium, vbiuis existentium institutis, & non solum Ordinibus Monalticis, Regularibus Mendicantium, & quibuscumque Congregationibus, & præcipuè Clericorum Regularium, infirmis ministrantium, & Congregationis Sanctissimi Saluatoris Lateranensis, Sancti Salvatoris de Bononia, ac etiam Sancti Ruffi Valentiæ, & Sanctæ Crucis Cobimbriæ, Clericorum Regularium de Sommascha, & Pauperum matris Dei, & scholarum piarum, ipsisque Monalticis Congregationibus, etiam Casianensi, aliisque Monachis, & Monasterijs Sancti Benedicti, Hieronymi, Carmelitis Discalceatis, Conuentui Beatæ Mariæ de Guadalupe, necnon Societatis Iesu, ipsisque Cartusiensium, & Præmostratensium, & reformatorum cisterciensium, seruitorum Oliuetanorum Ordinibus, alijsque familijs, & societatibus Regularibus, militijs Hospitalibus quibuscumque, & pijs locis Regularibus, ac quibuscumque per personis, nunc, & pro tempore existentibus, præfatorum, & quorumlibet Ordinum per nos, & Sedem Apostolicam, ac alios quoscũque Prædecessores nostros Romanos Pontifices, necnon S.R. E. Cardinales, & de latere legatos, & quosvis Sedis prædictæ Nuncios, vel etiam tam Apostolica prædicta, quam Ordinaria, & Regia, vel Imperiali, authoritatibus respectiuè, aut alias quomodolibet, quibuscumque verborum expressionibus, & tenoribus in genere, vel in specie, ac particulariter tam per modum communicationis, ac ampliationis, quam simplicis, & individuæ, ac particularis, & specialis concessionis, ac etiam motu proprio, & ex certa scientia, & de Apostolicæ plenitudine potestatis etiam iteratis vicibus: Concessis hactenus, vel confirmatis, aut approbatis, & quibus illi tam in vita, quam in mortis articulo, etiam circa peccatorum remissiones, & iniunctarum pœnitentiarum, relaxationes, aut alias quomodolibet de iure, vsu, aut priuilegio, vel consuetudine, quomodolibet vtuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, vti, frui,

frui, potiri, & gaudere possunt, & poterunt in futurum, quam vis illa sint speciali nota digna, difficiliisque concessionis, & quæ in generali concessione non veniunt, non solam per participationem, communicationem, illorum extensionem, & ad illorum instar, sed specialim, & nominatim pariformiter, æque principaliter in omnibus, & omnia absque vlla prorsus differentia, perinde, ac si dictæ Congregationi illiusque Capitulis Generalibus, Ministro Generali pro tempore existenti, illiusque superioribus, & personis præfatis, specialiter, expresse, & nominatim etiam per viam, & modum simplicis, & individuæ, ac particularis, & specialis concessionis, etiam motu proprio, & de certa scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, aut communicationis, & ampliationis concessa fuissent. Et idem concedit pro sæcularibus visitantibus suas domos, Ecclesias, & capellas quoad quascumque Indulgentias lucrandas. Sed addit, quatenus tamen sint in vsu, & non revocata, nec sub aliqua revocatione comprehensa, vti, frui, potiri, & gaudere possint non obstantibus, &c. & licet nullam faciat mentionem expressam Tridentini, sufficienter intelliguntur in sua vi, quæ per ipsum Concilium reuocantur, & sic eadem est hæc restrictio, ac sunt aliæ relatæ.

14. Sed cupio intelligere, id quod in parte præservativa, tam huius Bullæ, quam alterius nobis concessæ, & aliarum similium, vbi addicur §. 3. *Easdem præsentes sub quibusvis similium, vel dissimilium gratiarum, revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, & alijs contrarijs dispositionibus, etiam per nos, & successores nostros Romanos Pontifices, pro tempore existentes, sedemque præfatam, sub quibusvis tenoribus, & formis, & cum quibusvis clausulis, & decretis pro tempore factis, minime comprehendi, vel confundi, sed semper, & perpetuo ab illis excipi, & quoties illa emanabunt, toties in pristinum, ac validissimum statutum, restitutas, repositas, & plenarie reintegratas, & de novo etiã sub quacumq;*

posse:

posteriori data, quandocumque eligenda, concessas esse, & fore. Hoc est, quod non intelligo, & desidero in hac parte edoceri; nam vel per istam clausulam ligantur manus successorum Pontificum, ad derogandum hoc privilegiũ, & hoc non potest dici, vt notissimum est, vel non ligantur, sed remanet in eis potestas derogandi. Si ergo manet, vt revera manet, suppono, quod Pontifex successor, v.g. Sãctissimus noster Alexander VII. revocat, cum omnibus requisitis, hoc privilegium, certe manebit revocatum; a quo inquiro; restituendum est in pristinum statum? A Põtifice concedente, nempè Vrbano VIII? hoc non, quia migrando evita expiravit sua potestas revalidandi privilegia revocata à suis successoribus, etiam si de novo miraculosè resurgeret; non ab alio (Romano Pontifice excepto) quia hoc non potest fieri, nisi delegando illi talem potestatem, v.g. ipsi Religioni, vel Generali illius: Sed hoc est inauditum; imò impossibile, aliàs darentur de facto duæ potestates Pontificiæ Supremæ in Ecclesia, vna ad revocandum, & alia ad renovandum, toties quoties revocentur, quod est plusquam falsum. Addo, quod si Pontifex absolute cum omnibus clausulis requisitis revocaret hoc privilegium, & cum omnibus contentis in illo, necessario etiam revocaret dictam clausulam, & sic periret totum ædificium, quia destrueretur eius fundamentum, vnde ignoro, quid speciale per dictam clausulam concedatur, nisi aliqualem maiorem firmitatem, & expressionem antecedentium.

15 Vrbanum VIII. sequutus est Innocentius X. Pamphilius dictus, creatus 15. Septembris, & coronatus die 4. Octobris anno 1644. Huius Pontificis vidi tantum vnicam confirmationem privilegiorum Regularium, sed cum clausulis restrictivis, de vsu, & reuocatione à Tridentino. De præsente autem Romano Pontifice Alexand. VII. creato die 7. Aprilis anno 1655. nihil nouum de hac re vidi. In quo non præcipiat decreta Trident. custodiri.

16. Vidisti, candide lector, ſeriem, & varios modos conceſsionum, innovationum, extenſionum, & confirmationum pro Regularium privilegijs, à tempore confirmationis, & publicationis Concilij Tridentini. Attente, & ſincerè perpende ea omnia cum dicendis, & non otioſum, nec inane iudicabis laborem, in ſupradicta ſumarie referendo, afferent enim huic obſtrictiſsimæ difficultati, non mediocrem lucem.

17. At, nota primo, quod quando Romani Pontifices vtuntur illis duabus clauſulis reſtrictivis, Canonibus, & decretis Concilij, quod non loquuntur de decretis contentis in alijs iuribus extra Tridentinum, v.g. Decreto, & Decretalibus, aut ſimilibus, ſed de inclusis in ipſo Tridentino, aliàs nihil concederent Pontifices in ſuis Bullis pro Regularibus, quia vix inveniuntur privilegia (indulgentijs exceptis) quæ vel in toto, vel in parte non contrarientur iuri communi, & ſic eſſet otioſa talis confirmatio, & innovatio privilegiorum, quod non eſt, nec ſuſpicandum, & conſtat ex diuerſis modis loquendi Pontificum, nam licet aliqui appoſuerint illas clauſulas generales geminatas, alij tamen poſſuerunt ſolum decreta, vt fecit Sixtus V. pro Minoritis, & Gregor. XIV. pro Ciſtercienſibus, vt ſupra. Ergo quia loquebantur tantum de contentis in Tridentino. Ita Sorbus in compendio privilegiorum Mendicant. verb. *Privilegium fratrum*, verſ. *Et etiam advertẽdum*, Rodrig. tom. 1. qq. Regular. q. 8. art. 8. Mirand. tom. 2. manual. Prælat. q. 12. art. 15. in reſponſ. ad argum. deſumpt. ex Bulla Gregor. XIII. Hieronym. Rodrig. in comp. reſolut. 116. de privileg. num. 16. verſ. Quartum reſolvo, Nald. in ſum. n. verb. Clauſura, verſ. Dum modo, Diana 3. p. tract. 2. de dub. regul. reſolut. 59. in fine, verb. Notandũ, Donat. tract. 11. q. 14. n. 4. & 5. & communiter alij.

18. Secundo nota, quod illa particula *Canones*, adiũcta illi *Decretis Tridentini*, nõ indicat Canones ipſius Concilij, quia contra Canones nullum eſt privilegium, neque po-

potest esse cum in Canonibus Concilij definiantur, seu expressentur res de fide. Significat ergo idem, quod decreta, nam verbum *Canon*, large sumptum, idem est, ac regula, statutũ, dispositio, seu decretum. Vnde decreta per Gratianum collecta, Canones appellantur, & cap. primo, de constit. præcipitur, vt custodiantur Sacri Canones, idest statuta, seu decreta Pontificum, & contra verberantes Clericos stat pœna Canonis, idest, excommunicationis à Canone, seu à iure lata, cap. si quis suadente diabolo 17. q. 4. & incipit. In omnibus Canonibus Canonice vivãt. Nec est inconveniens, vt geminentur diversa, verba idem significantia, nam frequenter videmus in Bullis Pontificũ concedentibus, seu confirmantibus privilegia, hac repitione vti, *fruantur*, *potiantur*, *& gaudeant*, & sunt sinonoma, quæ idem significant, & ideo, vt diximus, aliqui Pontifices omittunt verbum *Canones*. Sic Bordonus resolut. 52. n. 313. Donat. Dian. & ferè omnes supra relati.

19. Tertio nota, quod quando Pontifex confirmans privilegia, dicit; *Dummodo non sint contra Concilium Tridentinum*, non intendit revocare privilegia contraria statutis Concilij Tridentini, sed solum illa, quæ illi sunt cõtraria, & expresse revocata ab ipso Concilio, & propterea illa clausula revocatoria Concilij, *Non obstantibus privilegijs*, additur interdum, & interdum non; vt patet ex sess. 12. vbi posuit clausulam revocatoriam, vt nullus ordinetur ante legitimam ætatem, quã non apponit sess. 23. cap. 8. cum decreto, extra tempora; sic Rodrig. tom. 1. q. 8. art. 6. dicens: sic fuisse responsum à Doctoribus Salmanticensibus; tenet etiam Suar. lib. 8. de leg. cap. 18. num. 18. ad fin. Portel. verb. Privilegiorum cõfirmatio, n. 31. Castro Palao, p. 1. tract. 3. disp. 4. num. 2. §. 10. in fin. Peirin. tom. 2. ad const. Gregorij XIII. n. 3. Tambur. de iur. Abbat. tom. 1. disp. 18. qq. clausula 1. num. 3. Merola disp. 6. c. 5. num. 20. cum alijs.

20. Itaque sentiunt isti Authores (licet aliqui oppositum

tum sequantur) quod quæcumque privilegia, quæ non revocantur expresse a Tridentino, non manent revocata, ex vi illius clausulæ, imò potius manent confirmata, vt diximus disp.6.sect.1.num.33.& dicemus infra, quia revera in tali clausula, *Dum non sint contraria Tridentino*, appolita à Pontificibus in suis confirmationibus, seu novis concessionibus, nec verbum adest, ex quo aliqua revocatio inferri possit, sed solum non revalidare privilegia, quæ opponuntur expresse revocatis in Tridentino, & sic est restrictiva tantum, quoad illam partem, sed confirmativa quoad aliam, ex regula communi, infra referenda. Nam dicere, confirmo omnia privilegia, dummodo non sint contraria Decretis Tridentini, facit hunc sensum. Si aliqua privilegia dantur contra Tridentinum, non illa cõfirmo, sed abstineo à confirmatione talium privilegiorum, at si forte aliqua inveniantur, post promulgationem Tridentini, ab aliquo Pontifice concessa, ego non denuo cõfirmo, nec tamen revoco, quia non confirmare, non est revocare. Hanc doctrinam destitutus authore, sed ductus ratione, prius apud me cogitaveram, sed postea lætus inveni eam sequutam a Patre Merola tom. 3. de leg. disp.6. cap.4.dub.1.n.36.vbi reddens rationem illius, ait, quod valor privilegij, prius acquisiti, non pendet à posteriori confirmatione. Aliud enim est revocare, aliud nolle confirmare denovo; per quod nullo modo læditur, quod antea confirmatum, & validum erat. Sic sentit etiam sapientissimus noster Vrbanus ab Ascensione in sua Theologia Morali tract.2.cap.3.de confirmatione privileg.regul.7.§. 4. *Superadditur*, vbi latè, & docte probat intentum, & reg.8. sequenti, adducit in confirmationem varia exempla, & declarationem Sacræ Congregationis Concilij; sequitur etiam Portel, verb. Privilegium, num.26. vniversaliter loquendo. Quæ doctrina pro dicendis infra est valde notanda.

21. Dices, si per dictam clausulã, nihil revocatur ergo super-

superflue adhibetur, si quidem sine illa intelligerentur revocata privilegia, quæ expresse revocantur a Tridentino, quia vt diximus supra, ad derogandum decretis Tridentini (quæ habent clausulam derogatoriam privilegiorum) requiritur, vt fiat de illis saltem generalis mentio per clausulam, *Non obstantibus revocationibus Conciliorum Generalium*, dixi saltem; nam plus requiritur in Tridentino, vt diximus disput. de revocat. sect. 3. & 4.

22. Concedunt Rodriguez, & alij quod etiam si illa clausula non apponeretur expresse, intelligeretur apposita implicite; negant tamen, quod superflue, & otiose apponatur, ex varijs rationibus. Primo, ait Rodriguez, quod vtiliter apponitur ad firmandam regulam in contrarium, ideo, vt intelligerentur confirmata à Tridentino, quæcumque privilegia contraria alijs Concilijs, iuxta regulã multorum Doctorum dicentium, quod in generali concessione potestatis absolvendi à peccatis, non veniant casus reservati, similiter quamvis per confirmationem in forma communi non restituantur privilegia invalida, vel amissa, seu revocata, nihilominus si in tali confirmatione addatur exceptio vnius privilegij, aliàs invalidi, revocati, aut amissi; eo ipso intelligitur mentem confirmantis esse, confirmare omnia alia, etiam si essent amissa, vel irrita, vel revocata, quia exceptio firmat regulam in contrarium, in casibus non exceptis, vt docet Bald. in feud. tit. per quos fiat investitura, cap. 1. num. 2. & l. Tribunus, §. vlt. ff. de milit. testam. quem allegat, & sequitur Iason in l. vlt. ff. quod quisque iur.

23. Neque obstat dicere, quod ex hac solutione sequitur, quod magis extensa reddatur confiamatio privilegiorum, cum illa clausula, quam sine illa, quia cum illa solum excipiuntur revocata expresse à Tridentino, & confirmãtur omnia alia, & sine illa omnia Concilia Generalia intelligerentur excepta, consequens vero videtur falsum. Sed Rodrig. Portel. & alij supra relati libere concedunt,

& etiam Barbosa de clausulis, claus. 124. num. 3. & 4. cum alijs, quod hæc clausula ad hunc tantum finem apposita est, vt servatis illæsis, quæ expresse revocantur à Tridentino, cætera omnia privilegia, etiam contra disposita in Concilijs Generalibus, intelligantur ab ipso confirmata, & validata. Vnde, vt diximus notabili tertio in tali clausula nulla revocatio includitur, sed servatum tantum manet Tridentinum, in his quæ expresse revocat.

24. Aliam solutionem exhibet Pater Suar. cap. 19. n. 7. dicendo, illam exceptionem positam esse à Pontificibus, quia voluerunt omnino certas manere revocationes factas à Tridentino, quod non ita esset, sine illa clausula, quia cũ illa non remanebat locus opinionibus, & interpretationibus diversis. Si enim, vt vidimus disp. 4. sect. 3. n. 21. multi, & graves Authores sentiunt, quod per clausulas generales post Tridentinum, derogantur omnia contenta in decretis ipsius Tridentini, licet hoc negẽt, de decretis aliorum Conciliorum, propter ibi dicta de remissione facta ab ipso Concilio Summis Pontificibus, circa statuta in Tridentino. Igitur, vt obviaret huic, & similibus interpretationibus, necessarium fuit apponere dictam clausulam, vt Sacrum Concilium indemne servetur, in his, quæ revocat.

25. Instabis adhuc, quod aliqui Pontifices exprimunt in suis Bullis se confirmare privilegia, quæ non sunt sub vllis revocationibus comprehensa, & postea addunt, nec sint decretis Concilij Tridentini contraria, sic fecerunt Gregor. XIV. in confirmatione privilegiorum pro Clericis Ministrantibus infirmis, & Clemens VIII. pro confirmatione Benedictinorum Vallisoleti, & Præmonstratensium; sed per prima verba generalia excipiũtur etiam privilegia revocata à Tridentino: Ergo per secunda verba excipiuntur quælibet decreta Tridentini, & sic revocata manent omnia privilegia, ex vi dictæ clausulæ in 2. part. verborum appositæ. Sic sentiunt non pauci dicentes, per

illam

illam clausulam, *Dummodo non sint contraria Tridentino*; derogari omnia privilegia, quæ quouis modo decretis Tridentini contrariantur, & ideo dicunt, quod solum ad hoc declarandum Pontifices addiderunt, *Quatenus Concilio Tridentino non contrariantur*, vt fecerunt Greg. XIV. in confirmatione privilegiorum Ordinis Crucigerorum, ministrantium infirmis, & aliorum, vt vidimus in hac sect. à num. 4. Quod etiam fecerunt alij Pontifices, vt ibi dicitur, & refert Hieronym. Rodr. resolut. 116. n. 8.

26. Sed respondetur persistendo in resolutione nostræ sententiæ, per ea, quæ respondet Suarez supra, quod licet confirmatio ex certa scientia habeat vim restituendi privilegia amissa per non vsum, vel contrarium vsum, nihilominus aliqui Pontifices confirmando aliqua privilegia ex certa scientia addiderunt *etiam, si in vsu esse desierint*, vt fecit Gregor. XIII. in confirmatione pro Cistercienſibus, teste Rodriguez vbi supr. Vnde sicut hic, illa verba addita, ex eo, quod sunt quasi repetita, seu repetitio priorum, non iudicantur otiosa, sed ponuntur maioris explicationis gratia, & maioris roboris, sic in nostro casu, omnia alia verba diuersa, vnum finem respiciunt; nempè, quod quæcumque opponuntur derogatis à Tridentino, intelligantur firma in suis derogatorijs, vt præcludantur effugia omnium interpretationum.

27. Et quod hæc fuerit mens Pontificum apponentium illas clausulas geminatas, firmari potest ex confirmatione supra relata ab Vrbano VIII. pro Patribus Trinitarijs Discalceatis, addendo: Quatenus tamen sint vsu, & nõ revocata, nec sub aliqua revocatione comprehensa, nihil dicens de Tridẽtino, quia iudicavit, quod si adderetur clausula, nec sint contraria decretis Tridentini, relinqueretur locus opinandi probabiliter, quod solum in illis clausilis continebantur revocata in Tridentino, & sine illa cum solis, quæ ibi apponit, exprimebantur quæcumque privile-

gia, quæ non erant in vsu, vel sub aliqua revocatione cõprehensa, siue in Tridentino, sive extra; vnde communicatio, & confirmatio huius Bullæ pro Trinitarijs, & similium, minus amplæ sunt, quo adhoc, quam aliæ multæ.

28. Habes ex dictis in tota hac sectione quibus clausulis restrictivis vsi sunt Pontifices in confirmationibus, seu concessionibus privilegiorum, & quomodo per eas nihil intẽderint revocare, sed solum coarctare, & restrigere, quoad ea, quæ expresse in Tridentino fuerunt revocata. At quia circa clausulam, *Dummodo sint in vsu*, nihil diximus, audi quod dicit Pater Suarez cap. 18. Non enim ei placet intelligentia Rodrig. tom. 1. quæst. 8. art. 1. qui accipit eam vniversaliter, ita vt per restrictionem saltem significetur Pontificem solum velle confirmare privilegia, quæ sunt in viridi observantia, ac suum valorem retinent, non autem illa, quæ ex quacumque causa invalida sunt, siue per revocationem, siue per aliam causam, quod Suario non placet, sed ait, quod intelligẽda est de sola illa nullitate, quæ per non vsum, vel per contrarium vsum inducta est, quia in rigore, hæc tantum significant verba, *Quatenus sunt in vsu*, quare alia privilegia, quæ suum valorem amisserunt per revocationem, censentur manere confirmata.

29. Addit tamen postea Rodrig. quæst. 20. art. 28. quẽ sequitur Potel. verb. *Privilegium*, num. 62. quod quando privilegia confirmantur *ex certa scientia* absque dicta clausula, vt fecit Sixtus V. in confirmatione pro Minoritis, manent confirmata etiam, quæ non erant in vsu, vel erant deperdita per contrarium vsum; secus si non apponatur clausula *ex certa scientia*, sed addit Portel. quod sua privilegia cum clausula *ex certa scientia*, sunt confirmata a septem Pontificibus, nominatis à se ibi. Recolantur quæ diximus de amissione privilegiorum per non vsum; vix enim reperiri poterit privilegium, quod ex hac parte inveniatur deperditum. De alijs autem clausulis, quæ solent apponi in confirmatione, seu concessione privilegiorum, sufficien-

cienter constat ex dictis quomodo intelligendæ sunt.

SECTIO III.

An hodie quoad forum conscientiæ habeant valorem privilegia revocata etiam expresse a Concilio Tridentino.

1. QVæstio æque gravis, ac vtilis est, sed non minus difficilia reddunt fundamenta, tam intrinseca, quam extrinseca, quæ pro vtraque parte affirmativa, & negativa, inveniuntur in authoribus.

2. Et quidem loquendo de revocatis extra Tridentinum, siue in iure communi, siue in alijs Concilijs Generalibus, partem affirmativam tenent omnes Authores sentientes per Tridentinum solum revocari, quæ in eo expresse revocantur, & cætera omnia ab ipso Concilio confirmari, quos retuli, sect. 2. anteced. & constat ex ibi dictis, & ex diversis privilegijs ibidē, & alibi adductis, quæ quia facile possunt videri in Bullario, & Authoribus, ideo ab eis me abstineo.

3. Tota ergo difficultas sita est in privilegijs expresse revocatis à Tridentino, videlicet, an hodie ex aliquo vivæ vocis oraculo, vel ex alio capite sint in sua vi, saltem pro foro conscientiæ? Negant multi ex revocatione facta à Greg. XIII. in sua Bulla, *In tanta rerum, & negotiorum mole*, relata supra sect. 1. num. 1. huius disp. per quam entiunt isti Authores, quod revocavit Bullam Pij V. cum omnibus ab eo concessis in favorem Religiosorum, sub quibuscumque formis, etiam vivæ vocis Oraculo; ait enim Gregorius, *Quin etiam abrogamus omnia irritantia, & alia decreta, & quæcumque alia ipsis litteris, & constitutionibus apposita* (intellige à Pio V. suo antecessores) *& aliàs eorum occasione, vel causa facta, huic nostro statuto, ordi-*

ordinationi, & reductioni contraria. Non ergo ex tunc valorem potest habere aliquod privilegium, seu Oraculum contra revocata in Tridentino. Tenent sic Ludovicus Lopez part. 1. instr. cap. 8. Miranda tom. 2. quæst. 42 art. 3. & expressius tom. 1. quæst. 39. art. 1. concluf. vnic. 1. r. Ioann. de la Cruz lib. 8. cap. 3. dub. 3. concluf. 3. Basæus, verb. Privilegium, num. 64. & Merola disp. 6. cap. 5. dub. 1. num. 39. vbi ait: Quidquid sit de his opinionibus, certum est hodie non posse Regulares vti, nec in foro conscientiæ supradictis privilegijs, quia Gregorius XV & Vrbanus VIII. omnes concessiones a Summis Pontificibus, viuæ vocis Oraculo factas, revocarunt.

4. Nihilominus alij multi neruose defendunt; posse hodie Regulares vti suis privilegijs etiam expresse revocatis à Tridentino pro foro conscientiæ.

5. Probant primo, quia constitutio revocatoria Gregorij XIII. loquitur solum de concessis à Pio V. contra disposita, & ordinata in Tridentino, non vtcumque, sed provt ex illis litigia, & perturbationes inter Episcopos, & Regulares poterant oriri in foro externo, vt constat ex verbis proœmij dictæ constitutionis Gregorij; in quibus mens Papæ maximè dignoscitur, vt suo loco probavimus, nempè disp. 1. sect. 3. num. 2. ait igitur: *Demum animaduertens, quod ea omnia multis dubitationibus involuta, magnisque difficultatibus obstructa, multas, magnasque dissensiones, altercationes, & lites inter prædictos locorum Ordinarios, & fratrũ ipsorum Ordines, non sine graui Diuini cultus, & animarum detrimento, ac populorum scandalo, concitaverant, &c.* Hæc Gregorius in sua revocatoria, mentionem faciens de illa Bulla reformativa, quam postea voluit publicare Pius V. sed numquam publicavit.

6. Cum ergo vsus privilegiorum Mendicantium in foro conscientiæ secreto cum prudentia, & circunspectione exequutus, nec magnam, nec parvam litem inter prædictos

exci-

excitare posſit, vt ait Pater Donatus infra referendus; & supra dicta fuerit causa finalis revocatoriæ Gregor. XIII. ex qua debent interpretari privilegia ample, vel strictè, vt habetur, cap. cum cessante, de appellat. & probavimus, disp. 1. sect. 3. num. 2. firmum fundamentum præbet dictum procemium intelligendi, seu interpretandi Bullam revocatoriam Gregorij, vt loquatur solum de foro externo, non vero de foro cõscientiæ occulte exercito, ex quo lites, & scandala non oriuntur, sed maxima consolatio animarum, & sic tenent Enriquez lib. 7. de indulg. cap. 24. num. 8. & lib. 13. de excommunicat. cap. 40. num. 2. Rodrig. tom. 3. q. 15. art. 6. Thom. Sanch. tom. 2. suum. lib. 5. cap. 4. num. 16. Vega 4. p. casu 38. comp. Societ. verb. Concilium Trident. §. 3. Capuccinus in compend. 1. p. fol. mihi 68. Ioan. Præpositus 3. part. quæst. 83. art. 3. n. 151. Bartolom. a S. Fausto in Thesauro Relig. lib. 5. quæst. 167. num. 2. & dicit esse multorum Doctorum, probabilemque reputant Portel. verb. Privilegium, num. 64. & Diana, de dub. regul. resol. 59. Et quod mihi magni ponderis est, quod hanc partem est sequutus Pater Frater Petrus a Conceptione nostræ reformatæ familiæ, vir doctissimus, & valde prudens, ac timoratæ conscientiæ in manuscriptis, quos ego ab ipso accepi, & vidi, qui in nostra Carmelitana reformata familia per 30. annos, & plus, Cathedrã Sacræ Theologiæ moderavit, Salmanticæ, & Complut. & plenus dierum, & meritorum in ipso exercitio litterario, è vita migravit, cum magna sanctitatis opinione.

6. Potest confirmari ex instantia adducta ab his Authoribus ex privilegio Bullæ Pij V. die 23. Augusti 1570. quod ad litteram referunt Rodrig. vbi supra, & in Bullario ad constitutionem Pij V. Passarell. citatus à Rodrig. ibidem, Tambur. de iur. Abbatiss. disp. 4. quæst. 6. num. 14. & alij vbi concedit Pontifex Monialibus Ordinis Prædicatorum, vt Nouitiæ, in articulo probabili mortis constitutæ, possint emittere professionem solemnem in manibus

Ab-

Abbatissæ, seu Priorissæ, etiam si annum novitiatus non expleverint, dum habeant ætatem requisitam, nempè annos 16. quo privilegio gaudent aliæ Religiones participãtes in privilegijs, & non solum fœminæ, sed etiam viri, vt docet Faustus vbi supr. num. 1. cum alijs. Quæ concessio est expresse contra Tridentinum, sess. 25. cap. 15. de Regularib. & cum revocatione omnium privilegiorum & cap. 22. annullat professionem, quæ non fit post annum expletum probationis, & nihilominus præfati Doctores sentiunt esse in sua vi privilegium supra dictum Pij V. contra Tridentinum, nec revocatum fuisse à Gregor. XIII. quia eius revocatio solum intelligitur de his, quæ lædunt iurisdictionem Episcoporum, quod non habet professio Novitiorum, quantum ad integritatem anni novitiatus.

8. Et quamvis aliqui ex præfatis Authoribus sentiant talem professionem esse iterandam, si Nouitius reddeat ad pristinam salutem, Sanchez tamen, & Bartholomeus à S. Fausto, & alij multi defendunt, quod talis professio est absolute, & vndequaque valida; supposito dicto privilegio, eodem modo, ac sunt aliæ professiones, ac proinde non indigere aliqua repetitione, seu renovatione, si Novitius vivat. Vnde hæc sententia non potest negari, quod sit probabilis ob authoritatem tantorum Doctorum, & hoc absque recursu ad vivæ vocis Oraculum, de quo iam dico.

9. Alij Doctores probant hanc eamdem sententiam ex alio fundamento, nempe ex vivæ vocis Oraculo Pij V. relato à Rodrig. tom. 2. Bullarij ad fin. Bullæ Pij V. & à Comp. Societatis, tit. de Concil. Trid. §. 3. sub anno 1566. die 3. Martij, & servatur eius copia authentica (vt refertur) in archivio Sancti Ioannis Regum Toletanæ civitatis, in quo concedit Patribus Minoritis, vt vti possint omnibus suis privilegijs, etiam revocatis à Tridentino pro foro conscientiæ tantum, quod extenditur ad cæteros Religiosos, propter mutuam privilegiorum communicationem;

nem; & cum in probabiliſsima ſententia Innocentij, cap. conſtitutus, num. 2. Felin. conſ. 6. Lezan. tom. 1. cap. 3. num. 21. Peirin. tom. 1. privileg. ad conſtit. 17. Iulij II. & aliorum, ſub nomine privilegij, ſaltim in odioſis, non comprehendantur Oracula, quia in rigoroſa ſignificatione verborum, privilegium non ſignificat Oraculum, non manſit revocatum dictum Oraculum Pij V. per Bullam Gregorij, quia de Oraculis non facit expreſſam mentionem in ſua Bulla revocatoria, quod erat neceſſarium, vt revocata intelligerentur, iuxta Doctores allegatos, quos ſequitur Pater Hinojoſa in directorio deciſ. regular. verb. *Confirmatio gratiæ*, deciſ. 4 & alij referendi infra diſp. 8. de Oraculis ſect. 3.

10. Sed obijcies, quod omnia Oracula revocauit primo Gregor. XV. ſub anno 1622. die 2. Iulij Bulla incipiente *Romanus Pontifex in ſpecula*; & poſtea Vrbanus VIII. confirmavit, & ampliauit eandem revocatoriam, in ſua conſtitutione, anni 1631. die 20. Decembris, vbi cum Gregorius reliquiſſet in ſua vi Oracula authentica, manu alicuius Eminentiſsimi Cardinalis ſubſcripta, vel conceſſa ad inſtantiam Regum: Omnia iſta revocauit Vrbanus, licet poſtea conſt. 29. in appendice Cherubini, incipiente: *Alias fœlicis recordationis*, in hoc temperamentum adiecerit, de quo infra diſp. 8. ſect. Ergo hodie nihil valet Oraculum Pij V. relati, & ſimilia; licet ſine his revocationibus valerent, per doctrinam traditam.

11. Diverſimode intendunt aliqui hanc difficultatem evincere. Pater Donatus tetigit eam tract. 11. q. 17. art. 20. & poſtea tract. 16. quæſt. 1. & 8. & in vtroque loco inſinuat duplicem ſolutionem. Primam, quod Oraculum Pij V. fuit tantum pro foro conſcientiæ, at revocatoriæ Gregorij XV. & Vrbani VIII. cum fuerint generales, non comprehendunt forum conſcientiæ, quia veluti odioſæ debent reſtringi ad ſolum expreſſa. Vnde ſicut multi relati ſupra tenent probabiliter, quod ſub revocatione generali

nerali privilegiorum per Bullam, non veniunt Oracula, nisi exprimantur, ex eo, quod sub nomine privilegij rigorose sempti, non significatur Oraculum, sicut sub revocatione Oraculorum, non cadunt Oracula, quæ solum forum conscientiæ respiciunt, nisi exprimantur. Sed hæc solutio pro casu præsenti, aliqualem patitur difficultatem, quia tam Gregor. XV. quam Urb. 8. videntur loqui de omnibus Oraculis, tam pro foro interno, quam pro foro externo, vt ex ipsis videtur constare. Nec alia solutio, quam adhibet ibidem Donatus ex Portel. videlicet, quod Vrbanus VIII. revalidavit omnia Oracula pro foro conscientiæ, habet fundamentum, quia non invenitur tale Oraculum Vrbani VIII. vnde Portel. in quo fixus est Donatus, postquam hoc dixerat, ex quadam relatione privata, tom. 1. respons. in fine. Poltea tom. 2. respons. etiam in fine, suam retractauit sententiam, quia re melius inspecta, invenit nõ habere firmum fundamentum, vt videri potest in ipso. Nec potui invenire hucusque Authorem, neque in Romana Curia, fere per octo annos existens, tale audiui, quamvis solerter inquisiui, quem hunc modum dicendi sequatur, & sic omnino reijciendus est, non enim hoc vnquam concessit Vrbanus VIII.

12. Alij dicunt, quod Oracula, quæ iam sortita sunt suum effectum, licet habeant tractum successiuum, expresse excipiuntur à Greg. XV. in sua revocatoria, & quamvis hoc non exprimat in sua Bulla Vrbanus VIII. intelligitur talia Oracula excipere, quia iuxta mentem Gregorij XV. in ijs, quæ non expressit Vrbanus, se confirmare intendit revocatoriæ Gregorij. Ita Lezana tom. 1. summ. cap. 2. n. 21. Peirin. tom. 3. privileg. ad constit. 18. Vrbani VIII. Nouar. in Lucerna Regul. verb. Privilegium, num. 4. Donatus tract. 16. q. 5. num. 7, Pater Leander Trinitarius reformatus tract. 9. de matrim. disp. 24. qui probant sic fuisse declaratum à Sacra Congregatione Regularium ad instãtiam R. Patris Molinæ Ordinis Prædicatorum, Quam declara-

clarationem inter alios adducũt Peirinus tom.2. privileg. ad const.3. Gregorij XV. & Pater Castellinus de election. Canon. cap.5. n.37. & nos infra disp.8. sect.3. Qua doctrina ductus Pater Leander reluctanter conatur probare, quod Religiosi possint dispensare cum coniuge impedita ad petendum debitum, vel ex voto castitatis, vel ex affinitate contracta ex copula cum consanguinea vxoris, quia etsi privilegia hanc potestatem concedentia sint viuæ vocis oracula, cum iam fuerint sortita suum effectum, & habeant tractum successivum, & respiciant effectum pro tempore futuro, non fuit revocata, neque à Gregor. XV. neque ab Vrbano VIII. Quæ doctrina meo videri fundata in alia, quam tradit Pater Donatus tract.16.q.4. de Oraculis, n.21 vbi ait: *Verum, quia reperiuntur quædam indulta, gratiæ, & facultates oraculo vivæ vocis concessæ, quæ etsi sunt adepta actum primum, & primarium effectum, non tamẽ sortita sunt actum secundum, & effectus omnes, secundarios successiue futuros, & totales, videlicet, si quis Oraculo vivæ vocis habeat facultatem absolvendi omnes ad se accedentes, vel à reseruatis, vel dispensandi in votis, nihilominus hucusque respectu aliquorum, aut nullorum prædicta facultate non est vsus: & ipsa gratia concessa, & acceptata, dicitur actus primus, vel primarius effectus; actus vero secundus erit actuale exercitium eiusdem potestatis, & per primum reputatur absolute gratiã sortitam fuisse suũ effectũ primarium, nempe per acceptationem quod sufficit.* Hæc Donatus, & statim subdit, quod à Religiosis sui Ordinis propositum fuit Sacræ Congregationi Regular, dubium. *An viuæ vocis oracula, quæ habent tractum successiuum per tempore futuro comprehendantur sub revocationibus*, Gregor. XV. & Vrbani VIII. & respondit, *quod non, sed manent in sua vi*, vt per extensum refert Castellinus de electionibus canon. cap.5. num.37. vers. *Tro parte*, Peirin. tom.2. privileg. ad const.3. Gregor. XV. num.11. Itaque videtur clare sentire Pater Donatus, & cum eo Pa-

ter

ter Leander citatus, quod temel gratia facta per vivæ vocis oraculum, & acceptata ante præfatas revocationes, ſive fuerit reducta ad exercitium, ſive non, quoad omnes actus, pro futuris temporibus occurrentes, manet in ſua vi, etiam poſt revocationes Gregorij XV. & Vrbani VIII. fatentur enim, quod præfatæ gratiæ ſortitæ ſunt iam ſuum effectum primarium, qui conſiſtit in ipſa acceptatione, & ſic poterit exerceri, circa omnes actus pro futuris temporibus occurrentes, v. g. abſolutiones, & diſpenſationes, & alia ſimilia, alias non bene deduceret ex relato fundamento Pater Leander, quod Regulares poſſunt diſpenſare cum vxoratis impeditis in petione debiti, ex vi oraculorum vivæ vocis, etiam poſt revocationes dictas. Quæ doctrina ſic latè intellecta, mihi non placet ex ea enim ſequitur, quod revocationes Oraculorum Gregor. XV. & Vrbani VIII. eſſent prorſus inutiles, & nullius momenti; quia cum omnes gratiæ, & facultates conceſſæ Religioſis ante ipſas revocationes per vivæ vocis oracula, ſint acceptatæ, & multæ poſitæ in executione, quoad aliquos actus, ſi hoc ſufficit, vt dicatur, quod ſortitæ ſunt ſuum effectum, cum tractu ſucceſsivo, pro futuris temporibus, & nullæ iſtarum ſub relatis revocationibus clauduntur, quid eſt quod revocarunt dicti Pontifices? cum nullum Oraculum inveniretur tempore revocationum, quod non eſſet acceptatum, vel à Religionibus, vel à Religioſis, & per conſequens, quod tunc non fuiſſet ſortitum ſuum effectũ, ſaltem primarium, imò, & fere omnia, etiam ſecundarium, quoad aliquos actus, cum tractu ſucceſsivo ad omnes futuros. Certe ego non invenio, quid revocaverint. Vnde ſicut Pater Leander colligit ex dicta doctrina quod Regulares poſſunt hodie vti poteſtate ſibi conceſſa per Oracula diſpenſandi in impedimento petitionis debiti, poterit ipſe, & quilibet alius dicere, quod poſſunt ſimiliter vti Oraculis pro diſpenſationibus, & abſolutionibus ſibi conceſsis à Summis Pontificibus ante dictas revocationes,

nes. Quod durum videtur, & contra mentem Gregorij XV. & Vrbani VIII.

13. Non tamen improbo, sed potius aprobo doctrinam à multis traditam de exceptione Oraculorum, quæ sortita sunt suum effectum, etiam cum tractu successivo, pro futuris temporibus; si intelligatur solum de Oraculis, quæ in suo effectu principali vnicum tãtum habent actum, licet successivè tranieuntem. Sit exemplum in Religioso, qui à Romano Pontifice obtinuit per vivæ vocis oraculum gradum Magistri, seu Præsentati. Iste talis gaudet gradu recepto, & præeminentijs illi annexis quandiu vivit, etiam post prædictas revocationes, siquidem effectus principalis est constituere graduatum in tali dignitate, & cum præeminentijs, honoribus, & exemptionibus illi annexis, quibus per totam vitam gaudet, quia reputatur, & est vnicus effectus, licet in exercitio non semper manifestetur ex defectu casuum occurrentium. Alia exempla adducam videnda disp. vlt. de Oraculis.

14. Præfata autem doctrina minime currit in recipiẽte, v. g. potestatẽ absolvẽdi, seu dispensandi cum quolibet ad se accedente, siue cum aliquo, vel aliquibus exercuerit suam potestatem, siue non; quia respectu cuiuslibet non absoluti, vel non dispensati, res est integra, cum nullã cõnexionem habea dispensatio, seu absolutio vnius cum dispensatione, seu absolutione alterius, neque enim illa potestas habet tractum successiuum per vnicum actum, vt requiritur; vnde adveniente revocatione, manet revocata illa potestas respectu eorum, qui non sunt absoluti, seu dispensati. Quæ doctrina præterquanquod eam confirmabimus ex declaratione Sacræ Congregationis disp. vlt. de Oraculis, constare videtur ex verbis revocatoriæ Gregorij XV. ibi: *In ijs videlicet, quæ non sunt sortita suum effectũ; tenore præsentiũ revocamus, cassamus, tollimus, abrogamus, & annullamus.* Quando ergo potestas cõceditur ad plures actus inter se minimè connexos, seu dependẽtes,

videtur necessarie concedendũ; manere facultatẽ revocatam, quoad illos actus, qui in executione, seu in effectu nõ sunt positi. Hoc enim exprimunt illa verba: *In ijs videlicet, quæ non sunt sortita suum effectum, apposita post omnia, & singula indulta, facultates, privilegia, gratias, cõcessione sque.* Ecce quomodo clare revocat hæc omnia, in ijs quæ non sunt sortita suum effectum. Ergo in his, quæ sortita sunt suum effectum non cadit revocatio. Vnde manifestè apparet esse verissima doctrinam traditam: alias inutiles omnino forent revocationes Gregorij XV. & Vrbani VIII. sic sentiunt Bordon. tom. 1. Concilior. seu resolut. Regul. resol. 31. n. 8. noster Lezan. tom. 4. summ. verb. Oracula, n. 6. circa finem, male intellectus ab aliquibus, & male citatus pro opposita sententia, vbi merito conquæritur hos non rectè percepisse id, quod de hoc puncto dixerat tom. 1. cap. 3. num. 21.

15. Aliud fundamentum pro dicta sententia potest desumi ex fine derogatoriarũ Gregor. XV. & Vrbani VIII. quo cessante, cessat revocatio, vt diximus. Finis ergo Gregorij fuit, vt occurreretur abusibus, & varijs difficultatibus ex privilegijs à Sede Apostolica, vivæ vocis oraculo, sæpè concessis, vt ait Vrban. VIII. in relatione revocatoriæ Gregor. XV. §. 1. Insuper addit ipse Vrbanus se moueri: *Quia sæpe ab his, in quorum favorem vivæ vocis oracula emanarunt, minus Canonica interpretatione extendebant, & perperam in disciplinæ Ecclesiasticæ detrimentum, executioni mandabant.* Igitur quando cessant abusus, & difficultates, & cum prudenti scientia, & matura deliberatione oracula exercentur, non manent revocata, neque a Gregorio, neque ab Vrbano, quod cum fere semper à viris doctis, & prudentibus, pro foro conscientiæ fiat, in sua vi remanebunt dicta oracula, præcipuè illud Pij V. nuper relatum.

16. Ex quo fundamẽto colligit P. Donat. tract. 16. q. 7. quod oracula concessa Prælatis pro bono regimine Religio-

gionis, & salute animarũ suorũ subditorũ, nõ cõprehendũtur sub dictis revocationibus, quia Prælati nõ abutuntur Oraculis sibi cõcessis, neque sine magna prudẽtia, & circũspectione illa interprætãtur. Et sic fuisse declaratũ à Sacra Cõgregatione Regulariũ testatur Castell. de elect. canon. c. 5. n. 37. & ipse Donat. Sed an hæc doctrina sustineri possit, & quomodo, dicemus disp. 8. de Oraculis sect. 8. à n. 1. vsque ad 3. inclusive. Aliam rationẽ in favorem huius sententiæ ministrabit doctrina sectionum sequentium, præcipuè sect. 7. à n. 15. videantur ibi dicenda.

SECTIO IV.

De diversitate confirmationum privilegiorum.

1. PRO intelligentia supponi debet vulgaris distinctio duplicis cõfirmationis. Vna dicitur in forma cõmuni, vt cõstat ex cap. *diversitatis*, de concess. præbend. Alia dicitur in forma speciali, & cõmuniter appellatur ex certa scientia, cap. 1. de transact. ibi: *Plenissime notionis*; vbi id notat gloss. & in c. *Veniens*, eodem tit; Nec desunt, qui sentiant, quod nisi in cõfirmatione addatur verbũ aliquod, quo declaretur mens Pontificis intẽdẽtis cõfirmare solum in forma cõmuni, v. g. cõfirmo privilegium *prout factũ est, vel prout est in vsu*, vel quid simile, cõfirma absolute prolata cẽsebitur perfecta, & valebit, sicut si esset ex certa sciẽtia. Sic sentiũt Abbas, Ioan. Andreas in cap. examinata, de cõfirmat. vtil. vel inutil. Alexand. conf. 54. n. 9. lib. 1. & Bartol. cõs. 195. n. 2. lib. 1. Sed oppositũ tenẽdũ est, cum communi sententia: Vnde nisi in confirmatione inveniantur ea, quæ iam dico, semper reputanda erit in forma communi, sic Suar. lib. 8. cap. 18. num. 3.

2. Supponendum est secundo, confirmationem privilegiorum posse fieri, vno modo cum perfecta notitia eorũ, quæ confirmantur; alio modo, cum sola cognitione con-

fusa privilegij, quod proponitur confirmandum, vt antea concessum erat, sine alio examine, vel districtiori notitia illius. Quando igitur confirmatio fit priori modo, dicitur ex certa scientia: quando vero fit posteriori modo, dicitur in forma communi. Vnde quando in ipsa confirmatione adduntur verba aliqua, quibus sufficienter significatur præcessisse examen, seu cognitionem perfectam, erit ex certa scientia: quando vero in confirmatione hoc non invenitur, erit in forma communi.

3. Vt autē agnoscas hanc differentiā adverte, quod si in instrumēto cōfirmationis inseratur totus tenor prioris privilegij cōfirmandi, tunc proculdubio cōfirmatio est ex certa scientia, quia agnoscit Pontifex totum negotium, & suā adhibet authoritatē, & voluntatē confirmandi, iuxta cap. *Venerabile*, de cōfirmat. vtil. ibi: *Et ad maiorem rei evidentiā in litteris confirmationis, tenor cōpositionis insertus*, vbi glos. addit: *Illam confirmationē fuisse ex certa scientia, quia Papa cū omnia ea viderit, confirmavit*, sed tenor verborū non requiritur, cū in confirmatione ponitur clausula ex certa scientia, vt latè diximus, quia hæc clausula est sufficiens signum talis cognitionis; nam cū per eam Princeps affirmet se confirmare ex certa scientia, illud quod facit, illi credendum est; ita Panormit. & alij communiter, quos refert, & sequitur Felin. cap. cū inter, de except. vbi à principio disputat latè hanc, & aliam quæstionem; an videlicet necessaria sint in rescripto formalia verba *ex certa scientia*, & Suar. lib. 8. cap. 18 num. 6. ait: Cum ipso Felino, quod non est necessaria clausula expressa; *ex certa scientia*, vt confirmatio dicatur talis; sed sufficere, quod ex alijs verbis eiusdem rescripti; seu ex narratis in illo, constet principem cum plena facti cognitione processisse; & sic sufficit clausula æquipolens illi, *ex certa scientia*, qualis est illa de *plenitudine potestatis*, quia per hanc clausulam significat Pontifex se velle operari, non tantum secundum commune ius;

sed

sed etiam supra, vel contra illud, quod non præsumitur facere, nisi ex certa scientia operetur, sic Suarez ibidem cum alijs. Et eadem ratione ait, censetur sufficere clausulam, *non obstante lege disponente in contrariam*, vel si dicat: *Non obstantibus quavis lege, statuto, consuetudine, & privilegio, quorum tenores pro expressis, &c.* quia tunc censetur vti plenitudine potestatis. Similiter quoties est secunda iussio, seu geminatio rescripti, quia hæc geminatio habet vim certæ scientiæ; sic Decius consil. 649. in fin. Tusch. tom. 2. lit. C. conclus. 708. n. 41. & alij, cum Merola disp. 6. cap. 5. num. 5. Donat. tract. 11. q. 5. num. 6. Denique addit Suar. communiter hanc certam scientiam, intelligi de scientia facti, nam de scientia iuris semper præsumitur in confirmatione, quæ fit ex certa scientia, quia Princeps habet ius in pectore, & illud ignorare non præsumitur, cap. 1. de constit. in 6. Quod in privilegijs omnes admittunt, etsi non in omnibus rescriptis idem concedãt, vt videri potest in Felin. cap. nonnulli, in 2. obiect. contra quartam fallentiam.

4. Ex quibus facile colligitur, quod quando in confirmatione nullum verbum sufficiens additur, ex quo constet, confirmationem processisse, habita plena notitia prioris privilegij, semper erit in forma communi, quæ nihil aliud est, quam quædam simplex approbatio facti præteriti, neque ampliat, neque supplet deffectus, si forte inveniuntur in privilegio confirmando; neque validum reddit, quod erat nullum, ex qualibet causa: & ratio est, quia licet beneficium Principis sit latè interprætandum, non tamen vltra proprietatem verborum, sed verbum *Confirmo* pure prolatum, non est verbum donandi, nec faciendi aliquid de novo simpliciter: sed tantum approbandi, quod factũ est, vt aperte supponitur in cap. inter, de fid. instrum. §. cæterum, & §. cum igitur; sic Suar. num. 7. cum communi.

5. Dices, quid si addatur tali confirmationi clausula *innovamus, vel de nova concedimus?* dixi, *si addatur*,

quia vix invenietur posita in cõfirmatione privilegiorum, nisi quando confirmatio sit ex certa scientia, vt benè notat Suar. num. 5. cap. 20. Respondet ipse Suarez, quem sequuntur Merola, Castro Palao, & alij moderni, quod si fortè talis clausula inveniatur, posita in confirmatione communi, nihil de novo concedit, neque revalidat, sed est quasi repetitio eiusdem rei, posita ad maiorem expressionem, & sic non dat novum ius, nec valorem actui, neque addit aliquid supra confirmationem communem, & ideo raro, vt dixi, ponitur, nisi quando confirmatio fit ex certa scientia; sic Suarez num. 7. & prius cap. 18. num. 9. dixerat, quod in confirmatione in forma communi subintelligitur conditio, si id quod confirmatur subsistit validum. Quare si hæc conditio non purificatur, nihil fit per talem confirmationem, etiam si addatur verbum innovamus, vel de novo concedimus.

6. Neque enim proprietas verbi *innouandi*, cogit interpretationem ex vi illius fieri cum nova concessione privilegij. Verum est, quod quando cadit talis confirmatio communis super actum validum, & confirmabilem, seu capacem confirmationis, accipit roborem, & authoritatem à Papa confirmante, siquidem illum approbat, & quodam modo facit suum, licet non sicut facit, quod confirmat ex certa scientia, & de plenitudine potestatis, vt dicemus; sed ait Rodrig. tom. 1. q. 8. art. 1. §. vlt. confirmationem in forma communi, quando additur verbum *Innouamus*, prodesse ad non præscribendum contra privilegium; nam tẽpus præscriptionis debet computari à tempore talis confirmationis, seu innovationis, & sic si præscriptio erat incepta, & non completa, debet inchoari ab hoc tempore renovationis; quæ doctrina, & si non placeat Patri Suario cap. 20. num. 7. eam tamen amplectitur novissimè Merola disp. 6. dub. 4. num. 81.

7. Confirmatio autem, *ex certa scientia*, iuxta dict. n. 3. & dicenda fusius infra, habet vim novæ cõcessionis talis pri-

privilegij,& confirmandi actum nullum, reddendo illum de invalido validum. Insuper æquivalet clausulæ derogatoriæ,& restituit privilegia amissa per non vsum, aut per vsum contrarium, & restaurat revocata, & quomodolibet de perdita; sic tenent Panormitan. in cap. fin. de decimis, Rodrig. tom. 1. qq. quæst. 8. art. 3. Suar. de leg. lib. 8. cap. 14. num. 1. Donat. tract. 11. quæst. 7. Ricc. cum multis in collectan. 3099. & alij communiter. Ratio huius est, quia Pontifex, quando confirmat *ex certa scientia*, confirmat ex certa notitia rei, quam confirmat, & vtitur plenitudine potestatis, quam habet. Ergo non ficte, & inaniter, sed vere, & solide vult confirmare, & dare valorem rei confirmatæ; etiam si antea non haberet valorem. Rursus, quando Princeps ait procedere, *ex plena cognitione negotij, & quod operatur ex plenitudine suæ potestatis*, illi credendum est, absque difficultate; sed quando confirmat *ex certa scientia*, hoc modo procedit, vt fatentur Doctores. Igitur omnia supra dicta includuntur in confirmatione, seu concessione *ex certa scientia*, & quamvis aliqui velint hoc solum tenere, quando clausula *ex certa scientia*, ponitur expresse in rescripto, nihilominus dicendum est sufficere, quod æquivalenter ponatur, per verba ex quibus talis scientia colligitur, vt diximus num. 3. cum Suarez, & alijs. Verum est, quod in casu dubij de certa scientia, præsumendum est non adfuisse talem certam scientiam, quia cum *certa scientia* sit quid facti, non præsumitur, nisi probetur, vt docent Gonçalez ad regulam 8. Cācell. quæst. 25. §. 1. Rodrig. tom. 1. q. 8. art. 2. Ricc. collectan. 1592. Barbos. de clauf. clauf. 25. num. 5. Garcia de benefic. p. 3. cap. 2. num. 225. Suar. & alij.

8. Sed quia non desunt Authores antiqui, & moderni sentientes confirmationem *ex certa scientia*, non causare supradictos effectus, nisi inseratur in ipsa confirmatione tenor privilegij confirmandi, vel constet præcessisse in Principe cognitionem defectus, & nullitatis prioris

privilegij; oportet in sequentibus hoc fusius examinare.

9. Pater Diana p.11.tract.2. Miscell. resol.7. præsens dubium excitat; quod & prius fecerat Pater Paschaligius in qq.canon.centur.2.q.107.per totam, & cum alijs multis, resolvit, quod nisi in confirmatione inseratur tenor privilegij confirmandi, vel constet habuisse Principem plenam informationem, & notitiam illius; clausulam *ex certa scientia*, non operari effectus à nobis assignatos, etiam si vellit vti suprema potestate, & plenitudine ipsius; quia nec potest as plenissima se extendit ad impossibilia; impossibile autem est, quod confirmatio sit in forma specifica, nisi procedat ex cognitione specifica determinata, & explicita rei, quæ cõfirmatur; nõ secus, ac est impossibile, quod fiat volitũ, quod non est cognitum; quia non potest facere, quod nõ concipit, cũ operatio procedat ex scientia; nec potest confiteri confirmationem in forma specifica, nisi habeat notitiam specifice, & explicite illius, quod confirmat. Non ergo erit confirmatio in forma specifica ex eo, quod in confirmatione apponantur clausulæ *ex certa scientia, & de plenitudine potestatis, motu proprio*, & quælibet aliæ, quamtumuis prægnantes; nam quæcunque sint tales clausulæ, non operantur vltra intentionem confirmãtis; intentio autem non operatur vltra id, quod mente cõcipitur, quia impossibile est, quod intentio sit eorum, quæ non sunt mente concepta; & nemo vult, quod non potest. In hoc consistit totum fundamentum Patris Dianæ, Paschaligij, & aliorum, qui hanc partem sequuntur.

10. Sed hoc fundamentum, pace tantorum virorum, parum firmum mihi videtur: Tum, quia vt optime notavit Pater Suar.lib.8.de leg.cap.18.quem alij sequuntur, talis modus sentiendi, nimis scrupulosus est; reddit enim incertas, & inutiles fere omnes huiusmodi confirmationes; quis enim novit, an eas exacte Princeps examinavit? vel vnde constare poterit, quod intellexerit nullitates, quas pri-

privilegia confirmanda habebant? Dicere autem, quod tenor verborum privilegiorum, quæ confirmantur, est necessario inserendus in confirmatione, vel quod constet explicite de informatione individuali Principis, est nimis oneroſum, & ferè impoſsibile, & contra praxim communem. Adde, poſse Pontificem habere pro expreſſo ficto, quod expreſſum formale, ſeu verum formale non eſt, quod facere poteſt ad validitatem actus à ſe facti, & ſic expreſſe fictum æquivalet expreſſo vero, & formali; ita in Clement. 1. de probat. & cap. 1. de translat. & cap. illa, de elect. Clément. *Paſtoralis*, de re iudic. & cap. *ſi motu proprio*, de præbend. in 6. & tenet Butrius cõſ. 55. Germonius tract. de indult. Cardinal. §. ac veri, num. 5. Barboſ. de clauſulis, clauſ. 112. num. 6. & cum inventur ſufficiens fundamentum ad hoc iudicandum, prudenter creditur fieri, vt fit in præſenti.

11. Tum etiam, quia ſequeretur, quod idem eſſet neceſſarium in revocatione, & in communicatione privilegiorum, quæ quotidie *ex certa ſcientia* communicantur, & communicata ſunt Religionibus inter ſe, & nemo petit, neque quod tenor omnium privilegiorum Ordinum inferatur, in communicatione nova alicuius particularis Religionis; neque quod Pontifex habeat notitiam individualem illorum, vt communicatio ſit firma, & teneat, ſed cum ſola notitia confuſa, & in communi omnium privilegiorũ, quæ habetur ſufficienter ex præſumptione, quod omnia privilegia communia, quæ alicui, vel aliquibus Religionibus conceſſa ſunt à Romanis Pontificibus anteceſſoribus, prudentiſsime conceſſa ſunt. Vnde præſens Pontifex, etiam prudentiſsime iudicat fore communicanda alijs Religionibus, in quibus eadem, vel æquivalens ratio militat, vt ſic quæ pares ſunt in laboribus, pares etiam ſint in favoribus. Nec neceſſe eſt, vt maior notitia, & cognitio habeatur, quam ipſe Pontifex fatetur habere, vt voluntas Principis, efficaciter extendatur ad omnia dicta privilegia

gia communicanda, & idem dic de revocationibus. Ergo proportionaliter philosophandum est in nostro casu.

12. Tum denique, quia quando Pontifex confirmat omnia privilegia, quæ iam derogata erant, dicendo: *Se omnia illa confirmare, & de novo cõcedere, dummodo derogatis in Tridentino non opponantur*, & addit in confirmatione; *se omnia illa quæcumque sunt, confirmare ex certa scientia, de plenitudine potestatis, & motu proprio*, quis dubitet confirmationem tenere, cum exceptio firmet regulam in contrarium, quamuis tenor omnium dictorum privilegiorum non inseratur in confirmatione, nec constet de explicita, & indiuiduali notitia concepta a Principe?

13. Si autem instes, quod ista non potest dici specifica, & individualis notitia, & sic nec confirmatio. Respondetur concedendo; in rigore, non esse notitiam formalem, specificam, & individualem privilegiorum confirmandorum; esse tamen æquivalentem, & hoc sufficit, vt ipsa confirmatio æquivalenter sit specifica & operetur ita efficaciter, ac si esset formalis rigorosa. Hoc patet, quia talis confirmatio non potest dici, quod sit solum in forma communi; nam illa repetita verba, *ex certa scientia, & de plenitudine potestatis*, nunquam apponuntur in confirmationibus, solum in forma communi, vt ex ipsis patet; neque apponuntur de stylo curiæ, vt vult Pater Diana, sed potius stylus est in cõtrarium, vt multoties expertus fuum; nec minus apponuntur cum exceptione, *dum derogatis à Tridentino non opponantur*: Ergo magis operantur, quam si essent tantum in forma communi; ac proinde constituẽt formam specificam, licet non receptam ex notitia individuali formali, benè tamen æquivalenter, quæ ad intentum idem operatur. Ad initãtiam autem, quæ adducitur à Diana, & alijs ex Iulio II. statim respondebitur.

14. Dicere autem cum ipso Diana, quod clausula *ex certa scientia*, non operatur circa ea, quæ in facto cõsistũt; de-

de quibus præsumitur, quod Princeps non habet notitiam; sed solum circa ea, quæ sunt iuris, cum ista non præsumatur à Principe ignorari; minus placet, nam vt benè vidit Suarez quando apponitur dicta clausula *ex certa scientia*, præcipuè in privilegijs, *de scientia facti* intelligitur, nam *scientia iuris* semper intelligitur ad esse in Principe; alias frustra adhiberetur in aliquibus concessionibus, & in alijs omitteretur, vt fit semper in concessionibus in forma cõmuni; nec verba Pontificis in proprietate sermonis verificarentur, neque est inconveniens concedere, quod multæ Bullæ derogatoriæ privilegiorum, expeditæ à Prædecessoribus Pontificibus, corruant, ex confirmatione, & renovatione præsentis; sed hoc est necessarium admittere, imò in aliquibus casibus accidit idem respectu aliquarum Bullarum eiusdem Pontificis, vt patet in Pio V. & alijs; nam pro diversitate causarum, rationum, & temporum, prudentissime variant decreta aliena, & propria, Supræmi Princeps, & hoc sive revocando, sive confirmando, aut communicando, per quod satisfit scrupulo R. P. Dianæ in principio suæ conclusionis posito.

15. Dicendum est igitur, quod eo ipso quod constet privilegium aliquo ex modis dictis, fuisse ex certa scientia, censetur confirmationem habere efficaciam ad effectus relatos, quia sufficienter præsumitur Principem habere scientiam, quam profitetur in suis verbis, ne mendax reputetur. Addo, dato casu, quod talem scientiam non haberet, censetur habere voluntatem confirmandi actum, sicut indiget: Nam vt benè notat Pater Merola infra, sufficit resoluta voluntas Principis ad confirmanda, quæ vult, & confirmata manent, absque eo quod constet de præscientia Principis, & nota, quod hoc dictum laudat Pater Diana; & merito, licet contra se, nec per hoc dicimus, quod voluntas fertur in incognitum, sed quod voluntas sine cognitione distincta rei, prout in se est, sufficit ad conferendum valorem actui, si in se fuit nullus; etiam si igno-

ignoraretur nullitas à concedente, quia materia privilegiorum talis est, vt ad concessionem illorum sufficiat voluntas Principis, quia ipse est propria causa efficiens privilegij, in his, quæ suam potestatem non excedunt, vt dicemus infra. Sic etiam dubitans de valore suæ professionis, illam ratificat per novum consensum, & dicitur ratificare *ex certa scientia*, non quia cognoscat illam esse nullam, sed quia non cognoscit esse validam, & nihilominus absolute, & efficaciter vult, nunc illam de novo facere, & validare, si necesse sit, & quotidie contingit in absolutionibus censurarum, quando datur sine certa notitia illarum à Prælatis in suis capitulis, & extra, sub hac forma; *in quantum possum, & tu indiges.* Et in absolutionibus, & dispensationibus, seu habilitationibus, quæ quotidie apponuntur in Bullis Pontificijs, ad cautelam pro omnimoda securitate, & nullus dubitat, quod sunt efficaces, quando revera necessariæ sunt absolutiones, vt docent omnes.

16. Ergo similiter in nostro casu, quamvis quando res ignoratur, vel est dubia, possit dici conditionata ex parte rei, quæ ignoratur, an indigeat validitate; at ex parte voluntatis concedentis est efficacissima, & causat effectum, ac si esset nova, & absoluta concessio, si opus est, & innovat antiquata, & deperdita, & abrogata, absque eo, quod constet de præscientia specifica Principis; sic cum Suarez Sanchez tom. 1. summ. lib. 7. cap. 29. Merola disp. 6. cap. 2. num. 114. Donat. quæst. 4. num. 9. vbi testatur, sic fuisse decisum à Sacra Rota anno 1614. coram Burato die 27. Ianuarij; teste Farinac. decis. 513. num. 6. in 2. part. recentior. Ex quo ruit ædificium structum à R. P. Iunipero à Drepano in defensorio iuris Pontificij disp. 2. quæst. 4. cap. 2. & 3. vbi latè intendit probare, quod sæpè datur clausula expressa *ex certa scientia*, in confirmationibus, & nihilominus confirmationes remanent intra rationem formæ communis, & idem dicit de clausula de *plenitudine potestatis, & motu proprio, & quorum tenores, pro insertis, &c.* non

ex

ex fundamento relato à Diana, sed ex alio à se cogitato, destructo iam per nostram doctrinam.

17. Hic autem advertere oportet, quod licet confirmatio fiat *ex certa scientia, & de plenitudine potestatis*; tamen si privilegium fuit invalidum à principio, ex vitio subreptionis, tacendo aliquid necessarium, vel obreptionis occultando, & palliando, quod declarari debebat, non tollitur talis nullitas per confirmationem *ex certa scientia*, nisi expresse dicatur in cõfirmatione, *non obstante subreptione, vel obreptione*, quia privilegium subreptitium, seu obreptitium, fuit irritum, & falsum, & revera non fuit concessum, ex defectu voluntatis in concedente. Cum igitur confirmatio cadat supra privilegia valida in principio, sed postea revocata, seu deperdita, non revalidad privilegia, quæ nunquam fuerunt valida; sic tenẽt Decius conf. 10. ad fin. Paris. conf. 1. num. 83. volum. 1. Suar. lib. 8. cap. 19. num. 3. Barbos. de clauf. clauf. 59. num. 50. Tamb. de iur. Abb. tom. 1. disp. 18. quæst. 6. num. 27. Castro Palao tom. 1. tract. 3. disp. 4. part. 2. §. 10. num. 4. Portel. Merola, & alij communiter; si vero defectus, qui invalidarunt privilegiũ à principio sint iuris positivi, & sine dolo commissi, præcipuè cum adest clausula, *supplentes omnes deffectus iuris, & facti*, redditut validum privilegium, quod fuit nullũ à principio; dixi *præcipuè*, quia vt constabit ex dicendis infra, num. 15. clausula *ex certa scientia*, vel *de plenitudine potestatis*, sufficiens est ad supplẽdũ omnes defectus iuris, vt tenet cum multis Suarez lib. 8. de leg. cap. 19. num. 4. Castro Palao tract. 3. disp. 4. punct. 2. §. 10. num. 5. Potel, num. 32. Megala tom. 2. variar. resolut. resolut. 199. num. 8. Merola disp. 6. cap. 5. dub. 1. diffic. 2. num. 56. sed vide infra sect. 6. num. 4.

18. Contra supradicta obijciunt adversarij responsum Iulij II. ad instantiam fratrum minorum exhibitum super concessione Sixti IV. in quo declaravit confirmationem privilegiorum dicti Ordinis, per Sixtum IV. ample fa-

ctam, non vivificari privilegia semel extincta, seu deperdita, sed solum, quæ in vsu erant, non obstante, quod Bulla confirmativa Sixti IV. facta fuerit *ex certa scientia, & de plenitudine potestatis*, & cum clausula *de nouo concedimus*, & cum derogatoria, *non obstantibus reuocationibus Apostolicis*, vt constat ex ipsa Bulla aurea, quam confectius refert in collect. privilegiorum, post Bullam maris magni, & incipit: *Sacri Prædicatorum, & Minorum fratrum*. Ergo idem dicendum erit de alijs confirmationibus *ex certa scientia, motu proprio, & plenitudine potestatis*.

19. Hoc tamen non obstante, non est recedendum à nostra doctrina, quia illa declaratio Iulij II. fuit sic generaliter facta ob defectum relationis, & informationis imperfectæ; nunquam enim fuit Papæ relatum, Sixtum IV. confirmasse, & concessisse omnia illa *ex certa scientia, & de plenitudine potestatis*, & quod vsus fuerit illis verbis: *Et de nouo concedimus*, & quod adiecerit clausulas derogatorias: *Non obstantibus reuocationibus Apostolicis*; nam si de his fuisset plenè informatus Iulius II. secus, & aliter declarasset, ita Rodrig. tom. 1. qq. quæst. 8. art. 2. Vbi ait hoc fuisse de mente Doctorum Salmanticensium, Cordub. ad compend. privileg. Panormitan. ad cap. cum super, de caus. poss. & proprie. Rosel. verb. Absolutio tom. 1. num. 122. & post multos Suarez cap. 18. num. 12. Merol. tom. 3. disp. 6. cap. 5. dub. 4. num. 8. Donat. quæst. 7. num. 6, quidquid in contrarium dicant Barbos. in collect. DD. ad cap. cum dilecta, de confirmat. num. 28. Menoch. cons. 1. n. 432. Sanch. lib. 8. de matrim. disp. 4. num. 6. Tambur. de iur. Abb. tom. 1. disp. 18. q. 5.

20. Tum propter rationes assignatas, tum etiam, quia intentio Papæ, & voluntas, per tot repetita verba, manet expressa, & declarata, aliàs cogeremur fateri, mentiri, vel loqui contra vim, & proprietatem verborum, & præcipuè illorum *de nouo concedimus*. Tum denique, quia omnino tolleretur differentia communiter recepta, & assignata à

DD.

DD. inter confirmationem in forma communi, & forma specifica, quod non est admittendum.

21. Neque obstare videtur decretum Sacræ Congregationis approbatum ab Vrbano VIII. qui iussit inviolabiliter observari die 18. Novembris anno 1628. tenoris sequentis: *Sacra Congregatio Episcoporum, & Regularium &c. censuit per confirmationes privilegiorum, quas Regulares à Sede Apostolica post S. Concil. Trid. obtinuerunt, ne quaquam revixisse privilegia prius ab eodem Concilio, ac deinde etiam ipsius Congregationis decretis, sublata, atque extincta, si quæ habebant absoluendi a casibus ordinario loci reservatis, quemadmodum, nec indulta absolvendi à casibus contentis in Bulla Cœnæ Domini legi consuetis, vtpote sub lata per annuam ipsius Bullæ publicationem, vires, aut roborem acquisivisse, ex subsequentibus privilegiorum confirmationibus, ac proinde Regulares cuiusvis Ordinis, Congregationis, Societatis, & instituti, etiam necessario exprimendi, nec intra, nec extra Italiam ex vi privilegiorum, aut confirmationum eiusmodi, quas, vel hactenus obtinuerint, vel deinceps forte obtinebunt, posse quemquam absolvere ab eisdem casibus in Bulla Cœnæ Domini, aut Ordinario loci reservatis. At si secus egerint absolutiones nullas, atque irritas fuisse, ac fore. Ab alijs vero casibus, & censuris Sedi Apostolicæ reservatis, siquidem habent Regulares à Sede Apostolica facultatem absolvendi, illam extra Italiam minime sublatam fuisse.*

22. Non obstare hoc decretum, dicunt aliqui; nam loquitur tantū de privilegijs cōfirmatis, cōfirmatione simplici, & in forma cōmuni, non autem de confirmatis, seu cōcessis *ex certa scientia*; sic docet Pater Merola tom. 3. d privileg. cap. 5. de confirmat. num. 61. & hoc posito, quod tale decretum sit authenticum, quod addit, quia dubitat de hoc, cum non reperiatur in Bullario novissimo Romano, vbi in appendice ad Bull. Vrbani VIII. alia decreta à se confirmata apponuntur, Quintanducñ. idem dubitat

rat tract.3.ſingul.15.num.5. ex eo quod Eminentiſsimus Cardinalis de Lugo de illo nullam faciat mentionem cum anno 1638.egregium opus de pœnitentia Romæ ædiderit, decem annos poſt hoc decretum Vrbani VIII. vbi rem hanc ex profeſſo diſcutit,& alia decreta adducit,quo ſatis indicatur(ait Quintanadueñas)vel quod hanc revocationem vim nullam habere exiſtimaverit, vel quod ad eius notitiam non pervenerit;ac proinde non ſufficienter promulgatam fuiſſe,& ſaltem poteſt dubitari de ſufficienti publicatione,de qua mihi non conſtat; neque invenio apud Authores modernos, ſolum Pater Donatus hoc decretum ſupponit, vt authenticum, & publicatum,ex eo quod vidit in libello impreſſo intitulato: Bullæ, & decreta recentiora Vrbani VIII.ſed quod tale decretum ſit authenticum,videtur certum, vt multi referunt apud Dian. 1. p. tract.5.reſol.6.& 3. part.tom.2.reſol.122. Didac. Frances in ſuo paſtorali tract.5.quæſt.1.num.14. Ludovic. à Cruce in Bull.Cruciat.cap.3.dub.4.num.8. Trullench. lib.1.Cruciat.dub.3.ſed an omnibus in locis ſufficienter publicatũ ſit,itavt pro omnibus Provincijs obliget, non eſt ita certum, quia firmiter hoc negat Quintanadueñ. tract. 3. de pœnit. ſingul.15.num.4.vbi docet ſic teſtari à relatis doctis,& veritatis in hac re. Sed quidquid ſit de hoc, ipſe Donatus ſequitur Merolam in prima ſolutione; videlicet, quod ſolum loquitur de confirmationibus, & conceſſionibus in forma communi, ſiquidem illud decretum eſt nimis generale nullam faciens mentionem formæ ſpecificæ, quod erat neceſſarium, vt limitatæ,& reſtrictæ intelligerentur confirmationes *ex certa ſcientia*, ample factæ,& ſine vlla limitatione,vt patet in Bullis revocatorijs Pontificum, in quibus per clauſulas ſolum generales, non derogantur privilegia qualificata per ſpecialem clauſulam, qualis eſt *ex certa ſcientia, & de plenitudine poteſtatis*, præcipuè ſi conceſſa ſint Religionibus, vt diximus. Ergo multo minus per decreta generaliter loquentia, etiam cõfirma-

firmata generaliter à Romano Pontifice revocata manebant, quæ ex certa scientia fuerunt prius concessa: Aliàs omnes confirmationes factæ, & faciendæ, vt loquitur præsens decretum, essent solum in forma communi, vt diximus num. 11. quod nullo modo est admittendum.

23. Sed an hæc interpretatio legitima sit, nec approbo, nec reprobo, docti iudicent, solum mihi in præsenti aliqua notatu digna occurrunt, videlicet, quod ante Trident. concessa est Religiosis potestas absolvendi à casibus Sedi Apostolicæ (saltem extra Bullam Cœnæ) & Episcopis reservatis, vt cõstat ex privilegijs relatis à Rodrigez tom. 1. qq. q. 61. art. 3. Miranda tom. 1. quæst. 46. art. 3. videlicet à Sixto IV. Vrbano IV. Eugenio IV. Iulio II. & referuntur in comp. verb. *Abs.* 2. *quoad sæculares*, & verb. *Casus reservati*, & idem concessit Paul. III. Societati Iesu, Bull. incip. Cum inter cunctas, ibi: *Necnon illis ex vobis, qui Presbyteri fuerint quorumcumque vtriusque sexus Christi fidelium, ad vos vndecumque accedentium confessiones audiendi, & confessionibus diligenter auditis ipsos, & eorũ singulos, eorum peccatis, criminibus, excessibus, & delictis, quantumcumque grauibus, & enormibus, etiam Sedi Apostolicæ reservatis, & a quibusvis ex ipsis casibus resultantibus sententijs, censuris, & pœnis Ecclesiasticis (exceptis contentis in Bulla Cœnæ Domini, quæ solita est legi) absolvendi, ac eis pro commissis pœnitentiam salutarem, &c. Necnon vota quæcumque per eos pro tempore emissa (vltramarinis visitationis liminum D. Petri, & Pauli Apost. de vrbe, ac S. Iacobi in Compostella; necnon Religionis, & castitatis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera cõmutandi plenariam, & liberam facultatem authoritatis Apostolicæ beneplacito concedimus.* Vbi aperte concedit potestatem absolvendi à relervatis Episcopo, quia omnia concedit præter ibi exclusa, ex eo quod exceptio firmat regulam in contrarium. Quo privilegio absque dubio fruantur aliæ Religiones, teste Quintanaduenas tract. 3.

de pœnitent. ling. 16. num. 3. vbi bene notat, quod cum dicti privilegia concessa sint Regularibus ante Trident. minimè revocantur per prafatum decretũ Vrbani VIII. quia in illo tantum revocantur privilegia, quæ à Tridentino fuerant extincta, & confirmationes, quæ eorundem privilegiorum post Tridentinum obtentæ sunt; vt patet ex ipso decreto Vrbani, ibi: *Censuit per cõfirmationes privilegiorum, quas Regulares à Sede Apostolica post Sacrum Concil. Trident. obtinuerunt, nequaquam revixisse privilegia, prius ab eodem Concilio sublata, atque extincta, absolvendi à casibus Ordinario reservatis.* Ergo cum supradicta privilegia Pauli III. & aliorum per Tridentinum revocata, seu extincta non sint, hoc decretum Vrbani VIII. nec circa illa, nec circa illorum declarationes versatur, ac proinde nec derogat, nec contra illa aliquid disponit.

24. Quod vero per Tridentinum non fuerint dicta privilegia extincta, nec revocata; docent Enriquez lib. 6. cap. 6. §. 4. litt. Q. Rodriguez tom. 1. quæst. 61. art. 1. & 3. Suarez tom. 4. in 3. part. disp. 30. sect. 2. num. 16. Martinus del Rio disquis. mag. lib. 6. cap. 6. sect. 3. Vivaldus in Candel. 26. de absolut. Ludouic. à Cruce disp. 1. in Cruc. cap. 3. dub. 3. Quintanaduenas vbi supra singul. 14. & alij plures contra Mirandam, & Sorbum.

25. Probatur primo, quia si aliquis locus esset assignabilis ex Tridentino, vbi dicta, & similia privilegia annullarentur, maximè ex cap. 6. sess. 14. vbi sic statuitur. *Extra mortis articulum, Sacerdotes cum nihil possint, in casibus reservatis, id vnum pœnitentes persuadere nitantur, vt ad superiores, & legitimos iudices pro beneficio absolutionis accedant.* Sed hoc decretum nihil obstat, quia tlare loquitur de Sacerdotibus habentibus solam Ordinariam iurisdictionem audiendi confessiones; non vero de habentibus etiam delegatam, vt habebant Regulares. Quod constat ex verbis

ipsius

ipsius Tridentini, id paulo ante declarantibus, ibi: *Vt verissimum esse, Synodus hæc confirmat, nullius momenti absolutionem eam esse debere, quam Sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut subdelegatam non habeat iurisdictionem, quid clarius.* Cum igitur Regulares habeãt iurisdictionem delegatam per dicta privilegia, manifestè apparet, nec de illis verbum loqui Trident.

26. Hanc doctrinam aperte satis, tradit Ludovicus de Beia part. 2. cas. 21. §. tandem, vbi ait: Concilium cum dicit, quod nihil possint Sacerdotes in casibus reservaris, prohibet iurisdictionem activam respectu casuum reservatorum, itaut nullus athoritate propria ab illis valeat absolvere; sed non prohibet eam, quam per privilegia specialia concedit Papa Religiosis, vel alijs personis. Tandem quia intentio Concilij ibi non est limitare authoritatem Pontificis, nec de his loqui, qui ex commissione Papæ absolvunt, vt aperte constat. Tum, quia privilegia Religiosis in communi; & non in particulari concessa, non videntur revocata; nisi fiat de eis specialis mentio, vt latè probat Enricus Salmanticensis in relectione de privileg. hæc ille, & nos hanc vltimam partem probavimus supra, & ex dicendis etiam constabit

27. Sed objcies primo, ex verbis relati decreti Vrbani VIII. num. 21. vbi concluditur: *Ac proinde Regulares cuiusvis Ordinis in vim privilegiorum, aut confirmationum eiusmodi, quas vel hactenus obtinuerunt, vel in futurum obtinebunt; nec posse quemquam absolvere ab eisdem casibus in Bulla Cœnæ, aut Ordinario loci reseruatis.*

28. Respondetur facile, quod cum de eisdem privilegijs, & confirmationibus loquatur, vt constat ex particula *eiusmodi, seu huiusmodi*, quæ relativa est præcedentium, cum omnibus suis qualitatibus, vt docent Navarr. cons. 51. n. 5. de rescript. Gonçal. reg. 8. Cancel. gloss. 4. num. 4. Seraphin. Rot. Rom. decis. 388. Farinac. in deci-

sionib. decis. 373. num. 6. tom. 1. part. 2. solum debent intelligi de illis privilegijs, quæ extincta fuerunt per Tridentinum, & de confirmationibus eorumdem; non autem de alijs.

29. Obijcies secundo, responsum Sacræ Congregationis de mente Gregorij XIII. cuius meminit Suarez, & Enriquez supra, vbi Episcopo, de hoc dubio interroganti, sic responsum fuit. *Hac de re cum Congregatio accurate egisset, ac deinde illam ad S. D. N. retulisset Sanctitas sua censuit ex facultatibus per hoc maremagnum, aliaue privilegia Regularibus concessa, eis non esse factam potestatem absolvendi a reservatis. Romæ 10. Septembris 1577.*

30. Respondent aliqui, & benè, quod cum hæc fuerit epistola data pro quodam particulari interrogante, nec fuerit promulgata per modum legis, non obligat, nisi pro incolis illius Diœcesis. Quibus addo, quod etiam si hoc decretum esset vniversale, per illud minime annullarentur confirmationes privilegiorum, quæ postea à multis Romanis Pontificibus factæ sunt, & sic pro casu præsenti nihil obstat. Alia, quæ pro reservationibus futuris desiderari possunt tractavimus, sect. 10. huius disputationis.

31. Occasione accepta ex revocatione privilegiorum præfati decreti Vrbani VIII. placuit hic annectere in peculiari sectione alias similes, & generalissimas revocationes, sub Clemente VIII. & Paulo V. vt commodius lector eas possit cum distinctione percipere, & scire ad quas personas se extendant, & quibus in locis, nam apud aliquos Authores, non sine confusione, & difficultate inveniuntur expositæ.

(§)

SE-

SECTIO V. INCIDENS.

Quomodo intelligendæ sunt revocationes generales omnium privilegiorum sub Clemente VIII. & Paulo V. æditæ.

1. SACRA Congregatio Eminētiſsimorum Cardinalium, anno 1601. die 9. Ianuarij decretū approbatum, & confirmatum à Sanctitate Clem. VIII. ædidit, & publicari fecit vbi prohibetur: *Omnibus confessoribus sæcularibus, & Regularibus, vt sub quouis prætextu, seu privilegio non possint absolvere à casibus clare, vel dubie in Bulla Cœnæ Domini solita legi contentis, vel aliàs quomodocunque Sedi Apostolicæ reservatis, aut in futurum per sanctitatem suam, eiusque successores, pro tempore in eadem Bulla, vel aliter reservatis, nec etiam à casibus, quos Ordinarij locorum hactenus reservarunt, vel in posterum reservabunt, nullo casu, etiam necessitatis, vel impedimenti, nisi mortis articulo sine nova, & speciali Sanctitatis suæ, aut successorum suorum, vel ordinariorum, quoad casus ab ipsis tantum reservatos respectivè, impetrata licētia in scriptis Ordinarij locorum exhibenda, & absolutionis beneficium suspendit, & revocat omnia privilegia sub quibusvis clausulis, & formis concessa, & annullat confessiones aliter factas.* Vbi est advertendum, quod hoc decretum non loquitur de absolutione circa Religiosos facienda pro foro conscientiæ; sed circa sæculares, vt benè notat Donato tract. 11. de potest. dispens. & absol. q. 17. n. 2. in fin. cum alijs, & quod sic declaravit in sua const. Vrbanus VIII. testatur ipse. Secundo est advertendum, quod dictum decretum solum ligat per vniversam Italiam extra vrbem; non vero alibi, vt ex verbis ipsius constat ibi: *Per vniversam Italiam extra vrbem degentibus.* Et sic commorantes in alma vrbe, & extra Italiam minimè tangit.

2. Sed propter varia dubia, quæ circa hoc emerserunt, ipse Clement. VIII. die 26. Novembris anno 1602. suum primum decretum moderavit, & declaravit, videlicet, illos tantum deinceps comprehendi casus, qui in Bulla Cœnæ Domini continentur: *Et præterea, violationis immunitatis Ecclesiasticæ in terminis const. felic. record. Gregorij Papæ XIII. incip. ad tollendum.* Vbi extendit excommunicationem Tridentini provocantium ad duellum, etiam ad privatum. Tertio injicientium manus violentas in Clericos, iuxta Canon. si quis suadente. cap. 17. quæst. 4. & iuris dispositionem. Quarto, simoniæ realis, scienter contractæ, atque etiam confidentiæ beneficialis. Quinto, omnes casus, quos Ordinarij locorum sibi reservarunt, vel in posterum reservabunt. In quibus omnibus, iam enumeratis casibus, dumtaxat currit decretum, & solum intra Italiam, & extra vrbem, non vero in alijs locis, nec alibi, sic Bordon. in resolutionib. resol. 6. quæst. 9. n. 10. in fine, Lezana 1. p. summ. cap. 19. num. 16. Trullench. lib. 1. in Cruc. dub. 3. num. 11. Villalob. part. 1. tract. 9. difficul. 67. Cardin. Lug. disp. 20. de pœn. sect. 1. num. 5. Quintana dueñ. sing. 14. num. 4. & idem affirmant de alio decreto Sacræ Congregationis approbato, & confirmato à Paulo V. die 7. Ianuarij anno 1617. vbi confirmatur, & innovatur decretum Clem. VIII. iuxta declarationem ab ipso factam.

3. Et licet in eo circa finem addantur hæc verba: *Hac insuper, vt nulli ex Sacerdotibus prædictis, quibuscumque privilegijs, indultis, & facultatibus suffulti, ab excommunicatione, vel a casibus eisdem Ordinarijs, vel Sedi Apostolicæ reservatis, tam ad forum contentiosum deductis, quã non deductis præterquam in mortis articulo absoluere audeant, vel præsumant.* Ex qua clausula aliqui Doctores affirmant, quod à nullis censuris, & casibus Sedi Apostolicæ reservatis, possunt Religiosi absolvere, ex vi suorum privilegiorum; cum hæc omnia ibi revocentur; ex eo quod particula *insuper* designat novam legislatoris dispositionem,

nem, à præcedentibus, omnino distinctam, vt patet ex cap. statutum, de rescript. in 6. §. insuper, & ibi gloss. & notat Diana de dub. reg. resol. 13. §. notat etiam (quamvis hoc refellat Duard. lib. 3. Bullæ, §. 2. quæst. 1. num. 31.) & confirmare intendunt suam opinionem dicti Authores etiam ex decreto relato, sect. præcedenti Vrbani VIII.

4. Nobis tamen dicendum est, quod in decretis relatis Clem. VIII. & Paul. V. solum annullantur privilegia Religiosorum intra Italiam, & extra Vrbem, & respectu sæcularium tantum, & in casibus expressis in 2. decreto Clementis VIII. declarativo prioris, nõ vero quoad alios casus Pontifici reservatos ibi non expressos, quia privilegia Religionibus concessa, censentur leges perpetuæ, vt diximus, ac proinde habentur, ac si in corpore iuris forent inserta, vt docent Oldradus cons. 300. num. 4. §. considerandum, Enriq. lib. 7. cap. 22. num. 3. Sanch. lib. 8. disp. 1. num. 13. & alij. Vnde perpetua firmitate constare debent, cap. 1. 2. & 25. quæst. 2. sed à lege, seu iure non est recedendum, nisi quatenus in novo est expressum, cap. 2. de transl. Episcop. Ergo idem dicendum est de privilegijs Regularium antiquis, à quibus non est recedendum, nisi oppositum exprimatur: Sed nullibi invenitur expressum, quod à confessoribus Regularibus, etiam intra Italiam, sublata sit facultas absolvendi ab alijs reservatis Papæ, ibi, nec alibi. Ergo stare debent privilegia antiqua, quandiu de alio non constet.

5. His addo, quod innovatio Pauli V. fuit confirmatio facta solum in forma communi, quæ non est nova dispositio, sed præcedentium simplex approbatio, provt erudite advertit Duardus vbi supr. num. 32. vers. *Nec obstare videtur*, & noster Lezan. 1. part. summ. cap. 19. numer. 15. verb. Clausura, num. 20. in fine, & sic non plus se extendit, quam ipsum decretum, quod declaratur, & confirmatur, sed intra terminos illius debet claudi, teste Sãch. lib. 3. cap. 12. summ. num. 8. cum Nauarr. cons. 15. de Simo-

nia, num. 2. cum alijs, ad decretum Clementis prohibet absolutionem solum à quinque casibus Papalibus ibi expressis, & à casibus quos Ordinarij sibi reservant, & non ab alijs. Ergo, &c. sic sentiunt Bordon. de confess. erga sæculares resol. 6. num. 10. Donat. de potest. dispens. & absolut. tract. 11. quæst. 17. num. 3. Quintana ducñ. de pœn. sing. 14. num. 4. & alij.

6. Ad primum fundamentum oppositæ sententiæ ex particula *insuper*. Resp. Quod solum addit novam dispositionem, quando lex non est intelligenda iuxta aliam immediate relatam, cuius est declarativa; at in præsenti refertur ad supra relata, & iuxta ea est intelligenda. Ad secundum ex decreto Vrbani VIII. præter ea, quæ sect. præcedenti diximus: Resp. illa verba nihil contra nos, quia solum significant facultatem, si quam habent confessarij Regulares, extra Italiam, absolvendi ab illis casibus exceptis, non esse illis sublatam per decretum Clem. VIII. qui derogavit privilegijs confessariorum existentium tantum intra Italiam; sic Bordon. vbi supr. num. 10.

7. Sed noster Lezana part. 1. summ. cap. 19. n. 16. agendo de dicto decreto Vrbani, ait; quod illa verba, Vrbani: *Ab alijs vero casibus, & censuris Sedi Apostolicæ reservatis, si quidem habent Regulares à Sede Apostolica privilegia*, debent intelligi, sic: *Ab alijs vero casibus* (scilicet præter casus Bullæ Cœnæ Domini, & reservatos Ordinarijs) *& censuris Sedi Apostolicæ reservatis*, & in fine ita subnectit, comprehenduntur confessarij tam Romæ, quam vbilibet existentes, quantum ad ea, quæ in prædicto decreto continentur, quod est dicere; confessores hodie, nec intra, nec extra Italiam posse absolvere à casibus Bullæ Cœnæ Domini, & loci ordinario reservatis.

8. Sed quoad alios casus in decreto Clementis VIII. expressos, ait: Confessores extra Italiam existentes, posse absolvere, si habeant privilegia absolvendi; secus autem confessores existentes intra Italiam, & extra vrbem, etiam

si ha-

si habeant facultatem absolvendi, quod videtur amplecti Barbos. cap. 19. de officio, & potest. Parroch. in fine. Proinde videtur, ait Donatus, num. 10. remanere privilegia in sua vi, quoad alios casus non comprehensos in dicto decreto Clement. VIII. & num. 11. repetit id, quod sect. antecedenti dixit, circa hanc revocationem Vrbani, videlicet illa verba. *Privilegia Regularium, semel sublata, & extincta per subsequentes confirmationes, nequaquam, revivíscere*; procedere de confirmationibus factis in forma communi, secus autem si fiant ex certa scientia, & constat ex decisis ab ipso lib. 1. tract. 9. de claus. claus. 3. n. 6. & tract. 11. de confirmat. quæst. 2. Pro quo vide supra disp. 7. sect. 2. num. 8. privilegium Greg. XV. pro Patribus Theatinis, & num 9. privilegium Vrbani VIII. pro Dominicanis, & nota, quod dicti Pontifices creati sunt post Clement. VIII. & Paul. V. & hæc de hac incidente difficultate.

SECTIO VI.

Explicantur alia, quæ de confirmatione ex certa scientia desiderari possunt.

1. CVM in aliquibus confirmationibus, & concessionibus ex certa scientia, & de plenitudine potestatis addi contingat clausulã, *& de nouo cõcedimus*; merito dubitatur, quid addat supra certam scientiam, & plenitudinem potestatis; cum quælibet istarum vim habeat restituendi, quæcumque privilegia extincta, & sint innovationes privilegiorum, & derogatoriæ derogatoriarum? Respondetur, quod confert de se ius nouum, si opus est, est enim, quasi conditio naturalis, ex parte rei cõcessæ, & tollit omnem vetustatem, & restituit deperdita maiori claritate. Insuper ampliat renovationem ad omnem modum possibilem, qui sub propria significatione talis verbi cadere potest; quia talis renovatio, cum sit favor Principis,

pis,& ab eo detur, ex certa scientia, & consequenter ex plenitudine potestatis, amplè interpretanda est; tam ex parte personæ, quam ex parte modi; ac proinde habet de se vim novæ concessionis, quod magis indubitatum videtur, per eam clausulam, *& de nouo concedimus*, quia nulla possunt esse clariora signa voluntatis Pontificis, neque amplius desiderari potest ad dictos effectus præstandos; ita Suar. cap. 20. num. 8. Merol. cap. 4. n. 78. & 79. Comp. Min. verb. *Privileg. fratruum*, §. 15. vbi testatur Collector, hãc fuisse sententiam doctissimorum virorum Salmanticensiũ, Rodrig. art. 2. Portel, & alij multi, quidquid in contrarium dicant Barbos. vbi supr. & alij Doctores relati cum eo.

2. Rursus inquires, si tanta est vis renovationis privilegiorum, *ex certa scientia*, quid necesse est, post illam addere, vt fieri solet, *supplentes omnes defectus iuris, & facti, si qui forsan intervenerint in eisdem*? Nã eo ipso, quod per talem renovationem, privilegia omnino instaurantur, & de novo fiunt, si necesse sit supplentur necessario omnes iuris, & facti defectus?

3. Respondet Suar. dicto cap. 2. num. 10. has clausulas non semper addi propter novos effectus, sed ad maiorem evidentiam, & ad tollenda omnia dubia, & scrupulos, & insuper ad magis præcludendam viam litibus, & controversijs; sic etiam Merol. num. 81. & 82. Sed duo advertit Suar. cum alijs. Primum, quod licet aliqui Pontifices, vt fecit Sixtus V. confirmando privilegia Minorum, adiecerint: *Supplentes omnes defectus iuris, & facti, ac solemnitatem de iuris necessitate, aut alias quomodolibet requisitã, & forsan omissam, & alios quoscumque defectus, si qui forsitan intervenerint in eisdem.* Quod hæc verba licet specie tenus videantur maiorem concessionem continere, revera in substantia non continent.

4. Secundo advertit, per relatas clausulas minime suppleri defectus ex iure naturæ provenientes, & valori actus repugnantes, vt si privilegiandus est mente captus, vel furio-

riosus, quia tales defectus suppleri non possunt, vt tradit Hostiens. in cap. 1. de transact. & innouat. Imò, & si de facto posset supplere Pontifex tales defectus, sed cum non explicet; non est credendum velle supplere, quia Principes tantum censetur ea concedere, quæ iuste potest concedere, vt ibidem Hostiens. & Suarez, neque defectus per subreptionem, aut obreptionem commissi supplentur, vt diximus supra sect. 4. num. 17. Nec supplentur substantiales defectus per dolum commissi, quia semper præintelligitur conditio sine dolo, falsitate, fraudolentia, & taciturnitate malitiosa; ita Suar. & Sanch. in simili lib. 8. de matrimon. disp. 24. n. 6. & alij. Sed supplentur, per privilegium Sixi V. relatum, non solum defectus iuris positivi inventi in privilegiatis, sed etiam defectus partis impetrantis, ita quod si ipsa pars impetrans esset excommunicata, cui nõ valet rescriptum, ex iure, valeret Minoritis; ita Rodrig. vbi supr. Sed addit Suarez, quod aliquando possunt verba clausulæ, esse tam distincta, & ampla, vt etiam defectus prædictos, dolosos, & subreptitios suppleant, sed rarissime hoc eveniet. Nihilominus de hoc adducit mirabile exemplum Rodrig. tom. 1. quæst. 8. art. 17. ex Leone X. qui anno 1519. in vigilia Visitationis Beatissimæ Virginis Mariæ vivæ vocis Oraculo facto Reverendissimo Fratri Francisco Licheto Generali Minorum, sequentia concessit. Quod omnibus privilegijs, & indultis, & concessionibus in vtroque foro impetratis, per fratrẽ Ioannẽ de Costa Cõmissariũ, quondã vltramontanum; quæ habentur in supplemẽto Ordinis, quod liceat fratribus Minoribus vti secure privilegijs, quã vis fuerint impetrata indebite, absque causa legitima, vel quovis alio modo indebito, etiam malitiose, & mendaciter dolose, & huiusmodi, &c. Quæ omnia Dominus Papa habuit pro sufficienter expressis, & supplevit, quoscumque defectus in talibus impetratiõnibus repertos, & tamquam si debite, & legitime impetrata fuissent, fratribus Minoribus, licite vti concessit, quæ fuit maxima confirmatio, cum

fit,

sint multa, & varia privilegia in supplemento dicti Ordinis. An verò hoc vivæ vocis Oraculum sit nunc reuocatum, dicemus dispositione de Oraculis. Tamen est certum, quod respectu privilegiorum antecedentium non fuit revocatum, quia iam fortitum est suum effectum respectu illorum, qui solus fuit confirmatio talium privilegiorum.

SECTIO VII.

Ad quæ privilegia revocata, seu deperdita, se extendat confirmatio ex certa scientia, & de plenitudine potestatis.

1. Difficultas procedit, quando confirmatio, seu concessio ex certa scientia, & de plenitudine potestatis est absoluta, & absque aliqua restrictione, seu limitatione; quia si limitatio aliqua adsit, extra illam non poterit confirmatio, seu concessio extendi.

2. Dubitatur ergo. Primo, an privilegia revocata à iure communi restaurentur, per confirmationem ex certa scientia? Negant Corduba ad comp. verb. Absolutio, quoad sæculares 2. ad §. 16. Portel. verb. Privilegiorum confirmatio, num. 33. dicentes esse communem Doctorum, sed nullum præter Cordubam citat Portel nullamque rationem adducit. Sed meo videri, idem sentire tenentur Pater Diana, & Pater Palchaligius relati supra sect. 4. huius disputationis, num. 14. quia non invenitur disparitas in sua doctrina, vt consideranti patebit, sed potest probari.

3. Primo, quia ius commune qualificatum, per specialem clausulam resistentem priuilegijs, seu revocantem illa, nisi in confirmatione fiat mentio talis iuris communis, non revocatur, sine expressa mentione illius. Ergo idem dicendum erit de confirmatione, etiam ex certa scientia. Secũdo, vt lex revocet privilegium non satis est, quod contra illud

disponat; sed necessarium est, vt addat clausulam revocatoriam illius. Ergo propter eamdem rationem vt confirmatio restituat privilegium revocatum à iure communi, nō sufficit, vt illud confirmet *ex certa scientia*, nisi expresse dicat illud confirmare, non obstante revocatione iuris communis; imò nisi hoc dicat, non videtur confirmatio ex certa scientia, quoad hunc effectum.

4. Sed oppositum sequuntur communiter DD. Iuristæ, & Theologi, quia in Pontifice non præsumitur ignorantia iuris communis, & clausula *ex certa scientia* æquivalet novæ concessioni, & clausulis derogatorijs derogatoriarum, vt latè cum multis probavimus supra disp. 4. sect. 1. adestque expressa voluntas Pontificis, vt ex ibi dictis cōstat. Ergo nullum est fundamentum contrarium dicendi, sic Suar. lib. 8. de leg. cap. 13. num. 5. Riccius collect. 3044. Rodrig. tom. 1. q. 8. art. 3. Donat. tract. 11. quæst. 7. Rosella verb. Absol. num. 123. Merol. disp. 16. cap. 5. num. 53. & alij.

5. Neque fundamenta in contrarium aliquid probant, vt manifestum est ex nostra Doctrina. Nec obstat inconveniens adductum ab aliquibus, videlicet, quod sequeretur, vt etiam confirmatio in forma communi causaret eumdem effectum, quod est omnino falsum. Probant, quia etiam in confirmatione communi præsumitur in Pontifice scientia iuris communis. Ergo quomodocumque confirmet revocata in eo reviviscent.

6. Nihil hoc obstat, quia nos non dicimus, quod sola scientia iuris communis in Pontifice, sufficit ad revalidā-dum privilegium in eo revocatum; sed requiritur etiam clausula, vel derogatoria formaliter, vel æquivalenter, seu quod includat vim novæ concessionis; & hoc nullo modo invenitur in confirmatione sub forma communi, sicut invenitur quando apponitur clausula *ex certa scientia*, quæ formam specificam declarat. Vnde cum illa communis confirmatio, sit tantum simplex quædam approbatio, re-

lin-

linquens rem in statu, quem antea habebat; nec habeat vim novæ concessionis, vt diximus dicta disp. 4. sect. 1. neque dictos effectus causare.

7. Dubitatur secundo, an confirmatio *ex certa scientia*, habeat vim restituendi privilegia ab homine revocata? Communissima sententia est affirmativa, propter easdem rationes assignatas in præcedenti dubio; & quia quando Pontifices volunt perseverare revocationes antecedentes post confirmationem privilegiorum *ex certa scientia*, illas excludunt, vt cum dicunt: *Dummodo sub nullis revocationibus sint comprehensa*, vel quoad aliqua confirmationem limitant. Igitur quando nihil excludunt, absque dubio tenendum est, quod revalidant privilegia revocata ab homine.

8. Si verò obijcias, quod Pontifices post confirmationē, ex certa scientia, solēt addere clausulas derogatorias, v.g. *non obstantibus, &c.* quæ frustra adderentur, si clausula *ex certa scientia idem contineret, ergo, &c.* Respondetur facile, quod Pontifices id faciunt, aliquando, ad tollendam omnem dubitationem, vel ad maiorem abundantiam, seu expressionem, vt passim docent Doctores.

9. Dubitatur tertio, an confirmatio *ex certa scientia* confirmet actum, seu privilegium in præiudicium tertij? Respondetur sub distinctione, & dico, quod loquendo in rigore, omnia confirmat, quia si confirmatio est absoluta, ad omnia se extendit, sicut extenditur potestas Papæ. At loquendo de æquitate, quæ dictat nemini inferendum esse præiudicium, vt dicitur in cap. super eo, de offic. deleg. nō operatur in præiudicium tertij in iure quæsito, circa rem magnam, & gravem; ita Cardinal. Tusch. litt. C. concluſ. 340. num. 13. Menoch. de præsumpt. lib. 2. præsumpt. 9. Ludovic. Gomez in reg. Cancell. quæst. 1. regul. de non tollēdo ius quæsitum, Riccius in praxi variar. resolut. resolut. 490. in fin. Rota in novissi. decis. diversi. ab anno 1626. per Coccin. decis. 166. per totam, & alij multi apud ipsos. Imò de

de iure communi idem probatur in cap. quamvis, de rescript.in 6.& cap.super litteris, de rescript.vbi Felin.& alij docent, talem præsumi intentionem Principis, qualem legis;& confirmant,ex cap.vlt.de confirmat.vbi de iure nunquam præsumitur Principem velle iuri tertij derogare in re magni momenti, nisi exprimat,& sic debere impropriari verba privilegij, seu confirmationis, ne inferãt tale præiudicium tertij,l.si quis à Principe 3.ff. ne quis in loco publico. Panormitanus, cap.cum in nostris, de concess. præbend.Paris.cons.1.num.82.volum.1.Cancer.tom.1.variar. cap.3.num.194. & alij multi.

10. Si verò clausulæ,ex certa scientia addatur: *Non obstante iure,& præiudicio tertij.* Etiam in magnis iuribus, ius tertij abrogat, & tollit,quia per hæc adiecta apparet, quod Princeps cum sufficienti motivo voluit præiudicare illi,cui erat ius quæsitum; sic multi,quos refert, & sequitur Barbos.claus.25.num.7. Nald.in sum.verb. Clausula, §.*ex certa scientia.* Nec de potestate Pontificis potest dubitari, quia omnia beneficia mundi dicuntur manualia, & obedientialia respectu Romani Pontificis;quippe qui,& potest etiam Episcopos a sua Cathedrali deponere, absque eo quod possit ei dicere, cur ita facis? Romani enim Pontifices in terris superiorem non habent, omnesque iudicant, & à nemine iudicantur; sic Bartol. in l. rescripta, C. de precib. Imper.& l.qui se Patris,C. vnde liber. & sequitur Soccin. cons. 156.& alij quos refert Gomez in dict.regula Canc.de non tollendo ius quæsit.quæst.1. vbi latè de iure quæsito disputat;idem tenent Nauarr.de spolijs Clericorum,§.3.de sponsalib.num.15. Menoch. remed. 15. recup. num 33.Farinac.de delict.p.7.fragment. crimin. loc. cit. num.87.& cons.1.num.425.Garcia de benefic. part.5.cap. 4.num.2. & alij.

11. Hoc vero maximè locum habet in his, quæ à Pontifice fiunt favore boni publici, cuius ob causam à iuris regulis recedituꝛ, & ius tertij aufertur, & violatur, Rom.

cons.

conf. 31. & Angel. conf. 351. incip. generosus nr 1. collum. & sic Pontifex ob bonum publicum potest ius quæsitum tollere, & derogare, vt bene probat Gomez vbi supra quæst. 19.

12. Idem præsumitur, quando Pontifex aliquam concedit gratiam, quam scit non posse verificari, nec suum effectum sortiri, nisi cum præiudicio iuris tertij, & sic fuisse decisum a Sacra Rota, testatur Riccius in collect. 1752. in causa Burgens. quindenior. 5. Decembris 1601. coram Seraphin. & in caus. Oscens. indulti 10. Decembris 1599. coram Melino, tenet etiam Merola tom. 3. de privileg. disp. 6. c. 5. de confirmat. num. 32. Ratio est, quia quæcumque verba in privilegijs, & Bullis apposita, debent aliquid operari, alias essent otiosa, & impertinenter apposita, cap. si Papa, in fin. de privileg. in 6. Gonçalez ad regulam 8. Cancell. §. 7. proœmial. num. 63. Tambur. de iur. Abb. tom. 1. disp. 18. q. 6. num. 63. Minus enim malum est ius tertij violari, quam præfata inconvenientia sequi. Hic nota, quod idem operatur clausula, *motu proprio*, & similiter alia *de plenitudine potestatis*, vt docent Doctores, quia mutuo se includunt.

13. Dubitabis quarto an per confirmationem *ex certa scientia, motu proprio, vel de plenitudine potestatis* renoventur, seu restituantur privilegia revocata in Concilijs Generalibus antiquis, etiam si nulla mentio fiat Conciliorum ad huc in communi?

14. Pater Suar. lib. 8. de leg. cap. 19. num. 5. sentit, vt omnino certum non restitui, nisi fiat in non obstantia, mentio Conciliorum, saltem in communi, quia non est verisimile per confirmationem generalem privilegiorum, adeò confusam, & communem derogari speciali dispositioni Concilij Generalis revocantis in particulari aliqua, vel aliquod ex dictis privilegijs. Nam regula est, vt potius species deroget generi, quam è contrario, etiam si species antecedat. Ergo maximè servanda est, quando authoritas

Con-

Concilij Generalis intervenit. Vnde nisi fiat mentio saltem in communi, Conciliorum Generalium, in non obstãtia, privilegia in ipsis revocata, non restaurantur per clausulam *ex certa scientia*. Siquidem confirmatio est solum generalis, & generica; revocatio autem est specialis, & individua pro illo casu, de quo Concilium loquitur.

15. At multi Doctores partem affirmativam defendunt, aliàs clausula *ex certa scientia*, nihil operaretur, siquidem sine illa quando in revocatione fit mentio Conciliorum Generalium in communi revocata manent; etiam si clausula *ex certa scientia* non apponatur. Rursus, clausula *ex certa scientia* supponit notitiam Conciliorum in Pontifice; siquidem sunt iura communia. Insuper includit in se specialem derogationem antecedentis, in his quæ omnino contrariantur, & exprimit voluntatem Pontificis vtentis plenitudine potestatis, vt ex supradictis constat. Non ergo ita certa est opinio Patris Suarez, vt ipse iudicat; quin potius hæc probabilior videatur, etiam quando nulla alia obstantia additur in confirmatione; ita docent Garcia de benefic. part. 4. cap. 5. num. 45. Mata voto 159. num. 6. Merola disp. 7. cap. 1. dub. 7. num. 46. in fine. Et sic fuisse decisum à Sacra Rota Romana, testatur Puteus decis. 494. lib. 2. & Mandosius de signatura gratiæ, tit. de provis. versic. *Derogatio dicti Concilij*, quod maximè verum iudico, quãdo additur clausula, *Non obstantibus constitutionibus Apostolicis*, vel quando agitur de mere gratiosis, & quæ respiciunt bonum animarum, neque ius tertij, in re magni momenti lædunt, vel quando confirmatio esset prorsus inutilis sine derogatinne Concilij, cui opponitur, quia hæc vt favorabilia debent ampliari; videantur dicta disp. 4. sect. 3. à num. 12. notando semper, quod sicut odiosa debent restringi, ita favorabilia ampliari; iuxta proprietatem verborum; dummodo ad multum exorbitantia, & inusitata non extendantur; quia in talibus non præsumitur vo-

limitas Pontificis, nisi exprimatur, propter ibi dicta. In his enim impropriari debent verba confirmationis, sicut, & concessionis.

16. Dubitabis quinto, an per confirmationem *ex certa scientia, motu proprio, & plenitudine potestatis* absolute, & sine aliqua limitatione factam, restaurentur privilegia expresse revocata in Tridentino, absque aliqua mentione expressa illius.

17. Authores, qui supra disp. 4. sect. 3. & 4. affirmant nullam differentiam reperiri inter Concilia Generalia antiqua, & nova, facile se expediunt ab hac difficultate, & multo facilius, qui defendunt, minus requiri ad derogandum Tridentino, quam alijs Concilijs antiquioribus, propter specialem facultatem relictam summis Pontificibus, ab ipso Tridentino, disponendi circa eius statuta.

18. Et quidem Pater Merola huic modo dicendi adhærens, pro resolutione huius difficultatis; sic loquitur disp. 6. cap. 5. num. 27. Respondeti potest 3. illam exceptionem *dummodo Concilio Tridentino non sint contraria*; non frustra positam esse in concessionibus, seu confirmationibus privilegiorum; nam sine illa conferentur confirmata, etiam privilegia per Concilium Tridentinum revocata. Ratio est, quia licet, vt per concessionem, seu confirmationem privilegij, censeatur derogatum iuri communi, habenti clausulam derogatoriam privilegiorum, aut in Concilijs Generalibus, necessarium sit, vt in concessione, vel in confirmatione de illis iuribus, vel Concilijs fiat saltim generalis mentio per Clausulam *non obstantibus iuribus, vel Concilijs contrarijs*; nihilominus hoc non requiritur ad derogandum Tridentino, sed satis est, vt Pontifex aliquid concedat contra decreta illius, vt ostendi cap. 1. num. 49. Et per consequens si Pontifices non adderent illam exceptionem; confirman-

firmando privilegia *ex certa scientia*, remanerent confirmata illa, quæ Concilio Tridentino contraria sunt. Adde, quod quamvis ad derogandum Tridentino esset necessaria clausula derogatoria *non obstante Concilio Tridentino*, nihilominus ad hoc satis esset clausula *ex certa scientia* addita in confirmatione privilegij; quia hæc equivalet clausulæ derogatoriæ *non obstante, &c.* vt dixi cap. 1. num. 51. vbi probat cum multis dictam clausulam, *ex certa scientia*, habere vim specialis derogationis; ac perconsequens, privilegium, seu confirmationem habentem illam, derogare quamcumque clausulam derogatoriam privilegiorum, neque ab hac regula excludit revocata, neque a Tridentino, neque ab aliquo alio iure; etiam si in fine privilegij, seu confirmationis non exprimatur clausula, *non obstantibus*, &c. Rationem reddit eod. cap. dub. 4. numer. 79. quia Clausula *ex certa scientia* posita in confirmatione, innovat prius privilegium; est enim quasi nova concessio. Sed quando privilegium innovatur, amplianda est renovatio, cum sit favor Principis, & ab eo datur ex certa scientia, & consequenter de plenitudine potestatis, ample interpretanda est, tam ex parte personæ, quam ex parte modi.

19. Sentit ergo præfatus Pater Merola, quod posita sola clausula ex certa scientia, sine limitatione, in confirmatione privilegiorum, post Tridentinum, vt invenitur in aliquibus relatis supra disp. 6. sect. 2. per totam, quod restituuntur privilegia, etiam expresse revocata in Tridentino, & licet cap. 5. eiusdem disp. dub. 2. difficul. 1. dicat, contrariam sententiam esse probabilem, sed hanc probabiliorem affirmat, adducendo, num. 46. in terminis casum Tridentini, cui satisfacit num. 53. in fin. ex fundamento relato. Cum Merola debent sentire omnes; qui affirmant, statuta Tridentini, vel non habere maiorem resistentiam,

quam alia Concilia, vel habere minorem, vt per se patet.

20. At Pater Suarez, vbi supr. num. 2. renuit hoc concedere; ait enim, quod licet privilegia Societatis Iesu confirmata fuerint absolute, & absque aliqua restrictione à Gregorio XIII. *Bulla quanto fructuosius, & Bulla ascendente*, & Gregorius XIV. & Paulus V. & alij Pontifices in suis Bullis; idem concesserint pro alijs Religionibus, vt vidimus supra disp. 6. sect. 2. à num. 1. *& hoc ex certa scientia, & potestatis plenitudine*; nihilominus ipsa societas ex vi saltim confirmationum, non agnoscit fuisse sibi restituta privilegia expresse revocata in Tridentino; fundamentum est, quod supra pro alijs Concilijs Generalibus adducit; ipse enim nullam differentiam ponit inter alia, & Tridentinum. Sed sentit, numer. 4. quod si revocatio particularis facta fuit per aliquod Concilium Generale, non sufficit clausula *ex certa scientia, & plenitudine potestatis*, vt renovetur, sed requiritur in non obstantia, mentio Concilij Generalis, saltim in communi; sed Thomas Sanchez, & alij relati supra disp. 4. sect. 3. numer. 18. 25. & sequentibus, & sect. 4. num. 4. & deinceps; non solum requirunt mentionem in communi Conciliorum Generalium, ad derogandum Tridentino, sed expressam, & individualem.

21. Nobis tamen dicendum est per confirmationem *ex certa scientia, & plenitudine potestatis, &c.* sine alia obstantia, confirmari, maximè pro foro conscientiæ, privilegia revocata expresse in Tridentino, quando exorbitantia non sunt, nec difficillimæ, & inusitatæ concessionis; sed de facili solent dispensari, nec lædunt ius tertij in re gravi, & respiciunt bonum animarum; quia hoc de pia mente Pontificis debet præsumi, & clausulæ *ex certa scientia, & plenitudine potestatis*, idem

idem suadent, ne dicatur esse prorsus inutiles, & nihil de novo concedere, respectu Tridentini. Secus vero in alijs difficillimis rebus, & quæ ratissime, vel numquam conceduntur, & sic in hoc casu respectu Tridentini debent impropriari clausulæ *ex certa scientia*, vt dixit Suarez, propter maximam authoritatem illius, & prudenter satis, potest hoc præsumi de mente Pontificum, iuxta varietatem opinionum tantorum virorum. Nam sicut in concessionibus non veniunt exorbitantia, & inusitata, nisi exprimantur; sic nec veniunt in generalibus confirmationibus privilegiorum, iuxta ea, quæ latè diximus disp. 4. sect. 4.

22. Ex quibus facile convincitur, immerito aliquos affirmare posse Regulares, ex vi confirmationis privilegiorum, ordinari in foro conscientiæ, ante legitimam ætatem, quia casus iste est valde exorbitans, & omnino inusitatus à tempore Tridentini, revocataque sunt expresse privilegia antiqua, quæ circa hoc erant concessa, non solum à Tridentino, sed etiam à diversis Pontificibus, post illud. Vnde numquam debent reputari instaurata per subsequentes cõfirmationes, nisi omnino exprimantur.

23. Ad illa autem, quæ possent obijci ex decreto Vrbani VIII. relato supra sect. 4. num. 21. & similibus, ex ibi dictis satisfactum manet iuxta doctrinam Merolæ, & Donati ibidem relati, videatur tota illa sect. 4. & notentur ibi dicta.

24. Hoc vnum adverte, quod si daretur casus, in quo Pontifex ex certa scientia confirmaret privilegium revocatum expresse in Tridentino; taliter, quod confirmatio nullum alium effectum posset habere, nisi Tridentino, in illa parte derogando derogatum maneret, quamvis esset circa rem difficillimam, & inusitatam, & nullam mentionem Tridentini faceret, quia in tali casu confirmatio, & derogatio essent specificæ, cum de nullo alio casu possent intelligi, adesset que scientia, & præsumeretur voluntas Papæ circa illum determinatum casum. Si vero confirma-

tio fiat in generali omnium privilegiorum, etiam sine restrictione; & ex certa scientia, cum possit intelligi de rebus parvæ difficultatis, & quæ solum concernunt forum conscientiæ, & bonum animarum, ad hæc debet coarctari, vt patet in concessionibus absolutis omnium Indulgentiarum, quæ secundum aliquos, non extenduntur ad plenarias, nisi expressentur, & similiter in communicatione omnium privilegiorum, quæ non extenditur ad personalia, & localia, nisi exprimatur. Nec per hoc concessiones, & confirmationes possunt dici inutiles, sed intellectæ iuxta regulam rationis, & iuris, vt constat ex dictis disp. 2. sect. 3. à num. 18.

SECTIO VIII.

An confirmatis privilegijs vnius Religionis, censeantur confirmata privilegia aliarum, quæ cum illa communicant in privilegijs.

1. PRO resolutione notandum est primo, quod sub duplici sensu procedit difficultas. Primus est, an confirmatis privilegijs vnius Religionis, cui primo fuerunt concessa, eo ipso censeantur illa eadem confirmata pro omnibus Religionibus, quæ cum illa participant in ipsis privilegijs. Alius sensus est, an confirmatis privilegijs vnius Religionis, eo ipso confirmata censeantur omnia privilegia aliarum Religionum, etiam si diversa sint? Dummodo gaudeant communicatione in privilegijs, cum prima Religione, pro qua facta fuit confirmatio? Quod est inquirere, an confirmatio facta de privilegijs vnius Religionis, intelligatur facta de privilegijs aliarum, ratione generalis communicationis?

2. Secundo est notandum, duplicem esse communicationem privilegiorum, vel solum de privilegijs iam concessis, vel de concessis, & in futurum concedendis, vt in mul-

multis communicationibus invenitur. Et quia confirmatio privilegiorum potest fieri, vel in forma specifica, vel in forma communi, de vtraque difficultas procedet, & præcipuè in forma specifica.

3. Loquendo igitur de difficultate in priori sensu; dico primo: si secunda Religio solum communicat in privilegijs concessis anteriori Religioni, cui nunc de novo confirmantur sua privilegia, non gaudet confirmatione priuilegiorum de novo facta pro prima Religione, etiam si communicatio concessa secundæ Religioni facta fuerit ex certa scientia. Nam formaliter, & per se loquendo confirmato privilegio exemplari, idest, primo, non confirmatur privilegium ad instar; quia non fuit exemplar, vt confirmatum, sed solum, vt concessum. Nam confirmatio post communicationem accessit, vt supponimus. Non enim privilegium ad instar per se respicit futurum statum; sed illum, quem habebat exemplar, quando aliud ad instar illius conceditur, sicut è contrario; licet privilegium ad instar confirmetur, confirmatio non redundabit in exemplar, neque aucto, neque diminuto exemplari; censetur authum, vel diminutum privilegium ad instar; imò revocato exemplari, non reputatur revocatum concessum ad instar.

4. Confirmatur, & declaratur. Communicatio facta solum de privilegijs concessis non extenditur ad confirmationem postea factam, siquidem confirmatio est novum privilegium, quia hæc nondum erat, quando communicatio facta est, cum ad futura non extendatur, vt supponimus; sic sentiunt Suar. lib. 8. de leg. c. 19. n. 8. & 9. Horatius Mandos. de privileg. ad instar q. 7. Rodrig. tom. 1. qq. quæst. 8. art. 2. Tambur. de Iur. Abb. tom. 1. disp. 18. quæst. 4. Portel. de dub. verb. privileg. num. 34. Miranda in manual. prælat. tom. 2. quæst. 42. art. 5. cõclus. 2. Merol. disp. 6. de privileg. cap. 5. dub. 3. num. 3. Donat. tract. 11. quæst. 9. & alij cõmuniter.

5. Dico secundo, si communicatio privilegiorum facta

cta fuit secundæ Religioni, non solum de concessis primæ Religioni, sed etiam de concedendis in futurum, si fiat ex certa scientia, gaudet privilegio, & confirmatione circa privilegia, quæ participat, & de novo confirmantur pro prima Religione. Ratio est, quia talis confirmatio æquivaleret novæ concessioni privilegij, vt ex supra dictis constat, & sic censeri debet nouum privilegium, & nova gratia; sed dicta communicatio est de concessis, & in futurum concedendis, vt supponitur; ergo etiam ipsa confirmatio cõmunicatur, siquidem est novum privilegium, & nova gratia, sic Suarez cum relatis in primo dicto. Et hoc totum procedit etiam in cõfirmatione facta in forma communi; dummodo communicatio facta, sit absoluta de concessis, & cõcedendis; quia eadem militat ratio. Confirmatio enim in forma communi, etiam est nova gratia, & quasi nouum privilegium, vt alibi diximus; sic Suar. & alij relati vno, vel altero dempto.

6. Dices revocato privilegio exemplari, non revocatur privilegium ad instar. Igitur pariformiter, confirmato exemplari, non confirmatur ad instar.

7. Respondetur, argumentum solum habere vim, quãdo communicatio non se extendit ad futura concedenda, vt in casu primæ conclusionis. Secus vero quando se extẽdit, vt benè notat Suar. num. 10.

8. Maior difficultas est circa secundum sensum quæstionis, videlicet; an confirmatio concessa vni Religioni, quoad sua privilegia, censeatur facta alteri, quoad sua; ratione communicationis generalis privilegiorum cum illa; etiam si privilegia diversa sint, & difficultas solum procedit, quando communicatio se extendit ad futura concedẽda; quia si solum sit de concessis, non est dubium, confirmationem postea subsecutam non communicari, aliàs esset non de iam concessis solum, tempore communicationis, sed de postea concedendis, quod supponimus falsum.

9. Affirmat Horatius Mandos. vbi supr. quæst. 8. cuius sen-

sententiam probabilem iudicant Merol. vbi supr. dub. 3. num. 68. & Suar. num. 13. sed oppositam longe probabiliorem esse tenent Portel, verb. Privileg. confirmatio, num. 35. & Donat. tract. 11. de confirmat. privileg. quæst. 10. n. 1. & alij, quibus libenter adhæreo.

10. Ratio est, quia confirmatio non se extendit ad non intenta, nec expressa per Principem, sed quando Papa confirmat privilegia propria, v.g. Minorum, non intendit confirmare privilegia propria Prædicatorum, aliàs plura confirmaret, quam intenderet, vt per se patet. Ergo, &c. Insuper sequeretur, quod bis communicaretur illa confirmatio tali Religioni, semel circa privilegia prius communicata, vt constat ex 2. dicto primæ difficultatis, & iterum circa propria. Quæ omnia aliena videntur à ratione, & ab intentione Pontificis confirmantis; quæ magis vrgent in confirmatione ex certa scientia, quia Pontifex non habet, vel præsumitur habere scientiam particularem privilegiorum aliarum Religionum; sed tantum eorum, quæ directe, & expresse ex tali scientia confirmat. Ergo illa confirmatio, non potest per communicationem transire ad alia privilegia ignota, & per se valde dissimilia; sic Authores citati.

11. Neque fundamenta pro prima sententia obstant; videlicet, quod mens Pontificis in communicatione privilegiorum est, vt Religiones æquales maneant in privilegijs; sicut æquales iudicat in laboribus. Igitur se extendit ad communicandum cõfirmationes factas pro vna Religione, cæteris alijs communicantibus cum ea in privilegijs; cum ipsa confirmatio rationem habeat novi privilegij, & hoc satis confirmant declarationes Pontificiæ factæ a Iulio II. & Pio V. pro Dominicanis, & Minoribus, quando dicunt, quod concessa vni Religioni, & communicata alteri, cum proportione, sed non cum identitate debent alteri applicari, v.g. si privilegium concedit favorem pro tali festivitate, vel Sancto Religionis Prioris; ad aliam Religionem debet applicari, pro alio festo, vel Sancto pro-

prio,

pio, & ſic de alijs. Ergo ſi militer ſi vni Religioni concedatur confirmatio privilegiorum ſuorum ex certa ſcientia, & hæc communicantur alteri, cum proportione, debent illi adaptari, etiam ipſæ confirmationes ex Iulio II. & Pio V.

12. Sed hæc non obſtant. Reſpondetur enim, quod ad ſeruandam æqualitatem intentam à Pontificibus in communicatione privilegiorum, ſufficit, quod ſicut privilegia, v g. Prædicatorum non manent confirmata, ex vi confirmationis conceſſæ Minoribus; ita non manent confirmata privilegia Minorum ex confirmatione facta Prædicatoribus, & ſic licet communicent in ipſis privilegijs confirmatis; non tamen, vt cadunt ſub confirmatione, ſed ſub cõceſſione. Exemplum autem adductum de feſtivitatibus Sanctorum, non facit ad rem, vt notant Suarez, & Merola, vbi ſupra, quia proportio in eo conſideratur ex parte materiæ, in vſu privilegiorum, neque ibi intervenit extenſio communicationis; ſed tantum interpretatio circa modum, quo debet applicari ad materiam, & vſum eiuſdem privilegij, quæ interpretatio ſummi poteſt ex materia ipſa, & circumſtantijs; quia idem privilegium ad diverſos applicatum, debet vnicuique aptari iuxta modum ſuum, alioquin eſſet inutile, & improportionatum vtrique, vel alteri eorum. At vero in noſtro caſu non ſolum fieret interpretatio, ſed extenſio confirmationis Pontificiæ ad plura privilegia, quæ non cadunt ſub intentione, aut mente confirmantis.

13. Verum eſt, quod ſecunda Religio participat confirmationem, prout reſpicit privilegia, quæ communicat cum prima. Vnde ſi aliqua erant revocata, & renovantur per confirmationem, participat illa ſecunda Religio, nõ vero vt reſpicit alia, ſive propria, ſive aliena; quia de illis non curat Pontifex in illa peculiari confirmatione; maximè cum de illis minimè præſumatur ſcientiam habere, ac proinde nec formaliter, nec virtualiter intendit confirmare.

Sed

14. Sed præfatam doctrinam limitant, & benè Suar. num.14. Merola num.70. Donat. num.4. quando Pontifex confirmat privilegia, non solum sub clausula generali; sed addit se confirmare omnia privilegia, v.g. primæ Religionis, siue propria, siue communia, ideſt, quæ participat cum alijs. Nam in tali casu consequenter confirmantur etiam privilegia alterius Religionis, cum qua communicat; non tamen vt istius, sed vt per communicationem facta sunt alterius; quia talis Religio secunda, etiam habet communicationem cum prima, quoad privilegia, & futuras gratias, vt supponimus. Ergo per talem communicationem habebit sua privilegia confirmata, ex redundantia, vt sic dicam, generalis confirmationis concessæ primæ Religioni, vt cõsideranti facile patebit, & hoc asserere cogimur ex ratione convincente, & ne verba Pontificis otiosa videantur, sed aliquid operari, vt sæpè diximus.

15. Hanc doctrinam libenter amplectitur Pelizarius tom.2. tract 8. cap.1. sect.5. num.231. Vnde infert, & benè, quod cum Gregor. XV. die 16. Octobris an. 1621. Bull. à nobis relata supr. disp.7. sect.2 num.8. cõfirmauerit ex certa scientia, & de plenitudine potestatis omnia privilegia tam propria, quam participata, Patribus Theatinis, & hi participent omnia privilegia Mendicantium, & non Mendicantium, eisque omnia de nouo concesserit, privilegia omnium Religionum confirmata, & innouata remanserunt; illaque participant aliæ Religiones iuxta modum suæ participationis.

16. Videat igitur quælibet Religio formam communicationis, quam cum alijs habet in privilegijs; ex illa enim, & ex dictis agnoscet, ad quæ se extendere potest. Hoc vnum affirmo, quod quatuor Religiones Mendicantes antiquæ habent communicationem omnium privilegiorum inter se, & cum alijs non mendicantibus, non solum circa privilegia concessa, verum, & in futurum concedenda, & hoc absque vllo prorsus discrimine, vt videre est apud

Mi-

Mirand. tom. 2. manual. Prælat. quæſt. 42. art. 2. concluſ. 1. noſtrum Lezanam in explicatione mariſmagni Prædicatorum, §. 52. num. 167 & 168. & Minorum, §. 51. num. 152. & deinceps, & Carmelitarum §. 105. num. 522. & 523. & apud alios. Et pro noſtra reformata Carmelitana familia, quæ vt conſtat ex dictis diſp. 2. ſect. 1. num. 1. eſt vna ex quatuor mendicantibus antiquis, videlicet ipſa Carmelitana primitiva: Extant diverſæ communicationes privilegiorum, cum omnibus alijs Ordinibus Mendicantibus, & non Mẽdicantibus, nedum de conceſsis, ſed, & de omnibus concedendis, pro futuris temporibus, vt optime probat noſter Lezana vbi ſupra, adducens privilegium de conceſsis, & concedendis alijs Religionibus Mendicantibus, & non Mendicantibus, tam per extenſionem, quam per communicationem, nobis Carmelitis factam a Clemente VII. pridie idus Auguſti ann. 1530. Bulla incip. ex Clementi, & refertur tom. 1. Bull. Rom. & eſt 31. huius Põtificis, habeturque authentica in noſtro cõp. fol. 297. poſt finẽ, n. 9. & ad intentum eſt tenoris ſequentis in §. 4. Bullarij, & in noſtro compendio, num. 2. *Nos igitur dicti ordinis (quem præcæteris in viſceribus gerimus charitatis) proſperum, & tranquillum ſtatum, ac animarum ſalutem paterno zelantes affectu, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati. Ioannis, & Alexandri, ac aliorum Prædeceſſorum noſtrorum litteras, ac per eoſdem Prædeceſſores omnia, & ſingula privilegia, immunitates, exemptiones, etiam non ſolvendi quartam funeralem Presbyteris ſæcularibus, quoad Fratres Domorum in poſſeſſione quartam ipſam non ſolvendi exiſtentes, dumtaxat, ac indulta, indulgentias (citra plenarias) peccatorum remiſsiones, & gratias ordini, & illius fratribus, Monialibus, ſororibus, & vtriuſque ſexus confratribus, & perſonis, Domibus, Monaſterijs, Eccleſijs, & locis quibuſcumque etiam per modum extenſionis, ſeu communicationis, & alias quomodolibet, etiam per nos, & Sedẽ Apoſtolicam conceſſa, Quorum omnium volumus authori-*

tate

tate Apostolica, tenore præsentium approbamus, & innovamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inviolabiliter observari debere, ipsosque fratres, Moniales, Sorores, personas, Monasteria, Domos, Ecclesias, & alia loca huiusmodi, omnibus, & singulis privilegijs, immunitatibus, exemptionibus, indultis, indulgentijs (citra tamen plenarias) peccatorum remissionibus, & gratijs quibuscumque, Congregationibus dicti, & aliorum Ordinum, etiam Mendicantium, Fratribus, & personis, ac confraternitatibus suæ professionis non contrarijs, aliisque Ordinibus quibuscumque, etiam non Mendicantibus, quomodolibet concessis, & concedendis in genere, uti, frui, & gaudere posse, atque debere in omnibus, & per omnia, perinde ac si eis concessa fuissent decernimus. Necnon potiori procautela ea omnia etiam de novo concedimus, &c. Vbi vt vides duo tantum excipiuntur, videlicet indulgentiæ plenariæ, & quæ nostræ professioni contrariatur, sed extendit ad omnia alia privilegia concessa, & concedenda, quæ aliæ Religiones, siue per concessionem, siue per extensionem, vel communicationem participant.

17. Post hæc autem Clemens VIII. anno 1602. die 13. Iunij Bull. incip. *Cum dudum*, & habetur authentica in nostro compend. fol. 184. posquã, §. 1. declarat nostram reformatam familiam gaudere omnibus privilegijs, indultis, immunitatibus, exemptionibus, indulgentijs, & gratijs, quibus fruuntur, & gaudent nostri Patres Carmelitæ de Obseruantia, tam principaliter, quam per communicationem concessis à Romanis Pontificibus; siquidem est ipsa Religio, statim §. 2. subnectit: *Necnon prædicta, & omnia videlicet privilegia, indulta, immunitates, exemptiones, indulgentias, & gratias, ac alia quæcumque dicti, & aliorum Ordinum, etiam Mendicantium, fratribus, personis, & bonis, confraternitatibus, & alijs pijs locis, vel aliàs quomodolibet prædictis ordinibus, domibus, & eorum bonis concessa, & concedenda (dummodo*

Sacro

Sacrosancto Concilio Tridentino regulæ primitivæ, & eorum constitutionibus non adversentur) prædictis fratribus Discalceatis Ordinis Beatæ Mariæ Virginis de Monte Carmelo, domibus, & eorum bonis, eodem omnino, similique modo competere vere, & proprie, ac si eisdem specialiter concessa essent, præsentibus pro expressis, ac si de verbo ad verbum insererentur, haberi volentes decernimus, & statuimus, & si opus est, eadem nunc concedimus, & impertimur, etiam quoad quartam funeralium, sicut alij præfati Ordines gaudent, & potiuntur, &c. vbi non limitantur indulgentiæ ad non plenarias, sed absolute omnes nobis communicat, & de novo concedit, sicut, & alia omnia, dummodo Sacrosancto Concilio Tridentino nō adversentur, neque regulæ primitivæ, & nostris constitutionibus, in quo videtur minus ampla hæc confirmatio, seu communicatio, quam relata Clementis VII. siquidem illa solum excipit, quæ nostræ professioni contrariantur, & ista excipit etiam, quæ Tridentino adversantur.

18. Hinc facile colligitur, quod privilegia nostræ Carmelitanæ familiæ, semper manent confirmata per confirmationes factas specialiter alijs Religionibus, quæ nostra privilegia participant, si confirmatio extendatur ad propria, & ad communicata; vt extenditur concessa Patribus Dominicanis a Iulio III. die 10. Iulij anno 1551. & alijs Mendicantibus, & non Mendicantibus ab alijs Pontificibus, quia vt notavit Suarez supra, quamvis non maneant confirmata, vt propria nostra, manent confirmata, provt illius Religionis, pro qua fit confirmatio, cum qua semper nos participamus in privilegijs, siue proprijs, siue alienis, hoc est, quæ participat ab alijs Religionibus, & de novo ei confirmantur, si quidem confirmantur directe, & principaliter pro prima Religione, & indirecte, & quasi per reflexionem pro secunda.

19. Hic placet repetere, quæ supra diximus, nempè, quod omnia antiqua privilegia regularium, quæ decretis

Sa-

Sacri Concilij Tridentini non contrariantur, iuxta doctrinam ſuo loco traditam, ab ipſo Concilio fuerunt approbata, & confirmata, ſeſſ. 25. de reform. cap. 20. vbi ſic ait: *In cæteris, præfatorum Ordinum privilegia, & facultates, quæ ipſorum perſonas, loca, & iura concernunt, firma ſint, & illæſa.* Quod eſt notatu dignum, & mente tenendum, vt benè advertit Donat. tract. 11. quæſt. 8. num. 7. ſi autem aliqua ex his privilegijs confirmatis à Tridentino, revocata inveniantur à ſubſequentibus Pontificibus privatis revocationibus, illis ſtandum erit.

20. An confirmatio privilegij aliquid operetur, ſi privilegium, quod confirmatur non appareat? De authoritate neceſſaria ad vſum privilegiorum fuiſſe diximus diſp. 2. ſect. 3. per totam. Pro nunc autem dico breviter; ſi Princeps confirmans privilegium generaliter, dicat, *Confirmo tibi privilegium conceſſum à tali Pontifice*; nihil valet cõfirmatio, ſi privilegium non appareat, vel de illo non conſtet; quia ſcriptura aliam referens, non probat, niſi relata producatur; idcirco Doctores affirmant, quod non ſolum tenetur quis inſtrumentum, quo ſe iuvat exhibere; ſed etiã alia inſtrumenta in eo relata, aliàs non iuvatur, & cum Bulla confirmans cum ſolis præfatis verbis priſtinum inſtrumentum non probet; ſed ſolam confirmationem ſuperaddat, argumento cap. ſi ſcripturam, de fid. inſtrum. niſi appareat relatum privilegium; confirmatio nihil operatur; eſt enim quaſi conditionalis hæc confirmatio, Ludou. Rom. conſ. 305. num. 3. Marant. in ſpecul. part. 6. tit. actorum æditio fieri ſolet, Cravet. conſ. 112. num. 15. Merol. diſp. 6. de privileg. cap. 5. dub. 5. num. 88. Donat. tract. 11. q. 12. n. 1. & 2.

21. Dico ſecundo, ſi Pontifex confirmans privilegium, in confirmatione mentionem faciat in particulari de eo, quod confirmat; referendo ſe ad aliud privilegium, dicens: *Sicut, vel prout, aut ſecundum, quod iam tibi per-lium privilegium conceſſum fuit à tali Pontifice*, valet

pri-

privilegium, & confirmatio, licet privilegium, quod refert Pontifex, non appareat, quia illa verba relativa: *Sicut, prout*, & ſimilia, non ſunt conditionalia, ſed demonſtrativa, & ideo etiam, non exiſtente privilegio, quod cõfirmatur, ad quod fit relatio, valet privilegium, ſeu confirmatio; eſt enim abſoluta nova conceſsio; liquidem voluntas concedentis confirmationem non eſt conditionata, ſed abſoluta, & diſpoſitiva, & ſic non pendet ab eo privilegio, ad quod fit relatio; tenent Iaſon in authent. ſi quis in aliquo documento, num. 8. C. de ædend. Boſ. tit. de Princip. & eius privileg. num. 360. Aretin. conſ. 76. n. 5. circa tertium, Cervant. in ll. Taur. l. 1. n. 32. Decius cõl. 152. in fin. Ripa lib. 2. tit. de reſcriptis, reſcript. 6. num. 5. & 6. & alij multi, quos referunt, & ſequuntur Merola, & Donatus ſupra. Et noviſsimè hanc quæſtionem in terminis decidit Rota Romana in noviſſ. deciſ. 36. p. 2. n. 3. vbi ampliat, ſive ſubſtantia, ſive tenor privilegij confirmati, narretur à Principe, ſiue à parte.

22. Dicta communia ſunt, ſed mihi videtur dicendum circa primam concluſionem, quod ſi pontifex dicat, ſe confirmare ex certa ſcientia, privilegium conceſſum à tali Papa, confirmatio erit valida, & illi credendum eſt; etiam ſi privilegium originale non appareat, ne mendax iudicetur in ſciẽtia, quam teſtatur ſe habere de tali privilegio.

SECTIO IX.

De cauſa neceſſaria ex parte Pontificis ad valorem, ſive conceſsionis, ſive confirmationis privilegiorum.

1. PRæſens difficultas æqualiter procedit, tam de confirmationibus, quam de conceſsionibus, & communicationibus privilegiorum, & quia verſatur circa cauſam motivam, ſeu finalem; ideo in hunc lo-

o cum eam examinandam reſervabimus, quod fiet ſub titu lo conceſsionis, vt clarius procedatur.

2. Et ſuppono, poſſe conceſsionem privilegij fieri valide, ſed illicite, vel valide, & licite, vel denique licite, ſed invalide. Inſuper, poſſe concedi cum læſione iuris communis, ſeu legis vniverſalis, vel ſine tali læſione, vt contingit in privilegijs mere gratioſis, & quæ ſunt pura beneficia Principis.

3. Et loquendo de his ſecundis, certum eſt apud omnes, quod vt valide concedantur, non requiritur cauſa extrinſeca movente Pontificem ad ſui conceſsionem, quia hæc omnino pendet ex ſua voluntate; erit tamen neceſſaria aliqua cauſa prudens, & honeſta, vt licitè fiat, non ſemper ex parte materiæ, ſeu actus conceſsi; ſed ex parte concedentis, quatenus moderate, & prudenter ſua liberalitate debet vti; aliàs, vt benè notat Suar. lib. 8. de leg. cap. 21. n. 3. & 5. privilegia nimis multiplicarentur, & contemnerentur, & in alijs generarent invidiam, & pacem perturbarent, quia non fierent ſine aliqua perſonarum acceptione; quod numquam præſumi debet de gratijs à Romano Pontifice conceſsis; ac proinde quando clare, & evidenter non conſtat conceſsionem eſſe iniquam, ſecurè poteſt quis vti privilegio ſibi conceſſo; quia ſemper pro ſuperiore præſumi debet. Vnde ex parte ſubditi bona fides ſufficit, ſi cum illa procedat, & veram, & ſufficientem narrationem in petitione exhibeat. Et idem dicendum eſt ſi Pontifex ſuo motu proprio privilegium concedat, abſque petione ſubditi; tunc enim non oportet ſubditum eſſe ſolicitum de cauſa, & at ſuperior ſufficientem diligentiam fecerit; nam vbi de oppoſito non conſtat, ſupponere debet, rem eſſe legitime factam. Ex parte autem ſuperioris nõ oportet, vt cauſa ſemper immediatè pertineat ad bonum commune; quia privilegium ex ſua primaria intentione, eſt lex privata, & ideo ſatis eſt, quod reſpiciat commodum eius cui conceditur; mediate autem redundare debet in com-

mune bonum, quia debet semper fovere Religionem, pietatem, aut iustitiam, aut dari in remunerationem virtutis, vel laborum, sic Suarez vbi supr. num. 8.

4. Respectu autem privilegij, quod ius commune lædit, seu ab illo eximit, illi qui affirmant dispensationem legis communis humanæ, sine causa datam à superiore, non solum esse iniquam verum, & nullam, vt sunt multi apud Sanch. lib. 8. de matrim. disp. 1. & apud Suar. lib. 6 cap. 19. idem dicent de tali privilegio, quia est veluti permanens, & continuata dispensatio in iure: Confirmant ex eo, quod indulgentia sine causa data, est nulla. Ergo & privilegiũ; siquidem est quædam indulgentia.

5. Nihilominus communior, & verior sententia docet, quod privilegium cum læsione iuris communis, quando tale ius pendet à voluntate concedentis, privilegium est validum, etiam sine iusta causa concessum, quia Papa respectu iuris cõmunis Canonici est superior, & licet nullus inferior possit dispensare valide in eo, nisi in casibus concessis, vel omnino necessarijs, in quibus, vel præsumitur tacita licentia, vel quod non sunt comprehensi in prohibitione: At superior, qualis est Papa, optimè potest; siquidem Author legis potest illam ex parte tollere, quod facit privilegium, & quamvis inique id faceret sine causa; quia tamen cum effectu mutaret, voluntatem, a qua essentialiter pendet obligatio legis, ideo etiam cum effectu valide concedit privilegium, & idem dicendum est de dispensatione in iure communi, vt tenet Suarez vbi supr. num. 4. & fusse satis de hoc agit, solvendo omnia argumenta in cõtrarium lib. 6. c. 19. per totam; vbi probat, quod nec venialiter peccat subditus vtendo dispensatione sibi, sine causa concessa; videatur Sanch. lib. 8. de matrim. disp. 28. per totam, quia hic non oportet hanc difficultatem latius examinare, cum ibi propriam habeat sedem.

6. Itaque fere absque discrimine philosophatur Suarez dict. disp. 21. num. 5. in dispensatione, & concessione privilegij

vilegij sine causa concessi; sentit enim in vtroque casu valide fieri, quamvis inique. Quid autem dicendum sit, quando dispensatio, seu privilegium datur in damnum grave tertij, sine causa; resolvit benè Suar. citata, disp. 19. lib. 8. videatur. Per quod patet ad primum fundamétum oppositæ sententiæ. Ad illud quod additur de indulgentia, quod invalide conceditur sine causa, est dispar ratio, nam indulgentia attingit ius divinum; & ideo necessario petit ad sui valorem iustam causam. Est enim respectu illarum Pontifex mere dispensator Thesauri Ecclesiæ, ex potestate sibi à Christo Domino concessa; respectu vero iuris Canonici est Author, & supremus legislator illius; & sic mirum non est, quod valide operetur circa hoc sine causa, in distributione autem, seu concessione indulgentiarum secus dicendum sit.

7. Denique privilegium potest concedi licite, sed invalide, & contingit quando falsa causa proponitur Pontifici; quia deceptio impedit voluntarium. Sed est notandum duplicem posse intervenire causam, vnam per se, & est, quæ movet absolute voluntatem Pontificis ad concedendum privilegium, aliam per accidens, videlicet, quæ non movet, sed removet prohibens; videlicet circunstantiam aliquam, quæ si aperiretur, impediret, forte cognita, privilegium ne concederetur, vel saltem non ita facile.

8. Ad priorem causam pertinet falsa narratio, per quam aliquid proponitur, vt moueat Papam, quæ falsitatem includit, & hæc per se loquendo irritum reddit privilegium, vt constat ex cap. super litteris, & cap. ad aures, de rescript. & cap. non potest, de præbend. in 6. & tenent ibidem Panormitanus, & Felinus cum alijs. Ratio est manifesta, quia causa motiva falsa tollit voluntarium à concedente. Opportet autem, vt illa causa falsa moveat Pontificem principaliter; nam si absque illa sunt aliæ causæ veræ, propter quas concederet Pontifex privilegium,

etiam ſi vna non exiſtat vera, poterit aliquando reddi validum privilegium, non obſtante tali falſitate alterius, præſertim, ſi ex ignorantia, & abſque dolo miſceatur falſum; vt communiter docent DD. loquentes de diſpenſatione.

9. Secundæ autem cauſæ correſpondet diminuta narratio, videlicet, quando aliquid occultatur, quod debebat exprimi, vel ex aliquo iure, vel ex conſuetudine, & ſtilo curiæ; & tunc etiam redditur nullum privilegium; quamvis quod occultatur non ſit cauſa motiva, quia ſaltem eſt conditio pertinens ad formam, & conditionem ſine qua non. Et ſic cenſetur Princeps inuoluntarius, vt patet in poſtulante beneficium, qui aperire debet, an aliud habeat, quod ſi non ſervet, invalida eſt collatio, & in indulgentijs, & ſimilibus; ſic Panormitanus, & alij ſupra, & colligunt ex eiſdem iuribus relatis, & ex cap. 2. de filijs Presb. in 6.

10. Si autem diminuta narratio, ſeu occultatio alicuius rei, nec pertineat ad cauſam motivam, ſeu finalem, neque de iure, ſeu de ſtilo Curiæ deberetur aperiri, validum erit privilegium, quamvis occultetur. Sed vt benè notat Suarez lib. 8. cap. 21. num. 7. ſemper prudenti arbitrio vtendum eſt, vt de voluntate concedentis conſtet, cum totum negotium in hac re ſicut in diſpenſationibus ab agnitione voluntatis Papæ pendeat. Quapropter videndi ſunt Sanch. lib. 8. de matrim. diſp. 24. & Suar. lib. 6. de leg. cap. 19. & alij diffuſe tractantes de requiſitis in diſpenſationibus, vt validæ ſint. Quæ adaptari facile poſſunt præſenti inſtituto. Nota tamen, quod cum idem ſint dubitare de voluntate Pontificis, ac de valore privilegij, quando dubium eſt formale, pro valore privilegij ſtandum eſt valere, iuxta doctrinam traditam diſp. 1. ſect. 2. num. 15. & 16.

SE-

SECTIO X.

Resolvuntur aliqua dubiola valde vtilia circa extensionem Privilegiorum pro temporibus, & casibus futuris, etiam post mortem Papæ concedentis.

1. DVB. 1. an potestas absolvendi à reservatis Papæ, concessa ab vno Pontifice, extendatur post eius mortem ad noviter reservata per eius successores? Et difficultas procedit, quando dictam facultatem non revocant successores. Negative respondent aliqui, & ideo negant posse Episcopos virtute Tridentini, sess. 24. cap. 6. absolvere à censuris, & casibus occultis contentis in Bulla Cœnæ, ex eo, quod post Tridentinum, quolibet anno reservantur de novo à subsequentibus Pontificibus, casus Bullæ Cœnæ. Probant primo, quia privilegium quãtumvis favorabile, est intelligendum, salva verborum proprietate, vt sæpè diximus. Ergo privilegium includens facultatem absolvendi à reservatis, nõ potest extendi ad postea reservanda, patet à simili: nam privilegium, in quo concedit Pontifex communicationem privilegiorum cõcessorum alicui Religioni, non extenditur ad privilegia in futurum concedenda, nisi id exprimat, vt omnes fatentur, igitur idem dicendum est in casu nostro: nam sicut in proprietate sermonis, sub verbo, *Concessis*, non comprehenduntur concedenda, sed solum concessa, sic sub verbo, *Reseruatis*, non veniunt reservanda, sed solum reseruata.

2. Secundo, quia aliquæ declarationes Eminentissimorum Cardinalium circunferuntur, in quibus declaratur non posse Episcopum, virtute relatæ facultatis Tridentini, absolvere à casibus, quos post publicationem Tridentini Pontifices sibi reservant, & sic interrogatus Greg.

XIII. respondisse testantur Lelius Zechius de casibus reservatis, cas. 14. quæst. 3. diff. 2. Aloisius Riccius in prax. resol. 44. n. 5. & alij.

3. Sed oppositum sicut magis commune ita, & probabilius. Probatur primo, quia sensus talium privilegiorum non est concedere facultatem absolvendi ab illis casibus, seu peccatis, quæ tunc reservata erant, quãdo tale privilegium fuit concessum, sed ab illis, quæ sunt reservata, quãdo confessio fit, & absolutio est præstanda; vnde quamvis reservatio sit posterior concessione privilegij, nihil obstare potest, vt valide vti possit tali privilegio. Et quod ita sentiendum sit, constat tum, quia Pontifex potest, hoc modo, suam potestatem delegare, vt certissimum est, teste Suar. vbi supr. & potest in his, & similibus rebus delegationem, seu concessionem facere perpetuam, vsque dum revocata sit à suis successoribus. Igitur valebit pro futuris temporibus, & quod hoc modo se gerant Pontifices in concessionibus absolutis privilegiorum, patet ex eo, quod illam facultatem concedunt sine aliquia limitatione temporis, & ad omnes casus; ac proinde ad instar legis, de cuius ratione est, quod sit perpetua, & semper loquatur, etiam post mortem concedentis. Ergo, &c. Tum etiam, quia quando Pontifices successores volunt, vt talia privilegia non extendantur pro absolutione à casibus de novo reservandis, expresse revocant privilegia antecedentia; non alia ratione, nisi quia supponunt illa de se extendi ad subsequentes reservationes, & ideo illa revocant.

4. Tum denique probatur à simili. Si Pontifex Regi concederet ius præsentãdi idoneos ad beneficia talis Provinciæ, vel Ecclesiæ, quantumcumque postea multiplicentur, & crescãt beneficia illius Provinciæ, seu Ecclesiæ, gratia facta extenditur ad talia beneficia de novo creata, arg. cap. quia circa, de privileg. Vbi ratio adducitur, quia in beneficijs Principum plenissima debet esse interpretatio; ergo multo magis in nostro casu, sunt etenim frequentissime

simæ novæ reservationes, ideoque piè creditur de eis cogitasse Pontificem privilegium concedentem, & maximè cum datum sit propter magnam, & spiritualem vtilitatem fidelium, & bonum animarum, ergo ampliari debet, non restringi; ita Suar. tom. 4. de Relig. lib. 2. cap. 22. num. 3. Portel, verb. Prælati potestas, num. 28. Merol. disp. 6. de privileg. cap. 6. diff. 5. corol. 1. num. 169. in respons. mor. lib. 1. dub. 22. & omnes sentientes posse hodie Episcopos absolvere ab omnibus casibus occultis; etiam si post Trident. sint reservati, adhuc in Bulla Cœnæ. Imò authores, qui hoc negant Episcopis, respectu Bullæ Cœnæ, non ideo negant (vt benè notavit Sanch. lib. 6. summæ cap. 15. num. 76.) quia post dictam facultatem à Tridentino concessam, reservata sint in Bulla Cœnæ, sed quia sentiunt, quod in quolibet anno in dicta Bulla Cœnæ revocatur illa facultas, concessa Episcopis à Tridentino. Alias minime negarent posse Episcopos vti illa, etiã respectu casuum Bullæ Cœnæ, quandiu occulti fuerint; Sed tu semper excipè casum hæresis quantumvis occultum.

5. Ad primum fundamentum oppositæ sententiæ satis patet ex declaratione primæ nostræ rationis siquidem iuxta proprietatem verborum, optimè cadit explicatio ibi data, supra dictionem à *reservatis*, minimè verò supra dictionem *concessis*, in communicatione privilegiorum; quod firmatur ex eo, quod quando Pontifices intendunt communicare privilegia etiam concedẽda, id exprimunt, dicendo concessa, & cõcedenda, non alia ratione, nisi quia particula *concessa*, non potest referri in proprietate vocis, nisi ad tempus pro quo fit communicatio, at particula a *reservatis*, optimè referri potest, & refertur ad tempus pro quo fit confessio, vel conceditur absolutio, quod satis suadent fundamenta adducta, & praxis communis.

6. Ad secundum respõdetur, quod licet declarationes Eminentissimorum Cardinalium essent certæ, & authenticæ, & sufficienter publicatæ (quod non credit Sanch. vbi

supr. sicut neque quod dicitur de responsione facta à Greg. XIII.) nostræ conclusioni minimè obstarent; siquidē authores, qui illas referunt, loquuntur solum de casibus contentis in Bulla Cœnæ, à quibus negant posse Episcopos absolvere virtute Tridentino, non quia illa potestas prius illis concessa, non extenderetur ad futura, sed quia sentiunt esse illis revocatam per Bullam Cœnæ, affirmantes de hoc stare aliquas declarationes Eminentissimorum Cardinalium, & respons. Gregor. XIII. quod licet verum esset, quod est sub dubio non levi, nihil nobis noceret, vt manifestè liquet.

7. Dub. 2. an quando privilegium conceditur ad aliquid determinate faciendum, v.g. ad construendam in Ecclesia aliquam determinatam Capellam in determinato loco, vel ad designandum aliquod altare privilegiatum, intelligatur de prima constructione, seu designatione, ita vt destructa tali Capella, vel semel designatum tale altare, non possit construi, seu designari aliud de novo loco primi intra eandem Ecclesiam? Sed pro clariori luce notare oportet, quod vel privilegium conceditur absolute, vel cum dictione *semel*, vt his temporibus conceduntur altaria privilegiata.

8. Nonnulli Iuristæ, & Canonistæ docent, quod sive concessio sit cum dictione *semel*, quæ est taxativa, sive sine illa, non potest extendi ad secundam ædificationem, seu designationem. Probant ex l. Bobes, §. hoc sermone, de verborum significatione, vbi statuitur, quod sermo simpliciter prolatus, intelligitur de primo actu, seu prima vice tantum, & Afflict. decis. 392. testatur sic fuisse resolutum in Regali Consilio Neapolitano, & consequenter ad hæc, addunt dicti authores, quod licentia disponendi de feudis, seu testandi, intelligitur tantum de prima dispositione; quod magis vrget, quâdo privilegium datur cum dictione, *ad semel ædificandum, vel designandum*, quia cum sit taxativa, in vnico actu debet fiuri.

Sed

9. Sed oppositum videtur mihi longe probabilius, quoad vtramque partem, & quidem loquendo, quãdo dictio *semel* non adest, tenent Felinus in cap. 2. de tregua, & pace, limit. 7. Alciat. in dict. l. Bobes, §. hoc sermone, n. 6. Tiraquel. ibidem limit. 8. Alexand. cons. 15. volum. 4. in princip. Afflict. vbi supr. num. 393. & alij, qui docent dictam regulam ex l. Bobes, non habere locum in favorabilibus, in quibus facultas concessa ad aliquid determinate agendum, non expirat per vsum ipsius, in primo actu, sed privilegiatus vti ea potest, & repetere toties quoties sibi benè visum fuerit. Vnde resolvunt, quod licentia concessa Episcopo testandi, non cessat ex vsu primi actus, & sic virture eius poterit revocare primum testamentum, & aliud conficere, toties quoties sibi placuerit, & sic resolutum fuisse à Sac. Rota in vna Piacen. facultatis testandi, 14. Ianuarij 1587. testatur Gonçal. de mensib. & alternat. gloss. 11. num. 49. habeturque in decision. diversorum, p. 1. decis. 47. fundamentum est, quia cum tale privilegium sit gratia Principis, & concessa sine restrictione non ad vnicum actum, sed absoluta debet reputari.

10. Confirmatur, quia præfati authores sentiunt, dictã regulam ex l. Bobes, non habere vim in privilegijs, quia si dispositio privilegij realis, de primo actu tãtum intelligeretur esset, & non esset privilegium: esset, quia supponitur; non esset, quia non esset perpetuum, sed finiretur primo actu, quod est contra rationem privilegij realis, sicut, & legis. Non ergo potestas privilegij extinguitur, sed debet durare, & permanere, quandiu non revocatur.

11. Nec minus efficaciter probatur ex dictis secunda pars nostræ cõclusionis, videlicet, quãdo apponitur dictio *semel*, alias non esset privilegium, si solum de vnico actu intelligeretur; nam vt benè probat Merol. vbi supr. cum alijs, si Princeps expresse concederet facultatem ad primũ actum tantum, non esset privilegium; sed quædam particularis licentia ad illum actum faciendum, quare dicendum

est

eſt, quod dictio *ſemel*, præcipuè quando in privilegijs apponitur, non ſemper eſt taxativa, & diffinitiva, ſed ſolum deſignativè, id eſt, quod ſemel deſignatum, v. g. altare privilegiatum à ſuperiore, non poſsit ad alio inferiori mutari, vel dic quod adverbium *ſemel*, ſignificat in his privilegijs, idem quod *prius*, & facit hunc ſenſum: altare, v.g. debet prius deſignari à ſuperiore, & ſemel deſignatum, nō poteſt in aliud mutari indulgentia, niſi ab ipſo ſuperiore, vel ab alio cum ſimili poteſtate. Vnde non ad formam ſed ad meram conditionem, reducitur; ſic mihi conſulenti reſponderunt viri docti, & timorati. Vel poteſt dici, quod talis repetita deſignatio in alio altari, in rigore non eſt alia deſignatio abſolute, ſed mutatio primæ in aliud altare; in quo nullum inconveniens reperitur. Neque voluntati Pōtificis contrariatur, ſiquidem ſolum prætendit, quod ibi non dentur duo altaria privilegiata, neque vnum indeterminatum, quod vero ſit hoc, vel illud, tanquam quid accidentale, nec pertinens ad formam, remittit ſuperiori.

12. Hic placuit notare, quod licet hodie in cōceſsione altaris privilegiati, frequenter apponantur verba, *Semel deſignandum à ſuperiore*; at in conceſsione nobis facta de aliquibus altaribus privilegiatis, non invenitur dictio *ſemel*, ſed abſolute conceſſum fuit altare deſignandum à ſuperiore, & cum non determinet Pontifex, qualis debeat eſſe ſuperior, intelligendum eſt de quolibet etiam locali, & ſic quilibet Prior, ſi cauſa adſit, poterit altare privilegiatum, iam deſignatum, relinquere, & aliud loco illius in eadem Eccleſia deſignare, quia non datur ratio cur ad aliquem ſuperiorem limitetur gratia cum Pontifex non limiter; vnde tam Generalis, quam Provincialis, & etiam Prior localis veniunt intelligendi. Ad fundamenta oppoſitæ ſententiæ patet ex dictis, neque indigent alia ſolutione, quam negotiatione præcipuè in materia privilegiorum, de qua agimus.

13. Dub. 3. an qui poſt conceſsionem illimitatam ad re-

reservata, vel propter oblivionem, vel propter scrupulos, petivit aliam, sed ei magis limitata concessa est, an possit uti priori facultate, certus de suo valore: Hanc difficultatem tangit Eminentissimus de Lugo in resp. moral. lib. 1. dub. 24. & in simili casu Sanch. lib. 8. de matrim. disp. 22. num. 16. & respondet affirmativè, nisi ex verbis, seu circumstantijs. Secundæ facultatis aliud constat de mente Episcopi, seu Pōtificis. Ratio est, quia ex taciturnitate, & limitatione secūdæ licentiæ, non arguitur revocatio prioris cōcessionis. Aliud enim est superiorem mente nō cōcedere quantū antea concesserat, aliud revocare positivè concessionem primo factam, neque enim superior semper est æquè dispositus ad cōcedendū; neque ex hac inæquali dispositione sequitur, vt eo ipso, quod si nunc rogaretur, non concederet, censeatur revocare antea concessum; nam durius est auferre, quod concessum est, quam non concedere, quod petitur; hinc sæpè sequentes Pontifices limitate concedunt, quod magis ample alij concesserant, & dum antecedentia non revocant, valida manent, ex vi prioris concessionis.

14. Sic Sanchez vbi supra loquens de eo, qui impetravit dispensationem, & ob aliquos scrupulos sibi obiectos, impetravit aliam, quæ concessa est ei cum aliquibus moderationibus; postea vero cum certior factus est de valore prioris, dubitat de eius valore. Respondet Sāchez, posse adhuc illa vti, quia petendo secundam, non videtur priori renuntiare. Ergo similiter dicendum est in nostro casu, ait Lugo, & ego.

(§)

DIS-

DISPVTATIO OCTAVA.

De privilegijs vivæ vocis oraculo concessis.

IN supradictis non pauca diximus de vivæ vocis oraculis, præcipuè disput. 7. de confirmat. privileg. sect. 3. à num. 8. quæ omnino videnda sunt; at, quia multa alia pro notitia oraculorum, eorumque revocationibus desiderari possent, merito in hunc locum fusius remissimus discutienda.

SECTIO I.

In quo conveniant, & differant privilegia Bullata ab his, quæ ore tenus conceduntur, & vivæ vocis oracula nuncupantur.

1. DICO 1. si ista privilegia considerentur quantum ad efficaciam valoris conveniunt inter se, nam vivæ vocis oracula æqualem valorem habent, saltim, quoad forum conscientiæ, ac si essent concessa per Bullam, aut breve ad perpetuam rei memoriam. Pontifex enim siue scripto, siue sine scripto, gratiam concedens, nihil de gratia tollit, cum adsit potestas, nec deficiat voluntas. Vnde merito Leo X. idipsum concessit, seu declaravit, in gratiam Fratruum Minorum, videlicet: *Quod non sunt minoris efficaciæ concessa illis per oracula, quam si per Bullam, seu Breue cõcessa forent.* Habetur in supplem. cõcess. 361. teste Rodrig. tom. 1. qq. quæst. 7. art. 7. in fine; idemque docet tom. 3. quæst. 22. art. 1. quem sequuntur Sanchez lib. 8. de matrimon. disp. 29. num. 4. noster Lezana 3. part. summ. verb. Gratiæ, num. 13. Donat. tract. 15. q. 3. n. 1.

2. Dixi, *saltem pro foro conscientiæ*, nam si oracula omnia

omnia requisita, quæ statim dicemus contineant; etiam pro vtroque foro eandem vim retinent, ac aliæ constitutiones Papales scriptæ. Colligitur aperte ex cap. institutionis 25. quæst. 2. & ex Clement. dudum, §. Nos etenim, de sepult. & ibi gloss. sic Pater Donat. vbi supr. Imò ad resistendum revocationibus, oracula superant privilegia Bullata, quia per revocationem privilegiorum non intelligũtur revocata oracula, nisi in spicie de eis mẽtio fiat, vt docet Hieronym. Rodr. in comp. resol. 117. num. 1. sequutus Felician. de cens lib. cap. 15. Innocent. in cap. constitutus, num. 2. de rescript. Felin. const. 6. num. 1. Enriq. lib. 7. de indulgent. cap. 24. num. 8. & esse de praxi Curiæ Romanæ docet Perin. tom. 1. privileg. ad constit. 4. Iulij 11. §. 3. num. 26. in fine, & ad constit. 17. eiusdem Pontif. num. 1. & 3. Bordon. de oracul. resolut. 31. quæst. 1. num. 1. Ioan. Maria Novarius in Lucerna Regul. verb. Privileg. Regularibus concessa, num. 1. Portel, verb. Vivæ vocis oracul. Donatus quæst. 3. vbi supr. noster Lezan. tom. 1. summ. cap. 3. num. 21. & alij communiter. In odiosis enim restrictione vtendum est, sicut & in favorabilibus extensione. Et revera licet gratiæ ore tenus factæ sint privilegia; tamen in communi, & propria significatione huius vocis *Privilegia* non veniunt intelligenda oracula, nisi addatur *ore tenus concessa*, siquidem in rigore sermonis, & in acceptione communi, sub nomine privilegij, solum significantur privilegia scripta, vt notavit Pelizarius tract. 8. cap. 1. sect. 1. q. 19. & alij.

3. Suppositis requisitis ad valorem privilegij, de quibus fusse diximus disp. 2. sect. 3. Dico 2. Privilegia Bullata differunt ab oraculis in hoc, quod illa necessario requirunt scripturam, manu Papæ subscriptam, vel iuxta stilum Curiæ Romanæ, in signatura solent notari; oracula vero id non requirunt, sed solum vt constet, quod ore tenus fuerunt concessa. Vnde si duo testes concessioni adfuerunt; etiam pro foro exteriori valebunt, sin minus pro fo-

ro tantum interno. Insuper Leo X. concesit, seu declaravit pro fratribus Minoribus, vt possint secura conscientia vti, & frui omnibus concessis sibi à Sede Apostolica, prout in libris ordinis reperiuntur; sic Rodrig. tom. 1. q. 7. art. 5. & tom. 3. quæst. 22. art. 1. & 3. Hieronym. Rodr. resp. 117. Bordon. de oracul. resol. 31. q. 1. n. 1. Donat. tract. 15. de oracul. q. 2. n. 6.

4. Est, & alia differentia inter vivæ vocis oracula, & privilegia Bullata, ex qua facile cognoscetur, qualis sit gratia concessa, nempè, quod in privilegio Bullato ipsemet Papa loquitur. In oraculo autem loquitur tertia persona, referens, & attestans, quid Papa concesserit, vt constat ex oraculis, quæ adducuntur ab authoribus, præcipuè à Rodrig. in suo Bullario.

SECTIO II.

De revocatione oraculorum.

1. PRO complemento huius materiæ repetere licet nonnulla quæ diximus de oraculis disp. 2. sect. 3. à num. 8. sit primum Gregor. XV. sub anno 1622. revocasse omnes concessiones vsque tunc, ore tenus factas per suos antecessores, const. 17. incipit: *Romanus Pontifex*, habeturque in 4. tom. Bullarum Cherubini. Rursus, eandem revocationem iterum produxit Vrbanus VII. constitut. 9. in appendice, die 11. Aprilis anno 1631. vt in Bullario magno. Sed hoc interfuit discrimen inter has revocatorias, quod in revocatoria Gregorij excepta sūt vivæ vocis oracula, quæ manu propria alicuius Cardinalis subscripta invenirentur: Et quæ ad instantiam Regum erant concessa: At Vrbanus VIII. hæc etiam revocavit; sed postea idē Vrbanus in alia constitutione 29. in appendice, incipiente: *Alias felic. recordat.* hunc temperavit rigorem, declarans, prædictam suam revocationem, non comprehendere oracula

cusa expedita, per illos officiales, quibus ratione munerum suorum, antea de Summi Pontificis oraculo, fides haberi solebat; vt videre est apud Peirinum, Lezanam, Donatum, & alios.

2. Huiusmodi officiales sunt multi, & varij prout adnotatur in extravagant. *Ad regimen, de Præbend. & Dignitatib. in 6.* vbi relatio fit officialium Sedis Apostolicæ, videlicet, Camerarij, Vicecancellarij, Notariorum, Auditorum litterarum contra dictarum, & Apostolici Palatij causarum Auditorum, Correctorum, & scriptorum literarum Apostolicarum, ac Pœnitentiarij præfatæ, Sedis, ac Abreviatorum, necnon commensalium, & aliorum, quorumlibet Capellanorum Sedis eiusdem, & etiam quorumcunque legatorum, siue Nunciorum, ac in terris Ecclesiæ Romanæ Rectorum, & Thesaurariorũ, &c. vide ibi; de quibus singulis agit Cardinalis Tusch. verb. Officialis, concluf. 82. num. 6. & 16.

3. Similiter sub nomine horum officialium, seu Ministrorum Papæ, veniunt intelligendi Eminentissimi Cardinales Protectores Ordinum, illorumque assertis, sine dubio, credendum est. Nam licet in dicto capite *Ad regimen* non numerentur vt officiales Papæ, tamen in Religionem sibi commissam, iurisdictionem exercent tanquã Ministri Papæ, ac nomine, & authoritate ipsius Papæ, qui est omnium Religionum Generalissimus superior; & licet administrando iustitiam, teneantur servare Regulas, & statuta Ordinum, quos dicti Eminentissimi gubernant; habẽt tamen super illos superintendentiam, & authoritatem à Domino Papa, siue scripto, siue voce, aut consuetudine, quod ad intentum parum refert. Secus autem dicendum est in his, quæ non concernunt Religiones, quas protegunt; sic Petrinus in formulario Prælatorum Regular. litt. Z. cap. 3. in appendic. 4. ad Vrban. VIII. Donat. tract. 16. de oracul. q. 12. & satis ad mentem Vrban. VIII.

SE-

SECTIO III.

De aliquibus exceptionibus.

CIrca præfatas revocationes Gregorij XV. & Vrbani VIII. admittunt Authores aliquas exceptiones, & licet de illis non pauca dicta ſint, relata diſput. 7. ſect. 3. per totam, præcipuè à num. 10. ne manca hæc diſput. appareat, placuit aliqua ex ibi dictis repetere, & addere omiſſa ibi.

1. Igitur dicendum eſt primo, cum communi ſententia non comprehendi ſub dictis revocationibus oracula, quæ ſunt mere declarationes, ſiue Decretorum Cõcilij Tridentini, ſiue conſtitutionum Apoſtolicarum, aut Mendicantium privilegiorum: Nam ſolum revocantur gratiæ, quæ aliquam facultatem concedebant, vt conſtat ex ipſis revocatorijs, & ex fine potiſsimo illarum, qui fuit annullare oracula, quæ ſiniſtra interpretatione ad non extendenda, extendebantur, in detrimentum Eccleſiaſticæ diſciplinæ, prout videre eſt in proœmio dictarum revocatoriarum. Declarationes autem per viuæ vocis oracula factæ à Summis Pontificibus, vt a Pio V. circa Tridentino, & ſimiles, non ſunt, nec fuerunt in detrimentum Eccleſiæ, ſed in ædificationem, & inſtructionem illius, & ad conſervandos fratres in regulari obſervantia; ſic ſentiunt Novarius in ſua Lucerna Regul. verb. Privileg. num. 4. Bordon. reſolut. 31. quæſt. 7. num. 7. Peirin. tom. 2. ad conſtit. 8. Paul. V. Alfonſ. de Leon tract. de Iubil. p. 1. quæſt. 6. num. 247. noſter Lezana tom. 1. cap. 3. n. 21. Pelizar. tract. 8. cap. 1. ſect. 5. n. 130. & alij communiter.

2. Dico ſecundo, neque comprehenduntur ſub dictis revocationibus Indulgentiæ, viuæ vocis oraculo cõceſſæ, quia vt notavit Nauarr. conſ. 2. de pœnit. num. 3. & in comment. de Iubileo, & Indulgent. notab. 28. num. 27.

&

& notab.33.in princip.& medio,indulgentiæ non veniunt nomine privilegiorum, indultorum, seu gratiarum; quia indulgentiæ sunt specialissimi favores; solum bonum animarum respicientes, sine læsione, neque iuris communis, neque tertij: Vnde nisi expresse revocentur, non comprehenduntur sub aliqua revocatione; sic Rodrig. tom. 2. q. 98.art.4.Faust.lib.3.de Iubil. & Ann. Sancto, quæst. 79. Petr in.tom.3.ad constit. Vrban. VIII.cap.12.& alij sequẽtes Navarrum,idem tenet,& benè declarat Pater Suar.lib. 8.de legib.cap.4.circa finem,per sequentia verba: *Indulgentia vero habet specimen quoddam privilegij, communi tamen vsu non ita vocatur,nec solet comprehendi sub nomine privilegiorum, & gratiarum in generalibus rescriptis Pontificum, nisi mentio, proprio nomine fiat: Et ratio est,quia indulgentia est quædam absolutio, solutio, seu relaxatio pœnæ debitæ,& non est facultas aliquid agẽdi, vel non agendi; quam privilegium, seu gratia specialiter significant,vel certe(addit Suarez) est quædam spiritualis eleemosyna de Thesauro Christi, per dispensationem eius facta,medio Pontifice;eleemosyna autem non est privilegium,sed purum beneficium alterius rationis.*

3. Hinc fit, quod licet quilibet Romanus Pontifex in initio suæ creationis,revocat omnes gratias,& indulta, per suos prædecessores concessa,non ideo revocat Indulgentias; quia gratiæ ibidem revocate referuntur solum ad gratias spectativas,& ad indulta beneficiaria concessa,ad acquirenda beneficia Ecclesiastica, vel ad nominandum ad ea,vel conferendum illa,vt latè ostendit Navarr.lib. 5. consil.de pœnit.& remiss.consil.2.quem sequuntur Ioann. Viger.in.luis instit.ad Christianam Theolog.de Sacram. ord.cap.16.§.6.vers.22.de Indulg.& alij communiter, & nota,quod quando indulgentiæ plenariæ revocantur expresse, vt fit in anno Iubilæi, illæ,quæ non sunt plenariæ, non revocautur, vt docet ipse Navarr. notab. 28. num. 27. quem alij sequuntur; quia revocatio non extenditur,

etiam de maiori ad minus, tanquam odioſa.

4. Cum ergo in præfatis revocationibus oraculorum non exprimantur proprio nomine indulgentiæ, minime ſub eis comprehenduntur; & quamvis ita ſentiat noſter Lezana in ſumm. verb. Oracula, num. 5. oppoſitum tamen iudicat probabile, ex eo quod verba Gregor. XV. videntur comprehendere, etiam indulgentias; quia revocat omnes gratias, & conceſſiones quaſcunque ſpirituales, & Eccleſiaſticas; tam ad forum interius, quam exterius ſpectantes, ſed nullum authorem adducit pro hac parte, nec ſolidum fundamentum, & ſic dictis firmiter adhærendum eſt.

5. Dico tertio, in dictis revocatorijs non clauduntur oracula conceſſa vniverſaliter pro omnibus fidelibus, vel pro omnibus Eccleſiaſticis, ſiquidem in revocatoria Gregor. XV. ſolum fit mentio oraculorum, quæ hactenus quandocunque, & qualitercunque, ex quavis, etiam de neceſſitate, exprimenda cauſa, conceſſorum, quibuſvis Collegijs, capitulis, ordinibus tam Mendicantium, quã non Mendicantium, Societatibus, etiam Societati Ieſu, ac Congregationibus quibuslibet, ſive eorum, & earum reſpectivè Præpoſitis, Decanis, Magiſtris, Miniſtris, Prælatis, Prioribus, Rectoribus, Generalibus, vel Provincialibus quocunque nomine nuncupatis, ſuperioribus quomodolibet exemptis, ac Sedi Apoſtolicæ immediate ſubiectis cuiuſcunque Dignitatis, præeminentiæ, aut quovis alio privilegio munitis. Revocatoria autem Vrban. VIII. fere idem continet, ſolum enim exprimit communitates, etiam ſæculares, & perſonas illarum omnium communitatum prædictarum, & quaslibet alias conceſſiones factas particularibus perſonis, pro ſe ipſis, non vero pro omnibus fidelibus, vel pro omnibus Eccleſiaſticis; ſic docent Reverendiſſimus noſter Stratius in inſtr. pro Carmelitis, Romæ impreſſo, & approbato a viris valde doctis, cap. 20. n. 8. & 9. noſter Doctiſſimus Lezana in ſumm. verb. Oracula,

num.

num.5.& verb.Offic.Divin.n.12. & 13. vbi probat, quod gratia facta à Leon. X. pro recitantibus Officium Diuinū, videlicet, vt quicunque dixerit post quamlibet horam, vel post omnes simul orationem Sacrosanctæ, & individuæ Trinitatis,&c.& vnum Paternoster, & Aue Maria, consequatur remissionem omnium defectuum humana fragilitate commissorum, quæ gratia licet ore tenus tantum fuerit concessa, & admisso, quod hæc concessio esset indulgentia sicut,& intra referendæ,tamen, quia fuit facta pro omnibus recitantibus Officium Diuinum, non intelligitur revocata: ideoque sine nova confirmatione exponitur impressa in novioribus Breuiarijs pro omnibus fidelibus recitantibus horas canonicas, & idem est dicendum de recitantibus orationem Sancti Sudarij; & tres salutationes solitas coram imagine continente puerum Iesum, Beatam Virginem Mariam, & Sanctam Annam, & de alijs similibus, quæ siue sint concessæ, solum ore tenus, vt creditur, siue per Bullas,& sint indulgentiæ; indubitanter in vi sua permanent. Quia dato quod essent revocatæ indulgentiæ, quod negavimus numeris antecedentibus, revocatio extendi non debet ad vniversaliter concessa pro fidelibus omnibus, vt sunt nuper relatæ; & idem dic de oratione Sancti Augustini, quæ habetur in tabula magna Sancti Ioannis Lateranensis, vbi omnibus genibus flexis, illam, dicentibus, singula die, octo millia ann. indulg. & dicentibus per 40. dies continuos, refectis Sacra Confessione, & communione, indulgentiam plenariam consequuntur dixi *indubitanter* propter nuper dicta, & quia præfatæ indulgentiæ passim Romæ, authoritate superiorum typis mandantur, & in multis Ecclesijs,& locis Sacris Almæ vrbis pro omnibus publice exponuntur, vbi venerantur, & devote recitantur à fidelibus, quantumvis magnæ authoritatis, vt sæpè vidi, quod minime permitteretur, si supra dicta non essent vera.

6. Nota tamen, quod hæc doctrina debet intel-

ligi de gratijs factis primo, & per ſe ipſis fidelibus; non vero de factis alicui communitati, vel particulari, licet in vtilitatem fidelium ſint conceſſæ; aliàs facultas conceſſa, v. g. aliquibus Regularibus abſolvendi, ſeu diſpenſandi cum omnibus fidelibus, per vivæ vocis oraculum, in reſervatis, non intelligeretur revocata; ſiquidem in favorem omnium fidelium eſſent conceſſa: & hoc eſſe alienum à veritate, etiã præfati authores tenentur fateri. Hinc fit, quod ſi daretur aliquod oraculum concedens omnibus viſitantibus Domum Lauretanam, v. g. vel aliquem alium locum pium, vel recitantibus tales, vel tales orationes, vt poſſent abſolvi à reſervatis, vel diſpenſari in reſervatis, non eſſet comprehenſum in dictis revocatorijs, propter fundamentum Stratij, & Lezanæ, nam facultas in hoc caſu, ſi daretur ore tenus, quod prorſus ignoro, eſſet primo, & per ſe conceſſa omnibus fidelibus, & confeſſoribus talis loci, ſeu communitatis eſſet conceſſa ſecundario, & indirectè; at ſi eſſet conceſſa gratia, ſeu facultas abſolvendi, ſeu diſpenſandi confeſſoribus communitatis, vel loci; tunc ipſis eſſet conceſſa primo, & per ſe, pœnitentibus vero quaſi ſecundario, & ſic revocata maneret, aliàs nulla vivæ vocis oracula data pro Religioſis, vel perſonis alterius communitatis concedentia facultatem abſolvendi, ſeu diſpenſandi in reſervatis, eſſent revocata; quod eſt contra mentem Pontificum, & ipſorum Patrum Stracij, & Lezanæ. Do caſum præfatæ doctrinæ, ſi Privilegium Cruciatæ eſſet cõceſſum ſolum ore tenus pro omnibus fidelibus ante revocationem oraculorum, non intelligeretur revocatum per dictas revocatorias, quia conceditur primo, & per ſe non confeſſoribus, ſed fidelibus accipientibus Bullam. Vnde etiam ſi nulla alia adeſſet ratio, tale Privilegium maneret in ſua vi poſt revocatorias Gregorij XV. Vrbani VIII.

Hæc nota quæ diximus ſupra diſp. 6. ſect. 2. num. 37.

SE-

SECTIO IV.

De oraculis, quæ iam sortita sunt suum effectum ante revocatorias.

1. ORacula, quæ sortita erant iam suum effectum tempore revocatoriarum, non intelliguntur revocata in ijs, quæ talem effectum erant sortita, constat ex revocatoria Gregorij XV. nec contradicit Vrban. VIII. ibi: *In his videlicet, quæ non sunt sortita suum effectum, tenore præsentium revocamus, casamus, tollimus, & abrogamus, & annullamus*:: Ergo in his, quæ sortita sunt effectum, relinquit in sua vi, nam exceptio firmat regulam in contrarium; sic docent communiter Doctores.

2. At quia ex vi dictæ clausulæ, ortæ fuerunt non leves difficultates, circa earum intelligentiam, Rever. Pater Fr. Dominicus de Molina Ordinis Prædicatorum, tam nomine suæ Religionis, quam aliarum Mendicantium, & non Mendicantium Provinciæ Bethicæ, quarum munus Procuratoris Generalis gerebat in Curia Romana, stante præfata revocatoria Gregorij XV. à Sacra Congregatione Episcop. & Regular. petivit declarari, an gratiæ, & privilegia vivæ vocis oraculo concessa Generalibus, Vicarijs Generalibus, & Procuratoribus Generalibus, & eorum Ordinibus, quæ sortita erant effectum ante revocationem; licet effectus haberent tractum successiuum, vel alias respicerent particulares personas, vt sunt præsentaturæ, vel magisteria, non obstante prædicta revocatione, maneant in suo robore, & valida censeantur, vti in dicta revocatoria constitutione non comprehensa, vel aliqua indigeant revalidatione tam in temporalibus, quam spiritualibus?

3. *Sacra Congregatio Cardinal. negotijs Regularium præposita, Illustrissimo de Carmona deferente, prædictas gratias, & privilegia, in dicta revocatoria constitutione,*

tutione, non comprehendi, nullaque revalidatione indigere, proindeque validas, & valide fore, & esse eisdemque secure uti posse censuit, prout alias fuit responsum Romæ die 2. Aprilis anno 1625. sic referunt Castellinus de elect. cap. 5. n. 37. vers. Pro parte, Peirin. tom. 2. ad constit. 3. Gregor. 15. num. 1. & alij communiter.

4. Hæc licet certissima sint in omnium oppinione; tamen in modo intelligendi, & explicandi dictam cõstitutionem, & responsum Sacræ Congregationis, toto zælo distant authores. Sed pro intelligentia veritatis videre oportet, quæ diximus supr. disp. 7. sect. 3. à num. 11. vbi refutata quadam nimis lata interpretatione, explicuimus num. 12. qualiter iuxta mentem Pontificum, & Sacræ Congregationis debat intelligi dicta constitutio, cum relata declaratione Sacræ Congregationis; videlicet, quod oracula, quæ in suo effectu principali vnicum tantum habebant actum, licet successive transeuntem, non fuerunt revocata; secus alia quæ plures effectus independentes habent; ista enim in his, quæ sortita non erant effectum, cassata remanserunt. Adduximus ibidem optimum exemplum, ex consulto, & responso Sacræ Congregationis de prõpto. Nunc do, alia duo: Primum, si per vivæ vocis oraculum essent ante revocationis confirmata aliqua privilegia Religiosorum, seu revalidata, non intelligeretur revocatum, quia sortitum fuit suum effectum, nempè confirmationem. Similiter, si quis per vivæ vocis oraculum haberet facultatem comedendi lacticinia per totam quadragesimam, si postquam cæpit vti privilegio, v. g. tranlacta dimidia quadragesima adveniret præfata revocatio oraculorum, non ideo intelligeretur revocatũ tale oraculum, sed posset vti illo per totam illam quadragesimam, quia cum tale oraculum haberet vnicum actum successive perficiendum per totam quadragesimam *semel* iam ante revocationem sortito effectu, licet non omnino perfecto, non manet revocatum, quoad perfectionem ipsius effectus successive recipien-

cipiendam, faciunt enim postremi dies cum primis quasi vnicum indivisibile tempus, & comestio lacticiniorum, per totum illud tempus, est quasi vnicus effectus successive perfectus, cum per gratiam sublatum sit impedimentum obligationis non comedendi lacticinia pro tota illa quadragesima: Quod minime verificatur in facultatibus absolvendi, aut dispensandi, & similibus plures effectus habentibus, siquidem quælibet absolutio in se ipsa est perfecta, & independens omnino ab alijs, vnde ad absolutiones non factas iam oracula, non se potuerunt extendere dictis revocationibus advenientibus, videantur ibi dicta.

SECTIO V.

An Privilegium concessum per Bullam vni Religioni, & alteri communicatum solum per oraculum, revocatum sit per dictas revocatorias?

1. NON extra intentum dubitat hic Peirin. tom. 3. privileg. c. 12. adconstitut. 18. Vrban. VIII. in addit. An privilegium per Bullam concessum vni Religioni, sed communicatum alteri solum per viuæ vocis oraculum, intelligatur revocatum, respectu secundæ Religionis, ex vi dictarum revocatoriarum; & respondet negativè: & merito, quia gratia concessa ore tenus hoc modo, intelligitur omnino, sicut Apostolicum diploma, nam communicare vni Religioni privilegia alterius, idem est; ac illi eam concedere, sicut concessa fuerant Priori Religioni, vt docet Confect. tit. 1. cap. 5. Rodrig. tom. 1. quæst. 8. art. 4. & quæst. 55. art. 21. vnde in dicto casu privilegium communicatum non sapit naturam oraculi, sed remanet vt concessum per Bullam, licet quoad modum concedendi, seu applicandi sit sine scriptura, quod vt quid accidentale, non habet tantam vim, vt immutet stabilitatem pri-

vilegij Bullati; sic tenent etiam Turrianus part. 2. select disp. 16. dub. 5. & Bordon. resol. 31. num. 6. noster Lezana verb. Oracula, num. 8. & alij.

2. Ex alio capite videtur mihi; quod dictum oraculum non intelligitur revocatum, puta, quia iam sortitum erat suum effectum tempore revocationis, quod fuit facere proprium privilegium Bullatum alienum, & semel hoc effectu sequuto, non iam virtute oraculi, sed privilegij communicati per illud potest vti tali privilegio, siquidem neque privilegium in se est revocatum, neque oraculũ prout illud communicauit, quia iam erat sortitum suum proprium effectum, nempè communicationem, antequam revocatorie accederent, & sic nequit esse revocatum, vt ex dictis constat.

3. Nec dissimiliter videtur philosophandum casu, quo per oraculum confirmarentur aliqua privilegia Bullata invalida, ex quavis causa, ante revocatorias, quia effectus proprius, & vnicus, imò, & indivisibilis talis oraculi fuit revalidare privilegia casata. Igitur cum tale oraculum sortitum sit iam suum effectum ante revocationes, sub illis minime comprehenditur: Nec deinceps privilegiatus vtitur aliqua facultate absolvendi, vel dispensandi, in posterum ab ipso oraculo recepta, sed à privilegio Bullato, quod per oraculum revixit.

4. Declaratur magis. Per oraculum restitutum fuit privilegium Bullatum ad suum pristinum statum, non tamẽ conservatur talis valor privilegij per oraculum, quia non est causa valoris, nisi tantum in fieri, seu in restitui: Ergo semel restituto valore, qui fuit proprius effectus oraculi, imò, & vnicus, & hunc habuerit ante revocationem, non est vnde tale privilegium revocatum maneat, si oracula in his, quæ sortita sunt suum effectum non sunt revocata, vt constat.

5. Quæ doctrina notari debet pro privilegijs nullis, aut revocatis, sed per oracula ante dictas revocationes con-

confirmatis. Alia exceptio se offert hic examinanda, sed quia longiorem discussionem petit, in sequentem sectionem remittimus.

SECTIO VI.

An privilegia vivæ vocis oraculo concessa, & postea confirmata per Bullas, transierint in privilegia Bullata, taliter, quod adveniente revocatione oraculorum non sint revocata.

1. Difficultas non procedit quando Pontifex nulla mentione facta, neque in spicie, neque in genere de concessis per vivæ vocis oracula, eadem concedit per Bullam, nam in tali eventu gratia concessa prius per oraculum, & postea per Bullam, sine mentione, quod prius fuerit oraculum, est valida, non quatenus per oraculum fuit concessa, sed quatenus per Bullam independenter ab oraculo conceditur. Habes exemplum in recitatione divini officij, in quo per vivæ vocis oraculum habebant superiores regulares privilegia dispensandi cum suis subditis ratione infirmitatis, prædicationis, lectionis, &c. sed postea Clemens VII. & Paulus III. idem concesserunt per Bullas nulla facta mentione, quod antea essent oracula; teste Bordono resolut. 31. num. 5. in fine. In quo casu oraculum præcedens circa eandem materiam, se habet tanquam si non esset, quia nec iuuat, nec nocet, & huius generis sunt multa alia privilegia. Procedit igitur difficultas in casu, quo Ponfitex confirmavit per Bullam non solum privilegia Bullata antecedentia, verum, & concessa ore tenus sive in genere, siue in specie de oraculis faciendo expressam mentionem, vt aliqui Pontifices fecerunt in suis confirmationibus, ante revocatorias Gregorij XV. & Vrbani VIII. de quibus dicemus infra. His suppositis:

2. Nec leuis, nec facilis resolutionis est præsens difficul-

cultas; ſunt enim quam plurimi Doctores ſentientes talia oracula in caſu propoſito deſinere eſſe oracula, & tranſire in privilegia Bullata, ac perconſequens minime comprehendi ſub revocatorijs Gregor. XV. & Vrbani VIII. ſic tenent Petrin. tom. 3. privilegior. cap. 12. ad conſtitut. Vrban. VIII. num. 1. Pelizar. tract. 8. cap. 1. ſect. 5. num. 131. & 132. P. Philippus à S. Ant. tract. de privileg. viu. voc. orac. conceſsis, ac confirmatis, dub. 1. num. 15. Hanc partem vt magis probabilem videtur ſequi noſter Lezana in ſumm. verb. Oracula, num. 7. & alij multi moderni.

3. Probatur primo: Pure oraculum eſt gratia ore tenus conceſſa, ſine aliqua ſcriptura: At quando per Bullam confirmatur oraculum, iam non verificatur, quod eſt pure oraculum; ſiquidem per ſcriptum confirmationis habet magis, quam ante habebat; videlicet ſcriptum, cuius naturam iam ſapit, & participat; ſiquidem confirmatur ex certa ſcientia; quod eſt idem, ac de novo concedere; vt ſuo loco diximus; ac proinde ſufficit, vt dicatur, quod ad naturam Bullæ trahitur, & mutatur. Confirmatur, talis confirmatio non ſolum addit confirmationem, ſed & confirmationem Bullatam: Igitur oraculum ſub confirmatione Bullatum reputatur, & erit eiuſdem qualitatis cum illo.

4. Probatur ſecundo: ſicut ſe habent privilegia ad ius commune, ita ſe habent vivæ vocis oracula ad Bullas Pontificias; ſed privilegia inſerta in corpore iuris participant naturam iuris communis; & potius ius commune dicuntur, quam privilegia: Igitur idem, proportione ſervata, dicendum erit in noſtro caſu. Non ergo oracula per Bullam confirmata continentur ſub revocationibus relatis, ibi enim tantum pura oracula revocantur; quia ex vna parte ſunt revocationes generales, & ex alia ſunt odioſæ; debent ergo ſtricte interpretari, ita vt minus noceant privilegiatis.

5. Probatur tertio: ſi Pontifex, quando confir-

mat

mat oracula ex certa scientia, tenorem oraculi insereret de verbo ad verbum in Bulla confirmativa, in tali casu oraculum iam non oraculum, sed gratia Bullata, absque dubio diceretur, & esset: Ergo idem dicendum est, quando talis tenor verborum ponitur in Bulla virtualiter, & æquivalenter, vt fit per verba: *Quorum tenores, vel ex certa scientia, & plenitudine potestatis*; quia dictæ clausulæ sufficiunt, vt Princeps intelligatur voluisse oraculorũ tenores in Bullas quasi ficte, quod est æquivalenter transferre.

6. Confirmatur, quando Pontifex in revocatione, vel in confirmatione privilegiorum scriptorum, vtitur clausulis *ex certa scientia, & quorum tenores, &c.* revocat, seu confirmat omnia antecedentia privilegia scripta; licet expresse, & de verbo ad verbum tenor illorum non inseratur in revocatoria, seu confirmatoria, quia virtualiter, seu æquivalenter præsumitur insertus talis tenor, & idem operatur ac si de verbo ad verbum insertus esset, vt suo loco diximus; quia omnia illa privilegia quasi reponit, & claudit in ipsa Bulla confirmatoria, seu revocatoria. Igitur eodem modo si Papa confirmat sub eisdē clausulis oracula antecedentia, non solum dat illis valorem vtcunque, sed valorem Bullatum, & trahit, & reponit illa sub ipsa Bulla confirmatoria, ac si in ipsa de verbo ad verbum essent inserta: Ergo iam non oracula sicut antea, sed Bulla ex tunc debent reputari.

7. Constat autem, quod multi Pontifices ante dictas revocatorias confirmarunt, & innovarunt per Bullas *ex certa scientia, plenitudine potestatis*, & cum clausula *quorum tenores*, quæcunque privilegia concessa Religionibus, etiam ore tenus tantum; quod fecerunt Paulus III. constitut. *ex Clement.* Pius V. constitut. 7. vt videre est apud Peirin. tom. 2. in Bull. Gregor. XIII. die 10. Octobris, ann. 1575. constit. sua *ex benigna*, Sixtus V. constitut. *& si Mendicantium*, Clemens VIII. constit. *Ratio*

Pasto-

Pastoralis officij ann. 1597. & idem fecit pro Dominicanus Paulus V. die 23. Maij ann. 1605. Appono verba horum posteriorum Pontificum, vt in promptu veritas constet.

8. Clemens VIII. in præfata Bulla sic loquitur: *Nos igitur, qui omnium votis, præsertimque illorum, qui sub suabi Religionis iugo divinis laudibus, &c. huiusmodi supplicationibus inclinati quæcunque præmissa, ac omnia, & singula privilegia, immunitates, exemptiones, libertates, prærogativas, favores, conservatorias, declarationes, facultates, dispensationes, gratias, concessiones, indulgentias, & indulta spiritualia, & temporalia, etiam per modum communicationis, & extensionis inter se, & cum alijs ordinibus Mendicantibus, & non Mendicantibus eiusdem fratrum Minorum Regularis Observantiæ, & Sãcta Claræ, & de pœnitentia tertij Ordinis etiam in Congregatione sub trium votorum substantialium professione, & eorundem superiorum Ordinis Minorum Regularis Observantiæ huiusmodi obedientia degentibus, ipsorumque superiorũ fratribus, Monialibus, sororibus, ac vtriusque sexus etiam singularibus personis, necnon Monasterijs, domibus, Ecclesijs, & locis quibuscunque in genere, & in specie etiam per solam signaturam, etiam vivæ vocis oraculo, vt præfertur, aut alias per eosdem Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, & Sedem prædictam sub quacunque forma, & expressione verborum concessa, ac etiam iteratis vicibus approbata, necnon omnibus, & singulis in eis forsan contentis clausulis, decretis, & declarationibus quibuscunque, ac singulas desuper etiam pluribus vicibus confectas litteras, & in eis contenta, & inde secuta quæcunque illorum omnium tenores, & formas datas, effectus, & decreta in illis apposita, ac si de verbo ad verbum insererentur, & in eis essent inserta præsentibus prout sufficienter expressis habentes dicta authoritate Apostolica tenore præsentium ex certa scientia. In his omnibus, in quibus Decretis Concilij Tridentini non adversantur,*

fantur salvis etiam decretis à nobis in favorem fratrum Reformatorum concessis approbamus, & confirmamus, ac innovamus, perpetuamque roboris firmitatem obtinere, & firmiter observare, &c. Hæc Clemens VIII. pro Minoribus, ad instantiam Reverendi Patris Ioannis Baptistæ Moles, Cõmissarij Generalis in Romana Curia vltramontanæ familiæ, Ordinis Minorum de observantia.

9. Nec minus ample se habuit cum Dominicanis Paulus V. die 23. Maij anno 1605. confirmavit enim, & innovavit quæcumque per Romanos Pontices antecessores, per Sedem Apostolicam, & per se ipsum, sub quacumque verborum forma, expressione, in genere, & in specie, & per solam signaturam, & vivæ vocis oraculo; aut aliàs quomodolibet concessa, ac semel, seu pluries confirmata, cum omnibus, & singulis in eis contentis, clausulis, decretis, & declarationibus Apostolica authoritate perpetuo confirmavit, & approbauit; illisque perpetuæ, & inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adiecit, singulas litteras tam plumbo, quam sub forma Breui, aut aliàs desuper confectas, quarum tenores, & formas, datas, effectus, decreta, & alia in illis contenta, ac si de verbo ad verbum inserta essent; hinc suæ Bullæ pro sufficienter expressis, haberi volens. Dummodo S. Concilij Tridentini Decretis, necnon Regularis Ordinis Dominicani institutis non adversentur, nec revocata sint, nec sub aliquibus revocationibus sint comprehensa, &c. Hæc Paulus V. pro Dominicanis in Bulla relata, sed in alia nobis Carmelitis Discalceatis concessa ab ipso Paulo V. die 3. Aprilis anno 1610. idem prorsus, & sub eisdem clausulis absque variatione concessit, habeturque in nostro compendio, Bulla 4. Pauli V. num. 13.

10. Hinc colligunt Authores huius sententiæ, quod nulla oracula concessa Religionibus, vsque ad diem 23. Maij anno 1605. iuxta Bullam Pauli V. pro Dominicanis concessa, & vsque ad diem 3. Aprilis ann. 1610.

pro nobis Carmelitanis Discalceatis fuerunt comprehensa sub revocationibus Gregorij XV. & Vrbani VIII. excipe nostrum Lezanam, qui postquam relatam sententiam, vt probabiliorem amplexus est, tamen circa illationem dubius manet, ait enim hæc. An practicari possint, aut conformia sint menti Pontificum docti videbũt, quasi diceret, aliud est asserere quod oracula transeunt; per confirmationem Bullatam in privilegia Bullata; aliud quod non sint comprehensa in dictis revocatorijs: Primũ approbo, secundum non audeo concedere, & merito vt ex infra dicendis constabit.

11. Mihi autem opposita sententia semper visa est de mente Gregorij XV. & Vrbani VIII. revocantium omnia vivæ vocis oracula; ac proinde, vt verisimum amplector, quod oracula, quæ præcesserunt dictas revocatorias ex eo precisè, quod ante illas essent confirmata *ex certa scientia*; & cum clausula, *quorum tenores pro expressis, &c.* non remanserunt in sua vi; sed prorsus cassata, & abrogata; sic docent Bordon. resolut. 31. num. 5. Donat. tract. 16. quæst. 3. per totam, Iuniper. Adrepan. disp. 3. de iure Pontific. quæst. 1. & de inceps, tenet etiam novissimè Doctissimus Magister Ioannes Martinez del Prado tom. 1. quæst. 6. §. 3. per totum, affirmans esse certissimum, & sequuntuur alij multi.

12. Probatur primo, ex fundamento præcipuo, quo vtuntur Doctores relati; nam per confirmationem, etiam *ex certa scientia, motu propio, plenitudine potestatis, & quorum tenores pro insertis, ac si de verbo ad verbum, &c.* non mutatur natura, & conditio eius, quod cõfirmatur: nam vt diximus disput. de confirmatione ex Suario, & alijs, confirmatio est acquisiti iuris roboratio; & sic privilegia in firma consolidad, invalidis, dat valorẽ, & supplet defectũ solemnitatis omissæ, habetque vim novæ concessionis, sed hoc intra eandem naturam, & qualitatem: Vnde sicut prædictæ clausulæ dant nouum ius nouũ-

que

que valorem privilegijs Bullatis extinctis, & deperditis, per non vsum, per abusum, vsum contrarium, & per præscriptionem; aut defectum alicuius solemnitatis requisitæ; itaut reviviscant, sicut prius, & cum eisdem qualitatibus idem prorsus facit confirmatio Bullata respectu oraculorum, non tamen reddit illa Bullata, & sicut in primo casu privilegia Bullata, quæ erant, vel mere gratiosa, vel remuneratoria, seu onerosa, non transeunt per confirmationem, ex vno genere in aliud, sic nec oracula transeunt ad privilegium Bullatum. Confirmationes enim Apostolicæ, quāvis strictius operentur, non extendunt materiam confirmatam, sed convalidant eam in ea specie, in qua illam reperiunt, sic Rota part. 2. recent. decis. 429.

13. Confirmatur ex dictis sect. antecedenti, vbi probavimus cum Peirino, & alijs, quod quando per oraculum communicantur alicui Religioni privilegia iam cōcessa per Bullam alteri Religioni, non manent extincta per revocatorias Gregorij, & Vrbani, quia vt dicunt ipse Peirinus, Lezana, & alij talia privilegia Bullata non sapiunt naturam oraculi, medio quo communicantur, sed remanent in ratione privilegij Bullati, sicut ante communicationem per oraculum se habebant: & idem diximus de privilegijs Bullatis confirmatis per oraculum, quod non trahuntur adesse oraculorum, quamvis confirmata sint per oraculum: Ergo similiter dicti Authores, & alij debent asserere, quod quando oraculum confirmatur per Bullam, non manet in ratione privilegij Bullati, sed cum alijs effectibus respondentibus cōfirmationi, neque disparitas sufficiens facile assignabitur.

14. Probatur secundo, ex Bullis confirmatorijs, in quibus nullum verbum invenitur suadens oppositum nostræ assertioni, nam quod Pontifices dicant se confirmare oracula, ex certa scientia, motu proprio, & de plenitudine potestatis, solum cogit nos asserere ex tunc remanere.

re oracula de novo in ſuo integro valore; non vero, quod amittant naturam oraculorum, & idem eſt de clauſula, innovamus, quæ ſecundum ſuam proprietatem reſpicit rem præexiſtentem, vel minus firmam, vel deperditam, vt ad priſtinum ſtatum, imò, & melioratam reſtituat, non autem facit, quod ſi res in ſua primordiali inſtitutione ſit huius generis, tranſeat per innovationem ad aliud diverſum, vt patet in moralibus, vt in feudo, promiſsione, & voto, & in artefactis, vt in domo, & ſimilibus, & ideo res innovata, ſiue renovata, non æſtimatur altera ab antiqua, ſed eſt eadem in priſtinum ſtatum reducta, vt probat Panormitanus lib. 2. conſ. 67. & conſtat ex cap. longinquitate 22. quæſt. 2. & ex cap. 1. de præcarijs, iuxta gloſſ. ibi.

15. Neque clauſula: *Quorum tenores de verbo ad verbum pro expreſsis, &c.* aliud ſuadet: Quia talis clauſula ſolum relative profertur; non vt mutet naturam privilegij ex oraculo in Bullam, ſed vt magis firmum, & ſtabile reddat, & ex nullo capite eius valor poſsit inficiari: Quibus addo, quod etiam ſi totus tenor verborum oraculi inſereretur in Bulla confirmatoria (quod rariſsimè, vel nunquam invenitur) non ideo oraculum verteretur in privilegium Bullatum, niſi Pontifex aliquo modo id explicaret, quia tunc inſertio tenoris oraculi, non per ſe, & quaſi ſubſtantialiter, ſed ſolum relative, ſeu narrative ſe haberet, ad oraculum prius conceſſum, vt in dubio conſtaret de veritate conceſsionis illius, & nihil aliud adderet; ſicut nec addit clauſula, quorum tenores pro expreſsis, &c. vt diximus; nam explicitum, & implicitum non variant rem, & idem mihi videtur dicendum, quamvis adeſſet clauſula, & de novo concedimus: nam facta relatione ad oracula antecedentia, ſenſus eſt de novo concedimus valorem, firmitatẽ, & ſtabilitatẽ oraculo; vnde hæc, & ſimiles clauſulæ ſunt, quaſi conditionales, & ponuntur ad maiorem abundantiam, & expreſsionem: & ideo, apponi ſolet, & ſi opus eſt de novo concedimus, quæ nullo modo mutant naturam oraculi.

Pro-

16. Probatur 3. ex Bullis revocatorijs Gregor. XV. & Vrban. VIII. vbi revocãtur omnia oracula, quomodocunque cõcessa, & cõfirmata, nisi sub aliqua ex exceptionibus à nobis assignatis, cõtineãtur; vt patet ex illis verbis Bullæ Gregor. XV. *Non obstantibus, &c. sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatorijs, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritatorijs, & alijs decretis in genere, & in specie, ac alias in cõtrariũ præmissorũ quomodolibet cõcessis, cõfirmatis, & innovatis, quibus omnibus, & singulis, etiã si pro illorũ sufficiẽte derogatione de illis, eorũque totis tenoribus specialis, & specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbũ, &c. specialiter, & expresse derogamus, &c.* Eisdẽ verbis, quoad intẽtum, vtitur Vrban. VIII. in sua revocatoria. Vbi nota, quod verba: *Omnia oracula, quomodocũque cõcessa cõfirmata, & innovata, sub quibuscunq; tenoribus, & formis*, extendũtur ad cõcessa, sive motu proprio, sive ad instãtiã partis, sive alterius personæ, etiam Imperatoris, & Regis; & ad oracula cõfirmata, non tãtũ per aliud oracula (vt volũt adversarij) sed ad quodlibet indultũ, seu gratiã in Bullatam, cũ hæc omnia significent in protare sermonis verba, *quomodocunque confirmata, & innovata, & sub quibuscunque tenoribus, & formis.*

17. Confirmatur, & declaratur; ex modo loquendi dictorum Pontificum constat, quod omnia supradicta oracula intenderũt revocare; procedũt enim ex certa scientia, motu proprio, & plenitudine potestatis; apponuntque clausulam quorũ tenores pro expressis, &c. exprimunt ea omnia quæ obstare possunt suis dispositionibus revocatorijs, & omnino cassant, & invalidãt, etiã constitutiones, & litteras Apostolicas, indulta, & privilegia etiam inserta in corpore iuris, quibusvis ordinibus, Cõgregationibus, & societatibus, quomodolibet concessa, & cõfirmata, ac si omniũ tenores de verbo ad verbũ essent inserta, cum quibusvis clausulis, etiã insolitis, ac derogatoriarũ derogatorijs,

&c. igitur ſicut oracula in caſu, quod non eſſent cõfirmata per Bullas indubitanter manerent revocata, idem dicendum eſt, etiam ſi fiat confirmata, quia etiam quomodocunque confirmata comprehenduntur in revocatorijs.

18. Denique probatur, meo videri efficaciſsimè à maximo inconvenienti, quod manifeſtè ſequitur, ex oppoſita ſententia, videlicet, quod fruſtraneæ, & nugatoriæ prorſus, redderẽtur revocatariæ tam Gregor. XV. quã Vrban. VIII. quia nihil revocarent per eas: Sequela ſit patens 1. in Gregor. XV. qui die 2. Iulij anno 1622. ſuam revocatoriam publicavit; at Paul. V. immediatus anteceſſor Gregorij, cõfirmavit omnia vivæ vocis oracula, tam ſua, quã omnium ſuorũ prædeceſſorum Pontificũ pro Dominicanis die 23. Maij anno 1605. & pro nobis Carmelitis Diſcalceatis die 3. Aprilis anno 1610. & Clement. VIII. idem fecerat pro Minoritis anno 1597. in Bulla incipiente: *Ratio Paſtoralis Officij*, quæ ſolum per octo annos anteceſsit confirmationem Pauli V. factam pro Dominicanis. Itaque omnia oracula conceſſa vſque ad annum 1610. cõverſa ſunt in Privilegia Bullata, iuxta primam ſententiam. Rurſus, idem Gregor. XV. anno 1621. confirmavit pro Patribus Theatinis in Bulla, quæ incipit *in Apoſt.* ſupra relata, diſp. 7. ſect. 2. n. 8. omnia privilegia per quoſcunque Romanos Pontifices illis conceſſa ſiue principaliter, ſiue per communicationem aliarum Religionum, etiam vivæ vocis oracula, & hoc ex certa ſcientia, plenitudine poteſtatis, & alijs requiſitis, & abſque limitationibus, & clauſulis reſtrictionis quatenus ſunt in vſu, & non ſunt revocata, ſeu ſub aliquibus revocationibus cõprehenſa, ac Sacris Canonibus, & Concilij Trident. decretis non adverſentur, ſed abſolute, & ſine limitatione aliqua ex quibus ſequentem formo diſcurſum.

19. Omnia vivæ vocis oracula fuerũt cõfirmata à Paulo V. prius die 23. Maij anno 1605. & poſtea die 3. Aprilis, anno 1610. igitur ex tunc iam non remanſerunt ineſſe oraculorum, ſed tranſierunt in privilegia Bullata, ac proinde ex

tunc

tunc, nulla oracula remanserũt revocabilia, ex omnibus cõcessis a Põtificibus prædecessoribus: rursus Paulus V. confirmavit nobis omnia oracula, ann. 1610.

20. Statim post Paulum V. creatus est Gregor. XV. die 8. Februarij anno 1621. & in eodẽ anno, post 8. menses, die 21. Octobris confirmauit privilegia Patrum Theatinorum, modo supra dicto disputat. 7. sect. 2. n. 8. expressando etiã vivæ vocis oracula, vsque tunc concessa ab omnibus Põtificibus communicando eis omnia concessa pro omnibus Religionibus, & anno sequenti 1622. die 2. Iulij, videlicet post 8. menses, & 19. dies, revocauit omnia oracula omniũ suorum antecessorum, & propria si aliqua concesserat.

21. Nunc inquiro, quæ oracula revocavit iste Põtifex? Certe iuxta primam sententiam solum revocavit oracula concessa ab ipso Greg. XV. in illis 8. mensis, qui antecesserunt suam revocatoriam: Sed de nullo constat, alias ostendatur. In secundo vero anno post illos 8. menses, & 19. dies revocavit omnia oracula tam propria, si adessent, quã omnium suorum antecessorum Pontificum. Si ergo in sententia opposita, omnia vivæ vocis oracula, vsque tunc cõcessa, erant iam Bullata per Paulum V. suum immediatum antecessorem, & per se ipsum ante 8. menses, & decem & novem dies: quomodo verificari possunt verba Bullæ revocatoriæ, quæ tangunt omnia oracula, tam propria, quam aliorum Pontificum præcedentium; si nullum oraculum antea concessum, erat iam revocabile, quia Bullatum? Et cum inter confirmationem, & revocationem ipsius Gregorij de nullo oraculo à se concesso constet: Necesario dicendum erit, quod nullum oraculum revocavit iste Põtifex per suam vniversalissimam revocatoriam; quod absurdissimum est cogitare, vt constat ex gravissimis verbis ponderationibus, & clausulis suæ Bullæ.

22. Similis discursus fieri potest circa revocationem Vrbani VIII. sui successoris: Siquidem Gregor. XV. post suam revocatoriam de anno 1622. non vixit, adhuc per

vnum annum integrum, in quo certum est nullum oraculum novum concessisse, cum paulò ante omnia revocaverit.

23. Oracula ergo, quæ restabant revocanda ab Vrbano VIII. vel erant eadem, quæ revocavit Gregor. XV. & hæc, vt vidimus erant nulla, vel solum erant oracula, quæ ipse Vrb. concesserat in primis 8. annis sui Pontificatus, ante suam revocatoriam, quam publicavit die 20. Decembris, anno 1631. cum fuerit coronatus die 19. Septembris, anno 1623. solum ergo revocavit Vrbanus Oracula à se ipso cõcessa, & quæ hæc fuerint, minime constat, nisi circa aliquas indulgentias, vel res levissimas, & si alia concesit ostendant adversarij, sed quidquid sit de hoc. Ex oraculis omnium suorum antecessorum nullum revocavit, quia in sententia contraria iam non erant oracula, sed privilegia Bullata, vt ipsi adversarij fatentur: at hoc asserere plusquam falsum videtur; nam ipsi Pontifices in proœmijs suarum revocatoriarum, & in parte dispositiva, & præservativa declarant se intendere revocare omnia, & singula privilegia, facultates, licentias, & gratias quascunque, per Summos Pontifices prædecessores suos, & per Sedem Apostolicam concessa, per vivæ vocis oracula, insuper declarant se hoc facere, post maturam discussionem propriam, & cõsultationem Eminentissimorum Cardinalium; vt obviarẽt maximis inconvenientibus; quæ ex ipsis oraculis, vel malè intellectis, vel minus Canonice interpretatis, vel denique falsis, seu minus authenticis; ideoque illa invalidant, & cassant quascumque constitutiones, & litteras Apostolicas, quæ suis derogatorijs, quomodocunque opponuntur; quæ omnia nisi revocatoria extendantur ad oracula concessa, & etiam confirmata per Bullas, ab omnibus suis antecessoribus frustra adhiberentur, quia verificari non possunt, nisi modo à nobis assignato, vt attente inspicienti patebit.

SEC

SECTIO VII.

Obiectis in sectioni antecedenti fit satis.

1. QVamvis ex adductis pro nostra sententia sufficienter maneat responsum argumentis adductis contra eam sectione antecedenti, pro maiori claritate. Negamus in primis, quod confirmatio Bullata, ex certa scientia, motu proprio, plenitudine potestatis, & cum clausula, quorum tenores pro insertis habentes; imò etiam si tenor oraculi de verbo ad verbum inseratur; si expresse constat cõcessa fuisse per oracula, quod transeant ad naturam privilegij Bullati, neque possunt habere alios effectus, præter à nobis assignatos.

2. Ad illud, quod tangitur in secundo fundamẽto, ex paritate privilegiorum, quæ inserta sunt in corpore iuris communis. Resp. 1. Negando paritatem, nam privilegia inserta in iure communi, se habent in illo, quasi per se, & substantialiter; oracula vero in Bulla confirmatoria, solum se habent relative, & accidentaliter; illa enim specialissima privilegij, in iure communi insertio, expresse declarat intentionem conditoris iuris communis, disponentis ex aliqua rationabili causa totius Ecclesiæ gubernium respiciente, volentis, vt illud privilegium habeatur, & æstimetur, vt lex publica, & ius commune, quod minime invenitur in oraculis confirmatis per Bullam, vbi tantum relative commemorantur, solum vt intelligantur restituta, seu revalidata, aut confirmata, non vero, vt intelligantur mutata in sua natura.

3. Secundo responderi potest, falsum esse, quod privilegium per incorporationem, & insertionem in iure communi, amittat propriam naturam privilegij, & quod in aliam naturam transierit: Sed conservando propriam naturam privilegij, ex voluntate conditoris iuris communis,

nis, participat, quod æſtimetur, & reputetur, vt lex cõmunis, taliter, vt non poſsit revocari, niſi eo modo, quo revocatur ius commune. Oracula autem ſolum acquirunt per confirmationem priſtinam, validitatem, & firmitatem, vel deperditam, vel de novo roboratam: Nam ad hoc ſolum tendit natura confirmationis, non vero ad convertendum oraculum in alteram naturam. Neque hoc eſt reſtringere confirmationem, ſed eam explicare iuxta ſuum eſſe; & proprietatem ſermonis.

4. Ad tertiam conſtat ex dictis; negando, quod etiam ſi in Bulla confirmatoria inſeratur de verbo ad verbum tenor oraculi confirmati (ſi mentio fiat, quod ſit oraculum) tranſeat in privilegium Bullatum; quia licet confirmatio ſit Bullata, tamen res confirmata, ſemper remanet oraculum; nam eius tenor ſolũ relatiue inſeritur, per quod etiam patet ad confirmationem, negando quod confirmatio dat valorem Bullatum oraculo, ſed ſolum per Bullam reſtituitur valor oraculi, ſi eſt deperditus, vel ſi non, illud roborat de novo, non tamen facit Bullatum.

5. Dices. Valor eſt Bullatus; ergo oraculum, ſub tali valore revalidatum, eſt Bullatum. Reſpondetur negando, quod valor ſit Bullatus, licet enim verum ſit, quod Pontifex reſtituat, vel confirmet valorem oraculi: quando confirmat illud, quod facit, eſt manifeſtare in Bulla cõfirmatoria illius valorem, ſeu validitatem, vt clarius conſtet de illa: Non tamen ob hoc oraculum, adhuc ſub tali valore manet Bullatum, quia Bulla ſolum obiter, & recitative facit mentionem oraculi, & valoris illius, nihil immutans de ſua ſpecie, ſeu natura; ſiquidem Pontifex ſolum intendit, vel reſtituere oraculo valorem, ſi illum perdiderat, vel ſi erat validum, dare maiorem firmitatem, hoc enim eſt proprium confirmationis; quod vero exprimat ſuam intentionem in Bulla, peraccidens ſe habet ad naturam oraculi: Aliàs privilegium Bullatum, iam extinctum, confirmatum poſtea per oraculum traheretur ad

rationem oraculi,& desineret esse Bullatum, quod omnino falsum esse ostendimus in confirmatione nostræ primæ rationis,& sectione 5. num.3.

6. Secundo dico cum Patre Iunipero a Drepano in defensorio iuris Pontificij disp.3.quæst.1.cap.2.n.22. quod licet oracula confirmata per Bullam participarent naturam privilegij Bullati ratione valoris communicati, non ideo talia oracula exempta essent à revocationibus Gregorij XV. & Vrbani VIII. quia mens horum Pontificum fuit revocare, quæcunque concessa per oraculum, etiam si postea essent confirmata per Bullas: dum tamen in confirmatione facta fuerit mentio oraculorum, siue in genere, siue in specie, vt constat ex reuocationibus omnium eorum, quæ suis revocationibus obstare poterant, aliàs, vt diximus, nihil, aut fere nihil intenderent revocare dicti Pontifices, quod suspicari non potest; qua propter mihi consulenti de hoc puncto, doctissimus Pater noster Lezana respondit se invenire convictum ex dictis rationibus, pro nostra sententia,& manere satis scrupulosum ex eo, quod dixerat in sua summa, videlicet, esse probabilem sententiam contrariam, non quia sentiret, quod dicta oracula, etiam confirmata, & participantia naturam privilegij, non comprehenderentur sub dictis revocatorijs, vt constabit infra, sed quia à nonnullis male intelligeretur; idem mihi respondit Eminentissimus Cardinalis de Lugo consultus in Romana Curia,& P. Diana, quare ab hac sententia non est recedendum.

SECTIO VIII.

An oracula concessa Prælatis Religionum pro bono regimine suorum subditorum; comprehensa sint in dictis revocatorijs.

1. In hac difficultate Pater Donatus, vt vidimus su-

pra, disput. 7. sect. 3. nu. 14. & 15. defendit non esse revocata, quia in dictis oraculis cessat ratio finalis revocatoriarum Gregorij XV. & Vrbani VIII. quod si intelligatur de de cessatione saltem negatiue causæ finalis adæquatæ, seu totalis, respectu omnium Religionum, pro quibus talia oracula concessa sunt, verissimum iudico, cum communi sententia, quia in tali casu iam redduntur inutiles revocatoriæ; non solum respectu alicuius particularis, sed respectu boni communis Religionum. Ratio est manifesta, nam cessante adæquato fine legis vniversaliter, cessat absolute ratio condendi legem, seu illam conservandi; quia lex in tali casu inutilis redditur, & sic materia eius fit incapax obligationis, vnde necesse est, vt etiam voluntas Principis volentis obligare, cesset, quia solum iuste voluit obligare in quantum licite, & vtiliter potuit, nec aliud præsumendum est, maximè de Romano Pontifice,

2. Si vero conclusio intelligatur de cessatione finis dictarum revocatoriarum solum negative respectu cuius Religionis, seu personæ particularis, non ideo cessant dictæ revocatoriæ, seu effectus illarum, quia vt in materia de legibus sentiunt Doctores, finis legis iustæ, in sua generalitate, in nullo particulari vsu cēsetur deficere, quia vniversalis ratio legis ad sui conservationem, quasi à principio intrinseco petit in singulis personis conservari, sicut species in suis individuis, & licet ratio particularis legis, cesset in hac persona; quoad particularem vtilitatem prætensam per legem; non tamen cessat, quoad rationem vniversaliorem vtilissimam bono communi, nec privato nocet; semper enim est valde vtile cuilibet particulari obedire legi, & se conformare cum alijs, nec excipi debet ab illis, alias maxima incommoda sequerētur in legibus Ecclesiasticis, & civilibus; imò & in naturalibus, quia facile quilibet ductus passione, seu amore proprio persuaderet (vt latè probant Doctores in materia de legibus) se esse exemptum ab obligatione legis, ob cessationem in se ipso

finis

finis intenti per eam: vt in ieiunijs Ecclesiæ, in abstinentia carnium diebus prohibitis: imò & in simplici concubitu, & in materia obedientiæ, & aliarum legum, in quibus etiam si particularis non sentiret esse sibi necessariam legem, ob fines expresse intentos per eam, in hoc, vel illo casu nõ cessaret obligatio, vt in fornicatione patet etiam in casu, quo evidenter cessaret periculum malæ educationis prolis, propter quam vitandum, concubitus vagus prohibitus est: quæ absurdissima sunt; quia vt diximus, quamvis cesset ratio legis in particulari negative, semper manet aliqua vniversalior ratio, ob quam expedit: Tũc servare legem. Tum ob vitandum maximum periculum in se, & in alijs, si quidem facile vnusquisque exemplo aliorum, iudicaret, in se cessare finem legis, quod in maximum detrimentum boni communis, & observationis legum cederet. Tum, quia per se vniformitas partium cum suo toto, in servãdis legibus, est honesta, & valde vtilis bono communi, vbi sine damno gravi servari potest. Ergo etiam tunc obligat quemlibet particularem, vnde in fine adæquato legis intrat, intrega observatio legis in omnibus subdis; sed de hoc latè agitur à Doctoribus in dicta materia de legibus.

3. Credo igitur Patrem Donatum in primo sensu locutum fuisse; siquidem agit de omnibus Prælatis Religionum, in quibus currit eadem ratio cessationis finis, saltem negative, dictarum derogatoriarum; videlicet, vt è medio tollerentur oracula, minus canonica interpretatione intellecta, & in detrimentum disciplinæ Ecclesiasticæ, seu monasticæ interpretata: quæ omnia in concelsis pro bono regimine subditorum cessant in Prælatis omniũ Religionum, vt constat ex dictis supra disput. 7. sect. 3. n. 14. non verò si cessaret solum in aliquo particulari prælato quantumvis docto, & prudenti.

4. Insurgit tamen contra hunc modum dicendi Pater Iuniperus à Drepano, disput. 5. quæst. 1. cap. 3. num. 7. & &, ex verbis revocatoriæ Vrbani VIII. vbi ait: *Hic, & aliis*

alijs malis occurrere volẽtes, ex quibus colligit, nunquam posse dari casum, in quo causa adæquata, & totalis dictæ revocatoriæ possit cessare, adhuc negative, respectu omnium superiorum Religionum, quia ex dicta clausula constat, multas esse causas partiales finales motivas dictæ cõstitutionis, quarum, & si aliquæ assignentur expresse à Põtifice, aliæ restant implicitæ: ergo licet cessent causæ explicitæ, in aliquo casu, cum restent aliæ multæ implicitæ, quarum notitia nequit facile haberi, prudens intellectus semper anceps manebit in tali iudicio, & in favorem legis debet iudicare, non cessare totalem causam adæquatam moventem voluntatem Pontificis ad revocandum omnia oracula, vt videtur sentire Suarez lib. 6. de leg. cap. 9. n. 3. Caietanus 2. 2. quæst. 120. art. 1. Salas de legib. disput. 11. sect. 3. num. 34. & 56. Bonacin. de leg. disp. 1. quæst. 1. punct. vltim. propos. 1. §. 2. n. 30. Sed respondetur, quod ex prædicta clausula: *His, & alijs malis occurrere volentes*, nihil infertur contra nostram assertionem, quia expresse loquitur de malis, quæ ex vsu oraculorum sequebantur. At in oraculis concessis Superioribus Religionum, pro bono regimine subditorum; nulla vera mala sequuntur, sed multa vtilia, vt per se patet; & sic totalis finis explicitus, & implicitus cessat adæquatè.

5. Quibus addendum puto, quod in hoc casu, non est necesse recurrere ad cessationem finis legis, vt intelligantur permanere in sua vi huiusmodi oracula, sed ad defectum voluntatis horum Pontificum, quando oracula revocaverunt; aliud enim est cessare finem legis, & ob hoc cessare obligationem observantiæ illius; aliud noluisse Principem talem casum comprehendere in sua lege, primum enim reducitur ad defectum potestatis legislatoris iuste, & prudenter operantis, vt in cessatione finis contrarie respectu cuiuslibet particularis; & in cessatione finis adæquati negative respectu totius communitatis, quia neque malũ, neque summe difficile, & arduum neque prorsus

sus inutile cadit sub potestate legislatoris iuste, & prudenter operantis. Secundum vero reducitur ad defectum voluntatis Principis nolētis in sua lege cōprehendere talia, vel talia, quod ex sufficientibus coniecturis sæpè colligitur, non enim legislatores humani volunt semper obligare per suas leges, cum toto rigore, & in omni eventu, in quo possunt obligare, vt patet in lege ieiunij, a qua nō solum censetur quis excusatus propter gravem ægritudinem, circa quam non posset iuste Superior obligare, sed etiam propter mediocrem, seu minorem debilitatem, qua non obstante potuisset Ecclesia obligare, sed non creditur id voluisse ex eius benignitate, & sic de alijs similibus, & in nostro casu.

SECTIO IX.

An prædictæ revocatoriæ Gregor. XV. & Vrbani VIII. extendantur etiam ad vivæ vocis oracula, post ipsas revocatorias concessa, & concedenda.

1. PAt. Magister Ioann. Martinez de Prado tom. 1. quæst. 6. §. 6. n. 31. partem affirmativam defendit, alias inquit, insufficienter occurrerent dicti Pontifices per suas Bullas inconvenientibus ab ipsis assignatis. Nec vlla esset vtilitas revocare oracula iam concessa, permittendo in posterum concedenda.

2. Sed oppositum tenendum est, videlicet; præfatas revocatorias nōsse extendere ad oracula futura, sed solum ad præterita, vt constat ex verbis Gregor. XV. ibi: *Concessiones, & gratias obtentas.* Et postea, *omnia, & singula privilegia quomodolibet concessa, tenore præsentium, &c.* nullam mentionem faciens de futuris. Et cum simus in odiosis, non est cur extendendæ sint ad non expressa, sed potius debent coarctari intra proprietatem verbo-

borum; quando ex illis (vt in præsenti) nullum inconveniens sequitur, nec de contraria mente Pontificum potest suspicari. Sic docent noster Lezana tom. 3. verb. Gratia, num. 13. Hieronym. Garcia in sua Politica Regul. tract. 8. diffic. vltim. dub. 2. num. 3. Quintanad. tract. 5. sing. 3. conclus. 3. & alij communiter.

3. Ad fundamenta in oppositum respondetur, sufficienter provisum fuisse per dictas revocatorias præcedentium oraculorum, etiam pro inconvenientibus futuris: Si quidem sequentes Pontifices, ex damnis sequutis, ex frequentia oraculorum concessorum temporibus præteritis, vigilanter, & caute segerent, in nouis concedendis, & cuius vim non habeant sine fide officialum ipsorum Pontificum, saltim pro foro externo, sufficienter cautum est pro futuris concedendis, absque eo quod revocata maneant, quæ de novo conceduntur.

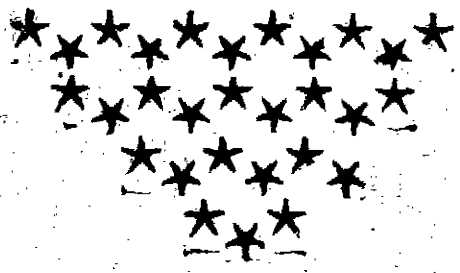
4. Insuper reputari non debet parua vtilitas ex eo præcisè, quod innumera fere oracula fuerint revocata confusionem, & incertitudinem illorum auferendo Dicere autem, quod sequentes Pontifices per 22. annos, nullum oraculum de novo concesserunt; incertum est, cum intra tale tempus Romæ existens viderim oraculum noviter concessum, cum attestatione authentica officiales Papæ, sed quidquid sit de hoc. Restabat probandum, quod talia oracula non concesserint sequentes Pontifices, eo quod essent nulla, virtute antecedentium revocationum, quod firmiter probari nequit; sed potius probatur efficaciter, quod successores Pontifices, lento pede, incedunt, in oraculis de novo cõcedendis, ex notitia fines dictarum revocatoriarum. Addo, dato, & non concesso, quod dictæ revocatoriæ extẽderentur ad futuri oracula: Si præsens Pontifex, aliquod de nouo concederet, cum dictas revocatorias ignorare non possit, quamvis de illis nullam faciat mentionem, debet præsumi illas tacite revocare, quoad tale oraculum, cum nullum alium effectum possit ha-

habere: Ne cogamur dicere fruſtraneam eſſe talem conceſsionem, vtendo plenitudine ſuæ poteſtatis, quæ ab anteceſſoribus coarctari non potuit. Videatur doctrina ſupra tradita diſp. 4. ſect. 2. num. 4. & 26.

6. Alia non aliena à noſtro inſtituto poſſent hic agitari, v. g. de clauſulis, & dictionibus, & de indulgentijs, ſed quia de præcipuis clauſulis pro intelligentia privilegiorum, in diſcurſu operis ſatis dictum eſt, & notabimus in indice generali rerum. Alia prolixiora, & ad intentū nō ita neceſſaria remittimus vidēda in Barboſa, qui integrum tractatum de eis fecit; ſimiliter in Lezana, verb. Clauſula, in Donato de privilegijs, & alijs multis. Nec minus prolixiora, & frequentiora ſunt, quæ de indulgentijs in particulari poſſent hic deſiderari; ideoque ab eis pro nunc abſtineo, ſufficiant pro inſtituto præſenti, quæ diximus diſp. 6. ſect. 2. de revocatione indulgentiarū. Et hæc pro materia intenta. Vtinam cedent in maiorem Dei Gloriam, Beatiſsimæ Virginis Mariæ, & omnium Sanctorum, legentiumque profectum.

(S)

FINIS,

IN-

FIN

INDEX ALPHABETICVS

BREVITER REPRÆSENTANS, QVÆ LATE VIDENDA IN SPECVLO.

A.

ABlatio reſervationis retrotrahitur ad excommunicationem incurſam, fol. 177. n. 9.

Abſolutio virtute, Privilegij, facta à caſibus reſervatis valida eſt poſt revocationē Privilegij invincibiliter ignoratam, fol. 175. n. 7.

Abſolutio à caſibus Pontifici reſervatis data per Religioſum habentē facultatem abſolvendi ab eis, virtute Privilegij ſuæ Religionis, valida eſt ipſo Privilegium ignorante, fol. 187. num. 19.

Abſolutio à reſervatis, virtutæ Privilegij non ſolū eſt valida, quando abſolvens ignorat caſum, & Privilegium, ſed etiam quando ſcit reſervationem, & nullam ſcientiam habet facultatis abſovēdi; dum modo abſolvens intendat quantum eſt ex ſe abſolvere eodem modo, ac ſi poteſtatem haberet, vel ſecundum omne quod poteſt, fol. 188. num. 23.

Acceptatione tacita valide, & licite vtitur Privilegio, fol. 184. n. 14.

Authoritas Principis ſemper intelligitur ſervata ad meliora operandum, fol. 93. num. 3.

B.

BAptizans quem falsò putat fuisse ante Baptizatum, valide Baptizat, si dum abluit intendit, quãtum est ex se Baptizare, ac si ille Baptizatus non esset, fol. 188. n. 23.

Baptismum valide confertur ab Hæretico credente ipsum esse irrisorium, & nihil valere, si intendit facere, quod potest, & facit Ecclesia, fol. 188. num. 23.

Beneficia obtenta à Papa ante expeditionem Bullarum sine iure possidentur, fol. 70. n. 2.

Beneficiũ desiderans aperire debet an aliud habeat, vt valida sit collatio, fol. 324. n. 9.

Bulla Clementis VIII. de largitione munerum non ligat contra eam operantes ob dubium receptionis, fol. 23. n. 8. vbi etiam de extravagant. *Ambitiosæ*.

Bullæ aliquorum Pontificũ communicationem Privilegiorum cõcedentes, referuntur, fol. 28. n. 2. vsque ad 4.

Bullatio, seu scriptura non est necessaria ad valorẽ Privilegij pro foro cõscientiæ, fol. 69. n. 1.

Bullatio, seu scriptura requiritur ad valorem Privilegij pro foro externo, fol. 70. n. 2.

Bulla Cruciatæ non potest revocari à Pontifice, vtcunque, fol. 93. num. 3.

Bullæ Cruciatæ Privilegiũ non revocatu per Iubileum, nec per Bullam Cœnæ, fol. 93. n. 3.

Bulla Clementis VIII. cõfirmantis oracula refertur, fol. 348. num. 28.

C.

CAnones, & Decreta, quid significent, quãdo Pontifices vtuntur his verbis in suis diplomatibus, fol. 258. n. 17. & 18.

Capitulum generale renunciare potest Priuilegijs Religionis, fol. 77. n. 4.

Capucini, Patres non possunt vti Privilegijs Confessoribus aliorum Or-

dinum cõcessis, etiam si nunc gratiam excipiendi confessiones sæcularium obtinerent, sed necessaria eis est specialis concessio, vt possint communicare in Privilegijs aliorum Ordinum quantum ad hoc, fol. 45. num. 13.

Cardinales Protectores Ordinum inter Officiales Apostolicos numerãtur, fol. 335. num. 3.

Carmelitæ excalceati gaudent omnibus Privilegijs, indultis, exemptionibus, indulgẽtijs, & gratijs, quibus fruuntur Patres Carmelitæ de Observantia, fol. 317. num. 7.

Casus, in quo Pontifex cõfirmando Privilegium *ex certa scientia* nulla facta mentione Trident. illi derogaret, fol. 309. num. 24.

Causa finalis quando dicatur cessare contrarie, & quando parcialiter, fol. 90. num. 3.

Causæ, quæ, & quando requirantur ad concedendum Privilegium tam valide, quam licite, fol. 321. num. 2. vsque ad 10.

Causa ex parte superioris ad concedendum Privilegium, non semper requiritur, vt immediate pertinat ad bonum commune, fol. 321. num. 2.

Causa invalidam reddens concessionẽ Privilegij, aliàs licitam duplex, fol. 323. n. 8.

Clandestine contrahẽs cũ ignorãtia invincibili Decreti Tridentini invalide contrahit, fol. 177. num. 10.

Clausula, *quatenus sunt in vsu*, apposita in communicationibus Privilegiorum explicatur, fol. 66. num. 39.

Clausulæ Privilegiorum ex originalibus transumptæ, & typis mandatæ, seu authorizatæ à Notorio publico, & sigillatæ, & subscriptæ à persona in dignitate constituta, vel Generali Ordinis fidem faciunt, fol. 73. num. 4.

Clauſula Pontificum in cõfirmatione Privilegiorũ (*modo ſint in vſu, vel modo non ſint revocata*) quãdo non tollit vſum Privilegij, quod præſumitur amiſſum per non vſum, vel abulum, fol. 89. num. 21.

Clauſulæ generales revocatoriæ in duplici claſſe conſtituuntur, aſſignantur quæ ſint, fol. 102. num. 7.

Clauſulæ primæ, & ſecũdæ claſis, quando, & quæ revocẽt privilegia, fol. 108 num. 19.

Clauſulæ generales non revocant Privilegia cõceſſa per modum cõtractus, niſi ſaltim in genere addatur: *Etiam ſi per modum contractus fuerint conceſſa*, fol. 12. num. 38.

Clauſulæ, *Motu proprio, certa ſcientia, & de plenitudine potellatis*, revocant Privilegia quomodocũque qualificata, exceptis Privilegijs, quæ in contractu oneroſo fundantur, & ius tertij lædunt in re gravi, acquiſita, & poſſeſſa, tempore à lege præſcripto, fol. 120. num. 39.

Clauſulæ generales, *Non obſtãtibus quibuſcunque Privilegijs in contrariũ, & penitus excluſis, ſeu derogatis, & alijs ſimilibus* (quæ primæ claſis dicuntur) repertæ in Privilegio novo quando derogant diſpoſitioni Concilij Generalis, fol. 129. num. 9.

Clauſula derogatoria ſpecifica, expreſſa, & formalis Conciliorum generalium requiritur in Privilegijs, quæ ſunt difficilimæ conceſsionis, fol. 130. num. 12.

Clauſulæ ſecundæ claſis, revocant quæcunque Privilegia inſerta in iure cõmuni, & in qualibet Bulla, ſeu conceſsione tam reſpectu communitatis, quam reſpectu perſonæ privatæ in omnibus, in quibus cõtrariantur, neque ſecundũ proprietatẽ verborũ poſſunt cõciliari, fol. 144. & 145. n. 5.

Clau-

Clausula: *Non obstantibus quibuscunque constitutionibus Apostolicis*, quem habeat effectum? problematice, fol. 145. num. 5.

Clausulæ 2. clausis licet sufficiant ad derogandũ Cõcilijs Provincialibus, seu rationalibus; nõ vero Generalibus, nisi saltim fiat eorum mencio, exceptis aliquibus casibus, & quid de Tridentino? fol. 145. num. 7.

Clausulæ Tridentini, quæ revocationem continent Privilegiorũ Regularium ad notantur, fol. 205. n. 2. vsque 35.

Clausulæ, quas posit Tridẽtinum apponere solent Pontifices in concessionibus, confirmationibus, & innovationibus Privilegiorum Regularium, quomodo intelligendæ sunt? fol. 244. n. 1. vsq; 29.

Clausula: *Et de novo concedimus*; quid addat super illas, *Ex certa sciẽtia, & de plenitudine potestatis*? fol. 297. num. 1.

Clausula: *Supplentes omnes defectus iuris, & facti, si qui forsitan intervenerint in eisdem*, ad quid addatur in Privilegiorum revocationibus? fol. 298. num. 2. & 3.

Clausulæ: *Quorum tenores de verbo ad verbum pro expressis*, reperiæ in confirmationibus Oraculorum per Bullas, non mutant naturam Privilegij ex Oraculo in Bullam, sed solum relative proferuntur, fol. 352. num. 15.

Clausulæ Bullarum Gregor. XV. & Vrbani VIII. revocantium Oracula numerantur, fol. 353. n. 16.

Clerici, & Religiosi nec licite, nec valide possunt renunciare Privilegium Canonis *Si quis suadente*, fol. 75. num. 1.

Clerici tenentur vti Privilegio Canonis, & fori, fol. 189. num. 2.

Communicatio Privilegiorum non extenditur ad gratias, quæ per Breuia particularia summi Pontificis, seu in quibus præcedit examen, & decretum alicuius Sacræ Congregationis alicui peculiari Cõvẽtui, vel Religioni cõcedũtur, f. 47. n. 17.

Communicatio Privilegiorum concedit ius vtendi Privilegiato, f. 66. n. 38.
Communicatio Privilegiorum duplex, fol. 310. n. 2.
Communicatio Privilegiorum idem, ac concessio est, fol. 334. n. 1.
Concessio communicationis Privilegiorum, sub hac clausula: *Vt participent non solum omnia Privilegia concessa, sed etiam concedēda pro alijs Religionibus*, extenditur ad concedenda Religionibus postea fundatis, f. 42. n. 7. & 8.
Concessiones factę Generali, & Provinciali Minorum, insuper & Generali Societatis circa declarationem, limitationem, aut vsum alicuius Privilegij, recensentur, fol. 78 num. 5.
Concessio Pij V. circa validitatē professionis Monialis in articulo mortis constitutæ non adimpleto anno Noviciatus, quo modo fit valida, licet cōtra Tridentinum, fol. 146. num. 2.
Concessio activa, & admissio passiva est necessaria ad effectum Privilegij, fol. 181. num. 10.
Concessione Privilegij secure vtitur subditus, quādo clare illi non constat de eis invaliditate, f. 321. num. 2.
Concessione illimitata valide, & licite vtitur, qui propter oblivionem, vel scrupulos petivit aliam, quæ ei magis limitata cōcessa fuit, fol. 331. n. 13.
Confessarius, qui tædio affectus facultatem audiendi confessiones porrigit Superiori, vel eam coram ipso lacerat, protestando nolle se amplius illud munus exercere, qualiter ad eum reddire potest, fol. 79. num. 8.
Cōfessio ex Privilegio habita coram Presbytero, facta revocatione Privilegij, valida est, ipso privilegiato ignaro de tali revocatione, fol. 175. n. 7
Confessor habens Privilegium ad absolvendum à casibus reservatis, vel censuris, probabilius est teneri illo vti, regulariter, fol. 192. num. 10.

Con-

Confirmatio Decretorum, seu Declarationum Cardinalium, quomodo fieri debeat à Pontifice, vt vim habeat obligandi, fol. 23. num. 9. & 10.

Confirmationis Privilegiorum modus quotuplex, fol. 275. n. 9. vsque 16.

Confirmatio *ex certa sciẽtia*, quos causet effectus, fol. 279. num. 7.

Confirmatio *ex certa sciẽtia*, sub distinctione confirmat actum, seu Privilegium in præiudicium tertij, fol. 302. n. 9. vsq; ad 12.

Cõfirmatio Privilegij quid operetur, quando privilegium, quod confirmatur, non apparet? fol. 319. n. 20. vsque 22.

Cõfirmatio Privilegij aliàs per oraculũ cõcessi, nullam faciens oraculi mẽtionẽ, nõ trãsijt in Privilegium Bullatum, fol. 345 num. 1.

Confirmationis Privilegiorum definitio, fol. 350. num. 12.

Coniux contrahens cũ voto castitatis licet possit reddere absolute, nõ tamen tenetur; imò potius tenetur non reddere quãdo alter adulteravit, fol. 190. n. 3.

Consuetudo habet vim cõferendi privilegia, fol. 58 num. 28.

Copiæ Privilegiorum typis excusæ in folio, vel in alquo Bullario; & etiam in libris impressis probatorum Authorum, qui eas excerpserũt ex originalibus, vt præsumi debet, fidem faciunt etiam in iudicio, fol. 71. n. 4.

D.

DEclarationes Cardinalium etiam autenticæ, si non publicantur more legis, solum pro casu singulari, pro quo sunt editæ, deserviunt; & circa hæc aliqua scitu digna, fol. 21. n. 7.

Declarationes Cardinaliũ iuxta formam præscriptam ab Vrbano VIII. quomodo habeant vim legis, & sic obligent? f. 19. num. 2. vsque 5.

Declaratio Cardinalium etiam si sit autẽtica, quomodo

modo non nocet privilegiatis, fol. 24. n. 12.
Decretum Vrbani VIII. de fide danda declarationibus Eminentissimorum Cardinalium refertur, fol. 18. num. 1.
Decretum Sacræ Congregationis approbatum ab Vrbano VIII. circa confirmationes Privilegiorum, quomodo intelligendum, fol. 287. n. 21. & 22.
Defectus substantiales Privilegia reddunt inutilia, fol. 115. n. 29.
Defectus naturales privilegiandi nullatenus supplere intelliguntur per clausulam, *Supplentes omnes defectus*, inventam in confirmatione Privilegiorum fratrum Minorum, facta à Sixto V. fol. 298. n. 4.
Defectus, qui suppleantur à Sixto V. in confirmatione Privilegiorum Fratrum Minorum, fol. 299. n. 4.
Dictio, *Semel*, quid significet in Privilegijs, fol. 330. num. 12.
Dictio, *Semel*, non semper est taxativa fol. 330. n. 11.
Differentia inter cessationem finis legis, & voluntatem Principis nolentis casum comprehendi in sua lege, fol. 362. num. 5.
Discrimen, quod invenitur inter revocationem Oraculorum factá à Gregor. XV. & Vrban. VIII. fol. 334. num. 1.
Disparitas habitudinis Privilegiorum, quæ inseruit in iure communi, & differentia Oraculorum confirmatorum per Bullas explicatur, fol. 357. num. 3.
Disuetudo in quo differat à consuetudine legi cõtraria, fol. 198. n. 8.
Disuetudo, intra decenniũ quid operetur, fol. 200. num. 11.
Disuetudo cum ignorantia legis nõ abrogat legem, sed suspendit eius obligationem, fol. 200. num. 15.
Dubia Privilegiorum Regularium in favorem ipsorũ interpretanda sunt, fol. 12. n. 15.
Dubitans de promulgatione legis, iudicare potest in favorem suæ libertatis, fol. 22. num. 8.
Dubitans de renuntiatione non præsumitur renunciasse

ciasse iuri suo, fol. 79. num. 7.
Dubius de acceptatione legis (sufficiẽter promulgatæ) & à maiori parte populi recepta, tenetur ad eius obseruantiam, fol. 204. num. 21.
Dubius, an cõfirmatio Priuilegij sit, *ex certa scientia*, quid præsumet, fol. 229. num. 7.
Dubius de validitate Professionis rectè dicitur illam reualidare ex certa scientia, quãdo ratificat, fol. 284. n. 15.

E.

ECclesiæ nomine, quid intelligatur, vt quis lucretur indulgentiam visitando Ecclesiam assignatam, fol. 227. num. 22.
Episcopus per solam pronuntiationem à Papa licet statim sit Episcopus, non debet pro Prælato recipi, quin suam gratiã probet, fol. 70. n. 2.
Episcopus dubius de validitate Priuilegij concessi Regularibus, non potest eos impedire ne interim illo vtantur, fol. 74 num. 8.
Episcopus virtute concessionis conficiendi testamentum illud mutare potest toties quoties, fol. 329. num. 9.
Exemplum refertur Leonis X. supplẽtis quosdam defectus per Oraculum cõcessum Reuerendissimo Patri Fratri Francisco Licheto Generali Minorũ, fol. 299. n. 4.
Excommunicatio reseruata Pontifici inualide absolvitur ab eo, qui, ante reseruationẽ poterat, etiam si invincibiliter ignoret reseruationem post tempus sufficiens à promulgatione, fol. 176. n. 9.
Exemptus per Priuilegium personale, si absque protestatione, & rationabili causa voluntarie se subdat iurisdictioni, etiam per vnum actum contrarium, amittit priuilegiũ, saltim pro foro exteriori, fol. 86. n. 15.
Expressio iurium Conciliorum, quã necessaria impetranti Priuilegium re-

vocatorium, fol. 131. num. 13.
Explicitum, & implicitum non variant rem, fol. 351. num. 1.
Extensio quare admittatur in concessione Privilegij absolvendi à reservatis, & non communicationis Privilegiorũ futurorum, fol. 327. num. 5.

F.

FAcultas absolvendi à casibus occultis, cõcessa Episcopis in Tridentino non revocatur per clausulam revocatoriam Bullæ Cœnæ, f. 140. n. 27.
Facultas absolvendi à reservatis non refertur ad reservata tempore concessionis, sed confessionis, fol. 326. n. 3.
Facultate absolvendi à reservatis qua fruuntur Regulares post Decreta Clementis VIII. & Pauli V. fol. 294. num. 3. vsque 8.
Familiares Religiosorum, quæ ipsorum participent Privilegia? & quibus vti possint contra illos, fol. 65. num. 38.
Filius familias non potest renuntiare Privilegio, quo liberatur ab obligatione solvendi mutuo accepta absque licentia Patris, fol. 190. num. 2.

G.

GRatia facta Regi circa ius præsentãdi idoneos ad beneficia talis Provinciæ, vel Ecclesiæ extenditur ad beneficia de novo creata, fol. 326. num. 4.

I.

INadvertentia nõ admittitur in Pontifice de rebus facilioribus, & aliquibus gravioribus, quando frequẽter, & de stilo sine magna dificultate cõcedũntur, fol. 131. n. 14.
Ignorans invincibiliter leges revocatorias Privilegiorum, etiam transacto tempore sufficienti à die publicationis, quomodo licite, & valide operatur, fol. 179. n. 5.

In-

Incarceratus habens Privilegium, vt in diebus festis possit libere exire de carceribus, an teneatur vti hoc Privilegio pro audienda Missa, problēmaticæ determinatur, f. 191. num. 7.

Indulgentiæ non prohibētur in iure, fol. 2. n. 1.

Indulgentia (quæcunque illa sit) concessa Ecclesiæ Regularium, quando cessare intelligatur, fol. 58. num. 27.

Indulgentias, quas cōcessit, & quas revocavit Paulus V. pro Regularibus, fol. 220. num. 3.

Indulgentiæ pro articulo mortis non suspenduntur anno Iubilæi, f. 220. n. 20.

Indulgentias concessas à Paulo V. pro Regularibus qualiter eas lucrari possunt infirmi, decrepiti, & qui non possunt Ecclesiam adire, fol. 228. num. 24.

Indulgentia cōcessa in Bulla Pauli V. nominatim pro laborantibus, & extra Claustra degentibus de licentia suorum Superiorum non limitat alias indulgentias, sed est nova gratia, fol. 229. n. 25.

Indulgentiæ, quæ lucrantur à visitantibus Ecclesias vrbis, & extra eam, diebus stationum, concessæ à Paulo V. pro Regularibus, lucrari possunt ab ipsis omnibus diebus, fol. 230. num. 28.

Indulgentiæ invalide conceduntur absque causa, fol. 223. n. 6.

Indulgētiæ vivæ vocis Oraculo concessæ non sunt revocatæ per Oraculorū revocatorias à Gregorio XV. & Vrbano VIII. fol. 336. num. 2.

Indulgentiæ aliquæ numerantur, quæ non sunt revocatæ, fol. 339. num. 5.

Intentio qualis requiratur ad lucrandas indulgētias fol. 227. n. 2.

Interpretatio triplex, doctrinalis, ex capite, & authentica, fol. 9. num. 9. vsque 12.

Interpretatio authētica iuris divini, & Canonici solum penes Pontificem invenitur, fol. 11. num. 12.

Interpretatio authentica, vt obliget, debet publi-

cari, fol. 9. num. 13.
Interpretatio authẽtica Privilegiorum Regularium quibus interdicitur, fol. 11. n. 14.
Intrusus censetur Beneficiarius qui ante expeditionem litterarum possessionem accipit, fol. 70. n. 2.
Iulius II. qualiter declaravit per confirmationem Privilegiorum fratrum Minorum factam à Sixto IV. non vivificari Privilegia semel extincta, seu deperdita; sed solũ, quæ in vsu erant non obstãtibus clausulis, *de certa scientia, &c.* fol. 286. n. 18. vsque 20.
Iura Episcoporum, & Parochorum, fol. 7. num. 6.
Iura Episcopis, & Parochis concessa non in favorem ipsorum, sed subditorum cõcedũtur, ex D. Thom. fol. 108. num. 6.
Ius Concilij Generalis includit virtualiter, seu æquivaleuter clausulam generalem resistẽtem pro futuris Privilegijs, etiam si illam non exprimat, f. 13. n. 12.

L.

LEges Pontificiæ irritãtes contractum, absolutionem Sacramentalem, auferendo iurisdictionẽ ad professionem, collationem Beneficij, aliosq; actus, & similiter leges pœnales, an obligẽt post publicationem factam solum Romæ, absque vlla mora tam in casu, in quo additur in illis *ex nunc*, vel à die publicationis, quam absque similibus particulis, fol. 102. n. 2. vsque 12.
Leges irritantes actum etiã promulgationem requirunt, fol. 147. num. 3.
Legislator non præsumitur scire ius privatum, seu leges speciales, nec particularia facta, f. 111. n. 23.
Pro legis obligatione duplex intelligentia, & differẽtia assignatur, f. 148. num. 6. & 7.
Legis promulgatio, & divulgatio, in quo differãt, fol. 150, n. 8.

Legis particula, *Ex nunc*, quomodo intelligenda in legis præcipientibus, vt aliquid fiat, vel non fiat, fol. 159. num. 6.

Legislator intẽdens statim obligare legem in omnibus locis suæ latitudinis, quomodo excederet eius potestatem, f. 158. num. 3.

Lex Ecclesiastica tripliciter potest dici generalis, fol. 102. num. 8. vsque 12. vbi etiam aliqua de legibus in communi.

Quid, quando lex nova potest habere effectum sine læsione iuris communis antiqui, fol. 108. num. 19.

Lex semper loquitur, & est perpetua, & præservativa futuri eventus, fol. 140 num. 27.

Lex pluries confirmata redditur plus stabilita, & firma, fol. 139. n. 26.

Lex humana tã civilis, quã Ecclesiastica siue generalis sit, siue privata, nõ habet rationem legis formaliter sine sufficiẽti publicatione, fol. 147. n. 2.

Lex, de cuius conditione constat ante illius promulgationem, nõ obstat, quin operari possit, præter id, quod in illa stabilitur, fol. 147. num. 4.

Lex lata pro aliqua limitata Provincia, Regno, seu Diœcesi non indiget nisi vna solemni publicatione facta in Metropoli, seu Civitate, quæ est velut caput Provinciæ, Regni, vel Diœcesis, fol. 148. num. 5.

Lex non obligat etiam legislatores quomodocũque sit definita, & subscripta, ac typis mãdata, donec publicata sit, ita quod communitatẽ obligare possit, fol. 149. n. 8.

Lex Imperialis ex dispositione iuris non obligat antequam publicetur in singulis Provincijs, & post duos mẽses à publicatione, fol. 151. n. 1.

Lex Ecclesiastica generalis sufficienter publicatur in Roma cum alijs requisitis, fol. 154. num. 8.

Lex Ecclesiastica, & generalis post debitam publicationem, quando obligat præsentes, & quando ausentes, fol. 158. num. 3.

Lex privatim, seu submissa voce

voce promulgata in aula Regis, nō habet vim obligandi communitatē totius populi, fol. 159. n. 5.

Lex in platea voce præconis promulgata, non obligat in instanti omnes habitantes in vrbe, sed post aliquot tempus, in quo notitia pervenire possit moraliter ad omnes, fol. 159. n. 5.

Lex dicens post duos, vel tres mēses à publicatione obligare, non comprehendit simul omnes subditos, si tempus designatum insufficiēs est, vt notitia eius per totum territorium diffundatur, fol. 170. n. 7.

Lex obligare incipit post elapsum tempus à publicatione, vt eius notitia per totum territoriū moraliter possit diffundi, etiam si per accidens talis notitia, quoad plures subditos, vel aliquā partem territorij non pervenerit, fol. 160. num. 8.

Lex, de cuius latione, & promulgatione constat medio aliquo extraordinario, vt arte dæmonis, &c ante tempus moraliter, & humano modo sufficiens, ad eius notitiam nullatenus obligat, fol. 161. num. 9.

Lex, quando notitia eius per se, & morali modo potuit pervenire, & casu non pervenit, sufficiēter obligat, licet per accidens excuset ignorantes ab incursione culpæ, fol. 161. num. 9.

Lex revocans Privilegia, seu indulgentias, nō sortitur suum effectum, nisi post tempus necessariū, vt notitia perveniat, vel morali, aut humano modo possit pervenire ad omnes privilegiatos, f. 173. n. 2.

Lex, siue Canonica sit, siue Imperiales, sine acceptatione non ligat subditos, sed diversimode attēditur acceptatio in lege Pontificia, & Imperiali seu regali, fol. 195. n. 3.

Lex non dicitur perisse per disuetudinem, quādo casus observationis non se obtulit, fol. 198. n. 7.

M.

Memoriali cum verbo *fiat*, hodie non creditur sine alijs requisitis, fol. 70. num. 2.

Mendicantium ordines tam per ius, quam per Privilegia numerantur, fol. 23. num. 1.

Merita debent exprimi specialiter in Privilegio remuneratorio, & debēt probari saltim quoad forum exterius, fol. 95. num. 6.

Modus publicationis legis multiplex, fol. 147. num. 2.

Modus publicationis legis non est de substantia illius, fol. 147. num. 2.

Moniales Ordinum Mendicantium, in quibus sunt capaces, participant omnia Privilegia fratrum etiam illis non subiectæ, fol. 33. num. 6. & 7.

Moniales non Mendicantes iuxta capacitatē sexus participant omnia Privilegia Ordinum Mēdicantium, sive subdantur Prælatis Religionis, sive Episcopis, fol. 38. num. 40.

Moniales cuiuscunque Ordinis gaudent omnibus indulgentijs à Paulo V. concessis pro Regularibus, proportione servata fol. 229. num. 26.

N.

NArratio falsa est causa per se invalidam reddens concessionem licitam Privilegij, fol. 323. num. 8.

Narratio diminuta, quæ, & qualis invalidet Privilegium, fol. 324. num. 9. & 10.

Notificatio revocationis Privilegij cōcessi alicui determinatæ personæ, ratione sui, vel peculiari loco, necesse est, vt fiat per litteras derogantis, aut per nuntium ad hoc destinatū ab ipso, & ad privilegiatum directum, fol. 178. num. 4.

Notitia concessionis Privilegij qualis debet esse, fol. 184. num. 14.

O.

OBsequia præstita à Religiosis excedentia limites suæ obligationis, fundamenta præbent, vt quãdo Privilegia pro ipsis concessa revocantur, revocatio intelligatur cũ minori restrictione possibili, fol. 97. num. 11.

Officiales Sedis Apostolicæ numerantur, fol. 335. num. 2.

Oracula qualiter revocata fuere per Gregorium XV & Vrbanum VIII. remissive, fol. 269. num. 12. vsque 16.

Oraculorum, & Bullarum convenientia, fol. 332. num. 1.

Oracula fortiora ad resistẽdum revocationibus, fol. 333. num. 2.

Oracula proprie, & in rigore nõ includũtur sub nomine privilegij, ibidem.

Oracula, quæ revocata sint per revocationes Oraculorum factas à Gregor. XV. & Vrbano VIII. f. 336. num. 1. vsque 6. & f. 341. num. 1. vsque 4.

Oraculum per quod confirmatum est Privilegium ex quavis causa invalidũ non comprehenditur inter revocata per Gregorium XV. & Vrbanum VIII. fol. 344. num. 3.

Oracula concessa Prælatis Religionum pro bono regimine suorum subditorum qualiter comprehẽsa sint in revocatorijs Oraculorum Gregorij, & Vrbani, fol. 360. num. 12. & 13.

Oraculorum revocatoriæ à Gregorio, & Vrbano nõ se extendunt ad vivæ vocis Oracula postea concessa, & concedenda, fol. 363. num. 2.

Oracula aliqua concessere Pontifices post revocatorias Gregorij, & Vrbani, fol. 364. num. 4.

P.

PActa siue explicita, sive implicita tenentur Principes, & eorum successores omnino servare, fol. 94. num. 4.

Papa in Privilegiorum concessione nullius iustitiam lædit, & iure suo vtitur, fol. 7. num. 6.

Papa de sua potestate potest restringere, & limitare iura Episcoporum, & Parochorum, fol. 7. num. 6.

Papa concedens Privilegia remuneratoria sine interventione tituli iustitiæ, non obligatur ad talia Privilegia conservanda, nec posteros Pontifices privare valet potestate revocandi, fol. 96. n. 8.

Papa apponens in suis Privilegijs clausulas impeditivas derogationum, quid operetur, fol. 243. num. 5.

Peccatum, qui committant, & quando non acceptando legem, fol. 202. n. 16.

Pœnitens per accidens, & in favorem sui obligatur aliquando ad confitendū bis peccata, quando confessarius rationabiliter non vtitur Privilegio absolvendi à reservatis, fol. 193. num. 10.

Pius V. concedens amplissimam communicationem Privilegiorum absque limitatione aliqua aliquibus Religionibus non Mendicantibus, quomodo declaravit suam mentem, fol. 133. n. 16.

Pontifices numerantur, qui superioribus Regularū concessere, vt ipsorū Privilegia interpretentur in favorem Religiosorum lato modo, fol. 8. n. 7.

Pontifices concedentes Privilegia Regularibus attendunt ad servitia præstita, vel præstāda quāvis alias ad illa ratione sui status teneantur, fol. 96. n. 9.

Pontifex semper præsumitur habere notitiam iuris communis, & eorum, quæ in ipso continentur, fol. 114. num. 26.

Pontifex non obligatur, vt de verbo ad verbum referat Privilegia, quæ revocare intendit, sed sufficit scientia illorum, & voluntas ipsius sufficienter expressa, fol. 119. n. 36

Pontifex potest Episcopos à sua Cathedrali deponere, absque eo quod ei dicatur, cum ita facit, fol. 203. n. 10.

Pontifex respectu indulgentiarum, non dominus, sed dispensator est, fol. 323. num. 6.
Pontifices initio suæ creationis revocantes gratias, & indulta per suos prædecessores concessa, non ideo censentur revocare indulgentias, f. 337. num. 3.
Potentia physica, & politica requiritur ad notitiam legis, fol. 158. num. 3.
Potestas absolvendi à reservatis Papæ, ab vno Pontifice concessa, extenditur post eius mortem ad noviter reservata per successores, fol. 326. num. 3.
Præiudicium nullum patiũtur Ordinarij, vel Parochi in Privilegijs, quæ cõcernunt favorem animarum, & in Privilegijs comedendi carnes, seu lacticinia tempore prohibito, fol. 6. num. 4.
Prælati gaudent Privilegijs concessis pro Religiosis sibi subditis, fol. 68. num. 4.
Prælati Ecclesiarum, & Religionum tacendo, & paciendo, vt præscriptio curat contra eorum Ecclesias, seu immunitates, illis præiudicant, & non absque culpa, fol. 76. n. 2
Prælati valide absolbunt in Capitulis à censuris sine certa scientia incursionis, fol. 284. num. 15.
Prælatus localis (si causa adsit) potest virtute suorum Privilegiorum, Altare privilegiatum iam designatum relinquere, & aliud loco illius in eadem Ecclesiæ designare, fol. 330. num. 12.
Prælati omnes regulares tã superiores, quam inferiores, insuper, & eorum Vicarij, quamvis parvarum domorum, quæ in Prioratus non sunt erecta, ex varijs Privilegijs Summorum Pontificum, possunt pro suis subditis Privilegia Regularium authentice, & iudicialiter interpretari, fol. 12. & 13. n. 16. vsque 20.
Præsumptio probabilis de concessione dispensationis petitæ facit vt non solum valide, sed etiam licite possimus illa vti, fol. 183. n. 13.

Princeps concedendo privilegium libere cedit iuri suo, fol. 6. n. 9.

Princeps non potest tertium privare iure suo absque eo, quod illi faciat debitam conpensationē, fol. 93. num. 3.

Princeps, seu legislator per decēnium, habet potestatem adigendi pęnis (etiā constitutis in lege) populum ad servandam legem sufficienter promulgatā, fol. 200. num. 11.

Prior localis quo casu possit cum suo capitulo renūtiationem privilegiorum facere, fol. 77. num. 4.

Privilegij diffinitio, fol. 1. num. 1.

Privilegium non est lex absolute, sed secundū quid, fol. 1. num. 1. & fol. 104. num. 13. & 14.

Privilegij nomen ad quæ se extendat, fol 2. num. 1.

Privilegium non est necesse quod operetur cōtra, sufficit quod præpter ius cōmune operetur, f. 2. n. 1.

Privilegia, quæ realia, quæ personalia dicantur, fol. 2. num. 1.

Privilegiū locale aliquādo reale, aliquando vero est personale, fol. 2. num. 3.

Privilegium reale de persona in personas sequitur rem, & est perpetuum; personale vero cum ipsa persona finitur, fol. 3. n. 4.

Privilegium reale bonum commune respicit, personale autem particulare bonum, fol. 3. num. 4.

Privilegij qualitas, quando est dubia, quomodo determinanda, fol. 3. n. 5. remissive.

Privilegij favorabilis, & odiosi explicatio, f. 3. n. 6.

Privilegia Regularibus cōcessa omnia sunt realia, fol. 3. num. 7.

Privilegia, quæ latè sunt interpretanda adnotantur; fol. 4. num. 1. & 2. & fol. 5. num. 3.

Privilegia regularibus concessa, quæ sunt favorabilia respectu ipsorum licet aliquando sint odiosa respectu aliorum, non tollit quin latè sint interpretanda, fol. 5. num. 4.

Privilegia cōcessa Ecclesijs Domibus, & Religiosis vnius ordinis, participāt, & aliæ similiter, f. 28. n. 2.

Privilegia concessa pro festivitatibus vnius ordinis respectivè intelliguntur festivitatibus alterius cõvenire, sive sint indulgẽtiæ, sive quid simile, fol. 28. num. 2.

Privilegia habentia clausulam incommunicabilitatis respectu aliorum Religionum qualiter fiãt cõmunicabilia per communicationem omnium privilegiorum concessorũ, & cõcedendum omnibus Religionibus, etiam sine expressione specifica dictæ clausulæ, fol. 42. n. 9.

Privilegia vnius Religionis Provinciæ, Cõventus, & personarum, quando adversantur statutis aliarũ, seu alicuius Religionis, non communicantur illi Religioni cuius statutis opponũtur, fol. 44. n. 13.

Privilegia concessa Provinciæ, Ecclesiæ, Conventui, loco sacro, quomodo cõmunicãtur omnibus Provintijs, Ecclesijs, & locis Sacris, non solum eiusdem Religionis verũ, & aliarum, quando in eis militat eadem ratio, vel saltim similis, vel equivalens, propter quam Pontifex talia Privilegia cõcessit? fol. 45. num. 14.

Privilegia concessa Provincijs Religiosorum laborantium apud in fideles, non intelligũtur cõcessa Provincijs, & conventibus existentibus inter fideles, fol. 46. num. 14.

Privilegium concessum vni Religioni, vel Monasterio ratione paupertatis, peculiaris numerositatis Religiosorum, maximè Populi devotionis, muneris docendi, minimè competit alijs Religionibus, nec ab illis tale privilegium participatur, fo. 46. num. 15.

Privilegiũ ex bis, quæ raro, & nõ sine magna dificultate conceduntur, concessum prius, quibusdã Cõventibus alicuius peculiaris Religionis, & postea extensum ad omnes Cõventus ipsius Religionis, vsque in illum diem fundatos, concessum cẽsetur illis illius Religionis, qui post illum diem fundati fuerint, fol. 48. n. 18.

Pri-

Privilegia concessa alicui personæ ratione dignitatis officij, vel ministerij (puta Generali Priori, &c.) cõmunicãtur, cæteris Religiosis cuiusvis Ordinis in eisdẽ Dignitatibus, & officijs constitutis, fol. 50. num. 21.

Privilegia personalia, nullo modo cõmunicãtur, fol. 50. num. 22. vsque 25.

Privilegium de Altare privilegiato, nõ est communicabile, fol. 57. n. 25.

Privilegia, quæ sunt consuetudine acquisita veniunt etiam in generali concessione communicationis privilegiorũ, fol. 58. n. 28.

Privilegia, seu indulgentiæ ad tempus determinatũ concessæ, non communicantur alijs, fol. 57. n. 26.

Privilegia per communicationem, ita fiunt propria Religionis communicantis, sicut ipsius cui primo concessa sunt; taliter, vt possit Religio communicans apponere nomnina suæ Religionis iuxta ipsum privilegium, seu transumptum, loco illius, cui concessa fuere, ablq; eo quod in hoc inveniatur vitium falsitatis, f. 59. num. 29. & 30.

Privilegium si pereat primo recipienti, nõ ideo perit respectu cõmunicãtis, si tẽpore cõmunicationis, erat validum, f. 60. n. 30.

Privilegiũ per communicationem, vt fiat propria taliter quod possint Religiosi cõmunicantes apponere nomina sua Religionis, debet cum ipsa nominis mutatione præsentari in Camera Apostolica, fol. 62. num. 30.

Privilegia in his, quæ sunt odiosa, & pœnalia, non cõmunicantur ex vi generalis communicationis omnium privilegiorum, fol. 62. num. 31.

Privilegia, quæ videntur pœnalia, & odiosa, respectu alicuius particularis Religiosi, sunt tamen favorabilia respectu Religionis absque dubio communicantur, fol. 62. num. 32.

Privilegia fere omnia (si non repugnant regulæ, seu cõstitutionibus pro-

pittatus) sunt favorabilia, & communicabilia respectu cuiuslibet Religionis, fol. 63. num. 33.
Privilegiorũ generalis cõmunicatio comprehendit viuæ vocis oracula, & privilegia, quæ sunt clausa in corpore iuris communis, fol. 63. num. 34.
Privilegiatus ex communicatione privilegij potest retorquere suum privilegium contra primum privilegiatum, quando ipsius privilegium est fortius, & potentius; secus vero quando privilegia sunt paria, fol. 64. num. 37.
Privilegiũ quod aliqua Religio amisit, vel de quo limitationem accepit, nõ amittitur, nec limitatur pro Religione communicante, fol. 66. num. 39.
Privilegium auctum, seu extensum, quo ad primam Religionem cui concessum; nõ augetur, nec extenditur quoad Religionem communicãtem, nisi eius communicatio extẽdatur etiam ad privilegia concedenda, fol. 67. num. 39.
Privilegium statim, ac conceditur primæ Religioni potest alia Religio communicans illo vti libere, sine eo quod acceptetur à prima Religione, siue reijciatur, sive adsit statutum regulare, vt prius acceptẽtur privilegia Religione, in capitulis modo secunda Religio non habeat simile statutum acceptandi privilegia, f. 67. num. 40.
Privilegia concessa superioribus, vt superiores sunt, non communicantur subditis, fol. 68. n. 4.
Privilegium concessum minori superiori, intelligitur concessum maiori, ratione officij, fol. 69. num. 34.
Privilegium sufficiẽter probatur, etiam pro foro exteriori per transumpta, vel copias manu publici notarij subscriptas, & sigillatas, fol. 70. num. 3.
Privilegia antiqua in corpore iuris impressa, data non indigent ad sui valorẽ; sicuti nec leges, nec

nec ſtatuta vniverſitatũ; ſecus vero Privilegia nova, fol. 73. n. 5. & 6.

Privilegium cuius originale, & trãſumptum authẽticum fuit deperditum, neque eſt in libris Impreſſum, ſufficienter probatur per teſtes, idoneos, vt fidem faciat in foro fori, fol. 73. num. 7.

Privilegia concedentia Capitulo Generali Poteſtatem renuntiandi, ſeu moderandi numerantur, fol. 77. n. 4.

Privilegia perſonalia, & quæ ius tertij non tangunt renuntiari poſſunt à Privilegiato, fol. 78. n. 5.

Privilegium deperdi poteſt per nõ vſum, vel per vſum contrarium, fol. 80. num. 1. & 2.

Privilegia mere gratioſa, quæ nulli nocent, neque iuri alterius oponuntur, nunquam per non vſum, ſiue privativum, deperduntur, fol. 83. num. 9.

Privilegia per non vſum ſolum poſſunt amitti ex duplici capite, vel ratione præſcriptionis, vel ratione tacitæ renuntiationis, fol. 83. n. 10.

Privilegia Regularium, vt non cenſeantur amiſſa, per non vsũ ſufficit quod illa ſint in vſu, apud aliquam, ſeu aliquas Provincias, vel Cõventus ipſius Ordinis, vel aliorum Ordinum (ſi participent in Privilegijs) fol. 84. n. 11.

Privilegia mere negativa nunquam per non vſum deperduntur, fol. 85. n. 12

Privilegia mere negativa, ſive poſitiva dummodo oneroſa ſint, id eſt, quæ alicui iuri nocent, vel vergunt in damnum tertij) amitti poſſunt, vel per non vſum privatiuũ, vel per vſum cõtrarium. Cæteris concurrentibus videlicet legitima præſcriptione, vel tacita renũtiatione, ſcientia Privilegij, & libertate, fol. 85. num. 14.

Privilegiatus licet ſponte exerceat vnum, vel plures actus contrarios, non habẽs ſimpliciter animũ renunciandi Privilegiũ, ſed ſolum quoad illum, vel illos actus non amittit Privilegium in foro

conſcientiæ; imò neque quoad forum externum, ſi conſtet, aut ex indicijs colligatur defuiſſe animũ ſimpliciter renuntiandi, & tempus legitime præſcriptionis non tranſijt vna cum taciturnitate Privilegiati, fol. 86. n. 15.

Privilegium habens partes, non læditur quo ad alias ſi in aliqua fiat actus cõtrarius, neque ſi reliquis vtatur, deperditur, quoad illam, qua non vtitur, etiam ſi adiit longiſsimũ tempus ad præſcriptionẽ requiſitum, fol. 87. n. 17.

Privilegia mere gratioſa, id eſt, quæ non derogant iuri communi, nec iuri tertij, etiam ſi ceſſet cauſa finalis totalis, nõ ceſſant, fol. 89. n. 1.

Privilegium non ceſſat per ceſſationem cauſæ impulſiuę, fol. 90. n. 2.

Privilegium non ceſſat abſolute per ceſſationẽ ad tempus cauſæ finalis totalis, fol. 90. num. 2.

Privilegia, quæ iuri cõmuni oponũtur, vel iuri alicuius tertij, ceſſante cauſa finali contrarie, ceſſant totaliter, ſi cauſa finalis totaliter ceſſat. Si verò ceſſet partialiter, ſeu quoad aliquam partem, ſolũ, quo ad illam ceſſabunt, fol. 90. num. 3.

Privilegiatus ad veſcendas carnes ob talem infirmitatem tempore quadrageſimæ, ceſſante neceſsitate illicite vtitur Privilegio, fol. 91. num. 3.

Privilegium non ceſſat per cauſæ finalis totalis ceſſationem ſolũ negative, fol. 91. n. 5.

Privilegia Principum ſecularium Eccleſiaſticis cõceſſa, nequeunt ab ipſis Principibus revocari, f. 92. num. 1.

Privilegia mere gratuita, quæ procedant ex ſola benignitate, & liberalitate Põtificis, tam ab ipſo, quam ab eius ſucceſſore revocari poſſunt, etiã ſine aliqua compenſatione, fol. 93. num. 2.

Privilegia collata per modum contractus oneroſi, & ſi cum vrgenti cauſa, & ob bonum publicum poſsint revocari, non verò ſine debita compenſatio-

tione, fol. 93. num. 3.
Privilegia remuneratoria, quæ dant Privilegiato ius agendi, & actionem implorandi officium iudicis, non possunt revocari, nisi cum certis circũstantijs, fol. 94. num. 4.
Privilegia concessa ob obsequia, & servitia, quæ fuerunt liberaliter exhibita, sed ex alijs titulis debita; etiam si illorum causa Princeps illa concesserit, nec ex rigore remuneratoria sunt, & ab illo revocari possunt absque conpensatione dummodo adsit iusta causa respiciens bonum publicum, fol. 94. n. 5.
Privilegia regularium (vno alterove excepto) quãdo contractus expresse intercesit, sunt solum remuneratoria titulo gratitudinis, non vero iustitiæ, & revocari possunt à Pontifice, fol. 96. num. 7.
Privilegium vt lex privata est, continet perpetuitatem, & ad plures se extendit, fol. 100. num. 2.
Privilegium, & gratia non convertuntur, fol. 100. n. 3
Privilegia specialia, idest, quæ sunt extra corpus iuris communis, non derogantur per leges Concilij Generalis, nisi in Concilio sint Clausulæ expresè derogatoriæ, quæ primę classis vocantur, fol. 111. num. 23.
Privilegiũ extra corpus iuris communis, continet speciale, & privatum ius, fol. 111. num. 24.
Privilegium speciale, quãdo potest habere effectũ, aut vtilitatem petitam ex proprietate verborum sine derogatione iuris communis, & nec in privilegio quod conceditur, neque in iure communi sunt Clausulæ derogatoriæ, adhuc generales non revocat ius commune, neque privilegium in eo contentum, fol. 112. num. 25.
Privilegium non derogat ius commune, quando in isto sunt Clausulæ generales derogatoriæ, seu resistẽtes privilegijs pro futuris temporibus, & in privilegio noviter concesso, solum sunt Clausulæ

læ generales derogatoriæ, fol. 112. n. 25.
Privilegium, quod vni iuri derogat, non est extendendum ad alterum, fol. 113. num. 12.
Privilegium ad cõmutanda vota debet intelligi de cõmutatione in re æquali, nec potest extendi ad inæqualem, nec ad dispẽsandum, fol. 113. n. 25.
Privilegium quotiescumq; salvatur eius vtilitas in proprietate sermonis, sine derogatione alicuius iuris communis, non est ad illa extendẽdum, fol. 113. num. 25.
Privilegium quando esset inutile, nec haberet effectum quem petit iuxta proprietatem verborum nisi derogando iuri communi, illi derogat in eo, quod illi contrariatur; & hoc non solum cum clausulis derogatorijs generalibus, verum sine illis, & absque alia obstantia, quando in iure communi nulla est specialis resistentia, fol. 113. n. 26.
Privilegij est operari cõtra ius commune quando aliter effectum habere non potest, fol. 114. num. 26.
Privilegium ad celebrandũ in Altare Portatili, est intelligendum sine licentia Episcopi, licet hoc nõ contineantur expresse in privilegio, & sit contra ius commune, fol. 114. num. 27.
Privilegium ministrãdi Sacramentum pœnitentiæ simplici Sacerdoti concessum debet intelligi de pecatis mortalibus, f. 114. num. 27.
Privilegium nouum in quo nulla fit mentio iuris cõmunis illi derogando expresse, & formaliter, vel æquivalenter, non derogat iuri communi, quando in eo, seu privilegijs in illo insertis sunt repugnantes privilegijs pro futuris temporibus concedendis, quod est habere clausulas derogatoriarũ derogatorias, fol. 114. num. 28.
Privilegia abs inconveniẽti possunt esse inutilia ab aliquẽ defectum substãtialem, fol. 115. n. 29.
Privilegium potest esse nullum.

lum ex defectu voluntatis concedentis, fol. 116. num. 30.

Privilegia quæ absque defectu concessa, nihilominus videntur prorsus invtilia, ex eo quod nihil concedunt, quod sine illis non possit fieri, sunt vere Privilegia, fol. 117. num. 33.

Privilegia inserta in corpore iuris, quæ in suo tenore continent, vt revocari non possint, nec fiat de eis expressa mentio de verbo ad verbũ, vel quid simile, non revocantur per clausulas generales sequentis privilegij, sed requiritur vt addantur in revocatoris alia verba reflexiva, vt revocari possint, fol. 118. n. 36.

Privilegium qualiter inutile, fol. 119. num. 37.

Privilegia, quæ sunt extra corpus iuris, & priora fuere, non revocãtur per posteria, etiam si posterius cõcessa habeãt clausulas generales revocatorias, & sive priora sint, generalia, sive particularia, vel è contra, nisi de prioribus fiat specialis mentio in secundis, fol. 120. num. 48.

Privilegium manet extinctum, quando privilegiatus in pœnam delicti privilegio privatur, fol. 121. num. 41.

Privilegium seu statutum in quo est duplex clausula, resistens revocationibus futuris, requirit vt in novo privilegio, quod illi oponitur fiat specifica mentio illius duplicis, seu repetitæ resistentiæ, vt revocatum intelligatur, fol. 121. num. 42.

Privilegia circa liberationẽ à solutione decimarum, non revocant constitutionem Concilij Lateranẽsis, nisi in revocatorijs fiat expressa mẽtio, *cap. nuper, de decim.* fol. 132. num. 15. Nec tale privilegium fit communicabile, nisi exprimatur.

Privilegium in quo derogatur alicui Concilio Generali in specie, & additur clausula, *& aliis Concilijs*, censetur derogare Cõcilio Lateranensi, vbi agitur de solutione decima-

cimarum, fol. 133. num. 15.

Privilegia, quæ notabiliter nocent alijs, seu bono communi ac illa, quæ nulli nocent, & sunt in favorem animarum, diversimo de sunt explicãda, fol. 134. n. 17.

Privilegium non impeditur cum dubio solum novæ revocationis, fol. 177 num. 1.

Privilegiom Patruum Societatis per Greg. XIII. vt revocetur requirit, quod denuntiatio revocationis fiat, vel per Nũtium, vel per litteras ad eos destinatas, fol. 179. num. 5.

Privilegiatus gaudet privilegio statim ac conceditur ex petitione per se ipsum, vel per procuratorem, absque alia notitia, secus vero quando conceditur motu proprio, vel ad petitionem alterius, fol. 180. num. 7.

Privilegium est donatio requirens voluntatẽ donantis, & recipientis, fol. 182. num. 11.

Privilegio illicite vtitur absq; sufficiẽti notitia ipsius cõcessionis, fol. 183. num. 12.

Referũtur aliqua privilegia, quæ licet concessa sint solum motu propio, pro sunt privilegiatis à die cõcessionis, etiam si eorum nullam notitiam habeant, fol. 184. num. 15

Privilegium concessum ante acceptationem procuratoris, seu Nuntij, habet suum effectum per solam petitionem, quia acceptationem includit, fol. 185. num. 17.

Privilegium cum clausula *motu proprio* nõ semper excludit diligentiam petentis, fol. 186. num. 17.

Privilegium datum alicui ratione officij, vel dignitatis, suum effectum sortitur à die acceptationis dignitatis, vel officij, licet in eis cõstitutus illud ignoret, fol. 187. num. 20.

Privilegiatus aliquando tenetur vti privilegio, quãdo eo renuntiare nõ potest, fol. 189. num. 2.

Privilegio renuntiare non potest privata persona, cui

cui concessum fuit, si etiã per se respiciat commodum alterius, & vnum ab altero non sit separabile, fol. 189. num. 2.

Privilegio renuntiare non potest, quãdo fit actus licitus, qui ante non erat, vel tollitur obligatio, quæ ante erat, fol. 190. num. 3.

Privilegio renuntiari non potest, quando vsus privilegij est necessarius ad evadendam mortem vitandum grave scandalum, aut notabile damnũ proprium, vel proximi, fol. 191. num. 5.

Privilegiatus ad audiendã Missam tempore interdicti, non tenetur vti privilegio, fol. 191. num. 7.

Privilegia expresse revocata per Tridentinum qualem vim hodie habeant virtute confirmationis Pij V. fol. 235, n. 1. vsque ad 11.

Privilegium concessum Monialibus Ordinis Prædicatorũ circa Professionẽ novitiarum existentium in articulo probabili mortis, nondum expleto anno approbationis, non fuit revocatum a Greg. XIII. fol. 208. num. 7.

Privilegium, quod à principio fuit nullum causa subreptionis, non revalidatur per cõfirmationem ex certa sentẽtia, nisi expresse dicatur in confirmatione *non obstante*, f. 285. num. 17.

Privilegium invalidum à principio ob defectum iuris positivi, validũ reddit confirmatio ex certa scientia, fol. 285. num. 17.

Privilegiũ concessum Patribus Societatis per Paulum III. Bulla incipiente, *Cum inter cunctas*, nec extinctum fuit per Tridentin. nec revocatum per decretum Vrb. VIII. fol. 289. num. 23. vsque 30.

Privilegia revocata à iure communi, restaurantur per cõfirmationem, cum clausula, *ex certa scientia*, fol. 301. num. 4.

Privilegia ab homine revocata, restituuntur per cõfirmationem, *ex certa scientia*, fol. 302. num. 7.

Privilegia revocata in Con-

Concilijs Generalibus antiquis renovantur per confirmationem, *ex certa scientia, motu proprio, vel de plenitudine potestatis*, fol. 305. num. 15.

Privilegia revocata in Tridentino, quando censeri debent renovata per cõfirmationem cum clausula *ex certa scientia, & de plenitudine potestatis*, fol. 308. num. 21.

Privilegia vnius Religionis, quæ cõfirmentur per cõfirmationem privilegiorum alterius, cum qua cõmunicat in privilegijs, fol. 310. num. 1. vsque 22.

Qualiter privilegia Carmelitarum Discalceatorum confirmentur, dum privilegis aliarum Religionũ confirmantur, fol. 118. num. 18.

Privilegium quot modis potest concedi valide, & licite, fol. 321. num. 2.

Privilegium si concedatur à Pontifice motu proprio absque petitione subditi: Subditus non debet esse solicitus de causa concessionis, fol. 321. num. 2.

Privilegium cum lesione iuris communis pendentis à voluntate concedentis, valide conceditur sine causa cognita, fol. 322. num. 6.

Privilegium aliquando valide conceditur cum aliquibus veris causis existẽtibus cum aliqua falsa, f. 323. num. 8.

Privilegium ad aliquam determinatam rem, etiam cum dictione *semel*, non semper expirat per vsum illius, in primo actu, fol. 329. num. 9. & 11.

Privilegia Bullata in quo ab oraculis differunt, f. 333. n. 3. & 4.

Privilegium per Bullam vni Religioni concessum, sed alteri communicatum, solum per vivæ vocis oraculum, non intelligitur revocatum per oraculorum revocatorias Greg. XV. & Vrbani VIII. fol. 334. num. 1.

Privilegia vivæ vocis oraculo concessa, & postea confirmata per Bullas, non transeunt in privilegia Bullata, f. 345. num. 1. vsque 23. vbi late de re-

vocationibus oraculorũ per Bullas Greg. XV. & Vrb. VIII.

Privilegia per incorporationem, & insertionem in iure communi probabiliter, non amittunt propriam naturam privilegij, fol. 357. num. 3.

Protestatio prudenter adhibetur ad lites tollendas circa admissionem, seu renuntiationem privilegiorum, fol. 87. num. 16.

Provinciales ordinum possunt creare notarios Religiosos, qui privilegia Ordinis transcribant, & illis tanta fides adhiberi debet, quanta notario publico, fol. 71. num. 3.

Publicatio est necessaria in declarationibus authenticis, vt obligent, quia leges reputantur, fol. 21. num. 6. & 7.

Publicatio authentica, vel legis Pontificiæ, vel declarationum Cardinalitũ fit in Roma ad Valbas Sancti Petri, & Campum Flore, fol. 21. num. 7.

R.

Regulæ servandæ in privilegiorum interpretatione assignãtur, f. 15. n. 1. vsque ad 8.

Regula ad dignoscendum quando vnum privilegiũ est fortius respectu vnius privilegiati, quam respectu alterius, exprimitur, fol. 65. num. 37.

Regula iuris, *quando quis ignorat iurisdictionem, non valet quod agit*, explicatur, fol. 187. num. 20

Regulares non impediuntur à consecutione indulgẽtiarum, quibus gaudent generaliter fideles, etiam in suis Ecclesijs, fol. 227. num. 21.

Regulares quas lucrentur indulgentias visitando suas Ecclesias, fol. 232. num. 31.

Regulares an possint hodie vti suis privilegijs, etiam expresse revocatis à Tridentino, pro foro conscientiæ, fol. 226. num. 4.

Regulares ex vi confirmationis privilegiorum nequeunt

queunt ordinari ante legitimam ætatem, nisi in cõfirmatione fiat expressa mentio revocationis Tridentini, fol. 309. n. 22

Religio communicans in privilegijs, quomodo se certiorare debet an privilegium quo vti vult fuerit in vsu tempore communicationis sibi factæ, fol. 63. num. 4. & 41.

Religiones Mendicantes, communicant in privilegijs etiam cum non Mendicantibus Congregationibus, cõfraternitatibus, & pijs locis, fol. 32. n. 5.

Religiones non Mendicantes, & etiam Monachales participant omnia privilegia Mendicantiũ, & nõ Médicãtiũ, & piorũ locorum, ac si essent Mendicantes, fol. 35. num. 8.

Religiones Mendicantes antiquæ habent communicationem omnium privilegiorum inter se, & cum alijs, non Mendicantibus non solum circa privilegia concessa, verum in futurum concedenda, fol. 3. lib. 5. num. 16.

Religiosi communicantes in Privilegijs cum PP. Societatis vti possunt privilegijs eiusdem Societatis absque licentia proprij Generalis, vel Provincialis, fol. 39. num. 3.

Religiosi Societatis Iesu, vti non possunt, nec licite, nec valide aliquo privilegio, nisi de licentia sui Generalis, fol. 39. num. 1.

Religiosorum nomine in favorabilibus, veniunt etiam Prælati, fol. 68. num. 4.

Religiosi irregulariter viventes per abusum suæ Regulæ amitunt privilegia saltim in foro conscientiæ, fol. 88. num. 21.

Religiosi sunt Episcoporum coadiutores, fol. 96. num. 9.

Religiosi obligatione Regulæ, & status Religiosi præstant obsequia, & servitia in vtilitatem Ecclesiæ, & animarum salutem, fol. 96. num. 9.

Religiosi de obsequijs, quæ limites suæ obligationis excedunt a Deo expectẽt retributionem, f. 97. n. 11.

Re-

Religiosi visitãtes proprias Ecclesias, quas lucrentur indulgentias, fol. 234. num. 36.

Renuntiationem privilegiorum concessorum in favorẽ totius Religionis, Ecclesiæ, Conventus, Collegij, vel alicuius communitatis, nullus particularis facere potest, fol. 75. num. 1.

Renuntiatio privilegiorum à particularibus etiam ab omnibus communitatis divisim intenta, nulla est, secus vero collectivè in capitulo habente potestatem, fol. 76. num. 2.

Renuntiatio privilegiorum facta per Generalem, Provincialem, vel Priorem regularem invalida est, nisi aliud constet ex aliquo privilegio, f. 76. n. 3.

Renuntiatio privilegij fa-ab habente potestatem, nec valida, nec firma est, nisi à superiore concedente accepretur, fol. 78. num. 6.

Renunciatio strictè accipiẽda, fol. 79. num. 7.

Renũtians ptivilegijs, si ante acceptationẽ ab habẽte potestatem, voluntatẽ mutet, gaudet suo privilegio, fol. 79. num. 8.

Renuntiatio tacita nunquã reperitur in non vsu privilegiorum regularium, quæ mere gratiosa sunt, fol. 84. num. 11.

Repugnantia secundæ legis est abrogatio prioris in his quæ opponuntur, fol. 108. num. 19.

Rescriptum, quid, & quotuplex, fol. 99. num. 1. & 2.

Rescriptum nomen est generale ad omnia se extendens, siue privilegia, siue gratias, quæ proprie privilegia nõ sunt dummodo in scriptis concedantur, fol. 99. num. 1.

Rescriptum, aliud iustitiæ, aliud gratiæ, fol. 99. n. 2.

Revisores librorum quibus periculis se exponunt si remisse se gerant, & absque solerti excussione illos aprobent, fol. 72. n. 4.

Revocatio privilegij duplex, expressa, seu formalis, & implicita, seu æquivalens, fol. 101. num. 4.

Revocatio expressa alia generica, seu vniversalis, alia specifica, seu indi-

vi-

vidualis, fol. 101. num. 5.
Revocatio ſpecifica, ſeu individualis, quæ ex ſe eſt firma, & valida, ex quibus defectibus poſsit eſſe nulla, fol. 101. n. 5.
Revocatio implicite fieri poteſt à Pontifice quatuor modis, & numerantur, fol. 102. num. 6.
Revocatio ſpecifica formalis, & ſpecifica equivalēter eundem habent effectum, fol. 120. num. 39.
Revocata non intelliguntur quæ ſi exprimerētur, non revocarentur, vel non ita facile, fol. 131. num. 12.
Revocatoriæ reperte in Bullis, ſeu decretis quādo debent extendi, & quando reſtringi, fol. 145 num. 6.
Revocatio privilegiorum duplex, alia publica, ſeu univerſalis, alia ab homine, & privata, fol. 170. num. 1.
Revocationi privilegiorum adaptatur doctrina de legibus irritantibus quoad vim obligandi, facta publicatione Romæ, fol. num. 1. vſque 7. vbi hoc explicatur.
Revocatio ab homine ſiue privata, nullum habet effectum priuſquam ad notitiam privilegiati perveniat authentice, fol. 177. num. 1.
Revocatio privilegij conceſsi communitati, ſufficienter fit per publicationem, ſeu intimationem revocationis factā corpori communitatis, vel eius capiti, fol. 179. num. 5.
Revocatio privilegij conceſsi alicui determinatæ perſonæ ratione ſui, vel particulari loco, neceſſe eſt, vt ipſi privilegiato notificetur, fol. 178. num. 4.
Revocatio indulgentiarum facta pro omnibus regularibus à Paulo V. fol. 219. num. 2. vſque 15. exponitur.
Revocationes generales omnium privilegiorum ſub Clement. VIII. & Paulo V. editæ, quomodo intelligendæ, fol. 298 num. 1. vſque 8. vbi etiam de facultate abſolvendi à reſervatis.

Re-

Revocatio in odiosis non extenditur de maiori ad minus, fol. 338. num. 3.

S.

SCriptura facta coram tribus testibus a persona privata, quomodo authentica est, & fidem facit, fol. 72. num. 4.
Sérécia cõtraria privilegio, in qua reus condemnatur non obstante privilegio; non revocat privilegium, fol. 121. num. 41.
Series Religionum, & concessionum in quibus participant Mendicantes, & non Mendicantes expenditur, fol. 95. n. 8. vsque 38.
Statuta Tridentini in quibus est clausula derogatoria, seu resistens privilegijs, nisi in specie revocentur, non manent revocata per subsequencia privilegia, nisi in casibus ibidem expressis, f. 115. num. 28.
Subditus nõ tenetur cedere gratis iuri suo, fol. 93. num. 3.
Subditi, si causa rationabilis non adest, tenentur acceptare legem, nec possunt ad libitum respuere, fol. 197. num. 6.
Subreptio tunc apparet quando impetrans non satis declaravit iuris cõmunis resistentiam, f. 115. num. 29.
Subscriptio Notarij Publici, & sigillum alicuius curiæ Ecclesiasticæ, seu personæ in dignitate constitutæ authorizant privilegia, fol. 71. num. 3.
Supplicatio de lege licita est cũ rationabili causa, fol. 197. num. 6.

T.

TEmpus ad præscribẽdum cõtra privilegia requisitum, fol. 81. num. vsque 8.
Tempus minus requisitum ad præscribendum contra legem per disuetudinem, quam per consuetudinem contrariam, fol. 198. num. 8.
Tempus quot requiritur ad præscribendum contra le-

gem per disuetudinem, & per consuetudinem cõtrariam, fol.199.n.10.
Testamentum deperditum probari potest per duos testes, licet ad testamenti validitatem plures requirantur, f.54.n.7.
Testamentum habens verba repetita, & duplicata non revocatur nisi in posteriori testamento talium verborum fiat mentio, fol.122.num.92.
Trasuntum sigillo ordinis munitum, sufficiẽter probat privilegium, fol.70. num.3.
Tridentini statuta, seu privilegia vt revocentur, nõ sufficiunt in novo privilegio clausulæ communes, & generales revocatorię, sed omnino desiderantur specifice, & individuales, fol. 138. num. 25.
Tridentinum maiorem habet resistentiam pro futuris dispositionibus, quã alia Concilia Generalia antiqua, fol.139.num.25.
Tridentini statuta sufficienter revocantur per verbum *fiat, vel conceditur, vt petitur*, & quando in memoriali, seu petitione fit instantia, vt cõcedatur hoc vel illud, non obstante quod sit cõtra aliquod statutum Tridentini, fol. 141.num.28.
Tridentini decretum ne aliquis secularis eligat in confessorem Sacerdotẽ nõ approbatum ab ordinario, obligat etiam invincibiliter ignorantes, fol.176.num.8.

V.

VAlor privilegij non extenditur vltra mentem concedentis, fol.91. num.3.
Verba privilegij contra ius cõmune extendi debent, vt aliquid de novo concedant, sed quomodo extendi debent explicatur, fol.118.num.35.
Voluntas posterior Principis, quæ non potest consistere cum Priori, mutat illam, fol.109.num.19.
Voluntas posterior Principis cũ sentẽtia Prioris sẽper prævalet, f.109.n.19.

Voluntas nõ declarata, per communem vſum loquẽdi, nihil facit ad valorem privilegij, fol. 116. n. 30.

Voluntas virtualis Principis ſufficit ad valorem privilegij, per modum legis conceſsi alicui communitati, licet particularis aliquis eam ignoret, fol. 186. num. 18.

Vſus contrarius privilegij per aliquem Religioſum, vel peculiare Monaſterium, vel etiam Provinciam, non tollit Privilegium conceſſum toti Ordini, fol. 87. num. 19.

Non vſus privilegij tripliciter ſumitur, negative, privative, & contrarie, fol. 80. num. 3.

Aliqua ex his, quæ demonſtrantur in ſpeculo forſan in literis lector deſideravit, ſed in litteræ P. verb. Privilegia inveniet.

FINIS.

